

additionale, dato q. illa verba. sc. nuptier, sint adiecta p-
stationi & executioni legati iuxta illud, quod h. in l. ex his.
¶ Cuius dies leg. ced. quia illud posset procedere, q. tps certa
statuatur iuxta executionem & praestationem, vt in d. l. ex his.
¶ sed q. dies incertus adieceret praestationi, & executioni le-
gati, prout fuit i. casu nro in die nuptiarum, iuxta l. fancimus;
tunc disp. reddi. conditionalis, sicut si esset adiectus subie
legati, quib. dieb. s. quidā Titio, de condi. & dem. no. gl.
& Doc. in l. S. eius Saturninus. ff. ad Treb. & per Do. in d. l. r.
gl. de cond. & dem. & in d. l. si cui. Cum ergo decesserit d. Ma-
ria, anteq. esset deponata per verba de praesenti, vt in por-
tio illa verba, cu. nuptierit & l. cui fuerit. & ibi gl. & Do. ff.
de condi. & dem. & d. l. fancimus, cu. ibi no. per Bart. in d. s.
Titio genero, v. q. illud relictu. non transierit ad h. des
suos pendente conditione, sed remanet apud eos, quib. erat
inimicum, & sic apud h. des patris d. Mariae, l. vnica, s. finat
aliquid sub conditione. C. de cad. tol. & d. l. Titius, in princ.
¶ Et quia tex. in d. s. finat aliquid sub cond. dicit, q. p-
portio legati deiciens p. morte legatarii decedentis pen-
dente conditione accrescat coniuncto, si extat, & cono existit
re debeat ad h. des testantem; adhuc non videtur dici pos-
se, p. portio d. do. Mariae accrescat Berta sorori suae sibi con-
iunctae in dicto legato, dato q. Berta uiueret, & suam condi-
tionem impleuisset; quia cum d. Berta & Maria fuerint con-
iunctae tm. verbis, ut patet ex natura illius uerbi distributi-
ui, du. testator dixit, q. relinquebat Berta & Maria eius filia
bus libras mille Bono. p. qualibet, nō esset locus inter eas iur.
accrescendi, vt ibi est tex. & ibi specifice no. Bar. in l. hu-
iusmodi. s. si quis. ff. de leg. 1. nō dicit ibi Bar. per illum tex.
q. si testator instituit filias suas in cetū pro qualibet, cu. in-
ter eas sint coniunctae verbis tm., nō esset locus iuri accrescen-
di, & ita dicit saepe de facto uidisse, & no. Bar. in l. re coniun-
gi, de le. 3. circa 8. col. vers. 2. quaro, nunquid in inter coniun-
dos uerbis tm. & no. Bar. in l. si duob. s. ff. de le. 1. & mo-
derat. in l. qui filibus, infra co. ti. ¶ Nec v. obstat, si dicat,
cum dictū relictu. dotis computetur in legitimā l. qm. nouel
la. C. de inoff. test. debet obis dilatio reici de dicto relicto,
& perinde est, ac si pure instituta esset Maria, quantum est us-
que ad uires legitimae sibi debita. l. qm. in prioribus, & l. si-
cimus. s. cu. at. co. ti. Quia ad hoc v. colligi nōso per statutum
sub dicta rubrica, q. filiae uel mulieres & c. disponens, q. filiae
dotatae, uel non dotatae de uoluntate patris nō succedant patri
existentibus descendentibus masculis, prouident, q. nō do-
tatae debeant dotari. Et subdens, q. condito testō, si dictis fi-
liabus dotatis uel nō dotatis aliq. relictu. sit, capere possit,
pat. relictu. est p. ascendentes suos. Et deinceps cōtēntae sint
talib. relicta, ita, q. p. textu alicuius legitime integrat. nō re-
liq. uel nō habitae nō possint de cetero agere ad supplemē
tu legitimae, uel infurgere, uel querelare testm., uel ultimam
uoluntatē ex eo, q. minus legitima percipiunt, uel ex eo, q.
nō peperant illud iure insonis, existentibus d. descendēti-
bus masculis testōris, & q. testator filios legitimos mascu-
los & nales, non teneat instituire, nec exheredare filias, & qd
exheredare uel pretere in casibus p. dictis testm. querelare
& annullare nō possent in casib. supradictis, ut latius d. sta-
tuto cōtēntur, ex cuius statuti dispōne v. quō ad casum no-
strum colligi, q. d. Maria non p. venire contra testm. patris:
¶ Et quia dictum relictu. non p. reici. ¶ Cum n. cōiter con-
diciatur, q. statutum p. minuire legitimā b. in quantitate,
ne dy. & lo. An. in regala. indultū, de reg. iur. in 6. & p. Cyn.
in l. fancimus. C. de nupt. & per dominos de Rota sua conclu-
sione. 18. incip. item fuit dubitatu., & in relationibus positū,
utrum ualeret cōsuetudo & c. & per Doc. in c. Raynurius, de
test. & per illa tex. Ant. de But. in auth. unde si parens. C. de
inoff. test. & lo. An. in addi. Spe. in rub. de succē. ab intesta.
& Abas. p. par. statutu. q. 104. & i. pluribus aliis q. iustis operis,
& O. in cons. 105. inc. circa ius municipale. et in cōf. 136.
inc. d. l. r. t. r. est, quidam nomine G. et c. et Bar. in arch. de
h. res. Bal. circa finem principij, et Bar. in cōf. linc. ex facto
proponitur, q. nobiles, et Bal. in auth. nunc autē, et in l. cum
leg. C. de episc. et cler. et in l. 1. s. ius naturale. ff. de iust. et

iur. & l. si. s. finat as alienū. C. de bonis q. lib. & lege. C. de
te. h. r. & in l. filium quem habentem, in 17. col. C. fami. ercif.
& in l. si. C. de fru. & l. expen. & in c. 1. de cogni. feu. & in l. cū
ctos populos, in 16. col. C. de sum. Trin. & Ang. in l. Papinia-
nus. s. quarta. ff. de inoff. test. & i. d. s. ius naturale in d. auth.
de h. res. & Fal. in prin. & Saly. in auct. nouissima, in 10. q. C.
de inoff. test. per Old. ita ēt pari rōne statutum debet mi-
nuere legitima in tpe, s. q. ubi debeat legitima pure, debeat
in diem nuptiarum, q. testator in illam diē reliquit, ut no.
Bar. in praell. s. Titio gēro, ar. inibi. de actio. s. plus at, ista
sunt q. principia in eo iudicio possent fortasse reddere rem
istam ambiguum. ¶ Tū istis non obstantibus ut quo ad casū
propositū ueriores esse contrariam niam, nam aut confide
ramus dispōnem iuris cōis, aut municipalis. Primo casū ut
res esset satis clara, q. d. Maria, quantum est usque ad legiti-
mam summam, potuit transmittere ad d. comites Albertum,
& Semp. ronium fratres, ac h. res d. d. Mariae d. legitimā,
& quod ita debet reijci illa dilatio, & sic conditio nuptiarū
p. d. l. qm. in prioribus, & in l. scimus. s. cum at. co. ti. & q. trā-
smittat ad heredes ipsius legitimā, seu supplementum legi-
timae, debet sic talis suppletio ipso iure, quia quo ad effec-
tum p. dictum cum non fuerit petitum supplemētum per d.
Mariā ante eius mortem ut d. l. scimus, in prin. C. de inoff. te-
sta. & ibi in diuidiu no. Saly. in r. q. & si dicere ēt graua-
men contra filiae d. l. scimus, & est de mente Bal. si bñ in p-
ciat. i. l. si arrogator, in 2. opp. ff. de adop. & in l. 2. in ult. q. C.
de li. praef. q. legittima ēt debita filiae non expectata morte
alterius, q. illius de cuius hereditate agit, ut per eum. facit l.
qm. C. ad leg. Falc. iuncta l. linea, & l. Plautius, co. ti. Secundo
casū, si consideremus statutum dispōnem, & adhuc puto
idem iuris esse. mouetur primo per ea, q. no. Ia. But. in d. l. qm.
in prioribus, ubi dicit, si statuto ciuitatis cauet, q. filia sit
contenta eo, q. sibi relictu. est in testamento pater reliquit
aliquid filiae, sed ea grauaui, per onus admittit, querit, an filia
possit petere legitimā, q. de bebat pure & simpli, non obstan-
te d. statuto, & quia d. statutum bñ disponit contra l. omnino
do. C. de inoff. test. q. uolebat, q. filia posset h. supplemen-
tum legitimae, si sibi minus legitima relinquebat, sed non di-
sponit statutum dictum contra d. l. qm. in prioribus, factum
praeter d. l. omnimodo, q. lex, in prioribus, addēdo ad l. omnimodo,
uult, q. legitima debeat sine aliquo onere, & sic illa l. qm.
in prioribus, ut uoluit se prouidere ad casus non prouisos per
d. l. omnimodo. Vnde ut ille casus ēm Iaco. But. quan-
tum omisus a statuto debet remanere in dispositione iuris com-
munis. l. commodi. ff. de li. & posth. li. extraneus, ff. de
conditio. ob. cau. Idem dicit Io. de Imo. in l. si. ff. de condi. f.
si. in antepe. co. uolens, q. q. statutum disponens, quod filia
sit contenta de eo, quod pater ei reliquit, tm. poterit dicere,
quod debet reijci conditio * per d. l. qm., ex quo statutum
super hoc non disponit. Nam licet, lex omnimodo, prouide-
ret super substantia legitimae, tū q. non prouideret circa re-
ijectionem conditionis, necessaria fuit prouisio. d. l. qm. in
prioribus, & cum hoc dicto trāseunt etiam Bal. & Saly. in d.
l. qm., licet non referant omnino fideliter uerba Iaco. But.
prout hñt in lectura eius, & prout supra retuli. Ergo cum d.
statutum non uideatur loqui qm. legitima est sub conditio-
ne relicta, uidetur, quod uerba dicti statuti non sunt trahēda
ad casum istum, in quo filia fuit sub conditione instituta,
& praesertim, quia q. talis institutio fieri non possit sine ali-
qua restrictione, lex impropriatione uerborum dicti statuti,
improprianda sunt, ut probat tex. quem ad hoc ponderat D.
Ant. de But. & Io. de Imo. in notabilibus in c. cum dilectus,
de consue. facit, quod no. Bar. in l. non dubium, C. de legi. al-
leg. l. in ambigua. ff. de legi. ¶ Non obit q. no. Bar. in d. s. Ti-
tio genero, quia pōt responderi uel quod uerum sit dictum
Iaco. But. & sequacium per d. l. omnimodo, iuncta l. qm. in prio-
ribus, & d. cum dilectus, qm. statutum dicit, quod mulier de-
bet esse contenta dote sibi relicta. Nam tale statutum uidet
disponere circa substantiam, si forte in substantia relinque-
ret minus, quam legitimā, & nihil disponit de grauamine ip-
sius, ideo cum dos succedat loco legitimae, detract & legiti-
ma,

Liber Secundus Consil. Alexand.

ma, quasi statum dispensas, qñ minus relinquit in substantia, non intelligat dispensare, qñ minus relinquit in tpe, ut est casus in dictis duabus legibus simul iunctis. Sed decisio Bar. loquit, qñ uerba statuti sunt magis gñalia, ut quia dicat, qñ mulier dotata nō possit alioq̃ dicere cōtra testm̃, sed uerba d. statuti nō uñt bñ conuenire casui posito per Bar. quia in statuto dñ in effectu, qñ d. filiz sint contentz relicto sibi fāto in testō, itaq̃ p̃textu alicuius legitimz integritatis nō relit̃z, uel non habitz nō possit de cetero agere supplem̃t dñ, uel infringere, uel q̃relare testm̃ & c. nam inq̃tum statutu dicit, qñ sint contentz relicto sibi in testō, certē ut, qñ nō ob stat casu n̄o, quia talis est propriē casus decius per la. Bu. & sequaces suos, ut supra. Item inq̃tum statutu dicit, qñ nō possit agere p̃textu alicuius legitimz ad supplementum, ē iste non est casus n̄o, quia l. omnimodo, ē illa, quz prouidet supplemento legitimz parentum, & ille non est casus n̄o, sed casus n̄o ēst, qñ est adiecta conditio, uel dilatio reijcienda alias, & de ista loquit̃ tex. in l. qñ in prioribus. quz lex differt a prouisione supplem̃t legitimz, de qua loquit̃ tex. in d. l. omnimodo, & aperte sonant uerba dicta legis, qñ in prioribus. Item dum statutu dicit, qñ nō possit infringere, uel querelare testm̃, ēt non est casus noster, quia filia non dñ infringere testm̃, nec illud querelare, qñ ip̃a petit tñm legitimam, tanquam purē, & sine onere sibi debitam ut no. Bal. in l. cum de lege, in tertio notabili principali. C. de epi, & cle. per illam tex. iuncta auth. presbyteros, eorū, q̃ dicit esse notabile & menti tenendum, & satis colligit hoc ex d. l. qñ in prioribus. Præterea ēt contra Bar. in d. s. Titio genero, tenet Bal. in l. fācimus, C. de nup. q̃a differt exactionem legitimz in tempus incertum, uel in euentum condōnis pōt, sed qñ in totum auferat legitimam, non potest, quia si filia decederet ante tempus nuptiarum, nihil transmitteret, si uerū esset d. Barth. & sic filia remaneret penitus indotata, & sine aliqua legitimā portione, & sic non procederet argm̃, quod facit Bar. de diminutione partis ipsius quantitatē legitimz ad diminutionem pro parte t̃pis q̃ esset collata dispositio in tempus incertum, id ēst in euentum condōnis. ¶ Supra dicta fortificānt per decisionem Rich. Malū. q̃ refert Cy. in d. l. fācimus, C. de nup. & illam sequit̃ ibi Bal. ubi concludit, q̃ si statutu dicat, qñ filiz nō succedant extantibus masculis, sed tñ debeant a patre, uel a fratribus dotari, contingit, q̃ pater filijs masculis instituit filiz infanti, si nup̃erit, reliquit certam pecuniā q̃ritatem, querit̃, utrum dicta q̃ritas debeatur filiz incontinenti, & sic anteq̃ nubat? & concludit q̃ sic, quia cum dictum relictu compenset in legitimā, l. qñ nouella, C. de inoff. test. l. ēt, & l. si. fi. bo. libe. sicut de legitima debet reijci omnis conditio, & omnis mora, ita & de hoc relicto, q̃ succedit loco legitimz, & idem iudicat de sub rogato, q̃ iudicaret de eo, in cuius locum subrogaret. l. si eū. s. qui iniuriarum, si quis cau. c. ecclesia, extra ut lite pendent. & secundum eos ius commune determinat & supplet ius municipale. l. 2. ff. de noxa, ut gradatim. s. sed si lege, ff. de mu. & hon. & si fratres admittunt pro se, quod illud quod est forori relictu, succedat loco legitimz, ut ipsa nihil ultra petere possit, ita etiam admittit debent contra se, ut omnis conditio & mora tollatur, ar. l. si duo, s. si quis, ff. de iureiu. l. 2. C. si quis omis. causa test. Ex quo inferitur, quod dicta puella transmitteret ad hēres suos relictu, licet decedat ante quam nubat, tanquam simplex. Et cum illa opi. etiam concordat Io. And. in addi. Spe. in ti. de test. in rub. ut. si debet, quod Ricardus & c. & Alb. de Rosa. 2. par. stat. q. 305. alias in 2. par. q. 104. quz inc. adhuc ex eod. themate quero de ead. q. & licet Cyn. in d. l. fācimus teneat, quod statutu poterat in totum tollere legitimam, tamen, ut dixi, contrarium tenet Ioan. And. Alb. & Bald. locis supra alleg. ubi approbat opin. Rich. Mal. quonimo uidetur uera illa opin. quod non possit in totum tolli, sed minui, ut firmant domini de Ro. ubi supra & Canonistz communiter in d. cap. Ray. & lac. de Bel. in auth. de here. & Fal. in prin. & Abb. in loco supra alle. & Bal. in d. auth. nunc autem, cum concor. de quibus supra, ait ergo Rich. Mal. & Io. And. & alij, quos retuli,

11 q̃ statutu excludens filias ā succedendo, statim. masculis, qui tñ teneant eas dotare, non uideatur excludere uel filias d. legitimz, sed dotem habere loco legitimz. ¶ Potum hīdib. d. Maria: quia in themate prap̃supponitur, q̃ hī, ita ēst in statutis prouisum, & q̃ d. testator cum sit de numero potentum, non gaudeat beneficiis, quia ro potentum, ergo dato, sed nō concessio, q̃ statutu sub dictis testator facere dictū relictu bñ condōne nuptiarum, & excludere Mariam, ut fecit: tñ non p̃t dici, q̃ in testando, & ad finem disporre poterit d. testator, q̃ d. Maria nō potere possit purē legitimam, cum nō potuerit d. testator gaudere beneficio dicti statuti. Beneficium t̃ satis dñ sentit ille, qui ex aliqua dispōne consequitur hoc, scilicet, quod sua voluntas elocum habeat, dato ēt, quod alio interesse non sentiret. ¶ hī. ff. de usu & habi. s. præterea si quis, in fide ac. no. gl. & Doct. in l. Paulus, ff. de foli. beneficium dicitur bene uola agere tribuens gaudent accipienti, ut in c. i. ver. in primis, in ti. quib. mod. feu. amil. l. vnū ex familia, in princ. de le. 2. Ex quibus cōcludo, dictos Albertum & Sempronii comites præferri in dicto relicto facto Mariæ uisne ad ratam legitimz sibi debita, & ita dico, & consulo ego Alex.

ADDITIONES.

- * Lex his. No. tex. q̃ ubi tempus certz ætatis non additur legator, sed p̃stationi legati, non est legatum conditionale, sed purum, & legator decedens transmittit illud ad heredem soluen. die adueniens, & ubi bene dicit Bal. in d. Lex his, q̃ uerba ap̃posita executioni legati differt, & non suspendunt. Quod confirmatur ex eo, quod Alex. scribit consil. 14. col. 1. uerū, insuper uerū, l. 1. & de articulo uide Alex. in l. 1. uelitur, s. hoc autem, ff. de leg. 1. Et quod relictu factum in tempus nuptiarum, sit conditionale etiam adiectum p̃stationi. Saly. in d. l. Lex his, quam legat cum præceden. Natza.
- * Incertus, hec communis, ut per Alex. in d. l. Scius Saturninus. Fran. Crem. sing. 1. 11. sed dicendum, ut scripsi in cōsū, Pari. s. 9. ubi publici q̃ contra communem decidi.
- * Turi accrescendi. No. eadem quotidianum. Et sequitur Ias. ubi consil. 2. 1. 43. dub. lib. 2. Natza.
- * Legitimus, dec. Tol. 437. Alex. traq̃. præsum. reg. 1. præsum. 8. Alex. supra lib. 1. consil. 75. num. 2.
- * Legitimus. Intelligit ex ante: extraneos, ut per Dec. consil. 81. 1. dub. & consil. 20. col. 2. Ias. in d. l. seimus, in princ. 1. notat. Et hoc etiam dicit Alex. consil. 188. in prin. lib. 6. Idem etiam tenet Alex. consil. 150. col. 4. infra eod. Natza.
- * Conditio. Vide Dec. consil. 106. in pluribus locis, & maxime ibi col. 4. Ias. in l. si pater. col. antepen. C. de insti. & subiti, Natza.
- * Voluntas, glo. si Docto. in l. p̃e. ff. de condi. cau. cau. Soc. l. utrum, s. 1. in fi. de reb. dub.
- * Non sentire. Quod fit contra uoluntatem dicitur fieri deterius, concord. gl. in c. 6. in uerbo, Maiores, de cō. seru. in 6. Bar. in l. 2. col. 3. ff. sol. mar. Ideo debitor in una, re non soluit in alia meliore inuito creditori Roma. consil. 163. incip. Constitutio curiz. circa princ. Et licet illi, qui uoluntatem suam imple, gl. si in l. cum seruus, ff. de condi. ob. cau. & ibi Bar. Bal. & Ang. ubi Ias. dicit quod perdit qui cōtra uoluntatem facit licet lucrum consequatur, Natza.

SVMARIVM.

- 1 Agens ex una causa, probans de alia non obtinet.
- 3 Extranei an nentiam in concessione facta filij & hereditas.
- 6 Deposito testis referens ad suam priorem nalet.
- 7 Testis, qui semel nescire dixit, potest recordari.
- 9 Interpretandum semper, ut non sit repugnantia.
- 11 Testis tantum alicui se pro certo credere, non probat.

CONSILIVM LVI.

VISO p̃cessu cāz inter Antoniū & Petri de Basilis agētes, & Bartholomęi Jacobi de Biancolinis descendentem. Vñ mihi de iure cōcludēdum, partes dñi iudicis ēst in absoluto dic. Bar. ā cōtēstis petitione, ut q̃ auctores egebat p̃ cōcessionē & inuestitura facta p̃ d. Antoniū Bartholomęo p̃dicto, & p̃ suis filijs, & hīdibus legitimis & naturalibus, & nō p̃bauerit de inuestitura h̄mōi facta, ut infra ostēdā. ¶ Vñ qui egit ex una cā, & probat de alia, non p̃t obtinere. l. habebat, in prin. ff. de insti. c. abbate, cū ibi nō de re iudicā. l. i. in prin. ff. de iudi. in 6. l. i. ff. si menfor fal. mod. dicit & Bar. in l. 1. in prin. ff. de iudi. cōdēdo, & planē declarat And. de Bui. in d. c. adu. de electio. l. 1. examinata, de iudici. Tū ēt, q̃a p̃mittit d. And. de rato p̃p̃o. 110.

no. qđ Antonius concessit dictas petias terrarū iure libelli
d. Bartholomei, & pro se, & eius heredib. recipienti: & fuit
interpellatus d. Antonius, vt faceret, qđ dictus Petrus ratifi-
casset huius concessionē, & non fecit; immo d. Petrus contra
uenit negando dictā concessionē esse factā d. Bartholomeo
pro se & suis heredib. ut pater in rōne ad positiones, &
et in processu manet controuersia super dicto contractu cō-
tendens mediante suo procuratore dictum contractū non esse,
puta afferre & pbat Bar. ut inf. ostendat, & sic d. Antonius
contrauenit, & non adimpleuit, qđ promissit. respū di-
xit pmissiois de iac. si quis maior. s. i. ff. m. r. hab. p. er-
go cum non adimpleuerit pro parte sua Antonius id, quod
promissit, non p̄t cum effectu obtinere l. iulian. s. offerri. ff.
de ac. emp. l. ex placito. C. de re. permu. ¶ Omnis ergo dif-
ficultas consistit in discurrendo, an sit probatū, qđ contractus
fuit celebratus eo mō, quo asserit Bar. an non. Et anteqđ ad
hoc ueniam, p̄suppono, qđ maxima est dīa, an contractus fue-
rit celebratus, put asserit Bar. p̄po. se & hēdib. an uerō put
asserit Ant. pro se & suis filiis & hēdib. quia si concessio sit
facta, prout asserit Ant. qđ fuerat concessio facta Bartholo-
meo pro se, suisq; filiis & hēdib. non comprehenduntur
extranei hēdes, ut asserit Bar. in l. iure iur. ff. de op. libe. per
s. amphitruū, in auct. de non alien. & Pau. de lea. in c. po-
tuit. in fi. de loca. & idem tenuit Bal. in l. i. in c. C. de iur.
emph. per rōnes ibi adiectas per eum in l. tale pactum q.
f. ff. de pactis. & Sal. latē in l. i. in c. q. de iur. emph. &
Raph. Cui in l. Gallus. s. et si parente. ff. de libe. & posthu. &
Jo. de Imo. in d. c. potuit, in antep. char. de locato, & Pa. de
Ca. in l. si mihi & tibi. ff. de ver. obl. Et licet Io. de Imo. aliter
dixerit in l. qđ d. ff. de uer. obl. in prin. in l. i. col. &
in antep. col. tū pcedens opi. est magis cōis, & in iudi-
cando non est recedendū, vt hē in locis vulgarib. Præterea
dato, qđ opinio contraria esset uera, qđ talis concessio possit
et cōprehendere hēdes extraneos, necdum filios hēdes tū il-
lus possit pcedere, ubi uerba essent concessio hac mō. Con-
cedo tibi pro te tuisq; filiis & hēdib. & ita loquit Ioā. de
Imo. d. l. qđ d. ff. sed in casu nro aliter dicit Antonius factā
fuisse concessionē. l. Barth. & suis filiis & hēdib. legitimis
& naturalibus: & illa qualitates importat per illa uerba. ff.
legitimi & naturalibus, referunt ad illa duo substantia p̄-
cedentia. l. filius & hēdib. ut probat in l. doli. in prin. cū ibi
no. ff. de seruo corr. facit, quod no. Bar. in d. l. q. s. erit; dif-
ferentia. ff. vi bono. rap. & quod et no. in specie in l. si is qui
ducenta. s. utrum. ff. de reb. dub. dicit p̄p. qđ copula ca-
di inter duo adiectiua, qđ copulant respectu alicuius substanti-
tū, tunc requiritur, qđ utraq; qualitas denotata per illa duo
adiectiua concurrat. l. Titia textores. ff. de leg. i. Apparet er-
go, qđ illa duo adiectiua. legitimis et naturalibus, qđ copulā-
tur respectu substantiui pcedentis. ff. hēdib. qui sunt legiti-
mi hēdes proprie sunt, qui a lege uocant, non qui a testatore.
patet in l. i. de suis et legiti. et in rubro et nigro. C. de legi. hē-
re. et in l. i. circa prin. ff. de legiti. tūc. et in l. 4. s. de illo. ff. p
socio. et ibi expresse hoc no. Ful. licet improptē, et longe
aliter sit m. eū, ut in lege obueniret. ff. de uer. sig. et naturales
hēdes sunt illi, qui succedunt iure nā, ut l. i. ff. quorum bono-
rū. cum rō. in prin. ff. de bonis dam. et l. scripto. ff. unde li-
beri. cum sim. ¶ Hoc p̄supposito ostendo nunc, pbatum non
esse, qđ ille contractus fuerit celebratus, quo asserit Bartho-
lomeus hē. pbat per Petrū Fredezanū, qui primō corā
iudice examinatus deposuit, qđ d. Ant. inuoluit p̄tū Bar-
tholomeum p̄ pro se & hēdib. suis, qđ uerba cōprehendunt
oīs hēdes et extraneos in casu nro, ut no. Spec. in titu. de
locato. s. nunc aliqua. her. r. q. et Dy. in l. in conventionibus.
ff. de uer. sig. et Bar. in l. Gallus. s. et si parente. ff. de libe. et
posthu. et in l. si p̄po. l. i. s. i. quis. ff. de uer. obl. et l. si
pactum. ff. de probat. et no. An. de But. et alii in c. in presentia
de probat. no. Paul. de Imo. in l. i. in l. i. in pen. et antep. col.
de uer. obl. et in c. potuit, in l. i. col. de loc. Postea repetitus
die quarta Augusti in hac cā ad supplendam priorem exa-
minationem suam statim in hac causa, in qua fuerat imper-
fecta interrogatus, ut cōstat ex actis, p̄dixit se referre ad pri-

mam examinationē factā corā iudice maleficioꝝ, p̄ expref-
sione ueritatis in oībus, & p̄ oīa, nihil addēdo ul minūēdo,
& talis relatio admittit p̄ iudice operat perinde, ac si ipse te-
stis b̄ expresse & specificē deposuerit in ultima examinatione
ne illud, qđ cōtinebat in l. q. liberis. s. testis. ff. de bo. pos. l. in
tabu. l. q. rebat. l. tribunus. s. i. ff. de test. mil. & in specie de-
terminat Bar. in l. eos. ff. de sal. cū quo trāsit Bal. in l. iuri iurā
di. C. de test. & Pet. de Anch. in cle. testibus, ad finē, de testis.
& Ant. de But. in c. u. in tua, ad finē, de testis. & est magis cōis
opi. & uera, qđ pbat et p. no. in l. Theopompus, in pen. q. d. de
dote p̄le. & in c. de testi. extra de testi. Præterea dictis testis
examinatus et ad instātia d. Bartholomei uel procuratoris
sui dixerat, qđ tunc nō bñ recordabat de sono facti seu cele-
brati contractus: sed bñ recordabat, qđ Iacobus de Bācolinis
renunciavit An. de Braxellis petias, quas recognoscebat ad
libellū, & qđ incontinenti d. Antonius de Braxellis inuesti-
uit filiū d. Iacobi de Bācolinis de d. terris, & qđ de ceteris
dictis & factis nō recordabat; p̄tū phoc non sequit, qđ licet
tunc non recordaret de his, qđ antea testificatus fuerat corā
iudice maleficioꝝ, quin postea posuerit recordari die quar-
to Augusti, qđ fuerat repetitus, & p̄pca p̄tē p̄ expresse
ueritatis referre ad primū testificatū suū habitū corā iudi-
ce maleficioꝝ, ut in gl. ordinaria in c. cū cām, qđ inter eco-
nomū, in gl. in uerbo, quos ad alia, extra de testi. & pbat
in l. qđ tabularū, ad finē, & ibi ponderat ad hoc illū tex. subti-
liter Ang. ff. de fur. & no. moderni in d. l. q. bona. s. si quis sit
p̄patus, p̄ illū tex. ff. de dam. infe. & Bal. in c. r. s. notatū est, i.
ti. de no. feudorū, & in c. i. s. in d. dno, i. ti. qđ sit inuestitura.
& gl. in c. cū cām, qđ inter archiep̄m, in ueritatē, extra de tes-
tis. & Ant. de But. in d. c. cū in tua, potuit. n. esse, qđ testis possit
qđ fuit in cā ciuili examinatus, anteqđ esset repetitus, uidet
testificatū suū primū habitū corā iudice maleficioꝝ, quo ui-
so uel habito in forma, nunc recordabat de eo, qđ non fuerat
recordatus in ipsa prima examinatione facta in cā ciuili.
¶ Scđo hoc probat p̄ id, qđ deposuit Tho. de Burg. qđ pri-
mō corā d. iudice maleficioꝝ deposuit eodē mō in effectu,
quo deposuit p̄tū Fredezanū, & postea p̄ducit in hac cā
i. testē p̄ parte d. Bartholomei dixit se scire tū, qđ dixerat
& testificatus fuerat corā iudice maleficioꝝ, ad quē priore
testificatū se refert, & illū p̄ inserto in illa attestacione uult,
& subiungit hac uerba, uidelicet, qđ ipse testis addendo se re-
fert ad init. m. de quo fuit rogatus. per Philippum de Vnguo-
la, quod in finem dixit ipse testis non fuisse sibi lectū, p̄ dictū
iudicē maleficioꝝ tpe, quo deposuit; tū dico, qđ ista ista re-
latio ad init. m. dēt intelligi factā, saluis, & exceptis his, que
continent in testificatu primo habito corā iudice maleficioꝝ
rū: quia cū ipse testis in principio sue examinationis deposue-
rit se tū scire, quum continet in dicto suo testificatū, non est
uerosile, qđ incontinenti uoluerit se corrigere, & sibi esse cō-
trarium per illa uerba ita gnāl. & consue. prolata, arg. l. nō
ad ea, ff. de condi. & demon. in prima consuet. C. s. quib. ¶ Pro-
batur magis in specie per no. per Bar. in l. i. s. & parui, ff. qđ
ui aut clam. ubi dixit, qđ si in uo capitulo statuti dī, qđ contra
statum debiti non possit opponi nisi exceptio falsitatis,
solutionis, & nulla alia possit opponi, certē per illa uerba nō
intelligitur statuentem uoluisse reijcere et exceptionem, qđ
ex alio caplo ipsius statuti descendit per dictum s. & parui,
cum glo. & l. i. p̄a p̄uor. cū glo. C. ad l. iul. de adul. & qđ f̄m
Bar. p̄ illa uerba gnāl. uidelicet, qđ nulla alia exceptio possit
opponi, non est uerosimile, qđ statuentes uoluerint se cor-
rigere, & cum Bar. in concordat Bal. in l. i. in ult. col. C. de
condi. inde. & An. de But. in c. i. rē cum q. s. de res. p̄so. & Pet.
de Anch. in c. canonū (statuta, de consuet. & Jo. de Imo. in l. si
f̄a qui app. nō licet, & in cap. ex parte, l. 2. de off. deleg. &
Saly. in l. i. a pud; C. de adul. Bene facit, qđ no. Bar. in l. scri-
ptur. C. de si. instr. ¶ Vbi dicit, qđ si uia scriptura ut prima
facie continere repugnantiam, debet fieri interpretatio per
sub diuisionem, seu sub distinctionē, ut cesset repugnantia,
arg. d. s. quib. & l. i. C. de inoff. donac. cū expedit, de ele.
in 6. & ita et no. Bar. in Lomnes populi. ff. de iust. & iur. in
fi. q. & Bal. in l. maximū uitium, circa pen. & antep. & ult.
col.

Liber Secundus Confil. Alexand.

col. C. de lib. p. e. & Balin. l. fed. & posteriores, ff. de legi. & in l. no. est nouu. eo. ti. Bñ facit tex. in c. in tu. de iud. iusticiis no. p. Bar. ff. de no. op. nou. in l. r. in prin. i. col. & in l. Labco. 10 ff. de sup. lega. Et in l. de atate, ff. de min. i. q. ubi dicit, q. si testis deposuit aliquē esse talis atatis ex aspectu reddēdo rētes inferentes, q. ex aspectu sit illius atatis, de qua depo sūt cā redditione rōnis, & in ipa postea rōdeat fe. necire, certē testis ipse nō improbat illa uerba, dū dixit fe. necire i. telligis. saliter, q. supra de posuerat, q. alias esset sibij ppi cō trarius. Et idē dicit Balin. l. de ata. opera, C. acqu. nō posūt, in 1. col. uer. fed. hic q. ro, actor dicit & c. ubi p. p. p. i. in teste dicit, q. debet fieri interpretatio, ne sibij p. p. contradicat, al legat in ar. d. nō ad ea. alias esset in tōtū repugnantia ite uerba in ista, & uerba testis posita in primo testificatu, quā fm uerba testificatus uenit extranei, fed. fm uerba in istis nō ueniunt extranei, fed. l. soli. ff. Et si dicat, quare magis dē capi interpretatio, q. testis uelit fe. referre ad infirm, sal uis tñ & exceptis his, q. continent in suo testificatu habito corā iudice maleficiorū, q. interpretatio, q. uideat fe. referre ad primū testificatum factū corā iudice maleficiorum, saluis tñ & exceptis his, q. continent in infirmo. Rideo, q. iste testis in hoc testificatu factio in cā ciuili ad instantiā Bartholomei deponit fe. scire, tanq. alius dixit corā iudice maleficiorum, & interrogatus in cā scientia rōdit fe. scire per cā scietia, de qua in dicto primo testificatu, nisi reddat causā scientie, q. suit p. pens. ac uidit, & audiuit, fed. de contentis in infirmo testis ipse, p. fertum dum rōdit ad interrogatoria, dicit fe. nō re cordari de oibus contentis in eo infirmo, fed. q. credit contē ra in infirmo esse uera, & q. credit, q. ille notarius rogatus nō scripsisset nisi ueritatem, q. rō ad dictū testis de credulitate deponentis nō est sufficiens in materia, de qua agitur, in l. 2. s. p. e. ubi p. Bar. ff. de aqua pluarcen. l. testis, & ibi plene Cy. C. de testi. & Balin. l. folia. co. ti. & plenē in c. tertio loco, & i. clis, de p. sum. & in ca. quories, de testi. & per Balin. l. si p. fidetis, C. de p. ba. ubi dixit, q. testis nō probat, et si dicat f. d. pro certo credere q. per iura supra p. xime allegata, & Bal. in l. 2. s. o. seruari, C. de iura. calum. & in l. cōtētiula, C. de epif. & cl. & Spe. in t. de teste, s. i. uer. id q. deponit dē cre dultate, & ibi Io. An. p. fieri ergo debet illud, q. deponit te stis ipse per relationē ad primū testificatū, cū dicat fe. hoc scire, & et assignat bonā rōnē dicti sui, & non id, q. deponit testis per relationē ad infirm, cum non dicit fe. scire de ueritate contenti, ubi nec rōnem aliq. reddat saltem suffi cientem, imo de credulitate loquat. Per hoc q. egregie uo luit Balin. l. presbyteri, ad fi. C. de epif. & cl. secutus la. Bu. in quādā dispōne sua, ubi concludit & p. ponderat dictum te stis reddentis bonā rōnem dicti sui, & et si non fit de ea inter rogatus, & idem no. Balin. in c. i. s. facim, de confus. re. ci. seu Quinimo dictus testis interrogatus sup. interrogatoris ex pre sse dicit, q. non descendit ad alios testificatis per eum fe. re ferat ad infirm, & credit cōtēta in ea esse uera, & non re corde de omnibus & c. Ecce q. testis ipse declarat, quod p. hoc non intendit recedere a primo testificatu, & sic proto statio declarat & refringit d. l. q. in aliena. s. Celius, de acq. here. lat. si quis, s. p. leri; sunt, de relig. & sum. fune. l. mi hi & tibi. s. in legatis, & l. i. ita scriptum, ff. de leg. 3. Solum n. mouetur testis ad dicēdum, quod saluis contentis in prima testificatione credit contenta in infirmo uera esse, ppter auctoritatem, q. habet infirm. confectum a tabellione, & sic non probat plus q. auctoritas infirm, ergo reproba a autho ritate infirm in hac parte prout infra offendam, sequit quod cessat in hac causa uis credititatis, & relationis huius testis ad infirm, arg. l. i. s. q. uia sen. sine app. testin. & in l. legata, ff. de leg. i. Nec ēr pot. dici, quod iste testis per relationem ad infirm interpretetur ca, quæ ipse dixit in primo testifica tu, cum sint clara, & indefinitē loquatur de hæredibus, & per consequens de omnibus d. sciendum non cadit in uer bis clari interpretatio, in Lille, aut ille, s. cum in uerbis, de leg. 3. Et declarat Bar. in l. ab executeore, in 3. col. de app. & Balin. l. luoluntas, C. de fideicom. & p. fertum cum te. tis non fundet suam intentionem ex sua scientia, fed. super creduli

tate, q̄ in teste non sufficit, ut dixi. ¶ Hæc fortificatur in his, q̄ testis aſſertatur, dum dicit, q̄ si per dictū iudicem appellationem subleata fuisset dicta infirmitas, ipse testis deposuisset super eis de his d̄ quib. tunc habuisset memoriā in cate-
ris autē testis refutaret ad prædicta infirmitas, prout et ad præsens se recorderet, vel sciat ura esse contenta in eis, & per hoc et co-
rsum ad id, quod deposuisset iste testis in hac causa, cum sit in-
dultus per procuratorem partis aduersæ: q̄ et ibi refert se ad testificatum habitum coram iudice maleficionis, quod testificatu dixit se recordari, & non ultra. ¶ Et licet dicat ibi, q̄ credit contenta in infirmitate esse uera: t̄ hac credulitas non habet oblatore, ut supra probauit, saltem cum asserat de contentis in suo primo testificatu, q̄ de contentis in dictis infirmitatibus aliquid recorderet, nisi quantum continetur in dicto primo testificatu, & per consequens præferri debet & attendi, cum de illo t̄m recorderet, ut testis ipse asseruit in examinatione facta, ut dixi. ¶ Ad confirmationem probationis fer Bartholomæi accedit et testimonium magistri Bartholomæi de Tenasio, qui in effectu concordat in oī suo testificatu cum d. Ant. Fredezano. Et licet pars aduersa contempnare testimonium ipsius magistri Ioan. tanquam præfiteatur aliquale officium sollicitatoris in hac cā, et per consequens non sit idoneus et integer testis iuxta nō, per Do. de Rota, sua consensu 363. et Ant. de But. in c. nō a nobis, de testib. et do. Abb. in c. super eo, eod. tit. ad f. ad quod p̄ dupliciter rīderi, q̄ si bene consideretur, non est sufficienter probatū per duos testes, qui sunt testes et non singulares, ipsū fuisse sollicitatorem p̄sentis cā etc. ¶ Secundo pōt rīderi, q̄ fides testis eius t̄m, et corroborat ac plena redit p̄p̄o socios, qui sunt ualde idonei testes et infirmari. arg. l. iij. quod ex argentiariis, circa prin. cum ibi nō, per Bald. f. de edenar. not. Bar. in l. i. in 3. col. C. de testib. ubi dixit, q̄ dictum testis aliā inualidum pōt confirmari sociorū testificatione. Sū. in l. in bonæ fidei, circa l. ro. col. C. de re. cre. ubi facit, q̄ nō. Gui. de Prin. in l. i. d. q̄o paroni, in prin. f. de iureiur. et p̄ hoc et et rīsum, si diceretur, q̄ mag. lo. est socer Bartholomæi.

3 Ad quod et ultra prædicta p̄t rīderi, q̄ focer non cōtine moratur inter personas prohibitas testificari, ut per Specu. tit. de testi. s. r. uer. nunquid ergo focer, et Doct. in c. lites, de testi. saltem inspecta qualitate personæ, ut ibi p̄ dicit. ¶ Et ex prædictis et patet, q̄ illud, quod deponit Georgius testis, qui dum fuit p̄ducus per partem aduersam dixit, q̄ credebat contenta in infirmitate esse uera, nō probat aliquid eo q̄ deponit de credulitate, ut iam dixi. Ex his omnibus inferatur conclusio, q̄ cum in d. infirmitate iurauerint fuerint nū tres testes, scilicet Antonius Sedazanus, Thomas dñi de Burgo, et Georgius prædictus, et primi quantum ad qualitatem respon-
sionum haredum Bartholomæi discrepant ab infirmo, ut probauit, et tertius nū probat de infirmitate: loquimur per uerbum, credit; certe intelligitur reprobatum infirmum, et concludunt omnes in l. 2. s. si quis neget, quædam autē ap. et in l. in exercendis, C. de fid. infirm. et in cap. loānes, co. tit. cum sit per hoc uisū, et abique eo, q̄ procedatur ad aliā quam torturam contra tabellionem, satis liqueat esse abfoluendum dictum reum conuentum a contentis in peritiōne, saluo iure dicto Antonio, et Bartholomæo fecuta ratificatio-
ne Petri modo, quo allegamus, expostum et petitum et pro parte dicti Bar. Et ita dico, et consulo ego Alexand.

ADDITIONES.

- ADDITIONES.
- 2^a Alter, & fecerunt, & heredes, non fiat simpliciter, vt fupra, l. 1. conf. 1. 10. de refcriptis ad legitimis & paruales.
- 3^a A tellore, Sequitur Dec. conf. 3. col. 1. & conf. 309. col. 3. & in l. vlt. ea. post l. lib. 1. quando non partes, partes pene, accre. Nana.
- 4^a Poff. fup. lib. 1. conf. 133. n. 4. Pau. conf. 1. 68. lib. 1. legat. legat. liter. in fin. de leg. 1. Bened. rep. Raynuitus, vtr. Alerco, conf. 1. 1. liter. in fin. de leg. 1.
- 5^a Recordari, Bald. l. al. l. c. de conf. & in rubr. contra, nifi conf. l. Bal. & Alcx. de tutela. C. de integ. refid. d. si quis bipulas. Goni. Ph. c. de c. de iur. in c. 6.
- 6^a Credere, nifi reddat bonam caufam, fup. conf. 1. 109. n. 4. lib. 1.
- S Y M M A R I U M.
- 2^a Alii: nationis prohibio in tefto maled co tefto. apparet pte

- 3 *Maritus licet nihil possit relinquere uxori, tamen potest prohibere alienari sine eius consensu.*
 4 *Gabula statutum non habet locum in re inestimabili, n. 5.*
 6 *Index supplet concusum eius, qui sine iusta causa recusat consentire.*
 7 *Legari non potest persona prohibita et id ut dicitur in piis cas.*
 8 *Electio potest committi ei, qui non possit esse executor.*
 11 *Mora purgationis locus non est, p. n. commissa.*

CONSILIVM LVII.

PRESPECTIS testamento, codicillis, ac statuto, de quibus est mentio. Et uilis his, quæ copiose & eleganter al legata sunt per clarissimos dominos aduocatos colorum maioris ecclesie Parmensis. Omisso multiloquio, capio id fundamentum, quod mihi videtur esse tutius pro facto dicti cō foris, & illud consistere puto in virtute dictorum codicillorum, in quibus dispositum est, q̄ heredes sui non possint vendere, nec alio modo alienare, nec et locare post mortem dicti testatoris sine expressa licentia, & consensu d. D. Catharine sue uxoris: & voluit contra facientem priuare fore, & esse parte iuris hereditatis ipso iure, & facto statim, cū contraxerit, & illam deuenire debere in consortium viuorum & mortuorum dictæ maioris ecclesie. Et presupponitur dictos heredes locasse dicta bona hereditaria absque licentia d. D. Catharine, & contra eius voluntatem, ut mihi videtur, & si constat, q̄ ante dictam locationem dicti heredes habuerunt scientiam dictorum codicillorum, debeat hereditas p partibus eorum, qui contraxerunt, deuenire ad dictum consortium. ¶ Ad quod ostendendum presuppono, q̄ prohibito testatoris prohibentis, q̄ heredes sui non possint alienare, uel locare; si contra fecerint, q̄ bona deueniant in Titium, ualeat, dato q̄ alia causa prohibitionis non appareat, ut probatur in l. filiusfamilias. s. diui, iuncta glin verbo, respectu. fide leg. a. & no. Cy. & Bar. in l. quoties, la. r. C. de fideicommissis; quia ubi testator aliquam penam imponit heredi prohibito alienare, quam penam uult ad alium peruenire, videtur apparere de sufficienti respectu, per quem testator prohibuit alienare: quia uoluit prouidere illi alteri, cui penam reliquit, in stip. de leg. s. fi. & ita et vñ Raphael notare in d. s. diui, & Ang. in consi. 168. incip. testator in omnibus, col. 2. allegando l. r. C. de his, quæ poene nomen. ¶ Secundo presuppono, q̄ dicta dispositio testatoris priuationis hereditatis in penâ heredis contra facientis potuit adduci nedum in testamento. l. r. C. de his, quæ poenæ noie, & luxore s. heres, & quod ibi no. Bar. ff. de leg. 3. sed et in codicillis. f. per fideicommissum. ¶ l. 2. C. de condi. insti. & insti. eo. tit. s. fi. & ita ad fideicommissum trahitur præsertim, q̄ per uerbum cōe facta est dispositio. l. Scruola, ff. ad Trebe. no. in l. uerbis ciuilibus. ff. de vul. & pu. prout fuit in casu proposito adiectum uerbum, deueniret, quod est uerbum cōe, ut probatur in l. heredes mei, in prin. iuncto s. cum ita, & l. heredes. s. ff. ad Trebe. in l. fideicommissa. s. hac uerba. ff. de leg. 2. & no. Bar. in l. centurio. ff. de vul. & pup. in pen. col. & et Bal. & Bar. & alij in l. Lucius. in 2. q. principalij, eo. tit. & Bal. in l. iā hoc iure. s. 2. ff. de uulga. & pup. in l. si in uol. C. de fac. san. eccl. & in repe. c. si pater, de test. in 6. in 15. col. Et licet dicta iura loquant de uerbo, perueniat; tñ præfati Doct. eadē ratione dicunt idem esse in uerbo, deueniat, hoc probat rex. in l. 2. C. de bo. que li. quem ad hoc ibi ponderat Ang. & tenet Ang. in l. pen. col. de imp. & alijs subiti, per tex. in c. 1. post prin. de testa. in 6. & per alia ibi allegata per eum, licet Inopin. c. Raynaldus. in uerb. deuenire, de testa. teneret cōtrarium: sed sua opi. cōter damnar per Docto. in d. locis.

¶ Quinto possit esse, q̄ uerbum directū trahatur ad fideicommissum, qñ est positum in codicillis in cōes conclusiones per d. l. Scruola, & ibi Bar. & no. in l. uerbis ciuilibus. Accedit, quod no. Bar. & alij in l. paterfamilias. ff. de her. in sti. uol. tenuit, q̄ testator disponit, q̄ si heres molestauerit uorem, priuatur heritate, intelligitur per fideicommissum, ut per eum & alios ibi, & per Bald. in l. 1. C. de his, quæ poenæ & per Ange. in d. consi. 160. Et licet aliqui circa hoc uariant: tñ illa dispositio non est ad præiens necessaria, ut e-

to q̄ hæc dispositio priuatiua, & qua loquor, fuit facta i codicillis, & sic non potuit directē hereditas dari consortio, d. l. 2. C. de codic. & q̄ no. Bal. i repetitione. l. 1. C. de sacrosan. eccl. circa ultimā chartā in uers. ff. de sic qrit, an hereditas possit in codicillis ad pias causas directē relinqui &c. ¶ Tercio suppono, q̄ quis ex forma d. statuti non possit maritus uxori relinquere nisi certam quantitatem, tñ non per hoc intelligit maritus prohibitus disponere in telio, q̄ hñdes testatoris non possit alienare, nec locare sine licentia, & cōsensu ipsius D. Catharine, quia hæc sunt diuersa, & ex diuersis nō fit illatio. Item actū, ff. de calum. l. se. n. est casus omissus, uñ remanet sub dispōne iuris cōis. l. cōmodissimē, ff. de lib. & posth. l. si extraneus, ff. de cond. ob. cām. Statutū. n. uult, q̄ non possit relinquere maritus uxori quoquo modo relicti ultra centum libras Parmensium directē, uel indirectē, in quantitate, uel specie, nisi alimentorum causa, sed disponere, q̄ hñdes non possint alienare, uel locare sine consensu & licentia sue uxoris, non est contra prohibitionem statuti, quia nō apparet, q̄ in hoc uerset commodum mulieris saltem æstimabile ad 100 libras, uel ultra. Ergo statutum non comprehendit istum casum, quia uerba statuti non cōueniunt, probat in l. 4. s. p̄tor, uer. toties, ff. de damn. inf. & ibi no. Bar. in fi. & sequit eum Ang. & moder. tñ ibi, dum dñt, q̄ si fit statutum, q̄ de quolibet contractu, de quo heret infirm, soluunt gabella: sex denarij pro libra, illud statutum non habebit locum in contractibus, qui sunt super re inestimabili, alias non continens quid interese æstimabile, ut probat in l. ita et, in prin. ff. de admitt. & ibi et Bar. q̄ statutum disponit, q̄ debebat solui pro gabella tot denarij pro qualibet libra, & si illud, super quo contrahit, non ascendit ad libram, non debet locum habere statutum. & fact. qd no. Bal. in l. si. C. de litig. vñ dicit Paul. de Ca. in l. benignus, ff. de legi. se in dicto rñdiffe in qñe statuti dicentis, tñ de oī infirio continente summam centum librarum debeat solui gabella, uel registrari debeat, alias non ualeat. modo erat quoddam infirm legitimacionis, de quo non erat soluta gabella, & non erat registratura, an sit nulli? & dicit rñdiffe q̄ non, per no. Bar. in d. s. p̄tor. Et si quis uellet et dicere, q̄ illa dispositio testatoris prohibentis heredes non posse alienare, nec locare sine licentia & consensu uxoris sue, p̄t asserere fortasse utilitatē uxori ultra 100 libras Parmenses, dico, q̄ hoc quid dicit, haberet necesse probare, lab ea parte, in prin. & in lin exceptioni. ff. de proba. sicut dicit Bal. in l. si. C. de ap. dñ inquit, q̄ si statutū dicat, q̄ p̄as sit iudex a 100 aureis supra. Et contingat moueri petitionē hñditatis, cuius qñtas ignorat, uel agit ad factum, & de inter esse nescit, & qrit, quis futurus sit iudex. Cōcludit, q̄ cū maior summa tendat ad abdicandum iurisdñonem iudicis, ei in cubit p̄batio, q̄ uult aliquē priuare. d. l. ab ea parte. ¶ Nec uñ, q̄ ex dicta dispositione possit dici, q̄ commodum predictum æstimabile, ut supra possit contingere uxori, quia eo casu, quo uxor, petita licentia p̄ heredes ab ea, noluisse sine iusta cā consentire, potuisset iudex sine consensu mulieris permittere, l. si cum dotē. s. eo at tpe, & ibi no. Bar. & alij, ff. sol. ma. & Bal. in l. r. & in l. uidet, & in l. in conjunctione. C. de nup. in rub. C. de contrah. emp. in penul. q̄ & in c. r. ad sine principij, de consue. re. tit. seu. & in l. 1. ad fi. C. qui admitt. et p eundem in l. si m. s. ff. de excu. Et Pet. de Ancha. in repe. c. canonum statuta. bñ facit. l. si legatario. s. fi. & l. notandū, uersus finē, ff. de fidei. liber. & c. de his, q̄ si ma i. o. par. ca. ¶ Ex his patet nō obitare, si adduceret id q̄ no. Jo. An. in addi. Spe. in d. de infir. dñ. s. nūc uxor aliqua, post mediū, i addi. inci. ad istum fi. faciunt qñes Guid. de Suza.

7 & Albe. 2. par. stat. q. 112. in fi. ubi concludunt, tñ si statutum phibet, ne relinquat uxori ultra certā quantitatem, & testator a relinquat uxori certā q̄ritate distribuedā p̄a testatoris, & concludit, q̄ si ista p̄as distribueda est data soli uxori, non ualeat, ne fiat fraus statuto. l. scire, s. ff. de tu. & uxor. da ab his. Si uxor uxori & alij commissa est distributio, ualeat, quia cessat fraudis suspicio, arg. c. prudentiā, de offi. deleg. & c. 2. de statu mo. q̄a dico, q̄ decisio dictorū potius facit, q̄ uxori potuit dari dicta facultas, quia actus alienacionis, uel locationis

Liber Secundus Consil. Alexand.

tionis non est expediendus per solā uxore, sed per hīdes cū uxore, & in casu nostro cessat suspicio fraudis, q̄ ad manus uxoris ex dispoſitione codicillorum non habet puenire bona, fed ad manus hīdum, ſecus in q̄one formata per Io. And. & Alberi. quia ibi bona habebant transire ad manus mulieris, & sic potuiſſet fieri fraus ſtatuto contra l. fraud. & l. q̄ legē, ſic de legi. Præterea in casu nro non relinquebat in codicillis aliqua q̄ritas, aut aliquid æſtimabile ſaltem ultra q̄ritatē librarum 100. uxori in ea parte codicillorum, & quia diſponit, q̄ hīdes non poſſint locare ſine cōſenſu uxoris, ut ſupra probaui. Omitto Pau. de Ca. in l. cogi. ſ. hī qui ſolidum, ff. ad Treb. qui non ſtat cū illa cōſe. Gui. de Suza. q̄ refert Io. An. in loco ſupra allegato, ſed q̄ imo ibi apparet factā eſſe diſtributionē in pauperes, ut inſit teſtator, & uxor petens bona p̄ diſtributione debet poſtea fidē facere de diſtributione: alias ſibi auferent bona allegata. l. nulli. C. de epi. & cler. Hęc diſputatio nō eſt neceſſaria, q̄ decilio Io. An. potius facit p̄ diſpoſitione codicillorum, q̄ contra. Accedit diſtinctio, q̄ facit

8 Bar. in l. cum p̄ s. hīditatē, el. 1. ff. de leg. 2. dum dixit, q̄p licet q̄s nō poſſit eſſe executor teſti, ut ſunt fratres minores, * ut in cle. exiui. de uer. ſign. t̄ poſſunt eſſe electores pauperum, & ſic p̄ eis committi electio pauperum p̄ illum tex. & ipſe ē in ſuo tractatu minorarū, in 3. parte. & Bal. in auth. ingreſſi, in 1. col. C. de ſac. ſan. eccl. & Sal. in l. 1. in 4. col. C. de hīred. inſiti. electio. n. non habet capere pecunias, & illas diſferētias facit Bar. in l. cū qdā, l. grāde, ff. de leg. 1. & in l. exē cutoſe, p̄ illum tex. C. de execu. rī iudi. & in conſ. ſuo incip. conſiſto epiſcopi, & in l. ſ. ſed & ſiquis, C. cōia de leg. & p̄ Bal. in l. captatorias, C. de teſta. mili. p̄ Ant. de Butr. in c. tua nō, d. teſti. l. c. ſas, d. ſup. negl. p̄la & Pe. de Anc. & Io. Imo. i. c. nos quidē, de teſta. nō habet adminiſtrare bona, nec illa capere, ſed conſentire, ut q̄ non p̄t p̄ ſe facere, p̄t facienti cōſentire, ut no. p̄ gl. & Doc. in l. ſi fundus, s. 1. ff. de pig. & Bal. i. ſi ut, pponis, C. de ſer. pig. dato. manu. ¶ Per pōſita p̄t ēt nō obſtare, q̄ no. Bar. in rep. l. ſi plures, in 1. r. q̄. ff. de exerci.

9 col. 4. uer. & per hoc, & i tractatu minorarū in 3. par. tibi concludit, q̄ ſi teſtator facit aliquem executorem ultimæ uoluntatis, & diſponat, q̄ debeat exequi cum conſilio & conſeſu guardiani fratru minorum, non hēt executor requirere cōſiliu guardiani b̄ cum guardianis fratru minoru nō poſſit eſſe particeps illius officiū, cum non poſſit eſſe executor, ut in d. cle. exiui. merito nec in d. caſu ēt conſilium requirendū eſt de neceſſitate, ut probat in l. quidā decedens. S. Papinianus, & l. p̄t, & ibi ēt no. Bar. ff. de adm. tut. ne q̄ uia prohibet, p̄ alia permitti uidet. l. oratio, ff. de ſponſa. & in d. l. ſcire oportet. ſ. a. & regula, cū qdā uia, li. 5. quia rīdeo, q̄ in diſcis codicillis, non eſt proſumit, q̄ hīdes non poſſint exequi contenta in teſto ſine conſenſu mulieris. Vñ in caſu poſito p̄ Bazin d. s. ſi plures, nō p̄t executor exequi ſine conſilio & conſenſu guardiani, q̄ per indirectum admittet ēt id, qd directē denegaret, ut dicit Bar. ſed iſta rō ceſſat in caſu nro: q̄ ſtatutum prohibet mulieri relinqui ultra libras 100. licet ergo teſtator ita diſpoſuerit in codicillis, q̄ nō poſſint hīdes locare ſine conſenſu, & licentia mulieris, non p̄ hoc ſequit, q̄ p̄ indirectū relinquit ſibi ultra libras 100. ut p̄baui ſupra. Item in caſu q̄onīs Bard. guardianus non poterat eſſe particeps ideo tūc ſuccedit diſpoſitio d. l. quidā decedens. Sed in caſu noſtro nec lex, nec ſtatutum uetat, quin ad locan dum potuiſſet dari p̄tās mulieri uelut adminiſtratio, maxime p̄ no. p̄ Io. An. in d. addit. ſupra allegata, & p̄ hoc nō oportet inſiſtere, an uera ſit dec. Bar. in d. s. ſi plures, & in d. ſuo tractatu, contra quem tenuit Richar. Mal. & Cy. in add. in l. idem. ſ. ſi cui, ff. man. & in d. l. quidā decedens, ut reſert & ſequitur Bal. in rub. C. de exerci. in 4. & 5. col. & in auth. ingreſſi, & in 1. & in antepen. & ut. col. de ſacroſan. eccl. & in l. id quod pauperibus. C. de epi. & cler. in 4. & 5. col. in uer. ſe cundo quero, quid ſi teſtator mandat &c. Nec ſi dicat, quod ſicut non ualeat legatum uſufructus relictū uxori in teſto, ita non ualeat diſpoſitio facta in codicillis, q̄ heredes non poſſint ſine conſenſu uxoris locare, cū habeant cōnexitatē ad ſuam, q̄ rīdeo, q̄ poſito, q̄ legatū uſufructus nō ualeret,

quod nullo modo pono pro conſtanti: tamen non ſequitur, q̄ nō debeat ualere alia diſpoſitio facta in codicillis, in qua niſ. ſ. ualoris ultra centum libras, ſicut facit primū. ¶ Ad q̄tia parte. in uer. ſed p̄t, q̄ aliquis relinquit pecuniā, uel res diſtribuidas &c. ubi dicit, q̄ ſi quis relinquit pecuniā diſtribuidam arbitrio executorum inter pauperes eligendos, & facit executores fratres mīpores, q̄ dicti fratres minores poterunt eligere pauperes, licet non poſſint exequi, & ſic vnum propter aliud non uitiabitur, ut ibi per eum, alia ſimilia plura poſſunt adduci, quæ breuitatis cauſa omitto. Ex omnibus igitur ſupradictis præſuppoſitis inſertur clara rīſio, q̄ dicti heredes habentes ſcientiam codicillorum locantes, uel alienantes ſine conſenſu d. D. Catharinæ incidunt in penam diſtictæ hereditatis, quam reſtituere tenentur diſcto conſortio p̄ fideicommiſſum ex diſpoſitione dictorum codicillorum, nec eſſet locus purgationi moræ: ¶ quia q̄ commiſſa eſt p̄na propter maleficiū momentanum, ut in caſu noſtro, tunc non eſt locus purgationi moræ. l. 1. s. ſi rem depoſitam, ff. depoſiti. cap. 1. quid ſi iuris ſi poſt alia. ſeu. ualid. recu. & no. Bar. & Ang. & moder. in l. ſi inſolū, in 6. q̄. ff. de uer. obli. & Ang. in l. ſi poſt tres. ff. ſi quis cau. & etiam non poteſt purgari mora: quia ubi facta eſt executio ipſo iure, non eſt locus purgationi moræ. l. ſi his. ff. de l. 2. l. qui ob rem. ff. de condi. inde. & declarat Bar. in d. l. ſi ſuſulam, in 4. q̄. & Bart. in d. l. poſt tres, in 12. col. cum conſor. Sed ita eſt, q̄ ſm magis cōes conſuſiones in fideicommiſſo uiniſſiali relicto ecclēſiæ, uel ad pia cauſa ſit executio ipſo iure, & tranſeunt dñum & iura in fideicommiſſarium per l. ſi. C. de ſac. ſan. eccl. & in ſ. ſi quis autem ex propter redemptionem, in auth. de eccl. tit. Et ſtatim Bar. in ſua diſputatione, quæ incipit ſilium aduſum, & Bar. in repetit. l. 1. C. de ſac. ſan. eccl. in 6. & quinq. p̄. principalis, & etiā Bal. ibi in repet. in 22. col. in uer. ſup. ſecundo quæſito, quod eſt ualde dubitabile, &c. & Bal. in l. pen. C. ad Treb. in uer. col. in l. id, quod pauperibus in 27. q̄. C. de epi. & cler. & Pet. de Anch. & Io. de Imo. in c. cum tibi, de teſta. & Io. de Imo. in l. Centurio, in 21. col. ff. de uulg. & pupil. Alex.

ADDITIONES.

- * Per fideicommiſſum. ¶ Vult allegare tex. in l. pen. ſ. ſi. ff. de condi. inſiti. & iuxta de codicil. ſ. ſi. Et de hoc ponit Iaſen. uoica. col. 2. C. de uſu p̄na no. Et talis priuatio hereditatis ualeat in fideicommiſſo, quia ſemel heres &c. Crauet. conſ. 2. dub. 2. Natta.
- * Priuare ¶ Conſentire permiſſum, quod non eſt prohibum d. l. abſe p̄te. & l. nec nō. ſ. quod ciſ. ff. ex qui. ca. ſ. maio. l. mutus. S. cum q̄erunt, ff. de procurato. l. 1. s. 1. ff. de teſti. Natta.
- * Permittere. ¶ Adde Abb. in c. nullus, de iur. patro. & conſ. 65. lib. 2. ubi loquitur in diſpoſitione teſtatoris, ſicut Alex. hic, & in ſuauo. Et ſum dicit Pau. de Caſti. l. 1. C. cum uir, & uxor. p̄. 1. legatario. in ſ. Ant. in ſ. conſequens, in ſ. de ſuſp. iur. Cor. conſ. 167. col. 2. lib. 2. & ſi quis d. dicit de patre, qui ſi non uult conſentire ſilio agenti iudiciali ualebit, ut p̄ Bal. in l. ſ. ſ. neceſſitate, & uer. b̄ conſentit, & placuit importat arbitriū boni uiri. Alex. & Iaſen. l. ſi. ff. de leg. 1. Natta.
- * ¶ Vxor. Iaſen. l. cogi. ſ. hī qui, ad Treb. Soc. l. qui heredi, de reb. d. i. rar. ſin. 1. 1. cap. l. non dubium, col. 1. C. de leg. 1. captatorias. col. 2. C. de teſta. mili. l. 1. C. de ſide.
- * Vide ad etiam Soc. l. quem heredi 1. notab. ff. de reb. d. i. Iaſen. col. no. l. 1. & in l. captatorias. col. 2. C. de teſta. mili. Vide etiam Alex. col. 54. col. 3. lib. 7. Iaſen. l. non dubium, col. 1. C. de leg. 1.
- * Fratres minores. ¶ Adde, q̄ nec ēt fratres minores poſſunt eſſe teſtes in teſto, ex quo non habet teſtamentum ſactionē actuum neque paſſiui. Natta.
- * ¶ Guardiani. Idem Cur. ſenior conſ. 68. in ſiſed non placeat ſiſe fratru cellis, ut Ange. Clau. uer. executor, in ſ. & contrarium tenent poſſe per cellis, ut Ange. Clau. uer. executor, ut uult Bal. aſu. ingreſſi, col. 6. C. de ſac. ſan. eccl. ¶ De conſenſu reſt. dubitabili, ſed de conſilio uer. p̄cepto.
- * ¶ Vide ad etiam Soc. l. quem heredi 1. notab. ff. de reb. d. i. Iaſen. col. no. l. 1. & in l. captatorias. col. 2. C. de teſta. mili. Vide etiam Alex. col. 54. col. 3. lib. 7. Iaſen. l. non dubium, col. 1. C. de leg. 1.

leuen, de quo per Curri iunioris consilio a ubi dicit, quod non, quia
consilium est requirendum, & sequendum. Natta.

CONSILIVM LVIII.

VISA petitione antiqua producta nomine Antonij cū
papilla filie & hīdis, ut dī, q. magist. Michaelis picto-
ris de Raueña contra Bartholomeum de Lasega, & Christo-
phori eius filium, in qua petebat declarari unam postā mo-
lendini positi in territorio de Raueña in loco d. Localia,
una cum iure edificandi sup ea unum molendinū spectare,
& pertinere ad d. Antoniam ut hīdem pīdīctis, & eundem
nari dictos reos conuentos ad dimittendum & liberē rela-
xandum d. Antonia dictam postā, & ad remouendū quod
dam molendinum super dictā postā per eos constructū, ut
latius in dictā petitionē, & uisus exceptionibus contra di-
ctam petitionē factis per d. Bartholomeum, & Christopho-
rum, quia & alia petitione producta per d. Antoniam ut hī
dem d. Michaelis contra d. Manfredum, & Iulianū, in quo in
eisdem concludit, & petiē declarari d. Antoniam posuisse &
posse edificare molendinum super dictis aquis Coroliz, &
eandem, & successiue in iheriberi d. Māfredū & Iuliano, ne de cē-
tero impediāt, & molestant ipsam An. in pīdīctis, atrento q
in dicto loco non possunt esse duo molendina, quin unū im-
pediat aliud. & q. d. Māfredus, & Iulianus occuparūt duas
partes tertie partis dictae postae pp qd d. Antonia non pōt
ut pīdīctis iure sibi concessio, & uisus exceptionibus oppo-
sitis contra dictum libellum nomine d. Iuliani & Man-
fredi opponentium in effectu ea, q. alias in prima petitione
opposita fuerunt, & ēe allegantes le hīe cām a dō. Christo-
phoro de Lasega. modo querit, an attestaciones publicate
in cā mota contra d. Bartholomeum, & Christophorum au-
thores dictorum Iuliani, & Manfr. ut in puncto pīpūponit,
& acta facta hinc inde in d. cā. in qua est perempta instā-
tia, faciant fidem in cā nouiter mota? & posito q. sic, an sup
articulis primae causae uel dependētibus ab eis, super quib-
us fuerint testes per utranque partem ēe publicati, & eorū
dicta fuerint didicita, ut super directo cōtrarijs possint p
utranque partem antiqui, uel noui testes in praesenti causa
recipi & examinari. ¶ Ad quae omīssis non necessarijs * re-
spondeo, pīpūponens primū, quod perempta * instantia
peruenit acta ordinaria iudicij l. pīpūradum. s. & si quidē,
& ibi Bar. & alij. C. de iudi. cum lite mota. ff. iudi. sol. &
ibi Bar. & alij. in l. si ut proponis. l. a. C. q. uo & q. iu. &
no. Inn. in c. cām, el. r. de test. & no. Doct. plenē in l. is, apud.
C. de eden. cum si. Vñ perit actus productionis libelli, perit
litis contestatio, iurū calumniae, & similia acta uerō, q. con-
ueniūt liti decisionē, ut sunt cōfessiones, attestaciones publi-
cate corā iudice, & similia tēdētia ad probationē iuris,
& merita cāsi nō perueniūt. Iubemus. C. de lib. cau. l. cū an
teas. ff. C. de arb. l. si. C. de testi. no. in d. l. pīpūradū. s. si ubi
per Cy. & alios in d. l. cū lite. & in l. gesta. C. de indi. & no.
Inn. in c. cū in tua, de testi. ¶ Et sic faciunt fidem in alia instā-
tia & cā tēdētia ad effectum eundem cum prima, ne cōclū-
dant in dictis locis, & no. Bar. in l. 2. q. ff. ut bo. rap. & Doct. in
de. cām. & lac. But. Bar. & Bal. in l. si. C. de testi. in quibus lo-
cis cōter concludunt Doct. q. attestaciones publicate per
iudicem faciunt fidem in alia causa inter ipsos litigantes,
non atrenta distinctione, quam facit tex. in l. fin. C. de testi.
quae tantum habet locum coram arbitro. ut etiam dicit Bar.
in hoc hanc, in fin. de temp. app. in his casibus in quibus di-
ctae attestaciones publicae faciunt fidem in alia instantia,
uel causa, s. m. tra ad eundem finem, ad quem tenebat prima,
in eisdem casibus non possunt post publicationem inter
Antoniam, & Iulianum, & Manfredum habentes causam de
Lasega super capitulis productis in prima instantia, uel di-
rectis contrariis, uel comprehensis sub primis capitulis non
poterant testes antiqui uel noui per partes producti, secun-
dum quod plenius declarauit.

ADDITIO.

* Nec Carpi. Vbi instantia reauratur, non possunt recipi testes pu-
blicos alios super eisdem capitulis, uel contrariis in prima instā-
tia.

tia. Natta.
a ¶ Perempta de ci. To. 179. Math. Affix. decisio. Neapo. 168. Deci. con-
sil. 180.

SVMMA RIVM.

- 2 Legitimatō personarum requiritur etiam in causis summarijs.
- 3 Filiosum agentis sufficit consensus patris generalis.
- 4 Filiosa minori datur curator ad item.
- 5 Testamentum non ualet nisi apponatur locus loci.
- 6 Locus non censetur repetitus in secunda scriptura diuersa data.
- 1 Solutio non censetur, si instrumentum reperitur cancellatum pe-
nes tertium.

CONSILIVM LIX.

VISO processu causae tam principalis, quam appella-
tionis inter nobilem D. Mariam spectabilis uir de Afa-
mis de Ferrara, & uxorem Bonifacij de Martinellis de Ce-
fena ex parte una agentem, & Zaniacobum q. Bartoli a Sel-
lis de Cefena reum conuentum, & tunc appellatent, uisq;
in lris, & attestacionibus in causa productis, & allegacioni-
bus utriusque partis, & literis praesentis & eximij D. Vica-
rij magnifici, & potentis D. Cefenatis requirentis, ut de nu-
mero confidentium electus consulam, quae futurae sunt par-
tes suae in iudicando. ¶ Omīssis non necessarijs, & attingēs
magis substantialia, bī puto esse pronuntiandum, bene iudi-
catum, & male appellatum, quia ex parte agentis nū in ca-
su principali cōcurrere ea, quae sunt necessaria pro executio-
ne pānae & m formam d. statuti sub rubrica, de in lris ad uo-
luntatem non productis, praeterea fuit productum infirm de
biti duc. 50. in publicam formam manu fer Blasij q. fer-
monis publici notarij non abolitum, non cancellatum, nec
aliqua sui parte suspectum, & fuit prelitum iurū secundum
formam d. statuti, & legitima mandata, & alia requisita fue-
runt. Vnde, si qua difficultas superest, consistit illa in discer-
rendo, an obstant exceptiones oppositae per d. Zaniacobum
tam quo ad ordinem processus, quam quo ad merita causae,
in quo arbitror efficaciter illas nullo modo obstare. ¶ Nam
in primis non obst. quod quō ad processum opponat d. dō.
Mariam non potuisse agere sine consensu patris iuxta l. si. s.
necessitate. C. de bonis quae liber. c. si de iudi. l. 6. art. 2.
¶ Et in causis summarijs, & executiui requirit talis consen-
sus, ut probat Bal. in l. nec quicquam. s. de plano, uerū, sed nū
quid ibi potest & c. si de offi. procon. pater ēt hoc ex no. per
glin. l. 3. s. sed utrū, in uer. innotat patre. ff. de mino. ubi uult,
q. ubi agit de executione iustae, filius possit esse iudicio si
ne consensu patris, si pater in principali causa suum con-
sensum praestiterit, quia trahit ille consensus ad causam exe-
cutiuam. ¶ Nam in omni causa ēt summaria requirit legiti-
matio personarum, ut no. in l. 2. & ibi Bar. C. de edic. diui.
& Bar. in extra. ad reprimēdum, in uer. figura, & Bal. in l. 3.
s. idem. ff. ad exhibendū, & in l. si. C. de edi. diui. in 5. q. Quia
ad hoc rīdeo, q. de cōsensu d. Antonij patris D. Mariae appa-
ret, qui consensit dare tutorem d. Dom. Mariae ad dictam li-
tem mouendam, ut constat publica scriptura, & certum ēt
sufficere, q. consensus patris interueniat ante litem motam,
dummodo ante litem contestatam non reuocauerit illum
consensum, ut pater ex no. per glin. d. l. 3. s. utrum, & ex no.
per Doct. & maxime per Cyn. in d. s. necessitate. in 3. q. &
probat in l. si cum dote. m. s. eo autem tempore, ibi, dum di-
cit, & ante litem contestat. mutauerit uoluntatem & c. ff. sol. ma-
tri. & ibi illum tex. ponderat Pau. de Ca. in terminis nostris.
¶ Vnde dicit Cyn. in d. 3. q. q. sufficit consensus generalis pa-
tris pro omnibus causis praesentibus & futuris, ut ibi ēt per
Bal. circa antepe. & ult. col. ad hoc quod no. Bar. in l. tam is.
s. i. in pen. q. si de dona. causa mor. & pro hoc facit, qd no.
Bar. in l. iubemus. C. de eman. ubi dicit per illū tex. q. ubi
pater ille consensit filij impetranti rescriptum super causa,
ēet necessarius alius consensus in causa, hoc in terminis nris
decidit expressis Bal. in l. si. s. sin autem, in 2. q. C. de bo. q.
lib. ubi inquit sufficere patrem consentire pateri ubi cura-
torem dari ad causam, quia qui consensit in officio, cōsentit
in eius exercicio alleg. gl. quam dicit esse singulariter notan-
dam in l. Lucius Titus Catum. ff. de adim. tu. Secundo p. re-

spōn-

Librer Secundus Confil. Alexand.

spóderi, qñ filiusfam. est maior 25. an. prout erat d. Maria tempore moti iudicii, ut faceret pars rei cōuenti rñdendo positionibus, & processus est factus cum filiofam. minore ad fauorem ipsius minoris, tunc talis processus non reddit nullus ad iudiciū minoris, quīs non interuit consensus patris, quia in hoc sunt priuilegia minores, ut consensus vel auctoritas, q̄ alias fuisset eis necessaria, non requirit in his que sunt eis fauorabilia, ut præcisè declarat Cy. Sal. & Ful. in l. nō eo minus. C. de procu. seq. gl. in l. i. C. qui legi. perfo. h̄c in proposito nostro rectè intuenti fuit a parte de mente Spec. in ti. de actore. s. i. uerf. sed uñquid in casibus in quibus a minore & c. præterea iuncta deci. gl. in d. l. i. C. qui legi. perfo. nam, & in d. l. non eo minus. ¶ Insuper non ob, alia exceptio circa processum, dum dicebat, q̄ procurator, qui pro dicta litigauit, non fuit legitima persona, q̄ filiofam. non p̄t dari curator, ut l. si. in prin. C. de cura. furio. quia rñdeo, q̄ uerum est in curatore, qui daret personā, sed curator, qui daret non personē, sed rebus, uel ad certumactum, secus est. l. cum oportet. C. de bo. q̄ lib. & ita ibi declarat gl. in s. finat p̄re culante, de bo. q̄ lib. & ita ibi declarat gl. filiofam. minoris pos sit dari curator ad litē, ponit expresse Cy. in d. s. necessitate in 3. q. in fi. & ibi Bal. in prin. Secundo rñdeo, q̄ p̄ illam interlocutoriam, qua fuit pronuntiatur, personas, uel legitima esse mandata, nihil pōt ulterius obijci quod ad psonas, ut no. Bar. & alij in l. i. C. de proc. argu. l. i. C. si ex fals. instru. & no. Ioan. And. in super l. is, de rescip. & Bar. l. i. Pomponius. s. rati. de procur. & no. Canonifia in c. qñi contra de probat. in c. cñ in iure, de offi. dele. Tollit ēr hoc exceptio p d. s. non eo minus. ¶ Nunc uenio ad exceptiones, quæ concernūt merita causę, quorum summa hæc esse uir, q̄ de d. debito erat satisfactum, ut di constare ex rogationibus Matthei q. Jo. de Cefena, qñ in protocollo, & in florignalis notis continētis origine debiti dīgorum 50. ducatorum contracti per iurfm huius D. Marię cum d. Zaniacobo eius patre, scriptis hoc modo, uidelicet, Ego Mattheus Io. p̄dictus notarius de uoluntate prædictę D. Marię d. infirm. cassauī, & annullauī, quia in præsentia mei notarij, & i p̄sentia Matthei Magnani de molendino ueteri, & Anto. Bartini ipsa D. Maria recepit a d. domino magistro Zaniacobo d. 50. ducatos aureos de lucro mi hi secuto & c. ita reperitur casum & cancellatum p̄ protocolum in ea parte, in qua erat nota dicti. Sed ad hoc breuiter respondeo, quod per hoc non est probatum de solutione, ut probare tenebatur dictus Zaniacobus intra certum terminum, ut continetur in instrumento rogato per Blasium, cuius petitur executio, nam dicta scriptura fer Matthei non facit fidem, nec dicitur authentica, q̄ quia caret solemnitatibus, & loco loci, b̄ prout de iure requiritur, ut no. in capit. abbat. in gloss. in uerf. conferretur, de re iudic. in 6. & Cy. in gl. in l. generali. C. de tabularijs, lib. i. o. & not. Cyn. & alij in l. optimam. C. de contrahen. & committen. stipula. Bartol. & scribentes in l. de pupillo. s. qui nunciat. ff. de noui ope. nūc. & Canonifia in cap. u. & capit. inter dilectos, de fide instrumēt. & Gui. de Cu. & Bal. in l. comparationes. C. de fide instru. & est prouifum etiam in statuto sub rubrica de modo, forma, & ordine protocolli notariūm. Et quod dicta scriptura fidem non faciat, patet ex no. per Ioan. And. in addi. Specul. in ti. de infra. edi. s. ostēfo. in addi. incipiente, dixit Rolandinus, ubi post Mart. Syll. præceptorem suum concludit, quod si in rogatione notarij scriptū est de manu ipsius casum & cancellatum de uoluntate partium, quod talis cancellatio non obest, quia non habet sua solēnia, scilicet testes, diem, & consulem, & cum hac conclusio uidetur transire Bar. Ange. & Pau. de Cast. in l. si unus. C. de testa. & Bal. in l. ea quæ. C. communi. uel epi. & Ange. in cons. 346. inci. Titius ut hæres, & licet Pau. de Cast. in cons. 26. incip. Dubium fatis, & c. dixerit, quod si reperitur infirm. in margine manu notarij ubi reperiuntur ista uerba cācellatur per errorem & alia uerba probant, allegat no. per Barthol. l. in fraudem. s. sicut. ff. de testa. milit. ¶ Non obst. fm̄ eum, quod illa adiectio non habeat diem, nec consulem, quia imo cum sit de eo harentijs, habet diem principis scripturę, l. si quis ex ar

gentarij. s. si initium. ff. de edendo, & ar. l. regula. s. huius de iur. & fac. igno. dummodo constet, q̄ sit de manu eiusdem notarij, fm̄ Bal. & ita ēr in effectu uoluit Bal. in consensu notarij in lib. infirmum, & ēr Bal. in l. l. abeo. s. i. ff. de pact. & ibi quæritur, quod si reperit cancellariū e in libro tabellioni p̄sentis sum notarium, & appareat cā cancellationis, ut quia ibi ēr quzda lineatura, q̄ dicit, cassum de uoluntate partiu, q̄ Mart. Syll. dixit, q̄ cancellatio ista non derogat infirmo, & refert ista non habet diem & consulem. Sed dicit Bal. q̄ in contrarium faciunt intelligi facta eodem die & consule, sub quo est factum infirm. d. l. si quis ex argentijs. Ad ista oia rñdeo, q̄ dato q̄ uera esse opinio Bal. in locis proximè allegatis non habet oblatre: q̄a decisio Bal. debet intelligi in infirmo, de quo fuit rogatus fer Mattheus ipfius scripturę cancellarij, quia tunc posset intelligi, quare potius locus, & aligfo lennitates pcedentes infirm. deficiunt in prima scriptura cācellationis. ¶ Sed ubi appareat de diuerfitate tps, ut apparet in casu nostro: quia prima scriptura fuit facta de anno, 1441. secunda uerò 1443. tunc non intelligi repetitis locis & familia, ita in terminis nostris firmat Bal. in l. nostram in 2. o. lum. C. de testa. & hoc casu dicit, q̄ procedit opinio Mart. Syll. Optimè facit, qd̄ not. Bar. in d. s. finitum, in fin. ubi dicit, q̄ si apparet, q̄ inter pcedentem scripturam contractus, & sequentem ēst diuerfitas tps aliqua hora, testes appelti in prima scriptura non intelligerent repetiti in secunda & pari rōne locus. ¶ Nec p̄dictis obstat, si diceretur, q̄ dicta scriptura cācellationis daret mortuo tabellione, quon fecit iudiciū, non falem semiplenam probationem, dato q̄ hiet defectum nominis Imperatoris, uel Papæ, aut indicationis, uel similibus solēnitatum, ut singulariter uoluit Bar. ff. de iure iuran. l. admonendi, in 10. colum. in uerf. quarto, quid si in infirmo reperitur defectus in indicatione, uel in nomine Papæ & c. & Ant. de But. in casu. de iure iuran. & facit quod not. Bal. in l. comparationes. C. de fide instrument. in 7. colum. in uerf. uel. Cyn. format & c. d. tum dicitur, quod maior adhibetur fides scripturis mortuorum, quā uiuentium, ergo falem debet deferri dicto Zaniacobo iuramentum in defectum semiplenę probationis, iuxta l. in bonę fidei, cum materia. C. de rebus credit. & d. l. admonendi, quia ad hoc respondeo, quod ubi probatio erat posita conditione, nunquam deferri iuramentum in defectum semiplenę probationis, ut signanter uoluit Bal. in d. l. in bonę fidei, in penul. o. lum. & idem ibi Saly. q̄ quod condiciones debent impleri in forma specifica; ideo debent perfecte impleri, non autē imperfecte per fitiones suppleri; allegat. Lucius. ff. de cond. & demonstratio. Sed ita est, quod inter patrem dictę dominę Marię, & dictum Zaniacobum fuit actum, & conuentum, quod eo casu, quo probaret usq; ad duos annos Zaniacobus dictam quantitate ducatorum quinquaginta fuisse solutam dictę domi. matri huius dominę Marię agētis, uel dicto domi. Antonio de Affasfinis, quod tunc instrumentum quinquaginta ducatorum sit cassum, ergo cum ista conditio de futuro non fuit impleta per plenam probationem, non potest deferri iuramentum. ¶ Secundò respondeo, quod dicta probatio solutionis debuit ferri intra duos annos ex forma dicti instrumenti: sed tempore quo petium ēst deferri iuramentum in defectum semiplenę probationis, iam erant elapsi duo anni prædicti, ergo non debet audiri, dato quod semiplenę p̄basset autē finitos duos annos per illam probationem instrumenti, & cancellationis factam d. Ant. in actus, nec in terminis dicit Bar. in l. ait prator. s. si iudex. ff. de re iudica. in ultim. colum. ubi dicit, q̄ quod si iudex in sententia dixerit, Condemno te, si probatum est, & apparebat probatum esse per unum testem, adeo q̄ erat locus delationis iuramenti in defectum semiplenę probationis; an intelligi condemnatus? & dicit quod non, quia ad iuramentum deest: ni:ur propter inopiam probationum; & sic apparet nobis, si probatum, & sic deficit illa conditio, si probatum ēst, demonstrat. l. hæc conditio filiz meæ. ff. de conditio. & demonstrat. ita dicit Bar. in d. s. si iudex. & idem notat. Bal. & Saly. in l. penul. C. de senten. que sine cert. quantita. ubi pro hoc dicitur d.

Bar. d. l. Lucius. Nec post terminum dictorum 2. anno potuit
d. Zanichol. dicta moram purgare, saltem per iusm apposi-
tum in infro de soluendo ad voluntatem d. D. Mariae, claflo
d. biennio, q. iusm impedit moram purgari posse. l. si q. ma
ior, & ibi no. Bar. C. de transact. & Bar. in l. pradia. fi. de act.
emp. & ibi no. Bar. in l. si infula. fi. de verb. obl. & in l. si pacto, quo penā
C. de pact. & in l. si post tres. ff. si quis caul. Et alijs etiā de
causis patet. q. non possit moram purgari, sed ratio iuri ad
presens ca breuitatis sufficiat. Et per hoc apparet. Et q. nō
obstat attestatio Marci ingerata, quia illa probatio fuit fa-
cta post d. biennium, ac ēt in ueritate non concordat cō scri-
ptura notarij : imō potius contradicite, ut ex utriusq. inspec-
tione apparet, & deductum fuit in allegationib. exiniij dñi
aduocati partis agentis. ¶ Et per pradiā apparet, non ob-
stare, si diceretur, q. q. q. infirm reperiit cancellatū apud
tertium, prafumitur debitum esse solutum, sicut qñ reperiit
apud debitorem ipsum infirm cancellatum eadem ratione,
ut concludit Bar. in l. fullo. s. qui tabulas. ff. de fur. per l. chy-
rographum. ff. de probat. quia potest responderi primō, q. il-
lud dictum non est uerum, & contrarium tenuit Ang. in l. si
unus. C. de test. quia d. Bar. non v. iure probari. ¶ Nec est ue-
rum, q. sit eadem ratio, qñ reperiit penes extraneum, quia
qñ reperiit penes debitorem, & debitor non esset persona
domestica creditoris, quæ poterat facili auferre creditori
infirm, prafumitur redditum per creditorem debitori ani-
mo liberandi debitorem. l. Labeo, cum l. seq. iunctis ibi not.
fi. de pact. quæ ratio cessat, qñ reperiit apud tertium, nec n.
retert, an reperiatur apud debitorem infirm debiti cancel-
latum, uel non cancellatum, quia utroque casu prafumitur
reddita a creditore debitori animo liberandi eum, & si
non esset cancellatum, facili esset debitori cancellare, ita di-
cit Io. And. in addi. Spe. in titu. de instru. edit. s. postquam,
super uerf. porro, & Ant. de But. in c. ecclesia. ff. de iur. pe.
quæ ratio cessat, qñ est apud tertium, quia dato, q. prafume-
retur ei datum per creditorem, non tñ possit dici, q. prafu-
meretur ei datum animo liberandi, quia nihil ad eum. Præ-
terea, q. sit uera esset opin. Bar. in d. l. fullo. qñ reperiit
infirm penes tertium, tamen casus noster est q. qñ reperiit
cancellatum protocolum apud ipsum tabellionem, & istum
casum tanquam diuersum a pradiis ponit Bal. in d. l. La-
beo. s. l. quo casu conclusum est supra fm sententiam oīum,
q. illa cancellatio nō probat, ēt si sit facta manu tabellionis,
qñ non habet expresse uel tacite locum nomen Imperato-
ris, & solaliis omnes, prout in casu nostro non habet dictā
cancellatio, ut probauit. Denique dici posset, q. qñ infirm re-
perit cancellatum ēt apud debitorem prafumatur facta so-
lutio debiti, non tamen dicunt, q. talis prafumptio non sit
plena probatio, imō glo. expresse dicit in l. postquam. fi. de
pac. quā ibi sequitur Guil. de Cug. fac. But. & Bal. in l. vnica.
Sille. C. de liti. li. i. o. q. facit prafumptionem, sed non facit
probationē sine alio supplemento: tiores tñ puto superio-
res responsiones. ¶ Possit ēt ad pñdictam assertam absolutio
nem dici, q. non ualuit pñ statutum possum sub rubrica, q.
mulieres nuptæ, tñ illa disputatio non v. necessaria stantib.
alijs superiorib. fundamentis, & etiam uelut non necessariā
omitto, caueat tñ Antonius pater huius dñæ Mariæ agen-
tis, qui consensit huic filię agentī, ne ipse sua consensientiam
legat, ipsa seducta: nam si quid de absoluteione factum fuit, de
bet ipse sententiam habere, ut deprehendi potest maximē
ex attestatione ipsius Matthæi. Ex quibus concludo, q. alio
non dicto partes domini iudicis appellationis sint in pro-
nunciando bene iudicatum. Alex.

ADDITIONES.

- ¶ Consiliorum. Bar. l. si in ff. pro suo. Deci. c. ex parte 2. col. 4. c. pruden-
tia. s. col. 1. de offi. delc. l. al. l. ait. prator. 2. in ff. de iureiur. in rub. C. qui
adit. & ibi Dec. col. 9. Dec. l. 2. col. 15. C. de edi. diu. Adr. Gerard. sing.
¶ Hyp. Marf. si quis ne questio. m. 8. de quest.
¶ Contra hoc arguit Iaf. in lege secunda, C. de edict. diu. quia u-
bi est summa, omnes cause articuli debent esse summarie,
Lib. II. Consil. Alex.

Bar. in l. solent. circa fin. ff. de ali. & ciba. lega. ergo legitimatio persona-
rum non debet plene probari. Natura.
¶ Curator ad litem. ¶ Vide etiam Bar. in l. hō. s. primo. in ff. de uerb. obl.
& Bal. in l. cum oportet. s. fin. in fin. C. de bon. quæ liber. potest etiam da-
ri curator, quando pater obest, uel non uult administrare. Iaf. in l. bono
rum. col. 1. C. qui admi. Et quando filius est adules, uel pupillus, Alex.
in l. neque impubes. ff. de in ius uocan. Natura.
b ¶ Loco loci. Dec. To. 59. ¶ Philipp. Francin. dat. lib. 6. Bal. consil. 5. s. an-
no. lib. secundo. Pau. consil. 2. lib. 1. Cor. consil. 2. lib. 4. §. prag. de
subia. cle. l. iur. ecclesia. Bonif. de Vitali in proce. cle. col. 1. Bertr. cōf.
230. quoniam esset lib. 2.
c ¶ Cancellatum. Si reperiit cancellatum penes ipsum eundem nota-
rium, quia semel traditum non probat debitum esse, sed fuisse, quia prę-
sumitur solutio, uel satisfactio. Bal. d. l. Labeo, in fin. & in rub. col. 7.
ver. iuxta hęc quæro, C. de fin. iust.

SVMMA RIVM.

- 1 Naturalis legitimatus ad feudā nō succedit in iudicium domini :
nec ēt in emphyteusi ecclesiastica, uel nobili ecclesia. n. 2. 3. 4. et 6.
- 7 Legitimi appellatione uenit legitimatus, contra n. 9.
- 8 Naturalis proprie quid sit. n. 16. Et statum de compromitten-
do inter conuictos non habet locum in naturalibus.
- 18 Legitimatio habet uim dispensationis, nec debet fieri sine causa.
- 19 Index inferior nō pōt legitimare in iudicium legitimus nō iur. 21.
- 20 Princeps non prafumitur uti plenitudine potestatis.
- 22 Legitimatio uitiatur per surreptionem.

CONSILIVM IX.

VISA legitimatio facta de D. Marmorina, tanq. de fi-
lia naturali tantū Bonifadi de Christophorū comitē
Palatinum, omisso primo dubio, de quo uelut indubitato nō
est dubitandū, san legitimatio possit infringi, eo q. nō fue-
runt citatæ filię legitimæ & naturales d. Bonifadi in actu d.
1 legitimatiōis factæ, parte uiuēt. ¶ Capio illud dubiū, an di-
cta filia possit succedere in iuribus feudaliibus, uel emphy-
teuticis unā cū filia legitima & naturali. Et v. prima consi-
deratione dicēdū, q. sic, q. in dicta legitima expresse est,
q. possit succedere ēt in bonis feudaliibus, nō obstante c. na-
turales, in tit. si de feud. fe. cōtrs. inter d. & agna. Et cōstat,
q. licet legitimati regulariter non succedant in feudis, tñ sal-
tis, si expresse hoc cantum fit in legitimatiōe, q. succedat
in feudis & c. ut nō. glo. in pāleg. c. naturales, & nō. Doct. in
clator. qui filij fin. legi. ¶ Sed hoc non obstante, contrarium
puto esse uerum, & primō, q. non possit succedere in bonis
feudaliibus, ēt expresse in pālegato c. naturales, ut dicit
Iaco. de Belib. illud, quod dicitur b. gl. q. legitimatus suc-
cedat in feudo, si hoc fuit expresse in legitimatiōe, pōt
procedere, qñ nulli extabant legitimis, secus si extarent, pro
ut in casu nostro, in quo extabat legitima, quia non procede-
ret illa glo. fm cum, allegat id, quod hñ in §. gñaliter, & s. seq.
in authenti. quibus mod. natu. effi. iur. & idem not. And. de
Ifern. in d. c. naturales. Fortius Saly. in suo cōfili. incip. Comes
Palatinus, q. si concessit ēt mihi feudū a Marchione Fer-
rariæ, p. me & filijs meis legitimis, & postea Imper. uel alius
hābēs potestatem ab eo, legitimauit filiū meum naturalem,
ēt quō ad feudalitā ubiq. que posita, ut in illis succedere pos-
sit, quod tamen talis legitimatus nō succedit in feudo tali:
quia aliud ēt quem esse legitimum, & aliud ēt, quem esse
legitimatum. l. sed si excepto, ff. de iure fife. maxime inspe-
cto usu loquendi, qui in quolibet dispositione præulat. c.
ex literis, et l. de spons. l. liborum. s. quod tamen Casius,
ff. de leg. 3. cū ibi not. Vnde concessio feudi facta mihi per
Marchionem Ferrariæ ad talem filium non extenditur, nisi
a dominus a qui feudum concessit, consentiret. Et propterea
dicit ipse, quod glo. in d. c. naturales, non est uera, nisi secun-
dum Salu. in d. consil. saluēmus illam glo. in feudis proprijs
Imperatoris: nam tunc sua legitimatio ad talia feuda be-
ne extenditur. Ad istud idem concludit ipsemet Salice,
in sua dispositione, incipiente, Mediolanensis quidam.
Quod maximē uidetur in casu nostro esse uerum in legiti-
matione facta ab inferiore, qui non potest ius domini

G. fendi

Libri Secundus Consil. Alexand.

feudi transferre sine cā iuxta not. in c. constitutus. de relig.
do. & p. Do. plenē in c. q. in ecclesiā. de constitut. & Spe. in
tit. de leg. s. nunc ostendū. ver. 7. attentō: q. in legitimādi
cōfessione ab Imperatore nulla sit mentio de feudis, d. c. na.
turales. Hoc idē v. velle Host. in c. p. venerabile, ver. aut req
sisti, q. filij sint legiti. dū dicit, q. Papa ad feudalīa legitima
re pōt, cōfentire dño feu. arg. c. nuper. de do. inter vir. & vxor.
cū concord. supra alleg. & p. eū, & cū eo transiit Ant. de Bn. in
d. c. per venerabile, in 16. col. parū ante ver. venio ad fm, an
Imperator possit in terris ecclesiā & p. dīcta dubitatio uēdi
cā sit locū, q. ex forma inueſtiturā talia feuda possunt trā
sire ad filias fēminas, ad quas aliter nō transirent regulari
ter. c. i. hoc aut notandū, in ti. qui. feu. da. pos. ¶ Sed maior
dubitatio esse v. reb. emphyteuticis, b. an ad illas admittat
dīcta filia legitimata naturalis: & dicendū v. q. si talis em
phyteusit est cōcessa ab ecclesia non admittat dīcta filia le
gitimata, ut expresse dicit Bar. & Sal. i. g. n. aliter. s. 1. c. de
insti. & subſi. sub cond. fac. ubi dicit, q. sicut in feudis nō in
cludunt baldardi legitimati q. feudū est bñficiū, & honor.
d. c. naturales, ita et nō admittant ad emphyteusim eccle
siā: q. a apud ecclesiā baldardi sunt infames, ut no. Azor. in
summa. C. de inf. & licet sint legitimati, tñ nō sunt legitima
ti natura, ut legit. & no. in c. innotuit, de elec. & ita resident
Bal. & Sal. in d. l. g. n. aliter. & idem no. Bal. in addi. Spe. in tit.
de locato, in 3. char. in uer. emphyteusim ecclesiā & c. & Io.
de Imo. in l. qd. dī. in 7. col. ff. de uer. ob. Bñ facit, qd. no. Bar.
in lex factō. s. si quis rogatus, in uer. qro, quid in contracti
bus. ff. ad Treb. & Ang. in l. filium diffinimus, ff. de his qui
sunt, & Doc. in c. in plenā, de probat. Idem, si esset concessa
emphyteusis ad quēcumq. personā nobilem: q. nō est uerosi
mile concedēte de talib. sensisse fm Ang. in sua disp. incip.
nobilis quidā genere. in 6. col. ad hoc allegat d. c. naturales,
& l. ex factō. s. si quis rogatus. ff. ad Treb. ¶ Et p. eādē rōnē ut
idem, q. concessio in emphyteusim facta fuisset nobili, q. il
lud, q. dicimus in cōcedente nobili per d. s. si quis rogatus, ex
tendit et ad casum, qñ concedens, uel relinques fuisset igno
bilis, & persona cui concedebat, uel relinquebat, erat nobi
lis, ut no. Ang. & Io. de Imo. in d. s. si quis rogatus, in prin. Pro
quo et ponderant id, qd. no. gl. uerſic. uoluntate, dū gl. dicit,
et rogati & c. illud et sequit Sal. in preall. l. g. n. aliter. s. cum
autem, ubi aut emphyteusis non esset concessa a nobili, nec
ignobili, nec ecclesia, & esset concessa pro se, & filiis legiti
mis, tunc esset magis dubium: tamen Bal. & Sal. in l. fin. C. de
his, qui uer. xta. imp. per illum tex. tenent, q. non ueniunt le
gitimati ex priuilegio, pro quibus etiam facit tex. in pra
alle. c. naturales. Attamē consulo, q. dñs aduocatus conetur
probare, quod secundum communem usum loquendi ap
pellatione filij legitimi & naturalis non intelligebatur de le
gitimato, quo casu etiam Pan. de Cast. in d. l. fin. uideſt uelle,
quod non admittit legitimatos, quia in omni dispositio
ne praeualt cōmunis usus loquendi. ¶ Venio ad aliud dub
ium, in quo querit, an filia legitimata comprehendat ap
pellatione legitimarum circa disposita per statuta, puta di
sponētia, q. fiat compromissum inter cōiunctos usq. ad quar
tum gradum, in quo ut prima consideratione dicendum, q.
sic. Primō per ea, quae no. Bal. in l. eam quā, C. de fideic. in
8. col. in uer. fed. pone, statutum dicit & c. ubi concludit, q. si
statutū disponit, q. filia dotata nō succedat, quia est filia le
gitimata, excludetur a statuto, quia non potest uenire, nisi
tanquā legitimata; ergo est exclusa a statuto, quamquā secun
dum eum de proprietate uocabuli appellatione filij nō cō
prehendit legitimatos, allegat d. c. naturales. Istud idē etiā
in effectu uidetur sentire ipsemet Bar. in praalle. l. eā quā,
in 6. col. in uer. item questum fuit a me & c. ubi concludit, q.
statutum disponens, q. femina non succedat cum masculis,
portigitur ad legitimatos, quia legitimatio extendit se ad
statutum, quod recipit interpretationē pāsiuā. l. r. s. lex Fal
cid. ff. ad l. Fal. & idem uoluit Bal. in l. cum acutissimi, circa
medium, C. de fideic. uolens, quod statutum excludens filiā
propter filios masculos habeat locū in filiis legitimatis, q.
legitimatio excludit se ad statutum, cū legitimatus sit uerus

status legitimorum, licet non sit uerū principium, fm eam.
Pro hac et opinione facit, quia nāles, & spiritus uir et dñi
nuptias. ff. de ritu nup. ubi quod ad impediri dum matrimo
nium tales dñt confanguinei, & affines, & illā gl. ad hoc alle
gat Bar. in l. 2. ff. de accu. ubi et concludit, & Ang. ibi secon
tima & nālis, iuxta d. l. 2. ff. de accu. quia iura permutantia legi
liab. facultatē accusandi loquuntur quadam uerba naturalis
parentum, liberorum & c. ut in d. l. 2. & c. qñ les talis, uoca
bulis utitur, non consideratur dispositio iuris ciuili. l. 1. tala
las. ff. de cap. dimi. Accedit fm Bar. quia iure naturali oēs le
gitimi nacesbant, ut in auth. qui. mo. na. eff. sui. s. i. c. et, cū
gl. & c. tales filia spuria admittunt ad accusandum fm eū,
& optimē probatur in l. hos accusat. s. omnib. & ibi hoc et
no. Bar. ff. de accu. & no. Bald. in l. 1. in 2. col. in uer. quo ad
fm & c. C. qui accusare, pro hoc faciūt plures rōnes, quas pos
sunt Cy. in l. i. quisquis. C. ad l. l. ul. ma. eff. dum concludit, q. di
positio illius legis penalis loquens in filiis, licet loci nēdū
in legitimis, sed et in spuris, dūmodo patrē certū habent,
ne plus habeat castitate, luxuria, in auth. de resti. & ea q. pa
rit, in fi. & arg. l. & nihil. ff. de ritu nup. & idem no. gl. in c. ad
ruto, secundo, in uer. volumus de heret. in 6. Sed pmissis nō
ob. contrariam sñiam de iur. probabiliorem esse putat, q. u
gore d. statuti non potuit dī, q. aliter, se legitimati, pete
re, q. fiat compromissum inter eā, & filia legitimā & natura
lem. Nā praesuppono in primis, q. dīcta nati est spuria, non
at naturalis: quia ex patre tunc uxorata: q. nā ille naturalis
& esse dicit, qui natus est ex uxorata concubina honeste in cō
mo ab ea retenta, qui solutus erat, in s. si quis aut defunctus
qui. mo. na. eff. sui, & in auth. de trien. & senis. s. consider
emus, & no. in c. m. si. s. persone, de rerum. & licet fm lo. An
an. addi. Spe. in ti. filij sint legiti. in rub. in uer. qñ omēs de sta
tuto & c. fm cōm usum loquendi in bonis patribus uōs
nati ex soluto & soluta appellantur, sed proprie fm eum natu
rales dñt, ut dixi. Hoc praesupposito dico, q. hoc possumus
dicere, q. et spuria filia non legitima ¶ non possit cogere ad
compromissum. in primis consulendo tenent Dy. cōf. 16. in
c. diligenter considerata & inspecta formati in 1. quia fm
eum spuris non hēt cognationē, uel coniunctionē ex parte
pris, alleg. s. si. in auth. quib. mo. na. eff. sui, & l. 1. parus. fm
de cognati. Idem tenent Bal. in l. id, quod pauperibus in 9.
column. C. de episcop. & cleri, ubi dicit, quod appellatio
d. cōiunctōrū 4. nō uenit spuris, allegat no. per Dy. in d. cōf.
16. in fine. Illud et specificē in terminis firmat Io. de Imo. i.
lex factō. s. si quis rogatus. & l. 1. ff. ad Treb. in 16. col. ubi
dicit, quod si statutum sit in aliqua ciuitate, quod conuenit
vīq. ad quartum gradum possant cogi ad compromissum,
non vī in tali statuto et comprehendi naturalis, uel spuris,
cum tale statutum sit exorbitans a iure communi, quod ne
mo cogit compromittere l. si dictum. s. compromisso,
ff. de euc. & no. Bar. in l. si furti. s. qui insuper. & ibi not. per
gl. ff. de his, qui no. inf. & Bal. in l. ex stipulatione. C. de sen.
10. & in c. 1. s. si quis furatus, de pace tenen. ¶ in dispositione
quae non sunt iuris naturalis, non comprehenditur filius
naturalis, uel spuris, sed legitimus, qñ talis dispositio et
exorbitat fm lac. de Are. Cy. & Imo. in d. s. si quis rogatus,
alleg. l. 3. C. de na. lib. & idem no. Cyn. in quadam additio
ne in l. 3. facit. lex libera, cū ibi no. C. de suis & legi. & no. de
l. r. de bap. in gl. in uer. liberi, & q. non comprehenduntur na
turales, uel spurii sub dīcto statuto adducit Io. de Imo. in d.
s. si quis rogatus, quia tales non uidentur dici consanguinei,
si quod ad matrimonium, per no. in l. non facile. s. affines. ff.
de gra iuncta gl. in hac parte, & l. si spuris. ff. de uide cogna
ti. unde frater nō succedit fratri naturali, et ex eodē patre,
ut est gl. singul. fm eum in d. s. si quis rogatus, Idem tenent
11. Pau. de Cast. in d. s. si quis rogatus, ubi dicit, q. quod tribuit
de facto istam quæſitionē, statutum dicebat, quod cōtra
quæ ueniunt inter paruum, & nepotem debeant comprom
mitti, & ecce, qd. uerteratur inter patrum, & nepotē non le
gitimū, an debeant cōpromitti? Et dicit, q. reperiuntur pla
775

res casus, in quib. filij non legitimi comprehendunt in uer-
bis legis facientis mentionem de filiis. Primus est, quando
promissio legis facientis mentionem de filiis respicit actum na-
turalem, sive ritu nup. l. nuptie consistere, cum l. 4. ff. de ri-
tu nup. & l. adoptiuus. s. 1. et. si. facit. d. l. hos accusare. s. oib.
de accu. & sunt uerba Guil. de Cu in l. parentes. ff. de in ius
voc. Secundus casus est, qñ respicit ius quasi naturale, ut re-
uerentia erga parentes, in d. l. parentes, iuncta l. luelui. ff. de
iudi. & in l. Tertius casus est, qñ agitur de puniendo filij pp
delictum patris, quia si punitur legitimus, fortius debet pu-
niri illegitimus, nec plus heat castitate luxuria, ita loquitur de-
terminatio Cy. in l. quisquis, & gl. in d. c. statuum. Quartus
casus est, qñ agitur de puniendo filium pp delictum ipsius fi-
lij, & lex puniens loqueretur per uerba naturalia, puta de fi-
liis nobilibus loquens, ut plus puniatur, nā intelligit de nō
legitimis, et spuriis, ita loquitur determinatio Bar. in l. pronun-
ciatio. ff. de uerb. sig. & in l. tutelae, cum si per i l. um tē. ff. de
cap. dimi. Quintus casus est, ubi cumq; tractatur de dño, vel
præiudicio ipsius illegitimi, quo casu ueniunt appellatione
hæritum: secus si de eius comodo & fauore: ita colligitur ex
no. per gl. in cle. 1. de baptismo. Sunt alij casus, in quib. con-
stat, non cōprehēdi, ut cum agitur de præiudicio tertij, hic
est casus in l. lege Iul. hoc capite. ff. de ritu nup. s. nō nō cō-
prehenditur, qñ agit de dispositione merè iuris positiui, p
d. lex libera, & in Guil. de Cu. in d. l. parentes. At et non com-
prehenditur, qñ agitur de honore, uel comodo ipsius illegi-
timi, per no. per gl. in d. cle. 1. Vnde ex his infert Pau. de Ca.
in d. s. si quis rogatus, ad qñem appositam de patruo, & fi-
lii illegitimo, quia si patruus petere cōpromissum fieri cū
nepore illegitimo, & ille contradiceret, tunc dēt fieri cōpro-
missum, qñ agitur de præiudicio eius, & sic cōprehendit
in statuto. Sed cōtra, si nepos illegitimus petit fieri, & patruus
contradicit, secus est, qñ ageretur de eius fauore, seu benefi-
cio, seu comodo, ideo omnino dēt fieri compromissum per
no. per gl. in d. cle. 1. & ita dicit consilij. fortius dixit Bal.
in d. l. quisquis, ad l. l. i. maie. qñ hoc uerbū profertur a iu-
re cōi in mā indifferenti possit cōprehendi illegitimus per
ibi no. per Cy. qñ ibi profert a statuto, esset intelligendū de
legitimis, quia uerbo est simp̄r prolatus, & nemo appellat
filios propriè, nisi sit iustus. l. filius. s. 1. de his qui sunt sui,
uel alij. l. i. ff. de iud. del. l. gñaliter, ff. C. de inhi. & subit. Ad
prædicta et bene facit, qñ no. Bal. in rep. l. neganda, in fi. C. q
13 accus. t ubi querit, an spurius ueniat appellatione suorum,
ideo qñ iura concedantur priuilegium accusantib. & profe-
quentib. suorum iniuriā heat locū in patre accusante de morte
spuri. & concludit, qñ non continetur appellatione suorum,
nec p̄ appellatione patris continetur, & quia sumus in ciui-
li materia, ergo s̄m cum uerba sunt ciuili ter intelligenda,
non s̄m uia natura, sed s̄m uia datā a iure. l. lex Iul. uerf. nec
distinguit. ff. de ritu nup. & per no. per Guil. in d. l. parentes.
Pro hoc et, qñ no. Dy. & Ray. in l. cum patris. mater. ff. de le.
13 t ubi dicunt, qñ si statuto cauetur, qñ nobiles debeant ca-
uere de non offendendo populares, sub certa pena, & qñ ip-
se cautio intelligat pro nobilib. & eorum liberis, & tale sta-
tutum non exhatit ad eoru spurios, quia non sunt nominatī
filiis, in auct. ex complexu. C. de ince. nup. & ideo si filius spu-
rius offendat, pater non tenebit ad d. penā. Idem tenet Bal.
in d. l. cū patet. s. uolo. Facit qñ no. Cy. in d. s. uolo, ubi dixit,
qñ priuilegium concessum Regi, p̄ facere posset pro se, & li-
beris suis celebrati tpe interdicti, qñ naturales non cōtribui-
tur. per no. in d. cle. 1. ad hoc, qñ no. l. An in addi. Spe. in rub.
14 qui filij legi. t ubi concludit, qñ statuti disponens, p̄
pater teneat emendare dñum datum per filium, non cōprehē-
dat spuriū, quia noiaudus non est filius, ut dixi, & sequit hoc
Ant. de But. in c. per uenerabilem, in 3. col. qui fil. sint legi.
& Bal. in l. 1. C. de fac. san. ecd. Tenet idē Io. de Imo. in l. I.
ciuis. s. ff. de le. 2. ubi dicit plus, qñ tale statuti nō habeat
locum in filio naturali, nedum in spurio, ut ibi per eū, & per
eundem in d. s. si quis rogatus, cum quo concordat Lud. Ro-
main. l. si filio, l. 2. ff. fol. mat. Ad confirmandū prædicto-
rum possunt multa formari, quia est materia in uariis, & in-
Lib. II. Consil. Alex.

finitis locis positati p̄dicta cum decisione huius primi mē
15 bri satis sunt. ¶ Et ex p̄dictis patet ratio ad no. per Bar. l. 1.
2. ff. de accu. & in l. hoc accusare. s. oib. & l. qui accusare cu-
sim. qñ rñdetur primò, qñ Bar. loquit, qñ dispō iuris cōis lo-
quebat per nomina merè naturalia, ut filius, fed statutum in
casu nostro loquit per nomina, qñ sunt iure inuenta, uidelicet
per hoc nomē cōiuncti, ut patet in l. cū manifestissimi. s. cū
aut, in uerb. cōiunctum. C. de fur. & in l. cum alienam. C. de
lega. Sedò rñdeo, ut colligit ex no. per Imo. in d. s. si quis ro-
gatus, in 1. col. uidelicet qñ Bar. in d. l. loquat in dispōne,
quæ quodammodo erat iuris naturalis. In filia spuria pos-
sit accusare de morte patris: nam naturaliter inclinari debet
filius ad offensam & uindictam patris, sicut ē contra l. hī q-
dem, ff. qd met. cau. Plus dicit Io. de Imo. in d. s. si quis ro-
gatus, qñ in filia spuria nata ex tali dñato coitu q possit crimi-
naliter accusari, non pcederet decisio Bar. in d. l. 1. quia lex
nō vī verosimiliter intellexit illi, qd uoluit glo. no. in l. q
16 semper. i. c. tal. seq. ff. de in ius voc. ¶ Sed ita est, qñ natus ex
patre uxorato, & muliere soluta dñatus ex stupro; & sic coit-
us talis pōt criminaliter accusari: nam coitus cū cōcubina
ad hoc ut sit excusabilis, oportet, qñ sit cum concubina licita.
l. j. & l. in concubinato, ff. de concub. l. i. inter. s. j. & ibi no. l. su-
prum, & ibi no. ff. de adul. sed concubine non poterat lici-
tè teneri ab uxorato, ut in auct. licet, & ibi no. Bal. C. de na-
turalib. in princ. ergo et circa qñnem formatam per Bar. nō
comprehenderet filia de qua agit. Non obit. nor. per Dyn. in
l. qui quis, C. ad l. Iul. maiest. quia rñdetur primū, s̄m qd
dicit Bal. ibi, qñ decisi Cy. procedit in dispōne iuris cōis:
secus in statuto, ut retuli supra, ut nō mirū si ibi cōprehē-
duntur filij spurij: quia si secus diceremus, sequeretur absurdū:
quia melioris esset conditionis spurij, qñ legitimi cōtra id,
qd hī in auct. de resti. & ea quæ parit. s. j. fed in casu nostro
licet ad petitionē legiti mori, debeat ex forma statuti fieri
compromissum: non nequit ergo ad petitionem spurij: imò,
ubi tractat de eorum fauore, nō comprehenduntur, ut est l. 17
pra dictū. ¶ Venio ad s̄m, uidelicet, an d. filia posset petere
cōpromissum fieri ex eo, quæ afferit se esse legitimā; Et omis-
sis multis, quæ adduci possunt, attingam unum tantum fun-
damentum, quod tutissimum esse putam. Dico igit, qñ istū ca-
sum in terminis decidit in specie Pau. de Ca. consil. 78. lib. 2.
inc. super eo uerò, qd querit, utrū ai qñ legitima Ric. ubi
cōcludit, & mouet; quia d. statutu dēt intelligi, qñ nō negat
illū, qui petit cōpromissum, esse legitimā confortē, uel con-
iunctū, sed si negat eam legitimā; ut quia sit qd de legitima
tione, eo quia negat legitimatorem ualere, quia statutu lo-
quit de coniunctis usque ad quartum gradū, gradus aut iste
agnatione, uel confortarie non dat inter illegitimos; alleg.
d. l. hac parte. s. spurias, ff. unde cogn. unde, cum ille, qui tan-
q sit intra quartum gradum, petit primò compromissum, de-
bet primò probare se esse talem, qualem se asserit. l. nō igno-
rāt, C. qui accusare. l. 2. s. ait prætor, & l. i. uerò. s. qui rei,
ff. qui satis. cog. & no. Cy. in l. cū tē, C. de prob. vñ non pōt ta-
lis filia uti beneficio statuti, nisi primò constet eam esse le-
gitimā: tū cum aliter non possit constare de illis coniunctis,
de quibus intelligitur statutum, cum non intelligat de
naturalib. & spurij, ut probauit. Ad hoc bene facit, d. ius
Traianus, & quod ibi no. Bar. ff. de testam. milit. c. si a subde-
legato, de offic. deleg. in 6. & quod no. Bar. in l. 1. s. patruus,
ff. quod ui aut clam, dum dicit, qñ si statutum concedit execu-
tione in insili qñ exceptione reiecta, oportet, qñ collet pri-
mò, qñ illud sit insilium publicum, ad hoc ut dispō statuti locū
habeat, & illud sequunt ubique Doct. ad hoc adducit et pro
hoc Pau. in d. consilium rñem: quia si dicta filia admitta-
tur ad compromissum, quia ad hoc non pōt admitti, nisi le-
gitima uel legitimata, ut dixi, fieret præiudicium in cā, & ne
gotio principali, quæ dependet ab isto articulo, an ista sit le-
gitima. ne igitur fiat præiudicium qñi principali, nō dēt
admitti ad compromissum petendum tanq legitima, uel
legitimata, per l. si quis libertatē, ff. de petit. hered. & p. ex-
pressum in l. non distinguemus. s. Iulianus, ff. de arbitris.
18 ¶ Rationes ergo, pp quas merito reuocet in dubium de ui-

ribus legitimacionis predicta, sunt prompta, nam in primis est, quia legitimatio cū habeat naturam & uim dispensatio- nis, non debet fieri sine cā. 3. q. 7. in §. nisi, & c. ali. & in spe- cie no. Ant. de Bu. in d. c. per venerabilem, in 3. col. et uerū, q. in principe in dubio præsūmitur causa, ut nota. Pau. de Ca. & Cv. in l. rescripta, i. 3. & 6. q. C. de prec. imp. off. & lac. But. in l. f. C. si cōtra ius, & Ant. de But. & Io. de Imo. in c. q. in ec- clesiarius, de consil. in c. i. inter, de renun. & Ant. de Bu. in c. cōstitutus, de reli. dom. secus in inferiore, in quo requiritur cā cognitione pcedere, ut no. Spec. in tit. de legato. s. qualis, uer. dāt aut quidam, & Inn. in c. ueniēs, de fi. presb. & Io. An. in c. 2. de scisma & inquit Bal. in l. i. testm. C. de test. q. in inferiore requirit cā probabilis in actibus, in quibus requiritur cā, licet aliud sit i principe, ut no. Bal. in d. rescripta, 19 in uer. 1. quarūt Doc. & C. secunda ratio est, quia dicta legiti- matio fuit facta a comite Palatino extāte alia filia legitima & naturalis, sed ita est, q. in priuilegio legitimandi cōcesso dicto comiti non fuit mentio facta, quod possit legitimare * extantib. legitimis & naturalibus, in auth. quib. mo. nat. ef- fi. sui. s. q. si ergo nō habes, & s. gñaliter, q. lequū princeps cōcedendo alteri potestatem legitimādi, q. p. cōcedere de potestate ordinaria, q. in dubio princeps non præsūmitur uti potestatis plenitudine, sed prāte ordinaria, nisi quod ad casus, de quibus apparet cum uoluisset uti plenitudine pote- statis, ut no. Inn. in c. innotuit, de elec. & Inn. & Io. An. i. c. du- diu, de decimis, no. Bal. in l. bonorū, C. qui admitt. & Ang. in l. bene a Zenone, C. de quadr. prācip. facit. l. q. & l. in testō, C. de testa. milit. Cū ergo Imperator in d. priuilegio dicat simpliciter concedit potestāt legitimādi naturales & spū- rios cū potestate, q. admittant ad dignitates, honores & c. Et dicitur hoc facere de plenitudine potestatis, q. erat necessa- ria: q. de potestate ordinaria non p. spūrius legitimari, in auth. quib. mo. na. effi. sui. s. fi. in uer. ad pñentē legē parti- ci- piū. Vā dixit ibi, q. oportet, q. qñ princeps legitimat spūriū, oportet, q. derogat illi legi, ut constitutioni, cū ergo Impera- tor in dicta concessione priuilegiū non concessit prāte legiti- mādi spūrios, extantib. legitimis, et naturalib. sequit. q. extra casus ibi specīficos uti uoluisset uti potestate ordinaria, & p. consequens non extendit ad istā cām, ut dixi. Accedit, q. no. Bal. in l. i. in pen. uel antep. col. C. de fur. ubi dixit, q. si extant plura obfātia, non ualeret cā gñalis, sed opus est, q. de singulis defectibus fiat mētio; allegat id, q. legit & no. in l. si q. in prin. C. de inoffic. test. i. auth. oēs peregrini, C. cōia de succ. & ff. de her. insti. l. & si nō lex, & q. not. Iaco. de Bel.

21 in l. i. de dotis promiss. ¶ Potestas concessa dicto comiti non extendit ad iudiciū legitimorū existentū, ut uidet sonare uerba & rōnes Bal. i. c. dño guerrā, in pen. col. in tir. hic finit. Bal. in l. cū filius. ff. de testa. mili. ubi dicit, q. comites sacri palatii, qui habent potestatem legitimādi, non pos- sunt legitimare i iudiciū legitimorū, quia ius alienū mi- nuere nō possunt, nisi tenor priuilegiū expresse dictaret con- trariū, arg. l. impuber. cū fin. ff. de adm. tu. Idem in effectu uoluit Bal. in auth. prāte rea. C. de na. lib. ubi p. illum tex. ex- presse dicit, q. comes non pōt legitimare baritardos extātib. legitimis, quia iudicaret legitimis in successione, ubi legitimis essent, facit, quod no. Bar. in auth. si quis. eo. tit. Idē uoluit Ant. de But. in d. c. per venerabilem, in 2. col. in uer. si. idē puto & c. ubi dicit se putare, q. habens potestāt a Papa, uel Imperatore non pōt legitimare in prauiciū aliterius, quia tales concessiones intelliguntur sine alterius iudicio, l. i. s. si quis a principe. ff. ne quid in loco pub. de off. deleg. e. super eo. c. pastoralis, de priu. Hoc et expresse dicit Pau. in l. Gallus, & quid si tm. de lib. & posth. ubi dicit, q. inspi- cie nō est potestas legitimandi data comiti Palatino; & q. in dubio nō censetur data potestas legitimandi, nisi eo mō, quo princeps esset legitimatus ex ordinaria potestate, ar- gu. d. i. in testamento. & l. i. in fi. ff. de offic. prāfect. prator. & iō fm cū, si p. habet filios legitimis, non legitimaret ex or- dinaria potestate, ut in d. s. gñaliter, licet possit ex plenitu- dine potestatis faciendo de eis mentionem, sed comes nullo mō pōt, si sibi simpliciter data fuit potestas legitimādi,

nec fuit dictū, et extantib. filiis legitimis, & ita refidet. Pa. de Ca. Et idem consilium consilio super eo, quo primo loco, & c. dicens, q. per gñalia uerba non v. principis illā potestatem concedere. arg. l. obligatione gñali. ff. de pignus. illā potestatem ergo non hīs, & arg. eorum, q. no. Bar. in l. i. rōnes. ff. de post. & in l. ambrosia, de decret. ab ordi. f. & ite v. vrgens dese.

22 Cū ad infringendū dictā legitimacionē, ¶ Teritiā, quia dato q. ille habuisset prātem legitimādi extātib. legitimis, & naturalibus, tū q. petium fuit d. filiā legitimādi, desine- ri mētio, & q. extabat alia filia legitima & naturalis, aliis non ualuit legitimatio, ut no. lac. de Bel. in auth. quib. mod. nat. effi. sui. s. & qm. per ea, quā hīr in d. s. si quis ergo non hīs, eo. tit. Ant. de But. in d. c. per venerabilem, in 2. col. in uer. nunquid sit retrorahit & c. Pau. de Caf. in d. l. Gallus, & quid si tm. sed illa mētio filiz legitimiz extantib. facta non fuit, ergo & c. Non obf. illa uerba posita in legitimatio- ne, uidelicet sine tñ prauiciū legitimorū & naturalū si- liorum, & Bonifaldī, & quorumcūq; cum quib. ipsa Marmonia ad aliq. peruenierint successione bonorum, si q. erant, ut uia cum d. Harmonia & quis portionib. & c. quia ad hoc pōt rñderi, q. in legitimacionis prādictē petitione non est facta mētio de filiis legitimis & naturalib. licet comes ipse in executione gratiā incidenter illa uerba diceret, non tñ p. hoc extendit gratia ad cām existentium legitimorū, ut pro- bat tex. optimus in cle. t. ver. q. q. consecris & c. iuncto prin- de prab. Quarta & ultima ratio, quia i. d. legitimacione erratur d. Marmoniam fuisse filiam naturālē, & i. ueritate erratur d. spūria, ut superius dicit. fuit i. ergo legitimatio reddidit nulla p. uitū obreptionis. l. sed si hac. s. patronum, ibi dum al- legat arrogatum p. obreptionē & c. ff. de in ius uoc. & ibi per illum tex. dicit Ang. q. rescriptum principis non extenditur ad defectus tacitos & suppreffos, pro hoc et allegat. l. quidā consulebat. ff. de re iud. & l. cū dñs, in princ. ff. de pecteg. & no. per Inn. in c. cum olim, de re iudi. Iñd et probat in l. i. ff. de nata. resti. & per illum tex. i. terminis dicit ibi Bened. de Plumb. dixisse, q. legitimatio filiorum nō ualeret, si in im- petratione, & in priuilegio legitimacionis esset tacitum, uel omiffum, q. filius qui legitimabatur esset natus ex coniuga- to. Ad idē alleg. id, q. hīr in c. innotuit, de elect. & clarius ex- pressius de renun. in c. nisi cū pridē s. persona, uer. v. patet. q. ibi no. Io. An. & q. no. Spe. in ti. de leg. s. per uoc. de iplam, ad fin. uer. curia uero Romana & c. Hoc et clarē uoluit in- prator, in 5. col. C. si contra ius, ubi q. si quilib. petijt a prin- cipe se legitimari, dices, se natum esse ex adulterio, nā filius non est ex alio cōplexu, non tenet legitimatio, per d. l. si de nat. resti. Et idē tradit Old. in c. 245. inci. factum tale est, quidā tex. Io. And. in addi. Spec. in ti. qui filij sint legit. in tra- bri. & Ant. de But. in d. c. per venerabilem, in 2. colum. in uer.

24 sic. nunc cōcedendo ad fm & c. ubi ¶ dicit, q. in legiti- matioe oportet legitimantem exprimere qualitatē illegiti- mi, uidelicet an sit spūrius, uel incestuosus, quia difficultatē dispensatur cum incestuosus, uel cum spūrio, q. cum eo, qui est naturalis tm, ut patet in d. c. per venerabilem, in fi. & c. in tra- lib. & c. atendum est. 26. dist. per totam l. uniuersa. C. de di-

25 uer. rescrip. & c. super literis, de rescri. bene facit, q. in ap- posito no. Host. & Io. An. in c. fi. de presby. quorum merita breuitatis causa non refero, ad quod Ang. no. in l. si non lex. ff. de hare. insti. Nec obf. si dicatur, q. comes in legiti- matioe apposuit clausulam, non obstantē. s. fi. in auth. qui me- nat. effi. sui, & alijs legib. prohibentib. spūrios legitimari, per q. dictum v. declarari, q. intentio legitimantis fuit se le- gitimare, et si fuisse spūrius per ea, quā singulariter no. Bal. in l. eam quam. C. de fideicom. in 22. col. in uer. sed pone quā- dam erat & c. ubi uoluit, quidam erat natus ex adulterio, & incestu, & erat legitimatus tanquam spūrius, non tñ in- facta mētio de illo duplici impedimento. s. adulterij & in- cestus, non ualeat legitimatio, nisi ex appositione clausule non obstantē appareat contrarium, ut quia dicit, non obf. l. qui contra. C. de ince. nup. & non obf. s. fi. in auth. qui. mod. nat. effi. sui, quia ad hoc respondeo, q. Bal. loquitur, q. fuerit spūrius, & non fuit expressum illud duplex impe- di- men-

absolucione haredem d. Berti a medietate dictorum duc.
8. pro discretione dictorum 20. duc. q. tales discretiones
promissas in effectu quatuor pro centenario singulo anno li-
cent non pnt periri, ut probatur in c. nauiganti, in prin. de usu,
& in c. consulti, & in c. in ciuitate, co. tit. & i. q. 3. c. r. & in
4. perique. Plus dicit Bald. in l. rogatus. s. si tibi, li. cer. per. q.
si promitto tibi reddere decem in nudinis, & si non reddo
promitto tibi reddere quinq; pro interese, & ex nunc confi-
teris tñ interesse mea, non potes agere ad illa quicquid, quæ
sunt ultra decem, nisi probes tñ interesse, per rōnes ibi alle-
gatas. nec ē ex rōne moræ commissæ in non soluenda pñ licite
promitti, uel dari aliquid ultra fortem, & sub noie interese
se, ut ē uoluit Bald. in l. vnica, in 7. & 9. col. C. de sen. pro eo,
q. interese, & Pet. de Anch. f. consil. 1. 50. incip. in qñe q. uerti-
tur inter nobilem dñam. ubi uult, q. mulieri pisse morā in
restituenda dote, si fiat promissio dandi aliquid ultra forte,
& q. uitatem dotis pro alimentis, nō ualeat promissio, ut ibi
per eum plenē. Nec ob. si diceretur, q. cābia sint g. licita,
ut nō gl. ibi, & clarius Bald. & Sal. in l. 3. C. de exerci. saltē qñ
non excedunt generalem consuetudinem mercatorum, ut in
quit. Bald. in rub. de consil. pec. in prin. in rub. de usu rei iudi.
in sua dispu. incip. statuto caues, q. fenerator, in 1. col. &
Sal. late in auth. ad hęc, in 11. q. & loā in consil. 11. & Lau-
de Rodolphis in d. consil. in repet. in 2. par. & in 1. q. quia
rādeo, q. cambia sunt licita rōne periculi pecuniæ, q. merca-
tori facit soluere in alio loco, eum quia si do Bononiæ merca-
tori centum duos aureos cā cambij, sūt ipse det tibi centum
in alio loco tantum aureos, quia ualent in uno loco plus,
quam in alio. unde potest cambium esse licitum. Item
si mercator recipit Bononiæ a te centum sex florenos auri
cā cambij, uel plus, uel minus, s. m. q. cambia currunt, uel fa-
cit tibi dare in ciuitate lib. decem grossorum, istud pot. esse
licitum nam poterit esse, q. tunc, quo soluentur decem libræ
grossorum, ualebunt ultra dictos centum florenos. poterit ef-
se, q. ualebunt & æstunabunt minus, & sic non vñ, q. hoc mō
peruoluunt ultra fortem, & iam aliud est plus recipere, aliud
ultra fortem recipere, ut clarē uoluit Archi. in l. 4. q. 4. c. si quis
clericus. nam si mutuo tibi corbem frumenti, quæ corba ua-
let nunc unum aureū, & postea, qñ ualeat duos aureos, dicor
recipere plusquā dederim: tñ non dicor recipere ultra for-
tem. secus qñ decem, ut reddas undecim, quia tunc est ultra
fortem, & non pñ licite percipi, cum in casu nostro non appa-
ret, q. fuerit factum cambium de loco ad locū, eo quia debi-
to dederit pecuniā in uno loco, & mercator suo periculo fa-
ceret dari in alio, nec sunt licita cambia. Et si licitum est
cambium, q. faciunt campfores, qui dant monētā, quæ ualeat
unū aureū, & recipiunt aureū, & unum denariū plus. Nā li-
cite illud recipiunt, ut dicit Arch. in l. 3. q. 3. c. 1. & Laurentius
ubi supra, tñ ille denarius datur rōne laborum, & operarū,
pensionum apothecarum s. m. eos, secus si ratione permuta-
tionis pecuniæ datæ ad certum tps. prout in casu nostro, q.
fieri non pñt per iura supra alleg. Et dato, q. si probaret actor
f. istas discretiones soluisse pro dictis de Blanchinis d. Do-
mi & Hieronymo de uoluntate dictorum de Bagatij, po-
tueret eas repetere s. m. tñ plenē no. in c. peruenit, de fideiuf.
& per gl. in l. si mandato meo, s. si fideiussor. ff. mand. & per
lo. And. in regula, damnum in Mercu. & per Bart. in consil.
incip. in q. prædicta, primō uidendum est, & per doct. in c. r.
de viur. & l. si. C. de viur. iudi. & in l. 1. C. de sum. Trini, tñ
quia non probatur, non vñ, quod in dictis discretionib. pos-
sint agens obtinere. Ex quib. bñ concludo, partes domini in
dicantē esse in pronuntiando, prout in primo dixi.

ADDITIONES.

1. Repetitur, consil. 61. lib. 6. Nata.
2. Locutus inf. consil. 179. aum. 6.
3. Faciens inf. sup. lib. 1. consil. 4. nu. 9. la. l. si dari, de verb. obl. Sed uide la. consil. 160. col. 3. lib. 4.
4. ex non potero. Translat. de facto possessione, uidet f. aris expremum.
5. de facto certi tituli contra puto, ar. dixi in consue. Paris. tit. 4.
6. q. statum. Contra puto alias. l. p. alim. fraudatur.
7. q. uocet. Alex. ad l. p. alim. col. 1. de re iud. l. 2. glo. fi. C. de oden. Cur. lib. 11. Consil. Alex.

- Senior consil. 72. col. 1. la. l. sed & si possessori in f. de iureiu.
Callorum, illud idem dicit Soc. per easdem authoritates consil. 56.
col. 2. lib. 4. Et idem amplectitur la. in l. 1. col. 2. ff. de off. alestio. Ad-
de quod ubi causa est uilium personarum, prout agricolorum, proce-
ditur sine scriptis, & si causa non sit uiles, glo. in §. tibi in auth. de
mand. prin. Et est de mēte glo. & doct. in d. aut. nisi breuiore. Et clarē
Abb. in c. 1. col. pen. de libelli ob. Idem fit de uilib. rebus, ut de foe
no, & p. calet, ut per glo. in d. §. si tibi. Nata.
- f. Ancha. Vbi male consulti dixi in l. eos, C. de vñ.
- g. Cambia. Conrad. tract. contract. c. 98. cum sequen. Clau. uers. i. uura.
l. 5. §. 2. Guido Pap. de contract. illic. nu. 1. c. 1. col. 8. la. l. 1. lect. 2. nu.
39. de sum. Trion.
- * Hoc consil. duplicatum est, in fra consil. 61. vol. 6.

S V M M A R I V M.

1. Testamentum insequendo possunt executores alienare fundum pu-
puli haredis, eo non uocato, & sine decreto, & nu. 2. 3. 4. & 5.
6. Statutum cōpromittendi nō bñt loch in liquido, in articulo iuris.

CONSILIVM LXII.

VIs a facili narratione, & testis fratris Danielis testio-
r. dimis S. Francisci, & infirmitatis insoluitum, uel ior-
legato factio Francisco q. Ioan. de quadam petia terræ pro fa-
tisfaciendo diti D. Jacobæ filie q. d. fratris Danielis, & ux-
ris d. Fracisci, & uisio statuto sub rubrica, de compromis. pre-
supponit, & q. de iure ualuit dicta datio insoluitum facta per
executores d. testis, quibus data erat in testis plena, & libera
potestas alienandi de bonis immobilibus heditatis d. testa-
toris pro satisfactioe relictorum, & expensarum, de quibus
fit mentio in d. infirmitate inter que continet relictum pro dote
d. do. Jacobæ, dato q. hares esset pupillus, & in illa datione
insoluitum non interuenit decretum iudicis, nec alia solen-
nitates, ut dñ, requisita a statuto in alienatione rerū mino-
ris. Et dato q. non fuerit in dicta alienatione requisitus he-
res, hoc probat per id, qd' hñ in l. prædium, & qd' ibi not. gl.
qñ decre. opus non est, & l. 1. circa principi. & l. fin. ff. de reb.
eor. ubi licet alius in alienatione rerum minoris requiratur
decretum iudicis, & quadam alia requisita, tñ salit, qñ in
testis testator disposuit bona ipsa uel di posse, uel executoribus
dedit uendendi potestatem, ut dixi, qñ in d. prædium, q.
tunc sine dictis solennitatib. poterit procedi ad alienationē
pñctam, & ita debet intelligi statutum, qd' debet interpre-
tari s. m. cōem iuris disponem. l. 2. C. de noxa. c. cū dilectus,
de consue. Ad q. licet plura adduci possent, tñ sufficiat pro
nunc, qd' no. Bal. C. qui bon. ced. post. l. t. uersic. quaro, si sta-
tutum dicit, q. si ita quarentia, & quem sequit simpliciter
Petr. de Anch. in commento. c. canonum statuta, de consil.
in uersis, occurrunt aliz qñes, ubi uoluit, & q. statutum dispo-
nens, q. infirm. quarentia, & mandet executioni per carce-
rē & quauis alia uia, q. magis creditori placuerit, non habe-
bit locum cōtra debitorem uolentem cedere bonis, quia de
iure cōi talis non pōt carcerari, d. l. 1. C. de bon. post. & ibi
plenius per Bal. Ad pñctā bene facit, qd' no. Saly. post Ray.
in latio, ff. de alim. & cib. leg. l. 3. in uersis, quarit lo. And. ex
oibus rebus, ubi sater ueram gl. in d. prædium, qñ executo-
res habeant liberam potestatem alienandi, prout in casu no-
stro, & ita tener Sal. in l. si quis ad declinandū, C. de episc.
& cleri. uerum esse, qñd tunc non requiritur decretum, li-
cēt heres sit minor per illam glo. q. sequit Sal. in d. prædium,
qñ executores habeant liberam potestatem a testatore, ut
in casu nostro est f. dñ Bar. in d. latio, & Bal. in d. prædium,
dñ, q. istud procedit, q. dñi executores uendere possent,
q. tñ uolunt, nisi mala fide fecerint, & quia dolus dñ exceptus
in quacunque lata potestate. l. creditor. s. Lucio. ff. mand. dari.
qui dolus in proposito non pñsumit. quoties. s. qui dolus. ff.
de prob. l. merito, ff. pro socio. Nec ob. ē dictam alienationē
non ualuisse, eo quia ad cam faciendam non fuerit citatus,
nec requisitus heres, prout uñ fuisse necessariū, iuxta not. p.
Bar. in d. latio, uer. quaro, an hares sit requirendus, & Pet.
de Anch. in c. tua nobis, de test. quia rādeo, q. en dictis hñs
esset pupillus, & cōstanti posit. certē, q. non fuit necessaria
quisitio dicti pupilli, attento q. in dicta alienatione inter-
uenerunt oēs tutores, seu maior pars dicti pupilli, nec tamē
fuit necesse omnes tutores adesse. l. fin. C. de auth. pñg. in

Liber Secundus Consil. Alexand.

ADDITIONES

de regestio & presentia hoc casu non fuit necessaria, ut colligitur ex rōnib. Bar. in d. l. alio. Nam requiritur propriè presentia heredis, qui tamen posset executores ad illam rem vendendam alio pretio, ar. l. ficut, ff. de arb. sed ista ratio cessat in pupillo: quoniam pupillaris ætas quicquid uideri ignorat. l. r. C. de sal. moned. l. f. ff. rem pup. fal. fo. Pro hoc inquit no. Bal. in l. r. in vit. col. C. qui admitt. ad bo. pos. & Ang. in l. fin. C. de ver. fig. ubi dicit, q. si statum disponat, q. mulieres non possunt contrahere sine consensu propinquorum, non verificabitur in pupillis propinquis, quia p. lubricum ætatis apti non sunt, ubi per Fed. & in simili no. Bar. in l. si tertius, in prin. ff. de aqua plu. Vnde faciunt no. per Bal. in l. captatorias, in fi. de testa. mil. ubi dicit, q. executores non tenent requirere hñdē, nisi indigeat eius informatione, uel sue voluntatis exploratione, quia nō sunt iudices, sed executores, arg. l. qd. si noit. s. l. de d. ed. ed. ar. eorū, quæ no. in cle. r. de off. deleg. Ad idē, qd. no. Bal. in l. nulli, in 3. col. in uers. sed nūquid hæres pōt adesse, de epi. & cle. quimō no. Bal. in l. id q. pauperib. C. de epi. & cle. in 18. q. v. concludere, quod tales executores habentes a testatore potestatem uenire debent, possunt inuito hæredē vendere, quamuis dicat, quod non possunt eū possidentē hæredē expellere inuito de possessione. ¶ Præsupposita ergo dicta ualiditate dicte donationis insolūtū, v. q. non sit locus compromisso petito ex parte agentis: tamē quia iste uidetur esse articulus iuris, scilicet unde datio insolutum ualuit sine decreto & solennitatibus a iure comuni, uel municipalibus quib. & statum ac cētās partes ad cōpromittendum non habet locum, q. quæstio 6 vertitur super articulo iuris, ut no. Bal. & Sal. in l. ancillæ, in prin. per id, quod habetur de fur. & no. idem Cy. & Bald. in l. cum proponas, C. de reb. credi. Hoc idem satis uide de mēte statuti prædicti, dum dicit, hortamur tñ partes, ut si non fit dubium facti, sed iuris tñ, pura quia amba partes fatentur factū, sed dubitant de iure, qd. in unū uel duos iuris peritos cōpromissum faciāt, & sic nō uī fatentur necessitate partes ad cōpromittendū hoc casu, sed uidetur ponere in earū potestate l. r. non quicquid, ff. de iud. & l. legis uirtus, ff. de legi. ¶ Fortificatur prædicta alia ratione per ea, quæ dicit Io. de Imo in l. si sic, l. r. ff. de uer. ob. ubi p. ea, q. ibi not. glo. in ver. electio, dicens, tñ ubi uerba sunt clara, non indiget in interpretatione, inferit, q. si debeat feri cōpromissum ex forma statuti, non debet feri cōpromissum, si clarū & apertū est ius * per uerba partium pro hoc et allegat ipse id, qd. no. Bal. & Bar. in l. lile, aut ille. s. cum in uerbis, ff. de lega. 3. ubi dixit per illum tex. q. si statutum dicat, quod causæ debeant cōmitti consilio sapientis: nō tñ illud est uerum, q. quæstio nō habet dubiū, & ita nō l. placet, C. de sac. sanc. eccle. in prin. & l. r. C. de relatio. & Ang. cons. 33. inci. quæstio. uertente inter S. Bōdūm, ubi etiam dicit, q. q. index uidet tale consilium per calumniam, seu animo differendi, uel frustratorie peti, tunc non hēt locū statuti arcāns iudicē cōmittendum causam cōsilio sapientis, ut petunt partes, arg. l. 2. ad leg. Corn. de fal. & l. r. C. de dil. l. cum hi. s. si cui, & quod ibi no. Ang. ff. de trans. & ita etiā uoluit Ioan. An. in tit. de requis. consilij, in addi. Spe. s. in super, uers. ut autē, & Bal. in d. l. r. C. de relatio. & in proposito nostri statuti ponit Pau. de Cast. in cōsilio suo 70. inci. in Christi nomine, uis & cōsideratis. Ad idē, qd. no. Bal. in l. r. ff. de tran. fac. ubi per illum tex. dicit, tñ ubi res est liquida p. instrumentum, non est locus transactioni, & quod post publicationes cū attestaciones, & c. iam liquidata, non est locus cōpromisso requisito a statuto, cū tale cōpromissum sit qdā trāsactio, in Auth. diff. iudi. s. r. & no. in c. quintanalis, de iur. iur. & illud dictū ētesequitur Pau. de Ca. in prin. C. ubi fert ē l. iud. Ro. in l. r. in l. r. ad d. si ff. de oper. no. num. in addi. ¶ Vltimō ad hoc, quod habetur in dicto statuto in uersu, hoc tñ cōpromissum, sed ita est, q. stante dicto testamento, ad iudicationem insolutum, & his, quæ opponuntur contra dictam adiudicationem, articulus ut clarus, quod adiudicatio ualeat, ut probatur, nec contra hoc sunt contradiccionēs iuris; ergo nō est locus dicto statuto, nec compromisso.

- * Guarentigia. ¶ Sequitur Alex. in l. p. solutante, col. penult. ff. ad Treb. ubi dicit, q. statum permittens capturam contra debitorem, non potest dari in hæredē consensu inuenturam. Natta.
- * Bal. postquam hic, col. 2. C. de pact. l. cum uiuam. C. de ex. tracta. factu uer. allegatio. Fel. cum ueniam. col. 1. de iudi. l. si conf. 26. in 6. cons. 33. lib. 1.
- * Sequitur Sal. in l. si quis in conscribendo, col. pen. C. de pact. quoniam ius semper est certum. Natta.
- * Ius, sequitur Deci, cons. 461. in fin. Natta.

SYMMARIUM

- 1 Legitima nepoti pinguior est per se, quā cum patris succedentium.
- 6 Mulier habere potest bona triplicis generis.

CONSILIVM LXIII.

SUPER primo dubio quærit, quanta sit legitima d. Roberto, & quing; eius sororum, q. oēs sunt nepotes d. Roberti ex filia præmorta, an sit tertia pars, an uerō dimidia, in terminis decidit Sal. in auth. nouissima. C. de inoff. test. in 1. ubi quærit, q. quid si auus ex filio unico præmortuo, habeat quing; nepotes, an legitima ofum sit triēs, uel semis, & dicit, q. est semis: quia oēs ueniunt ad successione eius in uiriles, ut in auth. de hære. ab intest. s. i. secus si ueniunt cum uo filio, quia tunc ueniunt ex parte patris sui cū filio illius, de cuius hæreditate agitur, & sic in stirpes, & oēs quing; habent loco unius, unde tunc legitima esset triēs, quia dimidia esset filij, & alia dimidia esset dicorum nepotum, & idem d. q. si nullus filius supereffet, sed tñ nepotes ex duob. filiis, puta ex uno duo, ex alio tres, quia ueniunt in stirpes, & censerentur ut duo; & per hoc allegat tex. in 3. neque, in auth. de trien. et femis, col. 3. ad hoc, q. hñ in hoc filius, cum seq. in fi. de hære. ab intest. q. reputat no. ¶ Facit, q. no. Bal. in l. lilla. C. de colla. circa vit. col. et Sal. in l. manducis, s. repletionem. C. de inoff. test. in uer. quarto, an nepos contineat, & Io. de Imo. in l. 4. circa vit. col. ff. ad l. l. fac. ubi facit istam d. riam, an nepotes concurrant cum patris in successione, tunc nepotes repleant locum patris sui, nec pōt alter cum patris concurrere, nisi uenerint ex persona patris: q. sunt remotiores in gradu, aut non concurrunt cum patris, & tunc ueniunt seu uenire possunt ex personis eorum. Ad prædicta et bene facit, q. no. Ray. in auth. nouissima, prælegat, ubi concludit, tñ in casib. in quib. fratrib. debetur legitima; * q. si frater fratre superstitē, uel fratrib. decederet tñ p. persona instituta, l. fratres, & l. fratris. C. de inoff. test. l. 1. r. ff. de leg. i. de iur. her. fratrum, qui sunt quing; numero & ultra, erit hodie dimidia per id, q. no. gl. & doct. d. au then. nouissima, & in corpore, unde sumitur, & pro hac conclusione v. tex. in d. auth. de trien. & femis. s. ubi dicit, hoc seruando in oib. p. sonis, in quib. ab iur. anteq. quærit ratio de inofficio legis decreta est. ¶ Pro hoc etiam facit quia dispositio legis fauorabilis ipsi filijs trahitur ad nepotes, in auth. ex acc. in fin. s. 2. & l. liliū habeo. ff. ad Mac. & no. Bar. in l. liberorum, in uer. 2. q. rō. q. uerbū filij proferunt a lege, ff. de uerb. fig. per Cy. & Bal. in l. quicquid. C. ad l. l. maleficia, & Bal. et alios pōt cum in l. Gallus, s. in iur. uis, & de libe. & posth. & Bal. in l. nepotis, in l. suis, ff. eo. tit. & Ant. de But. in c. in quibusdam, de penis, & Pet. de Anch. in cle. de baptis. hoc et est de mente Cyn. in d. auth. nouissima, in fi. dum dicit, q. reg. in auth. de trien. & femis. r. hñt loci in filiis, & filiab. & aliis descendenti. poterunt ergo d. foriores petere supplementū legitimæ pro rata prædicta, quoniam alius earum in d. test. lib. decem Bononensium pro singula reuoluerit. l. omnimodo. C. de inoff. testa. & auth. cum de appell. cognos. c. eterum. ¶ Venio ad aliud dubium, quod quæritur, an hæredes dictæ d. Floræ possint petere fructus perceptos per dictum dominum Maximum per tempus annorum 13. ex bonis non dotalib. dictæ domine Floræ ex paterna hereditate. Et breuiter dico q. sic, v. no. in l. p. q. r. incipit, maritus, in prin. ff. ad l. Falc. & Bar. Ang. & moderni hoc tenent, q. fructus iudicialiter percepti fuerunt in mari to cōtra uoluntatem mulieris per l. de his. C. de dona. inter m. tum

summa maiore, alius de minore, ut firmat Archidia. 3. q. 9. in c. nihilominus. & Io. And. & Lopus, Pet. de Anch. & moderni in c. 1. de arb. in 6. & Bal. l. ex facto, i. uer. ite q. ro. ff. de iur. & pup. q. a actū probandū ad minus requirunt testes duos, q. sunt testes ex cōi negotio & c. dicit ex quadā, de test. l. iur. iurādi. C. eo. t. de aliquo a. iur. uel specie p. bāda. & C. de aliquo negotio in gñe p. bādo, quoniam si teneamus, q. testes singulares in summa p. bēt cōcludēdū ut necessario, q. p. bēt in summa minori. l. inter stipulatē. l. si stip. ff. de uer. ob. l. qui quartā, in prin. ff. de leg. 1. & c. 1. de arb. cum simi. & in ea minori summa, & non alia dicant esse testes, ut in d. c. cū cā, & l. dīe. p. ferre. s. si plures, ff. de arbitris. f. Fortifican tur hęc q. a rī, ubi testes variant, standū est maiori numero testū. l. ob carmen. l. si ff. de test. c. in nra, de testi. & ibi plenē n. c. licet cām, de prob. & p. gl. magnā. 2. q. 3. c. si testes. Sed ita est, q. oēs testes uideant conuenire, & concedere in summa minore, ut dictū est, ergo dato q. aliqui testes essent con cordes in summa maiori, tñ illi, qui concordēs sunt in maio ri summa, sunt una cū alijs et concordēs in minori summa; Sequit, q. standū est minori summa; q. in illa cōcordat oēs; & sic cū unus sit testis, qui deponat de summa libarū triū milliū, licet alij deponāt de pluri, tñ oēs dñr concordare in dicta minori summa, & p. consequens illa erit attendenda. Huic finis ut consensire cōclūso Bal. in l. 1. in pe. uel ult. col. in 8. q. C. de testa. ubi refert, q. licet Aret. in pall. c. nihilomi nus, dicat, q. si uolo probare me possedisse per 10. annos, & unus testis dicat, q. uidit me possidere per 30. annos, secun dus testis dicat de 20. annis, & tertius testis de decē annis, non probant me possedisse per 10. annos, quia in quolibet fa cto probando requirit pluralitas testium: tñ fm Bal. illud di ctum debet intelligi, qñ testes sunt singulares in initio pos sessionis, ut q. unus dicit, q. incepit possidere iam sunt 20. an. alius dicit, q. tñ sunt 30. anni, quia tales contradicōnes indicant contradicōne iuris & facti, per no. per gl. in l. 3. in prin. in uer. a. q. in ff. de acq. poss. fecus, si non variant i. ini tio poss. & unus testis dicit, uidit ipsum possidere per 30. an nos, & alij dicunt p. 20. annos, p. bant in minori tpe, i. q. uo intelligunt esse testes, ita ē, q. qñ apparet, q. deponunt de eodē facto, ut ut concludere lo. de Fant. & Dñi. de sancto Gem. in c. 1. de arb. in 6. & Pau. de Leaz. in disputatione sua incipiente, contra insim debiti opponit, q. insim est usura rium. Hoc ut tenere lo. de Imo. in l. inter pares, maximē in 2. col. C. de re iudi. ubi qñ, an si sunt plures testes deponen tes de ualore rei, unus deponit de decem, alter de 20. & qñ bet assignat rōnem dicti sui, dicens, q. sic cōiter uederet, & q. pro tanto pretio ipse emeret, nā fm et tales testes nō ab solutē, nec singulariter dñr probare d. ro. quia saltem in ea sunt concordēs per d. c. 1. de arb. in 6. Et idē dicit in testib. singularibus & uariē deponentibus, tunc tps possessionis, p. qd reprehendit d. Archid. in pall. c. nihilominus, & te ner. lo. de Imo. in c. cū oportet, de acc. in pen. col. & in l. 1. s. si stipulanti, de uer. obl. Bñ facit, qd no. Ang. & Raph. Cuma, f. d. l. ex facto. s. ite q. ro. ff. de iur. & pup. tdm dicit, q. si duo sunt testes induci ad probandum Titium decessisse in pupil lari etate, & unus dicit Titium intra 12. annum decessisse, alter deponit eum esse probatum decessisse intra pupillare etatem, quia in hoc ambo conueniunt, quia unica est etas pu pillaris, & ideo testes afferentes in indiuiduo tpe nō dñr di uersa deponere, imo dñr testes, alleg. in s. no. gl. in d. l. ob car mē. s. h. ff. de testi. & Inn. in c. qualiter & qñ, c. 2. de accu. cum his ut concordare id, q. no. Spe. in ti. de teste. s. postq. uer, quid si plures. ubi dixit testes, quorū unus deponit de decē, & alius de 20. nō uideri ad iudicē cōtrariari. l. si qs in suo testō. s. nō at. C. de Fideicili. & sic ut sentire Spec. p. stei minori summa. Corroborant p. dicta, quia testium, & insti tutum par ut esse probatio. l. in exercendis, C. de fide instr. c. cum Ioannes, extra eo. ti. et uidemus, f. qd si de eodem facto duo reperiunt instra, quorum unum maiorem summam con tineat, aliud at minorem, standū est illi, in quo summa mi nor cōtineat, ut l. Sempronius Proculo, de leg. 2. & declarat Bal. in l. Imperator. ff. de sta. hom. in pen. col. & in l. cum pro

poneretur, ad ff. de leg. 2. & in l. scriptura. C. de fidei. & in l. falsus, circa pen. col. C. de furis. § Sed premisus non con trariari suam in casu, in quo qñtur, puto de iure ueritē. 7. Ad quod ostendendum primo p. suppono, q. si testis unus deponit, q. ego passus sum damnum pro tali cā: cā in 10. uir alius, uel duo deponunt, q. damni, quod ego passus sum pro illa cā, ascendit ad summam 15. q. primus testis qui depo nit ad decē, non d. contrariari * alteri testi, uel alijs testib. deponentibus de 15. quia qñ deponit de damno ascenden te ad summam 10. nō uir deponere, q. nullo mō ascendit al tra 10. ut probatur in d. l. cum furti, ff. de litem iurand. ubi ille, qui iurauit rem ualere 10. nō est periturus, licet res plus ualeat: quia non uir iurasse, q. plus nō ualeat. Vnde Barnab. quē alij sequunt per illam dicit, q. si examinati sunt, aut sue runt testes plures art. continente, q. illa res ualeat centū, pos tea post publicationē feret articulos, q. res ualeat 150. p. sent adhuc testes examinari, q. illi articuli nō sunt cōtrarij, sed diuersi, q. p. te esse vnum & aliud. Hoc idē uir tenere Bar. in l. si ff. de le. 2. ubi querit, quid si duo testes dñt, unus q. 12. lis res ualeat centum, alius centū quinquaginta, an dicantur aduincere contrarij, de qua gl. facit q. sic, quasi uir primi duo testes dicere, q. ualeat centum. f. tñ. In cōtrarij allegat d. l. cum furti, & sic uir residere in hac vlt. op. iuxta gl. in l. qñ filium, in gl. que incipit. ff. ad Tre. l. bona. ff. de cū ibi no. p. Bar. ff. de pos. & l. 1. 3. Neratius. ff. de acq. poss. & qñ lo. An. in c. de fen. excom. in 6. cum si hanc vlt. op. i. q. testes pri mi non sunt contrarij alijs, firmat ibi Raph. ut in d. l. si. s. de leg. 2. & ita ēt ibi tenet Pau. de Cast. in lectu. Bono. licet lo. de Imo. ibi nō decidat fidei solū dicit esse dictum. idē te no. Io. An. in d. c. 1. de arb. in 6. quod no. in d. s. si plures, & id quod no. ipse in d. l. inter pares. Huic conclusiōi ut consensire Spe. in d. ri. de teste. s. 1. uer. si sed pone ecce, ubi dicit, q. si te stis deponit de 10. alius de 15. alius de 20. non uir aduincit contrariari. Idē uir tenere Lud. Rom. in p. raz. leg. cum fur ti. Bene facit l. rōnes, cum gl. C. de prob. & quod no. Bar. in l. si quidē. C. de transac. ubi dicit, q. si creditor confessus ē se debere habere centū à Titio, non uir afferere, q. centum tñ & non ultra debet habere à Titio. fm q. probat in l. 3. s. cū Titio, de adi. leg. & no. idē Bar. in l. si cum dos, in prin. f. rum amo. Ex hoc inferē, quid cum ille testis, qui deponit de extimatione damni & interesse libarum trium milliū, & si sit alij testes deponentes de summa inferiori ab illis ma ioribus summis, de quibus infra dicam, non deponant taxati uē; adeo q. excludant dānum, & interesse nō fuisse in plus, sequit, q. dato, q. oēs dicant concordare & probare de sum ma triū milliū libarum; non sequit, ergo, non probant de maiori summa: q. imō probāt de maiore summa, de qua de ponunt, ut ibi refert, ubi ēt allegato auctoritates do. hoc in terminis tenentium. § Nec etiam sequitur, q. licet dicat maior numero testū, debet p. ferri summa libarum trium milliū, in qua cōcurrit maior & oīs numerus testū: quia dato, q. oēs probent de illa, tñ nō sequit, ut dixi, ergo non pro bant de maiore, cū nō negant maiore summā. Nam iura su pra allegata, q. dñt, q. maior numerus testium cōtradicat mi nori, sed qñ, non contradicit, sed si per maiorem numerum deponitur aliquid, quod fit stare cum eo, quod deponit maio ri numerus testium: tunc dispō maioris non tollit illud, q. deponit maior numerus: vna. n. probatio tunc non derahit alteri, ut patet ex no. in d. c. nihilominus in glo. ff. in prin. & patet ēt ex no. in l. cū furti. & d. l. si. Vnde dicit Ant. de But. & sequitur alij post eum in c. 1. de offi. deleg. per illū text. 8. iuncta glo. 1. f. q. licet unus testis minus deponat de facto, q. alter in suo testimonio, per hoc non censet ille esse contra riu, dummodo alteri non contradicit, ut patet exemplum: nā si factō articulo, q. uendidi Titio librum pro decem, & sum dum pro centum: & aliqui testes, principaliter maiore pars de uenditione libri, & minor pars (dummodo sint duo, qui de uenditione uisusque, quis dubitat, q. obine deponant) de uenditione utriusque, quis dubitat, q. obine bo in utroque quia isti testes non sunt contrarij, licet quidā praecedant alios in probando. Ex his etiam inferat, q. in summis, in quibus reperiuntur in aliquibus esse fidei testes, & testes,

contingit, standū est eis, ne dictis eorum deroget per testes de minori summa deponētes. Vñ q̄ plures sint testes, q̄ deponūt cōcorditer q̄ pp̄ banna, prohibitiones, expulsiōes, & interdīcta emanata occasione suspiciōis post conductōres dāniji p̄sū fuerunt singulo mense damni librarū sexcentū bono habito resp̄ ad 13. mēses inden restituti. Ia. Scacabis, & Io. de Bicherijs, & Andreas de Blanchinis, & Petrus Banchi, & aliquāter Borinus de Banchis. Cum igit̄ per aliquos de nominatis testib. concor. dī sic probatum q̄ pp̄ prohibitionem, ne uñ in castellatis cōdūci possint extra ciuitatē, & comitatū Bononiā, conductōres d. darij tunc dānicatē in quantitate librarū ducentū Bono. & pbat. d. de Blāchinis. f. An. de Blāchi. & duo alij, & concorditer deponūt de summa librarum. iō āt dico esse absolūdū de minori summa, quā uideant minori affectiōe moueri, q̄ cū testes hēant reddere rōnes suas inferentes ad cōm estimatiōē pretij, uel interese, non p̄t dici, q̄ uideantur ex affectiōe maiori moueri illi, q̄ deponūt de maiori estimatiōe, ut uult ipse in d. c. 1. de em. & uen. & si Bal. in d. l. 2. de resc. uen. aliter fensil fer. Apparet ergo oēs istos negare, q̄ t̄et̄ minori summe in testibus licet oēs uideant includere minorem summā, & in illo conueniant, ita ēt uult Bar. & alij in d. s. si plures. Idem & fortis dixit Sal. in d. l. 2. C. de resc. uen. in ult. char. & maxime in uer. iūta hoc quero, quid si de tribus. ubi gr̄it, q̄ quid si tres sint testes, quorum unus dicit rē ualere cētū, secundus dicit cētū & decem, tertius dicit ualere cētū & uiginti, an p̄bent, & in quo? Arguit primū, q̄ nō probēt, q̄ sunt singulares. In contrariū adducit, q̄a sunt testes in minori summa, & sic uñ in ea testes d. l. diē proferre. uer. inde gr̄itur si plures. q̄ tres testes p̄bant in quantitate mediā. fin cētū & decem per hanc cōnē, q̄a primus testis implicite est reprobarus per alios duos in eo, q̄ impliciter nō ualere ultra cētū, alij āt duo sunt concordēs, q̄ ultra cētū ualeat, & cōcordant se in cētū & decem, licet in decē additis a tertio discordent, et illa discordia in illis de cem nō attendit̄ post q̄ tertius in eo est unicus, et in centum decem sunt duo i effectū. Ad et illam decisīonem fm̄ ei sua det rō, quia si aliter diceremus, sequi posset magna fraus. f. q̄ vnus ex istis, qui habet deponere super estimatiōe, dicit rē de modico, seu de minori pretio, & oēs alij deponentes de maiori summa dicerent cū illo consensisse, & sic standum esset ei, quod diceret ille vnicus deponas de minori summa: q̄ esset iniquū dicere fm̄ eum. hoc confirmat ipse: quia q̄ tractat de estimatiōe alius rei, constat rē aliquid ualere, & ideo gr̄itur sciri non de aliquo pretio, idēst de maiori, q̄ tñ fit cōfessio in casu p̄dicto illud pretiū de centum decē est illud, q̄ est maius, & quod per plures testes dī esse cōfessio: ergo illud debet p̄ualere. ¶ Non ob. fm̄ eū l. diem proferre. b. si plures, & uer. item gr̄itur, & c. l. de arb. in 6. quia aliud est in snia, uel laudo arbitrorū, q̄ in dīctis testib. ut nō. q̄ in d. s. si plures, & est 16: quia fm̄ eum iudices delegati, uel arbitri agunt inducere, non tñ declarare uel referre, ut faciūt testes: ideo eorum snia ad illud, quod est minus, restringit̄. Alia aut̄ rō pōt esse: quia arbitri prius conferunt inuicē de eo, quod iudicare intendunt, & intentionem suā declarant vnus alteri, ut ff. de arb. l. si tres, & l. si cū. Ponit ēt rōnē, quam breuitatis cōmittit. Et sic uidemus, q̄ ēt in casibus, in quibus omnes testes omnino tenent singulare, nō debet fieri illi qui deponit de minori summa, & sic nō deberet ita rē d. Achillis deponētis in summa librarum trium milium, si duo nō reperirentur in aliqua summa testes, sed debet rē attendi summa mediā. ¶ Restat ad allegata in contrariū rādere, ad quā satis colligi potest ex p̄dictis respōso. Primū, nōn obstat, dum dicebatur, q̄ testes per conductorem non probant, quia sunt singulares: quia respōdeō, q̄ sunt plures, quia sunt testes, ut pr̄o damno secuto ratione exp̄sationum quarundam, & proclamationū factarū ob pestis suspiciōem sunt cōfessos Io. Minembo, & Io. de Bicherijs, Anro. de Blanchis, & etiam Petrus Lentij, & Berinus, & ita etiā in facto uuarū & uini prohibiti extrahi sunt alij testes. 13. quos supra retuli. ¶ Quinimō dato quōd essent singulares, ū

appareret, q̄ loquunt̄ de eadem re, uel facto, probant ēt in eo, q̄ reperiri duo deponere. f. ille, q̄ deponit de maiori summa, & ille, q̄ deponit de penultima maiori summa, quia in penultima probant, in qua intelligunt esse cōcor des, cū in ea conueniant, ut dicunt Do. in locis supra allegatis, & maxime Sal. in d. l. 2. C. de resc. uen. Et hoc q̄ testes quid deponunt de inferiori summa, non essent plures numero, & dato q̄ essent plures, tñ nō deponerent per dīctiōē taxatiuā, & sic non dicerent contrarij testibus deponētibus de maiori summa, iuxta d. l. cū furti, cū ibi nō. p. Bar. & alios quos supra retuli. f. de lit. iuran. & iō stabit potius ip̄sis duobus affirmantibus de maiori summa, cū non inueniant̄ esse alij plures testes, qui dicant deponere de negatiua dīctę maioris summę. igit̄ ip̄sis affirmantibus stabitur p̄ nō. in d. s. si plures, p. gl. & Doct. ¶ Nō obillud, q̄ nō. Arch. in d. c. ni hilominus cū cōcor. supra allegatis, ubi uolunt, q̄ p̄ testes singulares circā summā non dicatur esse p̄bati, q̄ rādeo, ut iā dixi, q̄a est probatū per testes, qui sunt testes. ¶ Secūdo rādeo, q̄ d. Arch. procedit, qñ non apparet, q̄ ille deponit tpē comprehensio sub eodē initio p̄fessionis, de quo deponēbat alius testis deponēs de maiori tpē. f. 30. ann. Nā si cō stat, q̄ de eodē initio deponunt, probantur & c. illud, in quo duo cōueniunt, ut firmit Pau. de Leaza. in d. dīsp̄tatione, & Spe. in d. s. post q̄, & Bal. in d. l. 1. C. de testa. & moder. in d. c. 12. l. de arbi. cū cōcor. supra in prin. alleg. ¶ ¶ Nec ob. q̄ nō. Io. And. in c. 1. de arbi. in 6. in nouella, quia dīctū suū procedit, qñ ex singularitate testū apparet unus testē loq̄ de negotio peuitus diuerfō ab eo, de quo deponit alius, ut si unus testis deponit, q̄d mutuauit tibi decē, & alius q̄d mutuauit tibi 20. non probantur, q̄ aliud p̄sumit esse mutuū factum de 20. & est dubiū, ut probat in l. cum centum, fm̄ intellexit̄ Iac. de Are. & ibi Bar. ff. de alimē. leg. & in l. quinquaginta. ff. de p̄bati. nō. specificat Bal. & Ang. & ēt moderni in l. scire debemus, in prin. ff. de uerb. obl. per id, q̄d hñ in cabbate sanē, & Pe. de Anch. & Io. de Imo. in l. 1. s. stipulanti, de uerb. obl. per id, q̄d hñ in cabbate sanē, de re iudi. l. 6. nec ēt ob. id, q̄ nō. Bal. in l. ex facto. s. itē q̄ro, de uulga. & pupil. q̄a Bal. ibi non firmat, & iō contrariū tenet Ang. & moderni, & superius relatū est. ¶ Nō ob. q̄ dato, q̄ testes singulares probarent d. debita, q̄ probaret in minori summa, q̄d iter oēs summas, quia in eo conueniunt oēs testes, attento q̄ maiori numero stādū est, q̄a rādeo, ut dixi, testes plures sunt, qui sunt testes secundum rādeo, q̄ dato q̄ omnes testes dicant conuenire in minori summa, non tñ conueniunt in ea summa integra, ut iuxta estimatiōem damni secuti, de qua iuxta estimatiōem probanda tractat, & hac rāso colligit̄ ex uerbis Saly. in p̄zall. l. 2. in ult. char. C. de resc. uen. & ubi agit de causa onerosa, habet locum regula, q̄ habet, q̄ i maiori summa & c. l. si decem. ff. loca. & ita est in casu nro. ¶ Nec ad hoc ob. tex. in d. l. diem proferre. s. si plures, & in d. c. 1. de arbi. in 6. ubi hoc seruat in snijs iudicantiū, q̄a ad illud rādi supra fm̄ Sal. & ultra rāsones suas pōt rāderi, q̄ illa iura non habent locum, quando diuerfę & singulares sententię essent latę in diuerfis quantitatibus probatis nō absolūtē, sed respectu alius rei, ita firmit Bal. in d. s. si plures, & l. 1. circa prin. C. de sen. quę sine cer. quanti. per l. si decē. ff. de loca. & ar. l. si in cui decem. ff. de dom. Sed ita est in casu nostro, q̄a tractat de estimatiōe damni suscepi in usu & exercitio dīcti darij, ergo & c. ¶ Nō ob. dum allegat̄ authoritas Bal. in l. 1. C. de testa. ubi dicit, q̄ uidentur testes probare in minori summa, quia si uerba Bal. bene inspiciamus, in sua conclusiōe loquit̄ in duobus testibus, quorum vnus probat de maiori, alter uerō de minori, nā fatetur, q̄ impossibile est, p̄ probēt ambo i maiori, quia in eo non sunt duo, ita ēt loquirit̄ Pau. de Leaza. in dīsp̄tatione p̄dicta dīctā, & Ang. in d. l. ex facto. s. item q̄ro, sed qñ essent plures, quam duo, tunc dato quod probēt, sine dubio in ea minori summa, in qua vnus testis minus ceteris deponit, tamen ueritas uidetur, quod ēt probent de ulterio ri summa, in qua rep̄riant duo esse cōfessos, quia licet vnus deponat de pluri, alius de minori probantur, non āt de minima cautum, de qua vnus alius non deponit: & hoc nō solū quando

[illegible]

Consideratione vide March. de Affiliis, decis. 240. ubi in testibus deponen-
sibus variè de quantitate fructuum, dicit Randum minori quanti-
tate. Et vide eundem decisio, 72. Vide etiam Idem. in l. eo. ff. de reg. iur.
sub Affili. Alii sequitur. & Rui. qui eundem sequitur, conf. 67. gl. 3. li.
1. & quid in affirmatiuis, si tertius discordet a duobus, qui prius dix-
erint. Sal. in l. hac ed. ali. §. illud. C. de fec. aup. Alex. in l. i. fundum,
in apoli. maeda. Natta.

Deponen. vide Alex. in d. l. 1. §. si stipulanti. ff. de verb. obli. Natta.

Contra: et 2. & placeat quod non subauditur taxativa, licet contrarij
uelit (& male) Alci. l. 1. §. si stipulanti. no. 4. de ver. obli. quod limbo,
nisi testes deponent de facto proprio, item non probant, ubi debent
deponere de toto facto, ut in testamento nuncupativo. Bal. cum an-
tiquitas, col. ff. de re. test. adde de hac materia. Ant. de Buc. conf. 5. Corn.
conf. 23. lib. 1. Marth. Affili. decis. Neap. 72. Deci. conf. 240.

§ ff. si plures, hoc text. nouiter declarari in consi. Far. §. 33. gl. 3. no. 11.
c. Probatur. Alex. & alij. l. 1. §. si stipulanti. col. ff. de verb. obli.

1 Notario non creditur in questione falsi.
4 Testi plus creditur dubitative, quam certo deponenti de tempore.
5 Condemnat ur nullus propter incertitudinem.
6 Testibus plus statur, quando omnes contradicunt scriptura notarii.

¶ **I**s r s processibus in causa inquisitionibus formate contra Ang. & Ioan. Baptifiam etes fideiuflorem occafione cuiufdam afferta falfitatis commiffe per ipfos, ut dicitur teftificando in quadam caufa ciuili, quod fuerint prefentes & audierunt, quod quaedam domina Andrea loco & tpe contentis in eorum diuici dixit cuiusdam Nicolao fratri fuo, i te dono, e laffo quello che mio padre mi laffo nello fo te tamentato, & plenius prout in eorum attestationibus coniectur, & pro parte iudicis inueniunt teftes ad proba

tps. in quo tpe cōfficit omne fundū allegata falsitas. ¶ V.
 a de casu nōstrum decidit. ¶ in terminis Spe. in ti. di. infu.
 edi. s. restat. ut. sed quid i. unus & c. ubi parit. quid i. unus
 ex testibus a tabellione receptus accusatur falsum dixisse:
 testis uerō dicit alter scriptum esse dictum eius. q. ipse po-
 tulerit. negans illud. mō queritur. an magis creditur scriptu-
 re tabellionis. q. dicto testis i. de dixisse negantis. & respo-
 a dit Spe. ¶ q. oēs dō. Bononiensis in examinatione prius
 ta ipsius concordarunt. q. non credat scripturæ tabellionis
 contra dictū testem. cum in criminibus probationes debeat
 esse luce clariore. l. sciat. C. de probat. & eadem rōne nec ip-
 si testis creditur contra tabellionem. & sic non punietur ac-
 cus. nec tabellio. ut in c. cum inter K. seniore. de elec.
 Et idem quō ad casum nrm tenet Spe. in ti. de teste. s. i. ut.
 sed pone. ecce iudex. & intentio Spe. ibi est. q. si quatuor.
 aut ad finem. quā in quēdā fuerunt testes. hoc est quāta
 ad probandum in illa cā. in qua fuerunt iudex. iterum notari-
 3 dicto tabellionis. q. testis. q. in quibus distingui. aut notari-
 lus recipit testis. & tūc si testes cōtradicit his. quæ notari-
 solus scripsit. tunc magis de iure credit uiræ uoci testis.
 q. scripturæ notarij. in auth. de instru. cautela & fides. s. l.
 instrumenta. & s. i. non nominat. licet fm eum de falso test.
 dicto tabellionis. aut iudex interfuit examinationi testis
 aut cū notario: tunc credit de iure tabellioni. Ad quod
 aut cū notario: tunc credit de iure tabellioni. Ad quod
 cūnt no. p. Cy. in l. i. qui de curio. C. leg. Corn. de fals.
 Ant. de But. in c. cū parati. de ap. & Jac. de Aret. Cy. Ag.
 & Io. de Imo. in l. i. s. i. qui. ff. quæmad. testa. ap. & S.
 in ti. de citat. s. sequit. uerū. sed nunquid creditur. Si autē que-
 ritur. an magis creditur. sed. nisi scripturæ quō ad eūc iussu
 cū criminalis intentati de falso contra testē. ut est casus no-
 strus. tunc non faretur scripturæ tabellionis. s. cūdum Spe.
 in d. uerū. sed pone. & ita cū declarat. & intelligit Ant. de Bu-
 in c. ad audientiam de prescript. & ita etiam Iussu de mīse
 Spe. his q. ipse no. in d. s. restat. uer. quid i. attestatio
 iudicio

tan. Ro. d. vers. quid si unus ex testib. & sic intentio Spec. est
quo ad finē convincendi de falso, vt puniāt criminali, & nō
cedat scripturæ tabellionis, qñ testis contradicit, & ita cla
re firmat do. Abb. in d. c. ad audientia, & in c. cū cām, q̄ iter
archiepiscopi de testi. vbi hoc apparebat & reputat notandum
& ita et sequitur scisē Lud. Roma. in l. i. s. si. ff. de ver. obl.
ubi reputat illum dictū Spec. esse in proposito verum & sin
gulare. ¶ Si verō dictus Ang. prout ipse rēdendo inquisitioni
nō dicit se in testificata dixisse, q̄ nō recordabatur de tpe,
nō p̄ se dici, q̄ per testes examinatos in cā inquisitionis de
ponentes, q̄ do. Andreola decessit de anno 80. sit detestum
d. Ang. deposuisse falsum: & est verissimum illud, quod dicit
Ang. q̄ qñ fuit examinatus, potuit rēdere se non recorda
ri, quāquam deposuerit, q̄ fuerat de anno 66. de mense Se
ptembris, a quo tpe distabat p̄ quatuor vel quinque annos,
cum tps a memoria testis facilliter cadat, vt p̄ dicit Inn. in c.
qualiter & qñ. cl. 2. de accus. & Spe. in ti. de testi. s. iam de in
terrogatorijs, & no. Doc. in c. ex tenore, & in c. cum cām, de
testi. & Bal. in l. presbyteri, in l. vel 2. col. C. de episc. & cler.
¶ Quinimō dicit Ang. in conf. 25. inci. pro decisione qñonis
& c. quod magis credit testi deponenti dubitatie de tpe, &
vt q̄a dicat, p̄ esse tñ tps, sed tñ p̄cise nō recordor, q̄ te
sti deponenti certitudinariē de tpe, quia d̄ verosimiliora
deponere p̄ obliuionem tps, q̄ de facili contingit. Vñ ve
rosimiliora deponentibus magis credit. ob carmen. s. si. &
l. 2. s. idem diuus. ff. de testi. c. in nostra, cū ibi plenē not. de
testi. Et dicit et Ang. in d. consilio, q̄ testis, qui dicit, se bene
nō recordari de tpe, quicquid circa tps dixit, apparet q̄ du
bitatiē dixit, & est bñ atēdendū pro r̄fione facta p̄ Ang.
in inquisitioni, dū dicit, q̄ ipse in testificata suo dixit se non
recordari de tpe, & q̄ nunq̄ r̄didit p̄cise de tpe, nisi q̄ vi
deri suo erant quatuor, vel quinque, vel sex anni, vt dicit
Ang. ex quo dicit nō recordari de tpe, quicquid circa tps dixit,
vt nō affirmasse: sed dubitatiē dixisse. Et licet et d.
do. Adreo. esset mortua ante p̄ sex annos, & et p̄ aliquot mē
ses ultra sex annos: vt vñr deponere testes produci & rece
pti per iudicem inquirentē, per hoc non esset d̄m, q̄ testis
iste, (Ang. deposuerit falsum; quia non dat varietas in testi
bus, licet in aliquo modico discrepent, ut dicit Ant. de But.
in c. 2. per illum tex. cū gl. extra de reg. Et maximē in p̄po
sito nō, in quo dubitatiē loquebat testis super tpe, ut dixi.
Præterea si testis dicit, q̄ sunt sex anni, q̄ dñs Andreola dixit
talīa verba, & p̄betur, q̄ sunt septem anni, nō vñr, q̄ iste testis
debeat per hoc redargui de falso, q̄ si sunt septem anni, er
gō sunt sex ann. cum maiori summa in sit minor. l. i. si stipulā
ti. ff. de ver. obl. l. diē. p̄ferre. s. si plures. ff. de arb. & i. c. 1. de
arb. in 6. ita in teste voluit Bar. in l. i. s. i. in ff. de leg. 2. dū
allegat. l. cū furti, & ibi hoc tenet moderni. ff. de in litē iu
rand. q̄ notat expressē Spe. in ti. de teste. s. i. uer. sed pone, ec
ce, q̄ Archid. in c. nihilominus, in q̄. 9. & in d. c. de arb. in
2. cū si. Et p̄ hoc apparet, q̄ Io. Bapt. nullo mō dē condēna
ri de falso, et dato, q̄ scripturæ attestations suę debet statim
q̄ ipse deposuit q̄ erat quatuor anni, uel cetero, q̄ audierat
dicta verba a dñs Andreola. Et si nō ob. si dicat, q̄ collig
it falsitas ex eo, q̄ Angelus deposuit, q̄ illa verba audiuit a
dñs Andreola circa 21. horam, & Io. Bapt. falsitas deposuit, q̄
fuit circa vigesimā tertiam, quia rēdeo primō, q̄ Io. Bapt.
rēdendo inquisitioni negat, se fuisse interrogatum de tpe;
ergo succedit do. Strina Speculatoris in loco p̄galle. Secun
do rēdeo, q̄ qñ testes differunt in modico, non reputant va
riē, vt proxime dixi. ¶ Præterea dato, q̄ essent contrarij in he
rati requirit, q̄ coniet, quis certo dicat verum, & quis fal
sum; iudex debet inquirere, non at ex hoc p̄t
condemare de falso, ut not. Bal. in l. testium, vers. mō hic in in
fug. dubium, si unus & c. C. de testi. Facit bene gl. in l. item
Meus, si plures, in g. l. recte intellecta, ff. ad l. Aq. q̄ uult,
q̄ qñ plures erant, & unus percussit Titium, & non constat
quis eorum percussit, neuter condemnatur, arg. l. absentem.
ff. de p̄mis, & quantum ad hoc gl. nō reprobat per Doc.
in l. i. s. si. & sic. q̄ apparet, q̄ unus tñ percussit, & ita et
not. Do. d. in c. si quicquid, l. 2. de homici. ¶ Et per hoc patet

non obitare, si diceret, q̄ dicti duo testes vñr inter se contra
rii, eo quia Ang. deposuit, q̄ D. Andreola dixit d. verba pro
p̄ uiam, qua itur ad portā San. Leonardi usq̄ ad portam mi
nore, & Ioannes Baptista deponit, q̄ fuit in strata publica,
qua itur ad S. Patricianū p̄pe domū olim Cete cauri. Nā li
cēt testes in hoc uideant contrarij, tñ non sequit q̄ ex hoc
ambo deponant falsum, sed unus tñ, & non constat, quis sit
ille, qui deponat falsum. vñ p̄ licet in eodem locis nullus prout
condemnari, ut dixi, facit. l. duo sunt Titij. ff. de testam. t. l. i.
si fuerit in prin. ff. de re. dub. Præterea uerbo fert, q̄ dicta lo
ca disconueniant, nec est probata disconuenientia, quam e
rat necesse probari ad probandum falsitatem, quia posset ef
se, & et dicta demonstrationes conueniant in eodem loco:
illud in pulchra qōne decidit. D. Car. in c. cum Ioan. de si. in
str. quem ibi refert & sequit D. Abbas Siculus in pe. col. in
uer. gl. si. factum est & c. q̄ cruciatas & formaliter non refe
ro. ¶ Decidit insuper casum n̄m Ang. in d. l. i. s. q̄s neget,
ff. quemad. test. a. ubi inq̄t, q̄ licet qñ unus solus testis exa
minatus asserit se non deposuisse, prout scriptum est a nota
rio, magis credit notario, si notarius erat bonę famę, ut ibi
per fac. de Arc. tñ omnes testes examinati affirmant, qd̄
non deposuerunt, prout notarius scripsit, tunc nō credi
t scripturæ notarii, alleg. no. per Spec. i. ti. de teste. s. i. uer. sed
pone, ecce, & Et licet Io. de Imo. in d. s. si quis neget, dicat se
non inuenire in Spe. d. uer. alleg. per Ang. tñ Ang. uoluit al
tere Spe. in ti. de teste. in d. s. i. uer. sed pone, quē supra re
li. Apparet ergo, q̄ Ang. uult nedum ad causam criminalē mo
tam contra testem, q̄ non flet scripturæ tabellionis factę su
per depositione testis, qñ testis ei contradicit. sed et nō flet
ipsi scripturæ quo ad finem, ad quem inducti sunt ipsi testes
qñ omnes testes recepti contradicūt scripturæ tabellionis,
ita loquit D. Ang. cum ergo isti testes, qui fuerunt super d. ca
pitulis recepti in causa ciuili, ambo. f. Ang. & Io. Bapt. cōtra
dicant scripturæ tabellionis, sequit fm cum, q̄ non est stan
dum scripturæ tabellionis. ¶ Fortificant prædicta, quia ad
ostendendum q̄ illud, q̄ scripsit notarius circa attestatio
nes dictorum Ang. & Io. Bapt. non redarguit de falso, nisi prin
cipaliter per tres clericos deponentes super tempore mortis
d. D. Andreolę. ¶ & constat, q̄ in causa criminali clericis
non sunt idonei testes contra laicum l. i. q. 1. c. testimonium
& ibi no. & no. Inn. in c. cum P. Manconella, de accus. & Spec.
& Io. An. in ti. de testi. s. i. in 17. col. in uer. item q̄ est clericus
& moderni, & D. Abb. in c. de cetero. in prin. de testi. nisi in
subsidio, ut dixit ibi Arch. c. quanquam. l. 4. q. 2. quod in
telligit, qñ ex natura ipsius facti alij testes non possunt
currere, ut colligitur ex gl. no. in c. tertio lo. in uer. iurati,
quam ibi ad hoc ponderat Ant. de But. de proba. & plenius
ponit ipse in suo consilio incipi. quæstio hac dubia vulgaris
habet & c. Sed casus mortis ex communiter accidentibus
non est talis natura, q̄ nō possit commodē probari p̄ alios,
sicut per clericos, ergo & nec etiam de tempore mortis D.
predicte Andreolę est concludenter probatum per ratio
nem m̄sorum per iudicem ad inueſtigandum, ut satis aper
te constat ex inspectione ipsius relationis. & hæc breuiter
dicta plus, q̄ satis esse uidentur ad ostendendum partes do
mini iudicantis esse in pronuntiando bene appellatum pro
parte dictorum inquisitorum, & male iudicatum per priores
iudices, & dictos inquisitos fore a contentis in inquisi
tione absoluendos. Et ita dico & consulo ego Alex.

ADDITIONES.

- * Decidit, l. dē scribit Ale. conf. 70. col. 1. l. i. & conf. 84. col. pen. eo. l. i.
& limita nisi omnes testes contradicerent: notario, ut Alex. infra sub
d. col. si. pro quo facit Bal. in l. duobus, s. ff. de iureiuran. q̄ ad testes con
trariantes sibi ad inuicem si sine pari numero, non puniuntur de falso.
Senti Bal. ibi secus esse in dispari numero. Sed quod, ubi testes ex con
trariis partibus diuersa dixerint, non teneantur de falso, se reduciendi
sunt ad concordandū, vel standum fit dignioribus u. l. Bar. in l. eos in
fi. C. de fals. relatus per l. lex conf. 180. col. si. infra eod. lib. Natta.
- 2 * Sp̄ supra lib. i. conf. 70. nu. 2. Cur. senior conf. 5. s. col. 3. Alci. de p̄re
sum. reg. 3. p̄sum. 13. nu. 19.
- * Cadat J. Tempus a memoria testis facilliter cadit, non enim im. p̄mi
tibus prout locus, & alia inter partes gesta. Natta.

V I s o teſto D. Bennicaſæ q. Iuliana, & ſubſtitutionibus i eo contentis. A me querit, an in ultima ſubſtione cenſeat monaſterium ſubſtitutum omnibus filiis in eorum portione

bus. ¶ Et omiſſo multiloquio bñ rdeio, q. ſic. ¶ Pro quo primo adduco tex. in l. cohæredi. §. qui diſcretas. ff. de uulq. & pup. ubi ſi teſtator prius aliquos inſtituit in una tertiã parte, alios in alia, poſtea dixit, hæredes meos inuicem ſubſtituo, talis ſubſtitio in fine apoſita reſert ne dum ad aliam proximam & ultimam inſtione factam de pluribus in tertiã parte, ſed et reſert ad quacunq. ſuperiores inſtiones. Fortius uoluit Bar. in l. Lucius, circa ult. uel pen. col. ſi de uulq. & pup. i uerſed quæ iuxta hoc de pulchra qñone, & Bal. in l. teſto, i §. q. C. de teſt. mili. q. ſi teſtator primo plures filias inſtituit in certis rebus, uel quantitatibus, demum filios maſculos vñter hæredes inſtituit, poſtea dixit, omnes filios meos inuicem ſubſtituo: q. tunc, attento q. filiz fuerunt inſtitutæ in re certa, & ſic non ſunt proprie hæredes ſaltem quo ad ius accreſcendi cum hæredibus inſtitutis, ut no. l. i. ſi ex fundo. ff. de hæredi. inſtitut. hoc caſu ſubſtitio prædicta nõ reſert ad eas, ut probant d. Doſto. in dictis locis, maxime per d. s. qui diſcretas, ſecus autem uoluit, ſi d. filiz fuiſſent inſtitutæ in quota, quamuis teſtator in ſubſtitutione uſus fuerit uerbo maſculini generis. ff. filios. ¶ Secundo mouetur quia qñque qñritur, an quædam qualitas, ſeu clauſula, quam conſtat eſſe adiectam uni ex pluribus capitulis, ſeu diſpoſitionibus, in telligat repetita in alijs diſpoſitionibus ſequentibus, & iſta eſt materia, de qua in l. auiã, in prin. ff. de condi. & demon. & in l. ſi ita ſtipularus. s. Chryſogonus. ff. de uerb. obl. & per gl. in s. item lapilli. inſti. de re. diuiſi. quam ad hoc alle. Bar. in l. 4. s. eritq. differentia. ff. ui bonarape. & Bal. in l. quemadmodum. s. ſi. ff. ad l. Aquil. & p. Bar. in l. licet Imperator, de leg. i. cum ſi. & iſtud nihil habet cõe cum caſu noſtro, & in proximo dicto caſu ſiſt differentia inter diſpoſitionem legis, quo caſu procedit id, quod no. in d. s. item lapilli, & qd no. Bar. d. s. eritq. differentia, cum ſi. & inter diſpoſitionem contractus, quo caſu recurritur ad l. auiã, & l. ſciã. s. Caio, cum ibi no. per Bar. ff. de fundo inſtr. & inter diſpoſitionem reſcriptorum, quo caſu recurritur ad c. cauſam, quæ. de reſcri. & q. in ter prædicta ſit differentia, uult Bar. in l. licet Imperator. & i l. talis, de leg. i. & in alijs locis, ſupra alle. hæc dico, ut depre hẽat, q. plura allegata in dubijs mihi exhibitis non faciunt ad propoſitum noſtrum. ¶ Qñq. queritur, utrum clauſula per ſe poſita & non ſpecificè relata ad unum capitulum tñ, reſeratur ad primum tñ capitulum, an ad omnia ſuppoſita, ad quæ ſalua rõne recti ſermonis p̄t reſerri, & iſte eſt caſus noſter, quia dubitatur, utrum illa ſubſtitutio poſita in parte teſtamenti, quæ incipit, poſt mortem uero omnium dictorum filiorum &c. reſerri uideatur ad partem Petri, in qua fuerat ſubſtituta mater in uſuſuſu, ſcates in proprietate, an uero ad partes omnium filiorum teſtatoris, qui adinuicem fuerunt ſubſtituti, & tunc dico, q. clauſula in fine apoſita reſeruit pariter ad omnia præcedentia, ſi non ſubest rõ, quare magis reſerri debeat ad unum, q. ad alium. I. talis ſcriptura in ſi. de leg. i. l. r. C. de libe. p̄ter. l. i. §. pen. ff. de libe. & poſth. nec iſto caſu ſubest aliqua rõ, quare magis debeat reſerri ad portionem Petri q. aliorum. ¶ Nec ad hoc obſtat, ſi dicat, q. iſto ſubest rõ, quare magis reſeruitur ad portionem Petri: quia teſtator bene ſubſtituerat matrem in uſuſuſu, quam non ſub ſtituerat alijs, & iſta ſubſtitutione teſtator dixit, quod poſt mortem dictorum omnium filiorum & dictæ Bartholomæ matris eorum ſubſtituebat monaſterium &c. ex quo enim ſcit mentionem de morte D. Bartholomæ quæ fuerat ſubſtituta tñ Petro, apparere uel, q. ſe reſtrinxerat ad portionem Petri, quia rãdeo hoc penitus non obſtare, quia teſtator imo dixit poſt mortem et D. Bartholomæ, q. cum monaſteriu eſſet a teſtatore indiſſerenter uocatum per uerba in defini ta quæ æquipollent uniuerſali. pluribus, de leg. 2. c. ſolita, de malo. & obedi. uoluit, q. monaſterium uiuente Do. Bartho

lomæ ſuccederet i parte, in qua ſubſtituta erat dñã Bartholomæ, ſ. mortuis oib. filiis, ſeu liberis ſubſtituta dñã Bartholomæ, per dicta uerba monaſterium ex ſubſtione habuiſſet mei. s. cum ita. ff. ad Treb. cum ibi plenè no. c. u. ergo uoluerit ipſa uiuere: & poſt mortẽ eius uoluit expreſſe ſubſtituere monaſterium illud debet et d. D. Bartholomæ, bene facit. l. uel ſingulis. ff. de uulq. & pup. l. qui duos, in prin. ff. de rã. dub. ¶ Nec ob. q. illa aduerſatiua, uerò, dum dixit teſtor, poſt mortem uerò oium &c. & ſic, q. reſeruat tñ ad proximam q. hoc deriſorium, nec minus uerum, q. cñ ſequens eſt per ſe poſita, & non expreſſe ad unum capm placet. Unde pone, q. teſtator dixit, Titu inſtituo in dimidia, & Semproniu in alia dimidia inſtituo, Caium ſubſtituo: poſtea dicat Cornelium uerò filiu meũ ex hæredo. dicemus ne, q. p̄p̄ diſtione, uerò, ille ex hæredato uideat facta ſolum à gradu ſubſtitutionum, & nõ à gradu inſtitutorum: nemo ſanè metus hoc diſte per d. l. r. C. de libe. p̄te. & d. l. 3. s. ſi filius, de lib. & poſth.

4 ¶ Quinimo attento, q. gradus ſubſtitionis dñr unum capm, ſi ſunt plures inſtituti. Unde ſi teſtator dicat, Titio pro parte inſtituo ſubſtituo Caium & Sempronium, inſtituo Lucium, & ſic de ſingulis: oēs iſte ſubſtiones dñr unum capm dñ. j. s. ſi. & ibi Bart. ff. de libe. & poſth. ergo eñ in dicto teſto oēs ſint reciproce ſubſtituti, præter q. in uſuſuſu partis Petri, ſequitur, q. illa ſubſtiones dñr unũ capm, & per conſequẽs dato q. cñ ſequens debet reſerri ad proxima, nõ per hoc eſſet, quin reſerretur ad partes omnium dictorum filiorũ. ¶ Nec ob. ſi dicatur, q. teſtator magis dilexit filiam, q. piam cãm: quia eos prætulit, ſi donec uiuerent, aut cum liberis decederet: & et vñ uoluiſſet teſtor, q. bona patris remanerent apud filios, ſeu hñdes eorum, atque tam tranſirent ad monaſteriu per no. in l. Lucius. l. vñ. ff. de hæredi. inſti. qua ſumportatione, ſi hoc diceret, ſomniaret quia nihil ad propoſitum facit, id qd no. in l. Lucius. ¶ Nam lateor, q. ſi gl. ibi cõter ap probatam, q. teſtator dixit filium meum in ſuitu: & ſi deſerit ſine filijs, Sempronium ſubſtituo, certè eo caſu, qui de cederet cum liberis, vñ teſtor uoluiſſet, q. ad filium p̄ncipẽ diſponere de bonis hñditatis, prout ſibi placuerit: aut vñ tunc inſtituiſſet liberos natiſcuros ex filijs, & quia liberi tales fuerunt ſolum nominati, & poſtei in conditione, non in diſpoſitione, meritò illa uerba non inducent diſpoſitionem in per ſona liberorum. l. ex facto agitur. ff. de hæredi. inſti. & i ſi ſub conditione. ff. ſi qui omiſ. cau. teſta. l. ſi uſum. s. cum q. ſi. de leg. i. nota in l. ex facto, s. ex facto. ff. ad Treb. & ita cõter concludit, vt per Io. An. in addi. Spe. in rã. de teſta. s. r. & Doc. cõter in d. l. Lucius, per Old. in conſi. 4. i. d. Bal. in l. poteſt. ff. de uulq. & pup. in l. ſi in emancipati, in l. oppoſi. C. de col. & Pet. de Anchi. l. licet, de voto, & in c. i. pater, de teſta. in 6. & in re. p. c. in præſentia, in ro. q. de p̄. cum ſimi. Sed in caſu noſtro monaſterium non fuit nominatum, nec poſitum in cõditione, ſed in diſpoſitione ſubſtituendo ipſa poſt mortem p̄dictorum decedentiu cum liberis. Unde iſto q. teſtor p̄tulit liberos monaſterio, noluit p̄tere extraneos hñdes filiorum monaſterio, ſed ipſam monaſteriu, imò aiam ſuam uoluit illis extraneis p̄ponere, cum illiſt cunctis rebus p̄ponenda. l. ſancimus. C. de ſac. ſan. eccl. c. cõ inter, de p̄. & remiſ. Unde dicit Ang. a. no. in l. p̄dictis. C. de impu. & alijs ſubſtitu. q. licet tacita pupillaris nõ admittatur regulariter ex mente deſuncti contra matrem pupilli, ve in l. ſi. C. de inſtr. & ſubſtit. ſub conditione factis, & d. p̄. cibus: ſiſt, niſi monaſteriu, uel pauperes eſſent vulgares ſubſtituti filio impuberi, quia tunc tacita pupillaris admittit contra matrem ex mente deſuncti, qui ueroſiſ p̄telligere p̄ſumitur aiam ſuam, q. matrem pupilli, per d. l. ſancimus. ita hoc caſu multo magis p̄ſumendum eſt teſtatorẽ uoluiſſe p̄tere filiam cum extraneis hæredibus filiorũ, cñ ex tẽtẽ de ſuaore animæ deſuncti, cui cãe non eſt minus ſuaen dñ, q. liberis, in dubio, vt dixit Bar. in re. p. l. r. C. de ſac. ſan. eccl. in 6. q. prin. in p̄. q. eſt in p̄. uel antep. col. in uer. cñca ordinẽ &c. ¶ Et p̄ hoc et nõ apparet obſtare, q. dicat, q. teſta

A D D I T I O N E S.

a ¶ Ang. Et male, ut dixi supra, li. 1. conf. 38. nu. 4.
b ¶ Filius, supra lib. 1. conf. 105. col. 2.
c ¶ Prelegata. Ita, conf. fin. li. 4.

6 Culpā de futuro non dolus, remitti potest.

Viso themate, & uerbis instris uenditionis factæ per Bartholomæum de Brugifellis Leonardo Petri. ¶ Omnis non necessarius, concludit rudo primo, qd ad penam duplici estimationis dictæ rei, habita et rone meliorationis eiusdem, condemnandum est d. Bartholomæus de Brugifellis d. Leonardo, quia i casu litis motæ sup dicta re promissit d. Bartholomæus licet i se suscipere, & defensionis se offerre quoties sibi denunciatum foret sub d.pena, ergo, cū psumponit in themate requisitum d. Leonardum per d. Barthol. de Testutis cām habentem a d. Leonardo, qd Leonardus dictæ litæ motā d. Barthol. de Testutis super dicta re in se susciperet, & d. Leonardus sibi denunciavit d. Barthol. de Brugifellis, qui hoc facere neglexit; incidit in penā quadrupli conventionalem & exigibile eo qd adiecta facta. I. dictum in princ. & l. si plus, in prin. ff. de euic. & leg. sed & si quis, s. si ff. si quis causi, & ibi plenē no. & per gl. & Doct. in l. Iulianus, s. idē Papinianus, & l. Lucius, ff. de acti. emp. & in l. cū allegas, C. de uici. & in c. tūa, de penis, & in c. dilecti, de arbit. cum suis multis concord. ¶ Nec obstat, qd in instris uenditionis Bartholomæus de Brugifellis promiserit assumere in se litem, l. qñ lis moue res d. Leonardo emptorilis at non fuit mota Leonardo, sed Bartholomæo de Testutis: ergo iste casus, de quo i. d. instris & per consequens ad ipsum non debeat fieri extensio, l. si ex transeus, ff. de condi. obcan. l. quicqd alstringend, ff. de uerb. obl. qñ rudo, qd id, qd iudicialiter actum fuit contra d. Bartholomæum de Testutis, qui emerat a d. Leonardo cum pacto de reuendēdo, perinde hñ, ac si actum fuisset cōtra d. Leonardum, ut in l. si pro re pupilli, s. si cum gl. ff. & ibi expressē Ang. & in l. si pñ, & in l. si rem qd, ff. de euic. l. stipulatio ista, s. sicut, cum ibi no. de uer. obl. & no. Doct. maxime Io. de Imo. & Raph. in l. si seruus, s. Iulianus, ff. de euic. quia sūm pñafatos Doct. in d. s. Iulianus, non committit stipulatio duplæ de euictione: quia secundo emptori fuit mota qd, & ipse denuntiavit primo emptori, & primus emptor comparat ad defensionem pro secundo emptore, & soluit estimationem agēti contra sūm emptorem: ideo non committit stipulatio de culpa pro euictione: quia non est euicta ipsi secundo emptori, contra quem agebat, cum res penes cum remaneret, nec ipse fuit aliqd de suo soluit, sed potius soluit primus emptor, qui soluit estimationem pro se. ¶ No pñt ē dici, qd ibi fuerat euicta res primo emptori, quia contra eum non agebat, nec ipse possidebat rem secus ergo fuisset, ubi si secundo emptor se defendisset, ab eo fuisset euicta, uel ipsemet de proprio litis estimationem soluisset, ut l. si seruus uenditus, s. i. & l. euicta, s. i. eati. Cui et in themate pñcto psumponit esse secutam euictionem dictæ rei uenditæ Leonardo, euictio d. Bartholomæo de Testutis precedente snia contra d. Bartholomæum de Testutis, ita sequit, qd agere potest d. Leonardo de Brugifellis, ut faciat soluere d. Bartholomæo omne damnum & interesse, qd occasione prædicta sustinuerit, & dato, qd sub appellatione damni non ueniat pretium rei: ut probat text. no. in l. i. quam ad hoc ponderat Bal. i. prin. C. de adil. actio. Tñ bñ uenit pretium rei sub appellatione interesse, ut probat in l. i. & gl. ibi. C. de his, qui a non dño, & ponderat ibi ad hoc Bal. contra nonnullos proteruos contrarium dicentes, & probat in l. si controuersia, & in l. cum successores, C. de euic. & l. unica, cum glo. i. & ibi Doct. C. de sen. que pro eo quod interest, & dictum pretium, & expressa promissio facta d. Leonardo de satisfaciendo omne interesse, & et ex natura contractus uenit, si non appareat rem uenditam fuisse minoris pretij tpe, quo euicta fuit. l. euicta, ult. ff. de euic. l. Titius, l. i. ff. de acti. emp. ¶ Nec præsumitur, quod fuerit affecta minoris pretij, nisi probetur, ut notabiliter decidit Iaco. de Are. & Cy. in auth. sed quamuis, in fi. C. de rei uxo. acti. ¶ Accedit, qd ueniat per instrum. uenditionis factæ per Leonardum, res uendita fuit d. Bartholomæo de Testutis pro maiori pretio, quam emerat dict. Leonardus, & sic non præsumit, & potest idem pretium, esse pretium, nisi aliud appareat ex qualitate temporum, uel alijs extrinsecis causis superuenientibus, ut declarat Bal. in l. unica, in ult. col. uer. pen. C. de sen.

que p. eo, qd interest, & in l. i. in ult. col. C. de rescin. ven. & canoniz. maxime Io. de Imo. in c. pen. de empto. & vendi. Faciunt no. p. Nicolai de Mata. & Bal. in Lex persona, qd suis cōcor. C. de prob. quimodo deducto interesse conventionum, l. i. de quo in dicto instris, & de stando simplici dicto & uerbis dicti Leonardi, qd conventio ualer, & d. d. d. creditor in statu nisi de eius iniquitate probet, sūm ueras & magis cōcor. conclusiones, & no. Dy. Ray. Bar. & Ang. Io. de Imo. & alij uend. in l. si ff. de pratio. stip. & Io. And. in aidi. Spe. in tit. de prob. s. uident, uerisid quid si ibi, & Bal. in d. uenit in pen. col. C. de sen. que pro eo, qd interest, & Iac. Bar. & Ant. de But. & Bal. in l. i. iurandum, quod ex conventionem. in prin. per illum text. ff. de iureiur. & Io. An. & Ant. de But. in c. sine litibus, de dolo & contumacia. ¶ Nec pñctis obstat, si dicatur ad dictū pretium occasione euictionis agi nō posse per dictū Leonardū ante, qui ipse sit condemnatus d. Bartholomæo de Testutis, & soluerit: quia rñdo primo fm qd no. glo. in d. l. si pro te, s. i. in uer. statim agere, ff. de refert. distinctione Azonis distinguens, an agere uelit primus emptor actione ex empto; & pñt agere eo ipso, qd res euicta est illi, qui habebat cām a primo emptore; an uerō agatur actione ex stipulatu ad duplā promissam in casu euictionis; & tunc secus per d. s. si secundus, in l. si cū uenditor ff. de euic. ubi probat utrum que membrū, & illā gl. ibi sequit Saly. ¶ Et in dubio intelligitur intentari illud remediū, & illa actio, qd melius adaptari pñt l. si quis intentione ff. de iudi. l. inter stipulatem, s. i. cū ibi no. ff. de uerb. obl. præsertim vigore illius cā, super quibus oib. & singulis peti iustitiam ministrari oī meliori modo & c. c. i. cum ibi no. per Doct. de ordi. cogn. no. Spe. in tit. de libel. conceptio. s. nunc iam uidentum, uerisid, sed cum ex his, Bal. in d. edita. C. de eden. cum simi. Vel pñt rñderi sūm distinctionem Bar. in d. l. si pro te, s. i. qd ubique primus emptor alienauit rem, tunc tñ in ea aliqd ius referuauit, & tunc eo ipso, qd euincitur res ab habente cām a primo emptore, qui aliquod ius in re sibi referuauit, & tunc statim pñt agere ita probatur in pñleg. l. si pro te, s. i. in uer. statim agere & c. Sed ita est in pñposito nostro, qñ Leonardus uendit d. Bartholomæo de Testutis, fuit appositū pactū, qd res ipse debebat retrouandi d. Leonardo; & pñt obseruatione illius pacti, & aliorū contentorū in instris Bartholomæus de Testutis obli gaut oīa bona sua pñsentia, & futura, & consequenter dictā rem Bartholomæo uenditam. meritō rōne talis iuris relatar, qd agi possit per dictū Leonardum, & antequam d. Leonardus fuerit condānatus d. Bartholomæo de Testutis. Vel ēt pñt rñderi, qd pñt, qd uel actione ex empto, uel actione ex stipione de euictione non possit agi ad dictū pretiū aneq̃ effē cōdemnatus d. Leonardus, tñ in casu nō agere potuit ex illa stipione appposita in instris, quia promissum est d. Leonardo, qd d. Bartholomæus Brugifellius defendat dictā rem, & suscipiat litem, & alia faciat, de quib. in instris cū pacto, qd si oīa & singula non obseruabit, satisfaciēt Leonardo damna, & interesse, de quibus conuenit stare dicto suo simplici ēt sine iuramento: ergo de dicto interdicte deiet illi dicto pñcti Leonardo uigore dictę conventionis, & quāda est, ut cōclusum ēt supra. ¶ Quāto uerō pñtneret ad melioramenta facta in dicta re emptā p. d. Leonardū, & postea dicta singulari successori suo, licet nideretur prima facie dñm non debere audiri magis, Leonardum cōtra auctōrē suam: quia fuit in culpa, si ipse, ut habens cām ab eo, contra eū mota esset lis, opposuit exceptionē, qd sibi satisfaceret? agētē de melioramentis, ut eis casus in l. id quod, s. si de acti. emp. & in l. si controuersia, cōiuncta gl. C. de euic. i. in casu nostro puto istud non obstarē: quia in instris uenditionis factæ Leonardo ēt promissum specialiter, qd non opponeretur ei, qd culpa sua euictio sit secuta, & idē pactum conuenit, ut non possit postea contra emptorem agēte de euic. tione allegari aliqua eius culpa circa euictionem, ut notat Spe. in tit. de emp. & uend. s. sciendū, uerisid, sed quid si in instris continetur & c. cum sequi dum dñ. hic quāto pacificāto, ne uenitor possit rei opponere sententiam culpa uel negligentia emptoris, uel per iniuriam latam fore, quod

alias opponi posset. c. si de emp. & uend. l. si per imprudentem non possit. l. si unus. s. illud. ff. de pact. c. quemadmodum, de iur. iur. tamē bene potest remitti culpa. l. si per certo. s. inter dum. ff. commoda. l. contrafactus. ff. de regul. iur. nota. in l. 1. s. si conueniat. ff. de positi.

ADDITIONES.

1. Exigibilem. iud. index non debet tantam penam adiuicare, ut nouē diu in l. unica. a. q. 2. C. de sentent. quae pro eo, quod inter, in uouis intel. lemeis.

2. Valer supra consil. 47. nu. 4. lib. j.

SVMMARIVM.

- 1 Collecta subditis personis pro rebus imponitur.
- 2 Salaria officialium per capita, non pro rebus imponuntur.
- 3 Testes de eadem uersitate non sunt idonei. nu. 14.
- 4 Consuetudo non debet extendi. nu. 19.
- 5 Contribuere debent pro fortificatione ciuitatis omnes habentes ibi bona pro rata, etiam non subditi.
- 6 Consuetudo est, quod forensibus, pro rata bonorum collectae imponantur.
- 7 Consuetudo ut si praescripta, quod tempus requiratur.
- 8 Collectas imponere non subditis pro rebus, non est de reuerentiis principis, nec requiritur tempus immemorabile.
- 9 Collecta iure communi ratione agerum, uiarum, pontium, & similium imponitur, etiam non subditis, & ecclesijs.
- 10 Testi, non citato, sed monito a parte creditur.
- 11 Proffisso quod ad omnes actus illius speciei acquiritur per usum iurisdictionis in uo. actu. nu. 20.

CONSILIVM LXVIII.

VT uisō dudum discussio processu causae uerentes inter homines & cōe S. Agathae ex parte una agentes & plerosque hoies terrae Lugi immobilia possidentes in territorio d. terrae S. Agathae ex parte altera, se defendentes & nō nullis libriculis concurrentibus in compositione, & actione collectarum d. cōis S. Agathae, uisō decreto, de quo in actis sit mentio, in super uisus allegationib. dñorum aduocatorum utriusque partis. Vñ prima consideratione dicendum, partes Magnifici dñi commissarij, & in hac cā a principe delegati esse in pronunciando dictos reos conuentos non teneri ad subeunda collectas, & onera in terra S. Agathae pro reb. immobilibus, quas ibidem possident, cum de nulla in contrarium consuetudine darum aut legitime probatum est ex in fractis ptis. ¶ Et primò, quia de iure cōi rōne solius possessoris, q̄ quis in alieno territorio habeat, non pōt cogi ad onera subeunda, & ad solutionem collectarum, cum collectae imponantur de iure personis pro reb. & ideo forensibus p̄dictis in ipsa nequeant & ēt pro bonis sub iurisdōne collectarum possitis imponi grauiamina. l. libertis. s. sola, & ibi not. Bar. ¶ ff. ad muni. l. cum neque, & ibi not. Bar. C. de mune. l. i. & l. munerum. s. primoniorum. l. scripta. s. si. & vtrobique no. Bar. ff. de mune. & hono. & no. glo. in rubri. C. de mune. pa. primo. lib. 10. ¶ Ideo clericis non subditis non possunt imponi, ut in auth. item nulla coitas. C. de episc. & cleric. c. nō minus, de immunita. eccle. c. jo. tit. lib. 6. & licet ad onera, seu ad munera patrimonialia seu tributa, quae imponunt rebus proprijs rebus, ut puta quod in frumento ex praedijs percepto debeat praestari 50. nomine tributi, & si onus praestatur de eo, quod percipit ex rebus, pro quibus quis ad onera uo. caur. l. medicis. C. de fuscip. & archi. lib. 10. & d. l. muneru. s. patrimoniorum autem, & not. in l. 1. C. de ann. & tribu. lib. 10. & declarat Bar. in l. 1. de mulieri. & in quo loco, lib. 10. te. neantur de iure forenses, & oēs ēt non subditi, vt in p̄uallē gao. s. patrimoniorum autem, & ibi no. Bar. in d. l. re. scripto. s. si. lib. 10. & libemus nullum, de sacra. fac. eccle. 10. q. 1. si tributum de talibus oneribus realibus non vñ tractandū: quia de iure talia praedia non sunt tributaria. l. 1. & l. fin. & vtrobiq. no. ff. de censu. l. de his, C. de episc. & cleri. & plenē no. in l. 1. C. sine cen. uel reli. ¶ Et p̄dicta maxime sibi locum uideant quā ad mercedem, seu p̄uisionē, & salaria, q̄ debent officialib. quia debet talia onera imponi per capita sub dictorum, non habito respectu ad patrimoniu, ut in l. j. C. de tui. & in quo loco, ubi Bar. ante s. lib. 10. onera uero, q̄ in

l. 1. C. Consil. Alex.

ponunt pro munitione, & fortificatione terrae S. Agathae, & refectione pontium, & uiarum, seu pro flumine, & similibus dñr onera, quae imponunt personis pro rebus, not. Bar. in l. ad instructionem. C. de sacro. eccle. glo. in l. j. C. de immu. ni. ne. conced. lib. 10. q̄a non prestant ex ipsi re, seu fructibus, quae percipiunt ex re, pro quae quis collectat, quia si ēt nihil percipi cōtingeret ex re, tñ collecta imponit & exigat, & ista talia onera imponunt non capite, sed pro quantitate patrimonij d. l. h. & ideo cū imponant personis pro rebus, sequit̄ q̄ non possunt non subditis imponi, & forensibus ibi p̄dicta possidentibus, ut d. s. sola, cū concordant supra allegatis. Aut nos consideramus non ius cōe, sed consuetudinem, & ad hoc uideret̄, q̄ hoies d. terrae S. Agathae nō possint obtinere, q̄a non uñ, q̄ dicta consuetudo sit probata. Primò, quia cum ad probandum fundi testes hoies S. Agathae, sequit̄ hoies 4 de eodē comitatu S. Agathae, & si cum uideat deponere super eo, qd̄ concernit proprium commodum rōne suae rate onerum, uident minus idonei. l. nullus. ff. de testibus. l. oib. C. de test. & no. oēs in leg. intantum. s. uniuersitates. ff. de rerū diui. & in l. sed si hac. s. qui manumittitur, ff. de in ius uoc. Cyn. in l. parentes. C. de test. & Ioan. An. in c. cum nunciis, de testi. Quinimò etiam in casu, quo admitterentur illi de uniuersitate ad testificandum pro uniuersitate circa ea, quae concernerent commodum uniuersitatis, & non singularium personarum, tamen non eis plena fides adhibetur, ut nota. Archi. 1. 2. q. 2. in summa, & Ant. de Butr. in c. eum nunciis, de testi. & Vber. de Bo. & Io. And. in addi. Spec. in titu. de te. ste. s. j. uer. sed nunquid in causa uniuersitatis. Quinimò, ut uidetur uelle ibi Spec. ita demum admittuntur illi de uniuersitate ad testificandum, si super hoc alij testes haberi nō possent, pro tex. in c. si Christus, de iureiurand. non uident tur probare dicti testes, q̄a, vt inquit aduocatus hominum terrae Lugi, illi testes non fuerunt citati, q̄e tanquam ultro se offerentes reduntur suspecti. Ique omnia, & ff. de pecu. in auth. de test. s. si uerò ignoti. ibi, festinantes & c. ut luxori. s. qui se. ff. ad l. Corne. de falsis. ¶ Tertiò, quia non uidetur probatum, q̄ istae expensae omnes, & singula onera, quae nūc imponunt, maxime circa constructionē muri, imponerent ante tēpus 10. anno. vltimò decursum & completorum ante tēpus praesentis litis, & Et sic non vñ, q̄ saltem qua ad talia onera possit allegari consuetudo, in qua ad minus requiritur tempus 10. annorum, uel. 2. & ibi no. C. quae sit longa consue. Cum p̄dicta consuetudo nō debeat extendi ultra ea, in quib. specificē fuit seruata: quia consuetudo, q̄ est contra ius, put est ista, vt dixi in principio, non dēt extendi ad alios casus, ut in l. quod uerò ratione, cum ibi no. ff. de legib. & l. quod uerò, eod. tit. & no. in l. j. C. quae sit longa consue. & in c. j. in fi. & ibi no. Inn. de offic. archi. d. l. s. si quis hoc inder dicto, & ibi no. Bar. ff. de iur. act. uel. priua. cum simi. Quinimò uidetur necessaria consuetudo tati temporis, cuius in contrarium memoria non existat. c. super quibudam. s. p̄terea, de uerb. sign. ubi simpliciter, quod ad acquirendum per consuetudinem ius imponendi pedagia, salinarum, uel similia, requiritur consuetudo tanti temporis, cuius in contrarium memoria non existat, & hoc uñ uelle Bar. in l. 1. t. i. s. col. C. de mul. & in quo loco. lib. 10. & in l. cum neq. C. de incol. de aqua quotidiana. & ziti. l. hoc iure. s. ductus aquae. Vel saltem vñ necessariam, q̄ consuetudo illa fuerit praescripta spatio longissimi tēporis. f. 40. anno. ¶ Quam consuetudine, quae est contra ius, vñ q̄ saltem de iure canonico, qd̄ est seruandum in terris ecclesiae, non sufficit longum tempus 10. annorum, sed longissimum 40. annorum, ut not. glo. in c. si de consue. facit. c. cum beneficio, de praeben. in 6. & in c. Cumana, de elec. ff. de ista consuetudo est contra ius cum mune, ut in prin. probauit q̄e & c. ¶ Praeterea dato, quod in tentio communis & hominum terrae S. Agathae esse probata: tamen ex aduerso uideretur probatum per testes productos pro parte illorum de Burgo, quod fuit conuentum & compositum inter homines de Lugo, & dictos homines terrae sanctae Agathae, quod onus collectandi pro constructione murorum dictae terrae sanctae Agathae deberet diui.

H dñ hoc

di hoc mō, uidelicet, q̄ tertia pars oneris dīet imponi capitib., & p̄sonis hōi m. S. Agathe, & alia tertia pars, domib., seu cafamentis eorū, & alia tertia pars imponeret pro mensura & rata aīlmorū habētū bona aīlmata, ut uī deponere fer Homo, & Antonius, & Raymūdus, & uīr et deponere testes producti pro parte illorū de Lugo, q̄ reparaciones, & expē fa luminis, & agrorū, & aliarū operarū manualiū non imponebat, nec imponi solita est f̄m mensurā gl̄tini. Sed p̄missis non ob. quīs negari non possit cām esse satis dubiā, p̄sertim f̄m probationem ipsorum testium, quib., quanta fides adhibenda sit, nō immerito iuriscōsultus in q̄bus iudicātis repositū. l. 3. in prin. s. i. ff. de testi. & si q̄ rigorosē uellet inueneri dicta testium probationis hominum S. Agathe, forsā uiderent uariis ex causis probationes eorū aliquāter gl̄tari, & moderari posse, & p̄sertim ex superius dictis: tñ aīad uerentes ad id, qđ Pau iuriscōsultus inq̄t in l. si ferum. s. se quit, de uer. ob. plerumque sub auctoritate stricci iuris f̄sēg permissos errat & c. adherens ueritati, & his, q̄ de mēte il lustrissimi Principis fuisse concipere possum ex l̄ris dñatio nis fuis, de quib. in actis, p̄puto probabiliorē esse contrariam fuit, uidelicet d. hoīes de Lugo collectari posse, p̄ rata ter re. S. Agathe possidente, f̄m q̄ in cedula dī. & primō quō ad onera concurrentia fabricati muri terre S. Agathe & c. circū scripta oī cōsuetudine extra decretum de cōmissionis prin cipis emanatum, q̄ pro cōstructione d. muri, & fortificatio ne dictę ciuitatis oīs habentes ibi bona debeant cōferre, p̄ sua rata, & equa lāce ad dicta onera. Nec dubiū est, q̄ pp̄ pri uilegium pōt concedi facultas imponēdi collectas forētib. l. munerum. s. p̄mioniorū, s. p̄terea. ff. de mun. & ho. Nec ad hoc ob. quēdā allegata cōsuetio inter hoīes terre S. Agathe, & dictos hoīes de Lugo, q̄ aī rādo, q̄ in tali conuentione re quirebat inter cetera, q̄ saltem adfessent duę partes ex trib. totius uniuersitatis terre S. Agathe, & q̄ appareat, q̄ maior pars hominū dictarum partium consenserat, l. nulli. ff. qđ cuiusque uniuēr. no. l. 2. & 3. ff. de decre. ab ordi. fac. & requi rebat, q̄ essent publicē uocati ad sonum campag. uel aliter

2 ad morem loci. l. 2. C. de decub. x. q̄ Nec sufficiat, q̄ testes dicant, q̄ dicta conuentio fuerit facta per hoīes a. d. terre S. Agathe, nisi specificē concludant, q̄ interuenerūt duę partes ex trib. & quod maior pars consensit, ita no. Old. in cōsi. r. oo. incip. in executione & c. nam in probatione facta p̄ testes indefinita non equipollit uniuersali, ut no. Innoc. in c. auditis, in gl̄in uer. exceptionē, de p̄scr. & Petr. de Anch. & Io. de Imo. c. quāto, de his, q̄ si a. p̄. libertus. s. fin. ff. de manu. test. & l. inter illam. s. ff. ff. de uer. sig. Tñ, quia in positionibus, seu capitulis productis pro parte dicti cōis vīr apertē fatezī syndicus, q̄ expēsa dictę fabricę imponit pro duab. oīum partib. ad ratam aīstimi, & ideo f̄m dictam con fessionem erit iudicandum, cum in hoc posset syndicus con fitendo p̄iudicare communi. l. non solum, in prin. ff. de proc. c. p̄sentium, de testi. in 6. no. Doc. in l. certum. s. sed an ipsos, cum si ff. de confes. & in hoc concordat secundus, tertius, quartus, sextus testes dicti cōis. ¶ Quantum uerō ad alia onera, l. pro satisfaciendo uicario, & officialibus p̄ eo rum salariū, & pro eorum reparatiōib. luminis, & aggeris, & aliorum onerum, de quibus in capitulis productis per procuratorem communis S. Agathe. Et in hoc consistit om nis ambiguitas. Tamen puto, quōd satis probatū sit de con suetudine a. allegata pro parte dicti cōis terra S. Agathe in eorum supplicatione, quia consuetudinem principēs serua ri mandabat. Nā primus testis, uidelicet fr̄ Bartholomeus p̄ductus pro parte dicti cōis deponit, quōd de ann. 13 70. quando ipse erat officialis in dicta terra uidit, quōd impo nebantur grauiamina dictę terre S. Agathe generaliter om nib. tam forensibus, quam terrogenis, fortius deponit archi presby. f. quōd a 30. annis & ultra fuit seruati, quōd pro ex pensā officialium & aliis expēsis occurrentib. dicto cōi im ponebantur collectę etiam forensib. & etiam Lugo secundum ratam & mensuram gl̄tini. Idem etiam deponit Alber tus tertius testis, qui et deponit de longiori tempore, uideli cet ab annis 40. & ita etiā ut attestari Lazanius, Antonius

etiam deponit idem fuisse seruatum a 20. ann. 30. & c. & q̄z vīr corroborare testes producti p̄ parte dictorū de Lugo in per s. c. In reliquis vīrtutes producti pro parte dictorū in nimus de Lugo sibi iniucē aduersari, & cōtrariari, si bene inspicia. His consonant auctoritates doctorū maxime Bar. * in d. l. antepe. col. C. de mulie. & in quo loco b. dicit, q̄ 10 in Italia b. de consuetudine seruati, q̄ collectę et d. p̄tē b. forensib. & et inoleuit mos vīr, & satis notoriē cōstat. Mōdo videndum est, an dictum tps sit sufficiens ad d. consuetudine inducendā? Et certē si consideramus tps cōiter requisitū ad esse consuetudinis, q̄ non fit contra ius, uidelicet tps 10. an. ut d. l. 2. C. quę sit lon. consue. Et clarum est, q̄ est suffi ter probatum, aut consideramus, q̄ illa dicatur consuetudo contra ius, & in illa requirit de iure canonico tps 40. ann. hoc ut ipsa consuetudo dicatur p̄scripta, ut d. gl̄ in d. ca. si. de consuetudine, q̄ est uerum quod ad ecclesias, in quib. requiritur tps 40. ann. c. de quarta, & c. illud, de p̄scr. sed quō ad alios, in quorum p̄scriptionib. r̄r sufficit tps 30. annorū * Et ubi consuetudo dīet esse p̄scripta, sufficit tps 30. ann. ut est gl̄. no. in l. dñi p̄diorum, in gl̄. si. de agro. & censu. l. 1. & no. Bal. in c. in prin. qualiter seu olim potestate, & Spec. in tit. de p̄scr. s. i. uer. de consuetudine, & in specie deci di. Pa. de Ca. in l. de quib. de legi. & per no. per gl̄ in d. l. dñi, & de tanto tpe vīr esse probatum. Nec ob. q̄ uidet necessa rium * tñ tps, cuius in contrarium memoria non existeret, ut a. super quibūdā s. p̄terea. de uerb. sig. quia rīdeo, f̄m q̄ dixit Ant. de But. & Io. de Imo. & dñs Abbas in c. si. de con sue. dum tractat, q̄ tū tps requiritur ad esse consuetudinis, q̄ in his, quę sunt seruata soli Principi, uidet uerum, q̄ requi ratur consuetudo tanti tps, cuius in contrarium memoria non existit, ita loquitur tex. in d. super quibūdā. Nam po testas imponēdi illa noua pedagā & c. et de seruati. l.

11 uetig. & l. eq. C. noua uetig. & no. gl̄ in d. s. p̄terea, q̄ pos sibile non subditis imponere collectas pro reb., quę possi dent in territorio alicuius loci, non vī de seruati. Principi, q̄ probatur, nā inferiores a principe non p̄t statuta con dere super his, quę sunt Principi seruata, ut not. Bart. in l. oēs populi. in 3. q̄. prin. uer. p̄dicta uera, q̄ n̄ fit statum ut c. si de iuli. & iur. & in l. tēst. si de testa. & no. Bal. in t. de p. Con. in uer. sed minores, & leges illius ciuitatis, p̄ illū text.

12 in c. uenientes, de iure in. facit. l. s. de qua. ff. de post. q̄ Sed per statum inferioris p̄t statui, q̄ forensib. possit imponi collecta pro reb., quę possident in loco statuentium, ut no. Bal. in l. i. C. de sen. quo pro eo, q̄ interest, in. col. & idē Bar. in l. i. C. de auro coro. l. io. per illum tex. inquit, q̄ si de consuetudine antiqua eī seruatum, q̄ forensib. imponantur munera personalia, poterunt ad illa cogi, sed ita est, q̄ cōue tudo p̄dicta r̄ spatio requisito ad p̄scriptionē inducendam dīr antiqua, * vt no. gl̄ in c. gñali, in uer. deuotio, & in uer. anti qua, de ele. in 6. ergo in tali consuetudine non est necessa rium tēpus, cuius in contrarium memoria non existeret, & iō licet Bar. in l. i. C. de mulier. & in quo loc. in prima addi. & in l. 3. C. de incolis, l. i. x. dicat, quōd forensib. collectas impo nere possint ciuitates, q̄ hoc habet ex consuetudine r̄ti nō poris, cuius in cōtrarium memoria non existeret, nō per hoc intellexit excludere, quōd minus tēpus non sufficeret, ut p̄ tet ex superius dictis. ¶ Nunc superē rīdere ad allegatā in cōtrarium. Et primō nō ob. quōd de iure canonico rōne sō lius possessionis nō possit forensib. imponi collectā, q̄ a rīdeo, quod dato, q̄ de iure cōi ita esset, tñ oēs dīr cōter se fundat ex cōsuetudine, quā Princeps seruati de creuit.

13 ¶ P̄terea ē quōd ad onera, q̄ imponunt rōne aggeris uia r̄ pontium, & reparatiōis luminis, ut supra, quod de iure cōi talia onera possint imponi nō subditis, pater, q̄ a impo nēti ecclesiis. * I. ad instructionē. C. de fac. lan. ecd. & tñ ec clesiis regit nō possunt imponi collectę imponēda p̄sonis pro reb. ad onera mere realia tñ, ut in l. placet, & ibi no. Pe. & Cy. C. de fac. lan. ecd. & in auth. item nulla, & decidit ex pressē Sal. in d. l. placet, in vlt. col. & Innoc. in c. non minus, de immu. ecd. & Fulgo. in d. l. ad instructionē, quę dicit, q̄ ita uident magis cōiter Doc. intelligere, sed f̄m et Bar. in d.

in d.l. ad instructionem, tenet contrariū in d. auth. itē nulla
 in d. l. ad instructionem, tenet contrariū in d. auth. itē nulla
 non sunt idonei eo quia vñr deponere ad propriū cōmo
 dū quia dico, q̄ contrariū est verum quō ad propōitū
 nolitur, hoc primō patet ex his, quē no. Iac. de Bel. in auth.
 de mona. in prin. in 8. q. ubi sequitur Old. dicens, q̄ aut cā
 est vniuersitatis, ut quia qd̄ est de molēdino, uel alijs rebus,
 quantum utilitas peruenit in cōi: & tunc hoies illius vniuersi
 tatis sunt idonei testes. & ita intelligit ipse, q̄ no. gl. i. auth.
 de mona. s. cogitandum, in vers. testes, & gl. in l. in trā. s. vni
 uersitatis. ff. de rerum diuisi. & gl. in l. idonei. ff. de testi. aut
 cā est singulorum, exemplum in pascuis, & nemorib. ex q̄
 nō sunt homines vniuersitatis singularem percipiebāt fructū:
 nā tunc non erunt idonei, arg. l. i. s. in propria. ff. q̄ appellā
 tū sit. Hoc ē uult Sal. in l. parentis. C. de test. ubi inquit, q̄
 aut illi, super quib. uertitur controuersia, spectant ad unīer
 sitatem quō ad nomen, & quō ad commodū immediatū:
 ut quia per eius officiales redditus percipiuntur, & pñt testi
 ficari homines vniuersitatis p̄ vniuersitatem, ita f̄m eum dēt
 intelligi gl. in d. s. vniuersitatis, non attento cōmodo, q̄ cui
 liber in consequentiā obuenire posset, arg. l. i. ff. de auth. tu.
 & insti. de te. s. legatarijs, & probatur in c. in super. de testi.
 ubi clerici pñt ferre testimonium in cā ecclesię sue, quis
 ipsi in consequentiā ex hoc ipsi sentiant commodū. sui
 eius & alimentorum. aut illa, super quib. litigat, sunt unīer
 sitatis quō ad honorem & nomen trā, quo ad commodū
 sunt singulorum, & tunc non pñt esse testes. Exemplū ponit
 in legato diuidendo inter eos. l. i. in fin. & ibi no. ff. de coll.
 illi. & l. ciuitatib. in ver. diuisionem singulorum. ff. de leg. i.
 Idem tenet D. Abbas in d. c. in super. ext. de testi. ubi ēt cir
 ca hoc fortius dicit, sed non refert illud nunc referre. Cū
 ergo dicta utilitas collectarum a forensib. percipiendā deat
 percipi p̄ officiales & massarios vniuersitatis, ut moris est,
 & non appareat, q̄ distribuat in singulares personas, non de
 bent dicti hoies repellī a testimonio, dato q̄ in consequen
 tiā eis obueniat cōmoditas, quia minus grauantur in recol
 lectis nā illud non considerat, ut dixi. Si n. illud consideret,
 sequeret, q̄ si vniuersitas ageret ad molēdini vniuersitatis
 recuperandū, non essent ipsi idonei testes: quia cū molēdi
 num iuret & conserat in consequentiā ad commodū singu
 lorum, quia si fructus ille sufficeret ad onera vniuersitatis, nō
 esset imponēda alia collecta soluenda per singulares hoies,
 ut gl. & doct. l. i. ver. q̄ si nemo. ff. quod cuiusq̄ vniuer. no.
 & tñ ut dixi supra f̄m doc. in cā molēdini ipsi pñt esse tes
 tes. Nec ob. q̄ in casib. in quib. admittuntur hoies de uni
 uersitate ad testificandū, tñ non faciunt oīno plenā fidē.
 Vnde dicebat Vber. de Bo. ut refert Io. An. super dicto ver.
 sed nunquid in cā vniuersitatis q̄ nō credit eis sine adiun
 ctis. Quia p̄ rāderi primō q̄ dicti testes cōis hāt fecū adiū
 ctos: nā hāt primū testem, qui est de Lugo, & ēt cōsonat cū
 eis testimonii nonnullorum, q̄ sunt pducī per hoies de Lu
 go, ut patet ex his, q̄ deponit fer Homo, & Antoniolus, ut di
 xi, accedunt ēt libri compositionum, & taxationū collectarū
 scripti manu scribē cōis, & sic præbent adminiculū ad pro
 bandū, ar. l. 2. C. de conuen. filic. de li. i. o. & ex eis minus su
 16 spectā reddīt pbatio testū. c. series, de testi. q̄ Præterea nō
 videretur, q̄ hoies vniuersitatis non sunt integri testes pro
 vniuersitate, q̄ deponunt ad cōmodū vniuersitatis, prout
 in cā nostro est exemplum de molēdino, ut dixi supra, &
 hoc vñr oīno uelle Io. And. in add. super uer. sed nunquid in
 cā ubi possit retulit d. opi. Vber. de Bo. uolentes, q̄ non sunt
 oīno integri testes, dicit Io. An. ibi, sed tu oīno uide & tene
 id, q̄ dixi in c. cum nunciis, sup. gl. i. de testi. ubi distinguit,
 an singulares de vniuersitate participant cōmodum necne,
 & cōiā Io. An. in d. cū nunciis, simpliciter distinguit, q̄
 facit Bar. in d. l. in trā. s. vniuersitatis, & Cy. & Sal. in d. l. par
 tes. Cam singuli participant cōmodū, ut in pascuis, & uñr ne
 mōres, non sunt idonei testes, secus si tendit ad cōmodū
 collegij immediate. Præterea rō, quare mouet Archid. dī
 cendū, q̄ homines de vniuersitate nō sunt oīno integri
 testes, est, quia in consequentiā sentiunt cōmodum aliquod:
 Lib. II. Consil. Alex.

sed cōtrariū vñr colligi per d. c. in super. & per d. s. legatarijs.
 D. Abb. in d. c. in super. de testi. dicit, q̄ opin. Archi. posset p
 cedere, q̄ aduerarijs vniuersitatis aliquos testes in cōtra
 rium hñt pro se probantes: alius putat, q̄ opin. sua nō sit ve
 ra, allegat tex. l. 4. q. 2. in c. super. prudentia. sed contra testes
 vniuersitatis non sunt producti, qui contrariū aliquid prob
 ent, uel deponant: ergo & c. Non obit. q̄ hoies de vniuersi
 tate debeāt admitti in subsidii, salijs deficientibus, per c. &
 si Christus, de iurei. ad fi. & per no. p. Spec. in d. uer. c. sed
 nunquid in causa vniuersitatis, quia rñdeo q̄ Spec. in loco
 præalle. non firmat opinio. & ideo dicitur q̄, quidam rñ
 dendo ad d. c. & si Christus, obstat iste tex. in d. c. in super. &
 in d. c. super. prudentiam, cum seq. Vel f̄m Do. Abbas in c. in
 super. pñt rñderi aliter ad d. c. & si Christus, uidelicet q̄ ibi
 illi religiosi tenebant iurare, & uidebat eis, q̄ si subeāt iurā
 pro testimonio perhibendo pro ecclesiā sua, esset contra con
 scientiam: vñr, vt saluarent suam conscientiam, quantum pos
 sunt, Papa indulget eis licentiam iurandi deficientibus alijs
 17 testibus. ¶ Non ob. q̄ testes cōis non fuerunt citati, & sic
 tang. vñr se offerentes debeant repellī. Ego rñdeo, q̄ qñte
 stis ultro se offert ad testimonium non productus a parte,
 nec monitus a iudice: tunc testimonium eius reddīt suspec
 tum, ut in iuribus allegatis in contrarium, secus si est pro
 ductus a parte, uel monitus a iudice, prout fuit in casu no
 stro, prout patet in actis, nam tunc licet testis sponte depo
 nat non coactus, aut coactus, ualeat testimoniiū, de hoc
 est glo. in l. post legatum. s. his uerō, & ita ibi declarat Bar.
 ff. de his quibus ut indig. & in l. 4. ff. de test. & not. in l. liber
 torum. C. de testi. & in auth. presbyteros. C. de epif. & cleri.
 & Bal. in auth. presbyteri, in 2. col. C. de epif. & cleri. si uel
 ēt teneq. Spec. in tit. de teste. s. qualiter, in vers. iudex ergo
 & dñi de Rota sua conclusione, 362. quæ incipit. Itē fuit dubi
 tatum, utrum dictum & c. ubi per hoc plures allegationes
 allegant; & idem tenet And. But. in c. 2. de testi. ¶ Non ob.
 q̄ quō ad onera, quæ nūq̄ fuerunt imposita, anteq̄ esset in
 ducta consuetudo collectandi forenses, sed non fuerunt pos
 ita in dicta consuetudine imposita, ut in expensā fabricæ
 muri non profit. d. consuetudo, quia rñdeo, q̄ quō ad fabri
 cā muri nō eit opus consuetudine, scātē decreto, de quo dixi
 supra. Præterea cōe terræ S. Agatz considerat hñe quandam
 dispōnem iurisdicōis in forensib., uidelicet collectandi eos
 pro bonis, quæ possident in illo territorio pro oneribus &
 expensis generaliter succurrendi in dicto comuni, quam
 uis post inductā illam consuetudinem superueniat illa
 noua necessitas, & impensā dicti communis, pone, quod di
 ctum esset uigore prioris consuetudinis imponi collectas
 prædictas, & onera forensibus: quia dicta impositio collec
 tarum pro isto nouo onere est de eadē specie iurisdicō
 nis. s. collectandi, quem ex consuetudine acquisiuerat d. cō
 18 mune. ¶ Hoc probatur ex eis, quæ no. Pet. Cyn. & Sal. in l. i.
 C. de eman. libe. ubi querit, pone, q̄ quidem iudices per cō
 suetudinem quæ fuerunt sibi aliquam iurisdicōnem ex
 beat fieri extenso, ut uigore illius consuetudinis possint in
 distinctē uti omni specie iurisdicōis, & concludit, q̄ iurif
 dictio connumerat plures species. Nam diuidit in merum
 & mixtum imperium, & simplicem iurisdicōnem, ut legitur &
 no. in l. i. in prin. ff. de iuris. om. iudi. si per consuetudinem
 aliquis usus est in una specie iurisdicōis, puta simplicis iur
 isdicōis, acquirat iurisdicōnem quō ad omnes actus, qui com
 prehenduntur sub illa specie iurisdicōis simplicis, ar. l. illi
 cidij. s. si. ff. quemadmo. seru. amit. non autem quantum ad
 diuersā spēm iurisdicōis quō ad ea, q̄ sunt meri imperij,
 ar. l. si prius, in princ. ff. de aqua plu. ar. & ibi Do. in c. 2. de
 Cap. mon. & Aut. de But. in repetitione. c. si in suū pen. col.
 de caus. pos. & Pau. de Leaza. in repet. c. in literis. in l. q. de
 restit. spo. Bal. in l. 2. circa. l. 2. & 13. colum. C. de ferui. & in
 d. sua disputatione, quæ incipit Apulus, d. Romanus, & Bal. in
 l. imperium, in uersic. circa octauum & c. ff. de iurisdicōe,
 oīum iudic. ubi idem dicit esse in prescriptione iurisdicōis.
 ¶ Nec ob. quod consuetudo non sit extendenda ad alium ca
 sum per l. q. uerō ratione, ff. de leg. cum si. quia rñdeo, q̄ ex

consuetudine extendi iurisdictionem in omnem personam quod ad unam speciem iurisdictionis, de qua acquisivisse iurisdictionem ad omnes actus, qui possunt consequi sub prima specie iurisdictionis, quis per prius non fuerit usus illa specie iurisdictionis in omnibus suis actibus, ut dicit Cy. & alij in praelargata. l. in ult. vel pen. q. C. de emancip. & sic non est extensio, postquam illa actus collectandi pro certo onere est illa specie iurisdictionis, id est imponendi & exigendi collectas pro oneribus. Nam sub illa specie collectandi comprehenduntur omnes collectiones, licet differant per plus, vel minus, vel differant in modo. l. i. ff. de fun. instructio; & optimè no. in l. legato generaliter. ff. de leg. l. adis sequeferet, q. si quis per consuetudinem acquisivisset generaliter iurisdictionem in lorenenses in casibus, quibus liber, non posset cognoscere de ca. mutui, si nunquam prius eorum gesserat tractari de aliquo ca. mutui; quod non est dicendum, & est contra no. per Cy. & alios in d. l. i. cum concordantibus.

19. ¶ Non obstat id, quod legitur in no. c. si de offi. arch. quia quiritur, an possit fieri extensio consuetudinis quod ad certum separatim territorium, pro quo nunquam fuisset imposita collecta, vel si queratur, an consuetudo contra ius possit extendi de uno iure separato ad aliud, & non potest, ut d. c. si. & no. Inno. tñ ut dicitur ibi Inno. nunquam impeditur fieri extensio eiusdem rei ad eadem, eod. q. una & eadem res non dicitur diverso iure ceteri, stat ratio c. cū in tua, de deci. 12. q. 2. cognovimus. Sed si dicere mus, q. bona dictorum forensium possent collectari quod ad quādam necessitates, puta pro expensa muri & p. alijs, non esset dicere, q. una & eadem res diverso iure censeretur. Et per hoc patet rursus ad l. s. si quis hoc interdicti, & ibi no. Bar. & in l. si publicanus, in fin. & in l. licitatio. s. consequenter. ff. de publica. q. factor, q. praefectio non extenditur quod ad diversos, sed in eisde factis est, q. usus fuerit per aliquos actus iurisdictionis aliqua ad hoc, ut intelligat acquisita est, quae sunt de eadem specie iurisdictionis, ne una & eadem res diverso iure censeatur. Ad praedicta bñ facit, quod not. Jo. An. in c. auditus, de praefectio. ubi voluit, q. ut quasi possessio plurium iurium est apud aliquem; & tunc si alij occupant quasi possessio nē in uno articulo, non dicitur acquiri in alio, arg. l. qd meo. s. i. ff. de acqui. posses. & no. Inno. in c. dilectus, de cap. mo. Aut illa quasi possessio non erat apud alium; & tunc occupatio in uno articulo aō acquirendi universali iure acquirat quod ad totum, arg. l. ut pomū, in ff. de ser. & l. vulgaris, in prin. ff. de fur. Sed certum est, q. ad collectandū hoies de Lugo pro bonis in terris S. Agathae non potest dici, q. alius esset in qua si possessione collectandi pro expensis: tunc generaliter occurreret, & sic ut acquisivisset ius collectandi in totum, & dicit Pau. de Leaza. in d. c. in literis, q. si quis vti aō acquirendi totū, qñ hoc exprimit, vel qñ ius orit aduersario sciente & patente, vel quia exerceat talem actum, qui de facili non cōpetit, nisi ius habet, vel ei, qui intendit ut iure suo, vel fm Cy. in d. l. i. in pen. q. C. de emancip. libe. qñ quis incidenter utit illo iure, quocumque casus accidit, dñ quis uti iurisdōne, sed ita est, q. dicti hoies de sancta Agata imponebāt collectas dño rensis. scientib. & patientib. in dictis pro omnib. onerib. occurrentib. reponunt testes; ergo c. ¶ Non ob. q. ad dictā consuetudinē inducendā requirebatur vñs tanti tēporis, cuius in contrarium memoria non exisset, vel tempus quadraginta annorum, quia responsum est supra, nec releuaret, q. per tres, vel quatuor annos fuerit dicta allegatio in curia seruata per no. pergl. in l. nemo. s. temporalis. ff. de reg. iur. & in l. 2. & ibi no. Doc. C. quae sit long. consue. ¶ Nec ob. ultimū, q. videatur esse probatum per testes de Lugo, q. fuit conuentum inter dictos hoies, q. collecta pro fabrica muri tripartita imponeretur, quia respondeo, q. nō probat, quod illa conuentio fuerit facta a maiori parte sollemniter coadunata in uniuersitate, prout requirebatur, vñ dixi supra. ¶ Nō ob. quod testes hominum de Lugo uideant deponere, quod collecta, quae imponitur pro reparatione suminis, & operationum manualium, nō erat solita imponi fm ratam aestimi: quia respond. quod testes illi hoc non probant. Nā prius testis super quarto & quinto capitulo dixit in omnib. contrarium, & si aliquid deponit in fauorē hoim de Lugo a tem

porē trium ann. & citra, deponit de auditu, & sic nō probat. l. testium. C. de testi. cum gl. b. & plenē in c. licet, de testi. sed cundus testis deponit de facto proprio, & est nihil deponens, per q. habet releuare dictos hoies de Lugo. Tertius testis deponit est in facto proprio, & deponit per verbum, credidit, & sic non probat, quia dēt deponere per sensum & corporis. rñ non procedit testimonium credititatis, ut Sp. & Io. An. in tit. de teste. s. i. ver. item q. deponit de creditate, & doctores in c. quoties, de testi. & in d. l. testium, & etiā de auditu, & sic non probat, ut dixi. Quartus uero testis est singularis & unicus, & sic non probat, ut hñ in iurib. ungarib. & et contradicte testimonium rōne, quia sunt plures, & sic prout seruē. c. in nostra, de testi. l. ob carmen. s. n. ff. de testi. Vñ mus testis est non probat, quia praeterq. de his q. deponit super primo articulo est singularis, constat aliud. x. omnib. testis ubi utriusq. partis. Ex quib. omnib. consuetudinib. testis dñi iudicantis esse in pronunciando dicit reos conuictos teneri dicto cōi sanctae Agathae ad solutionem collectionum, pro oneribus. & expensis in dicto cōi pro rata bonorum, quae possident in territorio dictae terrae sanctae Agathae, accepta expēsa, quae fit in cā murandi terram sanctae Agathae, ad quam teneantur conferre pro dictis bonis pro duob. in partib. dictae expensae, & probatam esse consuetudinem, de qua fit mentio in supplicatione dictorum hoim sanctae Agathae, salua semper dicto dño commissario pte correddi & emendandi enormes expensas, quas fieri constaret per dictum cōe, fm qñ in literis principis fit mentio, & pp probabilia dubia D. V. partem ab expensis absolutam.

ADDITIONES.

- a Nequeant, Old. q. 169. Calde. de cens. cons. 6. And. l. i. c. 1. quę singulalia. col. 2. in vñ. ff. de iur. patro. Phil. Fran. c. 1. de immo. eccle. in 6. Rom. cons. 1. Anton. Cor. de pte. l. 2. q. 8. Gui. Papa cons. 217. & deci. Delph. s. & 26. Pau. cons. 8. cons. 19. cons. 486. lib. 1. Dec. cons. 85. Bertran. cons. 53. ex themate, in prin. cons. 160. propinquit. lib. 1. cons. 346. & Sic. col. 1. l. 2. Rug. de Mora rep. s. si quis tutelam. l. hares abens. nu. 113. de iud.
- * No. Bar. Dic tamen, q. ualeat impositio, si afficiat non personam, sed rē, puta si non saluati, capiantur fructus. Ita Pau. de Cal. in l. inter bitorem. ff. de pact. bal. in l. etia. col. pen. vers. sed tñ dices. C. de exor. rei iud. facit optime, q. in simili notat Io. An. in tit. de consue. s. i. ver. pone. ergo, in add. Spe. Dicit etiam Bal. in l. circa 6. col. 6. con. l. ten. q. pro eo, q. inter, proferuntur, q. statum arcuat ad collectas rensem aliquid facientem in territorio. Vñ si dices, quicunque colit, uel colit facit pradia in territorio, soluat. Et huc dicit consona l. l. de quibus vers. Quarto quatuor. ff. de legibus dicens, q. consuetudo non ligat forensē nisi ex aliquo facto, uel dicto, in territorio perpetrato. Et uide etiam Bald. in auct. l. periculum. C. de cen. vel reuocato. Vide de praedictis registratis, ad ea non extendi immunitatem per l. s. lib. 83. lib. 3. & dicit Bal. cons. 433. sicut habentus, lib. 1. q. in muneribus mixtus, & realibus cum ipsis possessionib. ius dicatur, licet etiam tñ iurisdictionem in suo territorio ea uñ & pignorate, & grazare possessorios, & leuare, & facili facere, loquitur autem Bal. in tota suis suis soluere. Et requiritur in bonis debitoris uendendis pignora, si quos. C. de rescin. vendi. & ibi Paul. de Cast. Idem Pau. in l. 2. c. i. propter publicas pensiones, Bal. in l. 1. C. de edit. Ad do. q. nec uideat de dicit, & forenses teneantur soluere, quia id minus imponitur personis pro reb. Rui. cons. 112. col. 1. lib. 5. Natta.
- * Consuetudine. ¶ Quod consuetudo in exigendis muneribus spectanda sit, l. i. de Par. cons. 25. nu. 54. lib. 1. uult hoc Bal. in l. in quib. C. de lib. con. lib. 2. & cons. 433. lib. 1. Natta.
- * Bar. j. habeo. col. 4. uer. l. dñi alibi. Et dicit Bald. in l. i. c. i. de pte. de executione rei iudi. q. generalis consuetudo seruatur, q. ubi quis possidet, & ibi collectam paturat. Natta.
- b ¶ Homines. ff. de lib. l. i. cons. 7.
- * Tempus. ¶ Sequitur l. i. in d. l. de quibus col. 12. Natta.
- * Necessarium. ¶ Ista refert l. i. in d. l. de quibus col. 1. de legibus. Sed contrarium, quod requiratur consuetudo centenaria, tenet subleuiter. Sed ganter Caro. Rui. cons. 3. Vñ prolixo. col. pen. lib. 5. Vñ etiam uñs non posse statui, quod forensibus collectis imponantur, nisi a populo non recognoscens superiore, de qua uide Crauet. cons. 2. c. 1. lib. 1. Et q. requiratur centenaria praescriptio. Arer. consilio 13. a. d. uñ. l. 1. c. i. Rui. cons. 116. l. 1. dub. lib. 4. & cons. 126. in prin. col. lib. 5.
- * Antiqua. ¶ No. q. appel. antiquae consuetudinis intelligere de decreta l. i. q. et tenet l. i. in d. l. de quibus col. 12. Natta.
- * Ecclesijs. ¶ Quod forenses & Ecclesia non teneantur, contra Alari. l. i. de Rui. cons. 5. col. 3. & lib. 5. Natta.

S V M M A R I V M.

CONSILIVM LXIX.

Lib. II. Confil. Alex.

H 3 Doct.

Librer Secundus Confil. Alexand.

Doct. in l. qm liberi & glo. pe. in c. neniens, el r. extra de test. & Spe. in tit. de teste. s. j. vers. nota, qd est socius. Et constat, qd iste est de casib. in quib. pot. interrogari de socijs: qd ubi sumus in delictis, qd non committunt principaliter in odium & offensam alicuius, sed simpliciter ad commodum committunt, vt in casu nostro, tunc potest interrogari de socijs, l. diuus. ff. de curs. reo. l. si. de male. & mathe. & no. Bal. in l. re peti. s. his, qui, ff. de quib. & Doct. in l. si. C. de accu. & can. in c. j. de confes. & tanto magis credendum est participi criminis, qm cõcurrit aliquod aliud adimiculu, prout in proposito nostro, vt l. si quis ex argētarijs, uer. pe. & in uer. qd enim. cum ibi no. per Bal. Bar. & Ang. de edē. ¶ Ex predictis patet esse responsum, si diceretur, qd statuto ad probationē requirit unū idoneum testē, & iur. accusatoris. Et ultra predicta rñdo, qd quis statuto ita disponderet ad remouēdum dubium, qd esse potest de iure communi, uidelicet an in cās magnis & causis criminalib. possit deferri iur. parti; & tñ statuto negat, ubi alias de iure communi esset.

9 Alio modo sufficiat probatio: tñ in statuto non admittitur argm. a contrario, si corrigeretur ius cõe, ut est communis cõclusio Bar. & aliorū in l. omnes populi, in 6. q. prin. ff. de iust. & iu. & in l. i. ff. de offi. eius, cui man. est iurisd. & Jacob. But. & Bal. in l. apud antiquos, C. de fur. & Bal. in l. 2. per illud, quod ibi habetur. C. de condi. infer. no. Dec. in c. u. apo. stolica, de his, quæ si a prela. sine consensu cap. & hoc clarē offendit illud uerbum, minus, possum in statuto.

ADDITIONES.

- a ¶ Coniecturas, supra eod. conf. 23. conf. 33. No. ¶ cetera fraudulentis sufficere coniecturas: Alex. hic adducit Mathe. de Affic. deci. 23. Nat. ¶ Fortificatur. ¶ Vide notabiliter Franc. de Cur. conf. 41. per totum. Nat. ¶ Testis. ¶ Dicit Rayner. de Forl. in l. j. ff. de mili. testa. qd si fuit probatum debitum ex causa mutui, sed non quantitas, poterit probari quantitas iuramento creditoris. Sequitur Cepolla caut. 2. o. aliquis mutauit. Dec. in c. 1. de probatio. col. 20. Quod potest comparari, quia facilius probatur qualitas, quam obligatio substantia. Ang. & ibi Alexand. in l. si certis annis. C. de pact. Nat.
- b Confocium. Adde Deci. conf. 23. 4. Hypo. Marf. no. 209. no. nota. 39. 5. Thom. Gram. conf. 21. conf. 38. conf. 65. conf. 69. cum seq. Alex. infra lib. 3. conf. 39.

S Y M M A R I U M.

- 3 Potestas prorogandi intelligitur semel tantum.
- 4 Plus, uerbum intelligitur arbitrio boni uiri.
- 6 Fides debet relinqui iure institutionis, etiam iure canonico.
- 8 Relinquo, uerbum non trahitur ad institutionem.
- 13 Mulier in testamento non potest esse testis, etiam iure canonico, Et ad pias causas, etiam tempore pefis, in. 14. c. 16.
- 15 Mulier potest testis esse in testamento condito inter liberos.
- 17 Hereditas ex testamento non solemniter non debetur naturaliter.
- 19 Testes debent etiam rogari, etiam iure canonico, in. 12.
- 20 Testes non presumuntur rogari.

C O N S I L I U M L X X.

a VIs o consilio alias per me reddito in cā principali tñc uertente inter dñam Drudā vxorē Petri de Baldinotis ex parte vna, & Pugnum Sinetem & Apolinarem filios q. Iacobī Delideri ex altera se defendentes, in quo conclusi, ultima uoluntatē quondā (vt dr) confectā per Bar. patrem q. d. diā Drudē de anno, & mense Augusti, & in qua dr eum instituisse d. Pugnum, & fratres, & transuersales ipsius testatoris sibi hīdes uniuersales, non ualuisse, & canō legitime esse probatā, & d. D. Drudam potuisse & posse succedere uel ex testō priori d. Bartolini solenniter condito, uel ab intestato repudiando prius hīditatē sibi delatā in d. testō, & ita cum cā principali fuisset cōmissa consilio sapientis, fuit cōsultū & successiue iudicatū, postea uerō pro parte d. Prosperi & fororū esset appellatū a dicta suā, & cā appellatiōis esset cōmissa consilio alterius sapientis, fuit per hunc ultimū cōsultorem conclusum contrariū, & ita sententiā & iudicatū, & uisum est huic ultimo cōsultori fore longē sapiētorem eo, cui trāmissa fuerat causa principalis, & conatus est p suo iure secus, qd modeste & in monere, fuit, ut uerius dicā palam & acriter incedere, præsertim cū negat cognitio circa eā qd concernunt processum, & non circa ualiditatē p

rogationū cōpromissi, qd circa modū agendi intentatum p d. D. Drudam agentē, ut hīdem ab intestato, quia nūlli non sunt transmissi, non uirtute statuti loci, sed solum fām requiſterioris allegatē ultimā uoluntatis Bar. super quo prius cōsolui, idēō pramissis his concedendam ad illum articulum. Non omitto tñ, qd quāuis acta non fuerint mihi transmissa, tñ ex his, qd ipemet ultimū cōsultor in suo cōf. narrat, ut qd ēt circa processum deprehendatur (in suo cōf. narrat, ut eum effasse. Nam inquantum dicit de facto cōpromisso, cuius uigore ideo ex forma statuti dēbat terminari intra 20. dies & plus & minus arbitrio d. ptatis, uel vicarij, cum ptate prorogandi, de cuius dicti ueritate dubitant moderni, & potestas uigore d. statuti prorogauit quatuor uicib. & ultima prorogatio fuit usq. ad & per totum mensem Ianuarij, licet cōpromissum fuerit factum die septima Septembris, nō potest prorogare dñs ptas per quatuor menses, ut fecit, sed ad plus potuisset per tres menses facere, ar. Lunica. C. de nou. ope. nun. & ita dicit uelle Bal. in c. j. apud quem uel quos cōtro. inuelt. termi. deb. & certē nec ibi, nec in rubrica illius tit. aliquid tangit de prorogatione compromissi non dicat hoc. Allegat ē cōsultor Bal. hoc uelle in c. si de l. con. ibi ēt Bal. nihil de hoc dicit, alle. Bal. in l. j. Cur in postleg. Sed dubito, ne in decisione æquiuocauerit: quia Balibi & in c. tua nobis, in si de dec. tñ ubi dicit, qd arbitri habens in compromisso ptatē prorogandi nō pot. prorogare terminū ad 20. annos, uel ad uitā suā, & addit Bal. in d. l. i. qd prorogare non poterit ad infinitatē litis ultra tres menses, qñ est electus, ut infra 10. dies, uel aliud breuissimū spatium debeat terminare cū ptate prorogandi, de cuius dicti ueritate dubitat nō. Et per Lud. Ro. in d. l. 2. i. pen. car. in uersis p maiori declaratione. ff. de re iudi. ubi tenet, qd imo posset p rogari ultra, quatenus bonus uir arbitrabitur esse iurum, ar. no. per gl. singulārē in l. Aemylus, in uer. restit. ff. de minori. dñ gl. ibi allegat. l. ratā. ff. de fol. cōtra Pal. vñ tenere Roma. in l. si finita, in prin. de dā. infec. & in rub. C. de arbi. in uers.

2 primō qd actū ēt in cōpromisso, qd posset & c. ubi tenet, qd vique ad triennij possit fieri litis prorogatio, & nō ultra, cū vitra illud tēpus triennij nō possit fieri prorogatio instantiā, per no. p gl. in l. propter dñm, in prin. C. de iudi. ubi no. Saly. in uer. quaro, an hoc tempus triennij & c. Sed postq. illud d. Bal. ibi sit uerū, tñ cum loquat, qd potestas prorogandi erat concessa arbitrio a partib. sed nos loquimur, qñ est concessa a lege disponente, qd arbitri cām dēt terminare in tra 20. dies. & plus & minus arbitrio potestatis. Constat autē esse differentiam, an similis potestas & autoritas sit concessa a lege: quia hoc secundo casu intelligit, qd illa potestas se extendere possit, quoties opportunū fuerit, licet magis stricte intelligat, qd esset concessa ista autoritas ab homine, seu a partib. ita probat in l. ueluti. s. hæc vox, & ibi not. per Doct. maxime Bal. ff. de eden. iuncta. l. si deicom. s. si qd decem de le. 3. & ibi hoc no. per Cu. & Bal. iō dicit Bal. in d. l. hæc vox, & d. s. si qd decem, & in l. qd per salutē. ff. de iureiur. & Raph. in l. si cum dotē. s. j. ff. sol. mat. & Ludo. Ro. in l. peto. s. hoc autem interdū competit. ff. de no. ope. nun. Quod si statutum requirit, qd de cā inter consensūs fiat compromissū, & si semel fuit factum, & expirauit tempus compromissi, qd fieri debet iterū, & ter, & quater, quoties uisum fuerit, donec cause fuerit terminus positus, quia sumus in dispositione legis, uel statuti per d. s. hæc vox. Secus autem, si illud ēt factum inductum ex dispositione hominis, ut not. Spe. in tit. de arbitro, & arbitra. s. excipit. uer. sed quid si fuerit actū in cōpromisso, tñ ubi dicit, qd si in primo cōpromisso fuerit actū, qd compromissum proroget, an poterit prorogari semel tñ, an uerō pluries; & concludit, qd semel tñ, ut d. s. i. quis de cem, & c. cum in multis, de referri. in 6. accedit ad pñctū id, qd hī in l. & si post tres, cum gl. i. tñ dicit, qd illa dictio, plus, de quo in dicto statuto, qd profert a lege, nō statuto, intelligit arbitrio boni uiri, & iudex habet arbitrari hoc ex qualitate rei. l. cōtinuus. s. item qui insulz, in s. cum ita. ff. de verb. obl. & in appoſito d. l. & si post tres, declarat Bar. in l. si

infra.

insulam, in secunda oppositione primæ partis, ff. de ver. ob.
 potuit ergo potestas arbitrari de tanto tpe, vt fecit, attento
 q. ipsa c. p. eius difficultates indigebat instructione iuris
 & facti, & et quia fuit transmissa consilio sapientis extra ci-
 uitate, & in dubio presumitur pro eo, qui arbitratus est, &
 cuius arbitrio statutum aliquod committit, vt no. i. c. 2. de ser.
 & in c. presenti, de præscr. in 6. cum siml. Facit, qd hñ in c.
 in præsentia, de renuncia. & in c. ciu. inter, & in c. ciu. de re
 iudi. lab. ab ea parte. in fin. ff. de proba. Præsertim cum non fuerit
 in casu nostro appellatus ab eo, qd arbitratus est dictus ptas
 circa prouisiones pdictas iuxta no. in c. super his, cū con-
 corde de accu. Dicit et dictus vltimus consultor, q. illi arbitri
 electi censeant iudices de legati, non arbitri p. l. i. cū ibi no.
 p. Bar. C. de iudi. tñ Bar. v. contrariū tenuisse in prima cōst.
 Cū arbitris, quod multi in varijs locis sequunt saltē in cer-
 tis casibus, verū q. a nō est mihi trāsmisum, iō omitto istud.
 Dicit insuper idem vltimus consultor, q. in quantū ego pro
 parte dñæ Drudæ consului, q. ipsa poterat repudiare hñda
 tē ex testō, & adire ab intestato per iura allegata in añ prio-
 ri consilio, hoc fm eum probare, si d. D. Druda nō fecit dictā
 repudiationem, sed procurator non habens ad hoc manda-
 tum, sed mihi uerbo fertur, q. imō D. Druda fecit dictā repu-
 diationem personalitē, & iō ita apparet in actis, & sed fortas-
 se inaduerterent omisit hoc videre pñtus dñs consultor. Vi-
 dendum igit de validitate dictæ vltimæ voluntatis sa-
 tis in rure per præfatū Bartolinū, an ualuerit, & ex pluribus
 consului in primo consil. q. non valeat, & tunc multo magis,
 nec nūc, & sum eius propositi per tunc dicta, & per infra
 dicenda. ¶ Nec me mouent per dictum dñm consultorem
 adducta dicentem, q. licet in dicta vltima voluntate filia nō
 esset instituta, ualeat testm de iure canonico in terris eccle-
 siæ, quia satis est, q. filia quoquomodo fuerit aliquid relictu
 pro dote, allegat. c. Raynuius, de test. & no. per Bal. in l. quo-
 ties, C. fami. erci. & in l. his uerbis, ff. de hered. insti. & in l.
 maximū vitium. C. de lib. pte. & in l. quoties, C. de hered. in
 fin. quod ad istud fundm cum suppositione non vñ bñ alle-
 gare dñs consultor, nam tex. in c. Ray. intelligit, qñ fuerunt
 adiecta hæc uerba, si iure institutionis, ut ibi per gl. in ver. re-
 linquo, & per gl. in c. si pater, de testa. in 6. quæ sunt magis
 cōter approbat, vt retuli alio consilio, illa cñ uerba appo-
 sita in c. Ray. ibi, dum dicit, relinquo, & c. nō sunt uerba
 testatoris, sed Papæ, nec contrarium dicit Bal. in l. quoties,
 C. fami. erci. imō ibi expresse dicit, q. uerbū cōe, relinquo,
 & similit. aliam ad rem certā relicta filia, ut in casu nro,
 trahit ad institutionem, per l. cogi. vers. gñaliter, ff. ad Treb.
 cum ibi no. per Dy. & per no. per gl. in d. l. quoties, C. fami.
 erci. Nec est est verum, q. Bal. in d. l. his uerbis, teneat, q. suffi-
 ciat uerbum, relinquo, relatu ad rē certā, saltē qñ est rō nō
 addiderit illa uer. uidelicet q. ualeat testm feribit ad sensum
 sapientis, quo magis testm ualere. Nec et Bal. in l. maximum
 vitium, vers. vltius de tali qñe dicit id, ad qd allegat per
 dictum consultorē. Primō dicit ibi totū oppositū, dū ibi sen-
 titur q. p. portio, quæ dēt relinqui de iure cōi, debet relinqui
 nō simpliciter, sed cū titulo institutionis, secus in portione,
 q. deberet relinqui ex dispositione statuti disponētis, q. fi-
 lio deberet relinqui quinta portio, uel similis, ut ipse idem
 dicit, & dicit q. tex. in c. Ray. uult, q. sufficit portione m
 statutu relinqui quoquo relicti titulo. Non obit. id quod
 no. pte. in l. quoties, C. de har. insti. q. a nō dicit, q. iure can.
 sufficiat relinquare quoquo relicti tit. sed dicit, q. iac. de
 Artaenebat, q. de iure ciuili uerbum relinquo, relatum ad
 personam filij refert ad institutionem, cum ipsemet Bal. in
 l. i. in 2. col. in ver. ex his & c. de bo. pos. fm tab. & in l. non
 codicillatū, in fi. vers. qd ergo, C. de test. & in l. quoties, C.
 fami. erci. tenet cōtrariū, & illa opi. sequit Bar. & alij magis
 cōter in d. l. his uerbis, p. a. iud. & s. ceterū, in auth. ut cū
 de app. cog. cū alijs ibi allegatis per gl. & eos, & no. gl. f. d. c.
 Raynui in l. pñ. 3. col. C. de insti. & sub st. l. mater. C. de inoff.
 test. & in l. filia quæ habet, in p. char. C. fa. erci. quia in di-
 ctis locis nullo mō dicit Bal. q. illa uerba cōter relata ad
 certā quantitātē uel dotē, trahant ad institutionem. aut ego
 Lib. II. Consil. Alex.

aliter se habēt libri dñi consultoris, q. se habeant magis alijs
 libri; aut ipse inaduerterent allegauit. Et ultra ea, q. in alio
 consil. allegauit, adde, q. Ange. in cōst. qd in ordine meo inci-
 pit, Petrus* uel vrbeueteri, expresse consuluit, q. t. uerbū re-
 linquo, relatu ad dotē relicta filia in testō, non trahat ad in-
 stitutionē, & testm sit nullū, q. per not. in d. l. his uerbis, & in
 s. si verō, col. 6. in auth. de hæc. & Fal. Non obit. et dum
 dñs consultor dixit, q. relinquebat filij dotes datas pro sua
 bñdictione, q. fm eū nihil aliud est dicere, q. relinquare p.
 sua parte, uel legitima, pro sua parte intelligi iure instituti-
 onis, fm eū, allegat nota. per Doct. in auth. vñ si parens, C.
 de inoffi. test. Ad hoc n. rñdeo, q. nullibi concludenter pro-
 bat, q. illa uerba, relinquo filio centum pro sua bñdictione,
 uideant æquipollere magis illis uerbis, s. pro sua legitima,
 seu pro sua parte, quāuis istis, uidelicet pro suo legato, seu p.
 suo relicto, quæ quidem vltima uerba relata ad certam
 q. titatem non important hñdis institutionē d. s. aliud, & s. c.
 terum. l. uerbis legis. ff. ad leg. Fal. ergo in proposito nō nō
 faciunt illa uerba filia fuisse instituta, ubi aut illa uerba fuis-
 sent relata vniuersali hñdicatione, alio non instituto, aliud dē-
 cerem per no. in d. l. his uerbis, fortius uoluit Sal. in auth. uñ
 si parens, C. de inoffi. test. & in l. humanitatis, in 2. col. C. de
 impu. & alijs sub st. & in l. quoties, in vlt. q. C. de hæc. insti.
 & Io. de Im. in repecl. r. s. si ex fundo, & in l. his uerbis, ff. de
 har. insti. & in c. Ray. tenent expresse, q. si testor dixit, re-
 linquo filio meo pro sua legitima, alio instituto hñde vniuer-
 salī, nō vñ d. filius per d. uerba institui, ut probat fm eos in
 d. s. aliud, in uers. quocūq. mō debita portione, ubi nō suf-
 ficit p. rō mō legati, nō fidei commissi, uel alio mō relinquare
 debita portione, nisi per institutionē, & nominationē hñdis,
 ut ibi, & in d. s. ceterum. Et pro hoc et allegat glo. in l. Papi-
 nianus, s. si quis mortis, ff. de inoffi. test. & non obit. tex. i. d.
 l. humanitatis, dum tex. dicit, legitima portione relicta, quia
 sunt illa uerba legislatoris, non testatoris. Item illa lex lo-
 cutur fm iura codicis, quo tpe non erat necesse relinqui ere fi-
 lio tñ institutionis l. i. no. & l. scimus, cum aut, C. de inoffi.
 test. iō illa lex non facit ad propositum, Non ob. q. de bet p-
 sumi ex notatis illorū uerborū, q. hoc fuerit solenniter r. actū,
 ar. l. scidum, ff. de uer. ob. & s. si scriptū, in fi. de iuri. fili.
 quia rñdēt pñari Doct. q. pro forma requirit lex, q. exprimat
 a testatore titulus hñdicius, seu institutionis, ut probat in
 dictis iurib. allegatis, alia sequere, q. qñ testor simpliciter
 dicit, relinquo filio centū, et debemus dicere, q. præsumat
 solenniter actum, & sic q. presumat institutus, q. est salum
 fm omnes conclusiones, vt dixi in primo consil. & pro ista
 opi. reperio etiam consuliſſe Io. de Imo, idem etiam tenuit
 subtilis Doct. Bon. Matthæus de Matresilanus in suis sin-
 gularib. & notabilib. no. 1. 9. & ibi respondet ad d. l. scien-
 dum, q. in questione nostra per illa uerba, relinquo pro sua
 legitima, iō non presumitur solennitas institutionis, sicut
 dicimus de uerbo, cōuenit, qd non importat solennitatem
 stipulationis tanquam nimis generale, uel lecta, & ibi decla-
 rat Bal. in 3. col. ff. si cert. per. Ideo ita opi. semper mihi uisa
 fuit de iure uera, præsertim per duas rationes. Prima est, nā
 qñ testator dicit simpliciter, relinquo filio centum, includit
 ipse relinquare pro legitima & animo compensandi in legi-
 timam, ut in auth. prætereā, C. unde uir & uxor, & l. etiam,
 s. ff. de bo. lib. l. sine, s. r. ff. de iure patro. Bar. in l. quar-
 tam, cum seq. ff. de leg. l. i. Fal. & tñ Bar. & communiter Doct. tenent
 tur, quod si illa uerba, relinquo centum filio simpliciter, quā-
 uis illa centum essent æquivalentia ad legitimam, tñ non
 censetur institutus, quia uerbū relinquo, non est relatum ad
 uniuersitatem, ut no. i. d. l. his uerbis, ergo dato, quod expri-
 mit me relinquare centū filio pro legitima, non dēt censi
 institutus, quia expressum illud, qd tacite inerat, per dictam
 auth. prætereā, cū simi. merito nō dēt illa expressio aliquid
 r. operari l. 3. de leg. l. i. nō rectē. C. de fideiussorib. ¶ Secunda
 ratio, q. uerbum, relinquo, aliquo instituto uniuersali hñde,
 nunquam trahitur ad institutionē, sed ad legatum, uel fidei
 commissū, ut colligit ex no. p. gl. in d. l. his uerbis, & ibi Do.
 & no. in d. s. si et nullus, in auth. de her. & sal. & clare Bal. in l.

Libor Secundo Confil. Alexand.

centurio, I. p. vel vit. char. de vul. & pup. in ver. q. ro ulterius, q. si de personis diuerforum, & Sal. in l. qm indignum. C. de testa. cum si ergo dato, q. d. testator dicat, relinquo filio meo legitima, q. est quarta bonorum. l. Papi. s. quarta. ff. de inoffi. testa. non tñ in ea instituerem cum hñd, sicut nec qñ relinqueret simpliciter certā qñtate. Non ob. q. d. Bar. in priori testō. d. dotē, & alia qdam reliquerat filie iure institutionis, ergo per verba illius primi testis ēt recolligit uoluisse iure institutionis relinquere, ar. l. vxori. s. si. ff. de leg. 3. ubi per uerba p. lata in testō declarāt, quā mente quis fecerit actum inter viuos q. rñdeo, q. in d. l. vxori, testōr se referebat ad actum factum inter uiuos, circa quē potest mentē suā declarare: sed in casu nō testator in ultima tacita uoluntate non reuult se ad institutionē factā primo testō, nec de ea aliq. mentionē fecit, quō casu dico, q. licet aliā cōtenta in una parte testis declarant contraria in alia parte eiusdē testis. l. si feruus plurium. s. si. in l. qui filiab. in prin. ff. de leg. 1. tñ ea, q. dicta sunt in primo testō, in alia ultima uoluntate nō sunt repetita, nisi ad ea fiat relatio per aliq. dictionē repetentē, ita p. bat in lausia, in prin. iuncta l. duos. ff. de cond. & dem. & declarat Bar. in d. lausia, in 1. opp. quē alij ibi in hoc sequunt: nā in casu nō potius dēt dicit id, q. hñ in c. inter corporalia, circa medium, de translatio. p. rē. cum dicit, vñ de si circa translatiōē idē fieri uoluisset, q. de cessione dixerat, & de translatiōe poterat expressisse & c. ita in p.posito, sicut testōr, qñ in primo testō honorauit filiā de his, quē sibi tunc relinquit: uocauit cum tit. institutionib. illa expressisset in secō testō, qñ eā in dote uocauit, si uoluisset eā uocare titulo institutionis. † Venio ad illud, q. dicebā, uidelicet an ultimum testm̄ percat ex eo, q. mulieres non pñt esse testes in testō, & dicit p. r.atus consultor, q. cōis opinio est, q. imō mulieres pñt esse testes de iure can. & q. contrarium non reperit iure cautum, & pro se allegat. tex. in c. cum esses, de test. certē in hoc non desino de hoie admirari, qui dicit ita esse cōm opi. & nemiñ p. se allegat, & cōtra cum sit gl. 15. q. 3. in s. ex eo, in vers. testimonium, q. ita tenet p. c. forus, de ver. sig. hoc firmat Fed. de Senis & alij plures, quos allegat in consilio prius p. me reddito, & tñ abest, q. i. cum esses, sit. tex. pro sua opi. q. ibi esse casus contrarij, q. sic ostendo ultra ea, q. dixi in cons. nā tex. in d. cum esses, requirit testes idoneos. † Testis illē dī idoneus, qui est oī exceptione maior: ut est gl. optima & notabilis in fin. de inut. fsi. s. item uerborum, in ver. idoneus. Bene facit alia gl. in c. de consan. & affinitate, quā dixit, q. ille testis dī exceptione maior, contra quē nulla pōt opponi exceptio, & ibi D. Abb. allegat gl. d. s. itē uerborum, ad illud, q. dixi, sed ita est, q. mulier non est oī exceptione maior de iure ciuili per l. q. testōs. s. mulier. ff. de testa. de iure can. idē, ut i. c. forus, ad si. de ver. sig. & idēo cum de iure canonico nō reperit immutatū illud, q. hñ in d. l. mulier, seruauit illud dē de iure canonico, c. i. cum ibi nō de ope, nō num. ergo per tex. in c. cum esses, probat, q. ibi non admittit mulier, & dñt doct. maxime An. de Bu. in d. c. cum esses, in casu illius c. testes dñt esse oī exceptione maiores, salte in casu nō, in quo illius institutio est

15 ad pias cās, ut in alio consilio deduxi. † Nec ob. q. in testō condito inter liberos femine pñt esse testes, ut nō in auth. q. sine. C. de test. quia rñdeo, q. non sumus in casu, quia liberi non sunt instituti hñdes, sed sunt transfuersales, nā inter liberos est remota oīs solemnitas iuris pñtibi. l. si. C. fa. etc. & ibi notat. l. hac consulti ssima. s. ex imperfecto, & ibi no. Bar. C. de testa. & fuisse solēnitās iurisdictionū, uel diuini, nō sic est in p.posito, ut patet i. d. c. cū esses, in ver. idoneos.

16 Et in uer. presby. † Nec ēt ob. si dicat q. illud saltem dēt tolerari, quā testm̄ est conditum in iure, & tñ pēstis pp. necessitatem, ar. l. i. C. de ope. lib. l. i. de offi. consu. cum uulgarib. quia rñdeo, q. in testamento factō in iure, qñ non posset haberi copia testm̄, coram quinque fieri potest, & quō ad idō neitatem testm̄, an sufficiant femine, uel non, nihil est immutatū. unde quod non mutatur, itare non prohibetur, ut l. sancimus. C. de testa. l. p. cipimus. C. de app. facit litera in d. c. cum esses, in ver. idoneis, ubi licet in aliquo sit di-

minutus numerus testm̄: tñ non est dispensati cōtra idō neitatem, facit l. si. qñ in prin. C. de inoffi. testa. Et licet scdm̄ esse testm̄ te pēstis: tñ per hoc iura non dñt dispensari circa solēnitatem testm̄, qm̄ cōm opi. l. consueiunt. s. cod. & ibi not. Cyn. ff. de iure codici. & l. casus, & no. ibi Doc. maxime Mod. C. de testa. cū concor. quas allegauit in primo consilio hoc ēt sequit ipsemet dñs cōsultor, q. si bene inspicit, vñ in hoc sibi pñt contrarij. † Ad alia fundamenta per me adducta non rñdet, sed vñ ultimo loco dicit p. r.atus consultor, q. ēt dato, q. illud fm̄ testm̄ non ualeret tanq. nō solēns, tñ saltem ualeret quō ad inducendam naturalem obligationē in persona d. dñe Drude, quā censeret obligata naturaliter dictis transfuersalib. hñdibus scriptis in testō, adeo q. dicta naturalis obligatio * debeat esse sufficiens ad retinendum; allegat nota. per Bar. in l. i. ff. de condi. inde, & in l. cū q. C. de iuris & fac. igno. & hoc dñt cum suppositione cōm cōsultorem uehementer errasse: aut nō legit cons. meū, aut finxit selōgium iure. no. gl. & Doct. dicentes: q. ad testō non solēni si quis est grauius onere legatorū, si ipse succedat ab intestato, est obligatus naturaliter ad ista legata, ad q. testōr eū grauariet, & sic ius fidē secutus erat, sed in hñdite, in qua quis esset institutus in testō non solēni, nullibi reperitur q. oīm successurus ab intestato nō grauius in testō ad dictā hñditatē restitueret illis notatis in testō, sit obligatus naturaliter. ut est in casu nō: imō contrarium probat in l. si post diuisionem, & ibi hoc firmat Bar. & Bal. & alij. C. de iur. & facti igno. q. ad hoc allegauit in d. cōsilio. nā tñ c. testōr non fuit secutus in hoc dñe Drude: q. eam non graua uit, ut dictā hñditatē restitueret dictis instit. & ita tenet lo. de Imo. in l. nemo pōt, super gl. 2. ff. de leg. 1. Quinimo dicit Bal. in repet. l. i. C. de sacros. eccl. circa 24. col. in ver. super

18 primo quāto sit, qñ ualeat & c. q. duplex est naturalis obligatio, una, quā ita in puris iustitiā finibus, & ista oritur ex testō non solēni, dato ēt q. non sit ad pias cās. Alia est obligatio naturalis pñcia, q. ponitur occupandi, & tunc si loqui mur in testō non solēni, quatenus non est ad pias causas, non inducit istum notabilem effectum, unde non competit ius retinendi ex testamento non solēni, ita formaliter dicit Bal. allegat d. l. si post diuisionem, & l. si. C. fami. erci. & l. hac consulti ssima. s. ex imperfecto, C. de testa. inducenda, ubi i per eum ita ēt vñ tenere Bar. in d. l. cum quis, circa quartam col. Ultra pñdicta & alia quę scripti in alio consilio, adduco duo ad comprobandum, q. dictum posterius testm̄ non ualeat, unum est, quod ponit An. de But. in c. nihil obest, de uer. sig. ubi dixit fuisse de facto determinatum, q. testes deponentes, prout infra proximē dicā, esse singulares, non p. barēt: ut si quis uolebat probare, q. Titius instituit, & q. dixit, Scius heres esto, quia recitabat uerba ante ab alio placata, ideo tunc oportet, q. uedū in effectū, dñt etiam in uerbis concordant, ut ibi per eum, sed dicti testes producti in hac cā per partē aduersā in hoc peccant, si bene funt memor,

19 quis dicta eorum modo mihi non fuerunt exhibita. † Postremo deficiunt dicti testes in alio: quia non apparet, quod fuerunt rogati testes: nam testes debent esse rogati in testō non solum in scriptis condito, sed etiam nuncupatiuo. l. hē redes palam. s. in testamentis, ff. de test. l. hac cōsulti ssima, in prin. iuncto. s. per nuncupatiōē, in uer. ut dictum est & c. C. de testa. & in fin. de testa. s. ff. & quod ibi gl. in uer. adhibi

20 tis. l. si. C. de cod. & in auth. rogati, C. de testi. † Et in dubio testes non pñsumuntur rogati, quia solēnitās extrinseca non pñsumit. l. quęcunque, s. si. ff. de pub. no. in proposito Cy. in d. l. hac consulti ssima, referens Dy. consulti ssima: ita etiam firmat Bar. & cōter alij in l. sciendū, ff. de uerbo. oblig. post Spec. in loco ibi allegato per Bal. & no. Bart. in d. l. heredes palā. s. in testamentis, & optimus tex. quem in proposito nō sūro pōderat ad hoc ibi Bar. & Bal. l. idius. ff. de test. mlti. & no. Bal. in auth. rogati, C. de testi. & in d. l. hac consulti ssima. & in l. i. C. de fide instr. & iure hñte fñsali. lib. no. & Ang. in l. quęcunque, s. si. ff. de pub. & auth. de tabel. in princip.

21 † Et talis rogatus etiam requiritur de iure canonico. scilicet c. in testamentis non conditis ad pias & causas, ut concludit

S Y M M A R I U M.

dies.n.legati conditionalis cedit a die euenientis conditio-
nis.1.unica.s.ſinā aliquid fuſ conditione.C.de catoll.1.in
perſonam.C.de fideicq.ſed erat adita hereditas teſtato-
ris,p. q. aditionem legata efficaſſicet debent.l. cā. q. C.de fi-
deic.l. ſi nemo.ſi.de teſtature. j. Et ſic d.legatum exigi po-
terit per d.legatarios.ergo ſicut ſi tpe, quo purificata fuit co-
ditio d.legati, fuſſet punitum & exactum d. legatum, potuiſ-
ſet fieri ſine aliqua retentione tunc, quia iactura nondum fe-
ſſa erat, & licet poſt ſecuta fuſſet, nō teneant legatarij re-
ſtituere id, q. eis iā qñtū & ſolutū erat, ut dixi, ita ē, ſi poſt
tps, quo peti & exigi potuit d.legatum, euenit caſus diſſe-
teriorationis, non debet hoc nocere d.legatarijs, qñ hīdes
non poſſunt allegare contra d.legatarios, q. fuerunt negligē-
tes in exigendo d.legatum, eo quia ſi non poſſunt hāc im-
putare legatarijs culpam, nec negligentia, ex quo ipſi hīdes
commodum ſenſerant ſeu ſentunt.l.cum in fundo, * poſt
prin.uer quid ſi nullus.ſi.de iure dot.praterq. in pſumptio-
nibz. Quod ſi ex diſſa negligentia legatariorū pſentunt
hīdes commodum, patet, quia non numeratis diſſi qñtū
bus pecuniarum legatarijs, retinuerunt & retinere poterūt
hīdes ad commodum ipſorum heredium, ſeu ſubſtitutorū
abſq. q. aliquas uſuras teneant ſoluere legatarijs, cum illæ
uſurae non debeant, niſi a tpe morz.l.1.C.de uſu. & frug.l.1.
Titia ſcio.s. uſuras.ſi. de leg. 2. Et q. hereditas eſſet adita,
patet, q. aut d. Vitalis adiecit & ſufficit illa aditio ad conſi-
mandum iura legata ſubſecuta conditione legati diſſorum
quinq. milium, aut ipſe non adinit, & tunc traſmiſiſſe ex po-
teſtate ſuata ſi hīditeret nō aditā ad diſſas ſua ſores proxi-
mas.p. l. ſi fratris.C. de ſuis & legi. l. ex milicarijs. ſi. cū. l. ſeq.
ſi. de teſta. mili. l. ſi ſuis, q. pri. & ibi no. Doſſ. ſi. de uulg. &
pup. & plenē p. ſcribentes in l. uentre.ſi. de acq. hāre. & in l.
ſi infanti.C. de iure deliber. ubi ita ſe habet magis cōis con-
ſo. j. Nā ē Iudej a dñr eſſe in patria prāte parentum, cum
uiuant iure Romano, l. fundi. ſi. de iud. iuncta litem in prā-
te. cū. l. ſeq. ſi. de his, q. ſunt ſi uel alie. iud. & ibi in ſpecie ſer-
mat Bal. & in l. nā & ciuiſ. q. ſequi poſt l. itē in prāte. illud ē
tinet gl. 18. q. 1. Iudeorū ſi ſiqui filij Iudeorū fuerūt Chriſti-
num baptiſma, ut ibi gl. hoc ē uult gl. diſt. ius. Quirita, &
Gaſpa. de Calde. c. ſi. ſub t. de Iudeis nā oēs, q. nati ſunt
ex iſtulis nuptijs, conſi. in prāte, q. d. uſp. nā prāte ſi
proprie ciuiſ Romanoz, itē ſi Inſit de patria pri. in pri-
ſe in ſ. 1. & in d. l. itē in prāte. cū. l. ſeq. & in l. poſtlimium,
ſ. ſilius. ſi. de capti. & ſacrum coniugij eſt apud fideles & in-
fideles. 2. de diſ. de Iudeis. c. gaudemus. de diuor. c. de infide-
libus. de conſang. & affini. licet poſſent Hebræi dato libello
repuſij uxore dimittere. ſ. q. 1. non ſatis. & hoc feriori atque
ex diſpōne iuris ciuiliſ, iuxta l. conſenſu. C. de repud. & ſi. de
diuor. p. totū. & tñ nati ex illo mīmonio erant in prāte prāte.
* Non obſt. q. interdum iura dñz Iudeos eſſe ſeruos. ſi. in
Iudeos. extra de Iudeis. 2. q. 3. ſ. ſed quā. 2. q. 8. diſpar. ergo
ſi ſint ſeruī, nō poſſunt habere alios in prāte. 3. q. 3. parre,
& ibi no. l. ſi eueniet. ſi. de adult. quia p. rāderi, q. Iudei
non loquunt de illa ſeruitute, p. q. quis amittat penitus li-
bertatem nā & uxoratus i ſeruitute eſſe dñ. 2. de lib. ho. ex-
hi. & tñ non eſt dubiū, q. retinet filios in prāte. Vñ demus,
q. Iudei nō retinent in ſeruitute, nec uendunt: ut reliqui ſer-
ui. Nec ſubſtituta filij exiſtentia ſuata ſi datione ſubſtitu-
ti ſaſam d. Vitali, prout ſupra, quia per illam ſubſtōnem ſa-
ſam per illum uerbum cū. ſi ſilius meus deſceſſit ſine filijs,
ſubſtituo talem non eſt ſubſtituta exiſtentia ſuata ſi: quia illa
eſt ſubſtō compendioſa, q. ſaſta per uerbum cōe comprehendit
ſi ſubſtō commiſſaria ſubſtōnem poſt pupillarem ætatem.
c. Raynutus. de teſta. l. precipis. cum ibi no. pienē, de impu-
& alijs ſubſt. & plenē in l. Centurio. ſi. de uulg. & pup. & ē
continet uulgarem ſubſtitutionem, ut declarat Bal. in d. l. Cē-
turio. in uerſ. q. utrum ſubſtitutio compendioſa ſaſta per
uerbum cōe, continet uulgarem, confirmat omnes in d. l.
precipis. & in d. c. Ray. uirius. ſed ita eſt, q. quando ſiſto in
prāte eſt ſaſta ſubſtitutio ſiſtō commiſſaria conſuetum
uulgari, non intelligit ſubſtata exiſtentia ſuata ſi, ut probat
Bal. in l. non iuſum. C. ad Treb. & in repet. in ſuis & circa
ultimā

CONSILIVM LXXI.

PONDERATIS uerbis dicti testi puto de iure uerum
esse, q̄ dictis legatarijs non debeat fieri dicta diminu-
tio. Nam testator uoluit, q̄ dicti legatarij haberēt, seu per-
ceptent integrum legatū, q̄n hereditas dicti testatoris de-
mineret ad deteriorē fortunam & substantiam, q̄ esset pe-
r testamentū: postq̄ aut habuissent, aut perciperent legatū
pidicium, non prouidet testator, q̄ dicti legatarij teneantur
restituere aliquam ratam dictis subministris eo casu, quō ha-
reditas reciperet diminutionem & iacturam post habitum
seu percipit legatum, ut patet ex illis uerbis. si tanto mi-
nus habeant & percipiant &c. sed ita est, quōd dicta dimi-
nutio & iactura uenit post q̄ celsit dies legati, si post uenit
tū conditionis, seu mortis Vitalis, qui decessit sine liberis

Liber Secundus Consil. Alexand.

E P I T O M E.

BARTHOLOMAEVS agebat contra Dalmonium, vt eum liberaret ab obligatione, qua tenebatur pro affidu versus Manfredum: Dalmonium respondet, se non teneri ad hanc liberationem, ex quo Manfredotus recognouit eum in focium, propter quam recognitionem nouata fuit prior obligatio. Natta.

S V M M A R I V M.

- 1 Nouatio non fit, nisi expresse agatur.
- 2 Dilectio ad iure uelle non conuenit, qui facit ex necessitate.
- 4 Bannius tenetur comparere per procuratorem.

* Duplicatum consil. § 8. lib. 6. Natta.

C O N S I L I V M I X X I I.

V I S I s & diligenter ponderatis his, de quib. in thema te ante posito fit mentio, si singula dubia p argumenta ad vtramq; parte differere vellem, longo commento narrem. Omisitis itaq; superfluis, circa primum q̄sum breuiter dico, exploratisimū esse dictū Bartholomaeum non fuisse liberatū ad d. Manfredum, dato q̄ Dalmonium administratione d. Falcidiz pro 4. par. in eum translata per ipsum Bartholomaeum se ingerit sciente & patiente Manfredi, et postea, q̄ ex hoc apparet Manfredum sibi in focium assumptū esse dictū Dalmonium pro p̄dicta quarta parte. ¶ TQ̄ p̄batur primo: quia ex aliquo actu sequenti in dubio nō intelligit factam esse nouationē alterius p̄cedentis oblationis, nisi expresse agatur, et si noua per soa intercedat, vt l. i. C. de noua & Insti. quib. mod. tol. oblig. s. p̄. plenē nō. in l. pen. ff. de pre. stip. & in l. qui vltimū fructum. ff. de uer. obl. Et licet Bar. videatur vel in l. d. pen. q̄ de iure digestorum, q̄ interueniente noua persona, secunda oblatio continēte, idē, quod in priori, ficebat nouatio, nisi esset actum, q̄ essent duo rei, ut l. j. in prin. ff. de duob. reis, & eodem casu dicit, q̄ hodie oportet exceptionis sit nouatio per nō. gl. in d. l. p̄. & in l. i. C. de noua. tñ magis cōis b̄ opinio est in contrariū per d. l. in verbo, nihil penitus innovari. ¶ Nā vix negatiua falsificat, q̄ aliq̄ affirmatiuum remaneat. l. i. s. q̄ de ducenta. s. vtrum. de rebus dub. l. a procuratore. & ibi nō. C. manifestā. solut. de maio. & obed. & importat illa verba, n̄h̄ penitus, idem, quod nihil oīno, ut in c. t. in verbo, Nullus, de preben. & Io. And. in c. i. in ver. Pōitus, de postu. praela. in 6. & importat dictio, penitus, idem, q̄ oīmodo, vt probat in l. i. iuncta rub. C. de gl. dia. pen. tol. lib. 11. & Archi. in d. c. i. de sup. neg. praela. in 6. sed ita est, q̄ dictio, oīmodo, vbi iungit cum negatiua, p̄ut in d. l. si tunc importat idē, quod nullo mō. l. in Nauē Sauteli. ad f. i. cum q̄ loca. seu importat idem, quod sine distinctione. l. ubi ar. s. de uer. obl. ergo perinde est, si in d. l. si diceretur, nullo mō nouari, vel sine distinctione non sit nouatio, unde, si ope exceptionis fieret, falsum esse diceret, q̄ nihil penitus sit innovatū de priori oblatio, ut de se patet. Ret̄ esset falsum diceret, q̄ nullo mō, vel sine distinctione non fieret nouatio; & istā opinio. tenuit Iac. de Belin. sua d. sp̄tatione, q̄ incipit, In Christi nō. Amen. Causē l. muniti. pali & c. quā d. sp̄tationē ponit ipse in d. l. postquam liti. C. de pact. & Iac. But. in d. l. si. C. de nouat. & Ray. in l. si p̄. quō penā. C. de pact. & Guil. de Cug. in l. rescriptum. cap. 6. & ibi Bal. ff. de pact. s. l. i. in d. l. si ubi dicit, q̄ si illa lex intelligeretur in sensum Bar. esset importata uerba, & non rebus contraria. l. i. C. de leg. & c. commissa. de elec. in 6. Item non esset inobstanti dubitatio, quā ibi uoluit tollere Imperator, quia adhuc esset dubiū, q̄ fieret nouatio tunc, uel expresse, & idē tener Io. de Imo. Raph. Cyn. Pan. de Ca. in d. l. p̄. & in l. a. non obstat. per gl. in d. l. i. in 1. c. de noua, quia ultra praeferos Doct. dicit, q̄ intelligitur, q̄ rebus manifestis cōtentiōis constabat parces uoluit de nouare, & patet per exempla posita per gl. in d. l. si. & ita ē tenuit Io. de Imo. in l. delegare. ff. de noua & Fulg. in l. cērti condicio. ff. si cer. pet. ita ē est de mente C. Ray. in l. si. & exiam illā genon dicit id, quod allegantur p̄ Bar. si bene intelligantur. Præterea dato, q̄ per alium contrarium, quam per

ultimam char. ff. de libe. & posthu. & in l. Papinianus. s. quarta. & ibi ē Ang. ff. de inoffi. testa. & Ang. & Io. de Imo. in l. i. ff. de uulgar. & pup. sed clarius ponit hanc in d. s. quarta, ubi proprie loquit in substitutione compendiosa, prout in casu nro. ¶ Vnde redeundo ad propositum, si Vitalis decessisset et non adita hereditate, transmissum ex potentia iuratis ad dictas sorores substitutas; & si de consensu & voluntate eorum fuit promissa & soluta dicta quiritas pecunię hereditariae, sine dubio uo adita per eos hereditas iuxta l. gerit. cum materia. & l. pro herede. ff. de acq. her. & l. 2. C. de iure delib. et sine consensu & voluntate sua facta dicta solutio pecunię, & tunc cū, ut dixi, d. pecunia non esset i effectū di minuta hereditas p̄dicta, quia competeret substitutis ius agendi contra eos, qui d. pecunię q̄ritatem sine eorū cōsen su minus debite soluisset, facit l. qui h̄dem. s. si. & l. filia. C. de sol. ¶ Confirmant p̄dicta, quia si diceremus, q̄ et si postq̄ decessisset dies legatarij, & postq̄ solutū fūisset legatum, de unaquaq; diminutione contingente ex quocunq; euentu deberet fieri diminutio, sequeretur, q̄ singulo die, quo contingeret pro uictu quotidiano heredum, fieri substitutorū p̄dictorū, uel alias quouis modo diminutionē fieri, deberent singulis diebus & horis d. legatarij reddere & satisfacere pro rata d. legatarij, & expensam subire minutatim singulis diebus, ut dixi, q̄ v̄r absurdum dicere, arg. l. i. in prin. ff. de alim. & ciba. lega. & l. cum hi. s. causa. ff. de transac. & s. debet in interpreta tione uoluntate disponētis attendi id, q̄ uerosimilius est. ca. in p̄cipuis. de reg. iur. in 6. l. si seruus plurim. s. si. ff. de leg. 2. ¶ Hoc comprobāt & alia rōne, nam intelligendo, q̄ re statator uoluerit duntaxat, q̄ debeant d. legatarij sentire iactu rē ratam, q̄ ueniret, uel contingeret, anteq̄ cederet dies legatarij, istud habet optimam rōnem: quia uoluit testator fauere filiabus, q̄ necessario ex tunc erant in casu d. legatarij debendi: quia d. legatum reliquum erat in casu, quo haberet locum dicta substitū, q̄ totum habere non potuisset, si tpe mortis Vitalis p̄decessisset d. filia testatoris. l. si ex pluribus. ff. de suis & legat. l. qui liberis. s. h̄c uerba. ff. de uulgar. & pup. Sed si intelligeret, q̄ testator uoluerit, q̄ unaquaq; iacturam sentirent, q̄ et uenisset, postq̄ decessisset dies legatarij, sequeretur in cō uenies. s. q̄ si d. filie testatoris post mortem Vitalis decessisset, reliquū tñ extraneis ipsarū hereditibus, q̄ testator uol uisset anteq̄ d. legatariis d. legatum, qui sunt de agnatione testatoris, & illud applicare dictis extraneis, q̄ non est p̄sum mendum. l. cum acrisim. in f. C. de fideic. & l. si. C. quorū bon. re. in d. l. si seruus plurim. s. si. in uer. charitatis uel fecit fructo & c. Et p̄dicta et tanto magis procederent, si d. Vitalis decessisset in pupillari etate, substituti successissent, & ex capite pupillaris comprehensione in compendiosa, iuxta ca. si p̄. de test. in 6. & gl. i. q̄ s. quā rōne. In f. de pup. substit. & Archi. in d. c. si p̄. & et Io. And. ibi notaella, & D. Card. in d. c. Raynarius. & Orl. in cōf. 22. § incip. in proposita & Sal. & Pulg. in d. l. p̄. & Sal. in l. extr. C. de inoffi. testa. & Ang. & Io. de Imo. Raph. Pan. de Cast. in l. Centurio. & Io. de Imol. in d. c. Raynarius. ubi refert se ita consultasse, & ita tenent alii, quos ibi referunt, & ita sum solitus conuolere in d. l. Centurio. & ita et consulti Pau. de Ca. in cons. 8. ut referret per d. l. p̄. in inducendo, q̄ ibi miles in dubio nō ad hūisse testari iure cōi. l. in test. & l. quamuis. C. de testam. in l. i. ergo cum testator solum locutus fuerit de diminutione suę hereditatis, non intelligo, q̄ diminutio ueniret post casus substitutionis pupillaris, quia tunc d̄r tractari de hereditate pupillari. sed & si plures. s. filio. ff. de uulgar. & pup.

A D D I T I O N E S.

- ¶ Legatarij. Pro hoc facit, quia qui prohibetur petere non prohibetur t̄nere. per retentionem, C. de usu. l. 2. & ibi Bal. nō. C. de fideic. & patet in excommunicato, iuxta nō. in ciuitatibus. de iud. Natta.
- ¶ Cum in fundo. Et itud ibi dicit gl. in uerbo, ex quo ipsi lucrum, ad idem tex. in l. i. nupia. s. i. ff. sol. mar. Et facit illud Quidius, qui culpas alii, tibi me laudare necesse. Natta.
- a Iudici. Infra lib. 5. cons. 6. * Quod iudici filios habent in potestate, teneantur lex. in l. i. mutuum. ff. de uer. obl. Natta.
- ¶ Quantitas. Ista solutio pecunię facta aliis, & ex eo pretendebatur diminutio hereditatis. Natta.

Libri Secundus Consilii Alexand.

Faustina m, uel similia, per hoc non sequitur, ergo tractavit eam ut filiam: quia et talia conveniunt et fieri possunt alijs, q. filijs. Bñ faciunt, quæ no. Bar. l. si quis a liberis. s. Julianus. ff. de liber. agno. & no. per Doct. in c. per tuas. de probatio. cum si milib. Preterim flante dicta protestatione & declaratione aij, tanto magis, cum tractemus de excludendo presumptionem delicti ipsius D. Io. ¶ Nam in dubio sp. fieri debet interpretatio in partem, per quam evitatur delictum, & dubia probatio debet ad illud adaptari, ut eleganter tradit p. Bar. in l. non solum. §. sed ut probari. ff. de operis novi nunciat. & Bal. in l. precipi. 7. col. in uerf. & scias C. de impuber. & alij sublit. & Moderni in c. licet causam. de proba. ad hoc l. 2. cum ibi nota. C. de peti. here. l. merito. ff. pro loc. Sed si fiat interpretatio, q. illa non fit filia D. Ioan. nec tractata ut uera filia, est evitare delictum, & suspitionem damni coitus, ergo & C. Insuper et uir probare testes D. Nuz. & Nardi, q. eo tempore, quo mater Faustine uenit ad habitandum cum D. Io. erat pregnans, & quod inde ad quinque menses peperit filium, & sic non potuit esse filius D. Io. nec natus ex eo præsumitur, ut Cy. in d. l. i. uicini. & C. et facit l. septimo mense. cum ibi no. ff. de statu homi. Sed posito etiam, quod probatum esset, aut probaretur, ipsam Faustina esse natam ex d. Dom. Io. & eius concubina, tamen talis filia non potest petere legitimam in d. bonis d. Domini Ioan. prout petit: ¶ quia prius nihil petere potest in bonis patris, nisi alimenta de iure canonico, qñ non haberet aliunde, unde fe aleret in auth. ex complexu. & quod ibi Doct. maxime Bald. C. de incest. nupt. & in c. cum haberet. de eo, qui duxit in matrim. eam, quam polliuit per adulter. & l. i. C. de natu. lib. Preterea nedum filia spuria, sed nec naturalis unquam potest succedere contra uoluntatem, & testm patris, dato quod potest succedere ex testamento, uel ab intestato, ut est gl. reputata. sin. gularis in l. i. in gl. 2. & ibi Barto. ff. de bonorum possess. contrabatu. & pro illa gl. est tex. in l. ff. quem ad hoc ponderat Bal. C. de natu. libe. & no. Bal. in l. i. C. quorum bonorum. & in l. certum. in 3. col. C. unde legi. ergo nullo modo potest d. Faustina petere dictam legitimam, nec uenire contra uoluntatem testatoris. Ac etiam dictum legatum librarum centum sibi relictum in testamento obtinere non potest, quia nondum uenit tempus præstandi legati, quia secundum dispositionem testatoris debet sibi præstari legatum, quando professionem fecerit. Vnde, cum ante illud tempus fuerit sibi opposita exceptio reus debet totaliter absolui. s. temporalis. In situ. de excep. l. i. in ff. quando dies usu. legati. & declarat Bar. in l. eum, qui ita. l. 2. in ff. de uerbo. oblig. & no. Doc. in l. exceptionem. de excep. in c. r. de plus peti. ex quibus concluditur, dictam Dominam Nutā, & Nardū, & eorum intercessores esse absoluenos.

ADDITIONES.

- * Spurius. ¶ Adde Abb. in c. innotuit. col. 4. de elect. ubi dicit, quod presbyter non dicitur committere simplicem fornicationem, sed adulteriū, quia uidetur matrimonium contraxisse cum ecclesijs. Natta.
- * Singularis. ¶ Hec quoque communiter approbata, ut Alex. tradit in l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad Treb. Nat.

EPI TOM E.

PENDENTE prima conductione Petri finiendi anno 1450. Idem Petrus ann. 1446. conduxit hinc ad nouem annos. Dominus locauit Francisco ad certum tempus inchoandum anno 1455. quo adueniente Petrus caussatur secundam suam conductionem durare usque ad annum 1459. quasi secundum quinquennium non inciperet currere, nisi a primo quinquennio lapsus. Respond. quod ex die contractus cepit currere propter uerbum, hinc, quod est de indubitabili.

CONSILIVM LXXV.

- * PONDERATIS his, de quibus in themate fit mentio, ¶ Vt prima consideratione tempus primæ inuestituræ attendi finitæ de anno 1450. & sic finito primo nouennio, non obstat secunda conductione, & inuestitura facta, durare primo nouennio, & per consequens tps secundæ obligationis & inuestituræ durare usq. ad annum 1459. ¶ Quod probat, quia per secundam conductionem & inuestituram nõ ui-

detur secuta nouatio primæ, nec ab ea esse recessum, postea ita expressim non fuit actum. l. in. C. de noua. & infra quibus. mod. tol. obli. s. Præterea, Pro hoc facit, quia licet per alium contractum, q. per stipulone possit fieri nouatio precedentis obli. non probat. l. si mandato meo. §. si ff. mandati. q. uet. ad hoc pro singulari ponderat Bar. & alij in l. si de nouatio. tñ per alium contractum, q. per stipulone sequentem nunquam fit nouatio aliquo modo, nisi expresse agatur etiam inspecto iure Digestorum. Item illas. §. ff. l. ubi quis ff. de pecu. & no. Bar. in præleg. l. 1. Adde & tertio, q. facit. l. si q. ante. uerf. idem Pomponius ff. de acq. pos. ¶ ubi si precario rem accipi eo acto, q. in me possessio transferatur, & eandem rem postea ab eodem conducam per sequentem possessionem non uidetur recessum à prima. Pro hoc & ultimo facti rō. cum de indebito, cum simil. de prob. quia nõ est uerisimile, conductorem uoluisse renuanciare iuri sibi competentis uirtute primæ conductionis. ¶ Sed his non obstantibus, traria snia ut mihi uerior & magis de mente cōtrahentū, q. secunda conductio & inuestitura Petri dñ inceptis 1446. die 13. Octobris, & finita fuisse post nouennium tunc proxime secutum, & sic non durasse usq. ad annum 1459. hoc uolentem percipitur ex uerbis infiræ secundæ conductionis & inuestituræ factæ 1446. ¶ dum dñr hinc ad nouem annos proxime futuros tñ, quæ uerba important, ac si dictū esset de isto die usque ad nouem annos tñ, ut est tex. in l. placet. cum gl. de uerb. ab hinc. C. de fac. fan. eccl. & Infr. de iure natur. gent. & ciuili. in prin. cum gl. in uer. hinc. ¶ Quinimo illi dies facti infiræ secundæ inuestituræ computatur in dicto nouennio secundæ conductionis: quia, per illam dictionem, hinc, tps computatur de momento ad momentum, ut inquit Bar. Bal. & Angin. l. i. ff. si quis cautioni. & Bald. in eos. s. finautem. C. de appellatio. & Ang. & Rayn. in l. hmoi. la. 2. ff. de uer. obli. Et per hoc bene facit tex. in l. huiusmodi. ubi si stipulatus sum te per hæc uerba, uidelicet, si Titius consul factus fuerit, tunc ex hoc die in annos singulos decē dare spondes? & post triennium ad die stipulationis extitit conditio, ceteræ etiam decem pro singulis istorum dictorum trium annorum peti poterunt: quia propter illa uerba, ex hoc die, quæ æquipollent dictioni, hinc uidetur cōtrahentes denotare non solum, q. illud initium temporis erat terminus, in quo celebratus erat contractus: sed etiā uoluisse connumerare illud tempus in tempore præstationis, & solutionis annuæ. Ita ergo in proposito illa uerba, hinc ad nouem annos, denotant, quod tunc incipit currere tempus secundæ conductionis. ¶ Pro hoc facit: quia ubique durante tempore primæ concessionis fit secunda concessio in longius tempus, tunc per secundam cōcessionem potius est prorogari prima, quam de nouo cōcedi. l. sed si manente. ff. de precari. cum stipulatus sum mihi à Proculo. ff. de uerbo. oblig. Et per hoc patet responsio euidentis ad allegata in contrarium: nam non uero curo, q. per secundam conductionem non fit facta nouatio primæ, & quod quod ad illos quatuor annos, qui restabant de prima conductione tempore factæ secundæ conductionis, potuerit conductor retinere ex utraque conductione, & agere ex utroque contractum: tamen dñr, quod secunda non potest excedere nouennium inchoando ipsam tempus de anno 1446. die 14. Octobris propter illa uerba, hinc ad nouem annos & C. ¶ Et præsertim in cōtrahentibus uerba sunt strictè & propriè accipienda. cap. cum dilecti. de donatio. & l. quicquid attingenda. ff. de uerborum obligatio. ¶ Pro hoc ultimo facit: quia Franciscus habet clarè fundatam intentionem suam per instrumentum suæ conductionis, per quod clarè apparet, quod debet sua locatio incipere post nouennium inchoatum 1446. die 13. Octobris. ergo si Petrum ad excludendum Franciscum producat instrumentum suæ secundæ inuestituræ, oportet, quod dicamus, uel quod uerba secundæ inuestituræ Petri sunt clara contra Petrum, uel est ostensum, uel si sunt dubia, de his fieri interpretatio contra Petrum, qui ex illo instrumento uisum fuisse intentionem fundare. l. ueteribus. ff. de pactis. l. stipulatio ista. §. in stipulatio. ff. de uerborum obligatio.

ADDI.

ADDITIONES.

- * Hoc consilium reperitur lib. 6. consil. 56. Naza.
- * Hoc consilium duplicatum est infra consil. 56. vol. 6. Hier. Zanch.

S Y M M A R I U M.

- 1 Titulus titulus a iuncti antiquiorem sine titulo. no. 3.
- 2 Petitorium abforder possessorum, nisi quod ad impensas litis.
- 6 Dominium territorij non inferit nisi iurisdictionem.
- 3 Possessio recentior prelatum claudelina.

C O N S I L I U M LXXVI.

In causa & lite inter magnificum Albericum de Manfredis agentem, & hofes seu cōe Lugi se defendentes. Advertendum est, qd Albericus agit petitorio simul, atq; possessorio recuperandæ ad loca & terrena infra scripta, videlicet fabricatum locum positum in partibus Romadiolæ intra infra scriptos fines, videlicet ab Oriente flumen vetus Saurem, ab Occidente iuxta loca dicta, la Manfreda, & ad Meridie iuxta iter, quod itur ad castrum Consilicis, & fundum Capiguaræ, & Septentrione iuxta valles, & sistr petit terrenum, signum locum dictum, la Manfreda, positum in partibus Romanadiolæ infra istos cōfines, videlicet ab ortu Solis iuxta fabricam, ab occasu foueam in correa vacchis, & ad Meridie iuxta viam, qua itur ad Fabriaco ad castrum Consilicis, & Septentrione iuxta valles, q bona delineantur & occupant per hofes & cōe Lugi, vt ex confessione Syndici vel Procuratoris eorum appareat: quia consuetudine possideri per dictum cōe postea inter dictos cōfines. Videndum erit in primis, vtum sit fundata intentio Alberici. Secundò principaliter erit videntum, an per partem aduersam talia sint probata, q habent elidere intentionem agentis. ¶ Circa primum dico fundatam esse intentionem in petitorio, quia de anno 1430. magnifici & potentes dñi Guidatus, & Astorgius de Manfredis titulo donationis donauerunt d. Alberico plura bona: & inter cetera donarunt sibi dictum locum appellatū de Manfreda: & constat, q Albericus dictum locum possidebat, & possedit, ut deponunt plurimi testes recepti pro parte sua, maxime Iacobus Sancia de Mordano, & Rodulphus, ac Mengolus, & Ioannes Georgij, & Bartholomæus, & Vianus Benedicti, & quidam alij, & sic possedit Albericus cum titulo. ¶ Ista ita est, q vbi duo sunt, quorum vnus possedit cum ti. & alter sine titulo, si intentatum est petitorium, & possessorij, potentior est ille, qui fuit possessor cum titulo, & si aduersarius habuisset possessionem antiquiorem sine titulo. ¶ Et ad hoc addendum præsuppono, q vbi agitur cā possessorij & petitorij simul, tunc si vnus ex litigantib; probat melius de possessione, & alter probat melius de dominio, vel quasi dño; ut quia titulum habet, debet iudex pronuciare super utroque, si liquet, & in possessione pronuciabit pro illo, qui melius probauit de possessione, q pronuciacionem super possessione facere debet, ut sciatur, quis teneatur ad expensas. ¶ Lurique, ff. de rei vendi. ¶ Et in petitorio iudex pronuciabit pro illo, qui probabit de dominio, vel quasi dominio deducto in iudicium: tunc ille, qui obtinuit in petitorio, non teneatur restituere possessionem illi, qui obtinuit in possessione: quia ei, qui obtinuit in possessione, obstat exceptio, do lo facis: quia petis, quod restitutus es. l. dolo facis. ff. de doli exceptis. l. siue uero Cy. ¶ cōiter approbata in l. incerti. in d. q. 2. q. 2. primo casu, quod contra & c. C. de interd. l. 10. And. alij in cap. pastoralis de causa possessionis, & proprietatis, ad quos etiam se remittit Bart. in l. naturaliter. s. nihil commune. in pen. q. ff. de acquir. possessio. versu. tu quid pro uno. ¶ Hoc præsupposito, dico etiam in dato, q commune Lugi probaret de antiquiori possessione, & pro eo deberet ferri sententia in petitorio quod ad finem descendendi quis tenetur ad expensas; tamen in petitorio debet ferri sententia pro Alberico, qui titulum habet hibiilem ad acquisitionem domini, ut et de iure de possessione, quantumcumque etiam appareat possessionem suam esse recentiorē; & non teneatur Albericus restituere possessionem dicto communi, quia maius dictum commune habuisset possessionem antiquiorem, ut patet ex præsupposito supra fundato. Et istud

est ærum dato, q titulus Alberici esset maior possessione d. cōis, & hoc ita esse probat per ea, quæ dixit expressè Io. And. in addit. Spe. in ti. de causa possessio. & propriet. s. nūc uidēdum. in fi. additionis. ubi uoluit, q ubi agit iudicio petitorio, & appareat, q vnus primo possedit et cum titulo, & postea cecidit, & illa possessio puenit postea cum titulo ad Titium, Titius quamuis habeat minorem possessionem, potentior erit pp titulum & possessionem, nisi ille titulus fuisset per Titium acquisitus mala fide, uel lite pendente, ut ibi plenè no. per eum. Et idem Bal. in l. quoties. C. de rei vendi. & in ult. colu. n. 6. modo reflat & c. ¶ C. si plures una fisa, & idem sentit Bar. in l. si. si. duobus. ff. de publiciana. Et sic apparet, q ubi sumus in iudicio petitorio, non curamus, q titulus sit recentior possessione aduersarij, q talis titulus est sine mala fide. l. pen. & ibi no. C. de eund. Et est clarum est, qd titulus dictæ donationis fuit ante aliquam litem motam inter prædictos, nec iure cautum reperit, q ad hoc, ut quis obtineat in petitorio, oportet esse in antiquiori possessione aduersarij. Sed hñ in d. c. cum dilectus. de causa possessio. cū ibi no. q causa proprietatis semper tanquam dignior præferri causæ possessionis, & expressè dicit Auto. de But. in ca. causam de probatio. pen. uel ult. char. i. uer. suppono, q attentat & c. q. si quis habet possessionem suam iuniorē ex titulo, obtinebit, & sic apertè ibi determinat iste passus. ¶ Fortius et dicit Antonius de Butrio, q et in mero possessione obtineat ille, qui recentiore possessionem suam iustificaret ex ti. ut et no. Bar. in l. si de eo. s. si. ff. de acq. possess. & ibi clarius Ioannes de Imo. ubi istud limitat, quam limitationem non refero: quia non expedit, maxime cum in casu nostro sit intentatum est petitorium, quo casu debet feruari illud, q dicit Cy. in d. l. incerti, in qñe, prout retuli supra in princip. Insuper dico alia rōne debere d. Albericum obtinere ne dum in petitorio, sed et in possessione, quia testes sui probant de possessione 30. annorum, & a tempore, quo fuerunt expulsi Comites de anno, q est circa illud tempus, ut probant testes deponentes de possessione Alberici, quos supra nominavi, & et Stephanus de Agriellis, qui ut et deponere de possessione patris Alberici, de quo et deponit Ioannes q. de Pugiorto. ¶ Nec ad hoc obstat dicta testium communis Lugi: quia respondebo statim circa expeditionem primi membri principalis. ¶ Ante secundum principaliter est uidendum, an talia sint deducta pro parte dicti communis, quæ habeant elidere iura dicti Alberici, & dico quod non. Nam in primis non obstat, quod dictum commune conatur probare, quod dicta bona sunt in territorio dicti Lugi, & inter istos cōfines: quia non sequitur bona fide sita in territorio Lugi, ergo particulare dominium ipsorum spectat ad commune Lugi: quia habere territorium ¶ non denotat, & quod dominium eorum particularium spectat ad illum, qui habet ius territorij, sed denotat, in quo quis habet exercitium iurisdictionis. l. pupillus. s. territorium. ff. de uerbis. signifi. in cap. 1. & in clem. ne Roma. s. sanè. de elect. in 6. & ita exponit gloss. in l. quicunque. C. de fundis limit. lib. 1. ¶ Vnde videmus, quod Imperator, quamvis sit dominus totius mundi quod ad iurisdictionem & protectionem. l. de precatio. ff. ad leg. Rhodium de iactu. & l. bene a Zenone. C. de quadri. præscrip. non tamen intelligitur dominus rerum particularium, ut no. glo. & Barto. in proœmio Digestorum, in princ. & per Barto. in l. 1. s. per hanc ff. de rei vendi. & in extrauaganti, ad reprimendum. in uer. totius orbis, & Ang. in d. l. bene a Zenone. & Bal. in l. cunctos populos. in princ. C. de summa Trin. & fide catho. Denique plures ex testibus Alberici, & maxime Paulutius, & Bolognetus, & frater Antonij Bontinus, & Syluester deponunt, q territorium Lugi non se extendit ultra flumen uetus, & sic non comprehendit Manfredam, & etiam deponit Ioannes quondam Petri, qui expressè dicit, q Manfreda non est de territorio Lugi, ut deponit dictus Bontinus. ¶ Non obstat etiam exceptio præscriptionis allegata per dictum commune, quia de aliquo titulo nō docet commune, licet sine titulo cum bona fide pos sit perici præscriptione triginta annorum iuxta ea, quæ ple

nē no.

Liber Secundus Consil. Alexand.

nē no. in c. si diligenti. de p̄script. & in c. r. eoti. li. 6. q̄n bo
na fides ipsa esset allegata, quā tñ non est allegata, sed allega
ri debet iuxta l. si adulterium cum incestu. §. idem Polioni.
ff. de adulter. & exp̄se notat Bal. in c. si quis per triginta.
si de feud. fuerit controuers. & no. Ang. in leum qui. §. si. ff.
de Publicia. & in l. super longi. in 3. col. C. de p̄scriptio. lon
gi tempor. tñ in casu nostro non potest procedere p̄scriptio.
quia non est probatum, q̄ commune Lugi possederit p
triginta annos dictum locum appellatum, de la Manfreda
& conuatum, prout in libello actoris, prout est infra dice
tur, & maxime per testes & contestes concludentes in eodē
initio & fine 30. annorum completorum ante litem motam,
prout requirit, & plenē tradit Bar. i. l. Celsus. ff. de usucapio.
& Doct. in c. licet causam. de probat. & Bal. in l. si. in 15. oppo
sitione. C. de edict. diui Adria. toll. ¶ Insuper nō obstat, si di
cere, q̄ commune Lugi probaret de antiquiore possessione
per testes suos. Albericus uero probat de recentiori, ergo de
bet obtinere commune Lugi, q̄ quia possessio Alberici tanq̄
d recentior a p̄sumit clandestina, ut in cap. licet. de probato
rio. & no. Doct. in l. r. C. uti possidetis. & Bar. in l. si duo. in
princ. ff. uti possidetis. Ad hoc rideo, q̄ est positio, q̄ illud ef
fet uerum, p̄ commune Lugi probasset de antiquiori posses
sione, tñ attento, q̄ cum possessorio cumulatim est petito
rium, & in petitorio sine dubio melius probat Albericus, er
go debet pronuntiare pro Alberico in petitorio, cuius uictoria
effectualiter p̄ferat, ut probauit supra in primo p̄suppo
sitione: nam probat Albericus in titulo suo, quem habet de
illustrissimis Manfredis de Fauentia, & est probatum ēt ue
rē per omnes testes Alberici, quod dicta Manfreda fuit tēta
& possessa per illos duos de Manfredis.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Cyn. decif. Tholo. 494. Alex. infra.
- b Io. And. l. id. m. ibi tenet Abb. col. 3. uers. Ad tertium qualis Pau. de Ca. in l. si de ui col. 3. ff. de iud. Natta.
- c ¶ Titulum. Bal. l. data opera. in fi. C. qui accu. non poss. Anch. conf. 361. in fi. Alex. d. §. nihil commune. & ibi Soc. col. 3. nu. 9. Curt. Sen. conf. 76. C. ap. per omnes in c. licet causam. de prob. Dec. conf. 302.
- d De rectorio non inferri ad dominium rei particularis, uide Bart. in l. r. col. si. ff. de iurid. omni. iud. uide Abb. in ca. nimis. de iureiur. col. 1. & in fi. Alex. d. §. no. ab. de p̄script. A. ff. id. decif. 267. Pau. de Ca. con. sif. 6. Videtur decedum p̄fatos. l. 2. Jacob. in uerbo dicta uasali promiserunt col. 3. uers. subsequenter quero. Natta.
- e ¶ Territorium. D. xi in consuet. Paris. §. 46. q. 1.
- f Debet. Adde, quod allegari potest post conclusum in causa, & quod qui dicit se possidere rem tanq̄ am suam, uidetur tacite allegare bonam fidem, quod sufficit, ut per Dec. in l. non hoc. C. unde cognita. Et de istis pulchrē ponit Mathæus de Afflic. decifio. 178. ultimo dubio. Nat.
- d ¶ Recentior. Supra l. i. conf. 110. nu. 1. infra lib. 5. conf. 88.

S Y M M A R I U M.

- 1 Sententia, quatenus non sunt conformes, potest ter appellari.
- 2 Index potest sine causa augere, non minuire tempus datum condemnatis.
- 3 Inmutatio dici facit dispositionem difformem.
- 4 Papa committendo admittit appellationem in admissibilem.
- 5 Primicerius iure communi non est dignitas.
- 6 C. Statutum, de re scriptis in sexto, etiam inter laicos litigantes, locum habet.
- 7 Error communis non inuat delegatum ad unam causam.
- 8 Nullitas def. etus iurisd. etionis nunquam censetur sublata.
- 11 Nullitas euidentis impedit executionem trium sententiarum.
- 12 Exceptio dominij notoria excludit agentem interdicto recuper. etia.
- 13 Exceptio, qua non debet admitti, si est admissa & probata, nocet.

C O N S I L I U M LXXVII.

IN CAUSA & lite uerente coram Abbate sancti Proculi Papa delegato inter Andream de Casali partim appellantem, ac de nullitate dicentem, & partim appella
tum, & Basilium de Arengheria similiter partim ap

pellantem, & partim appellatum, de pluribus contingit au
bitari. Et primo, utram d. Andream, in cuius fauorem latius ac
cedente et consilio plurium probabiliū mercatorum, li
ceat & licuerit appellare ad quadam snia ultimō lata contra
cerum sancti Petronij, in qua dictus Andreas eodem nate
extitit in florentis recentis aureis de camera d. Basilii intra
tres menses soluendis, attento q̄ contra eundem Andream
latā fuerunt duæ alie snie prius, in quarum utraque prius
condemnatus fuerat dictus Andreas ad dandum d. Basilio
pro residuo suorū florentis ducentos uiginti, & pro parte lu
cri sui ducatos centum triginta, & in snia secunda condem
natus fuit, prout in prima snia fuit condemnatus in florentis
sexaginta aurei, prout latius in dictis sententijs. In quo dico
de iure licuisse & licere dicto Andree appellare ad dicta sen
tentia ultimō lata ad dicto asserito Primicerio. ¶ Quod pro
bō omisissis superfluis: quia quatenus snia non sint conformes,
p̄ ultra secundam appellationem ter appellari, solū est
prohibita appellatio tertia ab eodem cap. snie l. 1. C. neli
ceat tertiū prouoc. in uers. eisdem capitulis, & in auth. de iu
d. §. appellationibus. aliās est in §. audientiam, & in 2. q. 6.
§. post. in c. sua nobis. extra de appellatio. & utrobique not.
Doct. & no. Spe. in ti. de appellat. 2. parte. §. quoties. uer.
1. Sed ita est, q̄ Andreas non ter appellauit ab eodem capi
tulo snig, ut infra ostendam, ergo procedit sua tertia appel
latio. Quod autem non sit idem capitulum snie ultimē late
per Primicerium cum capitulis contentis in primis senten
tijs, ēt in summa ducatorum triginta quinque, ostēdo. Nam
positio sine p̄iudicio, q̄ due prime snie conformes essent
tantum respectu summe; tñ hæc tertia snia lata per Primice
rium dicitur differre effectualiter in qualitate & substantia
propter adiectionem illius temporis trium mensium, quod
probat. Nam p̄suppono, q̄ uirtute statuti sub rubrica,
de p̄ceptis sciendis, & confessis, uel conuictis, est prouisū,
q̄ snia condemnatoria alicuius quantitas debet executio
ni mandari intra sex dies, postquam in rem iudicatam tran
suerit, fide de iure cōi debet mandari executioni intra tem
pus quadrimense, ut l. 2. & l. si. C. de usur. rei iudic. Vnde
dictus Primicerius in sua snia dictam prorogasse, & auxisset
minum datum per dictum statutum condemnatis ad solu
dum; quod quidem facere potuit, etiam sine causa, dato q̄
diminuere sine causa non potuisset. l. 4. §. si quis condem
natus, & ibi gl. & Doct. firmant. si de re iudic. & in eazentis.
de offi. deleg. & Jacob. de Belui. in auth. de exhibendis.
§. 1. & Ange. in l. debitoribus. ff. de re iudi. ¶ Sed ita est, q̄
inmutatio dici in dispositione reddit illam dispositionem
diuersam in qualitate, & substantia ab alia dispositione nō
habente diem, adeo q̄ inter illa dispositiones nulla dicitur
conformitas esse, ita probatur in l. 1. §. si quis simpliciter. ff.
de uerb. oblig. & ibi not. exp̄se Bar. in §. praterea. l. i. ff.
de iurid. stipulat. l. 1. §. si stipulanti. & l. inter stipulantes. §.
2. ff. de uerb. oblig. ubi apparet, q̄ diuersitas in quantitate nō
afficit stipulationem in eo, in quo conuenit. In minori sum
ma: quia dicuntur esse cōformes interrogatio, & responsio.
Sicut autem, si deformatas sit: quia interrogatio sit facta pu
re, & responsio sit facta in diem, uel interrogatio sit facta de
promittendo ad certam diem, & promissio, seu responsio
sit facta ad aliam diem ēt breuiorem & utiliore stipulan
ti: quia hæc diuersitas qualitatis inmutat substantiam obli
gationis, & qualitatis, ita dicit Bart. in d. §. si quis simplici
ter. per illum tex. sic ergo, si ultimus index condemnasset
ad aliquid diuersum in subia ab eo, quod cōdēnasset duo
priores iudices, p̄soudabili p̄sser ab illa snia sua appella
ri, quia non diceretur ab eod. cap. sententia appellari: ita de
bet posse in casu nostro, & in hoc diligenter aduertat d. Bas
ilium: quia ita esse de iure reperiet, licet, si non fuisset illa
diuersitas dici, sed quantitas, p̄sser dici non posse appella
ri per predictā: nam cum hoc casu nulla sit conformitas,
cessat p̄sumptio trium sententiarum. ¶ Secundo principia
li fundamento ostēdo de iure cognosci de hac causa appella
tionis

bonis, & sic de iniquitate disce tertie finis: quia in commissio-
ne huius causae appellationis commissa per sanctissimum do-
minum nostrum in mentio de supplicatione dicti Andreae,
in qua narratum est, tres finis fuisse contra eum in causa lata,
& in hoc non obstante Papa committit in eam appellationem
quo casu dicit dñs Antonius de Butrio & expressus Io-
annes de Imo. in c. sua nobis. de appellatione. §. Papa comit
tendo causam ut causam admittit, non obstante, qd alias non
posset tertiò appellare, allegat id, quod not. gl. in cap. statu-
tum. in uerlittera de re scriptis. §. in cap. pastoralis. s. p-
terea. in gl. de offi. delegat. §. Contingit. & secundò princi-
paliter dubitari, an contra petitionem executionis finis la-
pale per Primicerium possit opponi exceptio, adeò qd impe-
diatur executio dictae finis quo ad dictam finem ducatorum
ducatorum quinqueaginta. In quo dico, qd sic. Et ad istud oñ-
dum præsuppono dictam finem esse nullam ex duplici
capite. Primo: quia lata fuit per dñm Primicerium tanq-
am delegatum à quodam delegato particulari Sedis Apo-
stolicæ, & sic d. Primicerius, quamvis dicatur habere offi-
cium Primiceriatu: tñ non habet dignitatem Ecclesiasticam:
quia ut incidenter apparet ex literis Eugenij Papæ, d. Pri-
miceriatu non est dignitas, sed officium est. de iure cõ Pri-
miceriatu quique nominatur dignitas, quique officium, qñ-
que personatus, largè accipiendi dignitatem, prout accipit
in materia nostra, ca. statum. de re scriptis. §. Primiceriatu non
est dignitas, nisi in loco ita reputetur, & habet signa digni-
tatis, ut quia habet administrationem rerum ecclē cum in
filiis. Ita Doct. in c. de multa. de præben. & in cap. 1. de con-
suetudine. §. 6. Si ergo d. Primiceriatu est officium, aliud est
officium, aliud est dignitas. cap. si de præben. in 6. cap. 1. de
consuetudine. eodem libro, ergo succedit dispositio de qua in c.
statum. de re scriptis. in 6. ubi habetur, quod causæ delegan-
de per sedem apostolicam debent delegari solum personis
in dignitate ecclesiastica constitutis, prout ibi hñ in gl. in uer-
littera. Et idem hñ in subdelegatis: quia debent esse per
sonæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, ut ibi in gl. 3. & ibi
in gl. in uer. legatorum. & est text. ibi. §. in nullo. Et non ualet
processus factus corā talib. delegatis in dignitate non consti-
tutis, et si nihil opponat, ut no. gl. & Doct. in c. statum. in
6. Nec partes aliquo modo tali exceptione pñt renunciare fir-
mari. Io. And. in additionibus. Spec. in ti. de iud. deleg. s. exci-
pi potest. in additione incipiente, hodie falsum est per id,
quod hñ in c. statum. in fine. §. Nec obstat si dicatur,
dispositio illius cap. statum. non habet locum, ubi cõ uer-
tetur inter laicos per id, quod hñ in d. ca. sua nobis. extra
de appellationibus, quia rideo fm ueras responsiones alias
conclusiones qd dispositio dicti cap. statum. habet locum
fñ, qñ uertetur inter laicos, tum quia generaliter textus
loquitur, & sic generaliter debet intelligi. de pretio. ff. de
publ. cap. solita. de maior. & obediunt. tum et quia in casib.
uerlentibus inter laicos militat una finalis ratio dicti capi-
statum. quia redundat dedecus sedis Apostolicæ, in uer-
sione committitur & istam opinionem tenet Host. in d. ca. sua no-
bis. & uidetur et illam tenere Ioannes Andreas, quia cõcor-
dat istas opiniones quarum prima est, qd possit committi
causa laicorum illi, qui non est dignitate ecclesiastica, & ma-
ximè quando causa foret criminalis, & ad penam sangui-
nis, quæ non potest committi clericis, c. si ne clericis, uel mo-
nachis. lib. 5. & capit. in archiepiscopatu. de raptor. Secundò
ponit opinionē, quòd nullo modo potest committi his, qui
non sunt in dignitate ecclesiastica, propter generalitatē di-
cti cap. statum. & subdit, tenendum esse illud, quod seruat
curia ecclesiæ Romana, quod Ioannes Andreas in ultimo lo-
co inter opiniones iuris refert per ultimam opinionē illā, quæ
habet, quòd commissio non ualet, ergo illam intelligitur ap-
probare in puncto iuris: quia opinio posterior ut approba-
tur, not. glo. in l. qui filium. s. i. ff. ad Trebell. & not. Ioan-
nes Andr. in cap. 1. de penis. in 6. in nouella, & in cap. 1. de
testam. exco. nunt. in nouella, & probatur in l. si fidem cum
testam. s. si de iurisd. omnium iudicum. & in l. bona fides
& ibi not. Bart. de deposit. & Bald. in auct. ex testamento. C.

de collatio. §. 1. col. & in l. si mater. C. ne de stat. defunct. Istā
opinionem clarè firmat D. Cardinalis ad Zabarellis in ca.
sua nobis. dum dicit, seruandum esse c. statum, et in causis
laicorum, nisi appareat, qd Papa illi constitutioni derogare
uoluerit, subdēs, qd cap. statum procedit in causis, quarum sūt
capaces clerici, quia licet gñal loquat, debet restringi, ne in-
ducatur absurditas, argum. ca. ueniens de iure iur. si erat
causa criminalis, quæ induceret clericum ad irregularitatē,
Papa non committeret uni clerico, d. c. si ne cler. uel monach.
& cum præleg. opinio. Ioannis An. transiit et Pet. de Anch.
in d. ca. sua nobis. istam opinionem et firmat de iure uerā es-
se Ioannes de Ligna in d. ca. sua nobis. & et refert Dñicus de
sancto Gemin. in d. ca. statum. in 1. col. licet Do. ibi nihil
firmet, & rñdent præfati Doct. ad c. sua nobis. qd illa decreta
lis loquit eo tempore, quo nondum erant determinatæ: quia
litas, de quibus in d. ca. statum. Et licet Ant. de Bu. & ui-
dam Moderni in d. cap. sua nobis. dicant se putare, d. ca. sta-
tum. debere restringi, ut non corrigit dictam decretalem,
sua nobis, tñ hoc non probant rōne, quinimò contrarium p-
bat per gñalitatē d. cap. statum. & per rōnem finalem il-
lius c. statum. quæ militat et in causis laicorum commissis
illis, qui in dignitatibus non essent, & ad c. sua nobis p-
ultra prædicta rñderi, ut in istis commissis facta per Papā
siebat mētio, indicans illos delegatos esse laicos: mirum nō
est talem delegationem factam a Papa ualere, ut no. gl. in d.
ca. statum. in uerlittera. & no. Spec. in ti. de iud. deleg. s.
excipi potest, quid si Papa. Nec obstat, et si diceret qd
debet d. ca. statum restringi ad commissionem causarum
ecclesiasticarum, & non ad causas laicorum, quia clerici ma-
ximè in dignitate constituti, non debent occupari in causis
tpalibus, maximè laicorum. Itq. i. c. te quidem 23. q. 8. c. re-
prehensibilis, ut dicebat Abbas Modern. in ca. sua nobis. qd
hæc rō debilis est, cum suppositione, quia si istud esset ue-
rum, sequeretur, qd simplex clericus non posset cognoscere ut
iudex delegatus, uel ut arbiter de causis uerlentibus inter
laicos, cõtra legē nō distinguemus. s. sacerdotio. ff. de arbit.
& contra ea, quæ hñ in c. sane. 22. q. 8. & in d. c. si ne cler. uel
monach. Et et si laico superiore delegat causa clericorum, uale-
bit iudicium, ut probat Anto. de Bu. & D. Abb. in c. 2. de iudi-
ci. Ex quibus apparet, qd doct. maioris ponderis & authorita-
tis sunt illi, qd tenent istam opinionem, & in casu nō com-
missio nō ualuerit, ideo eorū authoritas præualere debet
cæteris, ut dixi. Ant. in l. si idē cum eodē. ff. de iurisd. omni.
iudic. facit. l. 3. in prin. ff. de test. & i. ca. in nostra. de testibus.
Præterea aduertatur, qd nos sumus extra dubitationē dic-
torum in dictis locis, nam illi, qui tenent contrarium, uolūt
quod text. in d. ca. sua nobis. non intelligat correctus per text.
in d. ca. statum. sed ita est, quod c. sua nobis. de iur. ex lo-
quitur in Papa delegante alicui non existent in dignitate ec-
clesiastica, ergo, cum commissio facta dicto Primicerio non
fuit facta a Papa, sed particulari legato Papæ, & sic sumus
extra exceptuati in d. ca. sua nobis. residuum sub regula ge-
nerali posita in d. cap. statum. l. in his cum ibi nota. ff. de
leg. l. quæ situm. ff. de fun. instr. non. n. oia, quæ cõcedunt Pa-
pæ, cõcedunt delegato suo. l. i. ff. a quibus appel. non. l. c. pro
posuit. de concess. præben. & per istud solum esset responsio
ad omnia, quæ in contrarium adduci possent. Nec prædi-
ctis obstat, si diceret, dictus Primicerius reputatur com-
muni opinio. propter Primiceriatum esse in dignitate ec-
clesiastica, & partes ignorabant Primiceriatum esse officium
simplex & non dignitas, & per consēquens debet ualere sen-
tentia ab eo lata per Barbarius Philippus. de offi. prætor.
quia potest responderi negatiue, quod communi opinio-
ne non reputaretur ille Primiceriatu dignitas, sicut acci-
piendo, prout accipit in materia ista, & maximè cum de iure
communi non omnis Primiceriatu sit dignitas, prout su-
pra dixi, & quod est fortius, non est probatum, quod commu-
ni opinio maioris partis ille Primiceriatu sit dignitas.
Potest etiam responderi, quod illud, quod habetur in d. l.
Barbarius procedit in iudiciis ordinarijs, non i iudice de
legato, cui una causa tantum est commissā, ut signanter con-
cludit

Liber Secundus Confil. Alexand.

cludit. Inn. & Ant. Bu. in c. cum dilecta. de rescript. ¶ Alio ex capite reddit d. nulla si nulla q. cum praesentata e. et appellatio d. Basili interposita a subdelegatione facta in d. Primitivum, d. Primitivus iudex legit, admittit, & recipit dicta appellationem, prout in adis continet per haec verba, qui D. Carolus commissarius subdelegatus pro tribunali sedens, ius & iuris in d. Infris appellatiois & requisitionis ipsa oia admittit & recipit, per q. verba ut de iure dicta appellatio n. uno, Spe. in ti. de app. s. non dicamus. uer. si & Pan. de Leaz. in qua incipiente, iudex appellati. in super. c. spe. & in c. interposita. de app. & Dñicus de S. Gemi. in c. s. i. s. i. notab. de appellat. 6. Per quam delationem abdicasse a se omnem iurisdictionem, si quam habeat. e. dilectus. de app. & in c. cum app. friuolis. eo. ti. in e. & talem actum, per quem abdicasse a se omnem iurisdictionem, non tamen iudex reuocare ut no. Io. And. in c. constitutus. l. 2. de app. & in ca. meminimus. de accusa. & in d. cum appellonib. Bñ faciunt no. in c. significatibus. de offi. deleg. ¶ Praesuppositio ergo dictis duabus nullitatibus inferit, q. exceptio prima nullitatis per deducendum ad impediendam executionem dictarum finiarum: q. licet tex. in d. cle. i. 1. de re iud. dicat, t. p. ad agendum de nullitate trium finiarum, non alicuius ex eis nullatenus audit ille, contra quem dicta tres finiae latae sunt, donec fuerint executioni mandata: t. ibi non habent locum, si deducere nullitas surgens ex defectu iurisdictionis, ut est gl. reputata singul. in clem. unica. in gl. si de seque. poss. per tex. in l. 2. in si. ff. de pæn. per q. gl. in l. diuis. ff. de testa. mili. & in l. non erit. s. da. to. ff. de iurei. & Bal. in l. si quis filio. ff. de iunilo test. p. d. t. q. p. per legem, uel statutum sit remota oia exceptio nullitatis, no. t. intelligit remota exceptio nullitatis surgens ex defectu iurisdictionis, & ita et no. Bal. in l. si cire oportet. s. si. ff. de exculat. & in l. r. c. si a non comp. iud. & dicit hoc uerum, est si statutum utat his uerbis gñalibus & uerbis nulla exceptio possit opponi, per hoc et ipse dicit, q. d. l. si quis filio. & no. et Bal. in l. reos. in l. 2. col. & in l. gñal. C. de epis. & cle. & And. de Bu. & D. Abb. in c. item si quis. de testi. Spol. Et ibi et loquunt, q. si statutum loquere per uerba uia. nulla exceptio nullitatis admittat. Facit. l. 2. s. pen. & q. ibi no. Bar. q. si facti. cog. & hoc uerum, si tres essent latae iure conformes, ut firmat Iapuz & Pet. de Anch. & D. Car. in clem. 1. de re iud. & Ang. in l. 1. C. ne lic. tert. prouoc. & in l. 1. C. q. prouoc. & in l. de pupillo. s. q. o. ff. de ope. no. nunc. & in l. si expressim. ff. de app. & in l. 3. s. si. ff. de dam. infest. & Pau. de Cai. l. 4. s. cod. de re iud. & dñi de Rota i suis decisionibus nouis ut refert Io. de Imo. in d. l. si expressim. circa antepe. char. Nam r. illius cle. i. de re iud. est, quia praesumit pro illis iudicibus non priuatis, qui tres finias tulerunt. cas. in praesentia. de renunc. l. 1. C. de iurisd. finiarum. q. ibi non cessat in eo, q. indicat, & nulla iurisdictionem habet, sed est priuata persona: alias autem sequeretur absurdum, quod quis potest procurare habere tres sententias a tribus priuatis personis nullam iurisdictionem habentibus, & hoc modo reiecta omni exceptio ne iudicantis obineret executionem finiarum contra mentem iuris, quod quidem praesumit pro iudice non priuato, ut dixi, facit. l. quaecunque. s. si. ff. de publi. ¶ Nec obstant, si contrarium allegaret gl. in cle. i. in uer. pendere. de re iud. t. o. tex. qui respondeo, q. illa gl. loquit, quando iudex protulit sententiam diffinitiuam pendente appellatione ab interlocutoria eiusdem iudicis, quo casu, quando iudex tulit finiam diffinitiuam non erat incompetentis, quia poterat procedere ante inhibitionem. c. no. solum. de app. in 6. licet, si postea pronunciatur bene appellatum ab illa interlocutoria, intelligatur illum iudicem non potuisse ferre d. sententiam interdiffinitiuam, nos autem loquimur in casu, in quo tepore, quo lata est dicta tertia sententia, iudex erat omnino incompetentis. uo. dicit D. Card. in cle. i. de re iud. in 6. quod gl. ibi posita in uer. pendere, loquit in casu, in quo non erat funditus extincta iurisdictione, sed suspensa per interdictionem ab interlocutoria, fecus autem, q. iurisdictione nullo modo competeat, ita loquitur gl. in cle. unica. de seque. poss. ¶ Nec dicitur, quod gl. in clem. unica. de seque. poss.

quatur, qñ tractatur de perpetuo præiudicio resurgente
fñia, quo casu exceptio nullitatis ratione defectus iurisdic-
tionis non intelligitur reiecta, sñ gl. in clem. 1. de re iud. intel-
ligitur, qñ tractatur de tpali præiudicio. s. quousque fñia sit
executa, ut postea possit allegari nullitas, et non auct. s. quia
dico, qñ ista cõcordia ad istas gl. effert falsa, tñ quod dicitur
lo. de Imo. in d. l. si expressum, post medium, cñ quod dicitur
char. qñ et in casu dicitur clem. unica, de sequest. poss. agere
de tpali præiudicio, s. sequestrationis, quod durabit, quo-
usque per iudicem determinabitur, quo partium melius sit
habeat, ut ibi. ¶ Nec ad hoc obstat, si diceret, qñ in casu dñi
clem. unica, de sequest. poss. gl. libi nō loquitur, qñ lata esset
tres fñia, quia dico, qñ quamvis ibi gl. hoc expresse nō di-
cat, tñ Doct. quos supra retuli, expresse hoc dñt, et ratio, quod
colligitur ex gl. unica, habet locum etiā hoc casu, qñ fñia la-
ta tres fñie, si tertia fñia, uel plures ex tribus sententiis la-
te sunt ab, qui funditus iurisdic- tione caret, quia iura su-
p. tali habente iurisdic- tionem non præsumunt, ut dixi supra. Al-
ter & rñdeo ad d. clem. 1. de re iud. uidelicet qñ dispositio il-
lius clem. 1. loquitur & intelligitur, qñ secunda & tertia sunt
confirmatoriz ipsius primæ, secus at, si una, nō plures expis-
sio fñientiis sit reformatoria, uel finit reformatoria; ita tñ
nō gl. in d. l. expressi, & ibi Ioan. de Imo. in 6. chart. & Pandu-
leazar. in d. de. in uer. ex cis. Sed in casu nostro fãltem ter-
tia fñia est reformatoria, attento maxime, quod tñ recentis
quinquaginta ducatis nullo modo dñ concordare cum ali-
quo ex precedentibus fñijs, ut probavi supra in primo du-
bio. ¶ Insuper & alio modo rñdeo ad d. clem. 1. quia ubi
c. quod euidenter c. constat de nullitate fñie; & de ea manifeste
probat, fãltem actis prius factis coram iudice, qui dictam
tertiam fñiam tulit; tunc non habet locum dispositio dñte
clem. 1. & potest impediri executio per allegationem nullita-
tis, et si non sit nullitas surgens ex defectu iurisdic- tionis:
ita uoluit Oldr. in conf. 1. 06. incipiente, qñ litteræ exco-
munic. & c. per rñem quæ colligitur ex uerbis d. clem. 1. ubi
dicit, ut calumnitis litigantium occurratur & cñ ubi euide-
ter constat de nullitate, tunc cessat ratio calumnie, & necesse
est rñe legis, cessat eius dispositio. Adire. s. quamuis, si de
iure patro. & in cap. cum cessante de appellat. Et istud ter-
minis nostris firmat Bal. & Saly. in l. 1. c. ne liceat ter-
tiis p. uoc. & dñi de Rota in suis decisionibus nouis, quos refert
& sequitur lo. de Imo. in d. l. si expressim. circa art. chart. &
Lud. Rom. in d. de pupillo. s. qui opus & in l. i. veros, de
iur. in 3. fãltem. ff. sol. mat. & in l. feriat. ff. de fer. & domus
nurs. in d. clem. unica, de sequest. poss. Bene facit, quod
Bar. in l. 1. de 3. col. ff. de operis noui. non in vers. oppono. ff.
de leg. 2. s. quis cum c. & Bald. in l. 1. c. si de momen. pos-
sue. appell. in uer. denuo quo, an tali omissione, & Petrus
de Anch. in cõf. 206. inci. In Christi nomine, de iure cõi. iur.
ubi dicit, qñ si statum reiecit exceptionem nullitatis, non
intelligitur rejicere illam quæ euidenter cõstat ex actis pri-
us quod not. gl. magna in l. ubi pãtum. C. de trans. Et p. hoc
12 quod per Inn. in c. 1. de off. vic. ¶ Comprobat, quia uidemus,
qñ quamquam contra agentem recuperanda & possessio in
l. possit opus impetiri dñij, ut l. i. qui ad se feudum. C. al.
l. iul. de vi. & l. i. maritus. C. de donatio. inter air. tñ fallit, qñ
de dominio fñe iure rei conuienti euidenter fñe notorie cõ-
stat, et in c. significatis de diuor. & nō gl. magna in c. de
restit. spol. lib. 6. cum sim. ¶ Nec ad hoc ob. si diceretur, qñ
esset verum, qñ ubi euidenter constat de nullitate fñie ex ac-
tis, qñ impediatur executio trium fñiarum confornium, se-
queretur, qñ nihil esset specialiter inducendum per d. clem. 1. de
re iud. in casu quo late essent tres fñie conformes, cum etiã la-
te demum impediatur executio unius tri fñientiz, quæ in se
iudicatum transiit, qñ nullitas est euident per no. per in-
dicationem, de ex. de appel. & per Bal. in l. 4. s. condemnatum.
ff. de re iud. & per Cy. & alios in l. de executione. C. quorum
appell. non reci. per Spe. in ti. de lib. cont. s. qui auct. v. nec
quid de causa nullitatis, & in ti. de libello. conceptis, nec
dicendum ver. quid si fñia cum suis conor. quia respõdē
qñ imo per d. clem. 1. de re iud. inducitur specialitas in casu. ¶

ADDITIONES.

non potest executio trium sententiarum conformium, quoniam vel duae tantum latae sunt, quae in rem iudicatam, transiunt, sufficit ad impediendum eorum executionem, quando reus se offert incontinenter intra breuem dilationem pro reus de nullitate, ita dicit Bar. in d.s. condemnatum, & baronum de nullitate, ita dicit Bar. in d.s. condemnatum, & baronum de nullitate, in locis supra allegatis per l. prator. s. Marcellus. fide re iud. Sed quando sint latae tres sententiae conformes hoc non sufficeret, sed requiritur quod hoc appareat ex ipsis actibus. Nam tunc non potest dici, quod exceptio nullitatis per calumniam opponatur, deo tunc cessat ratio illius clem. 1. ubi ibi ver. calumnij, & c. Sed ita est, quod de secundo capite nullitatis constat etiam ex actis factis coram ipso Primicerio, quae acta inducunt notorium: ut not. Inno. in cap. per tuas, de test. & in c. ex infamiatione. de appel. & quod no. gl. in c. euidentia. de accu. & tex. in c. cum olim. de verb. sig. & in c. de cohabit. cle. & mul. erga dicta exceptio nullitatis debet admitti ad impediendum executionem sententiae. Potest etiam aliter rideri ad clem. 1. de re iud. quod illa loquitur, quando solum per viam principalis petitionis agendo deducatur nullitatem. Nos autem sumus in casu, in quo per viam exceptionis reus, contra quem petita est executio, deducit nullitatem, & est differentia maxima inter casum, quando solum per viam exceptionis nullitas deducitur, & quando per viam principalis petitionis, ut no. Ange. & Io. de Imo. in d.s. condemnatum, & Spe. in tit. de libel. concep. s. nunc dicendum. circa fi. & Io. And. in Spec. tit. de lit. contest. s. quando. ver. quid de causa nullitatis. & Bal. in l. fi. per illum text. C. de or. cogn. circa fi. Denique respondeo aliter ad praell. cle. 1. de re iud. quod data, quod exceptio nullitatis non debet admitti ad executionem sententiae, attamen ubi est apposta & probata, & si petens executionem passus est pbari exceptionem & nullitatem, ut in casu nostro, debet tunc pronuntiari super ipsa nullitate, & impediri executio, sicut dicimus, quod licet contra agentem possessorem recuperandae non admittatur dominium ad impediendum restitutionem possessionis, ut dixi supra. Tamen si exceptio dominij fuit apposta & probata, & si actor passus est eam probari, & super ea disculserit super dominio & petitorio pronuntiandum, & impedietur restitutio possessionis, in c. de re iud. p. vol. no. Bal. in l. fi. quis ad fe. Cad. l. i. de vi. & in l. naturaliter. s. nihil commune. ff. de acq. p. sol. bene facit, quod not. Inno. in ca. fraternitatis, & de fri. & in c. cum Bertold. de re iud. & in c. euidentia. de rescript. ubi voluit quod licet contra praesumptionem iuris & de iure non admittatur probatio in contradicium, l. rei. C. arb. tut. l. antiquae. C. ad Velleia. Tamen fallit, d. nisi parte non resistente fuerint factae probationes in contradicium, quia tunc ualebunt, & sequuntur hoc doc. ubiq. Et sic multis modis apparet, quod dispositio d. clem. 1. de re iud. non obstat aliquo modo, quod teneo per constanti, sicut Deus est, saluo semper iudicio saniori. ¶ Ex quibus omnibus concluditur, quod appellatio Andrae procedit, quia constat ex scripturis & libris, sententiam Primicerij fuisse iniquam & iniustam, & per se enim societatis est, ut commodum & incommodum sit commune, ut l. cum duobus. s. quidam sagarim. cum s. leg. ver. si proinde. & l. si non fuerint. ff. pro socio. quomodo ergo debet condemnari ad dandum socio totum in pecunia, cum in societate non restent pecuniae, sed nomina debitorum, de hoc tamen non discutio, sed alius per ad memita scripti, & me ad illas refero. ¶ Secundo inferitur ex praemissis, quod dato etiam, quod dicto Andrae appellare non licuisset, tamen licitum fuit & est sibi, dicere de nullitatibus praedictis, & dico illas esse probatas, & consequenter sententiam nullam exequendam non esse, quod conclusio habet etiam maximam auctoritatem, quia per eam euitatur circuitus inutilis: ut si fieri debet, l. dominus testamenti. ff. de condi. indeb. l. fin. C. per quas pers. nob. acqui. nam si nunc super nullitate non pronuncietur, sed differtur, & ferret executio secundum quod habetur in d. clem. 1. non euitaretur circuitus.

Lib. II. Consil. Alex.

- * Tertia, ¶ Sequitur Soc. conf. 3. y. col. 3. lib. 4. late scribit Dec. in c. sua, de appell. & not. quatenus sint & formae non licet appellare. Dec. conf. 385. Vbi etiam dicit sufficere sententias quamvis interpellatas. Nat. ¶ Papa ¶ Bald. in c. ludiasti. de off. deleg. ¶ principes referendo. Fraz. huius, super sententia, quae transit in rem iudicatam, uidetur sententiae derogare. Quod tamen dictum impugnat Ias. in c. causis. col. 2. C. de translati. & Alex. hic sequitur Fel. in cap. cum inter colum. 2. de except. Ias. in l. Barbarius. colum. 3. Natta. ¶ Contingit. ¶ Et nunquid Primicerius sit dignitas, ut delegari cause possint, vide Ias. conf. 77. dub. 2. lib. 1. Et quod primicerius non sit dignitas, Grammat. dec. 164. Vbi ponit quomodo cognoscatur ecclesiae saeculae dignitas. Natta. ¶ Moderni, scilicet Panor. synchronos. Alex. ¶ Cle. 1. ¶ Ea quae hic ponuntur ad intellectum d. cle. 1. ponit etiam Alex. ubi alia tradit, in l. de pupillo. s. qui opus. ff. de no. nun. Et de hac gl. Rui. conf. 14. dub. 2. lib. 2. Et adde Bal. conf. 69. in causa, quae vertitur, circa princ. lib. 3. ubi inquit, quod oppositio de defectu iurisdictionis non tendit contra sententiam, quia non constat de sententia, ubi non constat de iurisdictione. Natta. ¶ Defectu. Bald. l. generaliter. col. 1. C. de epi. & cle. 1. pen. si de iustitia & iure. conf. 32. lib. 2. Tract. stat. uer. bannus. num. 8. Roma. conf. 42. conf. 15. in fin. Gemi. confilio 24. col. 3. conf. 95. col. 1. Paul. conf. 99. in princ. lib. 2. Fel. cap. pastoralis. col. 3. de except. Hyppo. Mar. si. sing. 10. ¶ Hae nullitas non intelligitur exclusi. Deci. conf. 8. col. 1. Fel. in c. ex parte. l. conf. de off. deleg. col. 6. & in rubr. de foro compet. Deci. conf. 50. in fi. Fallit ubi prima sententia lata ab in competenti fuisse confirmata per secundam, quae transiisset in rem iudicatam. Alex. conf. 111. lib. 5. ¶ Diffinitiuam. ¶ Vide pro concordia harum glo. Fel. in c. eam quae. col. 2. uer. fi. obli. praedictis, extra de re iud. Natta. ¶ Euidenter. Rom. fin. 187. ¶ Vide de hoc etiam Alex. conf. 253. col. 4. lib. 6. & conf. 186. colum. penult. infra lib. 2. Ruin. conf. 36. lib. 5. Natta. ¶ Probari. ¶ Vide Dec. conf. 84. colum. 2. ubi limitat, nisi exceptio deducta sit ad iustificandum possessionem, quia tunc non pronuntiabitur super dominio. Natta. ¶ Fraternitatis. ¶ Inno. ibi loquitur in re iudicata, & eius dictum pro not. habet Abb. conf. 89. colum. 2. lib. 1. & de dicto Inno. meminit etiam Alexand. infra conf. 158. circa fin. eo. lib. Dec. in l. res iudicata. de reg. iur. & tenet Abb. conf. 55. incip. In causa, quae ad praesens uertitur, lib. 2. inferens, quod licet ex statuto non possit dici de nullitate sententiae, nisi fuit facta probatio super nullitate, debet probans obunere. Sequitur Ias. in l. 1. col. 3. de ope. no. nunc. quod not. & Innoc. tenet etiam Ias. in l. patre furioso. colum. 5. Natta. ¶ Fallit infra, lib. 4. conf. 63. nu. 81. ¶ Scripsi, istas allegationes pro domino Andrea de Casali, qui dicitur fuisse gener. D. Alexandri, habes conf. 110. lib. 7. quod incipit Reuerse de pater. Natta.

EPI TOME.

SOCIETAS omnium bonorum fati dissoluitur, & quod vnus noie proprio acquisit, non psumitur de pecunia cõi.

CONSILIVM LXXVIII.

DISCVSSIS his, de quibus in themate superius posito sit mentio. Puto de iure cõcludendũ, d. Franciscũ posse de iure petere dimidia aut aliq. partem illorum bonorum, quae d. dñs Marcus suo proprio nomine tantum acquisiuit. Moueor, quod Marcus videns, quod Franciscus praedictus frater suus non dabat ei aliquod subsidium, & quod d. Franciscus de Salarijs non communicabat aliqd, caput dñs Marcus acquirere & emere aliqua bona sub suo nomine proprio, ut per iustitiam patere dicitur, in quibus dicitur, quod Marcus emebat de suis proprijs pecunijs, & etiam psumponitur, quod reditus bonorum communium dictorum prius non sufficiebat ad victũ. ¶ Ex quibus infero, quod posito, quod prius fuissent socij omnium bonorum dicti fratres, tñ attento quod postea dictus Fran. non cõcabat de salarijs aliqd, & d. Marcus caput acquirere sub proprio nomine, diceretur tunc dissoluta esse dicta societas, adeo quod ea quae acquisiuit postea dominus Marcus cõmunicare non tenet. l. itaq. ff. pro socio. not. Bar. in l. Titij & Meium. s. altero ad fi. de admi. tut. & in l. 1. si quis in terdictio. ff. de i. actu. q. prius. ¶ Et per hoc patet non ob stare id, quod habetur in l. actione. s. diximus. ff. pro socio. & l. si patruus. & quod ibi not. Bald. in princip. C. communia utriusque iudic. & id etiam quod habetur in l. si societatem uniuersarum, & l. si quis societatem contraxerit. ff. pro socio. & quod notat Bartol. in d. s. ubi habetur, quod si duo fratres

Libor Secundo Confil. Alexand.

fratres erant socij ofum bonorū, & vnus aliquid acquifuerit
fuo nomine, tenet cōcāre illud proprio nomine acquifitū:
* vt ē plenē no. & declarat Cyn. in add. in l. cū duob. s. fi in-
ter fratres. ff. pro socio. & ibi Bar. & Bal. in l. i. ad fi. C. fi qs
alteri uel fibi. & in l. fi ut proponas. ad fi. C. de rei vē. & in l.
cū oportet. in 4. col. C. de bo. q. lib. & in l. f. s. quatuor. ff. de
leg. 2. & in l. fi socius. ff. de cer. pe. q. leges ille loquunt. qñ vnus
cōcabat in cōcādo & in contrahendo focialiter oīa vnde
cūq; obuenientia. & alter fibi retinebat, feu pro fe acquirere
bat: ita dñt pñati Doñ. in dictis locis. Sed cū pñponat in
themate, qñ tam d. D. Marcus, qñ non tenet dñs Marcus cōi-
care cū Francifco prādia, qñ pñt fuo nomine proprio acqui-
fiffet, ita inquit Bar. in d. s. altero, per l. i. vnus. ff. pro socio.
& Bal. et in d. l. fi vnus, in l. c. antiqua. per illū tex. ita de facto
dicit rñfūm fuiffe in qua. duorum fratrum, qui quofdā actus
fecerant in cōi & quofdam feparatim, qñ fi vnus reperit fe-
ciffe mercaturam proprio noīe, non tenetur illā cōcāre cū
altero fratre. Plus vñ ēt velle Bal. in locis fupra allegatis, &
maximē in d. l. fi socius. qñ ēt qñ non appareret, qñ Franci-
fcus cepiffet defilire a conferendo, & cōcādo oīa, fed ap-
pareret dñm Marcū emiffe fuo proprio nomine fciēte & pa-
tente Francifco, qñ tunc non teneret d. Marcus cōcāre, ar.
l. i. s. magiftrum aut. ff. de exer. iū. d. l. i. itaque. & ita eī in
tēto Bal. ut patet per iura allegata per eū. Et pñdīta proced-
unt, ubi appareret, qñ inter dictos fratres mortuo patre fuif-
fet tacita, uel expreffa coīta focietas oīum bonorū conferē-
do oīa undecūq; obueniētia adiunīcem & poftea defiftit-
fent cōcāre, vt dixi fupra, & narrat in themate, fed ubi non
appareret aliquo tpe fiffe contrāctā focietatem oīum bo-
norū inter eos cōferendo, & cōcādo promiffue oīa unde
cūq; obueniētia iuxta not. in d. s. altero, & in d. l. fi patruus,
& in d. l. cum duobus. per Doñ. & per Bal. in c. de benefi.
fratrum, & in c. i. s. fi duo fratres. de fratri. de nouo benefi. in
ueft. & in trañ. de duob. fratribus, cū fuis concur. tunc res
non habet dubium, ut l. cum duobus. s. Pap. al. i. incipit. fi
fratres. ff. p. socio. Vbi tñ ex pecunia cōi fuerunt acquifita
p d. Marcum illa prādia, teneret dñs Marcus pro rata pecuniā
cōis fpectante ad d. Francifcū reddere fibi, iuxta. l. i. & qñ
ibi no. Bal. C. fi quis alteri uel fibi. & l. fi ex pecunia. C. de
rei uend. & in d. l. fi patruus. Tñ in propofito non pōt allegari,
qñ dicta pecunia, ex qua emptā fuerūt proprio nomine p-
dia per d. Marcum fuerit cōis, nifi hoc expreffē probeat per
d. Francifcū, quia prāsumit emptā illa prādia ex pecunia
propria a emētis non ex cōi * ut l. fi defunñus. C. arbi. tut.
& no. Bar. in d. l. fi patruus, & Bal. & Sal. in l. pen. C. fi quis al-
teri uel fibi. & ēt Bar. in l. cum proponas. C. pro socio. Et pa-
tet ex narratis, in quo prāfupponit, qñ redditus cōis non fuif-
fecerant ad vñctū, feu ad neceffitates, communes, & qñ dñs
Marcus erat indultrofus, nā narret in puncto, qñ ille ex indu-
ftria fua & fuorum amicorum auxilio acquifuit aliquas ter-
ras. Bñ facit, quod not. Spec. i. tit. de iud. s. fequit. ver. vñ aut.
in quarta parte. ubi dñt dicit, qñ plures erant fratres re-
manentes in domo paterna mortuo patre, & vnus erat habi-
lis ad lucrandum, ut quia erat artifex, & tunc fi quid acquifit
uit, non pñmit, qñ acquifuit ex bonis communibus, fed fuis
operis & indultro fua, nifi aliud probetur, per d. l. fi defun-
ñus, & luenditor. ff. de hē. uel acuen. & l. j. ff. ad l. Falc. & cū
d. Marcus poffederit dicta bona & poffideret, & Francifcus
eī, qui petit, incumbit Francifco onus probandi, qñ fuerunt
empta ex communi pecunia per not. per gloff. in l. cum
oportet. in princ. in uer. cuius fubftantia. C. de bo. q. lib. &
no. Ioan. And. in addi. Spec. in tit. de actore. s. i. in addi. inci-
piente, in fuma. & Bal. in aut. ex teftamento. C. de col. 7.
col. in uer. i. capitulum & c. bene facit, quod no. l. 2. q. i. in c.
fint manifefta. & ea. caufa. q. 5. in c. nulli, & quod no. Bal. l. i.
fi pñtiter. ff. de re. du. ex quibus concludit, qñ ftantibus uer-

bis his de quibus in themate dicto, non poteft obtinere pro-
fatus Francifcus petens partem iftorum bonorum tanquam
communium, vel communicadum tunc per dictum dominum
Marcum quæ proprio nomine tenet & acquifuit.

ADDITIONES.

- * Poffidere. Sequitur Aretin. conf. 68. col. fin. Natta.
- * Infamis. Jamen Ang. conf. 284. in cap. proximo ad euidenciam, dicit
fuprios creati pñt tabelliones, & inftrumenta contere, qñ iuris of-
ficiū, tamen non dicit, qñ pñt eī notarius ad bñchum. Natta.
- * Propria. Conf. 3. Cor. conf. 2. lib. 4. Dec. conf. 3. q. 2. Bern. conf. 2.
253. vilo confulta. lib. 3.
- * Not. bene, qñ dictum teftim ab adgerario produñtorum non pñt
pro parte acceptari, quia fides teftis eī in diuifibilibus, ut Bal. inquisit. d.
l. nulla. fide. l. i. & dicit Bal. in l. 2. uerfi. Sed reuoco. C. de teft. qñ Bernar-
ry produñt contra petentem d. i. dicitur pñt pro eo, parum con-
tra, non poteft fides teftimonij diuidi. Natta.
- * Hoc conf. dupliciter eī, in conf. 137. vol. 5. Hier. Zanch.

S V M M A R I V M.

2. Causa appellacionis, ficut deuoluit totam causam, ita causam indi-
cat.
3. Sententia super libello inepto ita est nulla, ut nequeat reformari.
6. Error esse iudicis, ut sententiam reddat nullam.

C O N S I L I V M LXXIX.

P R O S P E C T I S uerbis sententia & libellis, & his, de
quibus in themate sit mentio, dico, qñ quis An. in l. i. C.
quando pronon. non eī necesse, & in l. fi exprefsim. de app. fue-
rit in opinione, qñ ille, qui cognofcit fuper nullitate senten-
tia, folum pñt reformare fñam nullam, & cognofcere de
iulitia fit nulla, uel in iulitia ipfius sententia, qñ ipfa fententia fuif-
fet nulla propter fordes & corruptionem, feu iniquitatem
ipfius iudicis, qui fententiam tulerat. ita intelligebat tex. in
ver. abfentem, & in ver. per iniuriam, iūdo verbo, reforma-
bis. C. de accu. qñ Tñ communis opi. eī, qñ quodcūq; fen-
tentia fit nulla, qñ defecit eī in fententia, feu concernen-
tibus ipfam fententiam, & non in reliquis fubftantialibus
ipfius proceffus, pñt reformari per l. i. uerfi. fed fi huius. ff.
qua fenfene app. refcin. & per d. l. abfentem. Nā d. lex nō lo-
quitur, qñ fententia eī nulla pñt errorem calculi expref-
fum in fententia, vt quia dixit, quia 50. qñ debes ex tali,
& 25. quæ debes ex tali, faciunt, feu conftituunt cērum, ideo
te condemnō in centum, nā index, corā quo petebat executio
dicta fñia, contra quem opponebat de nullitate & erro-
re, ut ibi glo. in uerfi. qñ is, poterat reformare dictum cor-
rectio errorem. Prætereā non fubeat ratio, quare magis de
beat reformari fñia, qñ eī nulla pñt fordes iudicis, qñ eī
nulla ob alium defeñum. Et iftam opin. tenuit Innocent. in
c. cum contingat. in gl. magna. fide offi. deleg. & fequit. Bar.
in l. fi vt proponis. l. i. C. qñ qñ iudex. qñ ubi dicit, qñ
ficut cā appellacionis deuoluit totam cām, & totum negotiū
ad iudicem appellacionis, ut pñt ex noua cā fñam refor-
mare. l. fi. ff. qñ cum eo. l. per hanc. C. de tempor. appella. ita
ē facit caufa nullitatis, quia facit, qñ pñt ipe cognofcere
de nullitate ipfam fententiam reformare, cum totum nego-
tium deuoluatur ad eum per d. l. abfentem. & d. l. i. & dicit
Bar. not. & tene menti hoc dictum, quia ne amplius non
audiuit tale uerbum, ita etiam tenet ipe in l. j. C. qñ pro-
uo. non eī necesse, & in l. fi exprefsim. pñt. circa penult. col.
& Anto. de But. & do. Abb. in c. dileñ. de appell. & Ioan. de
Lign. in clem. r. de re iud. Et Ioan. de Imo. in d. l. fi expref-
sim. ubi dicit hāc esse eorum opi. qñ fñi uidetur equi &
rationalior ratione circueit uti dñt, ut l. dominus tefti-
mento. ff. de condit. indeb. Et refpondit ad d. l. abfentem in
uer. per iniuriam, fci licet ex animo commiffam. Alio modo
poteft intelligi per iniuriam. inono iure, ut probatur in l. fed
fi quecūq; s. iniuria. & in l. 2. & 3. ff. ad l. Aquil. & in l. i. C.
tit. & ita ēt tener Abb. in c. cum Ioannes. in fi. de fñia. qñ Et
uerum, quando nullitas furgeret ex actis, in quibus fubftan-
tiatur & fundatur fñia, ut quia libellus eī inepus quo
cafu fententia fuper eo eī nulla, ut not. glo. in l. i. de obli-
ga. in

ga. in prin. in gl. quæ incipit, istud, q̄ ad hoc ponderat & sin
guarem reputat Bal. in la. Gori. in fi. C. de reb. cred. & no. et
Bal. in lex hoc iure. in pen. col. & in l. fi. in prin. ff. de iustitia
& iure. & Ant. de But. in c. examinata, de iud. & tali casu sen-
tentia nulla non pot reformari, ita no. dicit Pet. de Anchar. &
Jo. de Imo. & do. Abb. in c. cum dilecti in notabilibus, per il-
lum text. de emp. & vend. & Bal. in l. 2. C. de rescin. ven. in q.
ubi dicit ad hoc esse text. meliorem, qui sit in iure, in d. c. cū
dilecti. & reputat hoc menti tenendum. Sed iste non est casus
notus: quia in libello non fuit ineptitudo, sed si quis fuit
defectus, fuit in sola snia. † Bene fateor, q̄ ubi prima snia ef-
fer nulla ex eo: quia in ea sit expressus error, si iudex postea
pronunciatis super d. snia eam simpliciter confirmat: talis snia
confirmatoria redditur nulla ipso iure, quia snia confirmato-
ria referens se ad primam vt continere eundem errorem,
quem continebat prima, d. l. i. ff. quæ sent. sine appel. rescin.
no. Bar. & omnes in l. 1. C. de erro. calculi. scilicet si prima fen-
sententia erat nulla ex alia causa, quam expressione erroris in
ea: quia tunc si iudex sequens confirmat illam sniam confir-
mans non erit nulla, ut no. gl. & doc. in l. 1. C. qñ prouo. & ibi
clare Bal. in vers. quarto quæro, utrum iudex, & firmat oēs
in l. fi. expressim. de appellat. iur. sile iste non est casus nō:
quia non quærimus hic an snia secunda simpliciter confirmans
primam, prout iacet, sit nulla. Sed quærimus, an possit refor-
mari, & dicendum est, q̄ sic, vt tenetur magis cōiter, ut dixi.
Fortius dicit p̄t, q̄ dicta snia non contineat expressum erro-
rem iuris: quia licet in sententia dicatur, condemnans Inno
Iulium Cæsarē, Ant. Petronium, Ia. & quemlibet eorum inso-
lidum, & dictum eius autorem &c. tamen non per hoc est,
q̄ dicatur expressus error iuris: nam quæ actiones hereditarię
restituuntur inter hñdes pro hereditarijs portionib. l. 1. C.
fi. cer. pet. l. pro hereditarijs. C. de heredi. actio. attamen: q̄
in verbis snia non exprimitur, q̄ cōdemnentur, ut heredes,
& quilibet in solidum hereditario noīe, dato q̄ ex mente iudi-
cantis appareat iuncti scripturis, p̄ eos intendit condem-
nare ex cā hereditaria: attamen per hoc non dicitur esse iur-
is error talis, qui reddidit sniam ipso iure nullam. † Quia ad
hoc ut expressione erroris reddatur sententia nulla, requiri-
tur, q̄ error sit taliter expressus, q̄ oculo corporali legi pos-
sit, & inspicī in ipsa sententia, & non sufficit, q̄ ex mente cō-
prehendatur, seu q̄ sententia ex mente reducatur ad erro-
nem intellectum, ut singulariter voluit Inno. in c. p. & G. de
offi. deleg. & Ant. de But. in c. ab excōicatio. de rescrip. ubi re-
putat hoc singl̄ notandum, & reputat D. Abb. in c. 1. de re-
iud. Bene facit, q̄ no. glo. Doct. in c. j. de testi. bene fateor, q̄
snia non est conformis libello, ut patuit in iuribus vulgarib.
Sed hæc disputatio non est necessaria: quia posito q̄ esset ex-
pressus error: tñ posset reformari, ut patet per predicta. nec
est necesse, ut prius pronunciet, an sit reformanda, uel non,
sed satis est procedere ad ulteriora, id est ad ipsam reforma-
tionem & sententiam. l. 1. a procedente, & ibi no. Bar. C. de di-
lat. c. ex parte. l. 3. de appel. c. cū super. de ord. cog. Et hoc vñ
mihi ipsa veritas alterius rectius sententis iudicio sp̄ saluo.

ADDITIO.

Sententiam. [Vide Dec. in rub. de appellat. Alex. in l. iudex postquā,
col. pen. ff. de re iud. Natura.

S Y M M A R I V M.

- 1 Spurius non potest esse notarius actorum.
- 2 Reputatio communis sola non iustificat notarium.
- 3 Procurator si quis pronuncietur, non necesse domino assenti.
- 4 Verba testis, iam sunt decem anni, intelliguntur de proximē præ-
teritis.
- 5 Ratio nulla infringit dictum testis.
- 6 Ratio vicinitatis non ualet, nisi in his, quæ solent esse nota vicinis.
- 7 Turbatio non probatur per solam locutionem.
- 8 Producent capitula non fatetur contenta.
- 9 Tres deponentes de antiquiore possessione præferuntur.
- 10 Alterius in facto alieno potest esse tolerabilis error.

Lib. II. Consil. Alex.

EXAMINATO processu querelæ, seu accusationis in-
stituta per Ioannem Ioseph de Cefena, seu eius procu-
ratorem contra Franciscum de Brumacis, & statuti mihi
transmissis, unā cum alio processu alias in cā ciuili agitato,
inter d. partes, puto nos esse in casu, q̄ accusator nō proban-
te reus debet absolui. Iqui accusare. C. de eden. & c. ut ec-
cle. benefic. Non. n. ob. in primis, si diceret probatum esse in
tentionem d. Io. ex rñsione alias facta per d. Franciscū, cui-
dam positioni productæ per d. Ioan. de ann. 1461. in qua po-
sitione continebat, q̄ Io. tenent & possedit d. petiā terræ,
de qua ad præsens vertitur q̄o per annos saltem sexdecim
continuos proximē p̄teritos. & Franc. rñdit illi positioni, q̄
credit de duodecim annis, sed ita est, q̄ in accusatione, seu
querela instituta accusatur d. Franc. de conturbatione pos-
sessionis d. Io. de anno 1461. tamen quia possit d. Io. replica-
re † q̄ si semel possedit, uidelicet, tpe, de quo in rñsione fa-
cta dictæ positioni, præsumit ēt, q̄ possit possederit, si alle-
gat se possedisse & possidere: * ut no. in l. siue possideris. C.
de prob. & Ang. in l. non ignorabit. C. ad exhibendum. & p.
Cy. in l. super longi. C. de præf. lon. temp. & per Io. And. in
addi. Spe. in ti. de peti. & pos. l. ad fi. & Bar. in l. Celsus. ff.
2 de vñc. cum concor. † Pōt aliter rñderi, q̄ illa scriptura il-
lius asserti antiqui processus fidem non faciunt: eo quia præ-
supponitur ēt & probat, q̄ ille assertus notarius actoris erat
spurius, seu natus de non legitimo matrimonio, & tales dicū-
tur infames, ut no. Azo in summa. C. ex qui. cau. infir. in pe-
nul. col. Vnde fm cum repellunt a dignitate, nisi p̄ inopiā
non legitimi cōpetitoris. l. gñaliter. s. spurius. ff. de decurio.
& l. 2. C. de dig. lib. 1. 2. & no. Bal. in l. 2. ff. de lib. & pos. lib.
in l. gñaliter. s. 1. C. de insti. & sub. lib. sub. conc. itac. Vnde (uce-
dit decisio Bar. in leadem. ff. ad l. iul. rep. ubi dixit, q̄ infam-
3 * sicut non pōt exercere officium tabellionatus, q̄ hēt in
se dignitatem, iuxta l. 2. C. de digni. ita non poterit exerce-
re publicū officiū aliquid puta, q̄ esset notarius ad bāchi,
alleg. no. in l. 2. s. miles. ff. de his, qui no. infam. & no. per Bald.
in l. Celsus. ff. de fenato. Io. de Imo. in l. infamem. ff. de pub.
iud. Ergo cū d. notarius asserat se p̄dicta fecisse tanq̄ notari-
um ad banchū leonis cārum ciuiliū cōis Cefenæ, sequit,
q̄ non potuit d. officiū exercere. † Nec obi. diceret, q̄ de-
bent nihilominus ualere gesta per eū: quia cōi opinione fuit
reputatus legitimus & nalis & idoneus tabellio actorū, iux-
ta ea q̄ hñr in l. Barbarius. & in l. actuarios. C. de numerarijs
& actuarijs. l. 1. 2. & hoc no. Bar. ita no. ēt Inn. & alij in c. ni-
hil. de elec. & Bal. in l. 2. C. de senten. & interlocu. omn. iud.
in vers. modo q̄ro, hæc lex &c. Et latē in terminis nostris
pbat Bar. in d. l. 1. in 6. q. C. de testi. & ēt Bal. in l. 2. in vit. col. C.
de ser. & aqua. & Bar. in tractatu repræf. saltem, in 5. q. loc. &
partis principalis. & Spec. expressē in tit. de inlr. edi. s. re-
stat. vers. quid si is, qui non est notarius. & sequitur hoc Io. And.
ubi sup. vers. scias, & ibi uult, q̄ non sufficeret, q̄ esset in
quasi possessione officij, & sic requirit ēt p̄bare de creatio-
ne & cōi opinione, & no. ēt Io. de Imol. in l. 1. testi. s. 1. ff. de
testa. & Bal. in d. l. Barbarius, & ita loquit illa lex. Quinimod
regit, q̄ cōi opinione fuerit reputatus legitimus, & sic id
neus ad illud officiū, ut in d. l. Barbarius. et ibi no. gl. in uer-
bo functus sit et d. l. 1. C. de testi. et declarat Bald. in d. l. 2. in
vit. col. C. de seruet aqua. in d. l. Barbarius, in 12. col. et Spe.
in tit. de prob. s. 1. ver. verum licet etc. et melius in ti. de in-
stru. edi. s. restat. vers. illud at notandum est, & doc. in d. c. 1.
in fi. de fin. ltr. in quibus locis concludit, q̄ non sufficeret, q̄
cum aliquib. puta, q̄ cum duob. gessit se pro tabellione di-
cti officij, sed q̄ communiter ab omnib. seu saltem a maiori
parte ita habebatur. d. l. 1. cum ibi no. C. de refl. et no. plenē
in c. cōsultationib. de iure pa. Præterea posito, quod illa cō-
fessio probaret confessionem Io. hoc non sufficit ad condē-
nationē Fran. quia nō est probatum de traditione facta per
Franciscum, prout in querela continetur, ut infra ordā. et
pari rōne non obstat nonnullæ attestaciones receptæ olim
in dicta cā ciuili ad fauorē d. Io. ad probandum de possessio-
ne sua, de quibus apparere dicitur apertē ex actis dicti no.

Libor Secundus Confil. Alexand.

tarij minus legitime nati, & cōfequēter minus legitime ele
 4 ti ad d. officium, ut dixi fupra, dicti afferti teftes fuerunt re
 cepti praeſente & uocato quodā aſſerto procuratore d. Frāci
 ſci, de cuius mādato nihil apparet. ¶ Et licet fuerit pronun
 ciatum mādatum cuiuſdā fer Antonij de Zandinis, tanq̃ pro
 curatoris d. Franciſci, eſſe legitimum, tñ illa pronuntiatio
 non nocet Franciſco, quia non aderat. cum non iuſto. ff. de
 collu. deteg. & tex. in l. non idcirco. ſ. cū poſtea. & ibi Bal. &
 Ang. ff. de iudi. Inn. & Io. And. in c. ſuper literis. de reſcri. &
 Spe. in tit. de fideic. verſ. quid ſi vi. & Io. And. in c. 1. de proc.
 in 6. no. Cy. Bar. Bal. & Rayn. & reliqui ſcribētes in l. licet.
 C. de procu. & Bal. in l. falſus. in pen. col. de fur. Quinimō iu
 rarūt ipſi teſtes nō praeſente fer Ant. aſſerto. procuratore, nec
 ēt citato, ſed praeſente quodā fer Lācilo to tanq̃ procuratore
 ſubſtituto, de cuius ſubſtitutione nihil inueni in actis. ergo
 ille aſſertiones nihil nocent tanquā nō legitime receptae.
 I. ſi qñ. C. de teſti. & illi teſtes non deponunt de aliqua turba
 tionē facta per d. Frand. Io. & maxime ſm q̃ deducit eſt in
 querela uel acceſſatione poſtea inſtituta per Io. Nunc uidē
 dum eſt an per teſtes receptos in praeſenti cā ſit fundata in
 tentio d. Io. petitis condemnari Franc. tanquā turbantem d.
 Io. in poſſeſſione ſua ſaciendo eā arari & ſeminari non cū vo
 lunatē d. Io. poſſeſſoris de anno 1462. Et ad hoc probandū
 primō eſt inductus Ioan. Balbi, & iſte nō probat, quia eſt cō
 trariuſ his, q̃ deponit ad teſtis, q̃ a tpe trium anno. & ci
 tra & per ipſum tps conduxit ad d. Fran. Brunolij d. petiā ter
 rā & eā laborauit & granū recollectit, & rādet de fructibus
 Franciſco. Dictus verō Budo deponit, q̃ de eodē tēpore Io.
 Balbi laborauit, & fructus recollectit per Io. Ioseph, a quo
 conducebat d. terrā, & ſic neuter eorum pbat, ut not. in c. in
 noſtra. de teſtib. & iſte verō Budo ſecundus teſtis dicit ſe
 neſcire de turbatione facta per Franciſcum, quinimō iſte Bu
 do in fine ſui teſtificatus vī ſibi contrariari, dum dicit, q̃ iā
 ſunt anni duo, q̃ Blaſius Zamas Amatoriſ laborauit pro Frā
 ciſco Brunacij, & ſupra contrarium dixerat, ſi bene impicia
 tur tps, de quo deponit, dum dicit, q̃ iā ſunt decē anni, q̃ b.
 uidit d. terrā arari a Franciſco per duos annos, & poſtea per
 5 Io. Balbi per tps octo anni. ¶ Nā illa verba. ſi iā ſunt 10. anni.
 intelligit de decē annis. p̃ximē praeſertis, ut patet ex no.
 per Bar. in l. Celfus. in vlt. col. de vſuc. l. eū qui calendis. in
 prin. ſi de ver. obli. ſi pbat per teſtes deponētes, q̃ iam
 ſunt 10. anni, q̃ poſſedit talē rē, nō retinere modō poſſeſſio
 nem, licet dicerem me poſſidēre p praeſenti. ſi iā uerba, iā
 ſunt anni decem nō intelligunt de p̃ximis p̃ſeritis, per no.
 in l. licet. C. de acq. poſſ. & in l. ſiue poſſidētis. C. de prob. in
 l. 1. C. de reſ. fug. & plenē not. doc. in l. ſi de eo. ſ. qui forte. ff.
 de acq. poſſ. cum ſi. Cuius contrariū dicit Bar. in d. l. Celfus.
 in pen. & ult. col. ita ēt vult An. de Buā c. licet cām. de prob.
 circa ſiue. char. Faciunt no. per Bal. in l. iudicia. ad fin. C. de
 rei ven. & ſic apparet, q̃ deſcendunt teſtis tanquā ſibi cōtra
 rios nō probat. l. qui falſa. ff. de teſti. & l. eos. ff. de ſal. 4. q. 4.
 ver. itē qui falſa uel uaria. Nec reducit ad cōcordiā d. unius,
 ut no. probat Bar. in d. l. eos. per illū tex. & lac. Bu. in l. de eta
 re. ff. de proba. & Ant. de But. & D. Abb. in c. eū tu. de teſt. et
 Io. An. in l. inter ſtipulantem. ſ. 1. de ver. obli. et eſt de mēte
 glin. d. c. in n̄a. quā ibidē ad hoc pōderat Ant. de But. Item
 alia rōne nō pbat d. D. Io. Balbi, de turbatione facta per Frā
 ciſcum, q̃ a licet dicat, q̃ Franciſcus locauit Io. Amatoriſ, tñ
 ēt interrogatur in cā ſcientie ſolum reddit rōnem, quia di
 cit, q̃ ita vidit Io. Amatoriſ laborare et granū recollectere ex
 dicta petiā terrā, quae omnia non inferunt, q̃ Franc. locauit.
 6 ¶ Vnde per rōnē dicti redditā per teſte, ſi ratio nō eſt cō
 cludens, infringitur dictum eius, ut in l. ſolā. C. de teſt. et
 no. doc. in c. eū cauſam inter archiepiscopū. de teſti. et
 bñ ad propoſitum declarat Bal. in l. cōgenticulum. in 6. col.
 de epife. cle. et in l. data opera. in 18. col. C. qui accuſare.
 ¶ Non ob. q̃ teſtis dicat, q̃ eſt uicinus, quia non dicit, q̃ eſt
 7 Franciſci Brunacij, adeo q̃ concludat quod ad eū. ¶ Præterea
 illa ratio ſcio, quia ſum uicinus, a quo non concludit in his quae
 8 communiter ſunt no. uicinis, ut circa diuitias, circa mores
 et ſimilia, aliās non ut declarat Bald. in l. conuenticulum,

in 6. vel 7. col. de epife. cle. et Ang. et Pan. de Caſin. l. 1. r. ſi
 cer. per. Vnde ſm Ang. & Pan. de Ca. ad probandum q̃ uici
 nus, uel conuinctus tuus fecerit unum cōtrauēnō nō eſt ba
 na redditio rōnis ſui dicti. ſi ſi dicat ſcio, quia ſum uicinus,
 ut probat in l. qm̄ forem. cum ibi no. per Bal. C. de iudi. ſi
 unde bene cōcludit p̃ſumptiue, q̃ ſciēt an Ioānes de iudi. ſi
 re uicinus ſui laboraret illā poſſeſſione, ſed nō cōcludit de maio
 ſumptiue, q̃ illā ſibi locauerit Franciſcus Brunacij, uel alius,
 aut q̃ potius Franciſcus locauerit, q̃ alius. Item ad proban
 dum d. locationem uerē non dat cōſeſſum: & ſi eſt ſingularis
 & per conſeques non probat. Iuſiſurand. C. de teſti. in
 c. in omni. de teſt. Item dictus Budo, non probat turbationē
 factā per Franciſcum, licet dicat, q̃ iā ſunt anni duo, q̃ Bla
 ſius Amatoriſ laborauit dictā terrā pro Franciſco Brunacij.
 8 ¶ Nam idem eſt dicere, facio p Titio, & factio noie Titii. ſi
 de commiſſa. ſ. inter dum. ff. de leg. 1. & no. Bar. in l. 1. ſ. m
 ciation. in 3. col. ff. de ope. no. num. in d. l. ſi de commiſſa. ſ. p̃
 que. & Ang. in l. ſi pupilli. ſ. 1. ff. de nego. geſt. & aliquid per
 Bar. in l. ad idem. de ver. obli. Et cōſtat, q̃ quis p̃ facere noie
 Franciſci, & ſic teſtis ille non concludit, ut requiritur, ad hoc
 ut probet. c. in p̃ſentia. de probat. & l. neq; natales. C. de prob.
 ba. Item iſti duo teſtes ſunt ſingulares. Primus deponit, q̃
 Io. Amatoriſ laborauit pro Franciſco Brunacij, & ſecundus
 deponit de Blaſio Fatius Amatoriſ, & ſic tanquā ſingulares
 non probant. c. bonē. de elec. c. licet cām. de probat. & licet
 dicat iſte ſecundus teſtis, q̃ aduinit a Io. Amatoriſ, q̃ dixerat
 conduxerat a Franciſco Brunacij, tñ non probat contra
 Franciſcum, quia deponit de auditu ab alio. l. ſi qñ. cum ibi
 9 notatis. C. de teſti. ¶ Item quia ſola locatio facta per Franc.
 alio non probatio non eſt ſufficiens probatio ad turbationē
 poſſeſſionis, niſi probet, q̃ per talē locationem fuit impedi
 tus Ioānes vi. ut ſerutur, re uel poſſeſſione ſua. uim facit.
 ff. de vi & vi ar. & patet ex no. per Bar. in l. 1. r. huius ē inter
 dicti. circa prin. ff. ut poſſi. Tertius teſtis Franc. Gorardi ē
 non probat aliquid ſufficiente de turbatione facta per Frā
 ciſcum, ut patet ex de poſſeſſione ſua iunctis his, q̃ dixi ad in
 fringendum probationem p̃cedentis teſtis. Quartus teſtis
 ſcilicet Fatius Amatoriſ, q̃ non probat ēt aliquid, q̃ uidet
 d. Franciſcum d. Ioānem Ioseph in ſua poſſeſſione, ſaciēdo
 arari, & ſeminari, prout in querela. & licet dicat, q̃ Io. Ama
 toriſ conduxit d. petiā terrā a Franciſco tñ ſi totum eius di
 ctum bene legat, vī deponere ſe ſcire, quia hoc aduinit a Io
 anne p̃dicto fratre ſuo, & ſic deponit de auditu ab alio. Itē
 quod ad probationē d. locationis, & turbationis eſt ſingularis,
 poſito q̃ aliquid probaret. Quintus teſtis, ſ. Baptiſta, ē
 ſufficiente rñ probat quod ad poſſeſſionem Ioānis, nec
 quod ad turbationē factā per d. Franciſcum, de qua nihil in
 effectu deponit. Sextus, & ultimus teſtis, ſ. Ser Balthazar non
 probat de poſſeſſione ſaltem intentatā & deductā in accu
 ſatione. Itē deponit ſolū de cōſeſſione facta per d. Franciſ
 cum praeſente, in qua cōſeſſione probatā eſt unicus & ſin
 gularis, iō non probat. l. iuſiurand. cum ſi. Præterea depo
 nit, & Franciſco cōſeſſus eſt ſe locaſſe Io. Amatoriſ, & ſola loca
 tio non ſufficit p̃ turbationē, ut ſupra eſt oſtenſum. Nec ob.
 q̃ in capitulis Franciſci continetur, q̃ ipſe arauit, & ſemina
 ri fecit, quia reſpondeo, q̃ Franciſcus deducit patre ſuum,
 & ſe poſt mortē patris tenuiſſe, & poſſediſſe continuē, & de
 p̃ſenti poſſidēre: quod ibi apparet Ioānem tenuiſſe, & de
 tenuit & poſſedit eū, reſpectu poſſeſſionis d. Io. & ſic nō di
 cit ſe turbare Ioānem in ſua poſſeſſione: imo Ioānes dicit
 10 cetur potius ipſum antiquiore poſſeſſore turbare, quod
 talis poſſeſſio non prodeſſet Io. l. in ſ. cum. l. ſeq. & l. 1. de prob.
 in prin. cum ibi no. ff. ut poſſid. & in c. licet cām. de probat.
 ¶ Præterea produens capitula non vī etiā contineri ea, quae
 in eis continentur, ita decidit Io. An. in c. ſi de iureiurā. ſi
 nouel. & Ant. de Bu. in c. qñ contra. in 1. col. in notabiliſ
 de probat. Pro parte dicti Franciſci dico, quia aut ſunt ſin
 gulares circa probandam d. locationem ſaciam per Franci
 ſcum Ioanni curatori, uel deponunt de ſolo actu locationis,
 qui non ſufficit pro turbatione, & (ut dixi) deponunt de
 cōſeſſione facta abſente parte, quae non ſufficit ut ſi
 ſi de

- * Possidere. J Sequitur Aret. in consil. 68. col. fin. Natta.
 * Infamis. Tamen Ang. consil. 284. incipit. pręmittit ad euidentiali, dicit
 spurio creati posse tabellones, & instrumenta cōficere, quia uide of
 cium, tamen non dicit, quod possit esse notarius ad banchum. Natta.
 a Vicinus. sup. lib. i. consil. 1. nu. 4. Alexan. tal. j. cert. peta. Arc. cum
 causam. j. colum. 1. de testibus. Curt. fen. consil. 41.
 b Positioni. sup. lib. j. consil. 47. nu. 16.
 * Acceptari. Non bene, quod dictum testium ab aduersario productū,
 non potest pro parte acceptare, quia fides testis est indubitabilis, ut Bal.
 inquit in d. l. nulla. ff. de ill. & dicit Bald. in l. 2. uerf. Sed reuocao. C. de te-
 sti. quod berruarii producti contra potestatem h. d. xerint partem pro
 eo, partim contra, non potest fides testimonii diuidi. Natta.

S V M M A R I V M.

- 1 Sñia continens expresse errorem statuti not nulla est & nu. 3.
 2 Sententia lata contra constitutiones extravağantes an sit nulla.
 4 Statutum si dicat, q uxor cessantis non audatur, index tamen an
 diuit & pro ea sententiam tulit, an talis sententia sit nulla.

C O N S I L I V M LXXXI.

P O N D E R A T I S his, de quibus in themate sitmentio
 & his, quę copiose scripta sunt p celebratissimū dñm cō
 sultorem. Puto verum esse de iure, q. d. Ioan. debeat absolui
 a petitis per d. l. Franciscam cōtra venditionē factā d. Ioā.
 1 nullo mō esse nullā seu annullandam. ¶ Moueor, quia snia ex
 pressum errorem continens dē esse nulla, sicut qñ continet
 expresse errorem iuris cōis, dummodo tale statutum sit
 redactum in volumine statutorum, & sit notū indicū, ut not.
 Bar. in l. cum prolatis. ff. de re iudi. & Bal. in l. 2. in princ. C.
 qñ prouoc. & Io. And. Et in addit. Specu. in titu. de senten. p
 la. s. iusta. in addit. incip. est sciendum, & Bal. in disputatio-
 ne sua inci. statuto cauet, q. fenerator & c. circa 3. colum. &
 Domi. Abb. in c. j. de re iudi. q. statutum est ius ciuile &
 cōe loci, ubi uiget. l. oēs populi. ff. de iustit. & iur. & prima
 distictio ius ciuile, plus dicit Bal. scilicet in palle. l. 2. in prin-
 2 ci. ¶ qñ snia esset lata contra constitutiones extravağantes,
 & sic non redactas in volumine statutorum, est uerum, q. ua-
 leret, si tales cōstitutiones essent editę extra locū, in quo la-
 ta est snia, secus in eod. loco: cōf. quia facta in populi hñr p
 notorijs in ciuitate, argu. eorum q. not. glo. in l. i. tutor. C. de
 pericu. tuto. & per not. in l. ea quidem. in materia notorijs.
 C. de accus. Sed ita est, q. ex forma statuti lib. rubri de cre-
 ditoribus cessantium & fugitiuorum, ut inter se sint pares
 & c. est prouisum, q. uxores cessantium pro iure dotis non ad-
 mittant defensionem bonorū talium maritorum, nec ad pe-
 tendum aliquid de ipsis bonis, quominus fiant in d. statuto
 contenta. Nec et ad petendum aliquid de dictis bonis alie
 natis p syndicos uel alios ad hoc potestatem habentes, nisi
 soluto mñimonio, prout latius d. statuto cauetur, ergo cum
 per sniam latam per sex mercatores & decem mercatores
 additos fuerit contrarium in effectu declaratum, quod ad ca-
 sum nostrum. Primo quia per dictam sniam et cōsententia
 matrimonio est declaratum, q. dicta dñā debeat tempore ui-
 tæ suę hñe usumfructum aliorum bonorum immobilium emen-
 dorum ex pretio dictorum bonorum mariti uidentur p
 dictos syndicos, & sic impeditur distributio dicti pretij in-
 ter creditores contra formam statuti. Item per dictā sniam
 prouidetur, quod non factō deposito eo modo, quo in sen-
 tentia continetur, intelligatur dictam mulierem bene rece-
 disse pro dictis suis dotibus ad dictā bonam mariti cessantis
 male uendidisse, ut plenus in dicta sententia continet, & p
 consequens non potest negari, quod talis sententia sic expres-
 3 sa contra dispositionem d. statuti, ¶ cū. n. qñ statutum di-
 cit, non deberi reddi ius bannito, & iudex in sententia di-
 cat, condemno Titium Suci bannito, non ualeat sententia
 tanquam continens errorem statuti expresse, ut inquit Io.
 An. in add. supra al. & Bal. in d. dis. per l. j. s. itē cōtra fa-
 cras. ff. quę sen. sine app. ref. & 2. q. 6. s. diffinitiuā. Ita est in
 casu nro, q. ista snia ferat in fauore dictę mulieris, seu uxoris
 pñati celsantis cōtra formā d. statuti. Et plus dicit Bal. in dis. sua

q. de interrogat. actio. l. certū. s. si quis absente. ff. de confes.
 1 uel nō de ponit aliquid de tpe, quo Io. asserit se turbatū. ¶ Et
 si qui sunt qui aliter deponat, illi probant de possessione an
 requiri & longissima Iuliani patris d. Frāncisci & successiue
 de continuata possessione d. Francisci, saltē vsque ad tps, a
 quo non distamus ad 10. annos. habito respectu ad tps huius
 accusationis institutę, & sic possi debat iā sunt 10. anni & cū
 accusatē, q. nunc asserendo possidere, dñr cōtinuō possedisse,
 cum retineat possessio aio, qd est tēpus 10. anno. vt no.
 ia d. l. licet. & d. l. in fundum. ff. de usus. & per con-
 sequens nō pōt dici probasse Ioannem habentē possessionē
 iuniorē & clandestinā: & non pōt contra aliū possessore anti-
 quiorē. d. l. j. in sicū. l. eq. & l. i. duo. in prin. cū ibi no. per
 12 Bar. & f. uti pos. ¶ Et statutum pñctū loquens de turbantē
 aliquem in possessione sua dēt intelligi de possessione ci-
 uili, vt no. Bal. in l. j. C. cōia de vsu. & nō debet intelligi de
 possidētē clā, qui inquietaret ab eo, a quo clā possidet, qā
 dēt interpretari fm ius cōe. l. 2. C. de nox. c. cum dilectis.
 de confus. Et probata est possessio d. Francisci per plures te-
 stes, qui sunt testes possessione Ioā, quia si qui sunt in hac
 cā examinari testes, qui deponant de possessione Ioannis,
 sunt ad plus quin; illi, q. de hoc loquunt, sed plures sunt illi,
 13 qui probant de possessione Frāncisci. ¶ Et qñ effert pares, pñe
 runt testes deponentes de antiquiori possessione. d. c. licet
 cām. & no. Ia. But. in l. incerti. C. de interdi. & Bar. in d. l. si
 duo. cū concor. maximē: qā Frānciscus est reus. c. ex lris. de
 prob. cum si. Ex quo apparet, q. et stāte probatione facta de
 possessione antiquiori, potuit & pōt d. Fran. reuocare cōfes-
 sionem alias factam in primo iudicio, in quo vī confessus, q.
 14 Io. possideret per 12. annos, quia cū illa rñso Francisci con-
 cernat actū possidendi ipsius Ioannis, & sic factū alterius,
 dñr tolerabilis error, adeo pprobato de errore pōt reuocari.
 l. si. ff. p. sol. qd. vulg. ff. pro emptore. i. iust. l. error. cum ibi
 not. C. de iur. & fac. ign. cū ibi no. & in l. nō fatef. ff. de cōfes.
 & in c. de confes. & l. si q. delegauerit. ff. de noua. & in p.
 posito nro no. Spe. & Io. An. i. tit. de pos. s. si. uerf. item si pa-
 res, & glin. c. si. in vers. iuxta cām. de iur. iuli. 6. fortius uo-
 luit Bar. in d. l. error. & in d. c. nō fatef. q. qñ qñ rñdet positi-
 onē aduersarij et si illa rñso penderet a facto proprio, in
 15 quocaliā nō reputat error esse probabilis. l. qñ. ff. ad Velle.
 & c. ab excōicato. de rescript. tñ i casu nro, in quo rñdet po-
 sitioni & sic persuasione aduersarij poterit talis positiō reuo-
 cari, pretextu erroris, probato rē se aliter hñe, allegat no.
 in l. i. si alius est l. i. 2. ff. qñ actio de pecu. est annalis. Et tñc
 et post sniam in alio iudicio, in quo agat alio remedio, p
 set fieri reuocatio talis erroris, fm Bar. in d. l. error. circa fi.
 1. col. p. d. l. i. in si alius est. l. 2. incipit quæstū. in gl. magna,
 in si. ff. qñ actio de pecu. est annalis, & ibi est casus, & exem-
 plu huius decisionis fm unū intellectū, & ita et dicit Ant.
 de But. in c. si. de confes. in pe. col. & Pau. de Ca. in d. l. quæstū
 tum. Imo. et ubi aliā non posset quis mero iure post sniam
 petere reuocari confessionē suā erroneam, tñ ratione proba-
 bilis erroris admittat ad reuocationem erroris, etiā post la-
 tē sniam. Emediante restitutione in integrum, q. conceditur
 hoc casu etiā maiori ex clausula gñali, si qua mihi iusta cā. l.
 cum iudei commissum. ff. de confes. & not. Bar. in d. l. non fa-
 16 tatur. in l. col. ¶ Ex quib. apparet, an liceat d. Fran. reuoca-
 re dictā confessionem. Item illi testes producti per Frānci-
 scum, q. deponunt ipsum arasse & cecasse & c. ut est maximē
 Vitalis & Andreas de Lignano & similes deponent de lon-
 gissima continuata possessione Frāncisci usque in tēpus prę-
 17 sentis. ¶ Merito dictum eorum deponentium uirtualiter in
 fauore Frāncisci, non pōt per partem aduersarij diuidi & p
 parte acceptari ¶ tñ, in qua deponunt, q. Frānciscus fecit ar-
 rare & c. ut no. probat Bal. in l. nulla. ff. de legi. bene faciūt not.
 per Inn. in ciraturnitatis. de har. & plegitis in l. si ex falsis.
 C. de trans. cum concord. Nec curo de testib. productis alias
 in causa ciuili, quia ad illos est rñsum supra. Nec insito etiā
 super aliquo titulo Ioan. quia de hoc non est probatum an
 hac causa sufficienter. Ex quibus omnibus concludo absol-
 uendum esse dictum Frānciscum a petitis.
 Lib. II. Consil. Alex.

Liber Secundus Consil. Alexand.

CONSILIVM LXXXII.

in 3.col. q̄ et sententia esset nulla, quis error non esset expressus in sententia, sed in libello, & ex sententia nominaretur ista tanquam uxor cessantis. Bene faciunt not. per Bar. in l.j. C. de errore calculi, & not. etiam expressē Bar. in l.2. post med. C. de re iud. Plus uoluit Iac. de Are. & Ioā. An. in addi. prael. q̄ etiam quādo non esset expressus error in sententia, ut quia in casu suo non esset facta mentio in sententia, quod agens esset bānitus, uel in casu nostro non esset facta mentio, quōd ista esse vxor cessantis: tamen sententia in eius fauorem lata non ualeat, quod statutum dicit, q̄ bannitus, nec similis non audiat, seu ei ius non reddatur. l. i. s. j. ff. de ser. faltem quando iudex exceptionem banniti, seu in casu nostro exceptionem, quōd ipsa esset vxor cessantis, habuit pro probata. Nā si habuisset pro non probata, potuisset ualere snia sm ar. l. si. C. de fide instr. & l. si autem. C. de f. instr. l. si quocunque. ff. de neg. ge. & l. quod in diem. s. i. ff. de compen. Sed in casu nostro hoc non fuit, quia iudices habuerunt pro constanti, quōd ista esset uxor cessantis, ut ostēdit ordo procedendi & forma sententiæ. Vnde dicit Ioānes And. in loco præallegato, quia an habuerit iudex exceptionem pro probata, colligitur ex qualitate descriptionis factę circa exceptiones, arg. l. si. ff. de iure iur. Et istud etiā quōd ad casum nostrum tenuit Bal. in l. scire oportet. s. consequens. per illum text. ff. de execut. sequens Iac. de Are. qui ita disputando tenuit, & ita etiam firmat quōd ad casum nostrum Bal. in l. non dubium. in vlti. q. C. de legi. & in l. 1. ad fin. in 5. q. C. de hær. insti. & in l. edita. in pe. col. in re. Paduana. C. de eden. & Ang. & Io. de Imo. in d. l. cum prolatis. & Io. de Imo. in d. l. i. s. 1. per illū text. ff. de ser. faltem quod not. Iac. de Bel. in §. ad excludendas in auct. de litig. & text. i. d. s. i. iuncta gl. i. ff. qui fat. cog. & quod per illum text. no. Bar. in l. licet. C. de procura. Portius quando est præcedens fundamentum, posset etiam dici, q̄ iudices præfati, qui erant iudices causarum ciuiliū, non potuerunt imponere d. Io. penam illam annullationis dictę uenditionis, in casu, in quo non faceret dispositum intra tempus præfixum in sententia, ut no. Hosli. & Io. And. in c. Rayn. & Bar. in l. i. C. de usu. fili. l. 1. & Bal. & Ang. in l. 2. ff. de publi. iud. & Bal. in l. j. in prin. C. minationes uel epistolas, cum si tamen circa hoc non puto expedire insisterē stantē priori fundamento. Ex quibus concludo prout in principio dixi.

ADDITIO.

^b Venditionis.] Vide de ista latē per Alex. aliter loquentem in l. i. ff. si quis ius dic. non obtin. in prin. legis. Natta.

SVMMARIVM.

- 1 Substitutio facta extraneo p̄ uerba merē directā obliquatur. nu. 2.
- 3 Fideicommissum uniuersale licet transat in ecclesiam ipso iure, tamen debet consequi possessionem de manu hæredis.
- 4 Statutum de possessione continuanda in hærēdē non habet locum, si reuerit possessio apprehensa per alium.
- 5 Substitutus per fideicommissum non succedit hærēdi, sed testatori.
- 6 Statutum de possessione continuanda in hærēdem non habet locum in fideicommissario uniuersali.
- 7 Statutum correctorium non extenditur ad casum fictum.
- 8 Per precarium regulariter transferitur in rogatum possessio ciuilis & retinetur naturalis per rogatē.
- 9 Precarium collatum post mortem nil operatur.
- 10 Res emptæ ex pecunia hæreditaria succedunt loco pecunie, & dicuntur hæreditaria.
- 11 Constituti non transferunt possessionem, nisi præcedente causa habili.
- 12 Pensiones nondum perceptæ per hærēdem pro fructibus pendentibus uel perceptis, an spectent ad fideicommissarium.
- 13 Hærēs tenetur reddere rationem fideicommissario, & an uxor præsumatur acquisiuisse de bonis uiri.
- 14 Administrator non presumitur acquisiuisse ex bonis, quæ administrat.
- 15 Testator non potest remittere inuentarium in præiudicium credito rī, sed bene in præiudicium eorum, qui capiunt ex suo testamento.
- 16 Pensiones diuiduntur pro rata fructuum perceptorum.

PER SPECTVS his, q̄ in themate suprascripto narrant, & uisū instrumentis, de quibus in themate ipso mentio habita est. Circa primū dubiū, quo quærit, an dicti nepotes fratres Berta hie & consueq̄ debeant possessionem suam rerum, q̄ tenebant p̄ d. Bertam tpe eius uitæ & mortis, & consequens, an di. fabrica consequi debeat hæreditatē d. Bertæ de manu hærēdi Bertæ, an uero fabrica consequi debeat possessionē hærēditatis sine factō & restitutione ipsius hærēdi maximē stante forma statuti dicentis, q̄ hærēs intelligat in eadem possessione, in qua erat defunctus tpe mortis, & ante per duos menses sine alia apprehensione, & q̄ in eadem debeat manuteneri per potestatem usque ad cognitam rōnē. Et anteq̄ ad decisionē huius primi dubij ueniam etiam addum ex qua seu quali substantiōe nocet fabrica ad hæreditatē d. Pe. & attento q̄ dicta substitutio fuit p̄ uerba directā, & per uerba cōia simul. Nā dixit testator, q̄ post mortē Bertæ instituta substituitur Bar. & hidem uniuersalem instituit, & esse uolebat dictā fabricā, per q̄ coniunctionem uerborū directōrū & cōiūm pot̄ institutio trahi ad fideicommissum et eo casu, quo non posset ualere iure directō per l. reculare. s. Titius, & ibi no. Bar. ff. ad Treb. & no. Bar. in l. centurio. ff. de vul. & pu. in ver. quartō principaliter q̄ro, supra expediui, & no. doc. & maxime Mod. i. Centurio. in materia compendiosa substitutionis. ff. de vul. & pup. facit l. si Titio. l. 1. & ibi no. Bar. ff. de usu. leg. 7. Quinimo est dato q̄ non esset adium factum uerbum, substitutio, q̄d est uerbum cōi. iam hoc iure, cum ibi not. per do. ff. de vul. & pup. l. g. finaliter. s. cum ait. C. de insti. & subst. & no. gl. in l. præcib. C. de impu. & alibi f. s. extraneo. insti. de pup. substi. sed solum esse adiectum illud uerbum, instituit, tū fateri oportet. adhuc esse uerum, q̄ dicta substō facta extraneo a per uerba ēē merē directā trahit post aditā hæreditatē ad fideicommissum, per uerbis ciuilibus. coniuncta gl. & ibi doc. ff. de vulg. & pu. l. 1. Scruo la. cum ibi no. ff. ad Treb. & in terminis nostris firmat hoc Bal. & Ang. post Martinū Sylli. in l. miles ita. in prin. ff. de sta. mili. & Bal. & Saly. in l. extraneo. C. de hær. insti. & Bal. & Ang. in l. i. ex pluribus. ff. si pars hær. petat. & Bal. & alij post i. cū l. hærēdis ex die. ff. de hær. insti. & Bal. in l. id quod pauperibus. in 1. q. C. de episc. & cler. & Ange. & Moderno. in l. filius a patre. in prin. ff. de liber. & posthu. & Ange. in l. si ita. s. f. uero. ubi refert ita tenuisse Iac. de Are. & Cid.

12 & Benedi. de Plumb. in l. libertas. ff. de manum. test. 7. Et multo magis hoc præcederet, ubi in testō esset adiecta clausula consueta codicillaris, q̄ semper operatur, q̄ ubi substitutio est facta p̄ uerba merē directā, si non potest habere effectum iure directō, trahitur ad fideicommissum, ut l. si frater, C. de fideicommiss. insti. de pupi. substituti. s. ana. not. expressis etiam Angel. in d. l. uerbis ciuilibus. per not. per gl. & sequitur hoc etiam Io. de Imo. dicens hoc esse singulare. adē uult Ang. in l. i. ff. de iur. codicil. & in d. l. præcibus. & Ange. & Moderni in l. pupillari. & in l. Centurio. ff. de uulg. & pupilla. & moderni in cap. Raynatus de testam. 6. Hoc præsupposito redeundo ad principale quæritum dico, quōd si teneremus opi. quæ sequitur Bal. in l. i. inter diuinum. C. de sacrofan. 13 eccle. ubi tenuit, q̄ fideicommissum uniuersale etiam restrictum ad pias causas nō trāferat ad fideicommissarium ipso iure absque restitutione. l. omnibus. cū l. seq. in prin. ff. ad Treb. & Roma. in repe. uult. similiter. C. ad leg. Falin. 1. speciali enumerato iter specialia, uel priuilegia & cetera p̄g. causas, in ultimis uoluntatis. clarum esset, quōd dicta fabrica haberet consequi de manu hærēdi dictā Bertæ. Sed adhuc si teneamus opinio. contrariam, s. quōd ipso iure trāferat ius fideicommissi in piam causam absque restitutione, ut tenent Bar. in sua disputatione, incip. filium aduulm, & Bar. in repe. l. i. C. de sacrofan. eccl. in 6. q. quæst. principalis, & ibi Bal. in repe. in 22. col. in uers. super hoc quæsitum, quod est ualde dubitabile & c. & Bal. in l. pen. in prin. in §. cum auct. in vlti. col. C. ad Treb. & in l. id quod pauperibus in 2. q. ff. de epi. & cle. & Pe. de Anch. & Ioan. de Imol. in c. cum tibi. de test. Imo. d. Centurio. col. 20. per d. l. f. ana. C. de

de fac. san. eccl. & s. si quis at. in auth. de eccl. tit. Et tunc di-
 citur q. fabrica ipsa non potest sine facto hrdum d. Bertz. tenē-
 rium d. bona confē qui possessionem * ipsorum bonorum cō-
 prehensorem in fideicommissio vii. et in casib. in quib. ipso
 ipse transiit ius fideicommissi vñ in fideicommissariis, et
 in fideicommissariis sit ecclia uel alia pia cā, ut not. gl. in d. l.
 de fac. san. eccl. & in c. 2. extra de consue. in glo. fin. &
 c. 1. de fac. san. eccl. & in c. 2. extra de consue. in glo. fin. &
 gl. in l. 1. s. de quoties. ff. ad Treb. & Bal. in d. l. p. e. s. cum at.
 in pen. col. Cad. Treb. Bene facit lex. cum hares, in princ. ff.
 de acq. pos. & q. not. in l. cum duob. s. idem ruder. l. 2. ff. pro
 soc. & in l. commissa. ff. de publi. cum si. f. Nec ad hoc ob. si di-
 citur q. statum disponit, q. hares intelligit esse in eadē pos-
 sessione, in qua erat defunctus tpe mortis, & ante per duos
 menses & fideicommissariis vñ uenit appellatione häre-
 dis. l. 1. s. de illo. cum ibi no. per Bar. in l. postulantē, vers. sed
 & in hmoi. ff. ad Treb. & l. si filius. ff. q. cum eo, Quia rideo
 primo, q. illud statum non operatur, q. si possessio reperia-
 tur apprehensa cō alium, possit hares, fideicommissarius
 autoritate d. statuti absq. citatione possessoris apprehen-
 dere propria autoritate possessionē hoc in terminis di-
 cit Bar. in rub. extra de cau. pos. & propr. in 4. col. in vers. sed
 q. statum Papie cauetur, q. hrdi continetur possessio te-
 statoris & c. ubi grit, an stante d. statuto, hares possit petere
 se immitti in possessionem ex edicto d. Adr. & dicit, q. sic
 in executione d. statuti, & q. ita praticat Mediolani, sed fm
 eum ad hoc est citandus ille, qui corporaliter possedit, dato
 q. hares, qui vult uti beneficio d. statuti possidet fidei, alle.
 in l. 1. s. necessario. ff. si mulier uenit. noie, de quo et aliquid
 etig. Cyn. & Bald. in l. ea lege. C. de condic. ob cām. & per
 Bal. in citem cum quis. de ressi. spol. & in d. auth. defunctio.
 quo ad propositum plenius no. Bal. & loquit in d. rub. Facit,
 q. no. Pau. de Ca. in l. si forori. C. de in. delib. ubi grit, stante
 d. statuto, q. possessio defuncti continet in hrdem, si contin-
 gar. q. aliquis post mortem defuncti occupauit bona häre-
 ditaria, utrum hares post aditam hāreditatem hēbit interdi-
 ctum ad ipsi scēdā, s. quorum bonorū, uel remedium. l. edi-
 ctio. C. de edi. diui. Cōcludit in effectu q. sic, per no. per Pet.
 et Cyn. d. l. ea lege. Nam fm eum licet autoritas d. statuti
 faceret ipsum possessorem iuris: tñ non facit ipsum possessio-
 nem factū & cum effectu, unde dicit, q. quousq. hares habeat
 effectuale possessionem perinde est, ac si nullum hēret, per
 no. in d. l. ea lege. † Secundo rideo, q. nos tractamus de pos-
 sessione, q. erat inter Bertā hāredem d. Petri. & Fabrica per
 fideicommissum substituta ipsi Bertā non dr succedere Bert
 tēdē ipsi Petro testatori, ut l. cohāredi. s. cum filiz. ff. de
 vulg. & pup. Cum ergo statum disponat, possessionē defun-
 cti intelligi translatam in hrdem eius, non p̄t intelligi in ca-
 su nostro, q. possessio, q. erat apud Bertā hāredem Petri in-
 telligatur translata in fabricā per fideicommissum substituta
 Petro: quia (ut dixi) Fabrica non est hères ipsius Bertę, de
 cuius possessionis translatione agitur. † Præterea d. statutu
 fm Bal. in d. rub. de caus. pos. in fidebet intelligi de iusto &
 vero hārede. Facit. l. 1. s. hoc interdictum de cisterna. ff. de
 fonte. & q. ibi no. per gl. & doc. & l. si. C. de his qui veni. et a.
 impē. c. in nostra. de iur. & l. i. in fin. ff. si ager vec. vel em-
 p̄. cum suis conor. Sed fideicommissarius d. non dr verē
 hāres, sed fidei, ut tradit in l. si filius. s. i. ff. q. cum eo. in ver-
 quodāmodo. & l. postulante, in vers. in. in vers. hrdis loco,
 & in vers. quodāmodo, q. dictiones fictionem denotant. l. si
 me in uacuum. cū gl. seq. ff. de acq. pos. & l. i. in suis. ff. de lib.
 & posth. & insitu. de häre, quali. & disse. sed sui. no. Bar. in
 l. si per emptore. in 6. col. ff. de vñc. & l. 1. ff. ad Maced. &
 in l. maritus. s. legis. cum ibi notatis per Bar. ff. de iul. iun-
 vers. no. per Bal. C. de lib. prate. in authen. ex cām. in 1. col. in
 vers. 2. oppono. & vñ q. non per omnia dum declarat fideico-
 missarium non per oia hri loco hāredis. Et hoc saltē procedi-
 rit in casu nostro, attento q. d. statum est contra ius cōe,
 & regulas postas in d. l. cum hāredes, in prin. & l. 1. s. Sceno
 7 la. ff. si quis testa. liber esse ius. fue. † Unde succedat vulga-
 res conclusiones, q. habent, q. r̄r dispositio statuti corre. ior-
 r̄i iuris cōis non extenditur ad casum actum, argl. p̄cipi-
 Lib. II. Consil. Alex.

mus. C. de appel. licet aliud sit in dispositione iuris cōis: &
 probatur in l. Galus. s. quid trā. ff. de lib. & posth. & ibi hanc
 doctrinam tradunt doc maxime Bar. & expressius Ioan. de
 Imo. & ibi in l. 1. s. lex l. alidia. ff. ad leg. Falc. & not. doc. in
 c. si de consue. l. 1. s. & Io. An. in regula possessor. in mercur. &
 Bar. in l. oēs populi. in q. principal. ff. de iusti. & iur. & Bal. in
 l. memimus. C. de legi. häre. & in l. siue possideris. C. de
 probat. & in l. 2. s. uoluntate. ff. sol. mat. & in l. si quis non di-
 cā rapere. C. de episc. & de in l. transigere. C. de transact.
 & in l. si quis seruo. C. de fur. & D. 1. 55. in cad audientia. de
 cle. non res. Et per hoc patet non obitare id, q. hē in l. 1. s.
 de illo. ibi no. Bar. ff. ad Treb. & ibi loquitur in dispositione
 iuris cōis, non in dispositione statuti corre. r̄or, prout est
 casus noster. Nec prædictis ob. q. in d. insito protestationis
 factæ ann. 1462. d. Bertā constituitur fe precario possidere
 noie dictæ Fabricæ oia & singula bona, & et petias terrę,
 & alias res per eam acq̄sitas, quas protestata fuit acq̄siuit
 se noie & vice ad usum & commoditatem dictæ fabricę sub
 8 situtæ ex testō prædicto post mortē d. Bertę. † Et constat,
 q. per precarium r̄r transfertur in rogatum possessio ciui-
 lis, & retinet nālis per rogantē. l. & hē. s. cum qui. cum ibi
 no. ff. de præcat. l. inter dum. in prin. & ibi per Bal. ff. de acq.
 pos. plenē p. Bar. l. l. creditoris. C. de pig. & per cōsequēs d. fa-
 brica p̄t ingredi possessionē bonorū rōne ciuiliis possessionis
 9 nis in eam translata, & si resisteret possessor habens natura-
 lem possessionem, ut declarat Bar. in d. l. creditoris. maxime
 in 2. & 3. q. principal. per l. cum fundum, & l. qui possessio-
 nem. ff. de vi & vi ar. & no. de c. in capotit. super gl. pen. ext.
 de loca. † Quia r̄r uero, q. dicitur actus cessionis & precarij,
 & ois eius effectus est collatus post mortem d. Bertę, patet
 ibi dum dicit, sponte confessa fuit & protesta. ac dicit ipōre
 confitetur & protestatur corā testib. infra scriptis in presen-
 tia ad petitionem, & instantiam. C. de requisitione peregrini
 q. Antonij de Medicis, & mei Francisci de Borlagnis nota-
 rarij infra scripti, & et tanq. publicæ personæ amorum si-
 pulantium recipientium noie & vice, & ad usum, & commo-
 dū & utilitatem p̄dictæ hrdis substituta præfati q. Petri,
 & post mortem d. Bertę, q. dictas tales petias terrę, res, & bo-
 na, ac possessiones emit & acq̄sivit noie & vice & ad usum,
 & commodum dictæ fabricæ hrdi substituto ex testō præfati
 q. Petri post mortē ipsius Bertę hrdis antedictę. & de pecu-
 nia hereditatis dicti Petri & c. Et ibi dum dicit, ut amodo
 actionibus utilibus & dilectis, & modis omnibus dicta fa-
 brica seu Masarius ipsius fabricę eligendus per patronos
 nominatos in testamento præfati quondam Petri post mor-
 tē ipsius Bertę possit, & ualeat agere. Et ibi dum dicit, his
 tñ pactis & conuentionib. solemiter celebratis & appositis
 cum celebratione p̄sentis contractus in ipsa celebratione, &
 post, uidelicet, quod liceat, & licitum sit eidem Bertę hre-
 di antedictę, & quod ad uixerit posse disponere de dictis pe-
 tijs terrarū & rebus ac bonis, & possessionib. de quib. supra
 pro libito uoluntatis ipsius Bertę fm dispositionem testa-
 menti dicti Petri. Ita tamen q. uigore p̄sentis protestatio-
 nis & cessionis non intelligatur eise derogatum alicui iuri,
 dato & tributo per præfatum Petrum eidem Bertō in dicto
 testō de bonis & hereditate præfati Petri, & subsequenter p.
 misit d. Bertā p̄dicta rata habere sub pena dupli, pro quib.
 omnibus & singulis firmiter seruandis obligauit d. Bertā fe
 & suos hēres, & successores, et oia sua bona, et specialiter
 supra scriptas petias terrarum, q. bona, et res, ac petias et ter-
 ras præfata Bertā his fe pro dicta fabrica hride substituta et
 agentib. pro ea, et eius nomine precario iure constituit pos-
 sidere, et usq. ad plenā et integram obseruationem premis-
 sorum & c. Sed ita est, q. ubi possessor confert precariū post
 mortē & suā, ut si quis post mortem suam constituat fe pre-
 cario nomine ab aliquo possidere, nihil operatur: ut inquit
 singulariter Ang. in l. quamuis. s. si conducor. * ff. de acqui-
 pos. largi. illius tex. & quia confertur in tempus mortis, quo
 possessio defuncti est extincta. q. uniuerfas. 9. quod per co-
 lonum. ff. de acquir. pos. l. 1. & d. l. prima. s. Sequela.
 Quod autem intelligatur dicta constitutio precarij collata

Liber Secundus Confil. Alexand.

post mortem Berta ostendunt euidenter oīa uerba d. infiri. Nam uirque testis d. Petri constat, q. Berta qū uiebat, debebat hīe dñum & possessionē oīum bonorum & rerum hīdritatis Petri, & per consequens dīctarum rerum emptarum p dīctam pecuniā hīdritatis * ꝑ quia in uñuer salibus, ut est hīc dīctas, res emptæ ac pecunia hereditaria succedunt loco pecuniæ, & dīr res hīdritariæ. Imperator. s. f. cum. l. seq. ff. de leg. 2. l. si res & pretiū. in prin. & ibi no. ff. de per. her. et d. Berta expresse declarauit, q. per contenta in dīctā protestatione, uel cessione non intendebat derogare alicui iuri sibi cōpetenti occasione d. testis: ergo apparet, q. noluit, qd uiebat d. possessionē in d. fabricam transferre. facit. q. ubi abest. t. s. j. & l. si me in vacuū. ff. de acqui. p. sibi p. possessionē t. dīcti sub conditione, transfert incōtinenti, sed solum eueniente cōdōne si tpe eueniētis cōdōnis extrema sub habilia, ergo in casu nostro nō fuit ab initio translata possessio in fabricā: quia non fuit intentio constituentis, nec post mortē constitutis pōt intelligi translata, quia eo tpe fuit extincta, ut dīxit Ang. in d. l. q. uis. ꝑ Pro hoc facit, quia qñ dñs cōstituit se possidere noīe alterius, non transfert possessionē ex tali constituto, nisi præcedat cā habilis, ut concludit Bar. in l. i. qd meo. circa. j. col. ff. de acqui. p. pos. per infra no. per glo. & per l. ei a quo. ff. de usus. sed hic quō ad transferendam possessionē ante mortem Berta nulla interueniebat cā habilis, & per consequens dici nō pōt possessionē esse translata in fabricā uiuēte Berta, post mortē autē et non potuit transferre per tale constitutum, ut est dīctum. Ad pāctā et facit, qd no. Bal. in l. x. testō. C. de fidei. & in c. 2. de sen. dato in uicē legis cōmissio, ubi uoluit, q. talis constituto precarij tanq. accessoria reguletur fm principale, qui accedit. Cum ergo principaliter dispō Berta p dīctā apertissimē fuit collata post mortē, bene sequitur, q. ita intelligit collatum precarij p dīctum, ut ē satis per uerba infiri dīctum est supra. Quā tum uerō ad seqūtia quæsta, dum querit qd de fructibus, & de pecuniā & alijs bonis mobilibus repertis in domo habitationis hōdis p dīctā tpe mortis, an debet esse præcipue hīdum, an ueniunt in restitutionē p dīctā, uel aliter consilio saltē de pecunijs, q. forēt d. q. Petri, attento q. Berta potuit percipere tot fructus ex possessione sua, postq. fuit sua, q. uel similiter ascēderāt ad dīctā quātitatē dīctæ pecuniæ, & qd iuris de ipsa, et si nō potuisset percipere ex dīctā possessione sola, sed ex dīctis alijs bonis per eā acquisitis, & ex bonis hīdritarijs. Et quid de assētib. sibi debitis tpe mortis et ex locationib. factis per eā de bonis hīdritarijs, an sui hīdes ualeant exigere, & suos facere, an uerō spectāt ad ipsam fabricam. Rēdeo, q. fructus receptos in domo habitationis dīcti hāeredis non debent restituere fabricæ substituā per fideicommissum, etiam si fuerint percepti ex bonis hāereditarijs dīcti Petri, seu ex dīctis bonis per Bertam acquisitis in l. in fideicommissum. in prin. & ibi plenē not. in l. mulier. s. si heres. uer. alia cā. & lex alle. ff. ad Treb. ꝑ Quātum autem ad pecuniā dīctā, q. posito q. hāeret uñuer salib. teneatur reddere fideicommissario rōnem rerum, quæ erāt in hī dīctā & teneatur de administratione * & dilapidat. l. cū te les. Titius. cum gl. & ibi no. Doc. ff. de condi. & demō. & d. l. mulier. s. si heres. cū s. seq. & declarat Bal. in l. iiii. quæ habentem. in fi. C. fam. erati. Tamē fideicommissarius, qui dicit q. dīctā pecuniā erati in hereditate Petri tempore mortis dīcti Petri mariti d. Berre, debet probare, quia uniusquisque probare debet id, quod fundamentum est intentionis sue. l. ei qui. & in l. exceptionibus. in prin. ff. de probat. cum uulgar. Et dato quōd ea, quæ mulier acquisiuit constanter in monio psumatur in dubio habuisse de bonis f. uiri, ut l. c. de don. inter uir. & uxor. l. j. ff. eo. tit. & in c. significauit, cum ibi no. de don. inter uir. & uxor. siue de hoc uerbat lis constante matr. siue sol. matr. per diuortium uel per mortē uiri fm opī. Io. glo. in d. l. quintus. Tamen si talia bona non fuerant acquisita constanter matrimonio ut in casu nostro, non presumuntur acquisita de bonis mariti, ut probatur in d. l. etiam. in uer. f. matrimonij. & firmat Sal. ibi in d. l. quintus. per illum text. ꝑ Et regulariter licet quis administret

rit bona alicuius, non presumit de bonis eius* acquiritur
salte ubi ex contineus aliud non apparet. s. l. si quis
Carbut. ut. & per g. & doc. in l. cum oportet in prin. C. de
bon. q. lib. & per Bal. in l. facutas in. ff. C. de iur. i. l. c.
non. doc. in authentic. C. de epil. & cie. & in c. cum in
eius. de test. & notabiliter tradit Bal. in authen. ex test. in
col. C. de col. in ver. i. capituli. q. agenti contra test. in
oia incubant onus probandi. facit. q. non. gl. in c. cum marit.
15 l. 3. q. 1. & ea. q. 5. null. & Et non p. in putari d. nulli
q. non fecerit inventarii. cuius fuit per testatorem expre
se exonerata a cōfessione inventarii iuxta l. fin. C. ab iur. &
l. cum tale. s. Titius. ff. de cond. & d. ibi Bal. Et posio.
q. talem cōfessione i inventarii non possit remittere refer
ad puidium creditoris. ut per Bal. in l. s. cum igitur. C. de
iud. delib. t. quod ad puidium legatario. uel fidei cōmissaria
iudicium potuit cui esset in pte l. imitare ipsum fidei cōmissaria
l. videmus. s. iurare. ff. de in lit. iura. l. concludit Pau. de
l. nemo pōt. ff. de leg. 1. & probatur i. l. cum tale. s. Titius.
Et tanto magis procedunt prædicta. attento. q. d. q. ritas pecu
niae potuit percipi ex fructib. possessionis d. Bert. uel ex
ut ex fructib. hñditatis Petri. qui quatenus percepti fuerunt
per tñz Bertz spectabāt ad eā. ut esset dicta facultas bene ad
16 hoc notata in l. cū oportet. cum concor. sup. alie. & Quāto
uerō qñtur de asitib. debitis t. mortis Bertz ex locatio
nib. scitis per eā de bonis hñditarijs: puto concludendum.
q. pro rata perceptorum & collectorum fructuū t. mortis
Bertz. p. quib. fructib. debebat pensio. spectare debeat pen
siones ad hñdes Bertza: quia iudicat de ipsa pñsione debita.
prout de fructu iā percepto. & ipse fructus. pro quo debeant
perceptus. perceptus erat. maximē q. tñz fructus de restitu
tione bonorū. q. non sunt ex voluntate restituere de bonis. sed
ex necessitate. l. defuncta. in prin. ff. de vñs. & on. Bar. in l.
ff. de in. ff. & doc. maximē Bal. & Sal. in l. fructus. C. de actio.
emp. & Bal. in l. in col. de usufr. leg. & doc. maximē Mo
derni in l. l. ul. s. ff. de ac. emp. & hāc dilinācio facit
clare Sal. in d. l. fructus. & in fructib. eiusd. anni. & parim
perceptis. & partim non. & pro rata perceptorum fructuū iā
dictet de pensioe. ac si percepta esset & per consequens pro
illa rata spectare dē ad hñdes Bertz. per l. fidei cōmissaria.
17 per supra scriptā Bertā uigore d. proteflationis cōfessionis.
accessionis. q. ius fit qñta. & an in possessione. uel in dñio.
seu in quo. & an in fabrica intelligi possidere uigore pñt
cū vicarij. an uero Bertā intelligi possidere. attento q. ipsa
dñm uixit p tenuit. & usufructuauit. & per consequēs her
des d. Bertz esse deānt possessores bonorū pñctōrū Saispa
tet decisio ex his. q. dicta sunt in primo dubio. Nā dico. q.
d. proteflationē & cōfessionē probat. ipsa bona acquirit
dñe iudicari hñditaria. & hñditatis d. Petri. per dictam legē
Imperator. s. ff. cum. l. 1. q. de leg. 2. & eo vñ. quod post mortē
d. Bertz uigore substitutionis transit ius dñij in ipsam fabri
cā iuxta l. h. C. de fac. fab. ecccl. & ea quā dicta fuerunt in
primo dubio. sed non transit possessio in fabricā. ut probauit
praef. transit in heredes d. Bertz tam uigore dicti statuti.
quā & ratione apprehensionis. si eam apprehenderunt. &

ADDITIONES.

- Repetitur, conf. si lib. 5,
 a Extraneo. Alex. d. i. uerbis ciuitib. col. 4. Arc. inf. de uulg. & pup. f. 1.
 tranee. Bened. rep. c. Rayn. uer. b. f. que lib. more. c. conf. 3. f. cū
 Bert. conf. 20. i. iuss duobz col. f. lib. 2. Guid. Pap. conf. 20. in i. f. 1.
 203. col. 2. Iaf. conf. 2. 2. lib. 3.
 b Plo iure. hanc uicib. tenet Alex. ram legendo. ut l. 1. s. fed. quos.
 ad Treb. quā confulendo. ut sup. col. f. conf. 4. m. 1. 6. conf. 1. s. in f.
 inf. lib. 3. conf. 23. in f. lib. 1. dem Pau. conf. 1. 2. nu. 3. lib. 2. Iaf. conf. 214.
 col. f. lib. 1. & f. ueritas.
 c Possessio. Iacceda. qua d. omium rerum decatum soluto maximo
 nu. transit ad mulierem. sed non possessio. Ang. in l. dotis. c. fol. m.
 & op. Alex. hic fecit. De. conf. 424. Nat. l.
 c Apprehensio. qm. limitacionem tenet Rayn. C. de i. d. b. o.
 quozum. f. de. c. conf. 1. mo. conf. 1. 6. l. i. f. fore. C. de i. d. b. o.
 f. 14. col. 5. 2. b. 1. conf. 1. 5. lib. 4. Ant. Reb. conf. 1. 5. 1. Sed et fals.
 ut tenet. Bened. Rep. d. cap. Rayn. uer. f. mor. uo. itaque testator.
 nu. 73. Si

si contingat. Idem tenet Alex. consi. 37. col. p. lib. 1. & de hac possessio-
ne cum illi idem tangit plenè in l. 1. col. 1. ff. de acqui. poss. & in l. cum
homo in not. & c. titu. & pulchre tangit l. 1. consi. 8. 5. per to. lib. 3. &
hæredes in not. & c. titu. & pulchre tangit l. 1. consi. 8. 5. per to. lib. 3. &
reperit consi. 146. col. 1. lib. 4. Vide etiam l. 1. in l. si foris. C. de iur. de-
reperit consi. 84. col. 1. & ibi col. 2. dicit qd illud statutu
lib. 4. de illis Dec. consi. 84. col. 1. & ibi col. 2. dicit qd illud statutu
reperit etiam eff. cum recordere adeo qd exceptio domini etiam
est hæc proba. d. repellitur. De quibus etiam vide l. 1. Matthe. de Af-
f. l. 1. dec. 309. Vide etiam de illis Dec. consi. 467. col. 1. & pen. Curt.
inter consi. 108. col. 6. Et subterit Rui. consi. 27. per totum lib. 5. ubi
not. ubi poss. de dominio. Natta.
¶ Fideicommissarius. hanc l. limitat. onem tenet Rub. d. consi. 121. nu.
¶ & omnes. & eff. veris. m. 2. & licet. Benedictus ubi supra nu. 74. alle-
gat qd eadem. Aresta Tholofana in tractatu tamen dicendum quod
in illis erant alia facta & alie probationes. ut plenius dixi in consi-
l. 1. de 13. 12.

¶ Mortem. idem Dec. l. contra. consi. 11. 12. de regu. iur. l. 1. consi. 147.
col. 1. l. 1. consi. 6. col. 9. consi. 8. 5. col. 1. lib. 3. l. 1. ante. Negula. tract. pig.
par. 2. membro. 3. no. 3. cum seq.
¶ Si condutor. ¶ Iam decisionem A. g. refert etiam. & sequitur Alex.
consi. 83. col. 1. lib. 2. ubi post Oldr. notat qd limitat. quando conditio
est ad op. postea co. statutu. quandoque qd conceder. fidei liberis: ga-
lles conditio postea co. statutu. verificatur. uidelicet. qd incipit certu eff.
ut non possit uenire. & de hoc fortius. quod constituto precariu non possit
heredes recipientes non transi. & sic nec possessio. ita scribit Alex. cõ
6. l. 13. col. 1. lib. 6. ubi inter cetera mouet. ur per tex. in l. cum precario.
¶ Si de prece. qd nota. Et per eundem tex. idem tradit Rom. consi.
178. no. 11. & ubi tractatus est. translatu post mortem. non possit pre-
carium in uita habere locum deficiat. causa habilis. ut infra per seque-
ntem Alex. dum allegat. Bar. in l. quod meo. ff. de acq. poss. quod no. Et di-
git. Ang. in d. 5. l. condutor. sequitur ibidem Alex. & l. 1. in l. quoties.
col. 5. Ceteri uendit. Et de illo dicto Oldr. uide Dec. qui uidet. r. aliter
tenet consi. 247. ubi limitat. in casu. quando ante mortem constitu-
tus possessionem in alium transi. l. 1. ff. de eris de predictis Crot.
in l. 1. si quis per emptore. car. per. Et uide Dec. in l. cõtractus. ff. de reg.
iur. declarant. Et qd per mortem consequentem interitu. ita sit posses-
sio. Dec. consi. 400. col. 1. pe. & ubi actus est purus. & executio collata
in tempus mortis. constitutum operatur. Tirac. in tract. de Constit. 3. par.
¶ Limitatio. Natta. Hæc. ¶ Res emptæ ex pretio rei subiectæ fideicom-
missio. per mutatur. efficiuntur fideicommissarius. l. 1. consi. 23. l. 1. dub.
lib. 1. & consi. 43. in lib. 3. Natta.

¶ Admittitur. ¶ Grauius restituer. e societ. inuentarium. ut infra Alex.
ad dicit. & l. 1. consi. 157. col. 1. lib. 4. Soc. consi. 5. in princ. lib. 3. Nat.
¶ Fecit. ¶ Sed quod pecunia fideicommissaria non sit restituenda. pul-
chre Paris. consi. 25. col. 1. pe. in lib. 2. Natta.

¶ Vin. Fran. Are. consi. 3. l. Cur. Sen. consi. 23. Dec. consi. 227. col. 1. fi.
Neu. iur. in Syl. nu. fol. 68. Fran. Cre. fia. 6. in de Prauer. in lib. 4. cõf. 133.
nu. 2. l. 1. tra. pra. reg. 3. præsum. 6. ampliat. cum eff. uidea in
tra. 2. num. l. 1. lib. 4. quibus. Ang. consi. 137. dissoluto uerbis. cõf.
180. nu. 1. lib. 2. fallit respectu terti. Alex. in lib. 2. consi. 110. nu. 2.
fallit in mercarice. Fran. Rip. de reuo. dona. respon.

¶ Eius. ¶ Quid in officiale. & monacho. & reitore ecclesiæ. An. Sicul. in
c. de pecc. cle. R. o. m. a. consi. 159. incip. Super eo. col. 2. Federi. de Sen.
consi. 57. Videtur. dub. 3. Crem. l. 1. in princ. Tu scis. quod quicquid ac-
quirit. Et idem Crem. inter consilia Alex. consi. 61. circa fi. lib. 4. Et quid
in uotore. vide Aret. consi. 3. l. 1. col. 2. Bal. consi. 137. Quedam uidea l. 1. s.
& dicitur. Cy. in l. actor. col. 2. C. prob. qd aliquis sit diues. uel pauper.
non eff. præsumendum. & licet nascatur nudus. quia natura fecit. homi-
nes rationales. industriosos. & laboriosos. & de industria. & labore
quæruunt. l. pe. C. an ser. ex fu. fact. & d. l. si defunctus. Bal. consi. 298. in c. l.
Nec materia. col. 1. lib. 1. Natta.

¶ Hoc consi. duplicatum est. infra consi. 40. uolunt. 3. & 51. uol. 6. & uide
Crau. consi. 16. post num. 5. Gig. de pen. q. 53. cum seq. & no. ad l. De-
fundæ de uisuf. Hiero. Zanch.

TRES fratres ex quatuor communicant mortuo pa-
tre bona. qd habebant Cremonæ cum pacto. quod si unus
eorum præcederet fidei liberis suisset. succedant præ-
cedenti. eueniente dicto casu ex nunc unus alteri donabat in-
ter uiuos irreuocabiler bona prædicta cum pacto constitu-
ti. Moritur unus ex dictis fratribus. qui erat clericus dictis
duobus suffectibus. & etiã tertio fratre. Ipsi duo tenebant
bona mortui. illi tertius propria autoritate ingressus est
possessionem bonorū prædictorū mortui. quasi huius pro 3.
par. ad intest. uigore statuti. dicentis. possessio defuncti tra-
scurat ipso iure in hædem. & qd si alius ingrediat. ingressus e-
rit unus. An ille tertij poterit ingredi p. propria autoritate
& illis duobus actinētib. nō citatis. Et d. uirtute d. statuti & an
di. don. ualuerit sine insinuatione. & an fuerit pac. fatu. suc.

S V M M A R I V M.

1. Possessio an in ius statuti transferatur.

2. Possessio recuperata per alium nō transferatur per actum filium.
3. Statutu loquens in ingrediente non habet locum in retinente.
4. Statuta non sunt iudicia & absurde intelligenda.
5. Pactum. quod superstes habeat certa bona. an ualeat. nu. 14.
6. Ingressus non audiatur dicens se ignorasse alium p. se forem.
7. Interdictum adipiscende datur. post. sciri ex statu.
8. Dispositio nulla debet intelligi. ut non tollatur citatio.
9. Statutu debet sic intelligi. ut non tollatur citatio.
10. Hæreditas potest dari non potest.
11. Donatio in casu quo reuocatur. nullum sit testamēt. si. an ualeat.
12. Donatio reciproca non requirit insinuationem.

CONSILIUM LXXXIII.

VIs a facti narratione & copia statuti sub rubrica. qd
possessio bonorū trāstat in hædē. & in his qd elegat &
accommodissimè ad propositu in iure scripta sunt p. excellen-
tem Diaduocatu Pet. & Io. de Potul. Capiu primum dubium
principale. quod qrit. an ex quo d. Pet. & Io. erāt in possessione
dictorū bonorū. poterit propria autoritate d. Bartho.
dictorū bonorū possessionem ingredi ipsi Pet. & Ioāne p.
fessoribus non citatis. & quom eff. p. tertia parte. pro qua D.
Bartho. p. tendit se hīdem ab intestato p. fātū D. Galeati fra-
tris D. Pet. & Io. Bar. attenta maximè dispo. statuti. di-
spōnētis. qd aliqua possessio bonorū hīditariorū mortui tra-
scurat i. hīdē eius ipso iure sine aliqua apprehensione. Et dato
qd posset quis insistere sup. uiribus d. statuti. p. stēm. p. id qd
no. Bal. in l. 1. C. commu. de leg. 1. ubi dixit qd lex uel statutu
non p. transferre possessionem sine aliquo actu corporeo. al-
legat no. in l. qui duobus. s. idē rīdēt. ff. pro foc. nisi interne-
niet scia traditio. l. qd meo. in princ. ff. de acq. poss. & l. 1. & l.
qui quis. C. de dona. cum sim. idē subdit. quod quandoque
lex. uel constitutio fingere p. per inuestituram sic per actum
scitæ traditionis possessionem traditam. ut est no. rex. in c. 2.
de consue. Et ita non discordaret ab his. qd dixit Bal. & alij
in uarijs locis. & dicunt uolentes. qd statutu possit inducere.
quod transcat possessio absque apprehensione. Nam ue-
rum est. qd statutu disponeret. qd per aliquem actum scitæ
traditionis inducēt a statutu transcat possessio. ut ipse lo-
quitur tex. in d. c. 2. per quem magis cōiter se fundant Doc. Et
ita uel de mente. Io. & Imo. in l. si. qui per emptore in
s. col. de usucap. & per Inn. in c. l. iteris. de resit. spo. in 3. col.
tū nō intēdo circa hoc insistere. quia non puto esse necessa-
rium per. infra dicenda. ¶ Vñ præsupposito qd statutu ua-
leat. adhuc dico. qd nō licuit D. Barth. propria autoritate in
gredi possessionē dictorū bonorū existētū in territorio
2. Cremonens. ¶ Hoc primo probat. qd de iure cōi constat
nō licere propria autoritate hīdē. uel alteri tertio. posses-
sore nō citato. ingredi possessionē bonorum existētū apud
aliū. et qd illa bona p. spectarent ad ingredi uolentem. iuxta
l. meminere. & l. si qd in tantum. cum ibi no. C. uñ ui. & l. 1. fi.
C. si p. uim uel alio modo. l. 1. in princ. ff. quom leg. ca. licet
clericus. de preben. in 6. & no. per Doct. in l. si. de edic. diui
Adri. tol. & in c. inter quatuor. de maio. & obe. & no. clarē
Ang. in l. 2. C. quorum. bon. cum si. ¶ Nec dicat. qd possessio
erat uigore statuti translata in Bartho. pro parte. pro qua si-
bi delata est hæreditas fratris. & p. consequens potuit sibi
acquistam continuare propria autoritate. & eam apprehē-
dere & retinere. l. cum creditor. secundum unam l. c. ff. de
fur. l. quem admodum. s. 1. ff. ad leg. Aquil. l. si seruus cum ibi
no. C. qd cum eo. & l. 1. cum ibi no. C. unde ui. & gl. & Do.
in l. 2. C. de in. emp. Et in hoc consistit uis. ¶ Quia respon-
deo. qd statutu prædictum disponēs in effectū. quod aliter
qd per uerum actum apprehensionis transcat possessio in
alium. intelligit. nisi illa possessio esset iam apud alium. quia
ubi possessio est apud aliū. illa per actus scitos nō transfert
in alterum non interueniente consensu. seu facto illius. pe-
nes quem est. dato qd bene per actus ueros transferret. probat
in l. quamuis. s. 1. ff. de acq. poss. coniu. et al. 3. s. si seruus.
eoti. unde dicit Compot. l. in præz. c. 2. de consue. cum no.
per scribentes ibi. & maximè Ab. moder. dicit. qd ab actu
& uerbis non transfert possessio. qd alius erat in possessione.
quia per illum actum non priuatur tertius possessione.

¶ Ad

Liber Secundus Consil. Alexand.

Ad hoc qđ no. Bar. in l. qđ meo. ad finē, de acq. pos. & Ange. post gl. in l. 2. ad fi. C. de acq. pos. & in l. qđ mulier. ff. de rei ven. & Bal. in l. 1. C. qđ lice. ab emp. di. no. Doc. in c. cum uenissent. de restit. spo. Ergo cum iam ante mortē D. Galeatij, & saltem post mortem, anteq̃ Bartholomaeus esset in effectū heres d. Galeatij mediante additione suę tertię partis hřditaris Pe. & Io. possiderent dicta bona, & pro parte d. q. d. Galea. p̃sertim uirtute infiri cōionis & donationis, de quo infra dicet, sequit̃, qđ dicta possessio non p̃tē dī trāslata in d. Bar. authoritate & ficiōne d. statuti. ¶ Nec dicat pro parte d. Bar. qđ statutum p̃dictum supponit, qđ si quis non fuerit hřres, & ingredit̃ possessiōem bonorum hřditariorum, ingressus nullus sit momenti, & per consequens possessio non potest gl. in l. apprehensa, per Do. Per. & Io. qđ rideo, qđ tale statutum loquens in ingrediente, non hēt locum in retinēte

* possessiōem sibi iā traditam in uita defuncti. Nā constat, qđ aliud ē ingredi, & aliud ē retinere, vel egredi. Ingredi dicit̃, qđ ab initio quis ingredit̃. l. c. l. c. possidere, in prin. & l. si id quod, s. i. ff. de acq. pos. c. 1. de eo qui mit. in poss. cau. rei fer. lib. 6. cap. eum qui, de p̃ben. in 6. Sed ille qui non de nouo apprehendit, sed continuat, dī retinere, seu ingredi, vel reuertit̃, ex literis, in uer. ad dñum propriē est regressus, infra de depōn. impu. & d. l. si id qđ. 2. q. 1. c. monachum, l. 1. C. cōia de leg. cum simi. Ergo statutum contra ius cōe loquens de ingrediente, non habet locū in regrediēte, seu retinēte, aut cōtinuante. l. si uero. s. de uiro. sol. ma. & qđ tale statutum nō debeat intelligi nisi de ingrediente de nouo possideretur, qđ apud eum non erant, probat ad sensum, qđ alias sequit̃, qđ si d. D. Galeat. uel alius locasset bona sua ad longum tps, ut in emphyteusim, & sic talis conductor possideret, ut no. in l. 3. s. ex contrario, & in l. si qs ante, ff. de acq. poss. & in l. si ut certo, s. si duob. uel iculum. ff. commodati. qđ mortuo locatore non possit conductor continuare poss. & eā continuando incideret in p̃nā statuti, qđ nemo sanę mentis diceret. Non. n. per eā retinēdi, & de nouo qđendi, l. si. C. de acq. poss. l. seruus, C. de p̃actis, & l. p̃atre furioso, ff. de his qui sui uel alie. iur. c. quādammodum. de iureiur. uñ turpinus c. i. c. i.

5 qđ non admittit hospes, ut ibi dicit tex. ¶ Et statuta non sunt iudaicē intelligenda, ut no. gl. quę incipit, quidā iudaicē, ff. de d. infec. & ut ingt Bal. in l. quicunque, in 7. col. C. de seru. uis fugi. & in l. oēs populi, in 9. col. ff. de iusti. & iur. Ois. n. in intellectu absurdus fugiendus est in legib. & statutis. l. scire oportet. s. aliud, de excu. tuto. l. in ambigua. ff. de leg. l. nam absurdū, ff. de ope. lib. no. Bar. in l. oēs populi, in 6. uel 9. q. qđ de iust. & iur. & in l. non dubiū. C. de leg. Nā uerba statuti dē improprīa, si impropriādo minus lādunt ius tertij, & minus derogant iuri, qđ propriē & strictē intelligendo, ut in casu nro, ut probat tex. no. in c. cum dilectis, de consue. quē ad hoc ibi ponderat Ant. de But. & Io. de Imo. in notabili. Quod ă possessio esset apud D. Pet. & Io. prout ē p̃supponi tur, patet maxime per diuinsm reciproca donationis, i qua est constitutum respectu possessiōis, p̃ qđ fuit trāslata possessio sub condōne ibi tñ expressa, l. dotis, s. ff. de iur. dor. iuncta l. qđ meo. in prin. cū ibi no. per Bar. de acq. poss. & in c. uenissent. de restit. spo. Et in proposito nō ponit̃ Ol. credas in cons. 139. incip. ad habendam aliqualem notitiā eorum & c. ubi qđrit, quid si aliqui fecerunt inuicem pactum

* qđ si quis decederet sine liberis, altero superstitē, uel liberis eius, alter habeat certas res de bonis illius si decedentis, & cōstituerint ambo unius noīe alterius possidere. An talis conuentio sit pactum futurę successiōis improbatum? Arguit ad partes & concludit qđ nō, a quia bona sua, uel eorū partem p̃tē quis in morte donare. l. 1. C. ut act. ab hared. l. si quis argenti, s. sed & si qs. C. de don. insti. de iuri. stip. s. post mortē, l. hřditarij, ff. de bon. auth. iud. pos. & no. in l. si. C. de pac. & in l. hřditas, C. de pact. conuen. Nec dī pactū de successiōe futura, qđ non promittit ut futura successio, qđ non pōt deberi nisi aut extēst, aut ab intestato, sed in proposito bona debent ex obligatione, alleg. in argu. l. mulier. s. ff. ad Treb. ibi. Sed quāsi hřdē rogari dēt, coniuncta, d. l. 1. C. ut act. ab hared. cum alijs, & conuenienter quod retrotra

hiur obligatio aliis non l. potior. l. rñso. si qui pot. in pign. has. & l. necessest. rñso. 3. i. ff. de p̃er. & commo. rei ued. & hoc probat̃ quia cum talis donō nō intelligatur facta nisi de bonis p̃tibi. l. si ita, ff. de aur. & ar. leg. l. si mandauero. s. is cuius. ff. mand. no. in l. si. C. quz res p̃ig. non est dubiū, qđ non inducunt successiōem hřditaris, qđ respicit et̃ futurā, qđ nec dicit̃, ff. de sepa. l. si defunctus arbi. tut. Et subdit, qđ licet dictum contractu contrahēs in iusto appellauerit donationem, tñ non est donatio; quia cum in dicta conuentione ueretur consideratio mutui commodati, non est donō. l. 1. ff. de do. l. licet. C. de pac. cū ibi not. erit igit̃ promissio, & conuentio qđ ob honestam cām facta, de qua loquit̃ iur. d. l. 1. ff. de don. Et licet contrahentes eā appellēt donationē, nihil refert, quia ueritatē uerā rei uisitatā talis non capio non mutat. l. si forte. ff. de castren. pec. & ff. de p̃actis uerbis. l. insulā, & l. si uo. in prin. ff. loca. Et subdit, qđ effectus huius cōtractus est, qđ cum talis tradens sit habilis ad trāslationē dñij, & possessiōis, ita trauerunt uerba possessiōem transferentia sub conditione casuali in trāslatā dñum, & possessiōem sub cōditiōne; tñ allegat d. l. qui absentis, s. i. & d. l. dotis, s. si, existente conditione effectus uis retrotrahit, ut dictū est supra, arg. l. seruū filii, s. 1. de leg. 1. em eum. Et subdit in eod. consil. 7. dubio, dum qđrit, an talis donatarius sit legitimus contradictor ad impediendū missionem ex l. si. C. de edic. diui. & concludit qđ nequa iſte habet tñ lum qđtūm uiuō defuncto, per no. in d. l. si, & quod illa conditio eueniens fingat illas res dudū exiuisse de bonis n. p̃radicā. ¶ Confirmat hoc, qđ possessio censet̃ tradita p̃ dñm Galeat. in uita Do. Pet. & Io. per illa uerba, uidelicet continentes se possessores ex nōc, qđ put ex tunc & qđ uerba operant, ut partes uoluerunt retro contradicūm, ut p̃bat in l. si ita stipulatus fuero, si Titius, i. prin. cū ibi no. p. Bar. qđ ibi exp̃ssē dicit̃, ff. de uer. obl. ad hoc allegat. l. cum quidā in prin. ff. de uisur. & l. lecta, ad fi. ff. de cer. pet. & no. Ang. in l. hmo. la. 2. ff. de uer. obl. ubi ad hoc allegat multa, & Ang. post gl. in l. C. de codic. & in l. Gallus, in 3. nunc de leg. cum concor. ff. de lib. & p̃olh. Si ergo intelligit̃ traditā fuisse possessiōem et̃ tpe uitz, d. Galea. ergo non tractat post mortē d. Galea. de ingrediendo p̃tē poss. quiniū qđ possessiōem aq̃ mortem d. Galeat. Pet. & Io. nō possiderent, tñ in possessiōe erant;

7 qđ aliud. n. est possidere, & aliud est in possessiōe esse, uel in possessiōe ingre. ii, ueluti, qđ et̃ detentator, conductor, uel custos dī est in possessiōe, uel immisus, uel ingressus i possessiōe, quis non dicant possidere. l. si qs. an. ff. de acq. pos. l. cū legari. ff. ex leg. caus. in pos. ea. Cū ergo statutū dicat, qđ si qs, qui nō fuerit hřs, ingredit̃ possessiōē bonorū hřditariorū, ingressus sit nullius momēti, non est dubiū, qđ Pet. & Io. dicto tpe uitz d. Galea. nō uir possidisse patrē d. Galea. tñ bene erant ingressi possessiōē ipsorū bonorū, & erant in possessiōe et̃ patris d. Galea. & io nō dīr, p̃prie possessiōē ingredi illius partis, sed potius regredi & continuare ingressum factū in uita. Et istud uir mihi sufficenter ostēdere, qđ tale statutū nō habeat locū in casu illo. ¶ Et p̃ ita patet rñsum, si diceret̃, qđ D. Pet. & Io. p̃sumunt tenuisse dicta bona iure familiaritatis, & sicut nōe di. Galea. corū fr̃is p̃ illa tertia parte, p̃ qua ad eum pertinebat, iuxta l. qui iure, cum ibi no. de acq. pos. & l. hēt. s. hospes, ff. de pecu. Nam seruū in uita erat sibi data possessio, uidelicet sub conditione, qđ tñ retrotrahit, ut dictum est. Item dato qđ non possiderent in uita eiūdem, erant in possessiōe, seu ingressi possessiōem, & hoc sufficit, quia statutum non loquit̃ simpliciter, qđ incipit possidere post mortem defuncti, sed de ingrediente possessiōem post mortem, iſti ă nō intelligunt̃ ingressi post mortem, ut supra p̃bati, & et̃ qđ constat, qđ ab ipso nouo ingressu obuēnit eis possessio, priusquam possidē uideant̃ rñ transiō in Bartholomaei auctoritate statuti. Nā statuti trāsfert possessiōem in hřdem, & sic in eum, qui aduic trāsdaret, quia aliis non est hares Iacob. si acquisit̃ modum hřditaris. l. si in diem, in prin. ff. de condi. & dem. l. his quandoque, ff. de acq. hřt. l. cum hares, in prin. ff. de acq. pos. l. si. s. Scruola, ff. si quis testamentum hř. esse int̃it. Vide

les, un suos hīs habet remedium adipiscēdæ per d.l.edictō. Sed si uera possēssio transiret in suum hīdēum, tunc non com-
peteret tale remedium hīdī suo, fed remediū recuperandæ
q̄m Balin. d. lū. in suis, q̄m uerbis consonant uerba eiusdē
in c. t. de controu. inuēit. Et tū ubi eccle. Balin. auct. de
functio. in 2. col. C. ad Tertia. & ibi dicit, nō credas, q̄ ista fi-
ctā possēssio cōtinuata p̄ filiū paria interdīdū recuperadē,
b sed filiū adipiscēdæ, l. i. C. quorum bonorū ad hoc q̄ nō.
Balin. in rub. de conflictu. 3. col. Videmus ergo, q̄ statum
istud operat in quocunque extraneo hīdē, istud q̄ in suis cō-
operatū in suo hīdē, & tū nōm inficiabit, q̄ si suos hīs in-
stituit uoluit: conseq̄ possēssionē hīdītariarū rerum
occupatā, uel existentē apud alium, hoc non potuisset facere
propria autoritate non citato possēssore. Et firmat eōdē
d. l. edictō, & maxime Balin. in locis p̄dictis iūctis nō. ea. l. in t.
coluer. loquit de suo hīdē. ¶ Iuanat * p̄dicta ex hīs q̄ cōclu-
dit Pet. de Anch. c. 2. 70. incī. In primo dubio & c. interp-
tationem cuiusdā reformationis concernentis latissimā p̄tā
13 tē dā ceteris officialib. dicit, q̄ nulla dīpō sic dēt largē in
c. telligi, q̄ possit sequi absurdum, ut nō. in c. d. adum. de p̄bē.
in 6. & in d. iuratio. ff. sol. ma. & in l. si. d. ex hī. & nō. Balin.
l. conuentū. C. de episc. & cleri. Vñ non debet interpreta-
ri aliqua dīpō, q̄ nō auferat dñum, seu possēssionē alteri
non citato, q̄ Imperator contra nō citatū nō possit aliqñ id
definire, ut probat in c. t. de cau. p̄s. ubi Papa de se loquēs
dicit, q̄ contra ire quicūq̄ non p̄t aliqñ definiri, & in cle.
pastoralis. de reind. Vñ dicit, q̄ statum simpliciter loquēs
debet intelligi ad hñōi intellectū, ne ex eo possit sequi: a
13 furdū, & ne q̄ dñum indebitē patiat, l. 2. C. de nox. ¶ Vñ
dēt intelligi taliter q̄ statum, q̄ nō tollat citato, l. de uno
quoq̄. ff. de re iudi. l. nā ita diuus, ff. de adop. & nō dēt in-
terpretari, q̄ auferat dñum, seu possēssio sua absq̄ culpa, q̄
hoc non possit facere Imperator: uel Papa, iuxta nō. in c. q̄
ecclesiarius. de consil. & in l. quociens, & in rub. C. de preci.
impe. off. & in l. si. cūtra ius. ¶ Nō dēt igitur inter-
pretari in proposito d. statum, q̄ importer, q̄ absq̄ue citatione
posset apprehendere possēssionem. Faciunt nō. p̄ Ang. i. cōf.
170. incip. In Dei noīe i fado proposito, q̄ Baldas. & c. Nec
his, q̄ dīcta sunt, habet obitare, si diceret, possēssio aliquo
modo non potuit transire in dñum Pet. & l. uigore d. con-
stituti appositū in infrio, eo q̄d dīctum constitūtū est colla-
tum post mortem constituentis, & sic in tempus, quo possēssio
Do. G. constituentis est extincta, & per consequens non
ualet, ut uteretur Ange. in l. quauis. s. i. ff. de acq. p̄s. per
illum tex. cum gl. quia respondeo, ut inquit Old. in d. cōf.
139. in quinto dubio ubi dicit, quod dīcta conditio ad eā
constitutio. s. quicūque decederet ex his sine filijs, etiam dī-
citur exsistere non solum post mortem. fed etiam ante, * scilicet
tunc cum q̄s eorum altero superstitē ad eum statum mo-
riendi deuenit, q̄ infallibiliter incipit certum esse cum uiue-
re nō posse, allegat l. peculium, s. 3. ff. de leg. 2. l. ab oibus, s.
cum quidam, in uer. moriente, de leg. hñ. facit. l. si. ff. de cō-
trahen. & com. p̄s. & l. per duos. s. i. ff. sol. ma. Vnde f̄m Old.
incipit ista existentia conditionis aq̄m moriendi uel tunc
dies trahat, ut l. si. ff. de condi. infer. Vnde secundum eum re-
tro ante mortem uidetur & dominium & possēssio transla-
ta esse, & sic non sumus in casu Ang. qui loquitur, quando
quis constituit post mortem & c. quia in casu nō sicut in ca-
su Old. fuit factum constitutum in casu, quo unus, uel plures
decederet. Accedit q̄ in casu dīctæ donationis fuit illa do-
natio ex nunc, q̄ in hoc operatur, ut dixi supra. Ex his corro-
boratur id q̄ supra dīctum fuit offendendo, q̄ dēt anteq̄
erit mortuus d. Gal. possēssio erat trāslata in Pet. & Io. Qui
nimo si eo ipso quod cepit Do. Gal. mori, & dñum & pos-
sēssio trāslatur & trāslata est in Pet. & Io. respectu dīcto-
rum bonorum, sequitur illa bona non censeri fuisse & esse
hīdītaria Do. Gal. ut l. 2. in uer. qui cum meā & c. Quorum
bonorum. ergo non sumus in casu d. statui dīponentis, q̄d
mortuo aliquo possēssio bonorum hīdītariarū mortui trā-
seat in hīdē eius ipso iure, & si quis ingrediāt possēssionē
bonorum hīdītariarū ingressus sit nullius momentā
illa

Liber Secundus Consil. Alexand.

illa non uir fuisse bona hereditaria eiusdem. Et predictis non hec obstat, si dicat, quod dictum obstruit esse nullum, ficut nullus est ipse contrausus principalis, qui adhareat: quia rursus patet ex infra proxime dicendis in secundo arg. prin. Ex his igit apertum est rursus possessioni potiorē esse condonem d. Pe. & Io. de Bar. ¶ Venio ad finem principalem articulum in quo queritur, an vigore conventionis in dictis locis apposite dicant Pet. & Io. habere legitimum titulum in dictis rebus, p. Bartholomaeum in petitorio et excludat. Et omnis non necessarij dico quod sic, hoc primo probat auctoritate Old. in d. conf. 139. & per rationes suas, quas supra incidēter retuli, io non repetō, & Io. An. i. addi. Spe in dicto in infu. di. s. porro. circa uel. col. ubi queritur, quod si duo fratres habentes bona paria contrauictum talem inueniunt, uidelicet quia eorum quisque donauit alij oia bona prima, uel superueniens, uel eius liberi habent oia illa bona decedentis sine liberis, modo existente condōne opponat superfluit contrauictum illum fuisse donationis, & sic non ualuisse quia non fuerat facta infinuatiō, cū bona illa prima excederent quātitate infinuatiōni taxatā, ad quod allegabat istos fratres uerbo donationis, uisio fuisse & sic fensile uideat de donatione. l. Labeo. ff. de super. legat. tñ dicit contrarij fuisse iudicatum p. licet. C. de pact. & qd no. p. l. i. ff. de do. cum. n. hic posuit quodque; fraterum consequi commodum ergo non est donatio, sed est promissio quādam ex hac honesta causa facta, ne primogenitum trāferret in extraneos, uel d. l. i. sicut nec di donatio, quod remuneratiōis causa dāt. Aquilius, ff. de do. nec uir ex testō capere, q tñ erogaturus est, q tñm recepit, l. ciuitatib. ff. de leg. i. & illa fuerunt rationes Old. in pall. conf. in q. dubio illius consulationis per quas sūt conclusit non fuisse necessarium infinuatiōem fieri. Ita et tenet Ang. in l. ancimus. C. de dona. p. l. de fideic. C. de trans. p. no. in d. licet. & in d. Aquil. & Saly. l. i. ff. de pac. in uerf. iuxta hoc qro, qd duo fratres. & bñ facit, qd no. Ang. in l. cum multa. in prin. C. de don. ante nupt. & in l. i. in prin. C. de iur. dot. Hāc opin. late cō probat Ang. in conf. 179. incip. uisio infu. predictis & c. ubi concludit, qd mutua, seu reciproca concessio oīum bonorū facta inter fratres, & collata post mortē, sine dubio ualeat, qñ non est facta de oibus bonis pñtibus & futuris, quia nō auferit liberā testandi factionem, allegat no. per gl. in l. hēditas, de pact. conuen. & in l. i. ff. de testa. in l. r. C. ut act. ab hēr. & contra hērēd. & no. per Bar. & Cy. & alios in l. i. C. de pact. prout in casu nro, qā facta fuit mentio de oibus bonis pñtibus & futuris, sed in bonis tñ positis i territorio Cremonensi cum certa et reservatione, ut in infro continet. Quinimo fortius concludit ibi Ang. qd et si esset facta de bonis oibus pñtibus & futuris, ualeret, si non esset processum ad traditionē uerē, uel scē, & dñum non scitāslatum, de quo late per eum ibi & alibi, sed hoc ultimum omitto, quia non uir casus nre esse, fubdit, quod in tali donatione non requirit infinuatiō, quia est donatio ob cam, per no. per Guil. de Cu. in l. illud. C. de fac. fan. eccl. & et per no. per Bar. & gl. in d. Aquilius. iuncta l. i. eo. tñ. Dicit tñ, qd fortiter obstat nra qda donatio propter nuptias, qd fit in compensatiōem dotis, maxime qd pactum de lucrado hincinde interuenit, regit infinuatiōē, iuxta l. i. C. de donante. n. sed rñdet, qd et si peciale in dicta donatiōe propter nuptias. Posset etiam aliter responderi, ut respondet Saly. d. athen. eo decursum de donante nup. Io. de Imo. in d. i. Aquilius. facit mentionem de d. decisio. Io. An. s. porro, & uir cum ea transire. ¶ Nec obstat, imo prādictis, si diceretur, quod in d. infinuato non tinet pactum futurę successiōis, quod non ualet, iuxta l. stipulario hoc modo concepta, de uerb. ob. & ibi plenē p. Doc. & l. pactum quod dotali. C. de pact. & l. cum donationis, C. de trans. act. quia hereditas pacti, seu contractu dari non potest, & per pactum non potest auferri libera testandi facultas, l. hēditas, C. de pact. i. uerba gesserunt, ff. de uerb. sig. qā rñdeo, qd inter cetera duę funt conuentiones æque principales in d. infinuato. Vna est, quod casu quo unus, uel plures ipsorum fratrum decederent sine filijs legitimis & naturali bus ex se uir decedentibus, & ex legitimo mrimonio, qd alius alij superueniens succedat illi, uel illis æquis portionib.

Alia est conventio, q̄ dicto casu p̄ximē iā dicto evocante
dicti fratres exnunc, p̄ter exnunc, titulo irrevocabilis donat
tionis inter vivos vicissim, de dictis bonis inter eos cōca
tis cum reservatione totu bonoru, q̄ ascendat ad quantitatē
librarum centum imperialium, donationē irrevocabilem fe
deret. Vade dato sine p̄iudicio, q̄ illud p̄a tū de successe
do referret ad hereditatē, & sic ad utrum successione, vel succe
sorem non solū ad particularia bona p̄dicta, sed ad succe
sorem non valeret omisa d̄putatione, an ualidet iure, ut p̄m̄cōns
Bal. post Pet. de Tor. in c. morib. et in c. r. si de fuisse, con
trat. inter dom. & agn. tū alia conventio, q̄ principalis con
tens reciproca dationem, ualebit. l. certi conditio. s. q̄m̄. si
cert. pet. l. r. s. pen. & l. mihi & Titio. in prin. si de iur. iur.
obl. ¶ Nec ob. l. si libertus minorem. s. p. de iure patr. quia
rīdeo, q̄ ibi non apparet, cuius rei alienatio d̄t potius
subfiteri, uel cuius rei alienatio d̄t potius infringi: quā
erat magis permīssa una, q̄ alia, cum non apparet ibi, quā
unā magis q̄ per alia esset factus libertus alienans minorē
tenario, ut ibi dicit Ray. sed in proposito nō apparet, p̄
p̄tium de succedendo esse phibitum: illud tendit ad im
pediendū liberā testandi facultatē. Sed donatio quorundā bo
norū plēntiū est permīssa, & non aufert liberā testandi fa
cultatē. Et s̄nt non est uera opinio tenentium, q̄ donatio fi
sentium & futurorū uideat, * Et quō ad p̄dicta, quia positū
illa opinio esset uera, nō ē eod. mō rīdeo potius rādī ad l. si
libertus. q̄ est fundū tenentiū d̄m̄. ¶ Nulla subest rō qua
re potius in dicto casu d̄t fuisse in donatio in p̄bit. q̄ in
futuris: quia si uideat donatio tū in futuris, & tū nūc ob
stare: quia s̄ntur in p̄bit. & non impeditur libera te
standi facultas. Sed in casu nostro subest rō, quare uoluit p̄
p̄tium futurā successione: quia illud est per se factum et im
probatur, quia aufert liberā & c. Quā rō nō subest in dicta
donatione quorundā bonorum p̄tium: nam ualere debet,
ut l. certi conditio. s. q̄m̄. ¶ Nec ēt p̄dictis ob. si diceret,
q̄ sicut qñ testator dicit, insitūto talem hīdem meum, & si
contingat me mutare testm̄ exnunc eod. inter vivos, & si
non ualeat talis donatio * licet postea reuocet testm̄ tanquā
ficta donatio in penam mutationis testamenti: tendens
ad auferendam liberā testandi faciemem, ut per Bar. in l. si
quis in prin. testamenti. ff. de leg. 3. & p. Bar. & alios in d. l.
si p̄lo hoc modo concepta, & l. cum duobus. s. idem respon
dit. per illum text. ff. pro soc. & per Bald. & alios in l. heredes
palam. s. si. ff. de test. & Bal. in l. r. ad ff. C. de fac. fac. & l. r.
ex test. C. de fideic. & Ang. in auth. hoc inter liberos. C. de
test. & Sal. y. l. d. fāncius in ff. & Pet. de Anch. & Io. de Im.
in rub. extra de rebus quia rīdeo, q̄ positū q̄ opteiorum esse
uera, quam tū plures probant: & per obd. in conf. inci. fā
e cūm tale est, qdā mulier. & Dy. * in regula, qd̄ fāmel. & Cy.
in l. i. in vit. col. C. de fac. fac. eccl. in l. i. mihi & tibi. s. ff. de
leg. r. & And. de Piss. & cōiter antiqui, ut ēt Bar. reuoc.
l. si quis in prin. testamenti. & reliqui in d. cūm Bald. in c. 2.
de feud. in vicē l. cōmiss. tū opi. Bar. & sequaci nō repug
nat casui nro, quia illa decisio loquit, qñ in penā mutatio
nis fieret dicta donatio, & sic impeditur liberā testandi fa
cultatē, quia non p̄t per iura supra allegata. Sed in casu nro
non est facta donatio per se, nec aufert liberam testandi fa
cultatē, q̄a non est donatio hereditatis, nec viis successio, sed
particularia bona fuerunt donata, qd̄ non est phibitum: ut
dictum est. Quinimo Bal. in d. lex testis. potius facit q̄ illa
17 opi. quā uult q̄ ubi factum est testm̄, & nō ualeat, l. si libe
ri adiecta est, q̄ si non ualeat iure testm̄, ualeat iure donatio
nis inter vivos, habebit tunc effectum donatio inter vivos
ergo in proposito si iuxta p̄tium de futura successione colla
tū probatur apponat donatio quorundā bonorum collata
p̄tior moriendi, non det aitari donatio: quia non datur hī
tas seu viis successio, prout est in casu nostro, & ita etia hoc
casu tenet Io. de Imo. in d. inc. palam. s. ff. Et hoc casu
p̄tior decisio Oidini conf. l. r. 4. qñ in donatione compru
uauerent bona p̄sentia tantum: uel quod particulariter
& non viis successio: nam dico, quod si testm̄ tunc non uale
ret, quod impediatur reuocare testamentum, quia nullo mo
157

set renocare, ut dicebat Bal. in d. lex testō. ¶ Non ob. etiam, quod requirit insinuatio, quia est donatio irrevocabilis in rebus, ubi ita donatur. ff. de don. causa mort. in fin. l. fan. cimus. & l. p. e. C. de dona. & in donatione inter vivos requiritur insinuatio, qñ excedit summam taxatam in d. l. fancimus. & in l. p. e. C. de dona. & qñ effect donatio causa mortis facta non coram quinque testibus. l. dona. C. de do. & iuncta l. si. C. de don. cau. mort. quia ad istud est responsum qñ quod talis

18 C. de don. cau. mort. non requirit insinuationem, ut concludatur eorum omnes, quod supra retuli. ¶ Nec illi responsioni obijci dicitur, quod graumen non erat reciprocum eguale in personis ditorum fratrum: quia cum d. Gal. esset in statu, in quo non posset habere liberos ex legitimo matrimonio descendentes, certum erat, conditionem donationis partis sue non eventuram, quod fecus erat in alijs, qui potuissent matrimonium contrahere, & legitimis procreare & naturalibus, quia rideo, quod per hoc tunc non est, quin donatio dicatur reciproca: quia potuissent contingere, qñ prædesisset Per. & Io. super hunc d. Gal. qui vigore dictæ conventionis consecutus fuisset bona dñi Pe. & Io. ex causa donationis, nec requiritur, qñ sit per oia æqualitas, qñ si plures fuissent fratres facientes dictam donationem reciprocam post mortem prædecessitis, qñ attento qñ unus fratrum erat antiquior altero, & sic eius uita non est adeo apta ad tantam annorum longitudo, sicut uita alterius iunioris, iuxta l. hæreditatem, ad leg. Fal. & quod no. in l. 2. s. si dubitatur, in s. licuerit. ff. quædam. test. ap. quod in tali donatione requireretur insinuatio, quod est contra no. per Io. An. in d. s. porrò. cum concor. 17 supra alle. ¶ Præterea non potest negari, quin illa dicatur donatio ob causam, in qua non requiritur insinuatio, ut no. in d. l. Acqui. per glo. & Doc. & Oldr. in cons. 5. incip. Titius & C. & Gui. & Bal. in d. l. illud. & alij, de sup. supra, & non oportet qñ in d. instrumentum dicatur mortis donatione, quia ad hoc respondit Oldr. in d. cons. 139. prout specificè retuli supra in primo dubio, & l. si forte. ff. de castren. pecu. cum concor. supra alle. cui uel cōsentire Io. And. in d. s. porrò. in ti. de instr. 10 ed. in addi. ¶ Præterea ubi iustum est interpositum in donatione, prout in casu nostro, non ob. defectus insinuationis, ut uult Fed. de Sen. in cons. 281. incip. casus talis est, statuto caret, qñ si donationes & c. Io. An. in d. s. porrò. in pen. col. quæ sequitur Ang. in l. fancimus. s. si. C. de dona. & Io. de Imo. in c. cum contingat, in 10. & ult. membro. de iur. per ea quæ habentur in d. c. cum contingat. & in d. c. quamuis de pac. in 6. & in auth. sacramenta. C. si aduer. uen. & per alia alleg. pro eis. & hæc opinio propter rationes & auctoritates ditorum patrum canonistarum in materia: uidetur potius tenenda, iuxta no. per gl. 9. dist. ut uterum. ¶ Et ad allegata in cōtrarium per nonnullos, qui tenuerunt esse necessariam insinuationem, patet responsio ex nota. per Doct. in distis locis, & maxime per Ioan. de Imo. in d. c. cum contingat, ita alias uide consilium per excellentiores iurifconsultos Italia, & pro eadem opinione etiam tunc consuli. ¶ Ex quibus puto esse de iure, quod dicta conventio donationis ualeat, & ita si iudicaturus essem, profecto iudicarem. Alexandr.

ADDITIONES.

- ¶ Volentem. ¶ Nunquid tamen actor instare possit confirmari nisi possessionem, quam sine citatione partis apprehendit: Ang. qñ sic in l. si fin. in prin. ubi Alexan. ff. de dam. insec. de quo per Dec. in l. fin. C. de ed. dist. 1. Adm. collen. nu. 3. s. nata.
- ¶ Testificatio. ¶ Idem dicit March. de Afflic. decif. 299. num. 29. Ripa. in l. 1. col. pen. ff. de acquir. pos. Natta.
- ¶ Invenientes. ¶ Istud idem in terminis statui tenet Cur. iur. cons. 108. col. 1. ubi addit Signo. ita consilium esse. Natta.
- ¶ Sine herede. ¶ Istam ponit Alber. in l. fin. col. 1. C. de pact. ubi utitur ijsdem fere uerbis, non faciens mentionem de Oldr. Natta.
- ¶ Quod non fuit ualeat pactum. ¶ Non est quæ hereditaria, sed de certis rebus. Idem Io. And. in addi. Spec. de instr. ed. s. porrò. col. ult. Ant. cons. 179. ubi Io. Camp. tract. Doc. par. ult. qñ 79. Cur. iur. cons. 1. col. 5. Decal. licet. C. de pact. pactum quod dotali. col. 1. C. de col. l. si pulario hoc modo. ff. de uerb. obl. cons. 231. cons. 233. lib. 2. cons. 5. col. 17. cons. 5. lib. 3. cons. 173. col. 4. lib. 4. Alber. Brun. cons. 5. col. 4. cō. 5. col. cons. 10. col. 5. Bert. cons. 4. uisus in 2. dub. cons. 78. lib. 3. See ph. Ant. in addi. ad deci. Tra. 452.

- * Ad translationem. ¶ Sequitur Alber. in loco præallegato. Et pro hoc facit, quod scribit Bal. in l. 1. C. de ser. pig. da. manu. Nat.
- * Ex nunc. ¶ No. de constituto facto cum clausula. Ex nunc prout extitit, ut retrotrahatur, de quo ponit Deci. cons. 247. & in l. cōtrarius. ff. de reg. iur. col. 4. & Alex. hic. Contra Decium tenent moderni in tract. de pign. 2. membro secunde partis principalis col. 2. hoc tamen Claudius non tenet in l. quamuis. s. si conductor. ff. de acq. poss. & Alex. sequitur Taso. cons. 147. col. 9. li. 2. & de præmissis Crot. in l. si quis pro emptore. car. pen. Et uide Paris. ubi subtiliter tenet contra Decium cons. 1. 1. car. pen. lib. 1. Et quod uerbum, ex nunc, non operetur, ubi extrema non sunt habilia. Bart. in l. 1. si quis pro emptore. col. 18. uers. Secundo ad aliud, hic, n. futurum trahitur ad præsens, & extremum a quo, non est habile, quia mortuus non possidet. Et extremum, a quo, debet essentialiter esse habile. Bar. in d. l. si quis qui pro emptore, col. 3. uers. ius secundum contra istud. & col. 5. uers. Expedit de possimino. & col. 17. uers. Secundo restat uidere. Hanc questionem tangit Tiraquell. in tract. de cons. 2. parte amplia, 17. ubi, quod constitutum non operetur, adducit Signo. cō. sil. 217. col. 5. uers. Postquam decedente Titio, Quid tenet Ripa respon. ult. Et cum Alexan. tenet Gui. par. decif. 268. Idem donauit & c. Et quod extrema debeant esse habilia, ut dicta clausula operetur, tenet Rip. in l. 1. col. 1. ff. de pign. Natta.
- * Recuperand. ¶ Imo quia est uera possessio, ut dixi in consue. Paris. s. 132.
- b. Iuantur. ¶ Sequitur Ruin. cons. 17. col. 3. li. 5. & cons. 138. col. 3. li. 5.
- * Natta.
- c. Absurdum. ¶ supra cons. præcedenti. infra eodem lib. cons. 174. col. fin. Sed etiam ante. ¶ Contra Deci. cons. 247. Sequitur Claud. in l. quamuis. s. si conductor. ff. de acq. poss. Natta.
- * Vitetur. ¶ Facit, nam datio in solutum pro debito partim uero, & partim falso, iudatur in totum. Bar. & Docto. in l. si non sortem. s. si centum. ff. de condic. indeb. Et contractus prælati concedentis in emphyteu sim ultra terminos consuetos iudatur in totum. Alex. cons. 17. col. 3. li. 4. Natta.
- d. Denatio. ¶ dic ut no. infra li. 3. cons. 25.
- e. Dyn. in d. c. quod semel, in si loquitur obiter & incidenter, sed in consil. 7. quomodo talis est, maturius tenet istam donationem non ualere & bene, nec contrarium unquam uoluit Oldr. in d. cons. 114. quia ibi non loquitur de donatione facta in pignus, sed de donatione simpliciter & per se facta.
- * Col. 3. uers. confirmator. ¶ Defenditur contra Deci. per Ant. de Fa. de pig. in 2. par. 2. memb. nu. 4. Hier. Zanch.
- * In hac eadem causa consulerunt Barb. Capr. & ipse Alex. supra cons. 70. eod. uol. ubi uide quod annot. Hiero. Zanch.
- * Hoc consilium dupliciter est, infra cons. 147. uol. 5. Hier. Zanch.

CONSILIUM LXXXIII.

LEG E infra eo li. cons. 177.

CONSILIUM LXXXV.

LEG E plenius infra li. 7. cons. 147.

SVMMARIUM.

- 1 Curator furioso ut de iur. non regitur tñ nec donatarius ab eo citari.
- 2 Veritas iussit in actibus uoluntarie iurisdictionis.
- 3 Citari non debent, hi, quorum interest solum in consequenti.
- 4 Alius ualet non citato eo, qui debuit, si eius non interest, & quale quale præiudicium non attenditur.
- 6 Datio curatoris tanquam furioso ualet, licet non sit talis.
- 10 Dementia quomodo probetur.
- 12 Furor præsumitur persuerare.
- 15 Donatio omnium bonorum est dilapidatio.
- 16 Testi non creditur, cui laus uel opprobrium imminet.

CONSILIUM LXXXVI.

¶ Is i. dubitationib. elegantissimè formati p. pñtanti uim D. Vicarium paucis agā. ¶ Circa primum, qñ in datione curatoris debuit citari donatarius, de cuius iudicio agebat in consequenti, iuxta ea qñ hñr in l. de unoquo que. ff. de re iur. & per Bar. & Doc. in l. 1. de uer. obl. debuerit que citari & ipse Antonius, cui curator datus fuisset. ¶ Rideo, qñ in ista datione curatoris neuter pñctorū citari debuit. Bar. in l. qui habet. s. qñlibet. ff. de iur. ubi dicit, qñ aliquis dat curator alterius non est necesse, qñ citeat aliquis, per notata ibi in gl. & remittit etiā se ad dicenda p. ipsum in l. tutor si petitis. ff. de iur. & c. da. ab his. Et ex pñctis ibi per eo colligit, quod si qñ petiit curator dari, in petitione facta fuit etiā mentio de tali persona, de cuius iudicio appareat tractari, dñt citari si iudex uelit p. inquisitionem dare tutorem cum illud facere possit, per no. in l. 1. C. de iur. & cur. qui satis 2 non deder. ¶ Fortius dicit Bal. in auth. matri & auia, C. qñ mulier

Liber Secundus Consil. Alexand.

mulier rat. off. fungi p̄t. q̄ t datione tutoris datui satis ē, p̄
 2 m̄ rei ueritate actus factus a iudice fieri debuit, licet q̄ actus
 gestus fuit, non confiteri iudici de ueritate, nō citatis
 ē illis qui alias debuissent citari in actu cōtentiois iurisdic-
 nis, q̄ in actibus uoluntaria iurisdicōnis magis attendit ueri-
 tas apparere, q̄ q̄ nō fuerit facta iudici probatio tpe actus ge-
 sti, ut ibi p̄ uer. Sed ita est, q̄ tpe, quo petitū fuit dari curato-
 re, nulla oportuit fieri mentione de p̄sona, de cuius iudicio
 tractaret, et ex p̄st facta, fed̄ confat ex probationib. in ue-
 ritate D. Io. fuisse furiosum, ergo attēdi debet ueritas. C. p̄
 3 riosus erat, sc̄cū sit actus uoluntariæ iurisdicōnis, t̄t̄ licet inia-
 possit in consequentiā facere p̄iudicium alicui: t̄n̄ non dē-
 citari, nisi illud p̄iudiciū de sui naturā rēderet principia in
 dānū ipsius tertij, gloss. est reputata nō ē: cōiter approbata
 in l. de unoquoque, in gl. 1. in fi. ff. de re iudic. p̄ q̄ dicit ibi
 Ang. & Io. de Imo. q̄ si facio condemnari debitorē meū, nō
 poterunt alij creditores opponere, nō citati ad processū
 ex quo lis non ordinat principia contra eos, fed̄ si agebat
 per creditore contra debitorē faciēdo excusōnē in bonis
 contra eum, & sic ad finē ut possit puenire ad pignori possi-
 tunc q̄ iudicium excusōnis principia ordinat in p̄iudic-
 ium possessoris, illi erant citandi f. m̄ Ang. & Io. de Imo. ibi.
 Pro hoc facit, l. r. s. pen. ff. de uen. insp. & q̄ no. Bar. in l. in
 di. ff. de aqua plu. arcen. & illud idē, q̄ non requirit citatio
 4 illius, de cuius p̄iudicio tractat in consequentiā: tener Ang.
 in l. filiusfamilias. s. diui. ff. de leg. 1. & sequit Io. de Imo. ibi,
 qui p̄ hoc dicit esse gl. singulare in d. l. de unoquoq. p̄ hoc
 allegat Et. l. superatus, ff. de pig. & l. i. suspēcta. ff. inoffi. tes-
 ta. uer. inia lata contra hīdē in casu inoffi. testa. nec et le-
 gataris non citatis, de quorū p̄iudicio in consequentiā tractat.
 Nec pro certo uer. reperiet, ut puto, q̄ tales citari con-
 5 fuerint t̄ similis. ¶ Fortitico, quia dato q̄ fuisset citatus, t̄
 t̄ si non fuit citatus alicui non reddidit nullum, imo ualeat, si il-
 li non citato non facit p̄iudiciū, ut nō. Bal. in l. ab eo, C. q̄
 & q̄ n̄ allegat nō. per Imo. in c. humilis, de maior. & obedi. &
 clarē Bal. in l. i. s. cum igit, in uer. q̄ro igit, nunquid de neces-
 sitate & c. de iure delib. & i. auth. si oēs: C. si ut se ab hare.
 abli. & q̄ no. Bar. in auth. sed cum testator, in uer. sed quāro
 & c. C. ad leg. Fal. bene facit in l. non idcirco, de iudi. Quan-
 tum āt ad qualeque p̄iudicium inferendum Antonio
 6 non fuit necessaria citatio t̄ quia actus gestus a iudice, etiā
 inter alias personas, nocet alios q̄ ad qualeque p̄iudicium
 iudic. l. a snia, in prin. & ibi nō. ff. de appell. l. si duo patroni,
 in prin. & ibi gloss. ff. de iure iur. & gl. in l. 2. C. qui res iudi. non
 nocet, & glo. in c. cum super. de re iudic. & in l. 1. in gl. ff. de
 7 exc. rei iudi. Et itud qualeque p̄iudiciū ¶ est, quia induci-
 t̄ p̄sumptionem contra tertium, ut nō. glo. in c. dilectus, c. l.
 2. de immo. & gl. 61. dist. ordinatos. & gl. 2. q. 5. interrogatus.
 Verum est, quod causę cognitio requirebat in datione cura-
 toris. fuit aliquoties de furore constare, d. l. obseruare.
 ff. de cur. fu. & dicit ibi Iac. de Are. & Bal. quod iudex dē
 8 adhibere medicos, quod hoc cognoscant, f. mel. C. de re mi-
 l. libro 12. & ita factum fuit: p̄ Prætereā & si curator datus
 fuisset ut furioso, & non fuisset furiosus, non p̄ hoc citare
 9 datio curatoris, ut nō. gl. in l. 1. C. de cur. fu. & Bar. in l. i. s.
 cum bonis, ff. de uer. obl. quia quem esse furiosum non pro-
 uenit a natura, ut dicit gl. in d. l. 1. & Bar. & Bald. in l. i. s. eir.
 ff. de tuto. & cur. da. ab his, & Sal. in l. i. p̄ putas, C. de p̄t. hered.,
 quanto magis ualere debet, cum nunc constet, quod furiosus
 erat, & sic non fuit datus curator ex falsa causa. Quod āt
 non fuerit necesse citari ipsum Ant. cui curator datus fuit, firmat
 in terminis Ang. Io. de Imo. Pau. i. d. l. i. s. cum bonis, p̄rallega-
 10 ta. ¶ Non ob. quod dictus curator se ingessit, & sic suscep-
 tit, l. i. s. eir. s. ff. ff. de tut. & cur. da. ab his, quia rideo, quod
 ille te loquitur, q̄ se ingessit, ut curator daretur ipse, q̄
 se ingerebat, fed̄ sic curator non se ingerebat, ut se daretur
 7 curatū ut de curatore p̄sunderetur. ¶ Non ob. quod nō
 fuerit datus cum inquisitione, prout requirebat in d. l. de cur. s.
 furios. quia rideo, q̄ uerum est posse dari talem curatorem:
 ut dicit tex. ibi. cum inquisitione, p̄ etiam sine inquisitione
 dari, ut nō. in d. l. i. C. de tut. uel cura. qui satis non dedit.

l. qui hēt. s. pen. de vafal. & Spe. in ti. de cur. s. finat. vlt. arce
dens. ¶ Non obſt. qd non fecerit inuentariū. q̄. poſito. q̄
ita eſſet. in non potuit in confequentiā. q̄. ante poſito. q̄
tariū ipſe procura. conſtituere. eſt verum. q̄. et ante factū inuen
non facto inuentario p̄t remoueri. ut ſuſcepſit. l. ſ. c. arbit.
ita inquit Bar. in l. tutor qui reſtorium. in prin. C. de admi.
niſtrac. anteq̄ fecerit inuentarium. & ſequit. p̄t. ſi admi
in c. 2. de ſtatu mona. Quinimo verbo ſeruat. q̄. inuentariū
fuit conſectum. & eſt p̄dictum. ¶ Non ob. q̄. curator non po
tuerit ante litis conteſt. conſtituere dictum p̄curatorem.
rīdeo. q̄. ſi conſtitutus fuiſſet dictus p̄curator coram iudice
prout relatum eſt. valiſſet conſſo quā conſtitutus eſſet.
etor. ut in ſ. ſi. quibus. ff. quod cuiuſq̄. c. petitiō. de procu. c. n.
Bar. in l. i. s. quibus. ff. quod cuiuſq̄. vniuſer. nomi. & dato q̄.
non fuiſſet conſtitutus in iudicio. Adhuc rīdeo. q̄. talē ex
ptionē non reperio ſp̄litter oppoſitam in actis. & licet eſſet
oppoſita in gñe. hoc non ſufficeret. ita dicit Bar. in l. ſ. ff.
excep. in ver. q̄. video. q̄. illa condo. ibi non dicit. & iō ex
cep̄tio gñalis nihil releuat. ¶ Quo ad merita cau. Primo di
co. q̄. non obſtante q̄. Ant. conſtituitur ob. l. o. p̄curatore.
& l. o. p̄. princ. egerit vt procurator conſtitutus ab Ant. & ſi
d. lo. afferuſſet illū eſſe ſane mentis. quia iſtud mandatum
non reperio in actis. ex hoc d. lo. aſſerit ſe p̄curatorem Ant.
non dicit. q̄. fuerit conſtitutus ab Ant. potuit conſtitui a cu
ratore Antoni. uel p̄t conſtitui inquantū Ant. eſſet ſuſcepſus.
prout verē d. fuiſſe. Itē talis aſſerta confeſſio procuratoris
non fuerit facta p̄ modum contentioſi iuriſdictionis. non po
tuit p̄iudicare principali. ut dicitur. ſ. ſed an ipſos. & ibi no.
ſi de confeſ. & clariuſ. Ant. de l. i. in l. o. in c. i. vlt. nō
conte. Præterea illa tacta p̄curatoris confeſſio in eſſe reus
cata per ipſum comparēt poſtea expreſſe vt p̄curator con
ſtitutus a procuratore d. Ant. fuſioſi ſtantiſ. probationib.
ſatis in proceſſu de ſure. ut infra dicā. ¶ Non obſtāt. q̄.
deponit magiſter Franciſcus. qui dicit. q̄. aliā Ant. fuiſſe
nā mentis. nā non deponit de aliquo tpe. & ſic non cōcludit.
q̄. tpe donationis eſſet ſane mentis. l. cum & cum. ff. de neg.
geſt. l. non ſolū. ſ. ſed ut probari. de op. no. nū. neque de
ponit M. Franciſcus. q̄. de recenti fuerit factus ſane mētis. l. ſi
dicit. q̄. de recenti uſitauit eum. & q̄. reperit eum non ſane
mentis. patebit & clara rīſio ex p̄dictis. ¶ Non ob. q̄. ille d.
teſtis aperte deponat de ſane mente d. A. tpe donationis & an
teq̄. rīdeo. q̄. dictum iſtius teſtis. & quorundā aliorū.
conant idem deponere. contrariant. ut colligit ex euidentē
ex de poſitione teſt. iur. aſtoris. Nā p̄ſuppono. q̄. per plures
teſtes probatū eſt. A. fuiſſe mente captū per plures mentes.
et ante donationē. ut probat maximē Chriſtophorus. & plu
res alij probant oēs iſti actus de neceſſitate. uel ſaltē iuris
p̄ſumptione. concludentes ipſum fuiſſe demētē. nam ut dicit
nam dicit. q̄. factū loquebatur. & alij. propoſito. nam ut dicit
t. i. ſ. ille eſt factus qui factus loquit 9. s. dilegimus. l. 7. q̄. 2.
Gonſalduſ. & ibi no. quidā in ſuo. de condi. ſiſt. Deponent
ē. q̄. deſideranda per vicos loquebat. ergo non ſane mentis
erat. ut dicit text. in l. ob. quā uitia. uitia. ſ. c. de edict. Nā di
cunt quidam. q̄. ipſe dicebat. q̄. animuſ ſuſ erat boſ. & cum
eſſet in ciuitate Ferrariz. dicebat eſſe in pratis poli be
ſtias. ita deponit Thomas Becharius. qui etiam deponit. q̄.
lapides p̄ieciabat. qui actus etiā inducūt tuorū d. C. de
Iudeis. no. gl. in l. ſi cū dorem. s. cum maritis. ſolam. Depo
nunt etiā oēs ſerē teſtes. q̄. non habebat memoriā mortuorū.
tā. q̄. eſt ſignū demētis. text. eſt. ad hoc pondera. d. C.
de ſ. Ge. in c. ſilij. de hiri. in 6. q̄. dicit eſſe no. p̄o. reſſib. in
ductis ad p̄bādū quod eſſe mente captum. Nec habet o
ſtē. ſi diceret. q̄. dicti teſtes erāt ſingulares. cum quā mul
titudine. ſi ſunt concordēs. p̄t etiā quia ad p̄bandū quid inge
neris. puta quod eſſet furioſum. & ſimilia. ſufficiūt teſtes ſine
d. gularēs. & ut uult Inno. in c. qualiter & q̄. l. 2. de accu. cū
concor. allega. in p̄cedenti conſideo hic non ſcripſi. ¶ Hoc
p̄ſuppoſito offendit. q̄. faceret uel fuiſſe p̄ſumit. mente
capto. ¶ Nam ille qui certo tpe fuiſſet furioſus. præſumitur in mor
perit.

persecutasse q. nisi contrariū doceat. gl. est. quæ hoc expref-
dit 3. q. 9. indicat. & idem gl. in c. h. in uer. competeda
fuit ad interdictum, quæ ibi sequuntur Inno. Io. And. & Ant. de
But. & Abb. Scilicet illam gl. & seq. Doc. 1. l. furiosum. C. q. test.
fac. po. & Io. de Imo. in c. dudum. in 6. col. pe. præsum. & Ca-
fac. po. & Io. de Imo. inter canonicos. de ele. & Pau. de Leaz. post
nonitit i. c. cum inter canonicos. de ele. & Pau. de Leaz. post
Arch. in c. l. de homi. f. i. recte intuenti uult Bart. in l. 2.
ad h. de bo. pos. infan. & furio. dela. Nam Bart. ibi uult. q. si
ad h. de bo. pos. infan. puta die tali fuisse furdum. uel furio
probat ut tunc momento. puta die tali fuisse furdum. uel furio
sumo. sequit. ergo in posterū fuit furdus. uel furiosus: quia
illud pōit cōtingere p. aliquod accidens. Unde dicit Bart.
q. debet pbari. quæ fuisse furiosum aliquo certo tpe. seu ali
quib. mensib. non at femel. seu unico momento. ut psumatur
in posterum furiosus fuisse. allegat l. i. ff. de cura. fur. l. pretia
rerū. ff. ad l. fal. & sic ut ibi uelle Bart. q. si probatur cū. quæ
fuisse furiosum certis mensib. & qui allegat Bar. altere te-
nere. ut alias audiui. pfecto aut lecturā corruptā habet. aut
minus recte. Sed ita est in. pposito. q. pbatum est p dictos
testes fuisse mentecapit p menses cōtinuē ante donationē.
ergo dē psumi. q. sp. in posterum fuerit mentecapit: & per
consequens ē tpe donationis. nisi cōtrarium pbat. ¶ Pro
hoc facit qd not. gl. in c. cum inter canonicos. in uer. recusa-
tas. de elect. q. uult. q. passiones hmoi & morbi tales psumā-
tur durare. nisi contrarium pbat. q. l. sequuntur ibi Io. An.
Ant. de But. & Io. de Imo. & maxime in morbo furoris. q. nō
consequit de facili recedere f. dom. Card. & Io. de Imo. in
d. c. cum allegas. no. per gl. in d. c. indicat. & in d. c. si de succ.
ab interdict. facit. l. i. cui. s. his. de accusa. & l. non oēs. s. a. Bar-
baris. ff. de testa. mili. & regula. femel malus. de re. iur. in 6.
¶ Fortius dicit Petr. de Anch. in d. c. l. de homi. q. si pro-
batum est. quæ fuisse certo tpe furiosum. & ex eadē rō. pbat
postea ipsum fuisse sanæ mentis. requirit. ut sustineat actus
gesti ab eo. q. probet. q. tpe actus gesti erat fana mētis post
furorē: & ita dicit se obtinuisse. allegat no. p. Dy. 1. c. femel
malus. tenet do. Card. in d. c. l. de homic. 3. col. & ita refert
se cōsultasse Pet. de Anch. Hoc idē tenet Vbertus de Bobio:
ut refert Gui. in Sp. in t. de prob. s. probare. uer. porrō qdā
erat furiosus. idē tenet Dom. de S. Gemi. in c. i. s. si uerō. de
cler. non resid. l. 6. Et ita in terminis similibus nris dū Flo-
rentiz alsiderem iudicari in quodā monasterio monacha-
rū instituto ab uno in testū lūius. de cuius anteriori furore
pbatum erat. Io. de Imo. in l. qui test. s. si furiosus. de test.
in l. i. s. si de uer. obl. in hoc art. concludit. q. aut actus fuit
gestus ex intervallo longo post tps. quo pbat. ut quem fuisse
in furore: & tunc alleganti. q. actus fuit gestus in furore.
incumbit pbatio: aut non intercessit longum intervallo. &
psumat fuisse in furore tpe actus gesti. per ea q. hñr in l. si uē
tm. s. si de priuile. cre. & in c. officium. de elect. Sed si ita est.
q. testes actoris pbat. q. eodem die. quo facta fuit donatio.
uel saltem incōtinēti post erat mentecapit: ergo psumit
fuisse tpe donati onis. hoc probat Io. de Bo. & multi & c. plus
ut esse dñm. quōd in proposito nro modicum intervallo fa-
cit. ut psumat morbus durare. nisi contrariū pbat. f. m. Hoff.
& Do. Car. in d. c. cum inter canonicos. alleg. tex. in c. cōiter
23. di. ¶ Fortificatur pdicta ex his. q. decidit Bal. & Ang.
in furiosum. C. qui test. fac. pos. ubi q. r. quid si non appa-
ret aut testū fuit celebratum tpe furoris. an dilucidis inter-
uallis. & rident. aut tps. testamenti erat uicinum temporis fu-
roris. aut multum remotum. Primo casu refert. aut qualitas
dispositi testamenti arguit magis ad partem sanī consilii &
sanæ mentis psumitur fuisse. l. pe. ff. de cond. inst. l. si qui. ff.
de test. & cur. da. ab his. l. Titia. in fin. ff. de inoff. test. & si sunt
permixta. q. ea sapient furorē. & ea quæ non erit nullum
f. eos. Secundo uerō casu q. ex intervallo non psumitur
furiolus. & istud idem uult Bart. in suo tract. de test. in c. in-
cio. oppositum prudentia. sed quis dicit. istud autem dicit
donationis onum bonorum in extraneum collatæ refertur
sibi: nō nūc. esse recedentem magis ad partem sanī consilii.
¶ In fine. ¶ Donatio. n. maxime onum bonorum. est dilapida-
tio. nō autē diligens administratio. l. i. ff. de cura. fur. l. filius.
de do. mala autem administratio sonat potius in furorē

q. in sanum consilium. l. i. s. q. in. ff. de tuto. & cur. da. ab his.
Nec ob. q. iste non habebat agnatos. q. a rideo q. potius de-
bebat dispensare. & donare pro aia pjs locis. cum aia sit ex-
teris rebus pferenda. uel non debebat transferre dñum in
alium donatō. q. illa est dissipatio. nō potuisset testari. quo
casu non trāserit donum. & est dispositio reuocabilis. ista
fuit inter uiuos per modum malæ administratiōis. ut dixi.
Præterea nec aliquid pro aia disposuit. & ingtum potuit. fi-
bi testādi facultatē abtulit. ergo nemo negabit istum actum
fuisse potius non fani consilii q. econtra. Et ex his patet. qd
omnes oppo. q. sunt in hoc cons. concludunt ad nullitatem. &
dato ē t. q. aliqui testes probarent. q. aliquo tpe fuerit sanæ
mentis: & sic q. haberet dilucida intervalia. tñ psumit oīno
actus factus in dementia. ut supra probam. ¶ Non ob. q. qdā
testes instarīz dicant. q. tpe donationis loquebat disce-
re. & ad propositum q. erat sanæ mentis. q. rideo pluribus
modis. Primo. q. illi testes inuicem sunt multum uarij. & ad
uersa deponentes. Secundo rideo. qd actus ipse ostendit cō-
trarium: q. dicta donatio oīum bonorum pñtium & futur-
orum potius ostendit insanum consilium & dementia. ut
ostendit supra. Præterea ille D. Vicarius non est idoneus tes-
tis. quia ut dicit Io. And. in addi. Sp. in t. de test. s. i. super
uer. se pone. q. admittator fides non adhibet testi deponē-
ti de facto suo. q. laus uel opprobrium posset ipsi testi eue-
nire. ut no. Ant. de Bu. c. cum anobis. de testi. & in c. cum ex
lris. & ibi sequit Imo. de transact. qd ē de proxeneta.
Sed ipsi Vicario. qui interposuit decretū in donatione. pos-
set euenire opprobrium. si ille non fuisset demens. quia ap-
paret eum non adhibuisse illi cāe cognitionem. prout de-
bet. ne fraus committat. l. data. C. de donat. Et idem dicerē
in notario. quē tñ non inueni examinatum. Præterea & dicta
ipforum testium non concludunt. quia dñt. qd Andreas pos-
suidet esse mentecapit. & qd ipsi nō comprehendissent. ut
dicit And. & Io. ergo dictū eorū non concludit. cū pñsen-
tia. de prob. & qd no. glo. & An. in s. hinc nobis. in auth. de
hær. & Fal. in uer. & uidisse. Et eo modo rideo. qd ultra pdi-
cta ad id. qd deponit Iac. de San. q. dicit. qd diligenter non
17 aduertit. an A. esset mentecapit. & ē t. ualde familiaris.
& attinens partis aduersę. ergo non est idoneus testis. l. 3. in
prin. & s. i. ff. de testi. Non ob. d. magistri Gulielmi. q. nullā
mentionem facit de magistro Ant. nō sunt alij testes. q. supra
notati. q. interfuerūt infiro donationis. excepto D. Hierony-
mo. q. remanet singularis: Præterea. ut dixi. ipse & alij depo-
nunt. qd ipse erat sanæ mentis. & actus tpe donationis in di-
cat potius contrarium. & hoc sufficit. ut intelligat tunc fuisse
furiosum. Non ob. i. d. qd deponit 19. testis actoris f. dñi
cus. q. deponit. qd i eo instarīz. quo fuit celebratū infirmo
nō nōis. nō fecit aliquos actus facultatis. q. a rideo. qd iste tes-
tis non probat. qd fuerit sanæ mentis. imo potius deponit
contrariū. eo maxime q. a deponit. qd incōtinēti post factū
infirmo donationis magister A. dicebat sic. que ē uenato a fa-
re qui costoro. ecce signū dementia. illen. q. non est cōstā-
tiā ordinatā. dē esse in dementia. Cū ergo apparet ex dispō-
ne istius testis qd incōtinēti post donationē fecit actus de
mentia. Et itē dñt alij testes actoris. q. ē deponunt. q. incō-
tinēti ante donationem uiderunt esse fatum. ergo sequit. q.
tpe donationis psumit esse fatum. stātē ē t. qd infirmo talis do-
nationis potius sonat in dementia. & eadem rōne non ob. id
qd deponit 20. testis actoris. dū deponit. qd fecit reueren-
tiā Vicario. q. a dicit. qd D. Antonia dixit magistro An.
lenati solo que uenit Io Vicario. & ad illa uerba surrexit. prout
sape faciunt stultij ego. q. eis dñt. faciunt. Item deponit
d. testis. qd eodem die. quo infirmo donationis actum fuit. &
ante & post incōtinēti & p. plures menses. fecit plurimos
actus facultatis. prout ipse explicat. ergo apparet. i. quo tpe
donationis fuit uel fuisse psumit mentecapit. ut dixi. Et eo-
dem modo dico nō ob. lare id. qd deponit. qd interfuit do-
nationi. sed dicit. qd ante donationem loquebat more hoī.
q. erat sanī intellectus. non tñ deponit quito tpe ante dona-
tionē. & sic non contradicit testibus. aut aliquibus. qui dñt
qd post donationem non erat mentecapit. non curo. quia
non

Liber Secundus Consil. Alexand.

non deponunt incontinenti post donationē, & dato qđ aliq
deponēt, tñ testes nři oēs deponunt, qđ erat iſtatū & p
conſequeñs habebat dīcūda interuallū, quo caſu q uult di
cere, qđ erat ſane mentis tñ donationis, hēt necēſe probare,
ut eſt officium. Et pſertim qđ teſtes a dōris ſint pures &
18 uerō, ſi dponētes uerōſimilia, cū dñt ēt magis credēda, qđ
pro magna parte ſunt iuſti uicini, & conuerſabant in do
mo, ut uxor eius uicini, qđ melius praſumit ſe facia uicini
rū, qđ alij. Iſtū, ſi de his q ſunt ſui uel alie. I. h. ita, & ſi de
ſun. inſtr. c. quodā, & c. qđ, de pſum. & ēt illic, q frequentat
in domo, melius pſumit ſeire. l. cōſenſ. C. de repn. c. ueniēſ,
l. 2. extra de teſte egiſ, ut melius informati credēdi eſt.
l. ob carmen. ſ. ſi. de te. Vñ dicit in propoſito Iac. Butinij,
maiore. ſi. de pac. q ſi patē ciuitatis hēt pures iudices, non
dēt itare dīdo maioris patē, ſed illius, q melius ſcit, per d.
l. ob carmē. Et qbus ut clare cōſtare, donationem eſſe nullā.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Conſuetudina infra c. proſ. 156. *fel. exhibita*, in prin. de iud. fac. tract. feu uerſ. & dicta uallſi proſ. dic. reb. feu. col. 12. Curiaſtrac. feu. par. 7. c. 9. *laſi. decem. col. 8. de uerb. obl. li. q. uis nec cauſam. col. 7. de reb. eccl. niuſtam. 5. diu. lect. 1. col. 6. de leg. 1. Hypo. d. l. de unoquoque. limita u. infra l. *ſepe. col. 8. de re iud. laſi. col. 111 in fi. li.*
b ¶ *Prejudicium*. Vide late *A. le. in l. ſepe. col. 2. de re iud. u. uidetur di. quod facit ſemplan. licet non ſumet. Sed uident ſenſ. Fel. c. quamus. circa prin. extra de re iud. Dec. conf. 42. col. 6. & conf. 272. col. 2. & conf. 196. col. 1. Nar.**
- b ¶ *Curatoris*. Bertran. conf. 48. ex proceſſu. col. 4. 5. li. 1. *Alex. infra li. 7. conf. 147. uol. 9. Bar. Pau. l. ex d. li. u. bonis.*
- c ¶ *Præſale*. ubi *Alex.* & omnes aliud tenent in prodigo.
- d ¶ *Singularis*. infra lib. 2. conf. 147. uol. 20.
- e ¶ *Forore*. ſupra li. 1. conf. 141. uol. 4.
- * Vide late *Rui. conf. 67. col. anpen. uol. 1. & no. infra ad conf. 92. uol. 5. Hier. Zaech.*

C O N S I L I V M LXXXVII.

VIDE supra li. 1. conf. 2. quod hic duplicabatur.

- * Hoc conf. duplicatum est, supra conf. 2, vol. 1.

S Y M M A R I V M.

- 1 Mendicantes sunt capaces bonorum immobilium, ut uendant.
5 Predicadores non sunt mendicantes, nisi ex constitutionibus.
6 Replicans de absentia contra prescriptionem tenetur probare.

CONSILIVM LXXXVIII.

EX I M T E D. Vicarie, in cā ser Thadgi Mamelini uisus du
bians, ¶ Circa primum, quo dubitat, utrum fratres pēdica-
tores poterint dicā cēssione em cā uēditionis facere d.
Thadgeo, & qā corā eo res agit corā quo opus ē ueritate ut
potius, q̄ multiloquio. B̄r̄ r̄ideo, cēssione ualuisse, q̄, ut i
infro continet, facta fuit pro libris 300. conuertiendis in
cēssitate, uel utilitates dicā conuentus, ita dñe uerba istī,
& conlat, qđ d. fratres funt capaces rerum immobilium, ut
ueniant in uo. g. l. in c. i. in uerbo, demum, de reli. dom. in
6. & Bal. in l. cum q̄sio, in fi. C. de leg. Et communis opin. ē
qđ si quis ingreditur talem religionem predicatorum, mona
stierum etc. capax bonorū immobilium scietur, ut uendat &
in suas necessitates conuertat, ut no. Sp. i. t. de ita. mon. uerf.
3. querit, & Arcin. c. qua ingreditientibus. 19. q. 3. & Lupus.
& Io. And. in d. c. i. de relig. d. l. 6. in nouel. & Doc. etiam d.
& multi alij, quos refert & sequitur Anton. de But. in cap. in
presētia, de proba. in uer. quonius casus & c. Bal. in l. cum
acutissimi, C. de fideic. & Io. de Imo. in l. Lucius, la ult. ff.
de hære. inf. & in l. i. ad fi. ff. de test. & in d. c. in presētia, & t.
D. Abb. ibi, & ita consulit Io. Cal. in cons. 46. lib. rub. & de
f. & dicte Bal. in auth. nisi rogati in i. col. C. ad Tre. of ita
de cōsuetudine seruati, & istud est no. & istud dicte Pau. de
C. ibi, qđ ita ē uidit consultum p. collegium Bononiæ, & Doc.
in d. c. in presētia, & r̄idet ad ea, quæ i contrarium possent
adduci, & p̄ea uerba corā formaliter non refero, sed si non
habetis mirā uobis libros predicator. ¶ Non ob idem dr. qđ
posito, qđ fratres pēditi potuissent capere hereditatem dī
Lenci, & magistri Pauli filij & haredis dī Lenci per in
gressum monasterij sacrum per d. Paulum, tñ fratres permit
tendo domum possideri i per maritum dīci magistri Pauli,
& non apprehendendo possessionem domus, usq̄ tacite quo
uissit domū pertinere ad eam, per no. per Bal. in auth. quā

mulier, in ult. col. C. de sac. fan. eccl. Quia iudeo, q ubi non
apparet de contraria mente consentus: uerum et ubi p
tres cōueniunt, oculis pari, q ubi ingressi possident
ingressi, & nunq apprehendendo illa bona uel illa elapo
tpe p raxio ad agendū, uel ad aduendum, uir non se immi
nens cōuenit, ut patet ex dicta celsione facta p cōuentū,
ut hīdem d. Lenci, mediante persona d. magistri Pauli, lega
tur, q plimior cōuentū tolerasse d. dom. Vrsulinū in
dicta domo, non aio ē de abdicandū dictam domum, sed ut
d. dñā Vrsulina tanq mater dicti magistri Pauli hiet iura
& habitatiōe dictē domus, donec cōuentus tolleretur: q
ubi p capi alia cōiectura, q donatiōis, cessat p raxio
donatiōis, l. cum de indebito. ff. de probin. prin. & c. super
hoc, de renū. Nec tali spatio tps, quo dicta dñā tolerata fuit
ibi habitare, excluditur cōuentus a iure aduendū, ut uen
dicandū bona delata monasterio: ut patet in l. licet, cum ibi
no. C. de iure delib. & in auct. quas actiones. C. de sac. ecc.
2 e. & in c. illud, de referi. cū si. Præterea qd non est probatū
q cōuentus, f. repræsentatē totū cōuentū scruierit d. dñā
Vrsulinā habitare dictā domum pertinentem ad cōuentū,
Vnde sicut in expressa renūciatione requirbat scia & uol
untas cōuentus, f. capiculi. s. p. scirent illam domū ad
pertinere, & per dictā dñam possideri, ff. de inoff. test. d. ff.
de acq. h. ar. l. mater. s. cum quis decedens. ff. de iudi. testi. in
tacita: quia nō p t. p. tacitum, q expressum. l. tacitū, de uer.
oblig. cum quid. si cer. p. tit. rñd. q Bal. non dicit, q per illā
tolerantiā monasteriū uideat repudiare. imo dicit, q per illā
ritur, q in ipso ingressu atqz bona sint acquisita monas
rio, oportet, q per monasterium agat, f. declarat, q bona
ingressi non acquirant monasterio. Hoc specifice ē probat
per id, qd no. Bar. Arg. & Io. de Imo, in l. reuocari. ff. de acq.
3 h. ar. ubi dāt t. p. si foror permissit hīditatem paternam dñā
possideri per fratres: & q aliquo egebat, petebat ab eis, &
ab ipis fratribus exclusā, q uidebat repudiare, ar. l. Procu
ff. de probat. secus dr si solum ipsa dñā filius patiendo illis
possideri & q fratribus nihil coe habuit ab eis nihil petē
do, nec cum eis rōnem calculando de aliis geis intereo:
quia tale diuturnū silentium nō sufficeret ad inducendā re
pudiatiōe, per d. l. licet, & dñt p raxi t. doct. q illud ē iur
de mente Bart. ergo non p dixt ex tali sola patientia, qn ē
de ea legitime cōfletur, induci repudiatiōem fuit abdicati
ōnem a se. Nec est qd probatum, q fratres scruierit dictā
dñam Vrsulinam nendere, aut uendit dictam domum, q
uis ē si probatum esset, non sufficeret per prædicta. ¶ Non
infitio, an priuilegia concessa dictis fratribus fuerint produ
cta tpe congruo, uel non: quia hoc mihi non conflāt fēdē
ne dico, q eorum productio non fuit necessaria attenta
4 opi. prædicta, & attento qd dominium, & possessio, qd
apud magistrum Paulum tpe ingressus monasterij, transiit
ipso iure absq; alio facto in monasterium. l. si ad optate
b. ff. de precar. iuncta atqz ingressi, & utrobq; non. C. de sac.
fan. eccl. & per Bar. in l. qui uniuersas. ff. de acq. p. & Bal. in
auth. nisi rogati, in p. col. nisi in tpe ingressus declare, f.
agatur per monasterium, q bona non acquirant monasterio,
ut dicit Bal. in prelegat. auct. si qua mulier, in ult. col. Nec li
catur, q non transiit in monasterium, quod est in capax: q
5 dico, q monasterium predicatorum est capax: q Nam pre
dicatores ex regula non sunt mendicantes, fed ex cōstituto
nibus suis a se. Apofolica confirmatis, ut inquir Fed. de
Senis f. conf. q. incip. fratres predicatoros, & doc. in d. c.
in præsentia. & Bal. in l. cum acutissimi, & Ant. de But. in d.
c. nimis praua. de excess. p. r. l. & dicta cōtultatiōes permittit
ut immobilia capiant, & pro necessitatibus suis alienent: ut
dñt Doc. in dictis locis, & dictū est supra. Et ita factū fuit
in casu nostro. Et si alienatio facta esset ob duplicē causā,
scilicet qd una causa sit de permisis, licet alia non, nūq
ter deciditur ex no. per Innoc. cū in præsentia. de renūcia
& per Bar. in auth. non licet, in f. C. de lib. p. r. l. l. si p
res, in f. de excu. turo. & quod habetur in cap. de referi.
Stante ergo, quod titulus fr. Thadei sit legitimus restitū
conclu.

Lib. II. Confil. Alex.

K tate m

Liber Secundus Consil. Alexand.

tatem patris adiuvissent: tñ eam transmississent non aditam ad d. Marcū & Pollionū in effectu hñdes earum ex potentia fuitatis fm veras & cōes opinio. l. si fratres. C. de iure deliberan. & lapud hostes. de vulg. & legi. l. ex militari. s. si. cum l. seq. ff. de testam. milit. & plenē per Bar. & doct. in l. ventre. de acq. hered. & in l. si filius qui patri. ff. de vulg. & pupil. & in l. si infanti. de iure deliber. cum sim. Tñ de aditione hñdi tatis Francisci facta in effectu per d. I. habebat euidenter patet ¶ per infirm solutiōē debiti hñditarj, de anno 1461. per quem aditū inducitur aditio. l. 2. C. de iure delibe. & plenē in l. gerit. ff. de acq. her. Et si d. Jacobus frater utrinque cō iunctus d. Pollioni & fratris Marci decessit hñditate d. dñe Isabette eius matris nō adita, sequit, q̄ mero iure per ius ac crescedi portio delata d. Jacobo accreuit d. Marco & Pollio nō coheredibus & qualiter iuxta l. cum materia. C. qñ non pet. par. & l. j. s. his ita. C. de cad. tol. cum sim. l. q̄a hñditas materna non adita a non transmittit cōi iure ad hñdes, qui non sunt de descendib. ipsius, qui decessit hñditate nō adita. l. unica. C. de his qui ante apert. habet. & ibi no. in l. j. s. nouissimo. de cadu. tol. l. 2. s. si quis ex liberis. & ibi no. ff. ad Test. & si apparet, q̄ Pollionus asseruisset d. Iac. adiuvisse matris hñditem, illa assertio minimē sufficeret, nec probaret quōd ad iudiciū Marci volētis per ius accrescendi venire per rata ex portione delata Jacob l. si unus. s. an oīa. & l. fin. de pacta. cum sim. ¶ Nec obstat dñtis agentib. exceptio p̄scriptiōis. Primo, aut volumus dicere, q̄ ipsi sunt exclu si per p̄scriptiōem a iure adeundi hñditem matris, l. d. Isabette, quia respō. q̄ si apparet d. Marcū & Pollionū, vel saltem alterum eorum adiuvisse hñditem matris intra 30. annos a tpe, quo excesserunt pupillarem etatem, qñ illē adi uit, non ob. p̄dicta p̄scriptiō, nam p̄dicta p̄scriptiō lo li tenere incipit post pupillarem etatem. l. sicut. de p̄scri. 30. ann. & in l. j. in fi. C. in quib. cau. in integ. resti. non est nec. ubi not. q̄ si aut non apparet aliquē eorum adiuvisse dñam hereditatem matris intra 30. ann. adhuc non obstantē cursu 30. ann. hñet facultatē adeundi maternā intra alios b 30. ann. ut simpliciter decidit * Ang. & Pau. de Ca. in d. l. licet. C. de iure delibe. ubi propriē loquuntur in hñditate ma terna delata ex testō, vel ab intestato. Et referunt ita consu luisse Bar. & mouet, quia si filius ex capite liberorum ab iure statō non adiuit hñditem maternā intra 30. annos, debeat postea posse adire ex gñali capite legitimorum in alios 30. ann. hoc probant per l. j. s. sed uideū. ff. de suc. edi. Sicut. n. habet annos 30. ad excludendū a bonorum possesseione de iure p̄torio, ita pari rōne se habent anni 30. ad excludendū de iure ciuili. d. l. licet. cū ibi no. Et si contra eos adduceret, q̄ istud nō posset procedere in hñditate materna, quia in ea non vñ hñe locum vñ liberi, cum non de bono. poss. contra tabu. si est p̄teritus a matre. l. illud. s. ad testa. de bono. poss. contra tab. Infi. de exher. s. liberi. ¶ Nā ad hoc pōt rñderi, q̄ licet ante iura authenticorū filius cōtra testm̄ matris non habeat bonorum possesseionem contratab. cō hodie iur, q̄ il lā hñe possit filius p̄teritus a matre sine expresseione cāg: ut firmat Ange. in l. j. C. de carbo. edic. & idē tenet Lud. Ro. in l. p̄p̄t. in prin. C. de cōtratab. in d. rub. vñ liberi. ubi re fert, q̄ Ange. in quibdam lect. ita tenuit in l. j. C. de bon. poss. contra tab. quia qñ hodie filius est p̄teritus a matre sine expresseione causē tantū reddit ipso iure nullum, non autē hñ filius, p̄ exherdato, ut probat in auth. ut cū de ap. cog. s. illud. & ibi no. & sic cessat ratio, propter quā olim bonorum pos sessio contratab. non dabatur in hñditate matris, quia habe batur per exherdato, non datur contratab. ut l. non puta uit. in prin. & l. si post mortem. s. exherdato. in fin. ff. de bon. poss. contra tab. Pro hoc facit, quia eodē iure datur bonorū possesseio contratab. quo datur ius dicēdi nullum, ut inquit Bar. in l. si post mortem. s. si ff. de bono. poss. contra tab. per l. j. in prin. eo. t. ergo cum tali filio exherdato sine expresseio ne causē a matre detur ius dicēdi nullū. d. s. aliud. & ibi no. & plenē no. Bar. & alij in auth. ex cā. C. de lib. p̄te. Prætereā dato q̄ filius in hñditate matris per caput ueniat unde legiti mū. l. 2. in fi. si unde legit. & p̄ caput unde cognati, & sic ex

clusus per unum cursum p̄scriptiōis a capite unde lice. hñet aliud caput unde legitimip̄ q̄ pōt uenire, nisi nota cursum unius p̄scriptiōis ab uno capite hñet aliud caput, p̄ sus sit ab illo capite, ut in p̄alle. s. sed uideundū. & sic res p̄m descriptiōem Bal. & aliorum in d. l. licet. Saly. ibi exiit se dubitare, an illa decisiō sit uera ex eo, quia oēs successores ascendunt & collateralium, in auth. de her. ab intesta. to. s. 1. cum seq. Et sic exclusus a capite liberorum non pōt uenire ex capite collateralium, & dicit q̄ s. sed uideundū ad l. quid fm iura antiqua. ¶ Sed certē uerior & cōior est prima opi. quia non pōt negari, quoniam hodie in hñditate matris filius de iure ciuili possit uenire ex capite liberum per Orsianum Senatufcon. in l. r. & per totum. C. ad Ors. & ex capite agnatorum de iure ciuili hodie, cum cognati succēdēt et de iure ciuili, sicut & agnati. s. nullam. in auth. de her. ab intest. & sic vñ p̄ decisiōis, quā est in d. s. sed uideundū. habet locum in filio et uolente succedere matricum possit uenire ex plurib. capitib. Aut uolumus dicere, q̄ illi sunt exclusi per p̄scriptiōem nō dico a iure ueniendū ad hñd itatem matris, licet a iure agēdi petitiōe hñditatis ad d. pe tiam terra p̄scriptio. 30. anno. & ultra, iuxta l. hñditas. cum ibi no. C. de petit. her. & in l. hñditem. C. in qui. cau. celi. lon. temp. p̄scri. uel a iure agēdi rei uendicatione. ubi publi ciana, quia possessores huius rei possederint spatio 30. ann. Et dico, q̄ hæc exceptio p̄scriptiōis non pōt obstat, quia d. ser. Cechus non potuit incipere p̄scriptiōē, quia erat in mala fide. c. si de p̄scri. & in c. possessor. de reg. iur. in 6. Qd aut fuerit in mala fide patet, quia ista res fuit descripta per do. Benedictū matrem dñatam Isabette, Nicolae, & Mar garite, in inuentario dñtorū bonorū pupillorū condito p̄ d. ser. Cechum procuratōrē ac fideiussores d. D. Bñdicti tunc 8 c. si pupillarū dñatarū eius filiarū. ¶ & mala fides d. Francisci nocet hñdibus suis & eos impedit p̄scribere abiq. alio titulo. l. cū hæres. ff. de diuer. & tēp. p̄scri. quia censet uera & eadem persona cū defuncto in auth. de iureiur. a morien. p̄si. in fi. & non dēt esse melioris conditionis hñs q̄ defunctus. d. l. cū hñs. & in l. in oib. s. non debeo. & Lex qua persona. ff. de reg. iur. c. is qui in ius. de reg. iur. in 6. & hñs teneatur exonerare consciām defuncti, ut c. si de sepul. cñ literis. de rapto. Et ita in p̄posito nō tenet ius. And. in addit. magna. & Ant. de Bu. lo. de Imo. & D. Abb. r. c. si diligenti. de p̄scri. & lo. de Imo. c. h. eo. ti. in 3. col. ubi dñt, q̄ mala fides defuncti in p̄scriptiōe bene nocet successorī vñ in hñditate, sed non successorī in platura, & ita p̄cedat, q̄ no. in c. at de iupa. & opi. Dy. in regula, p̄posse sup. alle. cū cōcor. ita et tenet Pau. de Ca. in l. 3. & l. iul. sequit. s. hñs. de vñ. & Lud. Ro. l. Pomponius. s. 1. de acq. poss. bene facit, q̄ no. Bal. in auth. hæc. C. de vñ. in 6. col. in ver. fed. fed. dicemus de hæ. p̄ter. ¶ ¶ Vel dato q̄ p̄scriptiō esset decursatā d. hñdes dñabatur q̄ habuerit p̄sumptā cā ignoratē de iure eis cōpeten te in d. p̄terita terra. l. qui in alterius de reg. iur. p̄t incideret petere restitutionē & in integū ex cā gñali, si qua iussu cā aduersus eum iuxta d. p̄scriptiōē, q̄ opponeret, ut no. in l. si partē. s. r. vers. utendo, quem ad. ser. amit. & gl. i. l. C. de pat. pot. & firmat Bar. in l. s. si quis at p̄p. ff. de iur. acti que priua. per illum tex. cum ibi no. & Bar. in l. Atilio. s. Ta beo. ff. de don. & Spe. in l. de p̄scri. s. r. vers. sed pone. & Ange. in l. si. C. de p̄scri. long. temp. & in l. hñdem. alios est il. annus. ff. de cal. & in l. si. ff. si test. lib. esse iussu. lo. de Imo. in l. Pantoniū. ff. de acq. her. & in d. c. si de p̄scri. cā pen. uel ante. char. & Lud. Rom. in l. i. uero. s. de viro. l. 5. fall. ff. lib. matr. & l. qui unierfam. ff. de acq. poss. & D. Ab b. modernus in d. c. vigilanti. de p̄scrip. bene facit. Am b. licinus. ff. de serui. rufi. p̄d. & q̄ no. glo. & doc. in l. hac. iu. enph. & Bar. in l. Aemilius. de mi. & in l. cū filius. s. hac. de verb. ob. & in l. Senatus. de offi. p̄ter. & c. & in l. p̄scri. C. de p̄scri. Impe. offeren. ¶ Et p̄s petendi rētiōem in ius de quo

de quo in l. si. C. de temp. in integ. resti. li. 6. non curat, nisi a die quo quis sciuit lesionē, & sic sibi cōpetere restōnem in integ. de quo in l. si. C. de i. integ. resti. & dicit Bal. in l. sal. fam. C. si ex sal. instr. ubi dicit, q. si quis statet per 100. ann. q. nō pōtēter restōnem in integ. & probabiliter ignorat: posset petere postea, & ita nō do. Card. post antiquos in cle. r. se petere postea, & ita nō do. Card. post antiquos in cle. r. se petendi restōnem in integ. quō ad sui initium est utile, probat in d. li. cum ibi nō. C. de temp. in integ. resti. Nec et ob p̄dictis h̄eredib. d. do. Iſabette alia exceptio opposita, vi delictet, q. h̄rdes d. do. Iſabette fecerūt d. D. Benedicte finē, & remissionem de d. hereditate q. Frāncisci, seu d. Iſabette, & eidem D. Benedicte ceſſerunt oīa iura & actiones, quę & quas hēbant, seu habere poterant in bonis & hereditate p̄dictis Polliōni, & Iacobo pro lib. 200. quas d. d. d. tres filię d. Iſabette, & Nānes pater duorum ex eis, I. Iacobi & Polliōni receperunt, de quib. omnib. fuit rogatus Iacobus Gandulph. de anno 1462. q. quidem instr. traxerunt dicti Marcus Iacobus de libro rogationū d. Iacobi, & illud occultauerunt, seu lacerarunt, prout hęc oīa plenē narrantur in quodam inſtro facto de anno 1434. inter d. Polliōnum, & h̄rdes d. Iſabette d. Benedicte, & in quo inſtro facto de anno 1434. dictus Polliōnus solemniter ratificauit dictam assertā mīſſionem, & ceſſionem, & de nouo d. Polliōnus fecit dictis h̄redib. D. Benedicte & matris recipientis noīe oīum, quorum interesset, finem, reſtationem, & remissionem, per pactū de non petendo de omni iure, & actione, & de omni eo & to. q. ad d. Polliōnum spectat & pertinet, seu spectare & pertinere posset in bonis & hereditate d. d. d. d. Benedicte, aut in bonis & hereditate d. d. d. quodam doming Iſabette, aut dicti Frāncisci in latissima forma, ut in dicto inſtro continetur, & hoc fecit d. Polliōnus unā cum patre suo pro dictis libris ducentis habitis a d. d. d. Benedicte & etiam pro lib. viginti, quas de p̄ſenti h̄rdes dicti doming B̄nedicte dederunt dicto Polliōno, & eius patri, & promisit Polliōnus litem aliquam non mouere contra bona aliqua, quę fuerint de bonis & hereditate dicti q. Frāncisci cum iure & alijs clauſulis conſuetis, quia r̄ideo primō, q. d. inſtro facto cum Marco, & fratrib. de anno 1413. nihil appareat, nisi q. d. Polliōnus conſeſſus est in dicto alio inſtro cōſecto 1437. in quo inſtro non interuenit aliquis conſenſus dicti Marci, unde quō ad Marcum illud inſtrum non obſt. aliquo modo, q. res inter alios acta & c. l. i. unus. s. ante oīa. ff. de pact. & in rubr. Cres inter alios acta, & p. tori. Secundō reſpon. q. uerbo fertur, q. dicta conſeſſio & remiſſio facta fuit p. minori pre i. i. to. q. p. dimidia iuſti pretij & c. ſtimationis, & quo caſu in quolibet actu uel contractu, etiam ſiſtēt iuris: locum habet doli exceptio, ſi fit talis contractus, alleg. l. si quis cum aliter. cum ibi nō. de verb. oblig. & plenē not. in l. 2. C. de reſcind. vend. & in c. pen. de emp. et vend. etiam ſi uerē fuiſſet contractus tranſactionis, ſecundū Rayn. Bar. et Ang. et Io. de Imo. et Lud. Rom. in d. li. si quis cum aliter. et Barto. et Ang. in d. l. 2. C. de reſcind. ven. et do. Card. Florent. et Io. de Imo. domi. Abb. in c. Quintauallis. circa 15. char. de iure iurand. Nec obſtat iuramentum * Polliōni, quia cum Polliōnus eſſet minor uiginti quatuor annis, et t̄anquam minor contract. et ſimpliter iurauerit, iurū ſolum tale repręſentat eū maiorem, non autē excludit à remedio. d. l. 2. C. de reſcind. vendi. uel æquipollenti, ut nō. Bar. et cōiter doct. in d. l. 3. et in d. c. pen. de emp. et vend. Et licet in inſtrumento dicat generaliter, q. renunciat exceptio doli mai. conditioni indebiti & c. tamen attempto q. Polliōnus ignoret probabiliter p̄ſuſmebatur ita bona, de quibus nunc eſt queſtio, ſpectare ad eum aliquo iure, seu ad ea actionem habere per dicti. l. qui in aliterius, non potuit renunciare d. beneficio. l. 2. seu exceptioni doli, quæ in locum beneficii ſuccedit in contractibus ſiſtēt iuris, niſi minor fuerit certioratus, ut ſignat Bal. in d. l. 2. in 4. q. C. de reſcind. ven. Et bene facit, quod nō. Bar. in d. l. si quis iuravit. per illum tex. de condi. indeb. q. plus videtur, q. etiam dicta ratificatio, & ceſſio facta per Polliōnū de anno 1434. non ualet in effectū, & ei obſtaret exceptio.

Lib. II. Conſul. Alex.

12 q. quia fuit facta ex cā falſa, & ex cauſa, q. d. Polliōnus, & Iacob. cōſenſu eorum patris, & et d. Marcus de ann. 1403. ceſſerant & renunciauerant d. d. d. B̄ndictę iura p̄dicta, & receperant d. libras 200. qd. quidem non potuit eſſe uerū, q. d. dicto anno 1413. d. Iacobus, & Polliōnus nō erant adhuc in rerum natura, aut ſi erant, nō erāt tunc atatis, q. ſari poſſent, & aliquaſiter intellegi h̄nt, & ſic nullum actum gerere poterant et cum authoritate legitimi adminiſtratoris, ut declarat Bar. l. j. s. ad ipſiſcimus. de acq. poſſ. & expreſſus Io. de Imo. in l. pupillus. p. illi. tex. ff. de acq. hered. dicta inter eſt declarare gl. j. q. inſans poſſet loqui, & aliquid intellegi h̄re, & ita et nō. ipſe in l. ſeruo inuito. s. si pupillo. poſt gl. libi. ff. ad Trebellia. & probat in l. quis. s. inſans. cum gl. in uer. iudicium. ff. de acq. poſſ. & in l. in negocijs. ff. de reg. iur. & qd. ibi nō. ergo apparet q. illa ceſſio & remiſſio facta per Polliōnum ann. 1434. fuit facta in actu ceſſionis, & utiat ipſum actū, ſue ſit factum ex certa ſcientia, ſue p. errorem, ita in propoſito dicit expreſſe Bal. in l. si. C. de ſal. cau. adie. leg. allegat ea, quę h̄nt in l. per diuerſas, & in Lab. Anaſiaſio. C. mandati. & ita et q. in cōtra dicta donationis, in quo nō exprimit ipſe titulus donationis, falſa cā utiaret, ſi ipſa cā fuit expreſſa per errorem. l. 2. s. circa. ff. de doli except. Et eo ipſo q. apparet, q. Polliōnus non habuit, nec h̄re potuit d. pecuniam eo modo, quo in dicto inſtro nunciatur, dicitur conſtare de errore conſeſſionis, per nō. glo. in l. cū de indebito. in prin. in uerignoranti. ff. de proba. & in l. si poſt diuiſionem. ff. de iur. & facti igno. & in l. nō ſatetur. circa 4. col. ff. de conſeſ. & in terminis noſtris reſert & nō. Rapha. & Pau. de Caſt. in l. si diuortio. ff. de verb. obli. quid ſi d. Polliōnus habuit cum alijs dictā quantitatem dictarum librarum 200. diceretur tractare de dāno uitando, & aduerſarij dicerentur tractare de lucro, qui pecuniam non ſoluerunt, etiam dato q. illa h̄redicte obueniſſet Polliōni titulo lucratio, 13 q. quia poſt q. lucrum eſt radicari & acquiſitū, iudicat de illo put iudicat de dāno, ſi auferat, ut nō. gl. l. 2. s. si quis aut p. p. in uerſis integ. reſtit. ff. de itin. ſtūq. prin. & in l. 2. q. j. ne quid in loco publi. not. Cy. & Bald. in l. cum te. C. de nat. ante nupt. in prin. leſu. & Bald. in l. non amplius. s. r. per ibi nō. de leg. r. & Ioan. de Imo. in l. Proculus. ff. de dam. in ſec. & Pau. de Caſt. in l. 2. s. si. cum l. ſeq. ff. qui ſatiſda. cog. & ubi tractatur de dāno, dicitur probari de errore eo ipſo, q. apparet rem aliter ſe habere, & ſed ſine p̄te. ff. de con. dict. indeb. & nō. Bar. in d. l. non ſatetur. & Canonif. in c. si. 14 de conſeſſis. & Et q. falſa cā in effectū utiet regulariter promiſſionem, uel ſimilem actum inter uiuos, quando interuenit error, probatur in d. li. si diuortio. iuncta gloſ. pen. ff. de uerb. obli. & in l. pen. s. mulier. ſol. mat. Ex hoc ergo videtur dum q. vicietur dicta ceſſio & remiſſio. Bene faciunt nō. per Bar. in l. demonſtratio falſa. s. j. in 6. q. de condi. & demon. Et hęc maximē procedunt, quia ceſſio p̄dicta non poteſt ualere, niſi uſque ad concurrētē pretij quantitatē uerē ſoluti, & non ultra. per diuerſas, & l. ſeq. C. mand. Alia ratione etiam oſtenditur, q. dicta ceſſio fuit facta ex falſa cauſa, q. facta fuit per d. Polliōnum ex eo, quia ipſe de ann. 1413. unā cū fratrib. ſuis mortua Iſabette eius matre fecerat finē & remiſſionem d. do. Benedicte de hereditati d. Frānciſci, & etiam de bonis & h̄reditate d. domi. Iſabette, & uerbo fertur q. probabitur, q. nec de dicto anno 1413. nec ante, nec etiā de anno. ſequēti deſeſſit d. do. Iſabette, ſed deſeſſit poſt annum 1415. Ad unum tñ eſt aduertendū, q. d. Polliōnus in p̄dicto inſtrumento iurauit omnia ibi contenta eſſe uera, ergo uidetur, q. non poteſt peririū allegare & cōtra contrarium, quia ad hoc poteſt reſponderi ex nō. p. Bal. 15 in l. si. C. de non num. pecu. prope finem. q. ubi queſiuit, quid ſi quis iurauit recepiſſe in ueritate pecuniā, & poſtea uult dicere & allegare, q. non recepit. Certē ſecundū Bald. non poteſt, quia allegaret periuriū, ſubdit tamen, q. ſi admiſſus fuit ad probandum dictam negatiuam & eam probauit, tunc q. iā periuriū eſt detectum, poteſt allegare, q. non recepit pecuniā, per id, qd. legitur & not. in l. alias. ff. de iurciur. Et idem tenet Sal. in d. l. ſin. unde ſi cōtingat admitti dictas

X 2 proba-

Liber Secundus Consil. Alexand.

probationes ad probandum d. negatiuum, poterit Pollious
non obſtante d. iuramento uti diſcis probationibus. Plus
vñ conſiderate. Ante d. But. in c. cum contingat. de iureiur. in
6 ver. quartus caſus & circa finem illius: ꝑ quia qñ minor in
contractu venditionis i ad ſe faciẽ iurat non contrahente alie
no remedio, & iurat id, qꝫ vendidit eſſe uerum pretium, &
omnia & ſingula apoſita in contractu eſſe vera, tñ conſilio
de contrario poteſt contraheri, quia iura non aſſiſunt ta
libus iuramentis, cum fraus fit ex parte recipientis iurũ, &
ideo reſpecto qꝫ res aliter fe habeat non eſt peritius, licet tñ
merari iurauerit c. allegat id qꝫ hñ in c. quemadmodũ de iu

reitur.& in 20. q. 2. per totum.& id q. in c. cum in positio-
nib.& de confes. in 6. Vel si uoluerit Polliionus: poterit petere
absolutionem a iusto stante latione sua per not. per Innoc.&
alios maxime Aut. de Bur. ubi hoc clarè uult in c. cum con-
tingat. de iureiur. & per Balin. Lemptione. C. plus uale. q.
adgi dum tractant de contractu simulato, in quo interuenit
iurim. & istud est tutius. ¶ Necob. prædictis etiam quodam
iurim. factum inter magistrum Nannem ex una, & d. Pollio-
num eius filium ex altera de ann. 1444. die 30. Aug. in quo
in effectu Polliunus v. sibi satisfactum esse ad d. Nanne eius
patre de quantitate lib. 16. & fol. 22. dena. 4. pro resto tertie
partis lib. 200. habitaturum pro certa deliberatione, & pactio-
ne ulterius non petendo à dña Benedicta uxore olim Fran-
cisci, prout de dicta deliberatione d. sibi constare instrumēto
scripto & rogato p. Jo. de Relsis notarium: quia rideo, q.
illa assertio facta in ultimo instrumento, qz habere relationem
ad aliud instrumentum fer Jo. de Relsis, non probat
maximè quòd ad fauorem alterius, quia in illo ultimo non in-
teruenit, sed producitur ipsum instrumentum fer Jo. ad qd. de
eden. & ibi no. & in c. abbate. de verb. sig. Et tanto magis, qz
illud ultimum non significat cām, propter quam facta fuerit
dicta liberatio, & nulla ibi fit mentio de hereditate dñæ Ila-
bettæ, & d. Francisci, & et liberatio generalis non trahitur
ad ea, quæ dependent ex testamento, nisi fiat mentio de tes-
tamento. I. de his. cum gl. fide. de transact. ergo dato, qz nulla
uerba generalia probarent qd. esset facta liberatio dñæ Be-
nedictæ, tamen extenderentur ad ea, quæ peti poterant oc-
casione testamenti fer Francisci. Præterea dato, qd. etiam p-
barent illa uerba factam esse liberationem, & pactum de nō
petendo do. Benedictæ: illud pactum non noceret heredi-
do. Ila bettæ, quoniam possint petere ab alio, quàm a do. Benedi-
ctæ. I. si unus. s. ante omnia. sup. alleg. Denique et qñ illa asser-
tio in ultimo instrō fuerit ualida, & affirmasset celsionē: illa
tñ confesio non prodest absenti, saltem quòd ad plenam p-
bationē. I. certum. s. si quis absente. ff. de confes. l. 1. de in-
terroga. actio. ergo nō debet prodesse dictis possessorib. qui
non fuerunt præjentes. Ex quibus concludo, dictos heredes
posse agere contra dictos possesores, ut supra, & quando .

ADDITIONES.

- a** ¶ Non adira, intra annum iuris deliberandi, ut no. in l. emancipata, C. qui admitt. sed cum de iure obierit ferè per confuetudines, ut flammata possessio ipso facto in hæredes continetur, indistinctè fit transmissio etiam ad ignorantibus, ut dixi in consuet. Paris. §. 134.
- b** ¶ Alios. Idem Alex. Cor. laf. col. ff. d. l. licet. Cor. laf. col. 7. l. itera G. lib. 4. Bald. consil. 1. 2. lib. 3. Paul. quædam. 2. ff. de acq. heret. laf. lib. 4. Quando non per. part. consil. 84. col. ro. lib. 3. Ludo. Gozad. consil. 156. Sed quicquid dicant, uerior est contraria opin. Saly. & Fulg. quæ etiam cum minter obelatur, ut dixi in consuet. Paris. §. 130.
- c** ¶ Idem dicit Alex. infra consil. proxime seq. col. 2. laf. consil. 84. col. pen. lib. 1. Vbi limitat in expresse repudiatione, & filius non potest uenire ut agnatus, quando extaret alij de liberis, quia ad eis excluditur, & gl. in d. §. fed uidentium in uerbis Secundus, Dec. in l. uni uerfic. in glo. 1. C. quando non per. part. per. accr. & de ar. uide lex. in l. quædam. ff. de acq. heret. laf. in l. emancipata in fi. C. de iuris & facti iigno. & consil. Bar. et l. 9. quidam habuit uxorem. Sequitur - ng. consil. 241. 1. & habet eadem col. 1. Cor. consil. 10. dub. lib. 4. laf. consil. 2. 2. lib. 1. & consil. 84. col. antecep. ed. lib. Cur. luv. in l. 1. col. pen. C. qui admitt. Ange. de Arcti. in §. cum igitur. in fi. instituti de bonorum poss. co. Ale xan. in l. filius qui patri col. fin. ff. de vulg. & pup. Natta.
- c** ¶ Relictuonem. supra lib. 1. consil. 71.

[illegible]

S V M M A R I V M.

- 2 Filiam esse satis est a patre & vicinis pro tali reputatam.
3 Exclufa ab unde liberi, alios 30. ann. habet unde legitimi.
4 Maritus non potest res uxoris sine eius mandato uicere.
5 Fama quam probet.
6 Affinis non est idoneus testis.
7 Publiciana quando tradit contra titulo possidentem. nu. 10.
8 Dominum non tranfit ex scientia nisi traditione secuta.
9 Libellus ualet & sententia generalis in fructibus.

CONSILIVM XC.

¶ In causa & lite corā arbitris inter D. Clarā tanq̃ filiam, &
1 heredem q. Brunij de Bullo agentem; & Minellum q. Jo-
annis de monte maiori, & Ioannem, & Ioannium fratres, &
filios dicti Minelli de defendentes. Videndum est primū
q. actio sit intentata per D. Clarā. Et secundo erit obtine-
dum, an sint probata talia pro parte sua, q. ipsa deat obtine-
re. Tertiū, an pro parte reorum probata habeant excludere
ius agentis. ¶ Circa primum quāuis Do. Clara in libello
narrat se filiam, & heredem Brunij; tamen vī ad petiam ter-
ret petiam libellum suum fundare in Publiciana, vel rei ven-
dicatione potest, dum narrat d. petiam terras ad se spectare
iure dñij, vel quasi; & sic narrat id, q. est unū extremū requi-
sitū ex parte agentis in rei vendicatione vel Publiciana.
rē in prin. de rei vend. l. i. de pub. cabbare farē. de rei iud. in
6. cum ibi no. Et insuper narrat, aduersarios tenere ipsā pe-
tiam, & sic ponit aliud extremū requisitū pro parte
conueniunt ut l. i. C. de alie. iud. m. c. fac. & c. ex m. rata. de
re iud. Et successū concludit in libello petentem declarari
agentem esse dñm, vel quasi, q. proprio conuenit libello in-
tentato super dictis actionib. l. ex diuerso. s. i. & ibi no. Bar.
ff. de rei vend. Spe. in l. i. de cau. poss. in 5. notandū. vers. alia
sunt. Guil. de Cug. & Bal. in l. domo. C. de rei vē. & no. docū.
in c. 2. de libel. ob. & per Bar. in l. an eandem. s. actiones.
de excep. rei iud. ¶ Circa fin. principale an sit probata intentio
agentis in dicto iudicio, & omisiss argumētis ad patres, con-
cludo q. sic, nō plūppono, q. est clarū, esse filiā d. Brunij, & illā
l. i. unīcā filiā remāssisse post mortē d. Brunij, ut q. conuenit
testes actoris Antonius, Bartho. Buglassus, & melius probat p.
2 magistri filii Blasiū &c. q. satis est. in probari, q. reputata & habita
ta fuit d. Bruno, & a vicinis d. Brunij. C. per tuas. de proba.
l. nō nudis. cū gl. & ibi Bal. C. de prob. l. nō nudis. cū gl. ibi
Bal. C. de proba. c. trāsmisit. cū ibi no. qui sit lit. legi-
m. in c. Michael. de filiis presb. l. i. vicinis. C. de nup. & nudo.
in l. filij. ff. de his q. sunt sui vel alie. iur. & in l. nō ignorat. C.
qui accu. nō pos. Hoc est satis vī pbari per p̄curatorem recur-
rent in scriptura nō q. p̄ducta, de quo in tertio litto. p̄cellit, de
morte Brunij et p̄batū est, q. rei cōuēti procuratorem red-
positionib. agentis, illud farē, & per cōsequētes vī de clarā suis
p̄se d. D. Clarā h̄ditate dicti eius patris ab intel. latorū pri-
ma cā successione sit filiorū, in conf. de h̄r. ab intel. h̄ditata
prin. l. i. matre. ff. de suis & legi. & autē cā admittit h̄ditata
dicti patris ex infro, in quo q. d. an. l. i. & 7. die. i. i. m. en. An.
ap̄p̄atq̃ h̄rēs Brunij cōstituit Bar. atū iud. iud. i. procurat.
& c. vñ cū d. solo aio inducat aditio h̄rēditatis iud. pro h̄rē-
rede in prin. & s. i. & l. gerit. ff. de acq. h̄r. cū h̄rē. q. enā
3 illi ḡserit actū pro h̄rē, q. Nec ad hoc ob. l. i. d̄ere. cū h̄rē. C. de
exclusā a iure adēndi spatio 30. ann. l. i. cū ibi no. C. de
iud. delib. & in l. q. dñ. l. i. ff. de acq. h̄r. & per Bar. l. i. C.
de cond. ex lege actō q. ut ipsamet D. Clara in actio. s. po-

de iurib. suis tate, d. Brunius decessit iā sunt anni 35. quia
 ricio, prout singl. decidit Bal. in præalle. l. licet. & Pau. de
 Castil. d. l. quando. & in d. l. licet ubi refert Bar. cōsultiss.
 q. si filia erat delata hereditas matris ex testō & filia stete-
 rit per ann. 30. q. non aduerit hereditatē sibi delatā ex ca-
 rit per filiorum poterit postea intra alios 30. ann. adire ex
 sequē capite agnatorū, & p̄ferat omnib. alijs. per l. r. s.
 sed videndū. ff. de succed. & Pau. de Ca. in d. l. q. d. i. reputat
 hoc mirabile, & dicit se habuisse de factō: ita q. siue d. Bru-
 nius decesserit ex testō, siue ab intestato patet non obstat
 curiam p̄p̄s 35. ann. d. Clara adeundi ab intestato. Et per
 hoc patet nō obstat, q. dñā Clara corā arbitris de an. 1458.
 die 13. lun. cōparuerit, & asseruit, Brunium eius patrē deces-
 sisse condito testō & nullā apprehendit hereditatem, & p̄-
 terea scātē lapsū 15. ann. ipsā tanq. proximior adiuut tanquā
 ab intestato. Nā aut in d. testō d. filia erat instituta, & sic per
 lapsum d. t̄p̄is non fuit exclusā a successione intestati, aut a-
 lius est institutus in d. testō, & tunc cō de eius additione nō
 constet, fuit exclusus spatio 30. ut dictū est. Nec ad hoc ob-
 st. dicitur q. in testō fuit instituta pro dimidia h̄eres d. Do-
 nina & vir ipsius do. Clara, ut deponunt Toniū & Barthel-
 stes ipsius agentis, & per alios testes productos per reos cō-
 uentos probatur, quia d. do. Donina possidet d. petiā terrē
 post mortem d. Brunij, & sic gessit se probare d. iuxta l. pro
 h̄erēde. & d. l. gerit. cum materia: quia respond. q. non est suf-
 ficiens probatum, q. d. dom. Donina fuit h̄eres instituta:
 nam illi duo testes probant de auditu ab alijs testibus, qd
 quidem testimoniū nō ualeat. l. testium. & ibi not. C. de
 test. & no. in l. 2. s. pen. de aqua plu. arc. & in c. quoties. de quō ad
 sub. Præterea ad probandū illā ultimā uoluntate: quō ad
 do. Dominam non sufficit probatio duorum testium, sed re-
 quiruntur septem testes. l. si unus. & l. hac cōsultissima. C.
 de test. plenē no. in l. 2. C. de bono. possid. tab. & l. fin. C.
 de fidei. Et insuper probatum est de quasi dñio do. Bruni-
 i, nam productum est infirm. in quo apparet, q. ipse de an-
 no 1419. emit a Migutio q. Atooli d. petiā terrē pro pre-
 tio librarum 30. bono, & constituit uideitorem possidere no-
 mine emptoris, q. petia terrē concordat in plurib. demō-
 strationib. cū petia terrē, de qua in libello: ut patet ex inspe-
 ctione dicti instrumenti, & satis est, q. per duas demonstrationes
 deducant ad limitem l. forma. de censu. in prin. & in
 hac cōsultissima. C. qui test. fac. poss. no. Barto. in l. demon-
 stratio. fal. in prin. in 7. q. ff. de cond. & demō. Probatum est,
 q. d. Migutius possederit, ut deponunt ferē oēs testes ipsius
 agentis: ergo bene apparet probata esse extrema sufficiētia
 in publiciana, ut l. 1. & l. traditione. & l. cū qui. s. fin. ff. de pu-
 blica. nā si bona fides emptoris requirebatur, & sic ista præ-
 sumebatur extit. l. pe. de euic. & illud quasi dñum, qd erat
 apud Brinium vigore dictæ emptionis, acquiritum est pos-
 sessa d. dñæ Claræ ex additione hereditatis absque aliqua ap-
 prehensione possessionis. l. cū heredes. in prin. de acq. poss. l.
 h̄eres nomine. ff. de acq. h̄erē. est insuper probatum aliud
 extremum necessarium. s. q. rei conuenti tenent dictā rē, ut
 patet ex responsionib. reorum respondentium positioni, &
 etiam patet in scriptura producta per procuratorem reorū
 in tertia charta processus. Restat ergo principaliter uidere,
 an aliqua sint probata pro parte eorū, q. habeant excludere
 eius agentis. Et concludo mihi uideri q. non in primis anim
 nō obstat quod deponit Io. productus testis p̄ parte reorū,
 qui deponit, q. ipse emit petiā terrē prædictā a Landosio
 procuratore D. Claræ, & Stephano eius marito pro libr. 60.
 nomine Baccacii, qui uocabatur Paulus Machesini. Primō, quia
 ipse testis non deponit, q. ipse Landosius habuit mādātū a
 D. Clara, & uidetur de se mandatum ualuisse: nam ad alie-
 nandū bona requiritur speciale mandatū, uel saltem gñale
 cum libera. l. procurator tutorū. & l. p̄curator qui gñaliter.
 ff. de procur. Nec etiā m̄ritus d. do. Clara potuit sine man-
 dato uendere: p̄ q. maritus extra bona dotalia & bona para-
 phernalia, & quorum custodia est per uxorem marito com-
 missa, nō intelligit aliqd habere mandatū l. maritus. C. de
 proci. inō nec in dotalibus potestatem habet alienandi. l. j.

Lib. II. Consil. Alex.

5. sed cum lex. C. de rei vxo. a. l. j. & per totū. ff. de fun. dor.
 nec est in paraphernalib. habet potestatem alienandi, cū sola
 custodia sibi commissā esse intelligitur. l. si ego. s. dotis. ff. de
 iure dor. l. de his. C. de dona. inter vir. & vxor. l. fin. C. de pact.
 conuen. Non obstat q. iste testis deponat, q. d. Donina posse-
 dit d. petiā terrē spatio 30. annorum, q. & illā donauit d.
 do. Donina dictis reīs conuentis vnā cū alijs bonis ipsius
 dñæ Doninæ, & in ea scientiā reddit simpliciter rōnem: quia
 ita est publica vox & fama in uilla montis maioris, quia rī-
 deo, q. ex hoc non probat titulus aliquis dictorum reorū,
 quia q. qñ esset probata legitimē & per duos testes non pro-
 baretur nisi semiplenē. l. 3. s. ciuidē. cum ibi no. ff. de testib.
 & l. admonēdi. ff. de iureiur. & in c. ueniens. de testib. & no.
 Bar. in l. de minore. s. tormenta. ff. de quāst. Et hoc verū, q.
 appareret, q. ipsa fama traxerit originem ex aliquib. proba-
 bilib. seu uerosimilibus causis, aliās secus. l. decurionū.
 C. de petit. h̄erē. & iō dicit Bar. in d. de minore. tormenta,
 q. non sufficit probare famā simpliciter. & idē not. Bal. in l.
 proprietatis. C. de proba. & Ant. de But. in c. ueniens. el. j. de
 testib. Ex quo patet q. iste testis deponens de fama simplici-
 ter, nihil probat. Etia est alia rō, quia est in dicto suo unicus
 & singularis. l. ubi numerus. ff. de testib. Præterea asserit, se ef-
 se cor̄reū dictorum reorum, & sic non est oīno integer testis.
 7. q. q. non solum conueniens, seu affinis non est integer testis,
 sed nec est multum amicus. l. 3. circa prin. ff. de testib. & nota.
 Pet. & Cy. in leos. de testib. & Bar. in l. admonendi. in 9. col.
 in uer. ad tertium. ff. de iureiur. & no. in c. insinuante. de offic.
 deleg. & no. Bal. in l. data opera. in 30. col. C. qui accus. & ex-
 pressē dicit Guil. in l. cui eorum. s. affinitatis. ff. de postulat.
 q. quis non pōt testificari pro uxore fratris sui uiuētis, & sic
 patet q. affinis non est idoneus testis. Nec obstat. et id qd
 deponit Bellus secundus testis, si dicit, q. audiuit dici, q.
 Landosius ut procurator nomine Claræ, & Stephanus eius
 maritus vendidit Paulo Machesini oīa sua bona p̄ libris cē-
 tum, & q. audiuit, q. d. D. Donina donauit d. petiā terrē
 cum alijs dictis suis bonis contentis, quia rīd. q. iste testis
 non probat de mādato Landosij, ut dicit. Itē deponit in oib.
 de auditu, & per consequens non probat id, qd deponit se
 uerius alius testis p̄ductus pro parte reorū, qui dicit, q. fuit
 p̄sens, qñ Landosius tradidit duas petias terrē d. Baccacio
 & Ioanni Glagi, vnā positam in curia Calboli, quā non
 est ista, cū ista sit posita in uilla mōtis maioris, in loco d. La-
 nello, aliā posita in curia montis maioris uilla quādam do-
 mū suā in d. villa, & iuxta suos cōfines pro libris 60. Nā iste
 testis nihil probat, quia non probat aliqd mandatū fuisse
 concessum per D. Claram Landosio ad uendendum. Primō
 non specificat per sufficientes demonstrationes d. petiā ter-
 rē, adeo, q. cōstet de identitate corporis. ut no. Bar. in l. de-
 monstratio. & in l. j. C. si unus ex pluribus ap. Et eisdem rō-
 nibus nihil probat ē Stephanus, qui aliās fuit coram arbi-
 tro examinatus in lite uertente inter d. Baccacium ex una,
 & d. Minillum, & filios ex altera. Non obstat quod dā laudū
 latum per d. Manfredum arbitrum inter d. Baccacium, & d.
 Minillum, & filios ex altera, in quo ipse pronunciat restitue-
 dum esse dicto Minillo ac Ioanni eius filijs per dictum Bac-
 cacium unum podere postum in uilla montis maioris, cum
 domo existente super dicto podere, & cū curte & orto po-
 sitis circa dictum podere, & dicto poderi contingens, & cū
 oib. & singulis petijs terrarū aratis & uineatis, saldis, bu-
 schiuis, & pratiis, qd podere est postum in loco dicto La-
 nello, iuxta heredes Guidonis Card. Minellum prædictum
 & d. Baccacium, & viam communis, referuata tamen d. Bac-
 cacio nona parte dicti poderis, seu æstimatione dictæ nonæ
 partis, prout legerunt dicti Minellus & filij pro parte dictę
 debite ipsi Baccacii in bonis domine Doninæ olim eius
 matris. Et in dicto laudo fuit pronunciatum transiisse in re
 iudicatam sententiam latam per Potestatem, in qua fuerat
 condemnatus d. Baccacius ad restituendum dicto Minillo
 & filijs eius dictum podere dictę terrę, q. dictus Baccacius
 fuit confessus sibi satisfactum esse in pecunia pro dicta nona
 parte. Ex quo uidetur, q. per dictum laudum habent

K 3 titulum

Liber Secundus Consil. Alexand.

titulum uendicandi Minillus & filius, qui titulus suus ut est
 q. de habilis & translationem dominij, uel quasi, ut l. 3. in fi. de
 publ. & in l. 3. s. item querit. de rebus eor. & plenè in l. p. p. o.
 nus. s. si iussu de acq. poss. & Doc. l. i. c. c. o. i. a. utriusque iur.
 & in lex hoc iure, & Publiciana non datur contra titulo pos-
 sidentem regulariter, nã ad ista multis modis pot. rñderi. Pri-
 mo cõsiderandũ est, q. dictus titulus suus iur. acquisitus d.
 Minillo & filiis post mortẽ d. Brunii in d. petia terrã q. fuit
 in dñio, uel quasi d. Brunii & in eius bonis & hereditate remã-
 sit, ut probatur per d. iustit. emptionis, & testes agentis, &
 etiam fuit acquisitus dictus titulus suus d. Minillo & filiis,
 postq. iam erat acquisitus dñum, uel quasi d. petia terrã
 ipsi d. Clara, quia incontinenti eo ipso q. ipsa d. Clara fuit
 heres patris, fuit sibi acquisitus dñum uel quasi in d. petia
 terrã, prout habebat d. Brunius, & absque eo, q. dña Clara
 aliq. possessionẽ apprehenderet, p. alleg. l. cum l. i. des. & cen-
 se fuisse in hereditate mortuo patris q. primũ fuit eidem d.
 Clara de iure delata hereditas patris, & hoc potentia fuit a-
 tis, p. l. in suis, fi. de libe. & posth. & in l. 1. s. qui in potestate.
 ff. si quis omni. cau. & in l. si filius qui patri, & ibi plenè. ff. de
 uulg. & pup. imò d. Clara expressè adiuit hereditatem anteq.
 titulus ex d. sententia perfectè fuerit acquisitus d. Minillo
 & filiis. Nã dña Clara de anno 1452. die 11. Aprilis, tanq.
 hæres sui patris constituit Baccacium suum procuratorem
 & c. Et licet laudum latum fuerit in fauorem Minilli & filio-
 rum cõtra Baccacium de anno 1457. die 9. Aprilis, & simili-
 ter sita potestatis castri sine appellatione fuit ante lata, tñ
 non habet obstat, & non acquirit titulus, nec dñum, uel
 quasi ex sita nisi secuta traditione, & sic facta executione
 sententia, ut in p. alleg. l. 3. fi. de pub. & not. in d. de offi. iud.
 in d. s. fi. & nota. Bar. i. d. Lex hoc iure. & not. alij in d. l. 2. C.
 c. o. i. a. utriusque iur. & not. Doc. in c. proposuit. de concess. pra-
 ben. facit. l. traditionem. de publi. Vñ casus iste decidit per
 Sal. in l. fi. s. fancimus. in antepen. colum. C. de edi. diui. Ad-
 ria. toll. & in l. 2. C. de peti. hare. ubi uoluit, q. si post mortẽ
 defuncti, qui erat quasi dñs unius rei, quidam extraneus ac-
 quisit titulu. & possessionem illius rei ab alio, quam ab hæ-
 rede defuncti, & sic inceptit sibi competere statim Publicia-
 na hereditate adita, etiam non apprehensa possessione, alle-
 gat no. per glo. in l. sunt & aliq. in l. quæcunque. ff. de publi-
 ciana. Vnde dictus extraneus possessor quamuis titulu. ha-
 beat, excluderetur ab hereditate defuncti, quia siue con-
 sideremus possessionem, possessio defuncti est antiquior, &
 hæres repræsentat personam defuncti. d. l. hæres in omni. &
 ex iure defuncti agit, iure consideremus titulu. & etiam an-
 tiq. iorẽ habet titulu. hæres, & plus subdit, quod etiam
 si hæres adiussit hereditatem, postquam extraneus acqui-
 sisset rem & eius possessionem cum titulo, attamen si titu-
 lus extranei fuit acquisitus post mortem defuncti, præfer-
 tur hæres, quia additio hereditatis postea secuta trahitur ad
 tempus mortis. l. hæres quandoque. ff. de acqui. heredita. l.
 omnis hereditas. ff. de reg. iur. facit, quod not. Bar. in l. fi. in
 vlti. col. in uersic. secundo casu & c. Et dicit Sal. in d. l. 3. C. de
 peti. hered. q. ipsa habent locum non solum si hæres intente-
 ret remedium. l. fin. C. de edi. diui. Adria. toll. Sed etiam
 intenteret publicianam, prout in proposito nostro, Facit ad
 hoc, quod not. Bal. in d. l. fin. C. de edi. diui. Adria. in 9. opo.
 Et in proposito nostro facit ad hoc, quod nota. Bal. ubi
 similiter dicit, q. licet petitiõ hereditatis non def. contrati-
 tulo possidentem, sicut nec publiciana, tamen fallit, quando
 quis acquisiuit titulu. & possessionem post mortem defun-
 cti, quia tunc hæres defuncti poterit agere petitione hæ-
 reditatis contra taliter possidentem cum titulo, per text. in
 d. l. fi. & dicit Bal. se mirari hoc a nemine fore animadu-
 ersum. Et licet Sal. in d. l. fin. ad fin. conetur impugnare opi.
 Bal. per l. 2. & l. hereditatis. C. de peti. hare. tamen illa iu-
 ra non concludenter probant opi. Sal. ut ex inspectione pater-
 ter: de hoc tamen ulterius non discuto, postquam non fuit
 in petitione hereditatis, sed in publiciana, sed in hanc
 sententiam plurimum me trahit summa equitas, ut alias
 contingat d. do. Clara de bonis paternis ad eam iure hæ-

reditario deuolutis remanere defuncti occasione fuisse, et
 laudi inter alias personas latæ, ea: & c. presente nec nocente.
 Quare breuiter concludo, partes dñum arbitror esse
 i. condemnado reo reo: conuentos ad restor. em d. peti. i. Quo
 aut ad fructus, dicit q. licet Bar. in lex diuerso. & i. fi. de rei
 vendi. tenuerit, oportere specificare in libello, & in ista qua-
 titatem fructuum perceptorum ante lit. contest. q. ledies, s.
 ite sciendum. de ed. l. ad. & hoc ibi Bal. Tamen magis eor-
 opinio est, q. non requiritur specificatio, ut tener. lenin. ca.
 tanta de excess. pral. & in c. cum ad sedem. de res. p. rade.
 in c. inter dilectos. de donat. & domini de Rota sua de c. 12.
 incip. item fuit dubitatum. & Bar. in l. i. in prin. fi. de cen. &
 Ang. & Io. de Imo. in l. fi. h. fi. de re iud. & d. Ant. de f. in
 d. c. cum ad sedem. & Ang. in l. si maritus. s. fi. solut. mar. &
 Bal. & Ang. & Io. de Imo. in l. si filius. s. i. fi. de verb. obl. & l. i.
 de Imo. & Pan. de Ca. in l. summa. s. i. fi. de re iud. & probat.
 Insist. de offi. iud. s. i. ver. & si in rem. Nec obstat. d. l. q. lites.
 s. item sciendum, quia ibi dicit q. bene requiritur q. petant
 fructus percepti ante lites contestationem, sed non exi-
 requiratur specificatio. Dico ergo dictos arbitros de conde-
 nare reos conuentos ad restor. fructuum ante presentem
 litem inchoatam perceptorum & extantium tñ. quia possi-
 dent rei conuenti cum titulo suæ, & cum p. sumpta bona fi-
 de. l. certum. C. de rei vend. l. fructib. uero non extantibus,
 sed consumptis, qui similiter percepti fuerunt ante presentem
 litem, debent condemnari dicti rei conuenti ad restor. fructuum
 quantum apparebat ex dictis fructib. l. comp. lites. & effe-
 ctos. d. reos conuentos, fm. opi. q. approbat Bar. & Ang. o-
 ptimis rationibus in lex diuerso. in prin. & sentit Cy. in l. co-
 tũ. & per Io. de Imo. in l. I. de fennis. s. i. fi. de re iud. Et ad d.
 s. si quis a non dño. Insist. de rerum dñi. l. i. in d. l. i. in d. l. i. in d. l. i.
 per Ang. in p. alleg. l. ex diuerso, q. breuitatis cã non refe-
 ro. Et ita est consultuit Ang. in consil. 30. incip. Super quo pũ
 & c. Item erunt condemnandi rei conuenti ad restor. fructuum
 aut fructus perceptos post lit. contest. eis moram, per c. a. cer-
 tum. & per l. 2. cum ibi no. per Bar. C. de fruct. & lit. expen.
 Et erunt condemnandi dicti rei conuenti in expensis lites
 duntaxat à tpe productionis Brunii, & publicationis testa-
 menti agentis, per ea quæ habentur in l. desistisse. ff. de iud.
 & in l. si quis iniunctus. & not. Bar. de pos. & in l. qui in
 alterius. ff. de reg. iur. cum fim.

A D D I T I O.

* Condemnandi, l. lites contestatio constituitur in mala fide, l. dñi
 lege. s. ius autem, & ibi Bar. fi. de peti. hare. & c. de Bur. in ca. graus.
 col. 2. de rescript. spol. Nor. q. bona huius possessor coram iudice pro
 fructibus extantibus, & pro non extantibus quantum complectitur
 est factus. Et insidit dñe pro perceptis post litem contestatam, de quo
 ponunt Canonist. in c. graus. de rescript. spol. & Alex. consil. 21. circa
 lib. 4. Natta.

S Y M M A R I U M.

1. Vfurarum repetitio remitti potest. mu. 9.
4. Compromitti potest in laicos de causa usuraria.
5. Iuramentum excludit compensationem.
7. Ecclesiasticus non potest seculari inhæbere nisi causa egerita.

C O N S I L I U M X C I.

VISITIS mihi transmissis in cã inter Michaelẽ de Lu-
 cignano ex parte una, & Paulũ de Agnano ex altera. Vi-
 so theamẽ supra scripto, ac visis quibuldã consilijs extimo-
 rem doctorem adiuuicem tamen oppugnantib. subiungam
 infrascripta paucã pro illa parte, quæ mihi de iure uerior
 esse uidebitur. Et mihi uidetur, quod de iure iustitia pro
 parte Pauli de Agnano, q. non debuisset fieri dicta inhi-
 bitio eo modo, quo facta est per iudicem ecclesiasticum iudi-
 ci laico, nec exequeretur dictã inenitiam arbitramentalem,
 & dictam inhibitionem sic factam de uisite reuocari. Cũ Pri-
 mo, quia constat, q. usurarum repetitio potest remitti per
 eum, qui usuras soluit, adeo quod ex hoc nec ille, qui usuras
 accepisset, est oneratus onere restitutionis, ut no. gl. ibi
 & Io. And. in Mercurialibus. in c. p. a. cum de reg. iur. in 6.
 & no.

& no. Hostin sum. de vsur. s. quæ pena. in uerf. sed si sene-
 ator. & Fede. de Sen. in consi. 19. quod incipit, qd talis est.
 & consi. 22. qd incip. vtrum vsurarius sufficiat. & Lapsus de
 Catef. in repet. c. in ciuitate. de vsur. & Ant. de But. & alij c.
 c. de de vsur. & in c. 2. de vsu in 6. & 3. q. Sed ita est, qd com-
 promissum factum per d. Michaelen & Paulum in laicos ar-
 bitratores sup. asserta cã vsuraria subsecuto laudo, & homo
 rogato p. partes, prout exiit, intelligi fuisse per d. Michae-
 le remissum eo id, qd ex cã vsuraria repetere potuisset, ut
 consensu concludit Pet. de Anch. in consi. 98. incip. ita qd
 nem dubium facit &c. ubi qrit, an contra laudum latum p.
 laicum arbitratorem possit opponi exceptio, qd debitu erat
 vsurarium, & sic impediri eius executio. Et primò adducit
 aliqua pro opi. qd possit opponi, contrarium concludit ipse,
 quia licet talis exceptio vsuraria saperet spiritualitatem, tñ
 non fit opponi ad impediendũ executionẽ laudi. Constat. n.
 licet coram iudice laico, coram quo pendet qd, non pos-
 sit ventilarĩ cã spiritualis, ut in c. 2. de ordi. cogn. c. lator. q.
 filij sunt legiti. de mente dictõrũ iurium vñ qd corã laico
 allegari debeat & opponi exceptio vsuratum, ut probat illa
 capitula, & alia iura de ista materia loquẽtia. Et est rõ, qd est
 exceptio peremptoria perimens negociũ principale & in-
 tentionem agentis, ut d. c. tuam. Hoc p. supposito dicit Pet.
 de Anch. in d. consi. qd si debitor, qd descendit ex snia arbi-
 tramentali, dicat habuisse originem ex cã vsuraria, debuit
 coram arbitratorib. opponi, non aut post laudum, uel eius
 executionem impediendam. vñ sicut post sniam est præclu-
 sã iura exceptionib. l. peremptorias. C. sent. rescin. non pos-
 & suborta. de iud. ita post laudũ est p. clusa uia exceptionib.
 qd habent eius effectũ impedire. Præterea fm eum corã arbi-
 tratore deducere & probare exceptionem, qd spiritui-
 ritatem, non ut probatũ seu concessum de iure. Nã qñ non p.
 modum contentiones de tali qd est contentio inter partes,
 * p. tñedum arbitet, sed iudex laicus de ipsa cognoscere, ut
 no. Spe. in tit. de reconen. in s. nunc dicamus. uerf. sed non
 quid. Et hoc est, quod super probatione legitimations fuit
 articuli & positiones, & ualet super eis confessio, qd nõ ef-
 fet, si non p. cognoscere dicto modo de plano, ut in d. cat
 si clerici. de iudi. ita est in proposito, qd arbitrator & amica-
 bilis compositor cognoscit de plano, & sine figura iudicij,
 & subdit Pet. de Anch. qd saltem virtute iurĩ apposti in com-
 promisso, prout fuit in casu nostro, non posset ille, qd iurat cõ-
 tra laudũ venire saltẽ nõ petita & obtema absolute a
 iuro, per ea quæ hñr in cap. debitores. de iureiuran. plus et
 dicit, qd subtiliter est attendendum, uidelicet qd licet sit ab-
 solutio a iuro concedenda in casu dicti c. debitores. tñ non
 erat concedenda in casu nostro, nã in casu dicti cap. debito-
 res. apparebat promissio de iuris soluendis, non mirum er-
 go si illicito contractu fe oculis exhibente relaxatio iurĩ cõ-
 cedatur, sed in casu facti cõpromissi tractat de remissione
 dubie qñis, licet spiritualis. vñ sicut remittens vsurario spõ-
 te sibi præiudicat, ut dictum est supra, ita questionũ usura-
 riã deducendo in compromissum sibi p. iudicat, & talis de-
 ductio debet operari tacitã remissionem, & sic uidetur trã-
 3 factũ, ut not. in aucth. de diff. iur. s. j. ¶ Nec p. dictis obstat
 text. in c. contingit. de arbit. ubi de causa spirituali non p. tñ
 fieri compromissum in laicum arbitrum, quia respondet
 Pet. de Anch. qd ille tex. habet locum in arbitro, secus in arbi-
 tratore, quia arbitramenta redacta sunt ad instar transac-
 tionum, ut plenẽ not. doct. in c. Quintatallis. de iureiur. &
 not. in d. auct. ut diff. iud. cum fm. ita concludit ipse i. d.
 consi. cui fe subscripsit domi. Gaspar de Cal. apparet ergo ex
 dictis per dictum compromissum & laudũ maximẽ homo-
 rogatũ a partib. intelligitur per dictum Michaelen remissa
 etiam vsurarum per eum, si quæ solute fuissent, & per ta-
 le remissionẽ est liberatus Paulus a restitutione usurarũ, et
 si dictum compromissum fuit factum in laicos, & qd non de-
 beat d. Michaeli relaxari iurũ præstitum in dicto compro-
 misso, nec aduersus illud venire p. tñ Michael, & per conse-
 quens facta fide & de dicto arbitramento & compromisso
 non debuit fieri inhibitiõ, & si facta fuit, debuit reuocari.

Prædictis et accedit id, qd ipsemet Pet. de Ancha. cõcludit
 suo consi. ubi et vult, qd tex. in d. c. contingit. procedit in arbi-
 tro & nõ arbitratorẽ, & ita et vñ fuisse de mte Spe. in tit.
 de arbit. in s. restat videre super quib. uer. item de snia, &
 idem tenet ibi Io. An. in c. si de rerum perm. & Bal. in tit.
 de pace Constan. in ver. possessiones. & Bal. in Lunica. in 12.
 col. C. de confess. arg. c. nisi. de p. q. b. Pro hoc facit, quia non
 vñ esse dubiũ, qd super cã vsuraria p. tñ trãsigi, ut inquit Bal.
 in l. cum allegas. in 4. oppo. C. de vsur. p. l. i. C. de plus peti.
 & no. Host. in summa. de vsu. s. si. verifico. oportet, qui mouet
 tur & c. ergo compromissum fieri p. tñ arbitratorẽ, qd cen-
 set esse quẽdã transactiõ, ut est d. Fortius dixit Io. de Imo. i.
 c. innotuit. ad sn. de arbit. & Io. And. & Ant. de But. ibi vñ
 4 velle tñ qd de cã vsuraria posset compromitti in laicos arbi-
 tros, quia vult ibi Io. de Imo. qd saltem istud esset uerum, ubi
 * qd vsuraria esset super facto: puta an talis receperat ad
 vsuras, seu talis dederit sub vsuris, scilicet tunc licet, ut tenet
 Pau. de Leaza. in clem. 1. de vsu & Bar. in l. o. i. C. de sac. fan.
 eccl. & in l. 2. ff. de iur. omni. iudi. & in l. Titia. ff. sol. mar. & i.
 l. quoties. C. de iur. f. & Fed. de Sen. consi. 32. & Ant. de But.
 & Moderni in c. c. sit gnale. de foro cõpet. non vñ talis cau-
 sa spectare ad ecclesiam, imò et p. tñ cognosci per iudicẽ se-
 cularẽ. Et qd possit fieri compromissum in laicũ arbitrium
 de causa vsuraria, tenet expressẽ Bal. in c. j. s. similiter. de cõ-
 tro. inuesti. ubi vñ concludere, qd valeat compromissum factũ
 in laicum super usuris preteritis, licet nõ super futuris, arg.
 l. si vnus. s. illud. ff. de pact. & hoc sequit d. Abb. Sicu. in d.
 c. contingat. de arbit. ¶ Nec p. tñ dici, qd hoc casu snia lata a
 compromissariis inducat peccatũ, attẽto maxime qd fuit ho-
 mologata a partib. & sic vñ acquisiuisse & remississe usuras d.
 Michael, si quas soluerat, ut patet ex superius dictis. Secun-
 dũ principaliter mouet: quia d. Michael tñ in infirio depõ-
 siti promissit cũ iuro reddere dictam quantitatẽ pecuniæ, qd
 5 et in infirio compromissi iurati, in quo promissit parere snie
 arbitratorũ, & sic vñ promissio soluere illud, qd fuit cõdem-
 natus ad soluendum. ¶ Sed ita est, qd vbi qs iuratur iuramentũ
 * non p. tñ opponere exceptionem cõpensationis alicuius quã-
 titatis, uel debitum nõ necesse habet præcisẽ soluere, ut est
 tex. fm unã l. c. cõiter ibi approbatam per oēs doct. in c. ad
 nostram. el. 1. de iureiur. Et ideo Io. de Imo. in c. ad nostram.
 & et in l. iul. aliis incipit hẽredi. ff. de cond. & dem. dicit,
 qd per glo. & tex. in d. c. ad nostram. & per ibi nota, per oēs
 apparet reprobari opi. Bar. in l. amplius non peti. in vl. cl.
 ff. rem ratam hab. ubi Bar. tenuit contrarium, motus ex eo,
 qd conditio debuit esse impleta in forma specifica, i. qui hæ-
 re. de cond. & dem. l. Mgeius. eo. tit. sed ita est, qd promittens
 dare, seu soluere, implet conditionem compendando. l. si pecu-
 6 liũ. ff. de statulib. mouetur et Bar. ex eo, qd et si ego im-
 pedior iusta ex causa facere, quod promisi, non sum periur-
 us. l. si. qui satisfidare cogant. c. quemadmodum. de iureiuran.
 sed si ego non soluo tibi qd tu debes tamen, ergo impleo
 a te, qd tibi non soluo, qd tu non soluis mihi. unde quando
 factũ tuo sum impeditis, non debeo esse periurus, similem
 rõnem tex. facit in l. 2. circa principium, verifico. inde quæri-
 tur. ff. de statulib. Et certẽ in hoc (ut dixi) damnat opinio
 Bar. quia contra eum tenet glo. & cõiter omnes doct. in c.
 ad nostram. per illum tex. secundum unam l. c. u. per
 quam apparet responso ad allegata per Bar. uidelicet quòd
 magis debeat impleri iuramentũ in forma specifica, quàm
 cõdit. vt patet in d. c. ad nostram. iuncta d. l. si peculium. Nec
 etiam a periurio excusat impediendum aduersarij, si non
 est tale, quod impediat impleri iurũ, vt apertẽ probatur in
 d. c. ad nostram. fm vnã l. c. glo. ibi approbatam ab omni-
 bus, sed aliud fit in conditione, secus si esset tale impedi-
 mentum, quod omnino impediret implementum iuramen-
 ti. c. querelam. & c. breui. cum ibi nõ de iureiuran. Vel secun-
 dum Imo. in c. ad nostram. p. tñ responderi ad iura, quæ qua-
 tur, sufficere compenlati ad implendũ conditiõ. Scilicet quia
 tunc i eo cui relicta est libertas cum cõditiõne, & ideo potest
 dici illud fuisse statutũ fauore libertatis, arg. in l. it. de don.
 6 s. si. ¶ Pro ista opin. facit, qd licet qñ quis est obligatus aliqd
 K 4 facere,

Liber Secundus Confil. Alexand.

facere, liberet prestando interesse. l. stipulationes non diui.
ver. Celsus. de verb. obli. & l. si quis ab alio. ff. de iud. rñ. p.
m. rñ. cōm op. i. fallit, vbi pñtūm esse iurū, q̄ tunc pñmē
tēneret facere. facit c. querelā. & ibi hoc per illū tex. Ant. de
But. extrane pñti vices suas. Et no. glo. fin. in l. pecuniā.
in prin. v. pñ. proficisci. iuncto tex. ff. de cōdi. ob. cām, q̄ ad
hoc allegat Bal. c. in veris. mod. C. de fent. q̄ pro eo q̄ interā in
l. vnica. in d. 8. col. in fectū. mod. C. de aliquib. & c. Bal. in l.
fed. & hac. s. pñ. ff. de procu. & Bal. in pñ. l. locis. d. 8. col. &
in d. l. pecuniā. Et idē Innoc. c. vniuersi. de iureiur. & ibi
hoc sequit Ant. de But. Io. de Imo. Do. Abb. & idē Host.
Io. And. de Imo. in c. 1. de iud. & Ang. in l. cōuenit. & ibi
clarus Pand. Castr. ff. de iurid. om. iud. & l. Rod. Rom. in
stipulationes nō diui. i. prin. quib. locis. d. hoc plurim.
modis comprobant, q̄ breuitatis causā omittit, q̄ Tertiū mo.
neor, q̄ dicta inhibitiō per iudicē ecclesiasticū iudici se
culari parte non citata fieri non potuit ad instantiā partis,
per id qd̄ hñ in c. Rom. s. i. uerō. & in c. non solum, ad. f. cū
ibi not. de appella. in 6. & per no. per Spec. in tit. de appē.
uer. sed querit. Et ita concludit Feder. de Senin. conf. 300.
in c. i. factū proponit esse tale, debitor promittit & c. & sequit
Io. de Imo. i. in l. 4. s. cōdemnarum. de re iud. & Pet. de Anc.
in conf. 23. 4. incip. casus talis est post pñceptū factum & c.
& Laurentius de Rodolphis in fo. solēni tractatu vñrurū,
quem posuit in c. consultuit. in q. 3. i. de usur. Nam ante cita
tionē factā coram iudice ecclesiastico non pōt dici, q̄
penderet coram eo q̄ pñcipialis executiō faciendā corā
iudice seculari, vt in clem. fin. vt licpēnd. ad hac rōnē pa
ter nō ob stare id qd̄ no. Io. de Imo. in c. tuā. de ord. cognā. &
et patet i. alia magis esse cōm op. i. Nec ēt similiter hñ ob sta
re id, qd̄ no. Do. Abb. in d. c. tuā. dum allegat no. p. Inn. in c.
ad nostrā l. 1. de iureiur. quā istud procedit, q̄ iudex eccle
siasticus ex officio procederet, nō inhiberet, vt et notat &
fate probat Fed. i. palleगत conf. Secus q̄ ad pñtionē par
tis inhiberet, prout pñponit fuisse in casu nō, quia tunc
hoc faciendum non est ante citationē fm̄ magis cōm op. i.
vt est ostensum supra. Ex quib. ob. & pñsertim ex primo
principali fundamento infer conclusionē, q̄ facta fide coram
iudice ecclesiastico de dicto compromisso & laudo homolo
gato nullatenus erat inhibitiō iudici seculari, ne pcede
ret ad executionē arbitramēti, vel dato q̄ facta fuisset dicta
inhibitiō, tñ ex pmissis debet reuocari. Solum restat rñ
dere aliquibus, quā deducta sunt mihi in quodā cōsilio mi
hi exhibito, quā videtur aliquāter aduersari. Primō in cō
fundo pñto principali supradicto. Ad alia autē patet rñsio
ex supradictis. Vnde ad illud, quod in primo fundamento
dicebā supra, q̄ per compromissum & laudum homologa
tionē videtur vñra remissio. Non obstat qd̄ primō dictū p
fatur consultor, videlicet q̄ in dubio, maximē q̄ est pauper,
non videtur renuciare iuri suo, maximē vñtus multis li
tigijs & expensis, arg. eorum q̄ habentur in simili in c. super
hoc. de renunc. & in c. folite. de res. sup. quia rñdeo, q̄ cum
supportatione istud vñrū satis fragile motiū, quā in dictis
iurib. solū q̄ritur, an ista exceptio, per quā opponitur, quod
actor spontē renuciatur bñficio, multis laborib. acquisito
sit uerosimilis vel non. & dñ ibi q̄ non, ideo ibi non admitti
tur. Sed in contrarium replicatur, q̄ fuit metu facta, quā ca
su debet ab utraque parte testes recipi, & qui melius pro
babit obtinebit. Vnde bene fateor, q̄ antequā sit probatū
de renunciatione, illa exceptio, quā quis opponit spōtē fuisse
renunciatū bñficijs, nō est verosimilis, quia nemo pñfise
ritur iuratur suū, ut ibi. cū de indebito in prin. de probat.
Sed probatur, renunciationem fuisse factam, dico, q̄ non p
sumetur, q̄ metu, aut dolo facta fuerit, nisi aliter ex aduerso
probetur, vt dicit Io. And. in c. super hoc. & qui allegat me
tum vel dolum hñ illud necesse probare. l. quores. S. qui do
lo. ff. de prob. l. i. ff. maior tranfgit. C. de tranfg. & l. metū.
cum ibi not. C. quod met. can. Nec obstat illud, quod dicit
prafatus dñs consultor, q̄ talis remissio usurarū, q̄ resultat
ex dicto compromisso & arbitramento homologato, non
sufficit ad exonerandum arbitramēti q̄ usurarū, sed oportet

q̄ realiter aperiat burſam & paratam habeat pecuniā & ex
cedat creditum ita dicit Hoff. in ſumma de viſ. ſi. ver. q̄
ſienerator. & in ver. q̄ ſi uſurarius. & Dñicus de S. Gen.
in c. quamquam. de viſ. in 6. q̄ia reſpond. q̄ cum ſuppona
tione veritas ꝑ eſt in contrarium. ſ. q̄ non requirit actualis
obligatio. ſed ſine ea ſufficiſſet ſolus conſenſus remittentis uſu
ra. prout dicit in prin. ita ſirmat gl. d. l. p̄atum. de re iud.
in 6. & l. io. And. in addi. Spe. in tit. de viſ. & l. & l. Fe. de hui.
in conſ. l. 8. inci. q̄o talis eſt an uſurarius & an ſolutione il
lius q̄onis. dum dicit. non obligat nec ſolutione paratum.
& c. & Lapis de Ca in reper. cū ciuitate. de viſ. & Pet. de
Anch. dicitaregula. peccatum. & Io. Cald. in conſ. io. ſuper
rub. de viſ. & Laurentius de Rodulphis in repetit. dicit ca
pituli conſultus in 1. q. illud probari poſſet titulus. rationi
bus. fed breuitas cā una ſufficiſſet. cū ita ſe habeat cō. opi.
Nam in crimine uſurarium & alijs grauiorib. dicit tura. ſuffici
ſſet factum eſſe creditori. ad hoc. ut quis ſi liberatus a
reſtione. c. q̄to. de uſur. in antiquis. c. 2. eo. tit. l. 6. c. in l. iſteris.
de rapt. & c. ſi. de furt. ꝑ fed ſatisfacti intelligit q̄iſcunque
deſiderit uſuſ creditoris impleti ſuis et ſine numeratione. vel
obligatione peccatum. l. ſi rem. ſ. o. iſ. ver. ſatisfactum. ſi. de pig.
ſci. l. l. ſi. q̄ ſatiſd. cog. Non obſt. no. Hoff. in ſumma de viſ.
ſci. q̄ia plura. ver. q̄ ſienerator. cum uſer. ſci. q̄ia dico. q̄
ſi bene ponderetur uerba Hoff. ipſe ibi potius dicit cōtra
rium. q̄ non apparent cōſuetud. q̄ ſponte. vel libere non
eſſet facta d. remiſſio. dum eſt allegat. d. l. ſi rem. ſ. o. ſ. de
pig. ſci. Et et dum dicit. q̄ ſuper uſuris tangit poſſibile etiā
cōi. opi. contradicit Dñicus de S. Ge. m. in c. d. quamquam.
in prin. nam ipſe reſert quādā uerba Io. And. q̄ ſi de hoc
remittit ad no. per c. peccatum. ubi Io. And. tenet. q̄ non
ſi neceſſaria obligatio. vel actualis numeratio. Preterea q̄ per
predictum cōpromiſſum & arbitramentum intelligat ſati
ſfactum remiſſio. tenet expreſſe Pet. de Anch. in d. conſil.
98. ut recti ſupra. nec huic Michaeli faueat iudex motus ex
quire. cum ipſe aſſerat ſe impotentem ad ſoluendum. quā
rideo. q̄ in puncto præſupponit. q̄ dolo ſe fecit impotent.
& ꝑ dolum perdidit beneficium. & alias ſibi cōpeteret. l.
etiā. ſi. c. l. fol. mat. l. pen. de iur. dot. Circa q̄ non inſillo.
etiā et ſi ſine dolo hoc contigiffet. nō tñ per hoc releuaret.
l. continous. ſ. illud. de uerb. obl. & per totū titulum. ſi. & C.
de reſcio. bono. Et per dicta patet non oportere inſillere.
an denunciatio. quā uñt Michael poſſit hie locum ꝑtō rem
iudicari. quā dato. q̄ ſine p̄iudicio alijs poſſet hie locum.
non in caſu noſtro ꝑꝑ dictum cōpromiſſum & laudū homo
logatum a parib. & nō eſt opus diſputatione. cum ꝑꝑ tale
cōpromiſſum & laudum homologatum uideatur uoluntate
ſimp̄r remiſſa. q̄ ſoluit fuiffet. & ſic ſine peccato retinetur.

ADDITIONES.

- * **Vitiurnatio.** Quod de debito iuratorio possit opponi ad impediendum executionem, tenet contra Alex, hic la fin. l. 1. col. pen. C. de iur. et factignor. Natta.
- * **Partes.** Vide Fel. in c. cum sit, col. 5. de foro compe. & Dec. conf. 1. et columna secunda, & ibidem columna tertia, ubi senuit opor. non hoc dictum Spec, & in c. decernimus, char. pen. de iud. ubi etiam nota in 1. notab. Natta.
- * **Super facta.** Quod causa iuratoria pertineat ad ecclesiasticam. Paul. conf. 3. 1. 1. Quodam Thomas, 2. dub. lib. 2. Sed distingt. Bar. tenet Abb. in c. post miserabilem in 1. notab. extra de iur. Pau. de Cast. col. 2. & post in conf. 109. dub. 2. lib. 2. Corn. conf. 27. col. fin. lib. 3. Bal. in 2. in fin. extra de iur. & honest. cler. la fin. 1. quotes 3. notab. de iud. C. sed quod solus ecclesiasticus, latissime la fin. in c. ad suspensum col. 1. 5. de iud. Natta.
- * **Solvere.** Qui iura: solvere, non potest opponere compensationem. Cor. fin. repet. rub. de iure iur. distinguit ibi in 2. 5. privilegio, de iur. & in nota Bar. procedit, ubi qui propter impossibilitatem non potest solvere, non habens aliunde unde solvas, quia admittitur compensatio, alias fecit. Sed Tindarius in tradi. de compen. col. 23. dicit, quod de bibus præcisit, & iura: pollice solvere, & tunc extra de compen. & ita loquitur text. in c. ad nota. Ad debiti post sequitur, & procedit. Fel. Bar. qui est humanior, & sequitur Alex. post. c. lib. cum 2. col. pen. Et de gone vide Fel. in c. ad nota. Soc. in l. iulianus. col. 4. ubi 5. de condi. & demon. Et cum Bar. tenet in dis. cum 1. iulianus. col. 4. Soc. contra 49. col. 7.

et lib. 2. & vide Abb. in c. cum dilectus col. 7. verfi. q. q. an hzc
exceptio, de ord. c. 6. & de art. vide lausim e. lausim. cum. q. 1.
de iur. et opinione Bar. tenet Pet. de Ancha. in c. statum. §. si
quidem de rebus in e. Et vide Math. de Affi. et deci. §. 8. 1. & Fran. Cir.
de consi. 1. 16. vult. q. cum debito naturali tantum non fiat propter iur.
tatem compenlat. Bal. in c. ad n. stram distinguit inter debitum
liquidum. & non liquidum. Soc. in d. l. Iulianus. vult. opinione Bar.
procedere ubi aliquid iuratum solvere. secus si molestiam non inferre.
& de p. d. i. Par. consi. 12. in fi. lib. 1. Natta.
Jo. de Imo. §. Vide Alex. consi. 68. & consi. seq. lib. 7. & consi. 9. lib. 4.
Jo. de Imo. loc. quicquam. §. 1. bi doctum. col. 1. §. ff. de offi. proc. ff.
ubi plura hinc inde adducens attestat hanc esse communem opinio
nem. & veram. tamen male in practi. servari. Et idem laus. tradit in l. si
quis. col. 1. ff. de ope. no. nun. Natta.

S Y M M A R I U M.

1. Divisio presumitur ex longo tempore. nisi sit nimia aequalitas.
2. Auctoritas glo.
3. Testimonium libri probant.

CONSILIUM XCII.

VIs o & discusso laborioso processu cause inter Petru
Joannis de sancta Cruce originaliter auctorem. & ser
Franciscum de Tordotio reum conuentum. Et viso quod ac
commodatè & eleganter concludum extitit per celeberrim
um dñm & mihi maiorè confulem: quæ dicturus sum
pæctorib. abfoluã. Et circa duo principaliter insistentium
eius. quarum primum erit. an divisio. allegata inter Ioannem
Sauerij & Abbaciã eius fratrem. intelligat sufficiens esse
probatum. Secundò posito q. non an debeat dicto ser Franci
sco assignari pars domus posita in capella sancti Michaelis
pro rata. pro qua ad eum spectant iura hereditatis d. Ioannis
Sauerij: & an sumptus ædificiorum factorum in domibus
1. dictæ Crucis debeant refundi d. Francisco. ¶ Circa primũ
dicto. q. magis cõs opin. est. q. si probatur: q. duo fratres res
aliquas spatio 10. annorum inter præfates possiderunt sepa
ratim & diuisim: presumatur in dubio pæcisise diuisionẽ. si
2. diuisio allegatur. ut est gl. singularis. in l. p. e. c. cõ diuidiũ.
quam ibi sequitur la. But. Bar. Bal. & exprefius Saly. Idem
et tenet Bar. in l. qui in aliena. in prin. ff. de acq. her. Et idẽ
tenet Bar. & Ang. ibi modernè hoc etiam sequitur Bar. in sua
disputatione incipiente. qdam mulier. ad fin. & in l. c. u. de in
rem verso. ff. de vfur. & Bal. in consilio 2. incip. quædam. ubi
dicit. q. quidam non intelligentes. q. ex sola patetia non
presumitur cõtractus. vel titulus. nullo de re vendi. & l. di
uina. C. de præscr. long. temporis. Sed dicit Bal. q. isti nõ con
siderant. q. facta relatione per patientiam ad patientiam re
sultat quædam permutatio. cui inest diuisio. l. cum pater. §.
hæreditatem. de le. 2. & quod not. in l. 1. C. cõ uia tri. iudi. q.
quidem mutua patientia in rebus vicissim & hinc inde pos
sedit non interueniebat in casu dictæ l. diuina. cum simil.
allegatis per illos qui dictam gl. reprehendebant. Istam opi
nionem sequitur Bal. in l. 1. in 5. q. C. qui admitt. ubi sentit illã
rationem quam ipse posuit in consilio præallegato. Item et
tenet Bal. in l. 1. in 4. vel 5. col. C. de fideicom. ubi 3. conclu
dit. q. ex dicta diuina possessione 10. annorum presumitur
diuisio: ex eo quia ex prima materia cõ erant obligati dicti
fratres ad diuidentum. ut l. fi. C. cõ diui. Vnde per dictã
longam possessionem diuinam non probatur obligatio di
uisionis. seu executionis ipsius obligationis diuidentis. Idẽ
tenet Anto. de But. in c. peruenit. de censu. in ti. charta ma
gna in uer. uenit ad fin. principa. & ubi intelligit illam gl.
procedere etiam. qd. resultaret diuisio inæqualis. ¶ Pro hoc
bene facit. itaque. ff. pro foc. ubi apparet. q. diuisio com
munis inducitur ex actu tacto per illum tex. allegat ad
hoc Bal. & Ange. in d. l. qui in aliena in ver. ff. si nõ adierit.
dicentes per illum tex. q. sola patientia sufficit ad inducen
dam diuisionẽ. ¶ Nec ad hoc ob. qd. Pet. & Cy. in d. l. p. e. re
prehendunt opi. dictæ gl. ex eo quia dicunt. q. licet per præ
fationem longi uel diuturni tps inducatur presumptio ti
tuli allegati. cum de in rem verso. ff. de usu. & l. si certis an
nis. c. ubi nõ de pac. qui 3. grane est fouere & pñare. lo præ
fatur. q. sine cã non fiat. & pp hoc causa us probata prob
anda præfationem diuturnam. argu. l. cum de indebito in
pau. ff. de proba. Sed pati non est graue iudicari non esse cõ

cedendum. q. psumat ex patientia titulus. uel cõtractus alle
gatus. & dicunt ipsi. q. alias patientia hñ pro traditione. l. 2.
C. de acq. pñ. & l. qua rone. s. interdu. ff. de acq. re. do. illud
est uerum. ubi quis sit obligatus pati. ut in dictis legib. alias
non. l. qui uas. s. uetare. ff. de furtis. quia rñdendo dico. q. rñ
sio patet ex pñdictis. quia uerũ est. q. sola patientia Titij pa
tientis Seiũ possidere rem ipsius Titij longo tpe. non induc
at pñsumptionem. q. Titius donauerit aut alio titulo concess
ferit illã rem Seiũ. nisi uerẽ probet de tit. ut d. l. nullo. c. si
fed ubi est mutua patientia. q. ego patior te longo tpe. &
tu pateris me. psumit cã diuisionis. si diuisio allegat pñ illos
reciprocòs actus possidendi separatim. ut d. l. itaque. ut dicit
Bal. in d. consi. in d. l. 1. C. qui admitt. Et Cy. rñdet. q. patientia
hñ pro traditione. ubi q. s. est obligatus tradere. nec aliter rñ
deri pñt prout aperte sentit Bal. in d. l. 1. C. de fideic. in casu
nfo procedere uidebat obligatio. quia pp materiã obligatio
nis diuisionis. ¶ Præterea in iudicando & consensu. ubi gl.
b. firmat pedes. non est recedendũ ab ea fm lac. de But. in l. 1.
C. qui pro sua iurid. & Bar. in suo consi. c. Andriolus. &
Bal. in l. ff. de uulg. & pup. & in l. 1. C. de pæ. iud. & Ang. in
l. 2. ff. de accusa. q. to magis sequenda est opi. gl. dictæ cõ illa
sit magis cõiter 2. doctõrib. approbata. ut patet ex pñdictis.
& a cõ opin. in iudicando recedendum non est. ut hñ in lo
cis uulgã. ¶ Nec pñdictis est ob. qd. dicit Bal. palle. l. pen.
ubi uoluit. q. opinio illius gl. procedit. q. inter dictas res se
paratim possedias effectus proportio q. possit ad æqualem
diuisionis adaptari. Secus si in illis rebus nulla effectus propor
tio c. sen debita cõgruitas. quatenus non psumit diuisio. ar. l.
cũ de indebito. q. a rñdeo primo. q. non pñt dici. q. effectus ma
gna disportio. q. a domus q. sunt in capella sanctæ Crucis. fue
runt acqui sitæ pretio librarũ 400. & ultra. ut apparet ex in
firmamentis emptio. n. domus uero. q. erant in capella sancti
c. Michaelis. q. remanserunt Abraham. erant pretij librarũ 500.
uel circa. ut patet ex positionib. auctoris. ita q. ista non us ma
gna disportio. Pro hoc ut alias diximus pñ magna læsio
non est inter eos. qui non sunt minores. qñ non excedit di
midiam. n. saltet tertiã. ut probat in l. unũ. ff. pro foc. & in l. 2.
C. de reici. uẽ. & no. Doc. in c. qñualis de iureiur. & Jo. de
Imo. in l. si quis arbitratu. in ult. col. & in l. si quis cũ aliter. de
uer. obl. 1. 5. col. Sed ista læsio nõ pñt accēdere ad octauã par
tẽ. ut patet recte calculando. attento q. quilibet hñ in dictis
rebus dimidiã. Præterea dicit Saly. in d. l. pen. q. opi. Bal. nõ
est uera. q. a rñ Bal. fundata p. d. l. cum de indebito. procedet
ret. nisi esset alia pñsumptio in contrarium. s. q. tanto tpe pa
tientia mutuo interuenit. ut ibi plenius per eum. & ibi et
uult Ant. de But. in repe. d. c. puenit in loco superius allega
to. ut superius retuli. Sed ita est. q. p. plures testes. maxime p
testes ultimo loco receptos. probat. q. dicti fratres posside
runt separatim & diuisim dictas domos. Ioannis Scuerini.
domus capellæ sanctæ Crucis. & Abraham in capella sancti Mi
chaelis. Nam testes deponunt. quod fuer. 50. ann. & ultra. q.
dicti fratres possederunt dictas domos separatim. ut dixi.
quod ita possedit Ioannes usque ad tempus mortis suæ. qui
decessit ann. 1436. ut affirmat & ponit Pe. in suis positioni
bus. & sic possedit longe ultra 20. annos separatim & diuisi
m. & post eius mortem hñdes furego est probata diuisio
allegata ex supra dictis. ¶ Nec ad hoc obstat. si dicere. q. tes
tes non probant. q. possederunt pro diuiso apotheca dictæ
domus. quia uñr aliqui testes utriusq. partis deponere. qd.
et postquam inceperunt habitare separatim. Abraham com
uersabat in apotheca domus capellæ S. Crucis. quia rñdeo
quod testes Fracisci deponunt nedum. qd. possideret lo. p.
d. tps dictã domũ tanq. propriam. sed et apothecas. ut de po
nit præsertim magister Bartholomæus & et magister Anto
nius duo ex testibus ultimo loco productis. Idem deponunt
duo ex primis examinati in principio antiqui processus ma
gister Michael. q. Iudæus. & Donatus quondam ser Bandi
ni. ¶ Non obstat quod testes aliqui deponere consent. quod
uiderunt ibi etiam in apotheca d. Abraham. q. a rñdeo. quod
illi testes non deponunt. quo tpe uiderunt d. magistrum A
braham. Nam potuit esse. quod post completos annos a die
diui

Liber Secundus Confil. Alexand.

diuisionis, & de parte habitationis capiti d. Abraham ex e-
xercere in dicta apotheca, & sic post inducta diuisionem. Cū er-
go illi testes, qui conant deponere q̄ magister Abraham pos-
t dictā habitationem separatim dīctorum fratrum steterit in
dicta apotheca, non concludunt de initio aliuscui terri tē-
poris, non dñr infringere clarā probationē testū fer Franci-
sci & deponentū, q̄ Ioannes, postq̄ fuerunt d. fratres separa-
rari, possedit separatim domum ut propriā cū apothecis, q̄
probatio dubia non releuat. cū p̄sencia de proba. Oportet
n. q̄ illi testes, qui deponere conant, q̄ post dictā separatio-
nem Abraham stetit in apotheca, deponeret, q̄ certo & limita-
to tpe uiderit d. Abraham stare in dicta apotheca, & q̄ essent
concordes de initio t̄pis, adeo q̄ appareat, eos esse contentes
in tpe & deponere de eodē tpe inchoato ante finem 1. o. an-
norum, quib, probat Ioannē possedisse p̄ se domū capellē S.
Crucis cum apothecis, illud probat ex no. per Bar. i. l. Celsus,
in ff. de usufruc. cum q̄ concordat Bal. in fin. l. 7. oppo. C.
de edit. dicti, & Ant. de But. in c. licet cām, de proba. Prate-
rea posito q̄ ad illā apothecā accederet magister Abraham
& in ea stare, non sequerē, q̄ in ea steterit pro suo usu,
& hoc ut asserere Petrus in quadā sua scriptura producta i ult-
imo processu, in quo asserit, Ioannē & eius hīdē teneri ad
p̄siones, eo q̄ uñ sunt pro usu proprio dīctis domib, & apo-
thecis per annos 35. ¶ Ad cōfirmationē huius allegatē diu-
6 sionis accedit fides scripturæ æstimorum: tñā cū ibi libri æsti-
morū, ut fert uerbo, & ut mos est, stent in archiuo publico,
dñr scripturæ authenticæ, ut in authent. ad hæc cū. gl. C. de fi-
de. instr. & no. Bar. in authent. hæc & c. eo. t. & gl. & Doct. in
c. ad audientiā in uer. censuale, de p̄scrip. & gl. & Doct. in c.
cum cām, de probat. & q̄ tales libri æstimorum dicant authē-
tici ad probandā, dicit hoc expressē Io. And. in addit. mag. in
uerf. quib, supplementū. & Bal. in rub. C. de fin. instr. in pe. col.
& l. in exemplo. C. de probat. Cū ergo in dilibris æstimorum
in plurib, postis, scriptis ēt manu pluriū tabellionum, maxi-
me in postea descripta sub annis Dñi 1526. de primo me-
sis Iulij, q̄ postea fuit scripta de uoluntate dīctorum fratrum,
ut ibi attestat, & cōtineat, q̄ dicti fratres uenerunt ad diu-
sionē & iō sibi erat mutatio æstimari inter eos, & in d. scriptu-
rā ēt dicat, q̄ d. Ioannes habitat in domo capellæ S. Crucis,
in qua habet domum propriā, & uerba enuntiatiua prolata
a notario inter partes faciunt fidem inter eas, si non appa-
ret de cōtradictione earum eo tpe. l. optumū. C. de contrah.
& commi. stip. no. Doc. in l. ex hac scriptura. ff. de dona. Item
& scriptura æstimī, qñ fit de consensu partium, facit fidē. l.
rura, & ibi no. per Bar. de acq. deserto. l. 11. & expressē
Bal. in consensu. i. n. c. i. c. idē, ut q̄, aliqñ fit in catastro. & c.
allegat. censualis. l. i. p̄sces. C. de dona. itē dicit Bal. in l.
quidā in suo. i. p. de condi. insti. & Ang. & Io. de Imo. in l.
cē. de uerb. obl. & no. p. Doc. in l. p. illum tex. cum gl. C. de
p̄dis nauiculariorum. l. 1. & Bal. in l. solenib. C. de rei. vend.
in prin. & l. censualis. & Bar. in l. q̄ quisque. ff. de acq. re. do.
¶ Nec fer Franciscus in p̄dictis oblat, si diceret, q̄ ipse reci-
pit titulo empionis & donationis ab Abraham istā dimidiatā
iurium competentū d. Petro, contra & aduersus heredes
Ioannis in ip̄is bonis diuisis, q̄ dimidiā d. Petrus titulo
donationis primo concesserat d. Ioanni, ergo fer Franciscus
uñ faret, q̄ abiq̄ fundamento illius receptionis faciā non
habeat ius in dictis bonis, uñ faret illi iuri illi iura renunciat
se, l. si rem aliq̄. cum ibi no. de acq. pos. quia rideo, q̄ p. d. Pe-
trus nullum ius habeat in p̄dictis rebus de quibus uertit
controuersia, ut pater ex p̄dictis, & tunc sequitur, q̄ nulla
iura uñ emisse fer Franciscus. l. i. ff. de s. r. de l. i. legatum. ff.
de libe. leg. ¶ Nec est uerum, q̄ d. fer Franciscus emēdo illa
iura illius Petri uideat renunciat iuribus suis, quia sicut di-
cit, fer Franciscus est ille, ad quem spectant illa iura, q̄ suc-
cessit in locum heredi Ioannis, ut probatum est. Et Ioan-
nes habebat dictas domos titulo allegato diuisionis, ut est
ostensum supra, ergo d. fer Franciscus non potuit emere ab
aliquo illud, qđ iam suum erat, q̄ emptio rei propriæ nulla
7 est. l. i. fuz rei. de contrah. emp. ¶ Et licet alias ille qui fecit
ter conductus ab alio rem ipsius conductus uideat sibi in

aliquo p̄dicare fm̄ distinctionē traditū d. l. si rē aliquē.
tū fecit, q̄ quis emit aliquo titulo habili ad acquisitionē
nē dñij, v̄l recipit rē suā; quia tūc siue scierit, siue ignorē
rē recipiat, nō v̄l renunciet dñio & iuri suo p̄ d. l. i. rē.
Ita firmat Iac. de Rauen. & Io. de Imo. d. l. item aliquē.
7. col. & ibi ponunt rōnem diuersitatis iurium. Itē p̄ d. l. i.
acquisitionē, seu emptionem iurium factam p̄ rē Franci-
& Io. nunquam p̄t videri, q̄ fer Francis rē renunciatū
cui iuri, si illa talis emptio & acquisitio est nulla: fecus si
iuribus iurium ipsi fer Francisco efficitur aliquid & non iuris, ut
probāz tex. in l. si quis ante. ff. de acq. p̄. facit l. si iure de le.
3. Aut ergo cessio facta fer Francisco p̄ Io. fuit validā, &
habebis intentū, aut est nulla: & tunc ipsi fer Francisco nō
nocet, quantum ad hoc v̄t videatur renunciasse aliqui iuri
suo. ¶ Et prædicta video non esse opus aggregi fm̄ dubium
principale. attento q̄ plenē fundata & probata est intentio
fer Francis in hoc primo articulo: cum ē si probatum non
fuisse de dicta diuisione, prout verē est p̄ p̄dicta: tunc nō
v̄t esse in dubium reuocandum, an potius cōdēdus es-
set an cōsignandum & relaxandum fer Frāscō domos ca-
pellæ S. Michaelis quodam cōiter possessas p̄ dictos fra-
tres. Et cōcordet dñr fere oēs testes p̄ parte lo. car-
nus quatenus fer Francis causam habuit ab hereditibz d.
ti Io. & p̄ rei evidētiā non visum est mihi oportere cir-
ca hoc contrarietē tps, & pari rōe prætermitti, quid de me-
lioramentis. ¶ Ex quibz omnibz concluditur, q̄ hanc dictā
diuisione, quæ probata est. v̄t dixi, partes dñi Potestatis &
spectabilem dominorum de consilio iustitiæ sunt in emen-
dando primam inuultā sniam, præsertim ex nobis proba-
tibz, & abluendo dictū fer Franciscū ad petitis p̄ parte
d. Petri uictum uictori in expensis legitimis cōdēdum
iuxta l. propterandum s. finatē alterutra. C. de indi. & in s.
oportet. in auth. de iudi. & ita dico & consulo ego. Alexan.

ADDITIONES.

- 2 Allegatur, idem tractat I. Conf. 172. lib. 3. Natta.
 3 Confilio, quod palchrum, conf. 396. lib. 3. in eo, casus ta si est, quidam moriens Lo. in nouiter imperio.
 4 Gl'late An. Cor. in reposito, verif. gl. & ultra cum Cor. senioris. 42. no. 16. Pau. conf. 268. col. fi. lib. 1. Iaf. i. vivim. in fide. i. iur. iur. c. 1. col. 8. de pol. prel. Bar. infra. i. lib. 4. ubi conf. 55. numero.
 5 Proposito, idem. Pau. & ibi in l. quā uberonis, §. iur. quid. col. 4. de pecu. & conf. 126. lib. 2. Re. Conf. 409. Cep. cau. Conf. 12. col. 4. Fely. & iur. col. 14. de rei. iur. Franc. Bar. de refci. i. par. 3. par. princ. qu. no. 44. Iaf. conf. 128. col. 2. lib. 1. conf. 172. col. 3. lib. 4. Albe. Bru. conf. 66. col. 1. & infra. iur. §. conf. 25. colum. 4.
 6 In catrallo, §. iud. conf. habes in conf. 1. lib. 3. Natta.
 7 Melioramentis, §. De melioramentis vide Dof. & ibi Iaf. iur. l. 1. in fi. 7. nota. C. de in. emphy. & aliquid per Alexan. infra. ibi. §. 1. in fi. 7. nota. C. de in. emphy. §. 4. & add. quod pado perdu. melioratores rei, Dec. in l. nemo pado. §. de reg. iur. & vide n. p. ex. & iur. iur. l. 1. in fi. in a. re. fi. de cat. inde. & Alex. in l. diuor. §. Sin. pedia. ff. de iur. & in l. 1. in fi. in d. omos hereditatis. ff. de leg. 1. & in materia Bar. & ibi addit. in fundo. si de rei. euicend. Et pro melioramentis competens rebus, l. i. necessaria. in p. iur. ff. de pigno. actio. gl. in l. si quis rem §. de ac. poff. & in l. colonus. ff. de iur. & vi arma. Et melioramentum materiae explicat Mod. per 12. con. clufiones in tract. de pigno. quibus parte principia. membro 4. in fin. Natta.
 8 Reprobatur late per Iaf. in l. Decem. circa num. 49. de verberum obli. Hiero. Zanch.

S V M M A R I V M.

- 1 Venire quis potest contra factum suum nullum.
- 2 Consensus simplex non confert titulum.
- 3 Statutum laicorum extenditur ad res ecclesiasticas, etiam si cum clericis contrahatur.

CONSILIVM XCIII.

CONSILIVM XCIII.
Viso & ponderatis scripturis mihi exhibitis in cā uer-
tente, aut quæ uerri sperat, inter Longanum quom-
dam Gorij ex parte una & Antonium q. Bartoli Paxolum
ex altera. Omisso multiloquio adhaerens his fundamentis
principalib. in quib. ueritas mihi consistere p̄t, prout maxi-
mē, & consulendo decet, arbitror de iure disti. iustitiam
faciam per episcopum Cefenā d. Antonio non ualuisse, &
ita non obstante potuisse d. Longanum de iure inuictū re pre-

re prædicta consuetudine locari. ¶ Ad hoc. n. ostendendum addu-
cit principaliter, q. tpe dictæ inuestituræ Longanus erat
possessor illius domus & cum titulo, ut in scripturis mihi
transmissis affirmat: tunc procedit dispositor statuti trans-
missi, volens in effectu, q. nemo audeat se inuestiri seu re-
nouari facere de re aliqua possessa, seu de qua alius p se uel
nomen eius foret renouatus, uel inuestitus, si possessor talis
actoris sit ascendentes hñdes, seu legatarij ipsius inuestiri uel-
sent de ipsis rebus seu renouari & illas recognoscere, fm q.
res ipse consecuta erant locati: & q. nullus qui non sit posses-
sor, dictæ rei, seu non sit de descendenti, hñdibus, vel le-
gatarijs dicti inuestiti, uel q. ab ipso inuestito acquisiuisset
titulo singulari, non audeat de reb. pñdictis renouationē af-
sumere, seu in emphyteusim ipsas conducere, nisi citatis di-
ctis possessorib. uel hñdibus, seu legatarijs pñdictis, alijs, re-
nouatio ipso iure non ualeat, ut latius in dicto statuto conti-
net. Ergo cum facta fuerit dicta renouatio do. Ant. non cita-
to Longano possessore, est nulla ipsa renouatio ipso iure, &
per consequens contra actum, qui est nullus ipso iure, pñ-
dictus eps uenire, quamuis ipsemet fuerit ille, qui ipsam re-
nouationē fecerit, ut in c. si quis presbyterorum. & ibi plenē
mōde re. eccle. non alie. c. nōsti. & ibi plenē no. de electio. l.
i. ubi nōst. s. sanē. de sac. san. eccle. l. r. C. de lat. lib. tol. no. in
c. diuersis fallacijs. de cleri. coniuga. in c. penitentes. 55. di.
& plenē in l. post mortē. ff. de ado. ¶ Nec ob. q. statutu dictū
uideat uelle, q. ille qui acquisiuit titulo singulari ab inuesti-
to renouari possit absq. citatione alieuius, & per consequens
cum dictus Anto. acquisiuit a dicto Ioanne fratre Longani,
qui Ioannes fuerunt de dicta re inuestitus de cōsensu Lon-
gani, uel q. d. Antonius potuerit inuestiri sine citatione alie-
uius, q. rñdeo q. non apparet, q. Antonius acquisiuitur di-
ctam re aliquo titulo a Ioanne fratre Longani. Sed solū ap-
paret, q. Ioannes parū ante mortē consensit, q. eps renoua-
ret d. Antoniu de donatione pñdicta, de qua erat inuestitus
Io. ut notatus in infiro inuestitura dicti Anto. in quo inter
cetera continet, q. de dicto consensu Io. apparebat publicū
infirmum rogatum per eundem notarium, quod quidē infirmū
consensus & licentia mihi non est exhibitum, licet illud mi-
hi alijs transmitti petierim, unde si in dicto infirmo consen-
sus, uel alias continet, q. dictus Io. consensit, q. eps inuestiat
dictum Ant. de domo, sequit, q. antequam dictus Anto. inue-
statur, non acquisiuitur dicta domum, nec in eaculum ha-
bebat, sed solū habebat licentia acquirendi, & eps habebat
licentia concedendi. tñde aliud est rem acquisiuisse ab in-
uestito, & aliud est habuisse licentiā acquirendi, sicut aliud
est emptio & uenditio, & aliud est licentia se promissio uē-
dendi: uel emendi. l. bone fidei. ff. de eo q. cer. lo. l. si. ff.
de reor. l. si equo. ff. de le. i. & patet ad sensum. Vñ ille sim-
plex cōsensu Io. non tribuit titulu, sed est pambulā ad ac-
quirendū, & non potuit ipse utile dñum nudo consensu a se
abdicare & transferre in Ant. nisi intercessisset alius titu-
lus nēditionis, uel ueræ donationis, aut alius simili habilis
ad translationē dñij. l. si. ff. de acq. pos. l. nunquā
mōde de acq. re. do. & quod plenē no. maxime per Doct. in l.
c. i. f. l. C. de in. & fac. ign. & in l. si rem aliquā. de acq. poss.
Ergo si tpe inuestituræ factæ d. Anto. non acquisiuitur di-
ctam domū Antonius a Ioanne mediante aliquo titulo uen-
ditionis, aut simili, ut dixi, sed solū interuenierat dictus nu-
llus consensus Io. sumus in terminis statuti uolentis, q. nul-
lus, qui nō possideat rē, uel non sit de descendenti, hñdibus,
uel legatarijs inuestiri, uel nō acqui fuerat rem ab ipso inue-
stito, non possit renouari, uel inuestiri non citato possessore
dictæ rei, seu alijs enumeratis in dicto statuto. Et de dicta re-
nouatio aī facta sit ipso iure nulla. ¶ Et puto q. dictū statutu
querit ad pñdictatē sibi locum uendicet, ē si fuisse statu-
tum laicorum, quia res prædicta sit ecclīastica, auctore q. di-
ctus Anto. erat suppositus iurisdictionis statuentium. Ita vñ
decimus per Federi. de Senis in c. si. in ordine meo de
hōc. i. statuto ciuitatis Persuræ conf. q. nullus & c. ubi q.
res q. d. statuto cautū est, q. nullus Comes, Marchio, uel nā-
tus de ple militari ex parte masculina, audeat, uel psumat p

se, uel per aliū recipere, uel i se transferre aliq. actionē pso-
nalē, uel realem cessionem quocunque titulo inter uiuos cō-
tra aliquem popularem. Et si contra fecerit, talis cēssio non
ualeat, nec teneat, nec ex ea possit aliquid peti, & cedens p-
dat ipso facto actionem, & puniat in 100. libris & c. Et contin-
gat, q. syndicus cuiusdam monasterij specialiter constitutus
ad actum infra scriptum, pro supplemento legitimæ cuiusdā
monialis d. monasterij dedit, celsit, & mandauit cuidā Peru-
sino nato ex militari prole & linea pñna, omnes & singulas
actiones eidem monasterio ex persona dictæ monialis, con-
tra hñdes patris monialis pñdictæ, & contra oēs singulos de-
dentatores bonorū prijs, & cōtra oēs, qui in aliquo fuissent
obligati dicto pri, & postea cessionarius pñdictus uigore di-
ctæ cessionis agit contra popularem Perusinu debitorē prijs
olim dictæ monialis, petēs executionē mādari d. infirm pro
rata contingēte d. monasterij ex persona d. monialis. De-
bitor uero conueniens opponit, q. cēssio facta per syndicum
non ualuit, quia est contra formam d. statuti laicorum, & cō-
cludit Fed. in d. cons. post multa, & dicta cēssio non ualuit
contra dictū popularem. Nec ob. fm cum si dicat, q. per tale
statutu restringit libertas & facultas, q. habet ecclia ut pos-
sit contrahere cum quocunque, & per consequens non debeat
uolare, iuxta id quod hñ in c. nouerint. de sen. exc. & i. c. ecclie
fia S. Mariz. de consitu. & cap. fin. de re. eccle. non alit. &
in auth. cassā. de sac. san. eccle. ¶ q. respondit imo non
est contra libertatem ecclesie, quia licet possit contrahere
cum quocunque, debet intelligi cum quocunque non prohi-
bito. l. gñali uel particulari, allegat i. ar. l. si qñ. in prin. C.
de inoffi. testa. uñ dicit ne aliquis, q. ecclia possit contrahere
cum prodigo, cui est interdictū bonis, uel cum minore si
ne solemnitate? Et potuerit ne facere ēt q. iura & leges non
habeant locū in contractibus? Certe abist error iste fm cum.
Accedit im ipsum, quia statutu habuit respectum non ad
personam, uel eius cessionem, sed ad personam suscipientē,
q. est subiecta, & maxime cū dicta prohibitio non sit gñalis
oium personarum, sed certarum, & sic non uerit in præui-
diciū ecclie, poterit n. cum alia persona q. uel contrahe-
re, ut ibi per ipsum latius rñdentem ad quendam aliam, quæ ad
duci possent in contrarium. Et ex dictis ibi patet rñsio ad
ea q. no. Io. And. in c. si. de immu. eccle. Ita ergo in proposito
d. statutu potuit inhabilitare certas personas fluentibus
subiectas ad recipiendum inuestiturā, nisi seruata certa solē-
nitate, seu forma, de qua in statuto, & tales personas non po-
tuit inuestire. Etia facit, q. no. Bal. in rege. magna. l. cum dōs
populos. C. de sum. trinit. & fid. catholi. in 20. col. in uer. sed
hic quero an arcet clericum & c. & i. uer. sequit. ubi uoluit,
q. statutu laicorum uolens, quod nullus possit contrahere
sine præsentia presbyteri, comprehendere ēt contra cum
qui fieret cum clerico, ut probat ipse per id q. hñ in l. cum le-
ge. C. de epi. & cler. l. generali. C. de sac. fan. eccle. Et ēt cōclu-
dit, q. statutu laicorum disponens, q. res tributaria nō pos-
sit alienari in non subditos, operat, q. non possit transferri
in eccliam, pp illam prohibitionem statuti. Item ēt latius
concludit in c. clerici. de iudi. in uer. ¶ Sed hic querit de ta-
li dubio, & in c. ecclia S. Mariz. in ult. col. de consi. & Iac.
Bu. in l. si uiduis. C. qui poti. in pig. ha. & in auth. cassā. & dato
q. in hoc Iac. Bu. & Bal. in dictis locis habeant contradic-
tores, tñ hoc non facit uim, quia dato q. uera sit opinio
laicorum, qui tenent contra, q. statutu disponens, q. res mobi-
les non possint alienari in non subiectos, non intelligit de
alienatione, quod feret in ecclia, tñ non hoc obstat casui
nro. Et pluribus modis ad illud rñdet Fede. in d. cons. qui in
casu suo & nro non ut habere contradicte. ¶ Ad idem ēt
quod no. Sal. in d. athen. cassā. in pen. q. uolēs, quod statu-
tum disponens, quod minor 25. annis non possit alienare rē
immobilem, nisi seruata certa solēnitate, puta cum præsen-
tia agnatorum, habeat locum, etiam si minor contrahat cum
clerico. ¶ Alio principali fundamento moueor in fauorem
d. Longani, quia (ut præsupponitur in allegationibus mihi
transmissis, & ēt aliquoties narrat in supplicatione Longa-
ni) dictus Loganus, q. antea habebat titulum emptiōis in
dicta

Liber Secundus Consil. Alexand.

dicta domo, concesserat d. Longanum inuestiri de illo utili domino; quod erat Longani cum pacto, q. Ioan. teneat alere d. Longanum & eius uxorem, & istud pactum non fuit seruatum. Vnde dico, q. si post dictum pactum d. Io. vel post mortem eius heres suus fuit in mora alendi d. Longanum & uxorem, reuocat illa concessio facta Joanni, mediante consensu d. Ludouici, postquam non fuit dicta contentio, & reddit priuatus Io. illo utili dño in eum translatum, ut est casus in l. r. C. de don. quod sub mō, & per consequens extinguit ius d. Ant. to. si quod erat trāslatum in eorū quia resolutio iuris datoris, ius acceptoris extinguit. l. lex uigilanti. ff. de pig. l. si quis domum. s. huic subiungit. ff. locati. no. in c. 1. s. rursus in ti. qui. mo. feu. ami. Vnde si uerum hoc est, ut in d. scripturis narrat istud est fundm tutissimum, quod me possime trahit ad cōsulendum pro ista parte. Ex quibus concludo dictam inuestituram factam in Ant. uiribus carere debere, & inuestitūdem esse d. Longanum, maxime et cum sit proximior agnatus d. Io. per id quod no. Bar. in l. i. ff. de priu. cre. & in l. 1. s. permittit. de aqua. quoti. & xlii. & in l. si mihi & Titio de uerb. obl. & Ang. in d. s. permittit. & Ant. de Bu. in c. 1. de loca. & D. Card. Floren. in c. 1. de postu. praela. & ibi no. per glo. & Io. And. in c. ex parte. de feu. in c. col. & Lud. Rom. in rub. de arbitris, post medium, in l. 2. in princip. ff. sol. ma. Alex.

ADDITIONES.

- * Hoc conf. est duplicatum in li. 6. nu. 22. Natza.
- * Vendendi. Vide circa hoc notabiliter And. Sicu. conf. 51. dub. 3. li. 1. ubi disputat, an si statuto, uel pacto prohibetur alienatio, incidatur in penam per pactum de alienando, & uendendo. Et uide Pau. de Cast. in d. l. in bonafidei. ubi uir quod si tradidit esse alicui, qui promiserit e. de. possit repen datum pro futura uenditione, si amplius nolit, qui dedit, emere. Et facit, quia emphyteuta non cadit per promissionem de alienando, Alex. conf. 173. li. 2. Et plura ponit Deci. in l. cum fundum. s. seruum tuum imprudens, in l. notab. ff. si certum peta. ubi propter hoc reprobatur dictum Ioan. And. uolens, quod ubi quis promittit se obligatum pro decem, possit absque alia obligatione conueniri ad decem causa euitandi circuitus. Et de prædictis lae. t. in d. l. in bonafidei. & conf. 117. li. 1. Et licet per alienationem necessariam inducatur reuocatio legati, non tamen per promissionem de alienando, Alex. infra hoc eodem lib. conf. 168. column. 2. in fin. Et ad illud dictum Pau. de Cast. in d. l. bonafidei. Fabia. tenet oppositum in tract. de empirio. & uenditio, quinta questio. prin. col. 1. uer. Quarto quæritur. & adeas pro concordia Alex. conf. 75. col. pen. li. 5. Nat.
- * Per Federi. Illud conf. Federi. refert, & sequitur Fel. in c. Ecclesia sanctæ Mariæ, col. 3. de consil. & Alexand. conf. 143. circa fili. 7. hodie d. conf. Federi. in uulgaris exemplaribus est in ordine 85. Nat.
- * Subiectos. Vide Fel. in c. ecclesia sanctæ Mariæ, de consil. col. 38. & ex ibi dictis potes corroborare dicta Alex. hic Et an statum loquens de non subiecto, uel forensi habeat locum in clericis. Deci. conf. 114. l. 1. dub. & conf. 175. l. 1. & 2. dub. Nat.
- * L. 1. C. de dona. Pau. & alimentorum competit iur uenditio Bald. conf. 12. Ad euideniam. li. 2. ubi d. moram nō purgari. Et donatarius probare debet alimentorum præstationem, Corn. conf. 102. li. 1. Nat.
- * Hoc conf. duplicatum est infra conf. 22. uol. 6. Hier. Zaech.

S P M M A R I U M.

- 1 Princeps non censetur uelle derogare rei indicatæ.
- 2 Compromitti non potest super re indicatæ.
- 3 Hereditatis petitio non competit heredi postquam possidet.
- 4 Presumptio iuris debet allegari.
- 5 Fama quomodo probetur.

CONSILIVM XCIII.

In causa & lite coram arbitris inter Cechum Mengolini de monte Catino agentem, & Michaelē de Regis descendente ob festinantem nunciū omittam argumenta ad partes. ¶ Et præmittendum est, quod dicta causa fuit commissā per superiorem Dom. Margarito, qui pronuntiāuit ab soluendum dictum Michaelē a petitione dicti Cechi, qui sententiā in rem iudi. transiuit per lapsum decem dierum, intra quos non fuit appellatum, ut oportebat. c. quod ad cōsultationem. de re iudi. authen. hodie. C. de temp. appella. & per quandam sententiā latam a dicto episcopo tantum iudice delegato, qui pronuntiāuit dictam primam

sententiā transiuisse in rem iudicā. a qua non fuit appellatum. ¶ Modo tertio loco superior cām commissā Dom. Margarito prædicto ad instantiam Mengolini tanq. patris & legitimi administratoris d. Cechi; ut in actis n. ibi transiuit, si apparet, cum Dom. Margarito superior postea mandauit, q. non obstante dicto rescripto de legatario iustitiā partibus summarie administraret. Demum producta petitione coram Dom. Margarito, & factis exceptionibus, replicationibus, & duplicationibus factum est cōpromissum in arbitris de oib. litibus &c. coram quibus examinati sunt certi testes a partibus producti. ¶ Aduertendum est igitur, q. petitioni dicti Cechi obstat exceptio rei indicatæ, q. est tantæ potentie, q. impedit litis ingressum. c. 1. de lit. contest. lib. 6. Nec uirtus dictæ snie q. esse sublatæ per dictum rescriptū, q. quia princeps in dubio * non præsumitur uelle derogare sniæ, q. transiuit in rem iudi. ut est bonus tex. in c. expolita. de arb. lmo nec rescriptum factum in contrarium tenet; nisi in eo esse adiecta cīa, non obstante tali sniā transacta in rem iudicatā. l. si. & ibi no. C. senten. ref. non pos. & l. causas. cum ibi no. C. de transact. Sed in dicto rescripto princeps apposuit dictā cīam: ergo &c. ¶ Ad hoc adduco pulchram decisionem Dom. rum de rota sua conch. 366. aliās 357. sub tit. de rescriptis. incipit, item si in commissione: qui ibi concludunt q. si in supplicatione petatur q. in cā procedatur summarie, si simpliciter, de plano sine strepitu & figura iudicii, & superius nihil de prædictis cancellauerit, sed in signatura supplicationis, audiat talis: iustitia faciat, rescriptis, nō vcommissis, q. summarie procedatur: quia si ita uoluisse, princeps rescriptis pfer, & expressisset, ca. ad audientiam. de decisi. fm. ¶ Quinimo nec in supplicatione fit mentio * q. sniā tran fuerit in rem iudicā. & licet in dicta supplicatione finatur, q. contra dictum Mengolinum fuit pronuntiatum, q. fuit condemnatus, & q. sniā fuerunt executæ: non per hoc infertur necessarii, q. dicatur eis narratum, dictā sniā in rem transiuisse iudicatam: quia dicta sniā lata per d. Margarito in fauorem dicti Michaelis fuit q. absolutoria, quæ incontinenti tranxit secum exceptioem absq. aliquo nouo facto iudici, ut no. gl. & Doct. in c. pastoralis. de appel. & l. in. in c. cum in nostris. de concessi. preben. Bar. in l. miles. s. qui iudicari. ff. de re iudicat. & sic per hoc non infertur necessarii, q. de ea fuerit narratum. Præterea dicta uerba supplicationis pōt verificari * in exec. de facto processisset, anteq. sniā transiisset in rem iudi. & sic patet, q. dicta uerba non concludunt necessariū, q. dicta sniā transiuit in rem iudicā. & per consequens patet, q. dictum rescriptum fuit superfluum: ideo opus nō debet impetranti. c. super literis. de rescriptis. p. rescriptiōne. cum ibi not. C. si contra ius uel util. pub. Insuper ostenditur, q. dictus Cechus tali rescripto inuari non pōt quod ad hunc finem, ut intelligatur rescripta dicta sniā: quia ipsemet rescribens mandauit dicto iudici delegato, ut non obstante dicto rescripto summarie iusticiam partibus ministraret. Nec est prædictæ exceptioni habet obstat, si dicatur, q. per compromissum factum uel esse recessum & dicta sententiā, uel saltem illa dicatur esse suspensā uel reuocata: quia rñdeo, q. compromissum fieri non potest super re decisa per sententiā, quæ transiuit in rem iudicatā no. Bar. in l. post rem. per illum tex. & ibi clarius Bald. ff. de transact. & Bart. & Bald. in l. eleanter. in princip. ff. de condi. indeb. Bald. in l. si diuersa. C. de transact. nisi expresse per dictum Michaelē esset renuntiatum dictæ sententiæ. facit. l. si. C. de noua. l. 4. s. si ex conuentione. cum ibi not. ff. de re iudi. legitur & not. in d. expolita. de arbitris. Fortius dico, q. po sito q. etiam obstat exceptio rei iudi. adhuc ferri debet per dominos arbitros absolutoria in fauorem Michaelis, ad quod ostendendum considero, q. Cechus in petitione sua dixit, q. bona in peti. sua contenta spēsauerunt & pertinuerunt ad Bacchum iure directi domini, uisilis, uel quasi, & quod post fedit usque in tempus mortis, & quod decessit Bacchus filius peribit, dicto Petro Benedicto & Antonia filia eius, filis legitimis & naturalibus, & dicti Bacchi hereditibus uinculis ab intestato, & q. dicti Petrus Benedictus & Antonia

proprio, & p̄ceia subdit, q̄ est publica uox & fama in uilla
montis Cathonis, q̄ D. Antonia & Petrus erant heredes Bac-
chi, & s̄lir q̄ est uox & fama, q̄ remanserūt dicta bona in
dicta hereditate Bacchi, interrogatus in causa sciētia, dicit,
q̄ uidit & audiuit, propt̄ testificatus est, interrogatus super
interrogatorijs partis aduersę dicit, quod ista Do. Antonia
nūquam coluit nec colat, aut laborari fecit illas possessiones.
¶ Audiendum est igit, q̄ iste testis non dicit, q̄ D. Ant. pos-
sederit, saltem noē proprio, imo potius dicit contrarium, i.
est aliquid dicat de uoce & fama, t̄i quo ad hoc nihil pro-
bat, q̄a ad hoc ut testis deponens de fama probet, necesse
est, ut interrogatus de causa sciētia dicat, q̄ audiuit hoc
a publicē dici a maiori parte populi seu hominum illius loci
in quo erat fama, ut no. gl. & doct̄i. in l. 3. eiusdem. fidei
testi. Bar. plen. in l. de minor. s. tormenta. f. de q̄o Canonice
in c. ueniens. extra de testi. Sal. plenē in l. ea quidem. C. de ac-
cu. Imo f̄m Inno. & D. Ant. in d. cum oporteat. de accus. et̄
si testis de causa sciētia non interroget, debet causam sciē-
tia reddere ad hoc, ut probet famam, quia non sufficit sim-
plicit̄ famam probare, quod et̄ tenere uer. Bar. in d. s. tor-
menta. ad fi. Bal. proprietatis. C. de proba. sed dictus testis
in causa sciētia interrogatus non deponit, q̄ hoc audiuit
dici a maiore parte populi. Præterea iste testis est ūng. &
uox unus uox nullus. l. ubi numerus. f. de testi. & in c. in oī.
de testi. Quinimo postq̄ essent plures testes deponentes
legitimē de fama, t̄i plenē non probarent q̄ quia fama non
est plena probatio, ut plenē no. per glo. & doct̄i. in d. sein-
dem, & l. proprietatis. C. de probatio. & per Bar. in d. s. tor-
menta. gl. & doct̄i. in c. ueniens. ei. de testi. & in c. de ac-
cu. Spec. de not. crimin. s. fama. uer. quid si agenti. cum si. ¶ Mar-
tinus secutus testis nihil ad propositum dicere ut in fau-
rem Cecchi, nam in proposito dicit t̄i se adiūuē a quibusdā
q̄ dicta bona fuerunt Bacchi, sed clarum est, q̄ ubi tractat̄
de probatione alicuius rei, in qua requirit̄ uerus hominus
actus, in quo non sufficit uerba t̄i, ut est ad probandum
dñum, in quo requirit̄, ut probet uerus titulus aptus ad ac-
quisitionem domini, & traditio possessionis seu illius ap-
prehensio. l. traditionibus. C. de pacti. l. nunquam nuda. f. de
acq. re. domi. tunc nunquam sufficit testimonium de audi-
tu, ut no. plenē Jac. de Arc. & Cy. in l. i. testium. per illum text.
C. de testi. & Inn. in c. cum causam inter episcopum. de testi.
Specu. in d. de teste. s. 1. & per Barto in l. 2. s. pen. f. de aqua
plu. arcen. cum simi. Item dictus testis interrogatus super in-
terrogatorijs rei dicit, q̄ nunquam uidit D. Antoniam pos-
sidere dicta bona, eūdem in effectu dicit Franciscus tertius
testis, s̄lir alius quartus & quintus testis. Item ipse Cecchus
non potest obtinere in rei uendic. q̄a non probauit de dño,
uel quasi. Nec ex capite h̄reditatis maternę, q̄a nō probauit,
D. Antonia possideri dicta bona. Et̄ et̄ ipse testis pro-
barent, obstat executio rei iudicatę. ¶ Ex quibus b̄ conclu-
da partes arbitror esse in absoluendo dictum Michaelē
& uicūm uictori &c. Alex.

In dubio, si Papa, cui fuit supplicatum super remissione sententie, que transiit in rem iudicatam, scribat. Ad iudiciali, & iustitiam faciat, & intelligatur derogare sententie per Alex. hic sentit quod non. Vide plenius in Iaso, in I. iustitia. col. 1. & seq. de iust. & iur. Et quid in tempore rescriptum, quod iam facti iustitia, vide Curt. 483. in prin. & tam in I. casus. col. 3. C. de transac. Et per clausulum, iustitiam facias, de rogetur rei iudicare. Ne uia in I. iustitia. Curt. 31. in li. Natta in clem. 6. Non fic tamen, col. 29. de uerbis fimo. Nat.

[¶] Mentio. I. no. quod appellatio sententie non uenit res iudicata. Dec. in I. res iudicata. fi. de regu. iur.

[¶] Verificari. Vide Rui. col. 21. li. 5. ubi etiam ponit, an princeps sine causa possit collere sententiam, & ius ex eo quaeritum. Nat.

[¶] Maiori. Bald. col. 4. o. li. 1. Deci. Thum. 38. o. Curt. fenior col. 82. col. 16. de Dec. & quia nos. no. 2. de appella. Alex. infra col. 4. i. 2. num. 5. infra. lib. 2. col. 20. nu. 9.

4 Appellari non potest a sententia de exequendo.
7 Negligentia procuratoris non appellantis, nocet domino, nu. 11.
10 Executio non potest promptè fieri per cessionarium.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Liber Secundus Consil. Alexand.

CONSILIVM XCIV.

Vis r's processibus circa lites uersas inter Samuelem et Petrum Ioā. de Glandolino ex alia, cōtingit dubitari, an finia lata p̄ ximios iuris doc. D. Margaritum, & D. Petrum Pau. die 3. m̄sis Nouembris, una cum sn̄a taxationis expensarum exequi debeat contra Samuelem dūtaxat, stante sn̄a postremo lata per iustissimū D. Vicarium, qua pronūciavit, d. sn̄am transiisse in rem iudicatam & executionem mereri, non obstante q̄ a sn̄a iur. carij, siue pronūcia appellare uelit, allegans q̄ appellare licere, quod per d. Pet. negat, querit quid iur. ¶ Et prima facie ut d. sn̄am exequi non debere, quia d. sn̄a lata per Do. Margaritum, & D. Pet. Pau. n̄ nulla, & s̄t omnes aīe sn̄ae latae in fauorem d. Petri. Nam aduertendum est, q̄ per ser. Iac. de Benagij's arbitrum & arbitratorem inter litigātes fuit sn̄atum, d. Pet. teneri i libris 30. Samuelem, quo laudo nō aparet reclamatum pro parte Petri. Vnde licet superior in ciuitate Imo. ad supplicationem Petri commiserit ser. Carpi-gno, & ser. Iac. de Bro. qui litem & differentiam dictorum litigantium determinare deberent, non per hoc poruerunt d. ser. Carpi-gno & ser. Iac. cognoscere & pronūciare super re iam decisa per sn̄am & laudum transactum in rem iudicatam, ¶ quia princeps maxime sine clausula non obstante, non potest causas per transactionem finitas uel per sn̄am suo respectu resciscere, ut dicitur in l. causis. de transact. & l. i. C. sent. rescin. non pos. & l. i. C. ut lib. pen. & l. i. C. de erro. aduoc. sed laudum dicti arbitratoris censet quādam transact. ut in auth. ut differ. iudi. s. i. cum ibi nō posita in authen. si uero. C. de iudi. ergo non potuit d. causa tanquam decisa transactio resciscere. Nec est hoc in dubio uel esse demerit principis, ut v̄ casus f. c. expofita. de arbi. Pro hoc est facit cōiter sn̄a lata, & contra sn̄am arbitratoris, transacta in re iudicatam non ualet. l. i. C. sent. rescin. & si de consensu partium procederet, ut est gl. reputata sing. in l. i. diuersa. C. de transact. ¶ Ex hoc uidemus, post sn̄am non ualere compromissum & laudum inde secutum, d. c. expofita. non do. in l. si causa cognita. C. de transactio. & in l. elegat. s. si quis post. ff. de condi. indebi. in l. post. tem. cum concor. ff. de transact. Circa q̄ in simili multa adduci possent. Si ergo d. sn̄ae sunt nullae, ergo exceptio nullitatis euidenter apparet impedi-entem executionem. l. 4. s. condemnationem. in. fin. cum concor. de regu. iur. ¶ Praemissis non obstantibus contrariam sn̄am p̄ habiliorem puto. praesuppono itaque sn̄am latam per Do. Margaritum & D. Pet. Pau. die 3. Nouembris transiisse in rem iudicatam, cum ab ea intra decēdium non fuerit appellatum. c. quod ad consultationem de re iudi. 2. q. 6. biduum. in auth. hodie de appella. ¶ Secundo praesuppono q̄ sn̄a su per taxatione expensarum facta est transiuerit in rem iudicatam, qm̄ licet fuerit appellatum intra tñ legitima tempora non fuit prosecutum, casu non est necessaria pronūciatio super desertione appellantis, secundum formam constitutionum sub rubrica formae. Et ideo non attingo, an de iure communi fuerit necessaria pronūciatio super desertione, de quo per glo. & do. in l. eos. in prin. C. de app. Bald. & doc. in l. preterea. ff. nil nō. app. pe. & in l. si contra. C. de ap. pel. & in c. sicut appellat. de app. Bal. in l. 2. C. ut lite pendē te. & in authen. si quis litigantium. C. de epi. aud. & in d. l. eos. Et si omnes dictae sententiae transiuerunt in rem iudicatam, superuacuum arbitror tractare, an sententia lata super reductione laudi ad arbitrium boni uiri licuerit, uel non licuerit Samueli appellare, de quo per Innocen. & doctō. in c. si diligenti, de praescrip. Barto. & alij in l. 2. ad fin. ff. de leg. 2. Ioan. And. addit. Specu. in titu. de appella. s. in quibus uerficu. sed quod conuenit. Bald. in c. si. quo tempore mil. & Bal. in repe. cap. tale pactum. s. qui prouocauit in ult. que stio. ff. de pactis. & in l. fin. C. de contrahen. emptio. & Imol. in l. 2. ff. de pub. iudi. Non dubium ergo quod talis sententia exequenda est, iuxta. l. 2. & l. ordo. C. de execu. rei iudica. l. a diuo Pio. s. in uenditione. ff. de re iudica. ¶ Nec executionē istam habet impedire appellatio ab ista ulti. sententia uica-

rij pratis pronūciatis sn̄am exequendam esse: quia dictae appellones friuolae a iure prohibita non est deferendum. ca. porro. de appellan. antiquis. l. constitutiones. s. ff. de appella. in c. Roma. in s. sn̄a autem. in glo. versu. mandetur. de appella. in 6. ¶ Quod autē a sn̄a qua pronūciatum est sn̄am exequendam non possit appellari, est cōis opi. quam tenuit Ius. And. in addi. Spe. in tit. de appella. s. in quibus. super versu. & c. ubi refert ita et Odo. & Guil. de Suza. in l. ab executio. ne. C. quorum appell. Spec. idem tenere v̄ in titu. de execu. sent. s. breuiter uero. Sed em cum referentem Alb. Papi. ita tenuisse & Bar. in l. ab executore. in prin. ff. de appella. idem quod ad propositum nostrum tenet ibi Ang. allegans gl. in l. si cum executione. s. hęc autē actio. ff. quod met. cau. idem te. net Cy. & Bal. in d. l. ab executore. C. quorum appell. & Bal. in s. hęc autem actio. dom. Ant. in c. quod ad consulta. de re iudica. que intra indistincte dicunt, ab executione non appellari d. l. ab executore. 2. q. 7. s. ab executione. c. nouit. de appella. c. super quaestione. s. nos autem. ff. de offi. delega. ergo siue exequatur factio, siue et re ipsa, siue pronūciando, nō potest appellari ab actu executoris: nisi modum excedat dictis iuribus. Itē, quia si appellari posset nunquam esset litium finis, quod leges abhorrent. c. finem litibus. de dolo & contum. l. fratris. C. de transact. l. properandum. circa prin. C. de iudi. Item, si ab executione facti appellari non potest, uel dicit omnes per iura praallegata. Nec est debet posse appellari a pronūcia de exequendo, cum eadem sit ratio quā ambo tendunt ad executionem, si & eadem ratio, ergo idē ius. l. illud. ad l. Aquila. l. Titio. de uerborum obligat. alias n. sequebatur, q̄ l. i. fisset imposita uerbis & non rebus, contra. l. 2. C. corn. de lega. c. commissio. de elec. in 6. ¶ Item prohibito aliquo, v̄ prohibitum omne id, per quod peruenitur ad illud. l. oratio. de sponsa. l. legem. C. de nat. lib. vnde cum p̄hibita sit appellatio ab executione, v̄ esse prohibita appellatio a pronūcia de exequendo, per quam ad ipsam executionem deuenitur, & per has rationes ita concludunt docti in legibus praallegata. A qua communi opi. in iudicandorecedendum non est, iuxta nō. per Inn. in c. innuitis. de cōsti. & Io. And. in c. neo. tit. Bar. & Bal. in l. i. C. de pena iudi. qui. & Bal. in c. s. iudices. not. de p̄ iura. fir. ¶ Imo praesumi tur per imperitiam indicare ille, qui inharet singulari opi. relicta communi sententia fm̄ Bald. in l. praeerea. per illum tex. de senato. & ubi uarie sunt opi. sequenda est illa opi. quae plurium magistrorum auctoritate comprobatur. l. ubi. fanē. & ubi hoc not. Bald. de offic. quaest. ff. unde licet aliqui pauci contrarium tenuerint, non est tñ dicta communis opi. relinquenda. Nec in dicta pronūcia apparet modus excessus in executionem, qui modus dicitur excessus, quando ante tempus, quod datur condemnatis, exequeretur, uel quando ultra quā esset condemnatum, exequeretur, uel quando iudex exequens non admitteret aliquam exceptionem de his, quod opponi possent post sn̄am; & sic de singulis, pro ut latius examinatur per glo. & doctō. in locis praallegat. Ex quibus patet appellatōni non esse deferendum, & illa non obstante fore procedendum ad executionem per deducta. ¶ Nec dicar aliquis dictam sententiam non esse exequendam contra Samuelem, sed contra ser. Iacobum de Caputis pro. curatorem appellatent, qui ut dicitur dolo & culpa non appellauit a sententia lata contra Samuelem, contra quem sententiam peti posset pro ipso Samuele in integrum restitutio. casu, quo ser. Iacobus praedictus soluendo non reperiretur, ne ex negligentia procuratoris in non appellando enormiter laderat constitutus, & si alias feret, dicitur excedere modum in exequendo, prout etiam reperio omnia hęc dēdū coram uicario. ¶ Quoniam respondeo, quod negligentia p̄curatoris in non appellando nocet domino. l. i. s. si. quando curatoris in non appellando nocet domino. l. i. s. si. quando in appella. sit. & 2. questio. 6. s. si aduersus plenē nota. doctō. in appella. sit. & 2. questio. 6. s. si quis ius di. non obtempe. & in l. fin. ff. de restitu. in integ. cano. in capit. i. ut lite non conteste. Nec istud facti indutium in penam domini, sed procedit ex eo; quia potestas appellandi non uiuit ultra decem dies secun- dum

& non procurator, ut patet ex a. s. i. s. & clarum est, qd Samuel poterat appellare a sententia lata et contra procuratorem suum litem et defendentem in iudicio nomine Samuelem. c. nō iuste. cum ibi no. audit gl. de procur. ¶ Unde eo casu, quo nos dicimus, qd aliqui audiri debet ad appellandum post 10 dies, si est lata sententia contra procuratorem non appellante, ut d. l. r. §. si. qui ap. p. sit. in verbo difficile, cum ibi no. illud est, qd si abens ignorans et causa agitabat per procurator, qm tunc non potest imputari dño, si non appellauit, sed qd dñs est f. pens & sciens sententiam contra se latam esse, ut in casu nostro, tunc nullo modo tibi succurrit, si nō appellauit procurator, cum ipse dñs fuerit in culpa non appellando, tex. est a contrario sensu in d. l. r. §. si. quando appellat. si ibi, difficile &c. quia si præsens fuit dñs et cum difficultate aliquo casu et non zu dir. ¶ Hoc et probatur urgenti, quia in casibus, in quibus dicimus qd contumaciam procuratoris non nocere dño, qd fortius est, qn sola negligentia limitat, hoc procederet, nisi dñs scierit & poterit purgare contumaciam procuratoris, & supplere eius defectum & non fecit, casus est nō, & ibi hanc doctrinam colligit omnes doctores, in c. u. lit. nō con testat. & l. z. & ibi Barto. C. de exam. mili. anno. lib. 12. & Bar. & alij in d. l. r. §. si. procurator bene facit tex. in c. si. de iur. iur. in 6. vnde posito, qd ser Iaco. procurator fuerit in negligentia & culpa non appellando: tñ ad impediendum sententiæ executioni nem hoc allegare non potest Samuel, quia scienter omisit purgare culpam & negligentiam procuratoris & non appellando per superius allegata. Et per hoc et dico, qd apparet procuratorem non esse soluendo, non posset restituere Samuel ad appellandum, nedum vigore negligentie procuratoris, sed et ex propria negligentia. d. c. i. in h. ut lite non contesta. cum concor. supra allega. Hoc in terminis firmat et Bal. in d. auth. hodie. de appel. in vers. quoad igit, si procurator. ubi uult qd concurrente negligentia dñi cum dolo procuratoris semper excluditur dominus ab appellando. ¶ Et licet uicarius potestatis pronunciandi sententiam exequendam esse non expresse contra quem, tamen referendo se ad dictam sententiam latam per D. M. & Pet. Pau. uidetur exprimere, qd exequatur contra illum, contra quem est lata. l. asse toto. ff. de iudi. infiti. l. iniunctio talis. ff. de conditio. insti. l. si ita scripsero. ff. de conditio. & demonstratio. Sed in d. sententia fuit condemnatus Samuel & ser Jacobus procurator nomine ipsius, non autem proprio nomine, cum profertur cum adiunctione officij hoc modo, condemnemus talem procuratorem Titij. l. cum poss. s. i. de administrato. i. final. ff. de inflil. post dotem. fm. lect. Dyn. sola. maturo. no. in l. post mortem. si. quando ex fac. tuto. glo. in l. quacunq. ratione. si. de procura. cum concord. eorum non sentit uicarius de executione contra ser Jacobum. Item posito qd tantum procurator fuisset negligens & non dominus ¶ nullibi reperitur in iure, quod in casu nostro sententia lata contra dominum mandetur executioni contra procuratorem directo in bonis procuratoris, ita quod d. sententia uicarij non potest in telligi, qd executio fiat contra ser Jacobum, facit, quod et uerba sententiæ impropriantur, ut ualeat, ut nō. glo. in l. ut put. o. ff. fami. erci. sc. fed si intelligeretur, qd contra ser Jacobum exqueret, non ualere, quia super non petitis. l. ut fundus. communi diu. li. fi. C. de fidecomm. l. cap. licet. Ques. de fin. mo. ergo intelligi debet contra Samuelem, facit. l. heredes. de reb. du. cum si. ¶ Superest ad allegatas contrarias respondere, in quo iudicio meo fallax est responsio. Nam posito qd laudam transuuler in rem indicatam, forte contra riam procederet. Sed indubitanter dico, qd non tranfluatur in rem indicatam, & sic cessant omnia contraria. Nam laudum latum fuit die octaua Martij domo. Petro absente, & fuit ex parte dicti arbitroris facta intimatio laudi Petro 14 die r. Martij, que intimatio nihil ualuit, qga qd intimatio non fit autoritate iudicis ¶ semper debet mitti laudum in forma authentica, alias qs non tenet credere. clem. causam. de elec. l. si qs inficiatur. §. deposti. & ibi no. Barto. in l. non solum. s. morte. ff. de oper. noui nunc. & in l. qd te si cer. per. & in l. qui in alterius. ff. de reguliur. & in l. grege. s. i. ff. de

Libor Secundo Confil. Alexand.

pig. & in l. heres cum debuatur. ff. ad Treb. & in l. 1. in prin.
 in 11. q. 1. de ope. no. nun. uel falem snia & infirm debet cor-
 ra eologi & copia fieri. d. c. am. & h in locis pallegatis. Li
 cec hcc necceffaria non fint. qñ fit intinatio, uel proteftatio
 iudicis auctoritate, fm Bar. in d. s. morte. in 2. q. prin. per l.
 fiff. de leg. com. & fequit hoc Bal. & Pet. de Arch. clem. 1.
 de exco. prela. Sed dicta laudi intimatio facta fuit authori-
 tate dñi arbitratoris, qui erat priuata perfona, & non am-
 plius erat arbitrator, q functus erat officio. l. iudex poffi.
 ff. de re iudi. l. dicere, de arbi. ¶ Sed quid ultra, pofito q in-
 matio tenuerit, Petrus die 17. dicti mensis querelaui corā
 fupiorie per uia fupplicationis de nullitate, & dicti laudi
 iniquitate, & dicta die princeps commiferat d. item termi-
 nari per fer Capitanum & fer Jacobum, & fic apparet, q pri-
 ceps delegauit item non finitam, quia adhuc nō erant elap-
 fi decem dies a die intimationis, nec a die laudi lati a dicta
 querela per uiam fupplicationis, licet fit facta corā fupio-
 rie, puto q habeat uim reclamationis. ¶ Et maxime attenta
 difpofitione iuris canonici uolentis poffe appellari & que-
 relari ad principē, uel tenentem locū principis omiffo me-
 dio, cñ duob. de appella. iuncto c. 1. de offi. dele. uñ licet for-
 te ptas fit iudex reductio ad arbitrium boni uiri, tñ po-
 tuit fup hoc adiri fupior omiffo medio ptatis. Et hoc ma-
 xime procedit, cum fumus in terris ecclefie, ubi feruari dēt
 ius canonicum per tradita in locis uulgarib. nō fuit necesse
 promouere coram arbitratore, quia hoc nō requirit, maxime
 ex forma confonum in rubrica, q appellatio interponi pof-
 fit corā iudice ad quem, & hoc procedit tenendo opi. Spec. i.
 ti. de arbitro. s. fequit. uer. ff. de infra. uolentis, q a die laudi
 lati non poffit reclamari ultra decē dies, & a die lati laudi
 nō poffit peti reductio ad arbitrium boni uiri, licet hoc ibi
 non dicat firmare, fed tutius effer ita feruare. Sed tenendo
 ctem opi. doc. fm q iudicari deber, clariffimum effer, q fi p
 annum fitiffet, q non querelaffet Petrus, non traiffiffet lau-
 dum in rem iudicatam, & per plura firmat Cy. in addi. Iaco.
 But. Bar. & cōiter alij in l. fi societas. s. arbitrorum. pro fo-
 cio. & Bal. in l. h. in uer. qñ ufeque ad quā tempus. C. de cō
 trahen. emptio. & Bal. & Ang. in l. ficut. de p̄fcrip. 30. an-
 norum. per ibi no. Ant. de But. in c. quinta uallis. de iureiurā.
 referens ita tenuiffe Franc. de Aret. in l. i. quis arbitratu. de
 uerbo. obl. & hcc effer cōis snia, hcc effer fit intentio principis,
 ut oīno fuper laudis cognofceret, de cuius principis potēta
 te non conſueuit in ciuitate difputari, fed princeps uoluit
 de potēstate ordinaria committere & commifit, & fic com-
 miffarij potuerunt terminare. ¶ Ex quibus omnibus conclu-
 do, d. fententiam exequendam effer per ius dicentem contra
 Samuelem & fentēcias in fauorem Petri latas ualuiffe, & ual-
 lere, & a snia uicarij potēstatis pronuntiatis fentēciam me-
 reri executionem appellari non potuiſſe. ¶ Nec omitto, q li-
 cēt alias dicamus fuam contra fententiam quā in rem tran-
 ſiuit iudicatam effer nullam, ut dixi fupra, ¶ tamen illud fal-
 ſit niſi prima snia fuerit producta coram fecundis iudicib.
 ¶ & reprobata tanquam nulla, ut dixit Do. Ant. in c. inter mo-
 nafterium. de re iud. ad hoc alleg. c. fabota. e. o. t. l. i. ff. quāz
 ſen. fine appel. reſcin. & l. quod in diem. s. a. ff. de compen. fed
 d. fer Jacobus & fer Card. iudices delegati pronunciauer ſit
 dictum laudum effer nullum, ergo poſito q dictum laudum
 tranſiiffet in rem iudicatam. ualuit d. snia, & alie dem um
 ſecute. ¶ Illud uerum, quod dicitur, principem nō poſſe ſuo
 reſcripto cauſam ſuam per ſnam reſuſcitare, effer uerum, ſi
 laudum, uel ſententia tenuit ſecus, ſi non tenuit, quare tunc
 non dicitur habere nomen ſnie. l. 4. s. condemnatum. & l. fi
 cum nulla, de re iudica. fed dictum laudum ſuit nullum, ut
 apparet declaratum per ſentētiā dñi ſtorum delegatorum,
 quā in rem tranſiuit iudicatam. ergo & c. Alex.

ADDITIONES.

- * Voluit Bar. Opinione Bar. fequitur Pau. de Caſt. in aucten. hodie. C. de appell. & ibi uidet Sal. qui ponit quid iuris fit, ſi controuerſia non ſit pecuniaria. Nara.
- * Cefionarij, idem Bald. traēt. ſtatu. uer. capere. numero 1. 2. Hip-
 polit. Marſi. ſingular. 26. & in l. i. ſi quis neq. numer. 1. de quæſtio li-

ceu uideantur aliter ille Pau. conf. 91. c. 1. lib. 1. Rom. conf. 31. c. 1.
 142. Adde Alexan. in l. 1. in ſu. cor. p. l. i. ſic in l. 1. prin. de leg. 1. hodie
 ceſſat hcc difficultas propter clauſulas quæ in iſtrumentis apponun-
 tur, ut dixi in cōſue. Pari. 1. 171.
 * Bald. ¶ Idem dicit ibi Bal. in heredes quia prius diſcuſi debent, ſi he-
 res. & de p̄dictis Alexan. ſcribit in l. poſtulant. c. ad Treb. ſed in dñi
 quia. Gui. col. pen. diſcuti. Nara.
 * Iudicij ¶ De intimatione laudi facta auctoritate iudicis Ro. c. 66. Nā.
 * Nullam ¶ De hoc articulo ponit Alex. conf. 1. 3. in ſu. lib. 1. Nara.
 S V M M A R I V M.
 1 Statutum de principalibus cauſis non extenditur ad ſuteras ap-
 pellationes in cauſis motis.

CONSILIVM XCVI.

VIs o proceſſu agitato in ciuitate Imole inter San-
 ctos alios ex altera. Dubitari contingit, utrum in cā appella-
 tionis delegata egregio doctōri Do. Pet. Pau. ſeruati er-
 debuerit forma conſtitutionum provincialium: an uero decre-
 tum magnifico domi. Thadai conſidum anno 1451. die 16.
 menſis Aprilis, & maxime quod ad tempora. ¶ Et antequam
 ueniam ad diſſeptionem huius q, præſuppono in dicto de-
 creto in ſi. hac uerba uidelicet. Et prædicta & oīa ſingulari
 vendicent ſibi locum in cauſis motis & pendentes, ſed in
 cauſis de nouo inchoadis. ¶ Et prima facie q debuerit ſer-
 uari forma decreti, eo maxime quia cauſa appel. ſuit incho-
 ata poſt functionem decreti: quia in vlt. die Maij 1451. fuit
 interpoſitum decretum: fed appellatio non ante emanau-
 rat, ut dixi: nam licet cā & inſtantia fuerit inchoata ante de-
 cretum, tñ quia cā appellations inchoata eſt poſt decretū,
 ideo illud in hac cauſa ſeruari debuit. ¶ Quā diuerſa eſt cā
 appellations & ſeparata à principali, ut probatur in l. per
 hanc. de temp. appell. in c. fraternitatis. de teſti. ubi in cā ap-
 pellationis pñt fieri noua capitula & probationes, q fieri
 nō poſſet, ſi eſſet eadem cā, maxime poſtquam eſſet in prin-
 cipali cauſa concludum. cum diſcitur, de fide inſtruc. cum
 ueniſſent. de teſti. in auct. de teſti. ſic quia uero multi. col. 7.
 Præterea in eadem quæ cauſa nō poſſent ſerri. quæ ſnia
 diſſinitia. l. 1. C. ſen. reſc. non poſ. ſed in appellations cau-
 ſa clarum eſt, q fertur alia ſnia diuerſa. Item patet quia cau-
 ſa principalis durat triennio. l. propterea. in prin. C. de
 iud. ſed cauſa appellations durat anno, interdum biennio,
 in auct. i. qui. C. de temp. appell. in c. abbate. de appell. ¶ Et
 ex hoc dicimus, q aduocatus, qui promiſit præſtare patro-
 ciniū in cauſa, non tenet per eodem ſalario in cā appella-
 tionis aduocare, ut no. gl. & oēs doctōri in l. 1. C. de ſuſt. & in l.
 qui proprio. s. item qritur. C. de proc. quia cauſe ſunt diuer-
 ſe, ut ibi no. Per hoc eſt determinatur, q ſi promiſit tibi pa-
 trociniū in tali cā, q lata ſnia in cauſa principali, potero
 in cauſa appellations patrocinium aduerſario tuo contra te
 præſtare: quia cauſa appellations eſt noua & ſeparata à cā
 principali, ut dicit glo. in l. ſi. ff. de poſtul. Spec. in titu. de
 aduo. s. obicitur. uer. item q ſuit aduocatus. Per prædicta
 ē dicimus, q licet fuerit in principali cauſa iuratum de calu-
 niam: tñ in cā appellations iterum iurandum eſt: quia
 diuerſe cauſe ita dixit glo. cum qua tranſeunt doc. in l. 1. in
 prin. C. de iura. calum. & eſt hodie decum in c. appellatio-
 ne. de iur. cal. lib. 6. Per hoc etiam uidemus, q procurator
 principalis non tenetur proſequi cauſa appellations. ¶ Iſi
 actor. C. de appell. l. inuitus. cum materia. C. de procurat.
 non iuſte, de procu. ¶ Sed præmiſis non obſtan cauſa in
 ſtro puto contrarium ſententiam probabiliorē; & per hoc
 adduco tex. expreſſum in auct. ut cum de appell. cō. in prin-
 cip. ubi cauſa appellations debet cognosci & terminari ſe-
 cundum leges & ſtatuta, quæ ſeruanda erant tempore pri-
 mæ late ſententiæ, etiam ſi in nouis legibus, uel ſtatutis con-
 trarium expreſſe cauētur, & idem ibi aperte uoluit glo.
 de nor. & idem Cyn. & Bald. in l. leges & conſtitutiones. C. de
 legi. Et idem Bartol. in l. omnes populi. de inſtit. & iur. s.
 quæſtio. Et idem Bald. in uerſu. & quæritur. ¶ ubi dicit, quod
 etiam ſi in conſtitutione uel ſtatuto non inter emanato ex-
 preſſe continetur, quod cauſa trahatur ad præterita cauſa
 non extenditur ad cauſas pendentes ſue in iudicio cau-
 ſa prin-

I. 05.

Libor Secundo Confil. Alexand.

ob. statutu pallegetu, qd loquit in fratribus defuncti existen
 2 tib. t. & applicone fratris non uenit frater patruelis, a ut no.
 3 Bar. in l. Lucius. s. qd. ff. de leg. 3. & in terminis decidit qd
 non nfm Bar. in c. 1. de feu. mar. ubi per illu tex. dicit no.
 qd hic di fratres, & postea dr de cōsobrinis, ergo scdm eum
 propriē loquendo si nōmē fratris profert sine adiuncto, non
 3 cōprehendit cōsobrinos. Et ex hoc ifert, si statutu dicat qd
 frater excludat fororem, non intelligitur, qd frater cōso-
 brinus excludat sororē cōsobrinā, imō ut casus omiffus a sta-
 tuto, & ita dicit se consuliisse, & ibi tex. dū loquit de cōso-
 brinis, intelligit de fratribus patruelis, qd nō possunt succe-
 dere in feu. ut ibi dicit Iac. de Bel. & And. de Iser. post gl. Et
 idē dicit Bal. ibi, qui inquit no. qd cōsobrini uocant patru-
 les scdm cōm. uifum loquendi, maximē Tuscorū, qui uifus lo-
 quendi maximē attendit in cōfuetudinario, scdm eū. Idem
 ē & in effectū uoluit Ang. i. l. i. ff. de inoff. test. ubi p. no. ibi
 p. gl. uult, qd appellatione fratris nō ueniat nisi frater primi
 gradus, & iō scdm eū, statutu faciens mentionē de fratre,
 4 nō cōprehendit nisi fratrē primi gradus. Hanc gōnem in
 terminis decidit Bal. in l. i. ubi nfm. s. si. C. ad Tre. ubi dixit,
 qd si statutu dicat, qd existit frater femina nō succedat, non
 intelligat de fratre in primo gradu fraternitatis, an de quo-
 cunq; fratre, & dicit se consuliisse qd solū de primo. Motus p.
 id. qd no. Iac. But. in l. si mater. C. de suc. edi. ubi uoluit, qd di
 sponētē statutu qd existit patruo defuncti nō admittat ma-
 5 ter, t. patruus magnus excludat matrem, qd illa dictio, mag-
 nus, denotat improprietatē quādā, uel denotat quādā ex-
 tensionē ad fm qd, qd non fit in fratre ponētib. aliq. exce-
 ptionē contra ius cōe, ut est tex. i. d. l. i. ubi nfm. s. si. fm Bal.
 Hoc fortificat ex his, qd not. Bal. in Luxor. C. qd accu. non pos-
 6 sit per multa concludit, qd mulier impetrat p. scriptum
 a iudice ad cognoscendū & puniendū occifores fratris, tan-
 dē corā iudice delegato uult accusare occifores fratris con-
 sobrini, nō poterit, qd rescripta sunt stricti iuris, non debet
 latē interpretari, & uerba debent intelligi per prius nō per
 posterius. I. hoc legatu. ff. de leg. 3. l. 1. ff. de stip. seruo. & la-
 tius per Bal. in d. luxor. Et qd appellatione fratris non ueniat
 frater patruelis tennit Ang. i. auth. matri. & auz. C. qd mul-
 7 tu. of. fun. po. Io. de Imo. in l. si doali. ff. sol. mat. Illā gōnem de-
 cidit Pet. de Anc. in rep. c. cano. statutu de conf. post mediū,
 in uer. dicto de filiis & nepotibus. ubi sequit illud, qd ponit
 Bal. in d. luxor. & postea subdit qd in materia successio-
 8 statutu loquēs de fratre intelligit de primo gradu, & ita di-
 cit consuliisse Bal. ad pñcia faciunt, qd no. Bal. in l. oēs po-
 puli. in 7. col. de iust. & iu. t. dū dicit, qd statutu excludens
 matrem p. patruum * non excludit eam extante patruo ma-
 gno, ut etiā uoluit Bal. & Ange. & Sal. in l. 1. C. de succe. edi-
 to. Cōsultit Bal. in suo consil. inci. in Christi noīe, si mater
 extat, qd refert & sequit Pet. de Anch. in repetitione c. cano-
 9 nū statutu in uer. qd dices de patruo & Bal. in l. hac edi-
 tati. in uer. qd obseruationē. C. de secund. nup. t. ubi inquit, qd
 statutu loquens de nouerca non extendit ad nouercā ma-
 gnā. Fortificat ēr pñcia optimē p. tex. in l. illā. C. de coll. &
 qd p. illū tex. uoluit Bal. ubi dixit, qd ubi cessant uerba statu-
 9 ti, ibi cessat statutu. t. qd statutu nouū non pōt trahi ad cas-
 us per ipsum non decisos, nec ad personas ēr similes, & iō
 si statutu diceret, qd patruus excluderet sororē, tū non ex-
 10 cluderet amitā, qd est remotior, & licet excluderet matrem,
 tū non excluderet fororem. Et subtiliter dicit Pau. de Ca. in
 d. l. illam. qd flante statutu, qd patruus excluderet matrem, &
 contingat non extare patruū, sed fratrem defuncti ex latere
 patris tantū, qd est proximior, qd patruus, certē per eū nō ex-
 cludet mater, qd per identitatem, uel maioritatem rōnis
 non dret induci correctio, ut in d. l. illā. & nō i. authen. quas
 adiones. C. de sacro. eccl. & de iure communi i. fili frater, qd
 non esset vtrinq. coniunctus, non excludit matrem, ut in
 10 i. authen. defuncto. & in corpore vñ sumit. C. ad Tertul. t. Idem
 no. Pau. de Ca. in l. si defunctus. C. de suis & leg. nō uoluit,
 qd si statutu disponat, qd agnati masculi praeferatur matri &
 auz. maternā, & contingat extare agnatos, & non extare ma-
 trem, nec auziam defuncti, sed amitā, qd est proximior gra-

du, qd ipsi agnati, qd non excludit amita, quare statutu cor-
 rectorium non dēt extendi ex identitate, uel maioritate rō-
 nis, ut dixi. Secus si extaret mater, uel auzia cum amita, qd tū
 hñet locum illud, qd dicit Bal. in d. l. si defunctus, cum multis
 concor. Cum ergo dicam statutu non excludat nepotē ex
 intelligitur esse illi, qui sunt in primo gradu fraternitatis, qd
 dixi, ergo non dēt extendi ad fratres patruales, uel ad alios
 ubi non expressos, ēr dato qd esset eadem rō. Quinimo non
 vñ, qd sit eadem ratio in fratribus patruelis, qui sunt remotio-
 11 res, qd sint proprii fratres. Hoc bene probat per id. qd no. Bal.
 in l. qd uerō. ff. de leg. i. t. ubi dicit, qd si statutu priuilegia
 patruum, non extendat ad patruum magnū, quia minor rō
 est in remotiori gradu ad includendum ipsum, qd minor rō
 quior, & ideo cessat statutu & rō statutu, & ita fuisse cōsi-
 12 tum dicit per oēs doct. Bon. & ēr per ipsum. & ita fuisse cōsi-
 ratio est multum attendenda, quia per eam tollitur oia o-
 biectā & allegata sup. in contrarium. Nam primō non obdū-
 di, qd frater patruelis di frater, quia rōdeo, qd non dr esse p-
 prie frater, siue simplici, prout loquitur statutu, & qd non ue-
 nit appellatione fratris, ut probauī supra per rōnes & auzo-
 ritates. Nec ob. fm arg. dū dr, statutu exorbitans a iure
 cōi extenditur ex identitate rationis, qui est de descen-
 dentib. prout est in concludendo fratrem, qui est in propin-
 quiori gradu, qd sit frater patruelis. Vnde cum non sit eadē
 rō, ut expressē dicit Bal. in d. l. qd uerō. non dēt fieri extēfio,
 linter supulatē. s. sacra. uer. sed hæc dissimilia. ff. de uer.
 12 obli. l. i. ff. de calumnia. t. uide illud, qd per d. l. filium ha-
 beo. cum si. ff. ad Maced. l. qd fiat extēfio ad id, qd com-
 prehenditur sub lata significatione uocabuli, hñet locū, qd est ea-
 dem rō in utroq; casu, ut in auth. ut hi, qui obli. se prohib.
 hab. re. mino. in princ. & nō. go. in cle. 2. in uer. eiusdem de
 etate & quali. & probatur in l. lege Iulia. hoc capite. ff. de ri-
 tunup. expressē no. Io. de Imo. in l. i. uerō. s. de uiro. fol. mar.
 in prima fallentia. circa exorbitantia. & si aliqui casus repe-
 riantur, in quib. dispositio facta de fratre cōprehendat fra-
 trem patruelē, tū non prouidetur, qd illa persona, qd per pri-
 uilegium fratris excludatur a fratre, excludat a fratre pa-
 truelē, sed bene fortasse remotior persona, qd illa, qd in priu-
 legium fratris excludatur a fratre. Vel ēr forte possent ne-
 gari, qd cōprehendatur frater patruelis sub lata significatione
 illius uocabuli fratris; tū præcedens rōfio magis placet.
 Nec ob. ult. arg. l. qd concurrat ratio & mens statutu propter
 13 conseruandam agnationem & c. quia multipliciter pōt ex-
 pñsa, uel qd illa rō non attenditur, * postquam non est expñ-
 sa in statutu, ut dicit Bar. in l. liberos. ff. de obli. signi. in
 uer. his pñmissis reducamus ad hanc mām, & Bal. in l. i. de
 defunctus. C. de suis & leg. Pet. de Anch. in cle. 1. de Baptismo.
 Io. de Imo. in l. i. uerō. s. de uiro. i. si. ff. sol. mat. Vel dato, qd
 in fratre patruelē hñet locum rō agnationis, tamen quia non
 est omnino eadem ratio in fratre patruelē, qui est in gradu
 remotiori, quia statutu uoluit fauere fratribus, primi gradus
 fraternitatis, qui sunt proprii fratres; ideo non extenditur
 ad patruales. Hæc sol. manifestē colligit ex notatis per Bal.
 in d. l. i. ubi nfm. s. si. & in c. 1. de feu. marchia. & in d. l. qd uerō.
 & d. gl. in d. cle. 2. de etate & quali. cum alijs sup. alle. Nec
 prædictis obliadi statutu sub rubrica qd mater & actina-
 tes ex linea materna non succedant & c. quia respondeo, qd
 illud statutu non loquitur in casu nostro quoniam tale sta-
 tutum loquitur i eo, qui decessit ab intestato sine liberis;
 & ille, qui decessit relicto nepotib. ex filia non dr decessit
 se sine liberis; sed Mathæus decessit relicto Iacob. nepote
 suo ex filia, ergo non dicitur decessisse sine liberis. l. i. ff. de
 cond. infer. & l. i. liberos. ff. de uerb. signifi. l. i. doali. ff. sol.
 mat. quia Iaco. non est de descendētib. linea maternā dicit
 Mathæi, de quibus loquitur d. statutu, imō de descen-
 dentibus propriē de liberis ipsius Mathæi, quos non ex-
 cludit statutu. Alexand.

Liber Secundus Consil. Alexand.

S V M M A R I V M.

Inter fratres socios habetur ratio, si unus habet filios operantes, vel lucrantes, per decessu socii pro modo maioris operis, vel lucri collati, quos ferat in diuisione.

CONSILIVM XCIX.

HABITA super narratis in themate consideratione. Circa primum dubium, quo quaritur, an in d. diuisione oium bonorum facienda inter dictos Nannum & Georgium fratres ibi debeat ratio melioramentorum factorum in pradijs rusticis, aut urbanis, ex opera & industria filiorum Nannis & aliorum bonorum quocunque acquisitorum per filios dicti Nannis ex eorum opera & industria, adeo quod aliquid Nanni assignari debeat ut patri & legitimo administratori ultra dimidiam, quae debetur ipsi proprio iure. Et per rario q. Bar. in l. c. dubitauit, quare ibi, quod si alter ex fratribus in cōione habuit filios magistros lucrantes, sicut ipsi patres: an pater eorum poterit dicere, ut diuisionis, detrahamus illud, quod filij mei fuerunt lucrati, an uero opera eorum deant cum alimentis in domo cōi percipiendi cōpensari, non deciderit, sed super eo dicit relinquere cogitandum. Ang. in l. ex duobus. ff. de neg. gest. hoc deciderit, quare enim ibi quid si duo sunt fratres in una familia habitantes, & unus hiet filios, qui multum operantur, & multum ponunt in domo, an illarum operum rō habenda sit? Dicitur plures habuisse de facto in duobus fratribus rusticis, quorum unus habet familiam ad laborandum aptam, alter non & concluditur rōnem dictarum operum esse habenda a arg. l. si d. s. si quis. ff. de dotat. inter virum & uxorem. Bar. Et in l. in g. q. C. pro socio. firmat istam dubitationem, quare ibi. Po ne duo erant fratres, mortuo patre pradium habebant commune, & conduxerunt alia pradia ad laborandum, & unus eorum habebat duos filios, qui sibi laborabant, & tam ex quibus rei cōis, quam ex laboribus multa quæsiuerunt, quaritur, qualiter fieri debeat diuio inter eos, si postea uenerit ad diuisionem? Et concludit, quod loquimur de fructibus rei cōis, aut de fructibus rei conductæ. primo causa diuisionis fructuum, quae debetur ratione proprietatis ipsius fundi cōis attribuitur ipsi fratribus, tantum, ad quos pertinebant proprietates per id, quod legitur & not. in d. l. C. pro socio, & sic illa diuio inter eos aequaliter diuiditur, alia uero diuio, quod iure laboratorum percipitur, attribuitur omnibus quatuor in capita: quia societas est istius naturæ, & quod diuiditur lucrum operum in capita, & non in stirpes. Secundo casus, quod ad fructus perceptos ex rebus conductis etiam dicit, quod illi debent diuidi aequaliter in capita inter oēs quatuor pro rata, seu diuio ad illos pertinens. Et ita dixit Bart. conf. 186. inci. cum Ciauellus & ibi subdit, quod si dictum pradium fuisset laboratum cum bobus cōibus dictorum duorum fratrum, diceret deduci de fructibus, quantum consequitur, & æquum est dari pro opera bouum: & illud diuiditur tñ inter duos fratres, ad quos pertinebant boues iure dñij, ar. l. cōis seruus i. ff. de acq. re. do. reliquum uero diuiditur per capita. Et his etiam consonat, quod uoluit Bar. in add. ad tractatum Barde duobus fratribus: ut ibi inquit, quod si sunt duo fratres rustici, & unus hiet filios, qui quotidie laborant in agro, quem communiter laborant, & alter frater non habet filios, qui habet filios, quia plus operam ponit, plus fructum percipere debet in diuisione, & illud plus secundum eū intelligit arbitrio boni iuris, & ita dicit se renuissit in l. si societas mecum. cū ibi no. ff. pro soc. Et Bar. in l. si patrus, in pen. q. C. communia utriusque indi. ubi uoluit, quod si duo fratres rustici tenentes terras ad laborandum, & unus eorum habebat filios laboratores & omnes scindebant terram, emolumentum dēt diuidi in capita, quia societas respicit capita eorum, & operam ponunt in societate: & licet sint filij familiaris, tamen quod ad proprietatem illud, quod ipsi acquirunt, acquirunt ipsi, & patri acquirunt usufructum. l. cū oportet. C. de bonis eque liber. Et his cōuenit decisio Ang. in cōsi. 110. incipiens Vanutus & Ant. & in cōsi. subdi. dicit, quod si fratres in cōione

9 ecclesiarum quia tunc ecclesia ex solo titulo legati publiciana nunquam habet, nisi annalis possessio rei sibi fuisset tradita: no. Spe. in tit. de lega. s. nunc aliqua. ver. § 8. lo. And. Ant. de But. doc. Card. Floren. lo. de Imo. in c. 2. de consuet. & Bal. in l. quod. de rei uendica. & in l. h. c. de sacrosan. eccle. & in l. siue aut. s. si duobus. & in l. sequenti. ff. de publicia. nunquid ibi dixerit glo. & idem Bal. in l. i. in §. col. C. si plures vna sit. Sed syndico pradiū nunq fuit tradita possessio dicte rei, nec de hoc in processu est probatum, ergo non potest obtinere in publiciana. Nec pradiū oblati si diceretur, quod pro parte syndici est capitulum & probatum, quod Vandinus testator dictam rem tenuit & possedit pro sua, & tanq sua, quemadmodum veri dñi tenent & possident res suas, quatenus probatio non arguit dñum uel quasi dñum Vadini, sed tantummodo dñi esse probatum, quod Vadinus possidebat noie suo proprio, non autem ut conductor, uel similes, qui nō proprio noie, sed alieno possident, unde semper requiritur, quod probetur de causa & titulo habili ad acquisitionem dñij uel quasi, non autem sufficit capitulare & probare, ut per Syndicum factum est, ita eleganter concludit Bar. Ang. & Mod. in l. 1. in fi. per ibi no. per gl. ff. pro suo. & Inn. in c. illud. in principi. de præsum. Et per hoc patet clarissimo ad oia allegata in contrarium. Consulo itaq; d. Syndico ut agat actione personali ex testio contra executores & distributores totius hereditatis Vadini electos in d. testio eueniens casu substitutionis nō dicitur & qui executores nullo instituto herede uniuersali dñi tenere locum hæredum ut possint agere & conueniri tanq heredes pro oneribus hereditarijs, ut not. Spe. post Rose. in tit. de instr. s. nunc uero aliqua. ver. item pone, quod aliquis non instituit, uer. seq. Inn. & doc. in c. cum tibi de testa. & Bar. in l. si quis ad declinandam, per illum tex. de epis. & cleri. & in l. hæredibus. 2. ff. de hære. instit. & in l. cen. turio. de vulg. & pup. & in l. si quis Titio. de lega. 2. & in sua disputatione, quæ incipit, filium & Bal. in auth. licet. C. de natur. lib. cum si quia tales locum hñdum tenentes necesse habebunt rem ipsam legatam prestare actione ex testamento, siue res ipsa fuerit testatoris, siue Lucie eius heredis nō euro. d. l. si hæres seruus. s. j. de lega. 1. in fi. de lega. s. si res legata. & ipsis executoribus incumbet onus uendicandi rem.

ADDITIONES.

- 1 Testatoris.] Contra tamen heredem agi potest executio per legato. Ang. & illud uero, per illum tex. in aut. de heredi. & Falc. quem allegat Isid. in l. si in §. notat. C. de edi. dñi. & de iis adhib. comp. tenub. pro legato, ponit Spe. in tit. de testa. §. In primis. uerbi. & nota, quod relicta. Natta.
- 2 Possessorem.] Requiritur tamen exclusio, ut tenent moder. in trac. de pig. 8. parte prin. in materia exclusionis. falen. 8. Nat.
- 3 Auctoris fuit.] Fideicommissarius agens habet probare bona, quæ petit, fuisse in dominio testatoris; Crauetz conf. 61. nu. 6. Natta.
- 4 Publiciana, supra eo. conf. 4. nu. 9.
- 5 Quasi dominium.] In fideicommissis ualde antiquis fama probat dominium & possessionem, & testimonium de auditu. Arc. conf. 3. 71. & 2. col. Alexan. conf. 101. dub. 4. lib. 7. & conf. 116. col. 2. lib. 5. & conf. 239. vlt. dub. lib. 6. ubi Alexan. uult, quod si faciat uera probare, ubi agitur contra heredem grauatum ad restituendum, testatore reliquisse res in bonis, & hereditate, quia datur tunc actio ex testamento, quæ est personalis, iuxta no. in l. & si sine. C. ad Trebellian. & quia res hereditaria dicitur, quæ possideatur per defunctum, & dicitur esse in eius bonis, l. & non tantum, ff. de pen. here. l. bonorum. S. in bonis, ff. de uerb. sig. & si sufficit probare, quod defunctus ea possedit uelque ad mortem, non autem requiritur probatio domini. Idem dicendum, si restituatur hereditate, fideicommissarius agat contra tertios possessores, quia tunc competit fideicommissaria hereditatis petitio ad instar petitionis hereditatis, l. j. & 2. ff. de fideicommiss. heredi. peti. Sed quando age reur contra tertios possessores cum titulo, debet probari de dominio, seu quasi testatoris Bald. conf. 4. in causa Basili. l. 4. Pan. de Cast. conf. 94. Clarum est in iure, uel. dub. lib. 2. & conf. 247. in causis, quæ uocantur Saunone. col. 1. lib. 1. in quibus bonis limitari, nisi probaretur emisse bona hæreditaria per defunctum possessa a grauato. Et legatum petens facit habere, si probat bona per defunctum possessa. Gui. Pap. q. 442. Natta.
- 6 Hæredum, hic modus loquendi improprie & ualde capiosus, non enim debet subintelligi, quod hæredes instituti, uel directo substituti, sed merè fideicommissarij in dubio, ut dixi supra lib. 1. conf. 45. & in supra lib. 7. conf. 12.

Liber Secundus Consil. Alexand.

¶ Quod ad tertiam verò dubitationē concludo, q̄ si Tonus erat debitor Mariæ in aliquo, uel negotiorum gestor, aut ad ministrator bonorum Mariæ, non uideret dedisse dotē aīo donandi, & de bonis ipsius dotantis, sed præsūmē dedisse de bonis ipsius Mariæ, uel saltem compensationē ei opponere pot̄, probatur hæc decisio in Luxor. s. p̄ naturalis. ff. de leg. 3. & no. gl. Cyn. Bar. & Bal. & alij doct̄. in l. fin. C. de do. promiss. & probat in l. cum possit. s. j. & ibi no. Bar. ff. de admitt. & in l. Nefennius. & ibi Bar. & doct̄. ff. de nego. gest. bene facit tex. in l. fin. ff. de peti. hæred. & qd not. in l. post mortem. s. i. ff. q̄ ex factu. & qd not. Bar. in l. i. s. nec castrense. ff. de col. bon. & in proprijs terminis determinauit Bal. consulendo in suo consil. incip. Petrus & Ioannes fratres, præter autem supra dictos casus si Tonus simpliciter dedisset dotem Mariæ, uideret dedisse aīo donandi, nec repetere posset, l. vnica. s. accedit. C. de rei uxo actio. & l. ex morte. in fin. C. de pact. conuen. ¶ Postmodum circa quartum dubium concludo, q̄ si p̄ tales expensas & alia melioramenta bona hereditaria tali pretio venderetur, uel auctus est redditus d. hæreditatis, quia tales expensæ utiles, non aut simpliciter uoluptariæ censentur, nec ad ornātū factæ, q̄ dictas expensas & melioramenta consequi potest Tonus pro rata hæreditatis Tonino & successibz Mariæ debita, probat hæc decisio in l. filij. & ibi no. C. fam. l. c. in l. j. in princip. & in l. q. s. fin. & in l. i. ad s. ff. comm. diuid. & in l. duobus. iūcta glo. in uersic. nō habere. & ibi not. doct̄. ff. de negot. gest. iūcta l. pro uoluntarijs. cum legib. seq. ff. de inip. & limpen. ff. cum sim. ff. de uerb. sign. Alexand.

S V M M A R I V M.

- 1 Appellatio ad plures facta nō ualeat, nisi intra decēdū declaratur.
- 2 Terminus ad prædictū & probatum habendū hēt ius cōclusionis.
- 6 Restitutio principis non ualeat ad bona iam alienata.

CONSILIVM CI.

VIs o processu causæ reclamationis q̄ Ioan. Mozone suo ac noīe Matthai & Maxij fratrū a certo laudo seu arbitramento lato pro Guillemo & Beninū, & his q̄ in dicta causa acitata sunt pro parte Benedicī, alias Bretri contra Corniolū, puto d. Petrum nullatenus in dicta causa reclamationis obtinere. Primo, quia dicta reclamatio fuit interposita corā arbitris per d. Petrum nomine suo & fratrum die 2. Martij 1475. Preterea dicta scriptura fuit producta die 3. Aprilis coram D. Potestate per ser. Capignū procuratorem dictorū fratrum, dicentem & reclamantem, prout in ip̄sa continet, & non petijt corrigi dictum arbitramentum & reduci ad arbitrium boni uiri, ut legitur & notat in l. si focietatem. s. arbitrorum. ff. pro soc. & in c. quintauallis. de iur. iur. Nec in ipsa reclamacione præfata scripturæ coram arbitris petebatur dicta reduciō, sed petebantur apostoli, & restitubatur, nullam nouitatem fieri reclamando ad magnificū dñm gubernatorem, seu do. vicarium & Potestatem & ad iudicem appellationis, seu ad quemlibet alium iudicē competentem iux̄ cum iudex non possit exercere officiū suū ad non petita. l. q. s. huc autem iudicium. de damn. infec. l. fin. C. de fideicom. lib. l. j. s. si magister. ff. de magi. conueni. sequitur ergo, quod ser. Capignus deficit in forma petitionis. Secunda ratione non potest obtinere dictus Petrus, quia ex forma constitutionum debet appellari intra decem dies, & etiam in proposito dictus Petrus reclamauit, & prouocauit, & appellauit non ad unum iudicem sed ad plures, quo casu, ut supra nisi intra tempus prouocandi, & sic in tempus 10. dierum declarer, coram quo intēdat prosequi, non tenet prouocatio ratione incertitudinis, ut concludit Ioan. And. in add. Spec. in tit. de appell. s. nunc tractemus su per uers. ff. de p̄ne aliquibz. Ioan. And. in regula. in alternatiuis. circa fin. in mercurialibus. & ibi etiam glo. & not. glof. c. si cui de offic. delegat. in 6. & Archi. 2. q. 6. in c. si quis iudicem aduersum Ange. in l. i. s. si quis appell. ff. de appell. & idem tenet ibi Ioan. de Imo. faciens in terris ecclesiæ, ubi seruari debet ius canonicum. ¶ Constat, quod intra 10. dies dictus Petrus non declarauit, coram quo uellet prosequi, quia solum die 3. Aprilis produxit coram potestate dictum

reclamacionem interpositā die 17. mensis Martij. ¶ Tercia rōne sentio contra dict. reclamantes: quia reclamatio fuit facta per Petrum noīe suo & fratrum, & Petrus non hēbat mādātum a fratribz. Vnde si non ratificaret intra dictū tēp appellatio siue prouocatio. l. ut bonorum. ff. de rat. hab. & l. i. cum ibi per no. per Bar. post gl. ff. de appell. rec. no. 2. reh. 2. q. 6. non solent. & gl. in c. circa in ver. ad adherens. in ff. de elect. in 6. per gl. regula. rati habito. de reg. iur. in 6. sed dicti fratres Petri per se, uel procuratorem non ratificauerunt intra dictum tempus decem dierum. ¶ Quarta rōne nō potest obtinere: quia pro parte dicti Petri & fratrum non fuit productum dictum arbitramentum ante cōclusionem in cā, seu antelapsum tēp præsfixum ad constitutionē ad iudicādū, & impugnandū, & probandū, & probatum habendum tam per testes, q̄ per instra, quam per quemcumq; alium modum, & ad accipiendū copiam de productis & probatis ad opponendū & probatum habendum contra eā, & per cōsequens amplius produci non potuit, quia instra produci non p̄t post cōclusionem in cā. cum dilectus. de fid. instru. c. tit. c. auditis. de procu. Et terminus ille præfixus ad probandū & probatum habendum hēt uim cōclusionis in cā quod ad probationes facti, non quod ad allegationes iuris: ut not. traditur per Ant. de But. in c. licet cām. in 3. col. de prob. & per Dominicum in c. pia. in 5. col. de excep. in 6. Ergo cū dicti reclamantes non probauerint in tēp debito de gravamine suo, & si non iustificauerint suam reclamacionem obtinere non p̄t, ut inquit Iac. de Arc. & Cy. in l. per hanc q̄. in fin. C. de temp. app. ¶ appellanti incumbit onus probandi suū si fuisse iactam. Quinta rōne non p̄t dicti reclamantes obtinere, quia conant cōdere de iniquitate laudi, solum uirtute cuiusdam donationis eius, ut dī. facta per d. Benedicū, & hoc probare nituntur per duo instra donationis, & posito q̄ aliqua ex illis donationibus ualuisse tñ uiderint, q̄ non ob. dicto Benedicō, quia cum fuerint confirmata oīa bona dictorū Petri & fratrum ad cameram magni. D. Thad. tunc dñi Imolenfis, quia postea mediantē suo procuratore d. bona donauit d. Benedicō, ut constat per acta, siue instra in actis producta, sequitur, q̄ aut donatio facta d. Benedicō ualuit. Et clarum est, q̄ non possunt dicti Petrus & fratres se fundare amplius in donatione eis primō facta per dictum Benedicū, aut non ualuit, adhuc dicit. Petrus & fratres obtinere non possē: quia dicta bona spectarent ad tertium, de cuius iur. post latam iniam confiscationis potest opponi ad exclusionem alterius agentis, ad quem res non pertinet: ut gl. reup. singularis in l. his cōsequenter, iuxta principium, in uerbo pertinet. ff. fam. l. c. ff. de beneficiis. q̄ hī in l. si de rei ven. & per Bar. in l. 2. ff. de ex. rei iud. & per Cy. & alios in l. seruū quisquam. C. de ser. fugi. cum concord. ¶ Nec ad hoc ob. si diceretur, q̄ præfatus D. Thad. post prædicta restituit dictum Petrum & fratres aduersus iniam confiscationis: quia dico q̄ illa restitutio non potest trahi ad bona iam alienata & translata in d. Benedicū, ut no. in l. Gallus. & quid sit tantum. ff. de lib. & posth. & no. Bar. & alij in l. si. C. de sen. pas. & in l. quecunque. C. de fide instrum. & iū. h. ff. lib. 10. & not. per Bald. in cap. domino guerram in princ. hī finitur. l. Conradi. deinde incip. con. reg. probatur in c. quamuis. de rescript. lib. 6. Non potuit præfatus dominus uenire contra contractum prius a se celebratum cum d. Benedicō. c. i. de probal. pen. C. de dona. inter vir. & vxor. Et ideo quamuis in d. restitutione facta Petro & fratribz. præfatus dominus asserat homicidium, quod commissum per prædictos erat, commissum fuisse casu fortuito potius, quā dolo: tamen in hoc non statim asserioni suæ in prejudicium tertij, cui ius erat iam quæsitum. l. i. s. si mutus. ff. si quid in fraud. patron. l. si forte. cum ibi nota. per Bart. ff. de calern. pecu. & in rubro & nigro. C. res inter alios. Et si qua ratione dici posset, donationem factam per do. Thad. d. Benedicō non ualuisse, eadem ratione dicendum esset non ualuisse gratias, & restitutionem factam per eundem dictis Petro & fratribz. Potest etiam aliter responderi ad dictam donationem

ADDITIONES.

fui. Tertiò, quia dicta loca & iura pro maiori parte fuerunt
 acquista per d. Christophorum, & postea uenit ad legitimam
 debitam iure natura fuerunt consignata cumque auditu Audreæ eius
 filio, ut patet in infirio eiusdem transactionis mihi exhibito,
 & roborata fuit confirmatione apostolica, ergo dicta lo-
 ca non erant subiecta prohibitioni alienationis, de qua in
 privilegio Christophori quia in iuramentum cessat eo graua-
 men. qm̄ in prioribus. C. de inoff. testam. l. cum patro-
 nus. ff. de lega. 2. & similiter est qui caput legitimam d. comitis
 Ludouici. debuit ipse posse libere alienari non obstatibus
 quibuscunque prohibitionibus. Quartò, quia tpe, quo dicta

Vide sup. lib. i. consi. 47. quod hic duplicabatur.

dicta non duntaxat in iudicio, sed et per litteras faciente
tio de d. priuilegijs prout facta fuerat in præscriptionibus
factis in persona comitis Christophori, quo factum est, ut
tpe, quo per procuratorem comitis Ludouici facta fuit ali-
natio dictorum iurium, dicti procuratores & officiales comi-
parentes non haberent scientiam, qd dicta loca essent
priuilegiata, adeo qd non possent alienari: nec de hoc fuerunt
aliquo modo certiati, ergo vi, qd ipsi non fuerunt in culpa,
si eis nõ fuit ostensum priuilegium prædictum. Ibi quis in-
ficiatus, cu ibi notaris per doct. ff. de pos. & lqui in alterius
ff. de regu. iur. & de cau. fam. de ele. cum simi. Et similiter nõ
fuerunt certiati de testis dictis comitis Andree, qui pro-
hibuit dicta iura & loca alienari hic, quia in dictis priuile-
gijs non dicitur, quod si contra factum fuerit, quod protecto-
res in aliquo tpe non possint priuilegium inferius non debere

1 Alienatio potest prohiberi per iudicem.
 2 Actum faciens videtur se astringere legi loquenti de illo actu.
 3 Debitor generis non liberatur, si alij coactus soluat.
 4 Venire licet contra factum suum nullum.
 5 Legitima secundum tempus mortis metitur.
 6 Solvens abbati intruso, vel falso procuratori de mandato iudicis, non
 7 liberatur.

Vl s s scriptis mihi transmissis in causa mota per magnificum Ludovicum comitem filium, & hzredem pro dimidia quodam comitis Andree de Valerij de Parma occasione alienationis, & translationis reddituum & iurium fuorum, quæ habebat super monte sancti Georgij de Janua. Videtur prima consideratione dicendum, co-
Lib. II. Confil. Alex.

extendi ad id, quod in eo non continetur. l. si quando. in
 3 princip. C. de inofic. testam. c. r. de priuileg. in 6. † Quia
 dicta bona fuerint alienata causa cognita ultimo, idest pro
 causa & pro constituendis dotibus filiabus dicti comitis
 Andree ob causam, qua possunt alienari res & bona, quae
 aliter prohibita sunt alienari, ut in auctor. quae. & in cor-
 pore, unde fuitur C. communia de legatis. l. mulier. s. cum
 proponeretur. ff. ad Trebellia. Et excusari debent pro-
 tectores & officiales, si paruerint decreto iudicis, qui inter-
 posuit decretum in constitutione mandati de alienando fi-
 ci per dictum comitem Ludouicum propter dictas causas
 4 dotum constituendarum. † Decreta enim praetoris elu-
 soria esse non debent leg. i. praetor, in principio. ff. de
 iudic. Et praesumitur per decretum, quod omnia recte & rite
 processerunt, ut no. Specul. in ritu. de empt. & vendi. s. nunc
 di-

Liber Secundus Consil. Alexand.

dicendū restat. ver. & bñ scias. & no. Bal. in leg. cum hi. s. si p
tor. ff. de trāfatio. & in leg. non aliter. ff. de adop. & in l. que
cunque. C. de bonis q̄ libe. & in l. si. C. de p̄dijis mino. &
in c. j. in vlt. col. in tit. qui. seu. da. pos. & in l. quocunque. s. si.
ff. de pub. & Bal. in addi. Spec. in tit. de app. in 1. s. col. & Jo.
de Imo. in l. si quis cum aliter. ff. de verbo. obl. bñ facit. l. r. C. de
p̄dijis curialium. l. i. to. & in l. 2. C. de off. ciuicū. & c. accepim
us. in verbo. non credimus. de atate & qualitate. & in c. in
p̄sentia. de renun. 7. Septimo excusari debet d. officialis, q̄ a
q̄ fecerunt de mandato dñi Vicarij. dñi P̄tatis. & tū cū cō
silio. & iudicio sapientū. vñ dñorum aduocatorū. & sic non
sunt culpādi. si crediderunt dictis peritorū. l. in bonorū. &
ibi in hoc not. Bar. ff. de bo. pos. l. regula. s. sed iuris. ff. de iur.
& facti igno. & no. Bal. & Sal. in l. iuris. C. q̄ admit. & Pet. de
Anch. in clemē. ne Romani. in prin. de cle. & canonis in c.
finem litibus. de dolo & contru. Accedit. q̄ a t̄ vñ. q̄ seruatus
fuerit in dicta alienatione d. modus & illa solemnitas 7 q̄ lo
la erat seruati in alijs similib. alienationib. prout cōsta
re vñ ex similib. mādatis productis per Syndicum protecto
rem. ergo excusant officiales. si filū & consuetudinē obser
uauerint. l. 7. s. ff. de test. l. si. C. de iniurijs. l. secū. C. quē ad
mo. t̄. ap. O. Gauo. q̄ a t̄ vñ agi de per comitē Ludouicū con
tra curatricē. cuius authoritate cōstituitur fuerit procurator
ad d. alienationē faciendā. uel cōtra fideiussorē curatricis.
si soluendo nō esset curatrix. & fortasse possit agi cōtra d.
officiales. si soluendo nō esset curatrix. l. i. s. si magistratus. l.
2. & si. p. totū. ff. de magistra. conue. Sed pmissis non obstan
tib. contrariā sententiā de iure probabiliorē esse puto. s. q̄ d.
alienatio non potuit. nec debuit fieri eo mō. quo facta fuit.
nec ēt potuerunt. nec debuerunt d. officiales consignare dictis
emtoribus iura & loca p̄dicti comitis mō. quo consi
gnauerunt. describendo personas dictorum emtorū in loco
d. comitis. & rēndendum de dictis redditib. & d. dños prote
ctores seu officiales. qui d. consignatiōē fecerūt. teneri d.
comiti ad reponendum eum in pristinū statum. seu ad satisf
faciendū ei de dictis suis locis & iurib. uidelicet alteri con
signatis rōnib. infrascriptis. Nā constat. q̄ per decreta cō
dicta per illustre dñm Ducē Ianue in fauorē dictorum comitū
Christophori & Andree & eorū hīdū p̄mit. p̄hiberi aliena
tio dictorum iurium. l. dudū. C. de contradi. emp. l. si emptio
nē. s. r. in verbo more ciuitatis. ff. eo. tit. & l. r. C. nemini lice.
habita. lib. x. & no. Bar. in l. his. C. de p̄dijis & oibus nauicul.
lib. x. & in l. filiusfami. s. diu. ff. de legat. 1. auct. hoc ius. C. de
sacro. eccle. & Bar. in l. ea. l. C. de cond. ob. cām. Nec mirū.
7 q̄ m̄ Bar. in d. s. diu. 7 p̄ p̄ceptū iudicis p̄ prohiberi.
alleg. l. si sciens. ff. de cōtra. emp. & l. seruus hac. l. ff. de ma
nu. Vñ uidemus. q̄ ēt nō prodigo p̄t ex cā interdici aliena
tio fundi. ut est tex. singularis in l. de pollicitationib. & ibi
no. Bar. & Bal. in l. p. diuerfas in 9. q. in f. C. mandati. & in l.
1. in 3. q. C. de contrah. emp. facit. l. creditores. ff. de priui
cred. Et in proposito nō interuenit cā in dicto decreto pro
hibitiuo alienationis. q̄ a illud processerunt d. D. Ianuen
ses pro bono & utilitate ciuitē. seu republice. & pro ipso
decreto p̄sumit. q̄ sit factū ex iusta cā. ut superius dixi. fa
ciunt no. p. loco. But. in l. si. si contra ius vel uti in l. refcri
pta. C. de preci. impe. offe. Hoc p̄supposito dico. q̄ comes
Christophorus dando dictis protectores & officialib. cō
para. d. pecunias recipientibus. & ibi refcribentibus. & a
signantibus loca. cum transcripione dicti priuilegij iuxta
columnā. in qua dictus comes Christophorus erat descri
ptus tanquā dñs dictorum locorū. ut dictus comes Chri
stophorus contraxisset fm formā contētā in dicto suo pri
uilegio. & contra dicti protectores. uel officiales. uel admi
nistratores uidentur etiam cum ipso comite Christophoro
cōtraxisset cū qualitate & forma descripta in priuilegio suo.
8 q̄ ēt erat eis notū. l. si duo. ff. de acq. hered. 7 Et dicit ibi Bal.
per illum tex. q̄ ille. qui facit aliquem actum vñ se astringe
re legi loquenti de illo actu. ergo dicti protectores conce
dentes dicta loco comiti Christophoro uident se astringisse
legi & decreto cōcesso ipsi comiti Christophoro & eius hī
dibus. Et maximē cum in dicto decreto mandetur omni

bis officialib. Ianue. q̄ debeant oīa ibi contenta obserua
re & obseruari facere sub certa pena applicanda cō Ianue.
per q̄ p̄p̄ am non auferet contrahentib. agendi ad particu
larem interesse. l. si pignore. s. cum furti. ff. de furti. l. a. C. q̄
i. l. si duo. per illum tex. in uer. scite potuit. 7 q̄ si aliquis acce
pit ciuitatē in aliquo loco. vñ se obligatē oibus onerib. ci
uium illi loci. ēt si illa onera ignorabat. quia ibi imputet.
Pet. in l. q̄ fauore. in 6. op̄positione. C. de legi. facit ad p̄dicta.
in l. i. fauoris quoque. C. de spon. & in l. si a. q̄ no. si.
fi. ut in pos. leg. ubi si quis contraxit scienter cū persona. cu
ius conditionē & qualitatē notā hē. vñ contrahere se cū fm
illā conditionē & qualitatē. q̄ ipse habebat. & illā appro
bare. Si ergo vñ dicti protectores & officiales contraxisse
cum comite Christophoro fm formā illius priuilegij sibi
concessi. sequit. q̄ dicti protectores. penes quos remanebit
custodia & administratio dictorum locorum & redditum.
non debeant fm formā & tenorē d. priuilegij & per cō
quens non poterant consignare alicui cēmiti a comite Lu
douico non existente tunc in ciuitate Ianue. nec existente
atate ann. 30. fm q̄ in d. priuilegio continet. & sic non po
terunt consignare d. emtoribus. qui acquisierunt a quodā
asserito nuncio. vñ procuratore d. comitis Ludouici mi
noris. Potest ergo tunc dictus comes Ludouicus maior 30. an
nis existens in ciuitate Ianue petere. q̄ dicti procuratores
seu officiales consignent dictos redditus sibi. aut alteri. cui
uoluerit. & prout consignari debent fm formā d. priuilegij.
quia non fuerunt liberati protectores consignando alitē q̄
cui haberet. l. si urbana. ver. q̄ si ueturas. ff. de cond. inde. l.
si hoiem. s. si nullo. ff. de sol. Et p̄dicta fortificā rōnē. ut
mihī vñ statim concludunt. tunc se dicamus. q̄ dictus con
tractus. q̄ celebrat circa imp̄futura montis dicat contractus
mutui. sine dicamus. q̄ si contractus emptiōis & venditi
onis. Nā alterū dictorum duorū contractū esse oportet. ut cō
cludunt magis cōiter doctores tractates illā uulgatā cōē.
7 q̄ uidelicet. an recipere annum redditum 7 ex imp̄p̄stitis.
10 q̄ fuerunt Venetis. seu ex pecunia montis Florentie. istu
ra q̄ tractant dñm cō. in ciuitate de vñ. & Io. Cal. in c. ma
gani. eo. tit. & Fed. de Seno. consi. 30. incip. q̄ uertit in
ter ciues super tali casu & c. & per Bal. in l. cum eos populos.
in 6. col. C. de sum. m. tri. & in l. hac edictali. s. hisalid. C. de
secun. nup. & per Bal. & Imo. plenius l. si maritus inquit. ff.
sol. mat. & Bar. & Sal. in auct. ad hac. C. de vñ. & latissime
per Pet. de Anch. in sua disputatione incip. p̄p̄tantes. & mo
dernis t̄pibus viri catholici. & consi. 30. inci. dubitari solet.
a quibūdā & c. & Laurentiū de Rodolphis in rep. c. consu
luit. de vñ. in tertia parte maxime in 5. & vlt. q̄. Vñ ergo
dicamus esse contractū mutui. seu emptiōis. & venditi
onis. utroq̄ casu d. protectores. seu cōē. q̄ ipsi representant.
obligat ad genus illi. q̄ ibi ponunt pecunias super mōte il
lo. Nā siue attēdamus illud. q̄ dat p̄tētib. pecuniam. &
certū q̄ est genus. quia datum est ad numerum. p̄t̄r dubio
p̄sumit. l. incendit. cū ibi notatis per Bar. C. si per. siue
nē attēdamus annuos redditus in pecunia confitentes. ad
quos obligant d. p̄tētores. & ēt sine dubio illi annui red
ditus cōsistunt i gñe. l. in rōne. s. incerta. ff. ad l. Falc. unde da
to q̄ processerint p̄tētores ad faciendā aliq̄ consignatiōē
dictorum reddituū emtorib. p̄dictis. q̄ legitime minus em
runt. & nō acquiescerūt ab eo. cui liceret alienare. nō p̄t̄
cere p̄tētores se esse liberatos. uel apud se hēre illos annuos
redditus. q̄ spectabāt ad comitē Ludouicū. q̄m̄ (ut dixi) illi
redditus. q̄ debeant comiti Ludouico cōsistunt in gñe. & non
posset dicti illud genus desisse extare apud p̄tētores. & cō
sequē. licet aliq̄ consignatiōē fecisse allegēt d. emtorib. p̄
tētores sub noīe comitis Ludouici. ut p̄bat i l. creditor. in
prin. ff. de sol. & in l. lectos. iuris duab. legib. sequentib. cū
11 gl. de periculo rei uendita. 7 Bene facit in ratione ibi deci
sio q̄nōis formata p̄ Dy. & Bar. & alios i d. l. creditor. in prin.
& per Cy. in l. cū lege. l. 1. C. quod metus causa. & per Bar.
in l. salus. circa fin. C. de fur. & in l. si te bonis. C. de iur. u.
libe.

liberum contor. allegatis per doc. in dictis locis, dum qrit
 q si expulsa est vna pars de ciuitate, & illa pars, q est in ciui-
 tate, exigit debitorum illorum exitum, an illi debitoribus li-
 berentur? & inter cetera dñt, q si erant debitoribus obligati
 ad genus: tunc in dubio non sunt liberati, qui non soluerunt
 ei cui soluere debebāt, & adhuc tenent, ac si nihil soluisent:
 ei cui soluere perire nō p̄t p d.l. creditor. & l. lectos. cū alijs su-
 pra allegatis. ¶ Si qua ergo difficultas superest confisit solū
 in mden. arg. in contrarium inductus, ad qñtū solutionē de-
 bent. ¶ Non ob. primū arg. q comes Ludouicus renunciauit
 de vī priuilegio suo, constituto procuratorem ad vendē-
 dum: quia rōderi p̄t plurib. modis. ¶ Et primō, quia non ap-
 pareret, q eo tpe comes Ludouicus haberet sciam & notitiā
 aliquam dicti priuilegij, & in dubio præsument illud igno-
 rantie, ex quo fuit impetratum per alium. l. si. pro suo. l. qui
 13 in alterius. ff. de reg. iur. ¶ Ergo non pōt videri renunciauit
 priuilegio, qd ignorabat competere sibi, maxime cū de ip-
 so priuilegio nulla fiat mentio. l. si mater. ff. de inoff. test. l. le-
 gitima. ff. de peti. her. l. cum A. quiliāna. ff. de transac. Secun-
 do p̄t rōderi, q illa constitutio procur. ciuitatis Parmæ, ubi
 fuit constitutio procuratoris, nō p̄t fieri p̄ minore: s. an-
 nis, quā aliquē contra sum, uel aliquā oblonem facere nō p̄t
 sine autoritate curatoris: nec ē de iure cōi poterat mada-
 tum de uendendo fieri sine mandato curatoris, ut infra di-
 cam, ergo dicta dña Andreola mater dicti comitis Ludoui-
 ci, q tāquam curatrix interposuit autoritatem dicto actui
 13 ¶ non erat solemniter constituta, quia non renunciauit secū
 dictis nuptijs sp̄aliter, prout de iure requirit, qd mater assumit
 tutelam, uel curā, ut in auth. matr. & auz. Cum gl. C. qñ nu-
 lier ut. offic. fungi p̄t. & ibi hoc sequunt doct. concludentes
 aliter nō posse cum consensu tutricē, uel curatricem, ut no.
 Bar. in l. si quis sub conditione. ff. de test. tutor. Nec iudex, q
 interposuit decretum in dicto mandato suppleuit ex certa
 causa defectum curatricis, p̄t requirere, iuxta l. bonorum.
 Cui admitti. nō. doc. in l. si curatore. C. de in integ. resti-
 t. & non signatur Bar. in l. 1. s. idem Pomponius. ff. qd falso tu.
 auz. ¶ Non ob. fm. arg. q comes Ludouicus nō debet pos-
 14 ¶ se venire contra factum suum; quia rñdeo q quis p̄t ueni-
 re contra actum a se gestū, qñ ille actus erat de se nullus pp
 fauorem ipsius, qui uenit contra, ut l. 1. & ferē per totū. C. de
 p̄lis mino. & l. iubemus. s. sane. C. de fac. fac. eccle. c. si quis
 presby. de reb. eccl. non alie. & no. plenē. Guid. de Cu. & Bar.
 in l. post mortem. ff. de adop. & plenē no. in c. diuersis fallaci-
 dis. de elec. coniug. & in c. noli. de ele. Sed ita q, dicta cō-
 cessio mandati a comite Ludouico minore 30. annis de vē-
 dendo dicta loca non ualuit resistenti. dictis decretis dño-
 rum lanuensium, ēt quia nō interuenit autoritas legitimæ
 curatricis, ergo p̄t comes Ludouicus conuenire, aliter. n. de
 uento seruississent dicti dñi lanuenses comiti Christophoro
 & Comiti Andree concedendo dicta decreta prohiben-
 tia dictos redditus posse alienari per decedentes dictorū
 comitum ante perfectā ætatem annorum 30. si diceremus,
 q mandatum de uendendo factum per comitē Ludouicū ual-
 ere. ¶ Ad tertium arg. quantum est legitima comitis Andree
 dicta phibitio alienationis non dēt hīc effectum. Rñdeo,
 q satis mirādū est, q pars aduersa in hoc faciat fundū;
 quia satis fragile est. Nam uerū est q p̄r in testō non p̄t im-
 ponere grauamen filio post mortē ipsius p̄r quo ad legiti-
 mū sili, & ita loquuntur iura allegata in cōtrariū. Sed nos
 qñmus in phibitione alienationis imposita tpe acquisitionis
 15 ipsi ipsorū bonorū. ¶ Vñ satis est, q filius hāc legitimā suā
 de bonis q habebat pater tpe mortis inspecto statu & qua-
 litate in quo & in qua sunt bona tpe mortis ipsius patris,
 aut. l. c. s. ff. de bo. libe. l. cū qrit. C. de inoff. test. unde dato
 q illa phibitio alienationis effectus onus, tñ quia bona fue-
 runt a principio acquisita cum illa qualitate & phibitio-
 ne. l. c. s. ff. si filius habeat partem suam cū illa phibitio-
 ne & qualitate, aliter ēt sequeret, q si pater totum suum pa-
 trimonium distribueret, in acquisitione bonorum feudorū,
 q non possunt alienari sine consensu dñi, q filius contraue-
 nire posset, quatenus caperet legitima, qd derisorij ē. Pre-

terea etiā dictum priuilegium prohibitium alienationis
 fuit per ipsum comitē Andream, qui illud confirmari fecit, er-
 go p̄t, nec p̄ eius hīdes amplius impugnari possunt. l. signa-
 liter. s. sed iuro. cū uulg. C. de reb. cred. ¶ Nō ob. quartū arg.
 s. q non fuit facta descriptio priuilegij tpe qd dicti redi-
 tus fuerunt descripti in persona comitis Ludouici, & q pro-
 tectores de d. priuilegio non fuerunt certiorati, quia rñdeo
 primo, q incumbere officialibus dictarū comparā d. priui-
 legij describere annuatim i libris & cartularijs ipsorum,
 sicut a principio fuit descriptum, prout mandat eis p decre-
 tum & priuilegio. Secundo, rñdeo, q tenebant inuestigare
 dicti officiales de d. priuilegio comitis Christophori, qd
 facile inuenire potuissent recurrēdo ad originalē descriptio-
 nē dictorum locorum, iuxta qd erat p̄scriptum priuilegio.
 uñ fuerunt in culpa, si non inquisuerunt id, qd de facili inue-
 nire potuerunt, ut no. gl. in l. locos. in gl. si. ff. de acq. poss. Bñ
 facit tex. in d. l. si duo. i. uerb. scire potuit. ff. de acq. hær. & q
 ibi no. doc. maxime d. Pau. de Cauius uerb. supra reuli. Bñ
 facit ēt ad hoc, q hī in cinnotui, de elec. cum notatis ibi.
 16 ¶ circa ea q sp̄ciant ad officium alii cuius, non est probabi-
 lis ignorantia in facto alieno, si potuit de illo facto inuesti-
 gare, sed ita est, q sp̄ciabat ad officium dictorum officia-
 lium annuatim describere in libris, & cartularijs suis, pro-
 ut continet in d. decreto, ergo non excusant p̄ allegatā
 ignorantia. Tertiō, rñdeo, q dato ēt, q habuissent ignora-
 tiā protectores & officiales de d. priuilegio, tñ non sequi,
 q pp hoc fuerint liberati, consignādo alteri, q cui consignare
 debuerunt, tñ q consignarunt ad instantiā eius, qui nō est
 legitimus procurator, quia in mādato sibi factō nō interue-
 nit autoritas curatricis legitimē constituta, ut dixi, q autho-
 ritas curatoris ēt regrebat tñ ex forma statuti rñ Parmæ,
 q de iure cōi in alienando, sen in alienatione rerum immo-
 bilium, seu rerum, q seruando seruari possent. l. lex q tutores.
 C. de adm. tuto. & no. in l. si curatore habens. C. de in integ.
 resti. mi. & tales annui redditus cōnumerant inter immobi-
 lia, ut in cle. exiui. in prin. in vers. cum annui. de uerb. sig.
 & no. in l. iubemus. in prin. C. de sacro. eccl. & in auth. de nō
 alie. s. hac nos ergo. cū gl. Tū ēt quia assignatur ei cui pp
 d. decreta non potuerunt de iure consignari, uñ de iure non
 liberant, ut ēt bonus textus in p̄allegata. l. si urbana. ff. de
 17 cond. indebi. per quē textum dicit in proposito Bar. q si ab
 2 bati * non iussit electo & ingressu monasterium soluta est pē-
 sio a conductoribus, an liberent conductores soluentes, d. iñ
 quit, aut conductores conducerunt ab illo abbate intruso, &
 liberent, aut non conducerunt ab illo, sed a uero abbate, pos-
 stea soluerunt abbati intruso, & tunc non liberant, & ita di-
 stinguat illa lex. Ergo cū ille contractus fuerit celebratus cū
 comite Christophoro, & sic cum uero dño, non liberant pro-
 tectores soluēdo dicto procuratori, qui non erat legitima
 persona, & qui procu. in illo tpe non habuit legitimā perso-
 nā, secus si in aliquo tpe scientib. dictis protectoribus pro-
 curator habuisset legitimam personam, & p̄tatem recipiēdi
 dictā configurationē & uendendi, & postea fuisset extincta
 p̄tās d. procuratoris ignoratib. dictis protectoribus liberarent
 dicti protectores soluentes, uel consignantes ei, cuius p̄tate
 reuocata esse ignorauerunt, & ita loquitur tex. in l. eius qui in
 prouincia. ff. si cer. pet. & in l. cum quis. s. i. ff. de sol. hanc ul-
 timā solutionem non pono ex toto pro constanti pp unū,
 q uoluit Bar. in d. l. si urbana. dū dicit, q si conductores con-
 duxerunt a uero abbate, & soluerunt abbati intruso, & non
 legitimē ingresso, tñ si soluentes habebant iussū cām credē-
 di cū esse uerū abbate, ut q habebat cōfirmationē superio-
 ris quē forte de iure non tenebat, liberarent per l. cum fun-
 dus. s. cū seruū tuum imprudēs. ff. si cer. pet. q nō approbat
 Fulg. in d. l. si urbana. in debitorē obligato ad genus, prout i
 proposito nō, quia ēt casus fortuitus nō liberat debitorem
 generis d. l. incendium. cum si i. proposito us hoc uelle Bal.
 in l. falsus. C. de fur. circa pen. col. uñ ante. in uerbo ultra-
 rius qro. & quod sequitur & c. quimino tutor uidetur prima
 & secunda solutio supra dicta, quæ non incidunt in istud dy-
 bium. ¶ Non ob. quintum arg. quod in dictis priuilegijs non
 dicitur,

Libri Secundus Consil. Alexand.

dicat, q. protectores teneant, quia rñso patet ex supradictis, qm protectores concedendo dicta bona & redditus comiti Christophoro, cui sciebat esse concessum privilegium, q. alia loca, seu per ipsum acquirenda non possent postea sibi assignari, nisi sibi, aut heredibus, aut successoribus suis existitib. in ciuitate Ianua, & habentib. ætate annorum 30. uir cum illa conditione & qualitate secum contraxisset & alteri personæ restituere non dñr liberati a sua obligatione consistente in gñe, ut supra plenè probauit. ¶ Non obstat sextum argm, q. dicta iura & loca fuerunt alienata ob cām dotum constitutam sororib. & comitis Ludouici pp q. cām pos sunt alienari, q. rñdeo primo, q. et ex forma d. decreti erat phibita trāslatio & alienatio dictorū bonorū pro cā dotiū.

18 Secundo rñdeo placet bona, q. ex dispositione ultima uoluntatis sunt prohibita alienari, possunt alienari p. cā dotis, ut auct. res q. C. cōia de leg. m fecus est in rebus q. sunt prohibita alienari ex dispōne inter uiuos, ut probat gl. no. l. nulla quam ibi ad hoc ponderat Bal. in f. C. de i. u. d. & no. Bal. in c. s. donare. in ti. qualiter olim seu. po. alie. sed dicta bona erant prohibita alienari ex dispōne facta inter uiuos, nedū ex ultima uoluntate, ergo &c. ¶ Nō ob. q. debent possit excusari dicti protectores, si paruerint decreto iudicis, qui interposuit suā auctoritatem mandato facto per comitem de uendendo, quia rñso patet ex supra dictis, & maxime quia in dicto mandato, in quo erat interpositum decretū iudicis Parmensis, non erat mentio de prohibitione alienationis, de quo in dicto priuilegio. Vñ decretū iudicis appositū in mādato comitis Ludouici nō potuit extēdi ad dictā phibitionē alienationis, de qua nō cognouerāt. l. i. ex res. in f. l. m. s. eadem. ff. de excep. rei iudi. ¶ Nō ob aliud argm, dū dicit, q. excusari debuerunt protectores, si paruerint mādato uicarij, seu superioris, q. mandauit dictā uenditionē, & translationē fieri posse, & ita et reguliter sapientes & aduocati compara. quia rñdeo primo & eodem modo, quo proximè dixi, q. dictus uicarij & sapientes non habuerunt notitiā priuilegiorum & prohibitionū alienationis pñdictæ, de qua debuerunt protectores & officiales comparari inuestigare, & eadem de facili interuenire potuerunt, ut superiores declarauit, uñ non sunt excusati, nec mandatu uicarij trahitur ad ea, q. sibi incognita fuerunt, ut in ge. l. Secundo rñdeo p. ea q. tradit Bal. in l. falsus. C. de fur. in pe. uel antepe. col. in

19 uer. alterius q. & scubi post Nicolaum de Matar. † q. rit, si debitor per sniam iudicis esset coactus soluere falso procuratori, an liberet. & cōcludit, q. si ille procurator falsus nunq. habuit mandatu, q. non liberat debitor, per l. qui hoim. s. si nullo. de sol. & l. si quis possessor. s. ff. de per. hære. quia cū dñs nullum negotium gestum est, ut in palle. l. si urbana. Si aut mandatu habuit obcurum, & rōne obsecratis index interpretationem fecit ampliatiuā, cum fortè facere debuisset restrictiua, & sic pronunciauit procuratorē esse idoneū ad recipiendā solutionē, cū nō esset, & tunc liberatus esset debitor soluen. lo, quia error pcesit a dño in cuius pñte fuit clare & apertè loqui. l. ueritib. ff. de pac. & idē dicit in quocum quealio dubio iuris, uel facti, q. orit culpa constitutis, q. culpa sua non dēt esse alterius pena, fm Nic. de Mat. & Bal. ibi, fecus si habuisset mādatu, & illud fuisset legitime receptum & notificatum p reuocantē, nā tunc non liberat debitor, quia nō dēt creditori nocere iniuriā facta debitori, ar. ff. de eue. l. si per imprudentiā. l. i. exceptionē. ff. de fidei. ni si culpa creditoris interfecisset, sed ubi non interfecisset culpa, nec creditoris, nec debitoris, tunc debitor non liberabit, q. in debitorē principatim infert iniuria fm Nic. de Mat. & Bal. in d. falsus, ad hoc allegatur. l. si stichum. s. ff. de solu. & l. soluendo. ff. de neg. gest. Sed ita est, q. absque aliqua culpa dicti minoris mandatum factum procuratori de uendēdo erat inefficax, q. inefficacia mādati procedebat maxime a dicto priuilegio prohibente alienationē, de quo priuilegio minor habebat, seu habere præsumentur ignorantiam, ut supra probauit, ergo illæ declarationes uicarij Parmæ & sapientium nō debēt obesse creditori. comiti, sed illis, q. soluerūt, seu dictos redditus cōsignauerunt. pcuratori nō ido-

20 neo, uel alteri ad eius instantiā. † Pro hoc bñ facit id. q. no. Bar. in l. licet. in vlt. col. C. de proc. & et ibi Cy. & alij. & Inno. in c. super literis. de rescri. & Io. And. in c. de procu. & Spe. in tit. de syndico in verbo quid si iudex. ubi dicitur, q. si quis cōparuit in iudicio tanq. pcurator. Titio contra Sciu. & Titius opponat, q. ille nō hēt legitimū mandatu, & inter pcuratorē & Sciu. pronūciat illum pcuratorē hēre legitimū mādatu a Titio, q. illa pronūciatio iudicis non nocet Titio in alio, postq. ipse fuit pñs in alio iudicio, ar. l. cū non iusto. ff. de col. de tege. d. poterat pñs Titius contra Sciu. allegare, q. ille nō habebat legitimū mandatu ab ipso Titio. Et ita est in pposito: quia illæ dectiones factæ absente comite Ludouico non hnt sibi obesse: si millies ondat illum Michaelen habuisse legitimam pñam ad uendendū dicta bona. ¶ Nec ob. q. fuerit in dictis allegationib. seruatus ille ordo, q. erat solitus seruari in similib. q. rñdet, q. ille ordo confectus, de quo fit fides, non fuit seruatus circa alienationem locorū & reddituum, quib. concessa essent talia priuilegia cum prohibitionib. alienandi, qualiter concessa in pposito nō: & sic ex diuersis non res. a. si illatio. l. inter stipulantes. s. sacro. uer. sed hec dissimilia. ff. de uer. obl. & l. i. ff. de calūnia. ¶ Postremò nō ob. q. primò debeat agi p comitem contra curatricē & fideiussorē eius, anteq. agat contra dictos officiales, seu pñdores, iuxta. l. i. & 2. ff. de magi. cōuen. quia rñdeo, q. si comes Ludouicus uelle agere contra iudicē, qui decessisset illā curatricē, & qui accepisset illū fideiussorē: tunc uerū est, q. nō possit agere cōtra iudicē, qui dedisset illā curatricē, & q. recipisset illū fideiussorē nisi in subsidij, & ita loquat cōtraria. Sed quies uolo agere cōtra eum, q. mihi tenebat ex cōtractu, q. sed secū celebraui, ut si id q. mihi debebat in gñe, alteri soluit, nihil obstat, quin ego possum agere cōtra talē mihi obligatū, & si nō uoluit agere cōtra tutorem uel curatōrē, ut pbat in l. i. & p totū ti. C. si tutor uel curator inter. ubi ēt remediū ordinariū pendente resōne in integrum p minorē contra alium nō tollit, quis minor possit agere contra tutorem ex eodem facto; ut l. i. C. si tu. uel cu. quis remediū resōnis in integrū consequit esse subsidiariū. l. in cā. la. 2. ff. de min. Præterea fortasse ēt curatrix ignorabat & ignorare plumbat dicta priuilegia, q. ignorantiam allegare non pñt dicti officiales, ut probauit. Et sic ea rōne contra ipsam curatricē agi non possit. Ex quib. concludit, dictos pñdores nō esse liberatos a dicto Comite, & esse rñdendum & prouidendū de suis redditib. per dictos protectores & officiales, & quia (ut audio) tales dñi iudicantes plurimum adherent ueritati & æquitati in iudiciō, hoc tāto magis facere debent, q. aliter incidere in absurdū: uidelicet, q. dñs comes Christophorus sub fide dñorum Ianuenum priuilegia concedētium, uoluit tūc prouidere sibi & successoribus suis, remanet sub tali fide de lassus & deceptus ipse & eius descendentes: quia circa hoc in aliquo non peccauit comes Christophorus, comes Ludouicus, qui in minori ætate constitutus nullam habens sciam de dictis priuilegiis mandatum illud fecit, & (q. d. deterius est) pecunia in utilitatem cōuerit minorum nō reperiunt, æquissimum est igit, q. protectores & officiales prouideant dicto Comiti de suis redditibus, qui pro obseruantia fidei suæ cōcitis & priuilegiorum hñc notitiam tenebant, quia spectabat ad eorum officium annuatim in libris suis describere, per descriptū fuit a principis, & ut ne argui possit minor in aliquo, fideus ut offerat se paratum cedere dñs pñdores. ita iura sibi cōpetentia cōtra dictā curatricē & eius fideiussorē & dictū pcuratorē.

ADDITIONES.

- * Reditu. ¶ De hac quæstione ponit et Pau. de Cal. & Soc. in l. si quis nec causam, in prin. ff. si cert. per. & q. si fictum, itat Sal. in l. quoniam, C. de precim. p. offe. col. 2. ubi uult, q. principes dilationem concedens potest facere, ut raterim soluantur ut. reg. Natta.
- * Modis. ¶ Respondit etiam notabiliter portus, q. ubi minor prohibetur alienare ex hominis d. officio, nisi cum erit legitimæ ætatis, tunc non potest etiam per tutores, & curatores alienare, & hinc fauorifico renunciare non potest. Bar. in l. si filiusfamilias, s. diu. ff. de leg. 1. col. 1. uer. l. oppo. extra gl. & Aret. consil. 22. Natta.

* Igno-

Liber Secundus Consil. Alexand.

CONSILIVM CV.

IN causa correctionis erroris nota pro parte Fantatij de Fantur. rōnibus, quibus in processu apparet, ut uestris reuerentijs morem geram, scribam q̄ magis compendiosē.

† Et primum quidem principale fundū erroris cōstat, quia cum sit dicta inter scripturam authenticam datam a notario parti; & scripturam originalem, i. matricem, quæ remansit apud notarium ex discordatiā stari debet originali. seu matrici. Et per ipsam dē probatū, errorem fuisse commissum in authenticando scripturam, seu insūm datum parti, ut legi & notatur in auth. de tabellio. ff. de iust. & l. si quis ex argentiarij, s. p̄tor, & in hoc no. Bar. & alij. ff. de eden. no. Spec. in ti. de libel. cōcep. s. refat. in prin. & per Bar. in l. si libarius, ff. de regu. iur. & in l. Sempronius Proculo. ff. de leg. 2. & Bar. cōf. 28. inci. ex facto proposito. Bal. l. nec exemplum. C. ad l. Cor. de fal. & in l. Imperator. ff. de ita. ho. & Ant. de But. in c. ex līs. de fide instrum. Sed ita est, q̄ in scriptura originali & matrice ultimo loco producta apparet renunciationē beneficii & beneficij de duob. reis, quæ quidem renunciationes non reperiunt in dato per notarium parti, ergo dē esse probatum de errore, & per consequens corrigendum est, s̄m q̄ dispositū est in statuto intentato & ēt est de iure cōi. Nec huic primo fundō obstat, q̄ diceret, q̄ non apparet ista nota notarij ultimo loco producta cum dictis renunciationibus sit prima originalis & matrici, attento q̄ reperit esse in actis quædam alia nota, & ratio eiusdem cōtractus & instrū, quæ concordat cum authentico dato parti, & sic cū dux sint notæ, nec appareat, q̄ sit magis originalis, nō ut stādum uni magis, q̄ alteri, arg. l. duo funt Titij. ff. de test. tute. l. si fuerit. ff. de rebus du. in prin. l. statuliberū. s. si inter. ff. de leg. 2. l. scripturæ. C. de fide instr. q̄ quia respon. q̄ imo apparet, q̄ notula ultimo loco producta est matrici & prima originalis, patet, quia in ea sunt imbreuiatura, & in ea summam & breuius est descriptus effectus cōtractus, alia vero est extensa & longa in omnib. & per oīa, prout est authenticum, & per consequens illa, quæ est imbreuiata, dē esse matricem & magis originalis, ut no. Bal. de fide instr. l. rub. 11. col. & in l. testamenta oīa. C. de test. facit, q̄ no. Io. de Imo. in d. l. Sempronius Proculo, & in l. cum q̄rit. in fi. ff. de leg. 2. Præterea, q̄ illa sit matrici & originalis scriptura, attestat ipsemet notarius de ipsa rogatus, & qui ipsam scripsit. Nā i istis stari debet d. notario. l. si quis decurio. & ibi Bar. in l. 2. s. si quis neget. ff. quemad. test. ap. Nā in his, q̄ spectant ad officium tabellionis, stat dicto suo, si dicere se recordari, ut no. Bar. in d. l. si libarius, sed ad officij tabellionis pertinet custodire penes se primam originalem scripturā cōtractus, & mīscem, ut in d. auth. de tabell. s. pen. & no. Bar. in d. l. si quis ex argentiarij, s. p̄tor. in fi. de eden. & in l. si libarius. cū simi. ergo dē credi notario asserenti se seruasse ipsam mīscem, & originalem scripturā dicti cōtractus. Nec ēt p̄dictis ob. si diceret, q̄ significat ser Signorinus in quadā scriptura scripta per eum die 17. Aprilis, & ut declarado suū libellum asserere, q̄ error fuit commissus per notariū ēt in prima matrice, asserens in ea fuisse omīas renunciationes, de quibus in libello, & per consequens ut, q̄ modo producit tanq̄ matricem, & originalis, in quo sint dictæ renunciationes, non debet intelligi, q̄ ista not. ultimo loco producta sit nota illius instrū & cōtractus, de quo fit mētio in libello. Sed debet intelligi, q̄ sit nota alterius cōtractus instrū, nisi ēt capitulātū & probatū, q̄ ille cōtractus promissionis dicit semel tñ inter illos contrahentes fuit celebratus, & non pluries & c. per no. Io. de But. Bar. & Bal. in l. 2. C. de errore adu. Bar. & alios in l. 2. C. de bo. p̄f. tab. & in l. 1. uel 2. s. si quis negat. ad si quemad. test. ap. in l. hīdes palā. in prin. ff. de test. per c. cū Io. de fide instr. & in l. 1. C. si unus ex plurib. appel. l. uidet, in quo pars aduersa ut facere potissimum fundm. Sed hoc in ueritate nullo modo obstat, & pluribus modis respondeo, quod si bene legat scriptura comparationis Signorini producta dicta die 17. Aprilis, non fundat intentionem partis aduersæ modo, quopars aduersa dicit. Nam in dicta comparatione in scriptura dicit, q̄ in prima matrice, seu

originali notarij apparet, q̄ dictus notarius rogatus ēt p̄dicto cōtractu scriptis cū renunciationib. b̄ficiu de duob. reis, & fideiussorib. put intentione Signorini continēda, s̄m effectū uerba scripturæ: cū ergo in nota extensa & c. sequit, q̄ Signorinus in dicta cōparatione non sensit de illa scriptura extensa uerba illa illa cū renunciatione b̄ficiu, b̄ reperit in imbreuiatura, & no. in ul. loco producta ergo uerba dictæ cōparationis ser Signorini debent referri ad illā imbreuiaturā, & intentio ac uirtus dictæ cōparationis erit, q̄ debeatur corrigi instrū authenticum s̄m formā contentā in libello, & ponant extensæ renunciationes b̄ficiu notarij constitutionem de duob. reis debendi, & de fideiussorib. ep̄s diui Adriani; q̄ renunciationes non reperiuntur ita late & abunde in ultima nota ultimo loco p̄dicta loco matricis originalis: quia in ea non fit mētio ep̄is b̄ficiu diui Adriani, & nouarū constitutionum, & isto mō apparet q̄ cōparatio ser Signo. q̄ loquit de uero originali, non indicat istā notā ultimo loco p̄dictā esse alia notam alterius cōtractus, p̄sertim q̄ debet intelligi & interpretari uerba dictæ cōparationis, put est fauorabili. ipsi Signo. eam p̄dicta, si q̄s intentione ambigua, & ibi declarat doc. de iud. no. do. in c. 2. de ordi. cog. & in c. examinata. de iud. Secū dō rīde q̄ no. ser lac. cuius dicto in similib. standū est, ut in principio probauit, attestat cum iūro suo, q̄ ista est notā illius cōtractus & instrū, de quo fit mētio in libello Signorini, & sic p̄dicti, q̄ sit nota alterius cōtractus. Tertio rīdeo, q̄ ex idēitate diei, aut loci, aut p̄ticia eorundem testū apparet, q̄ ista no. ultimo loco producta ēt de eodem cōtractus, de quo loquit instrū authenticum datum parti, & de illis loquit alia nota extensa, q̄ idem dies, idē locus, idē testes sunt descripti in instrū authenticico, & in nota abbreviata, & in nota extensa, ergo quis tunc aliqua effe uarietas inter unam notā & aliam; tñ idem intelligere ēt esse cōtractus; quis alter non esset p̄batum, q̄ semel tñ factum fuerit ille cōtractus. ita expresse uoluit A. B. Sic. de fide instr. cum Io. circa. 2. col. in uer. not. q̄ ubi testes uiderunt, & c. ubi uult, q̄ allegata in contrarium p̄cedant, q̄ non apparet de eodē die, & idem effe de mente Io. de Imo. l. planē. l. post prin. ff. de leg. 1. in uer. quid at q̄ apparet, & c. Quarto rīdeo, q̄ ēt data, q̄ ista cōparatio ser Signorini uoluit affirmare, q̄ in prima matrice non essent dictæ renunciationes b̄ficiu de duob. reis, & fideiuss. Nō tñ habuit resp̄m ad illā notā ultimo loco productā, q̄ uera ēt prima originalis, & de illa nō poterat sentire, q̄a de ea nō habebat tunc notitiā, sed ex post facto deuenit ad eius notitiā. Quinimo illam p̄duxit, & postea cum iūro, q̄ nouiter ad eius notitiā deuenierat, q̄ quidem iūm ad hoc effe sufficiens p̄batio c. p̄toralis. de excep. c. p̄sentium, & ibi gl. de test. c. si uero, de sen. excō. & ibi gl. no. in c. ut circa. de elec. in 6. & l. si cuius. s. i. demq̄. ff. de acc. cum sim. fed ista scriptio & æqualitas non erat in casu iuri alle. in cōtrarium. & ista effe ueritas s̄nt Deus, q̄ oēs nota sunt de uno & eodē cōtractu; & ēt ex inspectione carū apparet, ut dixi supra, & magis nociuū esset ad illā summā duplicatā. Præterea ultra hoc effe p̄batū de errore, ut ista dicitur. Sedō principali fundō mouet ad ostendū, p̄batum esse de errore p̄ id, q̄ dicit Bal. in l. Imperator, circa. 8. col. ff. de sta. ho. in uerbo & fed nanq̄ unū instrū & c. ubi q̄rit, an p̄ unū instrū p̄bet error alterius, si sunt scripta manū eiusdem, & concludit, q̄ si unum continet plus, q̄ aliud, & illud plus potest probari & reduci ad minus, ut in summis, ualeat in minori summa, arg. l. item proferre. s. si plures. ff. de arbit. aut non pōt reduci, ut quia scriptura effe plenior, quam altera, ut quia continet plura capitula, & tunc pleniori scriptura scab. ut ar. l. si ita scriptū fuerit, Titius imō Scius. ff. de here. insti. & l. si quis ex argentiarij, s. si initium. ff. de eden. Sed ita est, q̄ no. imbreuiata, q̄ ultimo loco p̄ducta continet plura capitula in substantia, q̄ continet alia no. patet, q̄a nota imbreuiata continet renunciationem beneficiorum de duob. reis & fideiussoribus, q̄a non continet in alia nota, ergo illi hīc plura capitula standum,

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Liber Secundus Consil. Alexand.

narrata sunt, habet auctoritatem & p̄tatem prouidēdi uni cuique monasterio de priore, adeo q̄ p̄tās eligendi priorem suū non sp̄ctet ad unum quodq̄. monasteriū seu conuentū. In quo ut prima consideratione dicēdum non pertinet ad d. capitulum ḡnale, sed ad monasteriū, q̄ fer ad dīctas regulares ecclesias, maxime ex infrascriptis. ¶ Et primo, quia siue attendamus dispositionem iuris cōis, constat, q̄ electio prioris in ecclesia conuentuali, seu regulari, uel collegiata sp̄ciat ad conuentū, seu capulum, uel collegium, uel q̄. ult. c. congregatio. & de elect. c. 1. & c. cū terra. & de statu mona. c. 2. in fi. & plenē traditor in c. q̄. in gl. magna. de elect. in c. 6. Siue et attendamus concessiones apostolicas, p̄cipuē Gregorij XII. & Martini Quinti, in quibus apparet dīctā p̄tatem eligendi priorem fuisse cōcessam d. canonicis regularibus, modo sic, non p̄t per actum contrarium derogari libertati eligendi p̄latū, q̄ habent conuentuales ecclesie, ut probari uis in pallegato c. cum terra, ubi non ualet consuetudo, q̄ prouiso, uel electio sp̄ctans de iure cōi ad ecclesiā conuentualem debeat expediri per uia notationis, puta q̄ conuentus debeat nosse duas personas Patriarcha, uel Principi, & q̄ ad d. Patriarchā, uel Principem sp̄ctet irritare dīctā electionem, uel nominationem in totum, uel unam ex illis personis notatis eligere. Vñ dicit Ant. de But. per illū tex. non ualet statutū ecclesie, per q̄ disponitur, q̄ non possit prouidere ecclesie: nisi per uia notationis, uel posulationis: sic non per uia electionis: attēto q̄ ecclesia p̄t sibi tribus modis prouidere, uel per uia electionis, uel posulationis, uel notationis secundū q̄ legi. & no. in c. bonz. el. j. de postu. prel. ¶ Scdō: quia prior ḡnalis & capitulum ḡnale potest contra ius cōe, uel contra disposita & statuta a suo supremo superiore statuta condere circa ius eligendi, uel circa quēcumq̄ alia, dummodo tale statutum inferioris sit contra ius cōe, uel contra disposita a Romano Pont. sibi superiore, ut probatur in cle. ne Roman. in prin. de elec. & ibi late Pau. de Lazar. & hoc plures q̄stiones explicat & probat in c. q̄ super his. & in c. cū inferior. de maio. & obe. 11. dist. inferior. c. dilectus. de tēp. ord. in 1. formā. C. de offi. p̄f. p̄to. no. exp̄f. Io. And. in addi. Spe. in ti. de elec. in rub. in fi. & Old. in cons. 259. incip. impugna tur electio. ubi dōt, non posse ep̄m cum capitulo statuere, immutando ea q̄ sunt de iure cōi substantialem electionis, & est bonz. gl. cum dilecti. in uer. cōstitutum, de consue. bene faciunt. no. per gl. repu. singula. in c. fi. de hære. in 6. in uer. figura. & q̄ plenē tradunt per Hoff. & Io. And. in c. fi. de offi. ar. chipresby. & per Io. And. in c. fi. de appel. in 6. in nouel. & p̄ Fed. de Sen. cons. 17. incip. q̄ talis electio, in quoq̄ consō episcopalis ualeat &c. & Ant. de But. & Io. de Imo. in c. 1. de transla. pla. & in d. c. quid super his. & Pet. de Anc. in commo. c. canonū statuta. de cons. in 1. q̄. dū tractat, super quib. reb. statuta fieri possint, & legist. maxime Bal. in l. oēs populi. f. 5. col. fi. de iust. & iur. & Bal. f. nulli. C. de sen. & interlo. om. iura quib. locis & ferē ubiq̄; magis cōiter concludit, q̄ inferiores a Papa, uel Principe exceptis ciuitatibus, seu populis earū non possunt statuta condere contra ius cōe, ergo non possunt prior ḡnalis, & capm ḡnale statuere ut fecit. Tercio, quia interea q̄ facere potest capm ḡnale, quæ tradunt in c. in singulis. & in c. fi. de stat. mona. 18. dist. q̄. quidem non enumerat talis potestas statuendi ut supra. ¶ Quarto, quia licet per Romanum Pontificē fuerit data potestas, ut dī, Antonio presbytero Cardinali Bononiensē ep̄o, ut prouideret circa mutationē, correctionem, & diminutionem uel augmentum constitutionum d. ordinis, alias dictarum per tres commissarios apostolicos, & p̄fatus ep̄s Bonau. thoritate p̄dicta prouiderit & disposuerit, q̄ duas partes capituli ḡnalis adde, minuire constitutionibus p̄dictis q̄ b̄nēscuntque, easq̄; corrigere, mutare, & de nouo construere possent, put eis uisum fuerit expedire, tñ dīctā p̄tās corrigēdi non dēt extendi ad corrigēdi ea, q̄ erant specialiter a Romano Pontifice prouisa & decreta, uidelicet circa electionē prioris in ecclesijs p̄dictis, eligendi per d. canonicos regulares, quia generalis p̄tās statuendi data a Principe, nunquam extendit ad corrigenda statuta edita per ipsum Prin-

cipem, nisi hoc sp̄aliter exprimat, ut probat per tex. no. in l. si hoim. ff. man. per quem ita decidit Bar. in prima constitutione. C. in prin. vl. col. p̄ illum tex. in s. in quib. & ibi Bal. & no. Ang. in lex. imperfecto. C. de test. ¶ Quinto, quia p̄tās Papa p̄rafato ep̄o Bononiensē non uis, q̄ per eū potuerit trasferri & cōmitti d. cap. ḡnali, seu in alium transferri per ea q̄ dñi habentes p̄tatem statuta condendi non p̄t illam p̄tatem alij delegare, per l. 1. in prin. ff. de offi. eius cui manda. el. iuris. ¶ Sexto quia illud ḡnale mandatum datum ab ecclesijs regularib. priori suo & socio priori euntibus ad cap. generale non uis, q̄ sit tantē virtutis, ut illius generalis mandati vigore poterint irreuocabiler abdicare a dīctis ecclesijs suis eligendi priorem eis cōpetens & trasferre in dīctū cap. ḡnale: q̄ ḡnali concessionē non uenit, quod fiat gratis, uel donatio iuris q̄stuti, nisi sp̄aliter exprimat. L. contra iuris. s. fi. ff. de pal. filius. ff. de dona. l. creditor. s. l. uicius. man. c. 2. de dona. & ibi no. ¶ Septimo: quia licet Martinus Pontifex per suas literas dīctas ecclesias, seu monasteria, & priores cum oib. suis membris, iurib. bonis, & pertinentiis ac personas in dīctis monasterijs degentes dīctio cap. ḡnali in oib. deiecerit: tñ hoc non intelligitur fuisse derogatum iuri eligendi priorem cōpetenti dīctis canonicis: quia uidemus, q̄ oēs ecclesie de iure cōi sunt regulariter subiecte dicecāno. 10. q. 1. c. 1. 1. & 3. & c. q̄. oēs basilice. & tñ per hoc non intelligit, q̄ dicecāno habeat ius eligēdi priorem, seu p̄latum in ecclesijs regularibus, seu conuentualibus, d. cum terra. cum illis supra allegatis. Præterea cum Martinus in p̄dictis literis sp̄aliter confirmauit literas Gregorij duodecimi, in quibus concedebat ius eligendi priorem dīctis canonicis, nō est uerosimile q̄ per illam ḡnalem subiectionem ecclesiarum uoluerit incontinētē derogare illi facultati eligendi, quam in eisdem literis specialiter confirmauerat. l. vxorē. s. Felicissimo. ff. de leg. 3. l. sanctio legum. ff. de penis. & in regula. generi per speciem. lib. 6. facili. ad ea. ff. de cond. & dem. ¶ Octauo: quia quamuis per annos 50. uel 60. fuerit obseruatum q̄ ad libitum capituli ḡnalis fuerit p̄sumptum dīctis ecclesijs de priore, per hoc non pot dīci, q̄ capitulum ḡnale p̄scriptione, seu consuetudine q̄ fuerit istud ius eligendi: quia dīctæ prouisiones, quas retro actis t̄pibus fecit capitulum generale, processerunt ex eo, q̄ dīctæ conuentuales ecclesie eligebant suos priores & pegebant a capitulo ḡnali illud sibi dari, seu confirmari, quatenus capitulo ḡnali uisum esset, & ubi aliter uisum esset c. generali, dīctæ conuentuales ecclesie, & canonici oēm suā auctoritatē concedebant cap. ḡnali, offerendo se paratos recipere quemcumq̄; a c. destinatum, vñ non dēt extendi dīctā cōsuetudo alij, q̄ put seruata fuit. Et sic nō dēt extendi ad aliū casum dissimile. f. ut operet capitulum ḡnale nulla facta electione a dīctis ecclesijs conuentualibus, & oblonge p̄dicta possit de priore prouidere. l. cum ibi no. C. q̄ sit long. consue. & no. in l. de quib. ff. de leg. & in c. fi. de consue. & hoc facit: q̄ p̄statio longi t̄pis per se sola non obligat in posterum ad p̄standum. c. peruenit. de cens. l. si certis an. C. de pac. l. creditor. C. de usur. & plenē no. in l. cum de in rem uer. ff. de usur. & 18. q. 2. seruitiū. & maxime hoc p̄cedit in iure & libertate eligendi, in quo cōsuetudo contraria est reprobata. ut d. c. cū terra. uidebant. dīcti cōuentus satis eligere eligenda p̄dictos c. in quos uidebant cōpromittere, & p̄ eos ut cum promissarios eligere uelle, q̄ de iure fieri p̄t. c. quia p̄p. c. cū q̄. & c. in causis. c. cum dilectus. & c. cum in iure. de ele. c. post translationē in prin. de renun. ff. q̄ p̄scriptio illa, cum esset circa ea q̄ sunt contra ius cōe, requireret in titulum, uel saltem usum tanti t̄pis, cuius in contrarium memoria non extaret. c. 1. de p̄scr. in 6. plenē no. in c. cum ecclesia. de cā poss. ¶ Nonō, quia licet capitulum ḡnale per longissima t̄pa vigore auctoritatis sibi concessa a dīctō ep̄o Bononiensē commissario apostolico multa statuerit cōtra indulta apostolica, de quibus supra, & bona fide, putās hoc sibi licere, & ita semper seruatum fuerit, tamē tali usus non debet

[illegible]

ret ad caplum gñale, & q̄ non elegereñt priores per d. eccle-
sias conuentionales, fœ earum canonicos, dēt tale statum re-
nere, et dato q̄ diceremus hoc concernere iudiciū dīcō
rum canonicorum. ¶ Quarto probat, quia illa authoritas eli-
gendi priorem conuentionalem fuit concessa per Georgium
d. canonicis ad fauorem eorum, ut ostendit illud uerbo pos-
sint, nam dī in literis apostolicis, quod dīcī canonici pos-
sint quoties opportunum fuerit, tñ iuxta eorūde regularia
instituta canonicorum regulariū, idonēc fratrē et eiūsdē or-
11 dinis professōrē in priore eorum eligere, tñ uerbum pos-
sint, non importat necessitatem, sed solū uoluntariā pātem
conferre. l. non c. q. d. f. de iudi. l. pē. ff. de off. p̄. in l. 3.
c. de pig. & quilibet p̄t renūciare ei, q̄ in eius fauorem cō-
introducū. c. ad apostolicā c. c. constitutus, de regul. l. pē.
c. de pac. & constat q̄ Papa dīcā electionem noluit subie-
re dispositioni iuris cōis, ut patet p̄ illa uerba, iuxta eorūde
regularia instituta, & et quia uoluit priorem ipsū eligi ad
annum, & de iure cōi prior qui eligi t̄ contentu ē perpe-
tuus c. 2. de fia. mon. nisi ex causis ibi enumeratis ueniret
priuandus. ¶ Quinto probat, nō uerbo fert ex longa rei ex-
perientia compertum esse longē magis utile & expēdiē d.
ecclesijs, q̄ prouideat eis de priore per d. caplum gñale, quā
per uia electionis a canonicis celebrādā, fed ita est, q̄ licēt
alias platus cum caplo & alij a Principe inferiores habētes
aliq̄ pātem a iure statuendi non possint statuere contra ius
cōe, seu contra legem a superiore datā, ut dixi in secundo &
quarto ar. primā partis. Tñ fallit, q̄ subest aliqua iusta cā, q̄
uerosif, et mouere debuiffet superiore ad ita disponēdā,
ut probat ex in d. l. i. hōfem. ff. man. per quem hoc ēt uoluit
no. Bar. in l. oēs populi in v. col. de iudi. & in q̄d tanq̄ ualde
notabile & singulare sequit d. Abb. in c. ar. si clerici. s. de
adul. v. col. d. iudi. & i. c. dilecti. ultimo. d. ap. ubi hoc cor-
roborat, ut ibi p̄. Et bñ facit, q̄ no. doc. maxime l. o. de Imo.
12 in c. f. de tranfac. per illum tex. ubi uolunt, q̄ licēt legatus
de latere non possit committere cām agnosci & terminari
debere summariē, simplr, & sine strepitu, & figura iudicij:
cū fit contra ius cōe, ut no. gl. singulāri in p̄ralegato c. f. de
hereti. in 6. tñ legatus, ubi ex cā ibi alium fuit exire
debet, poterit committere contra ius cōe, sed cū esse cogno-
scendā summariē & sine figura iudicij, ut q̄m euidens status
13 rei ita iudicaret, per d. c. f. Bñ facit, q̄ no. Ant. de But. & Io.
de Imo. in c. 2. uestra, dum dicunt, q̄ ex causā p̄t plarus cum
consensu capituli statuere in p̄iudiciū inferiorum, uel
subiectionū, ubi alias causa non subsisteret non posset, &
retuli supra in tertio ar. secundæ partis. Ex his ergo inferē,
quore subiectionis ecclesiæ capitulo generali iuxta
litteras Martini, & et uigore dīcāe commissiōnis apostolicæ,
faciā episcopo Bononiensī, & per episcopum postea capitu-
lo gñali potest statui & prouideri p̄ capitulum gñale, et cī
ca dīcām facultatem eligēdi prius specialiter d. canonicis
concessām, quia si Papa notum habuiffet ex experientia lon-
gē magis utile & expēdiens ēt d. ecclesijs prouideri de
priore per d. capitulum generale, quam per electionem ca-
nonicorum, uerosif ita prouidiffet, cum ibi semper cordi
sit, & esse debeat, utilitati subditorum prouidere, & quando
ex experientia constat salubrius esse iām prouisionem an-
teā editā reuocare, uel i melius reformare, id facere dēt, ut
in c. de pben in s. & in c. 2. de conce. pben. eo. lib. & no. Io.
An. in addi. Spe. in d. de infr. d. s. compendioso in addi. q̄
incipit. dicit Io. de Deo & c. dum dicit, q̄ ubi necessitas, uel
utilitas alio quod suadet, credēdū est, Principem, qui ad sub-
ditorū utilitatem intendit, id fuisse cōf. flurum. l. ex fact.
in prin. ff. de uulg. & pup. l. tale. s. ff. de pac. ¶ Sexto per id
quod consuluī Bar. conf. l. 36. incip. Capitanus, ubi consul-
tus est, quid si commune & homines unius castrī in patrimo-
nio beati Petri erant, in quasi possessione eligendi si uo-
luerit q̄t uellet, & in ea quasi possessione steterat a rāo tē
14 pore citra, cuius initij memoria non extabat, t̄ quo casū ta-
lis possessio, & usus tanti epis hēt q̄o uim p̄uilegij c. super
quibūdam s. p̄terea de uerbo. signif. l. hoc iure. s. datus
aqua. ff. de aqua quoti. & aflu. l. i. in fin. cum l. sequ. in prin.
ff. de

Liber Secundus Consil. Alexand.

ff. de aqua plu. arcen. & capitaneus primonij fecit unā cōfō
nem, per q̄ statuit, q̄ nulla ciuitas, castrū, uel uilla eligeret
sibi in p̄tatem aliq̄ cōitatem sub certa p̄na, contingit, q̄
dictum castrum post dictam cōfōnem eligit sibi in p̄tatem
cōe Perusij, pp q̄ dictus capitaneus primonij condemnauit
dictos hoies castrū tanq̄ incidit in p̄nam dictæ cōfōnis,
consuluit, q̄ iuste condemnauit, & q̄ dictus capitaneus, q̄
tamen est de his magistratibus, qui non possunt contra ius
cōe statuere, poterit per d. statum auferre d. castrū sibi
subdito dictum ius eligendi modo p̄dicto, q̄ in hoc uerba
bat utilitas ecclesiæ, quia sic cōe Perusij, q̄d̄ em erat ma
gna potentia in partibus illis. assumebat officium potesta
rie illius castrū, capitaneus primonij nō poterat ita bñ, sicut
decebat pro ecclesia Romana exercere iurisdicōnem suam in
castrū illo, pro hoc adducit. c. primum. de loca. cum ibi nō. &
id q̄d̄ h̄r in c. 2. de maio. & obe. cum alijs ibi allegatis per
eum. si ergo melius & utilius regunt & gubernant d. ecclesiæ
per prouisionem prioris, q̄ facit capulum gñale, nō est incon
ueniens, q̄d̄ detrahatur iuri eligendi prius dictis canonicis
competit, & tanto magis cum processerit de uoluntate ca
nonicorum, uel habentium mandatum ab eis, ut dixi supra
15 in tertio argo secundæ partis. ¶ Septimo probat, quia da
to q̄d̄ inferior a Papa uel Principe non possit statuere & di
sponere contra ius cōe, ut supra dictum est, tñ bñ dēt posse
distingueri ius cōe, uel legem superioris, per id q̄d̄ h̄r in c.
cum effes. & in c. relatum. l. 1. de testa. & in c. iuxta in eccle
siarum. cum ibi nō. per Inn. & alios de consi. & nō in l. fi. c.
si contra ius uel uti. pub. & l. si. commu. p̄d. ubi h̄r, q̄d̄ li
cēt lex postposita non possit tollere ius diuinum, tñ hoc nō est
uerum in totum, sed bñ pōt illud distinguere. Unde licet de
iure diuino sufficiat duo testes, q̄ in ore duorum uel triū
stat omne uerbum, in c. in of. de testi. c. nouit. de iudi. tñ pōt
lex postposita disponere, q̄ in aliquib. casib. requirant plures,
in testi. si unus. & l. hac consulti. si. C. de testi. & s̄l̄r qñ
que pōt lex postposita permittere ex cā in certo casu homici
diū licet sit prohibitū de iure diuino. l. 3. s. si. de fca. & in
proposito nō. do. in d. c. q̄ in ecclesiis. & legitia, in l. oēs
populi. in 3. q. princ. cum suis concor. & in proposito nostro
satis est de mente H. off. & lo. And. in c. si. de offi. archiep
s. & expressē uoluit lo. Cal. cons. 22. sub ti. de consi. Ergo i
proposito, si per capitulum generale est statutum, q̄ electio,
seu prouisio prioris conuenientis spectet ad capitulum gñale
he, hoc non est in totum tollere indultum Romani Pontifi
cis, quia ēt in dicta prouisione faciendi interueniunt cano
nici cuiuscunq̄ ecclesiæ, seu habentes mandatum ab eis, &
omnes d. canonici sunt sub uno capite, & sub una congrega
tione esse dicuntur, ut inquit Ant. de But. in c. in p̄sentia,
in pen. & ult. col. de proba. & de sc̄ paret. imo d. capitulum
generale dicitur prouidere de priore dictis ecclesijs de uo
luntate dictorum canonicorum omnium dictarum ecclesia
rum, qui dictæ constitutioni conseruerunt, unde satis dicunt
d. canonici eligere, ex quo per alium faciunt & eligunt.
c. scriptum. de elect. ¶ Octauo confirmat per id, quod uoluit
gl. nō. in cle. ut hi qui. de eta. & quali. in gl. i. q̄ uult, q̄ quan
uis simpliciter ante dispositionē illius elem. esset inductum
simpliciter de iure, q̄ ad canonicos spectaret electio, & ideo
fue esset in sacris, siue non, poterat dare uocem, tñ uole
bant constitutiones episcoporum statuentium, q̄ nullus pos
set dare uocem in electione, nisi esset in sacris, ut declarādo
illam gl. dixit notabiliter lo. de Imo. in c. ex tua. de cleri. nō
refl. inter dū cōstitutio episcopi, seu alterius inferioris a prin
cipe non habentis p̄tatem statuendi cōtra ius commune di
sponit contra ius commune in eo, q̄ expressē ius commune
disponit, & tunc non ualet, & ita intelligit s̄m eum id
quod nō. lo. And. in addi. Spec. in ri. de ele. in rub. interdum
cōstitutio episcopi disponit contra ius commune, sed tñ
non in eo, quod sit expressē statuendi a iure, & tūc si alias
in se sit rationalis, uidetur q̄ ualet, ita procedit id, quod
nō. gl. in d. cle. ut hi qui. nam simpliciter erat dispositum in
iure, quod ad canonicos spectaret electio, ideo tūc ualet
cōstitutio episcopi disponens, q̄ canonici non possent dare uo

cem in eligendo, nisi sint in sacris, ex quo sint rationalis,
& censet esse quoddammodo prater ius suum limitatio ius
cōtineretur sub regula iure cōi introducta, per hoc et allego
16 mat. q̄ ubi uoluit facilius posse fieri limitatio ius cōe,
q̄ tollere ip̄m ius cōe. unde in proposito licet Ro. Pontifex
per suas litteras idderet, q̄ canonici p̄dicti possent cōtra
uales priores eligere, licet postea de uoluntate dictorum ca
nonicorum statueret, q̄ dicta electio, uel prouisio expediri
per capitulum gñale dictorum canonicorum, hoc nō est di
sponere, & facere contra id, quod sit specificē dispositū per
legem, uel indultum superioris, qui saltē specialiter hoc nō
prohibuit, ut patet ex p̄missis. ¶ Nono probatur per id
quod notabiliter inquit Fede. de Sc̄ in consi. 7. incl. q̄d̄ ta
lis, nunquid constituitio, & c. ubi respondendo ad quintum
17 argm̄ t̄ dicit, q̄ iura uolentia, q̄ inferior a Principe nō pos
sit contra ius cōe statuere, intelligitur, nisi statueret in ca
su, quo reperiret expressē a iure esse approbatam cōsue
tudinē in illo casu introductam contra ius cōe, allegat. c. ex
parte. el. 3. de uerbo. signifi. iundo. c. certificari. de sep. Sed
ita est, q̄ a iure est approbata consuetudo, per quam contra
ius cōe esset introductū, q̄ ius eligendi q̄d̄ de iure cōi com
petit ecclesiæ conuenientis, spectaret ad aliu, puta ad proxi
mū superiorē, text. est quem ibi intelligit lo. And. & alij pos
eum in c. 2. de res. ibi in integ. bene facit text. in c. ea noscitur.
de his q̄ fia. pla. & in c. cum ecclesia Vulturana. de ele. & ita
erat olim: not. gl. in c. quamequam. in gl. magna. de ele. in 6.
18 ergo in tali dēt ualere constitutio contra ius cōe. ¶ Deci
mo per id q̄d̄ nō. Innocen. & Ioan. And. in c. constitutus, de
elect. ubi uoluit, q̄ licet canonici non possint concedere pa
petuū, seu indeterminatū ius eligendi sub noie proprio, q̄
non sit in ecclesia ipsa, ut ibi h̄r, tñ bene pōt concedi alteri
sub noie proprio: sed sub noie dignitatis, uel collegii, arg.
c. scriptum. eo. tit. & c. cum ecclesia. de cā pos. sicut in simili
distinguitur in c. consultationib. de do. dubium tñ facit, q̄d̄
nota Composit. in d. c. constitutus, quem ibi moderni sequi
tur, de cuius mente est, q̄ qñ canonici transferunt tale ius
eligendi in alium, si talis translatio est perpetua: & sic non
pro vna electione tñ, & tunc requiritur illa solemnitas, q̄ re
quiritur in alienatione rerum ecclesiæ iuxta id, quod h̄r. in
q. 2. abbatib. & 17. q. 4. c. in uenditionib. & sic uult, q̄ de
beat interuenire autoritas epi, si pro ecclesia esset subie
cta, uel ubi nō esset subiecta epi, deberet interuenire aucto
ritas illius superioris, cui esset subiecta, uel Papa. cap. autho
ritate. cum gl. de priuile. in 6. no. gl. in cle. i. in uerbo, proprii.
de reb. eccl. non aliena. & gl. 1. 4. dist. nulla. not. do. in c. 2. de
transac. & non v̄ hoc casu sufficere autoritas capituli gñ
alis, postquam tractabatur de transferendo in ip̄m c. gñale
dictum ius eligendi, seu prouidendi: per id q̄d̄ h̄r in cle. i. in
fide reb. eccl. non alie. Sed ubi concedere alteri ius eligē
di pro una uice tñ, & talis concessio fieret ecclesia uacante
pro electione futuri p̄lati: tunc hoc fieri pōt, nec requirit
sollemnitas requiritur in alienationib. rerum uel iurium eccle
siæ pp modicitatem p̄iudicij iuxta nō. in c. 2. de his q̄ sunt
ad p̄la. s̄m q̄ est de mente Compo. in p̄al. c. constitutus.
pp hoc pro illa parte uidentur esse tutiora fundamenta illa
superius adducta, ex quibus dictum est, q̄ capitulum gñale
potuit per uiam statuti h̄c disponere attempta cōstitutio
interdum concessa dicto Capitulo generali per dictum commu
nitarum apostolicum circa correctionem & emendationē dic
tarum constitutionū, in quibus continebat, q̄ dicti canonici
eligerent priorem conuenientis: & attento q̄ ad dictā cō
stitutionem processit prior generalis, & c. generale cum consensa
dictarum ecclesiarum, seu agentium pro eis, ut plenius in
19 pra. deduxi. ¶ Et de commissione facta circa p̄dicta p̄fata
Cardinali c. per Papam statum in uicinis diebus Cardinalis
affirmantis sibi uicē uocis oraculo misse consilium, s̄m eum
de cōsuetudine seruata, ut inquit & p̄bat Capus allegatio
33. incl. an frater minor & c. allegat. nō. p. lo. An. in c. collatio
tus. de appel. & dicit, q̄ ita se h̄r stylus, qui cum est frater
uocatur,

mandos, ca. q. gravi. de crisal. & pro hoc est allegat no. p. Inn. in c. c. in omnia de privileg. & alia de quibus ibi per eum. id est et di. c. in l. de Imo. in c. super his. de fide instr. & i. c. de proba. c. ubi est per alios. Ex his apparet articulum istum non esse abfq. dubitatione, tñ per aliqua ex his, q. adducta sunt pro hac secunda parte, puto virtute d. consuetionis fieri potuisse, q. d. potestas providendi de priore dictarum ecclesiarum spectat ad capitulum gñale. Et ad allegata in contrariu satis apparet rñso ex pmissis, ad q. specialius rñdeo. ¶ Et in primis non obid, qd hñ in d. c. cum terra, quia qm ibi rñdent do. dico, q. per contrariam dispñonem & consuetudinem pñt tollere transferri ius eligendi in alium, & auferri canonicis, non probauit supra in nono argumeto secundæ partis, & et in tertio arg. cñ seq. & ratio, pp q. in casu dicti c. cum terra, non malebat illa consuetudo, erat, quia per eā non transferrebatur notaliter ius eligendi: imo remanebat apud canonicos, sed consuetudo disponebat, q. facta electione per canonicos effectus electionis pendeat a potestate alterius, certe tunc nō malebatur consuetudo, quia censet repugnare substantia electioni, tñ actus electionis, ut ordinat a libero arbitrio eligētis, de esse liber respectu cñctus & finis, qd quidē non est, qñ penderet a potestate alterius. Non ob. fm argu. s. q. inferior a principe non pñt statuere contra legem sui superioris, seu contra ius cōe. quia ad hoc fuit pluribus modis rñsum in tertio, quinto, sexto, septimo, & octauo argumētis secundæ partis, per q. est et pariter rñsum ad quartum arg. ¶ Non ob id, qd hñ in c. in singulis. de sta. mona. quia dico, q. imo ut probari ualere quodlibet statum factu circa reformationem ordinis in illo gñali capitulo. Non ob. quintum arg. dñ dicebat, q. ille commissarius apostolicus non potuit fidei auctoritatem transferre in d. c. gñale, per no. per Bar. i. d. Loes populi. Rñdeo, q. Bar. non loquit in delegato principi, sed loquit in ordinarijs, qui de iure ciuili nō possunt delegare, q. q. sunt meri uel mixti imperij, sed delegatus principis pñt bñ subdelegare ea, q. sunt meri, uel mixti imperij. I. q. ibi est ibi est reputata sing. C. qui pro sua iuriſd. & ibi hoc se quid Bar. Bal. & Ang. idem et tenet Guil. de Cuz. And. de Pis. Bar. Bal. in l. j. ff. de offi. eius cui man. est iuri. & Guil. de Cuz. Bal. in l. Imperium ff. de iurisd. omni. iudi. probat in c. uenerabili. de offi. dele. & ibi hoc tenet Io. de Imo. do. Abb. & ita et tenet Io. de Imo. in ca. q. sedes. de offi. ordin. & Dom. Abb. in cap. fin. de offi. delega. per illum text. & ita et tenet Do. Cardi. Floren. in c. in archiepiscopatu. de rapto. Et hoc maxime uerum est de iure canonico, q. in hac materia seruā dñ est c. cleri. de iudi. & in anth. de sanc. epis. s. si aut eccle-
21 siastica cñ seq. q. nā de iure canonico fm cōem opi. cāz meri & mixti imperij possunt delegari, ut d. cñ archiepisco patu. in c. pe. de rest. in inte. 23. q. 4. illud. & no. gl. & doc. in d. c. q. sedes, & in cle. j. de offi. deleg. cum simi. Præterea Pa pa comisit do. Cardinali, vt super pñctis prouideret: & ipse pñdit, q. capitulu gñale possit derogare dictis consuetio nib. vñ satis est exequutus cōmissionem Papæ. Ad sextum arg. dñ dicebat, q. in gñali mandato non uenit, q. fuit gñali, uel donatio iuris iā qñti. Rñdeo, q. istud f. fallit, qñ dantes mandatū habebat noticiam, & q. tractabat, q. fieret gratia, seu donatio est iuris iam quæſita ita no. Io. And. Ant. de But. & Io. de Imo. in c. in causis. de elec. super gl. in uerbo cñ non esset res integra, arg. l. j. defensor. s. j. ff. de interro. ad. & inſti. de inuti. illi. s. pñerea. sed ita est, ut uerbo fert, q. canonici in suis ecclesijs cōuentualib. habuerunt noticiā, q. tractabat de transferendo dictu ius in capitulu gñale, p ea q. fuerant tractata in aliquo ex dictis capitulis gñalibus, ergo & c. Nec obſt. dñi septimū dicebat, q. per literas Martini non intelligebatur derogatum dicto iuri eligendi com petenti dictis canonicis, quauis subiecerit dictas ecclesias in omnibus capitulo generali, quia respondeo, q. dato, q. p literas Martini non intelligatur fuisse derogatum dicto iuri eligendi, tñ bene intelligitur esse derogatum legitimē p dictam consuetudinem capituli gñalis concurrentib. his, de quibus supra. & eodem modo rñdeo ad octauum & nonum arg. ¶ Non ob id dicebat in decimo arg. q. uigore man

Lib. II. Consil. Alex.

dati d. priori & socio non poterat dici potuisse trāsferri potestatem eligendi in definitiones capituli gñalis, qui erant incerti, quia rñdeo, q. in contrariu id text. in d. c. in causis. de electio. & in c. i. s. licet. de procu. in 6. & ibi gl. in uerbo certa persona, rñdet ad allegata in contrarium. Non ob. dñ postremo allegabatur id, qd no. Archi. 6. i. dist. c. iudi. cum simi. quia rñdeo, & Archi. loquit, qñ capitulum uolebat pro una uice tantum transferre ius eligendi in archiepiscopum, nam hoc facere nō pñt sub illa cōditione, si episcopus iam electus renunciabit electioni, uel succumbit in ea electioni: nis: q. ad hoc ut possit tale ius eligendi pro una uice tantum trāsferri, requirit, q. talis translatio fiat uacatē ecclesia, ut i d. c. bona. l. i. victimo. de elec. & hoc ne det occasio uacaturis. c. constitutus. & c. ex tenore. de conceſ. pñben. nos aut tractamus de transferendo ius eligendi pro toto tpe. Ad cautē tñ & ad omne dubium funditus euellendum satis commendabile vñ curare, q. summus Pontifex narratis ei illis, de quibus in themate, dictam consuetudinem confirmet, præſertim cum de interpretatione mentis Papæ satis agi uideat, ut ex premisiorum inspectione satis euidenter liquere potest, Alexand. Paduz iura ciuilia ordinari legens.

ADDITIONES.

- * Pontifice, Quod nullus inferior magistratus statuere possit contra legem, tenet Alexand. per eandem auctoritates in l. j. col. 2. ff. quod quisque iuris. Natta.
- a ¶ Sufficit, fa. Soci. consil. 94. col. fin. lib. j.
- * Conſeſſione, ¶ Non uenit in generali mandato, ut fiat gratia, uel donatio de quo per Alexand. & alios in l. pactum curatoris. C. de pact. limit. ut infra per Alexand. col. fin. Natta.
- b ¶ Conſuetas supra consil. 27. dicendum, ut dixi supra eo. consil. 28.
- * Incerti, ¶ Vide Alex. infra col. fin. ubi tenet oppositum, & de illis tradit Bar. in l. quidam relegatus. ff. de reb. dub. Natta.
- * Io. And. ¶ Sequitur Match. Affib. deci. 340. quia non exceditur finis mādari, ubi necessitas, uel utilitas suadet. Natta.
- c ¶ Cardinali. Calde. consil. 2. de offi. lega. Egid. Bella. deciso. Tholo. q. 463. Cor. consil. 15. §. in fin. lib. 1. Roma. consil. 387. glo. prag. de suble. cl. licens. vers. quibuscumque. Ia. l. necis in princip. colum. 2. de acqui. h. g. redi. late consil. 108. li. 1. Alcia. tract. prapsum. regul. j. pñsum. 48. nu. 3.
- * Vide latē Fel. in c. cum in iure. col. 2. extra de offi. delegat. Natta.

CONSILIUM CVII.

Repetat omnia ferē quæ supra cod. lib. consil. 1. & consil. 2. paucis additis, breuius habetur infra libro 6. consil. 8. ubi uideas.

SVMMA RIVM.

- 2 Aqua ingreſſa fundum priuati est eius præſſia.
- 4 Seruitus aquæ dñctus quanto tempore acquiritur.
- 7 Testium dicta contra producendam interpretantur.
- 10 Negatiua quomodo probanda.
- 13 Indefinita in reſſibus non equipollet uniuerſali.
- 15 Vsum probare non ſufficit, niſi probatur, quod ex causa & titulo allegatis.

CONSILIUM CVIII.

IN causa & lite uerrente inter dños & pñfiores molen dinorum conſtructorum super canali in territorio ciuitatis Imolæ agētes, & Gentilē, de Brochardis & quosdā alios habentes fornacē, & alia ædificia iuxta d. canale se defendētes. Mihi vt partes dñi iudicantis oīno esse in pronūciat do non competere dictis res conuentus, nec alicui eorum ius extrahendi aquas de d. canali per conductus, aut clauicas, seu ducias ad fornaces seu apothecas eorū & in eodem nando d. reos conuentos & dictum eorum procuratorem ad deſiſtendum bñ inquisitione & turbatione hædenu facta circa dictam extractionem aquæ canalīs, & in conſequentiam ad claudendos conductus, clauicas, seu ducias, maxime ex infrascriptis. ¶ Et in primis præſuppono, quod canale, per quod ducitur aqua ad ipsa molendina, non dicitur esse publicum fed priuatum, ut latē probat Bar. in re. p. l. quominus. in r. 2. q. ff. de flu. & in suo tractatu alluuiōnis, & in tracta. de alueis, maxime per l. 1. s. amnium. & s. si fossa. cum ibi no. ff. de flu. & ideo dicit Bar. in d. l. 2. quæſt. q. M quis

Libri Secundus Consil. Alexand.

quis non pōt ex canali, qđ a iure formula appellat, ducere
 aq ad suum molendinum, quis nil noceat dño alterius supe
 rioris molendini, ad quem pertinebat d. canale, ut quia post
 q exiuit de superiore molendino, vel ite am ducere ad quod
 dā suum molendinum ex d. canali, per l. in cōcedendo. ff. de
 aqua plu. ar. en. ita ēt voluit in effectū Bal. i. c. cum oīs in g.
 col. de consti. & ibi dicit qđ postquam incipit aqua ibi de
 currere per locū priuātū, aqua ēt effectū illius priuati. a. l. j. &
 fin. de flu. & iō ille ad quem spectat ille locus priuatus, p̄t de
 illa aqua facere velle suum ēt aliter per quandā consequē
 tiā noceat, alleg. a. l. Proculus. ff. de dāno infect. ¶ Hoc p̄p̄
 positio, fundata est intentio agentū, quare probationes sunt
 partim p̄ instia, partim per testes & quationes partis aduer
 se, q̄ ad agētes spectant molēdinā p̄dictā, & canale, & aque
 ductus & constat per instia emptiōnem factā per Michaēle
 Mercati, qui emit aqua ex d. molēdinis cum canali & aque
 ductu & ei successit Mercatus eius filius & postea Antonius
 & Albertus filij d. Mercati, & d. Ant. successerunt Astorgius
 & fratres filij d. Antonij, ut patet ēt ex positionib. aduerſa
 riorum & ex attestacionib. vtriusque partis. probatum est p̄
 testes vtriusque partis, qđ Aldroādinus & successiue Guido
 eius filius ut hīs & successiue Camilla uxor mea Agilia, &
 hāres d. Guidonis habuerūt & possederunt, ac de p̄senti
 vxor mea possidet molendinū positum in villa Silicis cum
 aqueductu & canali: & ita ēt probatum de molendino per
 tinentie ad monasterium s. Mariae, & sic de nōnullis alijs. Et
 dato qđ de oib. non esse probatū, satis est qđ de aliquo seu
 ex aliquib. de dictis agentib. aut alicuius eorum iure esset
 probatū: qđ unusquisq. in solutū p̄ impedimento sibi dato
 agere p̄t. loci corp. ff. si ser. ven. l. hīdes. s. an. ca. ff. de ser. ff. si
 data ēt intentio agentium ex regula q̄ habet, qđ omnis res
 p̄sumit libera, nisi appareat de seruitute. l. altius, & l. si in
 adibus. C. de seruitutib. & iō quantum ad viciōrium parum
 aut nihil prodesset reis conuentis probare vsum aqueductus,
 nisi probauerint sufficienter de acquisitione, seu de
 p̄scriptione seruitutis. ut no. gl. & docto. in l. i. si. s. sed si
 querat. ff. si ser. ven. & in l. si prius. ff. de no. ope. nun. Funda
 ta est ēt iurēto agētium ex dispōne statuti positi sub ru.
 che nēssimo facia p̄tate supra el canale. Et sub rub. chel ca
 nale del comun de Imola de essere mātenuo. ubi cautū est,
 qđ in nulla parte d. canalis possit fieri aliqđ adificium im
 pediens cursum aquę d. canalis: si factū sit, debeat amo
 ueri, & qđ aqua d. canalis debeat liberē decurrere. ¶ Nunc so
 lum est videndū, an ex his qđ probata sunt p̄ parte reorum
 appareat cōpetere vllā exceptionē vel defensionē reis con
 uentis. Et dico qđ nō: nā pars aduerſa iure tenet conat ex iure
 seruitutis saltem p̄scripta, & ad hoc probandū sunt indu
 cti 16. testes & ostensio, qđ illi 16. testes nō probāt necessaria
 ad d. exceptionē fundādā, statib. firma conclusio, qđ dēnt cō
 demnari. Et ad istud ostendendum p̄suppono, qđ ista p̄taten
 sa seruitus ēt seruitus aque ducendę p̄ d. clauiculis, & cōdu
 ctus qđ appellat seruitus habens cām cōtinuā, si factū homi
 nis ad eius seruitutis vsum non requiratur: secus si factū ho
 minis requirit. l. i. c. ubi gl. & ibi Bar. & alij. C. de seru. l. for
 mē. ff. de ser. vr. p̄t. Et ad istā p̄scriptionē inchoandā & per
 ficiendā requirit, qđ p̄scribens fuerit in quasi possessione ser
 uitutis, si interueniente scientia & patientia illius, cōtra quē
 p̄scribebat, cū vñ saltē longis t̄pis 10. anno. continuatū inter
 p̄sentes, & 20. inter abentes ac bona fide, si seruitus ha
 bebat cām cōtinuā: secus si non habebat cām continuam, qđ
 tunc requirit vñ t̄ti t̄pis, cuius in cōtrarium memoria nō
 existat, ut legi. & no. in d. l. 2. & in l. si quis diuturno. cum gl.
 ff. si ser. ven. & in l. si. ff. quemadmo. seru. am. ut. l. hoc iure.
 s. ductus aquę. ff. de aqua quoti. & alij. l. seruitutis. ultima.
 in prin. ff. de seru. l. si. cum l. seq. in prin. ff. de aqua plu. ar.
 & no. in l. 1. s. 2. ff. de i. i. actiō. p̄t. ubi per Bar. & not. doc. i.
 c. 2. de testi. i. integ. & in c. bonę. el. 2. de postu. p̄t. a. cū sim.
 Vnde videmus, qđ ubique; appareat, qđ quis incepisset p̄
 scribere seruitutem habentem cām cōtinuā, ut quia scien
 te & patiente aduersario cepit uti iure dīctę seruitutis &
 ante cōpletā p̄scriptionē iurit sibi contradicium & p̄

stitutum impedimentū utendi, seu non p̄sistentia patientia t̄te
 di interrumpit p̄scriptionē, ut probat d. l. 2. & ibi not. C. de
 ult. col. eo. ut in verbo, qđo qualiter interrumpit p̄scriptionē
 incorporeali, & Ang. in l. cū notissimis. s. ino. C. de p̄scri.
 30. ann. qđ non n. datur quasi possessio incorporeali sine pa
 tientia aduersarij. l. quoties. l. 1. & l. pen. & ibi not. de ser.
 & no. in alijs locis sup. alleg. Istis f. p̄p̄positis ostendo, qđ
 non ēt probata intentio reorū: nā Brocardus primus testis
 nihil probat: nā ipse examinatus super decimo capitulo, &
 seq. solū p̄bat de usu 10. ann. consideratis verbis. ead. qđ ip
 se se refert, qđ 10. anni, de quib. ipse testificatur, nō esse
 cōpleti aut productionē dictorū capitulorū, & istud nō suffi
 cit, quare oportebat, qđ deponeret de decē ann. cōp̄tis an
 litē motā,imore litis, & ibi no. doc. C. de rei ued. & in l. nec
 bona. C. de p̄fere. lon. t̄p. & ibi Bar. & d. l. 2. C. de ser. ff. ibi
 concludit Bar. in f. & Ang. post gl. ibi. & i. casu nō p̄scriptionē
 interrumpit per solā citationē. Et licet ipse testis subiūget,
 qđ ēt ipse testis a 30. an. & citra, quib. ipse fecit laborari ad
 fornacē continuē per d. t̄ps t̄pe opportuno, acceperit aquā
 de d. canali, tñ ipse nō deponit limitatē de qua fornacē la
 quat, & sic nō apparet cui fornaci p̄ usum sui acquiescit istī
 6 seruitutē, & nā seruitus aqueductus ēt seruitus p̄dialis, qđ
 debet rei. l. i. qui aliena. s. si. & ibi no. ff. de neg. ge. l. i. ff. de ser.
 & sic p̄batio sua in hoc casu obscura & dubia non releuat.
 Pōponis scribit in frumentū. s. si. ff. de rei uen. c. in p̄senta
 tia. de p̄ba. Præterea iste testis dicit, qđ ipse accepit aq̄ per
 d. t̄ps 30. ann. opportuno, & sic nō deponit, qđ aqua per se
 fluxerit, & sic cōsequēs nō ēt deponere de ipso seruitutis
 hīs cām cōtinuā, & iō esset necessariū p̄bare de ipso tanti
 t̄pis, cuius in contrariū memoria nō extaret. Cōsidero ēt, qđ
 iste testis interrogatus de t̄pe r̄ndit, ut sup. sed illa verba p̄t
 7 intelligi de 30. & decem annis: qđ qđ verba testis p̄nt dī
 pliciter intelligi, p̄ dēnt interpretari cōtra p̄ducentē, fall.
 c. in p̄senta. no. Bar. & alij in l. inter stipulat. s. 1. de verb.
 obl. & in l. si quis intentione. ff. de indi. & postro ēt qđ po
 ssumet contenta in c. esse uera per t̄ps 30. an. nō sufficeret, qđ
 in c. dī, qđ exercentes fornaces & hīntes clauiculis ad haurien
 dum aquā de d. canali & hīntes ductus & hīntes conductus p̄
 exercitijs conficiendis, & exercendis acceperunt de aqua d.
 canalis p̄ suis exercitijs nā ex eo, qđ in c. dī acceperunt a
 quā, potius sonāt uerba capli, qđ interueniente factio & ope
 re ip̄orum accepta fuerit aqua, nō saltē pegari non pōt, qđ
 uerba capli de necessitate non concludūt in seruitute hīntē
 cām cōtinuā: p̄ hoc n. dēt de necessitate concludere l. neq.
 natales. C. de p̄ba. non hoc. Cui cognā. Circa d. Petri de
 Pagatio nō insisto, qđ iste testis nullo mō deponit de usu suo
 ēt 10. ann. completorum an litem motā, & ēt si diceret, qđ u
 sus est per t̄ps 10. an. & ultra, ut no. Bar. i. l. Celsus in ult. col.
 ff. de usufr. lac. de But. in lab. hostib. s. si. qđ simp. ff. qđ ubi
 cau. mo. Cal. Ant. de But. Io. de Imo. ita cōter tenent in c.
 litera. de dila. bene faciunt no. per Bar. in l. cum futi. ff. de
 in litem iur. cum si. l. itē non allegatur, & p̄bauerūt de bona
 8 fide utentium, put requirit, ut dist. est sup. qđ Præterea iste
 testis ēt de agnatione Gentilis de Brocardis, qđ est reus co
 uentus, & sic non ēt integer testis, ut no. Bar. in l. ad monen
 di. 11. col. de iureiu. & in l. aut affirmare. ff. de procur. & in l.
 qui testamento. s. 1. ff. de testa. per no. in l. etiam matris. ff. de
 proba. cum simi. Vltimō respondeo, qđ per testes agentium
 est probatum, qđ domini & possessores molendinorum sem
 per contradixerunt, & claudi ac deuastari fecerunt damnas
 & conductus p̄dictos: & ēt per scripturam publicam pro
 ductā in processu in fo. 26. appareat, qđ Abbas sanctę Marię,
 & Mercatus domini molendinorum conuēti sunt cum do
 mino Locumtenente & Potestate, qui fecit fieri p̄ceptum
 per quod interrupta ēt p̄scriptionē, ut dixi supra allegādō
 doctrinā Bar. & alios in l. 2. C. de seru. Secundus testis etiā
 non probat quia deponit de usu a 30. annis citra, p̄ quā uer
 ba ipse testis non dī probare de usu etiam 10. anno. conti
 9 nuorum: quia quia illa dīctio, citra, placita a teste sine copula, &
 uerificatur etiam in usu facto per unam diem tantū, qua
 docunque

docuunt. l. r. s. q. ar. & ibi Bar. ff. de aqu. quoti. & xlii. & not. Bar. in d. l. Celsus. in ult. col. & doct. in c. licet cam. de proba. Præterea non deponit de usu feruitutis pacietib. d. dnis. & possessorib. molendinorū & canalis, put requirit, ut dixi su prædictum deponit, q̄ uidit illos de fornacib. accipere aquā per conductus, & sic non deponit necessario & claudenter de usu feruitutis hñcis cam. continuam. Nam pōt esse, q̄ nisi d. clauicæ aperiant, non poterat per eas fluere aqua, ut puto in in factio uerū, & sic pōt optimē contingere, q̄ requirit fa. d. hñcis, sin aperiendo d. clauicæ ad hoc, ut aqua fluere pos. sit. Hoc. vñ dicere Vedius oñaus testis reorum super in terrogatorijs 17. capituli, dum dicit, q̄ illi de fornacib. q̄ tenebant tandiū apertos conductus, q̄ oportebat molē diarios accedere ad claudēdū. Item pbat Jacob. Masij. i. r. testis reorum super interrogatorijs, dum dicit, q̄ conducen tes dictā aquam non accipiebant de ea dieb. continuis: sed per intervalla, q̄nque sex dierum, q̄nque quatuor, fm contin gentiam exercitij. Idem probat Bar. Sagelli decimus testis, dum dicit, q̄ illi de fornacib. accipiebant aquam tpe noctis de canali, & Brocardus de Brocardis, & plures alii testes reorum, dum dñt, q̄ ibi illi de fornacib. accipiebant aquam tpe noctis eis opportuno pro suis necessitatibus: & sic patet, q̄ oī tpe non fuebant per clauicæ, sed q̄ tenent clauicæ apertas: tpe eis opportuno. Constat ēt, q̄ posito, q̄ deposuisset de 30. annis continuis, non noceret ecclesiæ & monasterio S. Marie, aduersus q̄ de iure cōi requiritur præscript. 40. anno. ut l. quas actiones. C. de sacro. ecc. Puto ēt, q̄ dicta ecclesiā habebat a sede apostolica priuilegium præscriptio nis centum annorum, & ita apparet ex priuilegio Urbani productū in cā. Præterea non deponit de bona fide utentiū, q̄ sciebant, aut scire debebant q̄libet rem esse liberam, ut est dictum, & sic alio non probato non pñt dicere, se bona fide scisse. l. si furt. s. r. & l. nūq̄ in prin. ff. de usur. Denique ob illud, q̄ dixi circa præcedentem testem, quia posito q̄ hñcis septa præscriptio fuit interrupta eo modo, quo supra dixi. Tertius testis non probat, primō: quia quō ad Petrum de Barigana non probat de usu ro. annis. completorum ante testem motum. Quinimo quia dicit, q̄ uidit tenentes d. for naces accipere aquam de dicto canali a tempore 30. anno rum & citra, & sic non deponit de usu feruitutis habentis cam. continuā & sic requirebatur usus tanti tps cuius in cō trarium memoria non existat. Præterea interrogatus in cau salsic non reddit cam. aut rñcm aliquam per quam appa ret ipsum testem scire, q̄ rei conuentui usi sunt iure feruitutis patientib. dnis & possessorib. molendinorum, ergo non probat per no. in l. solam. C. de testi. per. Inno. in c. cum cam, quæ inter archie. cum si de testa. Et licet dicat iste testis, q̄ non audiuit, neque uidit de uasari dictos conductos per do minos molendinorum, tamen per hoc non est probata ne gatiua, s̄q̄ domini molendinorum non contraxerint, seu quia patientiam non præstiterint: q̄ quia ad hoc est negatiua hu iusmodi sit probata, oporteret, q̄ a teste esset coarctata loco & breui tempore, & q̄ ipse diceret, q̄ non potuisset denega ri dicta patientia, quia ipse uidisset, seu sciuisset assignando de eo bonam & concludentem rationem, ut notat Jac. Burr. Cy. Bal. in l. actor. C. de proba. & Io. And. in c. bonæ memo riæ. l. 2. de electio. glo. & doc. in l. Pantionis. s. rei peruel lionis. ff. de acq. hered. & glo. & Ang. in s. hinc nobis. in au thent. de heredi. & fal. & notat Dyn. & Bart. in l. i. s. 2. post gl. ff. de iur. actūque priua. ¶ Et præstetur probatio testium actoris deponentium de affirmatiua, id est, de contradicatio ne & de negatione patientia, testibus reorum deponentiū de negatiua, salte non coarctata loco & breui tēpore, ut nor. per gl. & Bar. in l. diem proferre. s. plures. ff. de arbi. & no. per gl. in c. de præsci. in 6. & notat doct. in c. cum eccle siā. per illum tex. de cau. pos. & proprietā. & Bar. in l. heredes palam. in prin. ff. de testi. in ver. vit. hec. l. facit. Bar. in suo con silijncip. cōe Lignani. ¶ Quartus testis dicit, q̄ per quinque annos usus est ad dictas fornaces iam sunt 30. anni, & quod dicto tempore uidit dictos de fornacibus accipere aquam de dicto canali pro eorum necessitatibus, & sic non depo

Lib. II. Consil. Alex.

nit de tpe ro. annorum continuorum, q̄ vñ fuerunt iure di ctæ feruitutis: nec deponit de usu feruitutis habentis cam. continuam. Quintus testis Marcus de Brochardis non rele uat, q̄a non deponit de patientia dictōrū dñorum & posses sorum, & non deponit concludenter de usu feruitutis haben tis cam. continuā. Item est agnatus d. Gentilis, & sic non est integer testis. Item pōt rñderi, vt dixi in rñsonib. ad fm te stem, & hñdem rñonibus nō probat sextus testis, excepto q̄ non est agnatus litigantibus, & licet iste testis dicat, q̄ nun q̄ fuit cōtradictum, tñ non probat istā negatiuā nō coarctā tam loco & tpeimo est probatum contrarium, ut est proba tum per testes agētium, & per scripturam, ut dixi in ultima rñsione data ad primum testem. ¶ Et testis deponens super negatiua non coarctata loco & breui tpe est suspectus de fal so, ut no. Inno. in c. cum ecclesiā de cā. poss. & in c. licet cam. de proba. Bal. in c. si q̄ per 30. si de seu. fe. contro. inter do mi. & agn. Bal. in l. de die. s. pen. ff. qui satis. coga. & Ang. in l. si per alium. s. docere. ff. ne quis eū qui in ius vocan. uxi mat. iundis no. per Cy. Jac. But. & Bal. in d. l. actor. Et hñdē rñonibus non releuat septimus testis, q̄t de deponit de usa 30. annis, & citra, nemine contradicente scientibus & pa tientibus Mercato & Aldoandro auo paterno uxoris mea. Et patet q̄ Mercatus & Aldoandrus iam sunt multi anni, q̄ de cesserūt vt patet ex positionib. Nihilominus illa verba, 30. annis & citra, denotant perfectionem & continuationem to tius tps 30. annorum, uidelicet in die testificationis p̄ il lam copulam, & vt not. Host. & Io. And. in c. licet cam. per il lum tex. de proba. & Bar. in d. l. Celsus. i. ult. col. de vñcia. Et hñdem rñonibus non releuat octauus neq̄ non testis, qui deponit de 30. annis citra abiq̄ copula: & sic nihil proba tur de tempore decem annorum continuorum, ut per Bar. i præzale. l. Celsus. Item est sibi contrarius, quia primō dicit, q̄ sibi nemo contradicit. postea dicit, q̄ molendinarij clau debant conductus, & similiter non probat decimus testis, vt dixi contra primum & fm testem. Præterea licet ipsi testes dicant, q̄ prædicta fuerunt facta scientib. & intelligētib. do, molendinorum: tñ non dñt de oībus dnis, & illa indefinita, s. dnis molendinorum. pōt verificari in duobus tantum, l. in ter illam. s. si ff. de verb. sign. ¶ nā in probatione testium in definita non aequipollet uniuersali, cum debeat talis proba tio de necessitate concludere, illa singulariter uoluit Inno. in c. auditis. de præscrip. in gl. super uer. exceptionē. & ibi hoc multum commendat do. Abb. circa 7. col. & sic nō releuabit d. probatio tant dubia, & non cōcludendo. Bñ facit, q̄ no. 13 Pet. de Anch. & Io. de Imo. i. cāto. de his q̄ nūta plaris. quib. uoluit, q̄ licet in infro dicat, q̄ canonici conflituerunt ta lē syndicū, non per hoc probat, q̄ capitulum, seu maior pars canonicorum consenserint in constitutione d. syndici: q̄ a d. uerba potuerunt verificari in duob. d. l. inter illam. ita ēt di cit Old. conf. l. inci. in executione. & satis vñ sentire Bar. in l. fi. C. de prædi. curia. l. io. Nec ēt releuat vñdecimus testis per rñones adductas contra fm. tertium, & decimum testem. Et idem in duodecimo. ¶ Duodecimus uerō Laurentius de Brocardis receptus & examinatus super fama non releuat, licet dicat, cōtēta in c. uera esse, quia in c. non fit mēcio de usu tanti tps cuius in cōtrariū memoria non existat, nec fit mēcio de usu tanti tps, si licet feruitutis habentis cam. con tinuā, sed solius ius est, q̄ p̄dicti rei cōuēti usi fuerūt aqua d. canalis pro cōmoditate & exercitio fornaci, nā potuiss ent accipere cō matellis & brentis, & in hoc non fit cōtra dictio eis nec capitulo, q̄ p̄dicti usi fuerunt patientib. dnis dnis molendinorū. Et posito q̄ testis dixerit nemine contra dicente usi fuerunt aqua, tñ illa negatiua, s̄q̄ nemo contradi xerit, non dñt legitime probata, q̄n non est coarctata loco & breui tpe: p̄mo testis est suspectus de falso. Itē cōtra testem d. Gentilis. Præterea dñt q̄ fornarij accepterāt p conductus aqua d. canalis pro usu laborādi ad fornaces, & non dicit de oībus d. fornacib. & de oībus d. Fornarijs. uñ potuiss cari in duob. tñtur dictum est, ideo non probant, ut dixi. De cūmquinus testis infringit ex rationib. contra fm testē, nisi q̄ non est agnatus. Decimus sextus ultimus testis depo

M 2 nit

Libri Secundus Consil. Alexand.

nit & vna fornace, & forliuensis. Nō obli. & si diceretur, q̄ p
dictam extrationem aquarum non sit iudicium diis mo-
lendorum, quia fuit rñsum superius dum allegauit no. per
Bar. in d. l. quominus. in 1. 2. q. & per Bal. in d. c. cum oēs. Pa-
ter. ff. sol. mat. dum allegat l. fin. ff. de usu & hab. & l. nec cre-
ditores. C. de noua. & s. ppea si quis. institut. de act. Insuper
est probatum contrarium per plures testes agentes, & per
Laurentium de Brocardis, & per quartum & octauum testes.
Non ob. & si diceret, q̄ postq̄ illa dicta seruitus nō hñet cām
continua, tñ sufficit allegare tit. aliquem, quo mediante
reus dicat se acquisiuisse seruitutem, puta tit. emptionis uel
donationis aut legati, uel similem probare fuisse vñum dicta
seruitute spatio 10. annorum inter presentes scientes, patien-
tes, & non contradicere illo ad quem pertinet res q̄a dñe se-
ruitutē dñe, per no. per gl. magnā in l. seruitutes. la ultima.
ff. de serui. & per glo. in l. j. in fin. quādiu. ff. de aqua plu.
ar. cen. & in c. peruenit. de cōsi. q̄ opī. pleriq̄ tenuerunt, & p
l. cum de in rem uerso. cum si. & ibi Bar. ff. de usu. Quia rñ-
deo, q̄ postq̄ illa opī. esset uera, q̄ tñ multi reprehendunt;
tñ in proposito nostro non est allegatus aliquis sufficiens titu-
lus nec aliqua cā habilis ad concessiōē huius seruitutis.
15 ¶ Secundo, quā qñ esset allegatus aliquis titulus, seu cau-
sa, oporteret p̄bare, q̄ rei conuenti usi sunt dicta seruitute
b ex illa causa allegata; q̄ dñi molendorū sciuerunt, & passi
fuerunt, q̄ per decem annos continuos inter presentes ipsi
rei conuenti usi fuerunt feruente ex illa cā allegata, & opor-
tet, q̄ fiat probatio ista qualificata, ut no. concludit Saly. in l.
si certis annis. in fi. C. de pact. & Raph. Cu. & Ludo. Rom. in
l. qui alienan. in prin. ff. de acqui. hære. quia alias nō conclu-
deret necessariō ista probatio usus, q̄ fuerit usus ex causa
allegata in iudicio per reum, & sic non releuaret, arg. l. ad
probationem. & l. neq̄ natales. C. de proba. & ell. de mente.
Mar. in d. l. cum de in rem uerso. in ult. q. ibi dum dicit, nñc
ad propositum, si sufficit omni anno soluit unum par capou-
num, si quidem soluit simpliciter nulla adiecta causa &c. sed
constat, q̄ ista probatio sic qualificata, nullo modo facta est
pro parte reorum; ergo &c. Alexand.

ADDITIONES.

- a ¶ Primiti. Cepol. de fer. rubi. p̄zdiorum. c. 4. q. 3. princ. & de hac mate-
ria Iaso. consilio 150. libro j. in repet. l. quominus. de sum.
De aliquo. No. q̄ in indiuiduis sufficit probare diuine unius, ex quo
competit unicuique potestas agendi in solidum, concordat. tex. in l. vie.
ff. de serui. de quo etiam Alex. ponit infra hoc eod. lib. consil. 186. col.
pen. Et facit Paul. de Cast. consil. 22. r. in hoc passio duo sunt. lib. j. quod
consors habens facultatem redimendi rem alienatam agere potest in
solidum rationem diuidui. Natta.
¶ Seruitutis. Not. in seruitutibus & in aliis incorporalibus possessionē
nihil prodesse, de quo etiam Alexand. ponit consil. supra lib. 1. Natta.

SEMPRONIA testō cauit. Item iure legatū reliquit
Titio, Caio, & Pamphilo eiusdem testatrix filijs & filijs In-
lij olim eius primi mariti usum & usumfructum oñum quo-
rumcumq̄ bonorum immobilium ad ipsam testatricem per-
uenientium & peruenientiorum ex hæreditate q̄. Antistice
eius matris uique ad annos 10. tunc proximos a die obitus
ipsius testatrix, post quos 10. annos elapsos, uoluit dicta
bona peruenire ad Aurispā & Albinam eiusdem testatri-
cis & d. Iulij filias. Et si contingeret alteram earum decede-
re sine filijs, illi sic decedenti alteram uiuentem & eius filias
superuenientes substituit uulgariter & per fideicommissum, si
uero cōtingeret oēs eius filias quācuq̄ decedere sine filijs
legitimis & naturalib. tunc & eo casu uoluit d. bona perueni-
re dñe ad sup̄ascriptos Titium, Caium, & Pamphilum, & eorū
liberos &c. post Aurispā decessit ex se relicta filia & su-
perstite adhuc testatrice, deinde testatrix defuncta est, q̄rit
d. annis decem elapsis, an dicta bona pro media penire de
beant ad filiam & hñc Aurispā; an uero in totū ad Albinā.

SYMMARIUM.

- 1 Ius accrescendi cessat ubi prouenit est de substituto. nume. 3.

2 Coniuncti re & uerbis qui sint.

4 Eius possit in conditione non fuit in dispositione.

CONSILIUM CIX.

VIDENTUR prima fronte ridendum, filiam Aurispā ad
ex capite substitutionis admitti non posse, quia conditio substituti
tutionis defecit, cū supponat Aurispā decessisse sine filijs, &
sufficit unicuique huius ad hoc, ut dicat deficere conditio illa, &
delicet si decesserit sine filijs. l. cū uxori. C. qñ dies leu. &
l. 1. C. de condi. inter. l. non est sine liberis. ff. de uer. sig. & in
femina sit. l. si ita scriptū filias. ff. de leg. 2. & l. si quis ita. in
prin. ff. de test. tu. l. ff. de uerb. si. Si ergo Albinā per uñū sub-
stitutionis succedere non p̄nece ēt uel dici posse, q̄ ipsa ad-
mittat ex iure accrescendi, & quia ius accrescendi cessat, ubi
prouenit est de substituto, & aut h. hoc amplius. C. de fideic.
l. 2. s. ff. de bon. pos. fm tab. & not. l. q. patris. ff. de acq.
her. & in l. unica. s. in 1. & s. pro. 2. C. de cad. toll. Expressan-
ois p̄uio, ut est substitū, facit tacite p̄uioē legis, & hñc, cū q̄
idei ius accrescendi. l. ff. C. de pac. cōuen. l. & hñc, cū q̄
ff. de preca. Sed ita est, q̄ testatrix per ista uerba, uidelicet,
& si contingeret alterā dictarū eius filiarū decedere sine fi-
lijs &c. uel Albinā Aurispā substituitur ipsimet Aurispā post
mortē eiusdem firmat Old. per refert Saly. in l. 1. C. de condi. in-
ter. potissimē p̄ tex. in l. Lucius. in filia 2. ff. de her. instit. Ac
et q̄a nullo alio respectu uñ fuisse adiecta d. uerba, si deces-
serit sine filijs, nisi filiorū fauore, & in cōsequentiā vñ filiz
Aurispā tanq̄ substituta uideat uocata ex testō. arg. l. sermo
legato. s. ff. testat. ff. de le. 1. & l. fideic. s. inter dñ. ff. de leg. 1.
2. s. ff. duo fratres. ff. de col. bo. & l. p̄eto. in prin. ff. de leg. 2.
Pro qua snia facit et̄ tex. in l. pen. ff. de col. do. ubi uerba uñ
clatiua ēt conditionaliter plata dispositione inducitur, p̄ q̄
et̄ moderniores quidā in l. si cō. dorē in prin. ff. sol. mat. hñc
partē secuti sunt. Pro quo ēt faciunt no. per Bar. in l. Gallus.
in prin. ff. de lib. & posth. & in l. si quis eum. s. 1. & in l. cohē
redi. s. ff. per illum tex. ff. de uulg. & pup. ubi cōcludit, q̄ per
hæc uerba conditionaliter plata, si filius meus me uiuo mo-
rietur nepotē instituo; uñ ēt filius institutus, ita ergo dicendū
in casu p̄uio eadem rōne. Sed p̄missis non ob. contrarium
uerius p̄uio, uidelicet Albinam preferendā: nā quocienscuq̄
quē unus & idē est coniunctus, pariterq̄ substitutus, ut erat
in casu proposito, ubi Aurispā, & Albinā in dictis bonis lega-
tis fuerunt coniuncti re & uerbis, ut indicant uerba testat. fm
magis cōem opī. quē hñt & q̄ per hæc uerba, Aurispā & Albi-
nē lego fundū, indicat coniunctiōē re & uerbis, ut firmat gl.
in l. 1. s. ff. de usufructu. accre. Ray. & Bart. in l. re conuincit.
in uersuto loco principaliter. ff. de leg. 3. & Bal. in l. duobus.
s. ff. per illum tex. de leg. 1. & in d. l. 1. s. ff. de usufructu. ac-
cre. & in l. unica. s. his ita. C. de cadu. tollen. licet Cyn. post
Petr. in eadem l. ubi autē aliter dixerit. Vel saltē fm omnes
fuerunt Aurispā & Albinā uerius cōiuncti q̄ inter quos
fideicommissos etiā ēt locus iuri accrescendi. l. si duobus.
s. fin. & d. l. re conuincit. Fuerunt etiam Aurispā, & Albinā
inuicem substitutę, si altera earum p̄cederet sine liberis,
si Albinā admitti non potest ex capite substitutionis eo
quia Aurispā non decessit sine filijs, & sic non ēt ueritatem
contradictō, sub qua substitutio facta erat, tamen ipsa Albi-
nā tanquam coniuncta admittitur per ius accrescendi ad
partem legatam Aurispā, cuius portio effecta fuit quasi ca-
duca cum decesserit testatrix uiuente l. 1. r. s. & cum triplici
iunctō s. & pro secundo. C. de cadu. tollē. Et in terminis ēt
casus in l. pen. in secundo responsio. ff. de inuito testamen.
& no. gloss. in d. l. ne eis. s. heres. per illum tex. & in l. si quis
heres. ff. de acquir. heredi. & in l. testam. C. de impub. &
alijs substi. & examinat Bar. late in repetitione. l. re conuincit.
in uerbo sed circa hoc moueo tale dubium &c. ff. de le. 3.
& ibi arguit pro & contra, credit passum esse dubium, si-
naliter tamen concludit, q̄ si quis & idem est substitutus,
& coniunctus, et aliquo casu contingat substitutionem eua-
nescere, potest dictus substitutus et cōiunctus per ius acce-
scendi uenire per iura p̄alleg. et quia quando testator sub-
stituit coniunctum, uoluit ius eius augere, ideo nō debet d.
minuto.

Lib. II, Confil. Alex.

Et dicitur ex testamento uocata, cum solum in conditione & non in dispo-
sitione nominata fuerit. Minus est oblatum ut d.l. seruo lega-
to. & d. l. peto. cum simi. quia ibi uerba fuerunt dispositiue
prolata non conditionaliter, prout in casu nostro. ¶ Similiter
non obli. pen. ff. de col. do. q. i. quia rideo, prout ridet Barto.
& doct. in lex hac scriptum. de do. i. uer. oppo. de l. Titia & cum
seq. & canoniz. in c. fin. de succes. ab intell. uidelicet,
q. uerba enunciativa conditionaliter prolata p. aliud non indu-
disonem d.l. ex facto. d. l. si quis sub conditione. praterq. in
aliqua antecedenti uel consequenti qd. sit necessarium ad
implem. dum illud, qd. in conditione descriptum efficitur lo-
cutur. tex. in l. pen. de colla. do. & rex. in l. denique. s. inter dum.
ff. de pecul. leg. & in l. Proculus. in princip. ff. de uisur. Nam in
casu d. l. pen. pater i. testis cauit, q. si filia fratribus conferret
dotem, & quadam alia, quae ipse testator, snubenti tradide-
rat pro certa parte ad hereditatem uocaretur, id ibi, q. si filia
ab hereditate abstineat, non pot. a fratribus compelli ad
dotem & bona praedicta conferenda: qm. pater uoluit filiam
alterutrum hie, s. uel partem hereditatis & dotem cum ce-
teris bonis fratribus conferre, uel dotem & dicta bona hie
praecipua. Et huius est r. quia cum pater dicit, si filia doct
& c. q. si filia nubenti tradidi cum fratrib. conferret, pro parte
haeredit. infirmo, sequit. de necessitate, q. pater uoluit dñum
dictorum bonorum transferri in filia: quia alias non potuiss.
fer. filia d. bona conferre, ut dispositio testor. q. collatio est
rei propriae in co. latio. l. i. in prin. ff. de colla. bo. l. si foror.
& l. illam. ad. fi. C. de colla. & no. doct. in l. i. emancipati. co.
ti. post gl. in rub. de col. bono. & plenè Bar. in l. pater filium.
ff. de colla. do. Non mirandum ergo, si filia abstinentes ab hae-
reditate patris dos p. capia. c. uisus bonis praedictis refidet
apud ea itante regula, q. abstinens ad hreditate nunq. confer-
re cogatur. l. ex causa. C. fami. eret. & l. fin. ff. de colla. do. Et
hac fuit r. decisionis positae in d. l. pen. sed in casu nostro
erac. necessarii filias Auripie intelligi uocatas ex test. ad
hoc, ut uerificaret, uel non uerificaret dicta conditio substi-
ntis facta in test. sed solum det. attendi existentia, uel non
existentia liberorum ad hoc, ut Albina ex capite substitutionis
uocetur, fer. quod ad hoc ut uocet ex capite iur. accrescendi,
nihil refert in casu nostro, an Auripia uis. testatice decessit
cum filiis uel sine, ut supra probauit. ¶ P. Praedictis etiam
non ob. not. per Bar. in l. Gallus. cum conor. quia rideo, q.
cõis. sententia. glo. & doct. est in contrarium, uidelicet quod
per illa uerba, si filius meus me uiuo morietur, nepotem in-
firtum, non uideatur institutus filius, uo. no. gl. Bar. & Ang.
& Imo. in d. l. Gallus. in prin. & Bal. in l. posthumorum. per il-
lum tex. in uerbi. ne ergo, ff. de institut. & Bar. in l. huma-
nitatis. in j. col. in uerbi. j. oppo. & uidetur, q. prateritio & C.
de impub. & alijs subiti. & in l. haeres institutus. eod. tit. &
latè Bal. in repe. l. in suis. ff. de li. & posth. & in l. 8. col. in uer-
fed. quid si non facit & c. et in l. coharedi. s. si. ff. de uulg. et
pup. ubi refert ibidem hac partem tenere Dyn. et And. &
Pis. et idem ibi. Ang. hoc etiam sequitur Raph. Cu. in repe.
l. si filius q. in poteitate. in j. 2. oppo. ff. de libe. et posth. Et mo-
uentur doct. per plura, et maxime per d. l. Gallus. s. idè e-
rendu. uerbi. n. si nepos. et in s. oib. et per d. l. i. q. uis. eod. l.
s. de uulg. et pup. ubi ut casus non uiolando literam, et in l.
si mater. s. r. eod. tit. in lex facto. l. j. ff. de her. insti. et no. gl.
in l. si quis ita haeres instituitur, si legitimus. eod. tit. cum i. j.
Et quia hac est communis opi. qua in iudicando nõ est re-
cedendum, ideo non infitio ulterius, quamquam passus sit
disparabilis. Vel rideo, q. si bene ponderentur uerba Bar. i.
l. Gallus. in prin. et in l. si quis ita haeres. et in d. l. cohædi. p-
alle. Ipse non dicit, q. per dicta uerba, si filius meus uiuo
moriæt. et filius uideatur testamto institutus, sed dicit q.
per talem prateritionem filii testamto non reddit. ideo
casu nullum, quia filius uocari uideatur ab intestato, et ideo
ipsi nulla fit iniuriæ actio, sed instituitur per d. l. si quis ita hie.
cum gl. sua. ¶ Postremo etiam non obli. Titia Seio. s. Seialib.
ff. de leg. 2. de qua opposuit Bal. in praalleg. l. cum acutissi-
mi, quia clarè colligitur responsum ex illo tex. cum ibi not.
p. gl. et doc. quod illa uerba ibi dispositiue prolata per q.

Libor Secundo Confil. Alexand.

ex nobis ultimus decesserit, cū moretē, restituat & c. faciūt psumi testē tacitā subfentionē fecisse. Ex prædictis igitur remanet firma conclusio, Albina uigore iuris accrescēdi pferendā esse. Nec puto considerādū in hac consultatione unū, quod uerbo fert, filiā Aurispæ mortuā iū testatrice decessisse ante annos 10. elapso a tpe obitus testatricis, quia si uerū esset, q. filia Aurispæ intelligeret fuisse ex testamento uocata ad dictum legatum, q. decessisset ante tps, quod præstari debet legatum, tū ad hīdes suos transmississet, † quia quod ad transmissionē dies legati relicti ad dē certū cedit a tpe mortis testatricis, licet non quod ad executionē, ut est casus in l. Sempronius Attalus. ff. de usufr. lega. & l. c. s. u. igitur. C. de caducis tollendis. & no in l. si ita sit scriptum. s. si sub conditione. ff. de leg. 2. sed quia non fuit ex testamento uocata ut probauit, ideo transmittere non ualuit. Ita ut supra concludum esse, uidetur iuris esse. Alexand.

ADDITIONES.

- 1 Sine filiis. An appellatio filiorum unam contineat, uide Deci. conf. 50. per totum. Narca.
- 2 Praferendum imo puto filiā Aurispæ ad dimidiam, quæ fuisse matris fize admittendum. Quæ autem in cōtrarium hac adducit Alex. pro cedū fm cōes iuris regulas. Sed in pñenti causa alia ratio, & ipsa mihi peculiaris legalis æquitas eas reformat, & locum exceptioni facit ex multis simul concurrentib. primo: quia relictum filio dē heri cadu cum illo præcedente fratre quod filios legitimis, fatus em constat, legatum esse factum contemplatione filiarum, quæ representant, imo remanet in nepote, qui naturali ciuilitate ipso iure subintrat locum parentis, & in eo par est effectio testatoris, & maxime q. legatum secundo gentis uel filia. a priori commodo successione exclusi in locum uel compensationem legitimæ, uel portionis hæreditariæ. Sed quia hæc est mea noua & singularis opinio, quam late probauit in nouis intelle. nolo ex hoc solo concellere sententiam Alexand. in consulendo & iudicando. Secundo ergo, quia hic non legauit uni soli filie, sed duab. & æqualiter, & confuet uel ex uerbis, q. uoluit eas esse æquales in legato, & etiam earum filios, quos ex hac (hic em foeminum in themate concipit masculinum) honorauit & subintrat. Sed si contingeret alteram filiam cum suis filio totum habere exclusi filius alterius eo pretexto, q. præmortua esset, lequeretur inæqualitas, quia filia alterius fraudarentur in totum legato, quod est manifeste contra æquitatem & meritē testatricis. Scio, q. sophystice hinc potest elabi dicendo, q. filii superstitis se erunt in pari portione, cum conuerso matre eorum prædecessisset. Sed hæc uentio non est aliud, q. reciprocatio inuenientis contra præfatam mentem & equitatem, cui sophystica illa antistrophe cedere dēt. Tercio nedum filiz funt inuenit pariter subintrat, nedum per fideicommissum, sed etiam expressim uulgariter, & sic ex omni capite uulgaris. Sed etiam filius uirilis, ariter excludunt subintratum eiq. præferuntur non solum ex capite fideicommissi, sed et in omnem casum uulgaris, idque ex dispositione expressa testatricis, ergo habeo mentem apertam in uerbis testamenti fundatam, q. siue altera filiarum capere non possit, puta præmortua, siue superuuiat & capere possit, sed repudiat, nihilominus uoluit testat. x. q. filij eius dem filiz alteram filiam & eius filios in illa dimidia fize matri legata excludant, idq. in omnes casus & euentus. Quamō, quia nedum uia si filij alteri sine filijs decedenti subintrat, sed etiam eius filij, & sic expressim ponuntur in dispositione & subintrant uulgariter & per fideicommissum. Sed quoniam filii nedum ponuntur in conditione, fed etiam alia notabilis coniectura concurrens, censetur inuati, ut crebris tradunt doc. Sed hic nedum uia, sed plures conieçturæ, & præsertim illa fortissima, quod in eodem orationis contextu funt subintrat & possit in dispositione. Quinto, quia maior ratio & æquitas luadet, q. neptis intelligatur uulgariter subintrata matri fize, quam uulgariter subintrata ex utraque, uel materere, cui tamen expresse uulgariter & per fideicommissum subintrat, ergo multo fortius intelligitur matri proprie subintrat saltem uulgariter in hoc casu non præiudico, sed inopinate testatrici, quem si psequi dñet, uerimiliter subintrat, faciunt no. in l. iam hoc iure de uul. & pup. & que no. Alex. in fidei. lib. conf. 121. nu. 13. & conf. 130. satis tri causis censetur, ex quo cauit in eo erat minus debitum & minor ratio. Sexto, quia apparet, q. testatrix hac subintrat in forma nihil aliud uoluit, nec intendit, quam æqualiter cauere & pvidere nedum filiaz, suis sed nepotib. ex eis. Atqui pessime & inæqualiter esset eis consulum, si filij non intelligerentur tacite uocati in locum matris ad eius portionem, & sic ex eo, quod contingeret matrem præmortuā, pauperes orphanī (qui magis indigebant subsidio) etiam legato materno fraudarentur, alij autē cum matre totum haberent. Porro si uia expressim uocantur nepotes in locum materere eorum, multo fortius censetur tacite uocari in locum matris eorum ut dixi. Semper, etiam secundum opinionem Alex. filiz Aurispæ habitura est totum, si postea contingat Albinam sine filiis decedere, ergo fortius in-

terim debet retinere partem matris fize in qua etiam expressim testat. eis iudicio prælati est Albinæ, & eius filijs. Octauo siq. Albinam pñt habet dimidiam legati contingentem Albinam ex q. ius uulgariter ergo non multo fortius habet ius in legatum dimidiam, quia si testat. portionem matris fize? Dicis, quia non est subintrata matri, licet sit subintrata materere, ergo quidem fateri non est subintrata matri, licet sit subintrata matri, sed dico, q. testat. potest facere legatum transmissibile ad dentissime eo ipso, q. apparet testatricem uoluisse cauere nedum filias, sed et posteritati earum, etiam expresse subintratum nedum filiaz legatum a matre præmortue in filios transmitti, nec negari potest, si interrogata fuisset, & sic, in quantum opus est habendum pro expresse infero, q. si utraque filiam relicti filijs præcedere contingeret, filiaz earum legatum in filios iure tacite huius transmissionis obtinere debeat non obstantibus adductis per Alex. in hoc casu ceterum uel cessant hæc conieçturæ, maxime in legatis factis extraneis obuentibus, ut plenius in registris meis.

- 3 Coniuncta, Ihesus legat Titig, Seiz, & Catherine pro denis, & cui libet earum mille, an una præmortue sit locus iuri accrescendi. Vide Ias. in d. l. conuincti. col. 27. ubi dicit causam quotidianam. Alex. conf. 55. col. 1. sup. eo. lib. 12. conf. 214. dub. 3. lib. 2. & quid in fideicommissum, unius filij, utrum procedat ius accrescendi, casus est quotidianus, de quo Ias. scribit in d. l. conuincti, car. antep. n. 10. & caus. casus, Cur. iun. conf. 83. col. fin. ubi uult, q. inter coniunctos uerbis, uel re uerbis, habet locum ius accrescendi, quod nota. Et ad illud de legato totis facto cuiuslibet dictarum filiarum, Ang. conf. 1. 1. Ser. Bitius notarius. Rui. conf. 30. dub. 2. lib. 2. Narca.
- 4 Mortis. Nota quod legatum ad diem certum cedit, quod ad transmissionem ad diem mortis testatoris, ad diem incertum, cedit a tempore aduentus conditionis. Lunica. §. finat. sub condit. C. de coll. na. Vide no. in §. Cum ita. ante num. 78. 1. in secunda uerbo edit. par. 7. nu. 1. & omnino Nar. conf. 687. col. fi. Hier. Zanch.

EPI TOME.

NOTARIUS non potest conficere instrumentum de actu pendente a uoluntate duorum, nisi roget ab utroque.

CONSILIIUM CX.

- EX IME doctor & iustissime dñe iudex: circa dubitationem corā uobis vertentem, in qua effectualiter quaritur an valeat infirm consuetum (vt dñs) quodam conuentione inita inter Io. & Jacob. Gabrielis ex parte una & Nicola. & Albe. filios d. Ioan. ex altera. † Omisiss non necessarijs breuiter concludo q. non: quia qñ infirm consuetudine adu pendente a consensu duorum, prout erat dicta conuentione, quæ sine consensu dictorum Ia. & Ioan. se obligantur fieri non poterat, l. sicut. C. de actio. & obligat. l. 1. ff. de pact. l. consensu. ff. de actio. & obligatio. requiritur ad hoc ut uotarijs possit infirm conficere de tali actu * uel contraçtu, q. sit rogatus ab utraque parte, ita firmat Io. And. in addi. Spec. in tit. de instr. edi. s. postquam in additione incipit hanc materiam plenius & allegat ad hoc l. contraçtus, in princip. C. de fide instrum. & lin hac. C. de donat. l. 1. C. de rela. & id quod legitur & not. in authen. de tabellan. princip. & idem not. Barto. in l. 2. 1. columna. ff. de stipul. ser. 1. ubi dixit, quod ubi in actu funt due partes, requiritur, quod ab utraque parte notarius sit rogatus, ubi autem est una pars tantum in actu, ut quia adu pendet a sola uoluntate unius, prout est protestatio, denunciatio, actio hæreditatis, & similia, tunc sufficit, quod ab illa tantum parte notarius sit rogatus; allegat. nota. in authen. de ratel. in princip. † Hoc idem uoluit Bald. in rubrica C. de fide instr. in 4. col. uerfic. sed dubitatur & c. ubi similitur dicit, q. aut est adu pedes a consensu duorū; & requirit, q. utraque pars roget notarij, q. sufficiat in infirm: sed si a consensu unius, uel est testum, uel repudiatio hereditatis, uel est actio, & similia per nos, in s. nos autem de tabell. & assignat rationem: quia a quo dependet causa rei ab eodem dependet & modulus, ut uidemus. §. penult. ff. de in litem iurando. Hæc conclusionem et approbat Ange. in l. fin. ff. pro derelicto. & ita alleg. oēs gl. in d. s. nos aut. in uer. iungatur nam dum illo glo. dixit, q. sufficit notarium esse rogatum ab illo, cuius gratia

gratia facta est, quia forte ille, in cuius iudicium fit actus, nō
omnī rogaret &c. intelligitur, qñ actus ille pendebar à sola uo-
luntate unius, pue est repudiatio, & aditio hereditatis, uel
prosecutio, interpellatio, & similia. Nam bene dixi gl. qñ ille,
cuius fit protestatio, uel interpellatio, nunq̃ rogaret, q̃a nō
uit conſentire, & eius conſensus non eſt neceſſarius: ſed qñ
contraſtus celebratur à duobus: q̃a pender à conſenſu duo-
rum, licet rendat principaliter ad commodum unius: tamen
eſt uerus ſimilis, q̃ ſicut coſenſit ſe obligando ſponte: ita conſe-
ntit rogando notariū, q̃ conſiciat inſtrum̃, cū in ſcriptura nō
conſtat ſubſiſtentia obligationis: quia ſine ea ualet obliga-
tio regulariter, l. contrahit. ff. de pig. l. pac. C. de pac. & plenē
no. in c. 1. de cenſu lib. 6. Præterea in caſu noſtro dicta conſe-
ntio pōt dici facta gratia utriuſque partis: nā eſt facta gratia
Ioan. eo q̃a ubi primō ponitur p. filio cogi ad pſtāda mera
alimētā: uel ſi q̃s à liberis, p. totā l. ff. de liagna. & in l. i. & p.
totū, C. de aſſeſſ. libe. nunc aut non poterit petere filij Io.
pro alimentis aliud, q̃ illud, quod erat cōuentura, & ſimiliter
poterit dici facta gratia filiorum Ioannis, quia ipſi rōne di-
ctæ conuentionis ſciunt præciſe, quid petere poſſunt, ergo
ſi dici poterit illa conuentione facta gratia utriuſque partis, ſe-
quitur q̃ requiritur rogatus utriuſque partis, ut in gl. præal-
leg. cum conſor. ſupra alleg. Conſtat autem, q̃ notarius non
fuit rogatus niſi ab una parte tm̃: ut in ſcriptura apparet, &
dicto notarij in talibus ſtatutis, ut in terminis dicit Ange. in
repeſ. ſciendum. ff. de verb. obli. in 7. colū. & can. & maxime
Anto. de But. in c. 1. de fide inſtrum. in 7. colū. cum conſor.
ibi alleg. per eum, ad hoc quod noſ gloſ. in l. ſi quis decurio,
C. ad leg. Corn. de ſalc. Eandem opin. ſequitur Ioan. Andr.
in regula, ſemel malus de regu. iur. libro 6. dum in ſolutione
quæſtionis ibi poſitæ dicitur notarius non pōt conſicere in
inſtrumentum contra me ſine mandato meo: per no. in auth. de
tabel. Hanc partē eſt in ppoſito nō approbat Ant. de But. in
c. 1. de fide inſtrum. & clariuſ & plenius ibi cōprobat hoc D.
Abbas Siculus ſequendo opin. Ioan. Andr. in d. ſ. poſtq̃ &c.
Prædicta maxime ſcripſeram in vim ſimplicium allegatio-
nū, poſtea requiſitus ſum, quod ſi ita eſſe de iure ſentio, ſub-
ſcribam & more conſultoris ſigillo comproben. Propterea
d. eo & conſulo ita iuris eſſe ego Alex.

ADDITIONES.

- * De tali actū. De hoc etiam uide Alex. c. nūl. 38. lib. 7. ubi reſpondet
multis dubitationibus in hac eadem cauſa propoſitis, tangit Dec. in c.
nol. pen. de fide inſtrum. & ſequitur Riminal. in auſt. ſi quis in alio quo
col. 5. & ibi Cur. luuor. laſin l. prætor. in prin. col. 1. ff. de cen. Natta,
* Hoc conſil. duplicatum eſt, infra conſil. 38. vol. 7. Hiero. Zanch.

E P I T O M E.

INSTITUTUS in uſufructu non dato ei hæredem in
proprietate eſt hæres inſolidum, & ſi qui fuerit in cer-
tis rebus ſubſtituti, habentur pro fideicommiſſarijs.

CONSILIVM CXI.

VIſo themate ſupraſcripto, & his q̃ narrant in eo, Præ-
termiſſo apparatu attingā breuiter principali funda-
menta ex quib. inferam cōcluſionē, q̃ puto de iure ueriorē.
Præſuppono igitur primō, q̃ mulier, q̃ tranſiit ad ſecunda
uota nullis extarib. liberis ex primo nimonio non pōit cō-
modū eorū q̃ ſibi reliſta fuerunt in teſto primī uiri, l. ſemē
nū. in c. 1. de ſecun. nup. in auth. de n. ſ. ſi uerō ſpectet, col.
col. 4. Secundo præſuppono, q̃ hīs inſtitutus i uſufructu, & nul-
lo interim dato cohēde in ppprietate eſt hīs inſolidū, l. 1. ſ. ſi
ex fundo, & l. ſi ex facto pponēbat. cū ibi no. p. Bar. & alios,
& l. ſi ita q̃s hīs inſtitutus fuerit excepto fundo, ff. de hære. i
ſi. & idē ſi duo eſſet inſtituti hīdes i uſufructu, & nullus alius
eſſet interim inſtitutus in ppprietate, nā illi duo cenſet pari-
ter inſtituti hīdes uniuerſales in toto, ut pbat d. l. ex facto.
Et dato q̃ teſtor in caſu nō dixerit, q̃ poſt mortē dictarum
duarum mulierū ſubſtituit hīdes Bar. eius fratrē quo ad pppri-
etate domus habitationis, d. teſtoris, & hoīes ſocietatis
S. Dominici inſtituit hæredes quo ad poſſeſſionē de Bar-
biano, tū hoc non operatur, quin interim dictæ mulieres di-

Lib. II. Conſil. Al. 2.

cantur inſtitute in uniuerſo per prius: & poſt mortē earum
intelligat per fideicommiſſum ad dictā domum uſuſque Bar-
tholomæus, ſi extabat, & eo non extante Petrus ſm̃ q̃ teſtor
diſpoſuit, in terminis decidit in q̃one nra Bal. in l. id. qñ
pauperibus, in 1. q. C. de epif. & cle. Sal. in l. extraneum, in
ſi. C. de here. inſti. & Ang. in l. filius à patre, ff. de lib. & po-
ſtū. in prin. & ibi per Imo. per no. in l. uerbis ciuilibus, ff.
de vulg. & pup. & iſtud idem fuit de mente Bal. & Ang. in l.
2. ſi pars heret, per. Attento q̃ teſtator quo ad dictā do-
mum in perſona d. Barthol. uſus eſt uerbo, ſubſtituit hæredē.
& ſic Bartholomæus non fuit datus cohēres dictis mulierib.
ſed ſubſtitutus, & dicta ſubſto iure directo nō pōt fieri dictis
mulieribus poſt aditā hereditatē, d. luerbis, & l. Centurio,
eo. tit. & hoc eſt, quod ponderauit Bal. & Ang. in d. l. 2. ¶ Ter-
tiō præſuppono, q̃ licet teſtator in d. teſto dixerit, q̃ inſtitue-
bat D. Margaritam & D. Catharinam quō ad uſumfructum
oſum bonorum ipſis extantibus uiduiſti non dedit aliq̃
ſubſtitutum niſi poſt mortem earum, ergo non pōt dici, q̃
iſta domū, quæ per additionem hereditatis fuerant eſſe
heredes, deſinant eſſe hæredes ex die: iſdeſt qñ deſinit D.
Catharina eſſe uidua: quia non pōt hereditas dari tm̃ ad
diem certam, uel incertā, niſi qñ eo tpe, quo teſtator uoluit
hæredem deſignare eſſe heredes, uocauerit alium per fidei-
commiſſum, & ita hī in l. hæredes ex die, cum ibi non, per
doſt. ff. de here. inſti. & per doſt. in d. l. extraneū. Ex his om-
nibus inferitur in caſu noſtro, q̃ d. Catharina per tranſitum
ad ſecunda uota non fuit priuata commodo hereditatis ma-
riti, quia non extabant liberi ex primo matrimonio. Et q̃
d. Do. Margarita & Catharina cenſentur fuiſſe inſtitute
in uniuerſo, & grauate per fideicommiſſum de reſtituendo di-
ctam domum d. Petro uel Bartholomæo filio, & q̃ per tranſi-
tum ad ſecunda uota non dē eueniſſe cōditio ſubſtitutionis
fidei commiſſi in perſona d. Catharine. Et ſic concludo, q̃
ſubſtitutio fidei commiſſi, quæ ad dictam domum nondum
euenit in parte d. Catharine, tamen fateor, q̃ ſecuta morte
Catharine erit locus fidei commiſſi etiam in parte Catha-
rine, & ſic alienatio interim facta in præiudicium fidei com-
miſſi retractaretur, iuxta auth. res que, C. communia de leg.
& no. in l. cum pater. ſ. libertus, ff. de leg. 2. in auth. de reſti.
& ea que parit. ſ. quamobrem. Ita ſuperius conſuluſum eſt
p. uo iuris eſſe. Ideo ita diſco & conſulo ego Alex.

ADDITIONES.

- * Duplicatum conſil. 45. lib. 4. Natta.
- * R. neta] Sequitur Matthe. de Aſſ. decif. 61. in ſi. uult hoc Bar. in auth.
quod l. eo. in C. ſi ſecun. nu. Natta.
- * Uſuſfructu, infra eo. conſil. 165.
- * Fidei cōm. in l. m] Hoc probatur in §. 1. inſti. de fideicom. hered. Natta.
- * Hæredes: s] Contrarium tenet Paul. de Caſt. conſil. 11. ſuper 1. q. dub.
2. ſib. 2. Vide Bal. in l. ſi. col. 1. uerſi. Queritur, quid ſi teſtator, C. de uir.
r. Natta.
- * Hoc conſil. duplicatum eſt, infra conſil. 45. uol. 4. ut dicit & Io. de Garro.
in rub. d. ſi. c. nup. num. 40. Hoc conſil. reſertur à Nat. conſil. 456. col. 5.
quem uidet conſil. 570. & omnia Argu. lib. 6. conſil. 30. Hier. Zanch.

SVMARIUM.

- 1. Bannitus pro crimine homicidij ex quo irrogatur infamia & de-
mum cancellatus de banno per habentes poſſeſſatem nulla ſeſſa
merione reſtitutionis ad ſanāam, an intelligatur reſtitutus, maxi-
mē ſi bannum in contumacem latum ſit & non in conſiliū per
aliud genus probationis, quā per contumaciam.

CONSILIVM CXII.

OM̃i s i argumentis bñ concludo q̃ intelligit ad famā
reſtitutus, attento q̃ non rōne conſultationis precunā, in
qua eſſet condēſatus, fuiſſet cancellatus, ſed ex gra ſuperioris,
hoc tenuit Pau. de Leaz. in repet. c. reſtm. in pen. col. de reſti.
referens ita diſputando tenuiſſe tac. Bur. & Alb. in l. iuriſur.
C. de teſti. Et proprie loquitur Pau. in eo qui propter contu-
maciam bannitus eſt, & fuit poſtea cancellatus, intelligitur
reſtitutus ad famā, & poterit eſſe teſtis idoneus, & non

- 2. diſtinguit, ex qua cauſa fuerit cancellatus. a Iſtam opinio.

M 4 ſequi-

Liber Secundus Consil. Alexand.

requiritur et Bar. in l. si in ult. col. C. de sent. pa. mouentur: quia in dubio beneficia principis sunt latissimè interpretanda. ca. cum dilecti. de don. l. si. ff. de consil. prin. l. si qñ. C. de bo. va. lib. 10. & in specie adducit: tex. in l. 1. si. ff. de qñ. ita et clarè dicit Bar. in l. non solum, s. ff. de procur. ubi et retert disputando ita consuli: se iaco. Lutr. Quod intellexit Bar. uerum esse, si cancellatur, ideo quia bannum sibi remittitur, secus si cancellatur: eo quia condemnationem soluit, quia tunc non can. ellatur nisi respectu quantitatis soluta. & ideo cancellatio restringitur ad illam cām, ut intelligatur solum liberatus à pecunia: quia cancellatio restringitur ad casum cancellationis, l. cancellauerat, ff. de his qui in test. delen. hanc conclusionem quod ad casum nostrum approbat Bal. in l. generalis, in ff. C. de sen. pas. & in l. emancipazione, C. de fide instr. & in l. si quia pena ff. de his qui sunt iux. uel alien. iur. & plenius pbat Bal. in repe. l. cum mulier, in l. 1. col. ff. sol. mat. & in d. l. non solum, s. ff. de procu. Alex.

ADDITIONES.

1. Cancellamus, infra eodem consil. 1. 4. Hypo. Marb. in pact. §. aggredior, colum. 1.
2. Declaratur a Grat. consil. 17, nu. 8, uolum. 2. Hero. Zanch.

E P I T O M E.

TENET, quod per raptum filii, uel adulteratione uxoris non rumpit pax, uel inducit, nec incurrit pena, & malè.

CONSILIVM CXIII.

- Vis o instrumento treuge celebrata inter Ioan. alias nuncupatum el Sarro, & q. plures alios ex parte una. Et Stangoliniu q. Blasij de Castro San. Petri, & quam plures alios ex parte altera. ¶ Vt prima consideratione dicendum, quod per raptum perpetratum per d. Ioan. rapientem per uim Iacobam filiam d. Stangolini, & conducentem eam extra territorium ciuitatis. Imole fuerit commissa pena in infirio cōtenta, & per consequens fuerit rupta treuga: quia per uim & iniuriam illatā filia d. offendi pater. l. in ff. l. cum q. nocentem, s. simili, ff. de iniur. & in §. patitur, insti. eo. tit. q. autē dictus raptus sit iniurius, pater ex l. unica, in princ. ibi, ad iniuriam hominum & c. C. de rapt. uir. ergo vt facta offensa d. Stangolino & commissā pena: ita vt de mente Barto. in l. si ita stipulatus §. Chryfogonus, in ff. ff. de uerb. obl. & Bal. in c. 1. s. similiter, in tit. qui. mod. feud. admitt. & in l. 1. C. si quacunque predictus pater, dum dicitur q. si quis promissit me non offendere sub pena faciendo pacem, & postea offendit fratrem meum, q. non committitur pena: quia certa sunt persona, p. quas iniuriatur ex iniuria illis illata, inter quas non est frater. d. l. in ff. cō. l. seq. ff. de iniur. ergo vt sentire Bar. q. aliud sit, si iniuriatur filia, quia per iniuriam illatam filia iniuriat pater & patri proprio nomine cōpetit actio, ut in iuribus, supra allega. §. Sed pmissis non obstantibus contrarium in casu proposito puto de iure uerum, maxime per ea quae not. decidit Io. And. in c. infra, in mercu. subi. querit, an si inter Titium & Sempronium facta est pax promittentes adiuucentem centum nomine pena, si unus eorum alterum offenderet, demū Titius adulterauit uxorem Sempronij, quarebatur, an sit commissā pena pacis rupta, arguit ad partes, & finaliter concludit quod non quia pro adulterio uenit imponenda pena capitalis, l. quamuis, C. de adult. & qualibet etiam pena corporalis est maior qualibet pecuniaria, l. in feruoribus, ff. de pen. & p. c. in iure status contentis esse debemus, l. si ita stipulato, ff. de uerborum oblig. ca. de cau. de offi. delega. Ad uic etiam quia constat, dictum Sempronium, cuius uxor fuit adulterata, non esse officium in sui persona, nec etiam dici potest realiter offensum: quia uxor non uenit appellatione uiri, l. in pecudi, ff. de usu. pro hoc etiam allegat: quia stipulationes sunt stricti iuris, nec egrediuntur personas in eis expressas, l. quicquid astringet, ff. de uerborum obligatio. no. in cap. cum uenera, de except. & ea sola ueniunt, de quibus actum est, & conueniunt, ca. cum ecclesia, de causa poss. & proprie. l. si extraneus, ff. de condi. ob causam. ¶ Confirmatur etiam: quia interpretatio fieri

dēt contra stipulatorem, qui potuit legem apertius dicere: tant in casu nostro: q. committitur pena dicitur contra: expresse in contractu, imo nulla de filiabus & descendentiis est mentio in dicto contractu: igitur p. omisso haberi de actio iniuriarum, proprio nomine patris: ex eo quod est factum in persona uxoris competit actio marito, vt d. l. in fine, & l. cum qui nocentem, s. si rupta, ff. de iniurijs, & l. miles, s. lo. cer. in ff. de adul. Et tamen Ioan. And. in d. l. ita concludit, q. pax non sit rupta, nec pena commissā. Bene facit, quod no. Dyn. in d. s. Chryfogonus, dum dicit q. possent facta in persona fratris illius, quem pmissi non offendere sub pena, nō committitur pena: quia nulla de persona fratris fuit facta mentio, arg. l. si unus, s. ante omnia, ff. de pactis, & d. s. Chryfogonus Præterea in d. infirio sunt limitati & expressi casus, pp. quos committi debet d. pena, s. pp. mortem hominis, non tñ specificat de quibus hominibus, p. omittit enim intelligere dicti contrahentes de hominibus, quibus facta erat dicta treuga, de quibus supra est facta mentio: p. nā per pcedentia declarantur consequentia. l. q. filiabus, in princ. l. si feruus plurium, s. si. ff. de lega. 1. & constat, q. d. treuga facta & recepta erat solum nomine masculorum. Hoc et confirmatur ex sequentibus uerbis instrumenti, dum dicit in masculo no genere, alium siue alios, quod adiectum de sui propria significatione denotat tñ masculinum: licet ubi habeat locū extensio, comprehendat ex interpretatione feminam, l. si. de co. ff. de pec. & ff. de mente lac. But. in l. si in tantā, C. vnde vi, & Archi. 17, q. 3, si qui suadetur, & clarè firmat Io. de Imo. in l. si ita sit scriptum filiabus, de lega. 2. & in d. l. de elec. & et consiluit in consil. inci. in casu pmissio est discutiendum quis primò successerit Ludouico, ¶ Et constat, q. i. contra dictum masculinū nō concipit femininum: & si tunc non hēt locum extensio: uo. de dicit Archi. in d. casu q. suadente, in l. quicunque, C. de ser. fugi. & Io. de Imo. in cap. p. uoluit, ad ff. de loca. & in d. l. si ita scriptum, ar. d. l. veteribus. Su biungitur et in dicto instrumento, q. pena prædicta committatur propter debilitationem membri, & propter commisi domorū & aliorum adificiorum: bladorum; & propter pulsiones quacunque tam cum sanguine, q. sine, ut conueniunt est in dictis casibus, treuga non intelligatur rupta. Et sic posito in dicto instrumento comprehendenter iniuria, q. fierent in feminas alioque ex modis in instrumento contentis: tamen hic non interuenit mors hominis, nec debilitatio membri, nec combustio domorum, aut adificiorum, aut bladorum, etiam (vt verbo fertur) non interueniunt percussiones cum sanguine, uel sine: ergo clarus est, etiam penam non esse commissam. Et posito q. maior esset ratio puniendi dictum raptum, quam non nullus casus expressus in dicto instrumento: tamen in penalibus non fit extensio ex identitate aut maiori ratione s. l. præses, & l. si de interpretatione, ff. de pen. & in cap. odia, cum ibi no. per Io. And. de reg. iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmodi percussibus, quia inspicit debet illud, quod principaliter agitur, l. si quis nec causam, & l. rogati, ff. si certum petatur, & l. verum, ff. de fur. etiam per id quod nota. in l. qui decimi, ne. C. de accusa. Vnde dicit not. Bald. in l. 1. s. 1. ff. de iust. & iur. in 6. no. C. y. in l. 1. C. quæ sit longa consuet. & glo. in l. de temp. ordi. in 6. Bal. not. in l. 1. C. de inter. & moderni in l. si verò, s. de uiro, cum ff. sol. mari. Præterea etiam posito, quod in dicto actu conducendi dictam puellam interuenissent aliquæ percussiones ad finem, ut ipsa pareretur se conducendo, non uidetur treugam esse ruptam ex huiusmod

fructibus pater. Eodem modo si sit iuriuria famulo in contumeliā domini, quia tunc competit actio iniuriarū. Bar. in l. 1. §. ff. de iniur. Nar. q. d. d. d. d. Idem Rom. conf. 183. conf. 358. Corn. conf. 42. lib. 2. sed contrarium tenet & melius lo. Fab. l. denunciar. C. de his, qui ad ecclē, consue. Arct. l. si filius. §. Chryfogonus. de verbo. oblig. Aug. de Annul. ad d. A. g. de malef. ver. che me hai adulter. col. 27. puto enim Alex. hic psumit consulu ffe.

CONSILIVM CXIII.
de materia consilij 112. supra eodem.

REPETITVS vt quid si cancellatio facta fuit a populo Bononiensi, vel ab habente in pmissis potestare † a populo, an hoc sufficiat, & sic an populus possit restituere ad famam. Breniter concludo, q. si talis populus non recognoscere superiorem de facto; tunc cōter concludit, q. ad ea, quæ aguntur in territorio illius populi, valeat restituere ad famam: firmitur Bar. in l. 1. §. de qua re. ff. de postul. & idē ibi Ant. Idem Bar. in l. infamem. in ff. de publi. iud. & Ant. de Butr. & D. Abban. cum te. de re iud. ubi pro hoc alleg. not. per Inn. in c. cum P. de fide instrū & id quod legit & no. in c. per venerabile. qui filij sint legi. Si aut cognoscere superiorem: tunc cōter concludit, q. non possit, per tex. in d. §. de qua re. fallit, ubi infamia esset irrogata virtute statuti eiusdē ciuitatis, & non de iure cōi. prout in casu, in quo qritur, in quo fuit bannitus iste, & habitus pro confesso & conuictio authoritate statuti dispensantis, q. p. contumaciam habetur pro confesso & conuictio, & ponat in banno: nam hoc casu idem populus pot. dispensare super dicta irrogatione in futuris: ut probat Bar. in l. 3. ff. de testa. & in p. realleg. §. de qua re. & Bal. in l. cū mulier. circa pen. char. ff. sol. mat. & Canonistæ in d. cum te. Fortius vult Bar. per plura in l. i. §. de i. f. i. d. ff. de eunt. & Io. A. d. in add. Spe. in ti. de contum. s. sequitur. circa prin. & Ang. & Io. de Imo. in d. l. infamem. & Bal. in d. l. tutor. C. si tutor non gef. & in l. 1. in ult. col. C. de hære. instit. cum sim. Accedit et, q. dicta cancellatio & liberatio bñi est confirmata à sede Apostolica, de cuius cōfirmationis virtute superuacuum est discutere statibus predictis. Ex quibus oibus concluditur, q. bannitus ille aut non erat infamis: aut si erat, intelligit legitime aduersus infamiam restitutus. Alex.

ADDITIO.

* Hoc consilium duplicatum est, infra consil. 135. uol. 6. Hier. Zach.

EPI TOM E.

TENET, q. impubes non dicitur propriè decedere intestatus uel ab intestato, ita q. si statum excludat matrē à successione filij decedentis ab intestato stantibus agnatis infra quartum gradum, hoc non obstante succedat mater filio impuberi exclusis dictis agnatis ff. in eis cōe. & malè.

CONSILIVM CXV.

CIRCA dubitationem de qua quaritur quæ in effectu vnica est, videlicet, an ex dispōne statuti positi sub rubrica, q. mater & atinentes ex linea & c. d. Catharina mater excludat. Et v. q. sic, ex quo extat aui paternus, cui successio desert, cum sit infra quartū gradum. Nam in secundo gradu esse d. filij iuri. consil. 2. gradu. ff. de gradib. & institut. c. uicis. secundo gradu. §. 3. q. 5. secundo gradu. ¶ Tamen p. terminis argumentis ueritas est in contrarium, ita per sepe consilui. Na de iuris cōis censura aui paterno præferendā matrem in auth. defuncto. C. ad Test. uer. salua gradus prærogatiua. & ibi no. ¶ Nec ob. statutu q. mater & quia istud statum loquitur in eo, qui decedit ab intestato, sed filij d. Catharine cesserunt impuberes, & sic intestabiles, nō aut propriè dicuntur decedere intestati vel ab intestato. 1. 1. in prin. uer. planè. ff. de suis & legi. no. glo. Instit. de hered.

q. ab intestato, in princip. & gloss. in l. cum antiquioribus. in uer. fuisse. de iure delib. Vnde cum statuta debeant intelligi fm proprium & uerum significatum. l. §. si is qui na uem. de exereito. l. 3. §. hęc uerba. ff. de neg. gest. l. §. C. de his qui ueniam ætatis impet. Statutum prædictum non extenditur ad casum, quo quis decedit impubes, & intestabilis, nisi in contrarium se haberet cōis usus loquendi ita uoluit Bar. post Pet. in d. l. 1. de suis & legi. in prin. Hoc idē uoluit Bal. in c. 1. de success. seu. in prin. ubi concludit, q. si statuto cauetur, q. mater non succedat filio intestato, non excluditur mater à successione filij qui impubes & intestabilis decessit, etiam si aliter se hñet communis usus loquendi fm cum: quia qñ uerba proferuntur à statuarijs & iurisperitis, tūc nō inspicimus, quō communiter & uulgariter loquatur ideor, sed inspicimus quō loquuntur iuristi, qui faciunt dñam inter statutum & intestabilem, & eo eadem debet fieri dñia in statutis: † quia statuta mutantur uerba à iure communis uero & proprio intellectu allegat legem non aliter. ff. de lega. 3. Pro hoc et adducit: q. ab iurdisimū esset, q. in tot casibus excluderetur à iusticia hæreditate: unde tale statutu v. cōtra ius naturale. l. nam & si parentibus. ff. inoff. testa. ergo debet uerba strictissimè interpretari. l. quod uerò. de legi. c. ea que contra. de regu. iur. in 6. & hanc opinio nem dicit, q. teneantur doc. antiqui ultramontani, & refert se pluries consuli. Et subdit, inquantum Bar. in d. l. uide tur sentire contrarium propter communem usum loquendi, de quo v. attestari iuri. consil. in d. l. non bene dicit in hoc Bar. fm eu. in qua non est uerum, q. apud peritos sit iste communis usus loquendi, & latius prosequitur Bal. in d. c. 1. Hoc idem uoluit Cy. & antiqui in l. 2. in vlt. q. C. qui testa. fac. pos. & Gui. de Cu. in l. 1. C. qñ Imperator inter pu. Cy. Rayn. & Bal. in l. in testamento. ff. de leg. tut. concludentes de cōi statu tum, vel consuetudo disponens q. episcopus debeat habere bona oium decedentium ab intestato, non debet habere, neque uendicet sibi locum in eo qui decedit intestabilis. Itam patet etiam consulendo secutus est Bal. fm consil. inci. Si mater non extat & c. nisi probaretur de cōi uis loquē di, quod dicit esse difficile, & si qñ probaretur, dicit tunc esse ueram opin. Bar. in d. l. 1. Subdit Bal. in d. suo consilio non esse uerum, quod iuri. consil. in p. realleg. l. 1. ff. de suis & legi. faciat fidem de comuni uis loquendi, quicquid dicat ibi Bar. & plenus per Bald. in p. realleg. consil. quod consilium recitat & sequitur Petr. de Anch. in repe. c. canonum statuta. de consil. post me. in uer. quid dices de paterni ubi refert et se pro hac parte consuli. Et refert Cy. q. Bar. est solus, dum dicit in d. l. 1. quod iuri. consil. approbat communem usum loquendi, quod intestabilis dicatur, qui intestatus decederet. Idem uidetur uelle Bal. in l. si arrogator. ff. de adoptio. in pen. col. in uer. & adde tres conclusiones. Idē uidetur tenere Io. de Imo. in l. Centurio. ff. de vulg. & pup. in 18. col. ubi † querit, an si statuto cauetur, quod mater à successione filij: † decedētis ab intestato excludatur extantibus agnatis usque ad certum gradum, & contingat filium decedere in pupillari ætate extantibus dictis agnatis & matre, an mater excludatur. & refert, q. Bar. consiluit quod sic in consil. 38. inci. hæc est copia cuiusdam statuti q. quia secundum communem usum loquendi uiderentur dicta uerba uerificari, & constat uerba statuti debere interpretari secundum communem usum loquendi non attento proprio significatu uerborum. l. liberum. §. quod tñ Cassius. & ibi no. ff. de lega. 3. & in l. Labeo de suppl. leg. Et tñ Io. de Imo. in d. l. Centurio. dicit, quicquid dicat Bar. uidetur dicendum, q. dictum statum non habeat locum in pupillo, per d. l. 1. de suis & legi. nec ille tex. fm eum dicit, quod secundum communem usum loquendi pupillus dicatur decedere intestatus. Nam ibi tex. dicit, accipi debet, siue oportet, intelligitur. ff. quod ad illum titulum. facit, quod habetur in simili in l. si ita. la. 2. de uerbo. sign. Fatetur tamen, quod si probaretur, quod sic esset communis usus loquendi in loco, prout d. esse in partibus Tuscia, q. tunc haberet locum dictum statum, & sic procedere opin. Bar. Idem reassumit idem Ioan. de Imo. cum

Liber Secundus Confil. Alexand.

c. cum tibi. i. fide testib. ubi etiam tenet hanc partem, ubi
subdit, qd si probatur de eoi ubi loquendi peritorem, idē
efficit, qd ille diceretur de eoi ubi intestato decedere, qd decesserit
in pupillari etate: & ita dicit tenere Bal. in pralle. c. j. in
prin. de success. fidei. & qd n. Bar. in l. i. qd quis filiab. fidei. de testa.
ture. Et idem tenet Bal. in l. j. in l. c. si appen. mors inter
ue. i. ubi dicit, qd statuta fidei iuris locutione de intestato, nō
habent locum in intestabili: & per hoc inquit ipse, qd statuta
contra naturalem rōnem disponentia, qd femina non succe
dat ab intestato, non uendicantur fidei locū in decedere, &
in eo qd diceretur intestabili, alleg. nō. per gl. in d. cum an
tiquiorib. sedis, dicit, qd statuto esset naturali rōne muniti
qd tunc bene uendicaretur fidei locū statutum pallegatum. l. i.
fidei fidei & legit in 2. ex pto. Et ita ē super d. statuto Imo.
len. fidei consilui patus excellens doc. Io. de Imo. b. in consil.
cip. in casu pmissio primō dicitur dandum est, quis successit
Iudouico, & concludit, qd dictum statutum non hēt locū
qd agitur de successione pupilli, qd cum d. statutum fidei cor
rectorium iuris cōis, & loquatur de decedente ab intestato,
non dēt extendi ad intestabilem. l. pcpimus. C. de app. l. san
cimus. C. de testa. & per nō. in auzhen. quas adiones. C. de
sacro. feccl. & ita dicit tenere Cyn. in d. l. c. qd testa. fa.
pos. & Bal. in d. c. r. de suc. fce. Pro hoc ē allegat, quia licet
super illa processu essent op. tñ in dubio est fauendū matri,
ne excludatur a luctuosa hēditate filij ut l. fin. C. de infri. &
subf. b. & p. rertim, qd non est eadē rō, qd filius pōt testari,
qđ qd non pōt testari, nā qd pōt testari, vñ non testat, vñ in du
bio tacite uocare ueniētes ab intestato fm formam statuti,
arg. l. i. qd cum nullum. fidei iure codic. l. i. i. d. p. c. b. i.
C. de impub. & alij subf. i. & sic ex tacita uoluntate excludit
matrem, qd rō cessat, qd non pōt testari. Nec ob. rex. in d.
l. i. r. dum dicit, qd illi, qui testari non possunt, p. intestati ha
bentur, quia fm lo. de Imo. in d. consil. i. uerum fm in pro
prium & latam significationē, alleg. qd. infri. de here. qd ab
intest. de fidei. in prin. Vñ pōt dici fm cum, qd illa dictio, pro, im
portat actionem fm eū, sicut dicimus, aliud est esse merce,
& aliud meris loco haberi. d. l. meris. & d. l. i. maritus. qd statu
ta uerbo loquencia in uero casu non extendunt ad fctum.
l. 3. s. hac uerba. fidei de neg. gest. & l. i. C. de his, qui ue. ga. in
p. et. Et potissimē qd non est eadem rō, prout in casu propo
sito, ut supra proxime fuit ostensum. Nec est uerum fm eū
illud, quod sentit Bar. in d. l. i. de suis & legi. p. per illum l.
uideatur uelle iurifcon. interpretari in eoi usulo quendi, &
sic accipi uelle iurifcon. interpretari pro intestato, quia illa lex hoc
non dicit, fed solum dicit, qd intestabiles hāt pro intestatis,
quae uerba possunt exponi, fimplici, & latē fumenao, uel
ex fctione. Et prima expositio est de mente gl. Initi. de hāz.
red. ab intesta. in prin. Seda probatur fatis per d. l. meris.
c. i. f. Et idē tenuit Aug. in conf. 26. incip. Statutu excludēs
referens etia plures consuluiffe unā cū d. Bal. Et pōtita ma
ximē procedere dēt in hoc statuto, qđ censet odiosum, iux
ta nō. in l. cūctos populos. in 6. q. C. de sum. Trin. & Bal. in l.
certū. in prin. C. vñ legi. & nō. per Bal. in l. uenia. alias est l. i. f.
C. de in us uocā. fidei. d. l. nā & i. parentib. Nec pōt dici illo
casu late statutum debere extendi ad casum, qd quis decessit
intestabilis ex eo, qd rō est in d. statuto scripta & expre
sa, ratio agnationis & familie conferuandæ, qd conferuat p.
masculos, infri. de legi. agna. success. in prin. & Et iure est,
qđ ubi in statuto, uel lege correctoria est expressa rō, fit extē
sio ad alium casum ex identitate rōnis, ut nō. per gl. in clem.
j. de elec. & ibi doc. & nō. Bal. in l. f. i. ubi clarior Imo. de hā
red. infri. Quia pōt frideri & primō, qd illud est uerum, ubi
expressē rō illa esset in l. scripta, scilicet si posset fructu intelligi,
ita nō. Bar. in l. liberorum. de uerb. sig. in uer. his pmissis re
ducamus hanc materiam. Secundo pōt frideri, qd dicta extē
sio fieri pōt ad alium casum, ubi tā in casu expresso, qđ nō ex
presso, ad quē ferret extensio, esset oīno eadē rō. Iccus si non
eadem, ut est gl. in cie. 2. in uer. in eisdē de eta. & quali nō.
Imo. in l. i. uerō. s. de uiro. fol. mat. in 7. col. fed non est eadē
rō in decedere intestabili, qđ est in eo qd decedit intestatus,
ut dixi supra, ergo & C. Tertio pōt frideri, qd dictum statutu

non considerant dictā rōnem agnationis conferendā per
mafculos: patet, quia illa uerba statuti dum dicit, coniuncti
io ex linea paterna, uq; ad quantum gradum. tñ illud adieci-
tum, coniuncti, prolatum sine alio termino comprehendit ex
ex proprio significatu in femina, q; mafculum uo. nō. Bar.
in l. i. per illum tex. ff. de uerb. fig. & Bar. in l. i. quis in tantā.
Cande uide per l. i. quis id quod. de iurid. om. iud. & Bar. in
l. t. in prin. ff. de pac. & Bal. in l. Gallus. in prin. ul. colli-
de lib. & posth. cum concor. Cum in dicto statuto presertim
matri tam femina coniuncta ex linea paterna, q; mafculi
sequitur, q; rō statuti excludens matrem non fuit cā agna-
tionis conferendā, q; non conseruatur per feminas, sed per
mafculos l. iurif. post prin. ff. de gradib. & in fi. de legi-
catur, q; dicti eius filij defecerunt heriditate non adita: & fi-
11 non potuerunt eam ad matrem transmittere, tñ dicitur pri-
mō, q; statutu ciuitatis contrarium disponit. secundo, q;
hereditas paterna per dictos filios, si erant filij heredes ex
potentia fuitas transmittitur ad quoscunq; etiam nō adita-
l. i. fratres. C. de iure delib. ex militari. s. fi. de testam.
mili. lapud hostes. C. de ius & legi. l. hereditatem. lib. i.
mo. ff. de stipu. seruo. plenē in Luentre. ff. de acq. her. Quini-
mō dato, q; non est transfusa dicta hereditas non adita,
posset mater ex persona filiorum, qui defecerunt minores
vincti quicquid ann. pater restōnem in integrum, & illam
adiu. l. Pantonius. & ibi nō. Bar. ff. de acq. hered. & in l. qui
duos. ff. de reb. dub. & Jac. Burr. in l. i. C. de testam. milit. &
Io. And. in c. in presētia. de probat. & Bar. in l. si infanti. in
ul. col. C. de iure delib. Ex quib. omnib. concludo, D. Car-
rinam matrem dictorum pupillorum in fessione eorum
quo esse antependendam. Et ita dico & consulo ego Alex.

ADDITIONES.

[illegible]

fatum non habet locum in pupillo, furioso, & simili, quem tenet Alex.
 h. v. de adu. lib. 6. conf. 75. p. 2. et lib. 7. conf. 168. col. 3. & nouissime o-
 nium Iohanne Ludo. G. de aco. conf. 3. s. & Dec. in prefatus confilii hac
 sententiam reprobando dicit esse inuicem: quod in infans habet locum
 etiam ad exclusionem matris, quod loquitur per verbum ab infella-
 tionis ubique Bal. in consiliis etiam in Ratuto loquente, si quis deces-
 set ab infante, semper tenetur non excludi a successione: pupilli-
 tatem Bal. in conf. 32. impuberi lib. 2. conf. 141. quartum ab pupillo
 lib. 2. nouis, quod est conf. 342. in veteri impressio, Brizix in conf. 1.
 de iur. col. lib. 4. in nouis, quod est conf. 58. lib. 2. in antiquis, ubi ratio-
 nem reddit differentie pupilli & adultum: in pupillis non potest por-
 tate mater, quod necesse est in omnem euentum excludere, sed adu-
 lum potest ei prouidere tutelam, unde si non refertur, uideatur tacite di-
 scere secundum iura loci, quam rationem filii adscripserunt primū
 Alex. d. l. generaliter, & in suis conf. deinde Dec. d. l. generaliter,
 & in suis consiliis. Et hoc 4. opto in effectu redditum cum prima, quia Pet.
 & sequaces nunquam aduertunt ad illam uerbalem d. l. in finem, sed
 in i. Bal. in d. consilis non facit uim in iur. ab infestato, Sed præsu-
 ptionem effe sine statutu locu quoque de bonis intestati, fide de bonis
 decedentis ab intestato, etiam ratio fua, que est multum apparen-
 s, patet ratio causa militis profus, igitur relictis illa tertia opti-
 pro, pulchre refellitur per Zab. d. conf. 1. 1. & Soc. in d. consilis, quia
 statuta non censentur impliciti uerbis cum respiciant effectus & non cum
 tenentione uerborum. Ceterum secundū opti. ueram pot. quia prima
 non fundatur nisi in d. l. male intellecta, ut statim dicam, & in quad-
 durius & ratione quam præcipue tangit Bald. Prima uero in toto iure
 hoc locutione fundatur, ubi semper dicitur intestati, etiam qui te-
 stari non possunt, Istius, de herede, que ab intest. in princ. & nouissime
 in pup. tax. in l. fuer. si uero maritus, si per te uol. uim curato. præter
 id quod fatis apte in uerbis tenent, quod statutu fundatur. Non
 obstat Bald. & q. uideatur durum matrem excludi, quia fatore, sed
 non concludit hæc ratio, quia statutu eo non respicit, fed fundatur in
 alia ratione, quæ est, ut bona redeant, unde procefferunt, quæ non
 habet locum fide contingat mater, fide aiam, uel materteram, uel
 aiam excludi, unde dato q. sit aliqua durities, quando contingit matrē
 excludi, non sequitur, quod locu sit fatutu, quod fufficit esse iustum in
 genere fuisse in generibus singulorum, licet durum uideatur in quo
 cum singulari generum, ut per Bald. & alios in l. non dubium, C. de le-
 gis, nec debet pupillus respectu eiusdem fatuti: quando quoque intestatus,
 uero mater, quandoque alterius qualitas censeri minus obstat d.
 l. quia non dicitur, quod participium, intestatus, importet primatiōe
 fationis actiue testamenti, quod etiam uerum non est, quia si simplicē
 rationem tenentem importat, ut patet ex uera grammatica, & re-
 ligio toto iure, & recte tradit Poli. d. q. 4. Aicia in d. intestatus, Poli.
 arem exposit uerum non proprie d. l. idest, superfluo. Ego uero pot.
 expendenda, non proprie, idest, non appropriate, licet non specialiter, nec
 peculiariter, quia uerbum intestatus non tantum intra pupillaria de-
 cedent, fed etiam adultu, & generaliter cuiusque persone, fide sine
 tabamento, uel cum testamento, fed inualido decedenti competit d. l.
 intestatus, Specialiter ergo & appropriate, fide peculiariter dicitur pupil-
 larius & similis persona intestabilis, non tamen ideo minus dicitur in-
 testatus, ut probat d. l. 1. quia testabilis & intestatus non differunt, nisi
 fide species & genus, ergo pupillus tam proprie dicitur intestatus, quā
 proprie species in genere includitur.

S V M M A R I V M.

- 7 Tena relegationis ubi uenit, an p[oss]it mitti procurator.
- 8 Bannitus cura bonorum publicatione deportato equiparatur.
- 9 Bona simplicis banniti non sunt confiscanda.
- 9 Statutum de simplicis non extenditur ad mixtum.
- 11 Statuti uerba licet offendere, ut mens seruetur.
- 12 Etiam, d. Etio implicat.
- 13 Procurator non admittitur, licet absens damnari possit.

CONSILIVM CXVI.

A NIMADVERSIS statuitur, de quib. in themate fit
metio. Vt prima consideratio d d m esse, Titium & Se
ium p pcurator copare volentes, audiendos esse, esto q
posita cōtra eos repositos culpabiles pcedi ad bannū cō
fessionē bonorū fm formā l tati ultimi lib rubri, de his
qui transgredio aggeres. Probati q nā de iure p crimine pro
quo veni impoenda pœna relegationis, a p pcurator in
terveniens. l. s. r. ff. an per alit cau. app. no gl. in l. ferum
quod. s. publice. ff. de pub. iud. & in l. absente. ff. de p. r. s. in

Libre Secundus Consil. Alexand.

proferi. l. i. ff. de bo. dam. ergo cum in casu nro ueniat una cū
banno bonorum publicatio, sequitur, q̄ excedit propriam natu-
rā relegationis. Ac rōne uulgaris. gl. in s. relegati. Infi. q̄
bus mo. ius patr. pot. solui. & gl. i. c. dno guerrā. in prin. in ti.
hic finit. ubi dicit, q̄ bannitus accedente bonorū publica-
tione non relegato, sed deputato comparandus est, cui gl. in
hæret. Spe. & Io. And. in addi. Spe. in ti. de infir. d. s. compē
diosē. uers. quid de bannito, & in ti. de act. s. i. uer. item qd̄
est bannitus, & Io. And. in addi. Spe. in ti. de accus. i. 3. par.
s. sequit. in addi. magna, q̄ incip. Odofor. in ti. de arbi. s. dat.
uers. quid de bannito, & refert ibi Io. An. idē tenuisse Guid.
de Suza. in l. Pedius. ff. de arbit. per l. actionē. s. publicatio-
ne. ff. pro loc. l. i. s. ff. de bon. poss. contra tab. & refert et Io.
An. in lalle. s. cōpendiosē super uer. 1. opponit. q̄ Vbertus
de Bobio tenebat perpetuo bānitū non posse hīdē in situi,
sicut nec deportatum & dānatum in metallum. allegat. l. 2.
ff. de his q̄ pro non scriptis. & d. s. puglicatione. secus dice-
bat in relegato. l. relegatorū. s. 1. cum q̄ de. interdict. & rele-
ga. lli. gl. et adherent docin. l. si q̄ramus. ff. de testa. & Iaco.
de Bel. in dispū. incip. Semprouius & Titius inimici capita-
les. q̄ ponit. l. 2. C. ut intra certum tempus. Bal. in l. seruū quo
que. s. publice. in 4. col. de procu. & Bal. in l. i. in ult. col. C. si
pendente appel. mors interue. & Bal. in l. corruptionē. C. de
usufr. idē q̄rit, q̄ an p bānū pdat usufructus, & concludit,
q̄ an bānū inducit maximā uel mediā capitis diminutionē,
ut quia bānitus bonis ademptis ab illo q̄ habet ius deportā
di, & usufructus pdat. p. d. l. corruptionē. & p. no. in d. s. re-
legati. uñ si mediā inducit capitis diminutionem, sequitur, q̄
censet deportatus. l. i. ff. de capi. dimi. Infi. eo. ti. s. minor
ad. & hæc etiam fuit decisio Martini in d. l. corruptionē.
6 Idē tenuit Hugo de Fontana in sua dispū. incip. Duo
adinaicem litigātes, & ibi Ang. dicit nō esse uerum, q̄ Fed.
de Sen. reprehendat gl. in d. s. relegati. q̄ Fed. loquit, q̄ si
tutum disponebat, pcedi ad bānū, & nullā faciebat men-
tionem de bonorum confiscatione, quo casu non uenit confisca-
tio, in auth. bona dānatum. C. de bon. dā. Et d. opi. appro-
bat Ang. in palle. dispū. tione, ubi de hoc latius tetigi, q̄
aliquis alius, concludens q̄ bānitū pp delictum, q̄ non com-
parendū hāc p confis. ex forma statutorum Italie, eq̄pa-
rent uerē deportatis, si bona publicat, licet eis bellum non
inducat, concedendo cuiusq̄. p̄tatem offendendi, q̄a sicut
deportati p̄dnt ea, q̄ sunt iuris ciuiliis, & tñ bellum eisdem
non inducit. l. i. uicium. ff. de re iud. l. i. in metallum. ff. de his
q̄ p non scrip. in auth. de incest. nup. in prin. l. qd̄ sunt fer.
u. ff. de pen. & sic banniti perdunt bāficiū ciuitatis suæ, si
at bellum eis iudicū ultra publicationem bonorum, tunc em
eum eq̄parant trāsfigus, q̄ p̄dnt bona, & iura ciuitatis suæ,
& efficiunt hostes ciuitatis. l. 3. s. trāsfigus. ff. de ficar. ubi at
bannitū absq̄ publicatione bonorum, eq̄parant em eum re-
legatis, qui a loco arcantur. l. exilium. & l. relegatorum. s. ad
7 tempus. ff. de interdict. & relega. Præterea dato, q̄ talis bā-
nitus non aequiparetur deportato, ut tenent plures in locis
alleg. tamen cum omnes faterentur, quod bannitus cum publi-
catione bonorum participat de utroque. fide relegato & de-
portato, a relegatione enim capit, quia a loco a quo bāni-
tus est exulare debet scit relegatus. l. relegati. ff. de pen. a
deportatione at capit, quia bona confiscant sicut in depor-
tato, & perdit iura ciuitatis suæ. l. amisione. s. qui deficiunt.
de capi. dimi. & q̄ participat de utroque. inui. Bar. & Bal. in
leius qui. s. i. ff. de test. & Bal. in l. Gallus. s. & quid si tm. de
lib. & posth. & Ang. & Moder. in eadem l. in s. ille casus. &
Bar. in l. i. in 7. & 8. col. C. de here. infli. & ibi etiam Ray.
idem tenent omnes in d. s. ex facto. Cum ergo bānitus isto
casu afficiat p̄na maiori, q̄ relegatus pp confiscationem
bonorum. Sequitur, q̄ ea de esse p̄na supra relegationem,
& per consequens de iure non debet procurator admitti. d.
l. i. an per alium cā app. Confirmo, nam si bannitus isto casu
participet de utroq̄, ergo statutum loquens de relegato &
bānitō, & sic de simplici non comprehendit casum mixtum,
& scilicet quando quis est bannitus & bona confiscata: p̄ Nam
bona meri uel simplici bāniti non sunt confiscanda, etiam

si sit bannitus, uel condēnatus ad mortē, ut plenē declarat
Bal. in l. dāta opera. in 7. col. in uers. f. sed queritur, si aliquis
condēnatus. C. qui accu. & Bal. in l. 2. C. qui test. f. possi-
dente app. mors interue. & in leius qui. s. i. ff. de testa. & in
c. 2. in prin. de pace tenen. & in leius qui. s. i. ff. de testa. & in
re. infli. & ibi ferit Cy. in fi. & Ang. in d. dispū. & Pet. de An-
cha. in repet. c. canonum statuta. in uer. q̄ro uulneris si aliq̄
& c. de constit. q̄ Quod at statutum loquens in casu simplici
cī nō extendat ad casum mixtum, no. Bal. in l. oēs populi. in
12. col. de iust. & iur. ubi dicit, q̄ si statuti disponit, q̄ mul-
lier nō contrahat sine consensu propinquorum non extendi-
tur ad Hermafroditū, quia nō est propriē mulieris homo
mixtus, alleg. l. hoc legatū. ff. de le. 3. & sequit Pet. de Ancha.
in d. canonum statuta. in uer. f. uenio ad quartū mem-
brum, bñ facit. l. vii. passim. s. p̄sfer. ff. de adul. & q̄no. doc.
in l. 2. in prin. ff. de uer. obl. & in l. si ita scriptū. in prin. ff.
de lib. & posth. & no. Ant. de Bu. in proemio Decr. in 7. col. Et
10 idem Bal. in l. hac consultissima. in 3. col. C. qui test. ubi u-
luit, q̄ statutum disponens, q̄ in ultima uoluntate requirit
certa solemnitas, nō extendat ad donationem cā mortis, q̄ne
non est merē ultimē uoluntatis, sed hēc mixtā cā mortis, q̄ne
uoluntate & cōtraq̄, ut plenē no. in l. i. C. de dona. cā mor.
& in l. 1. in prin. ff. de dote p̄leg. & Infi. de dona. in prin.
cum simili. & maxime ut dixi, si statutum efficit alias contra
ius cōe fm q̄ non admittit procurator a relegatione supra.
Præterea et pluri mi teneuerunt, q̄ in p̄na relegationis non
admittit procura. f. idē ista p̄na bāni vnā cum publicatio-
11 ne bonorum dē excedere propriam naturā relegationis, q̄ er-
go debet statutum interpretari, quantumuis fieri p̄t, ut ius
cōe non lēdat. l. i. ferui. C. de noxal. c. cū dilectus. de cōfuer.
¶ Nec obstant uerba statuti, runde dicit, et ubi bona publica
da non uenient, quia statim rēdebo, si dicamus, q̄ p̄na con-
fiscationis oīum bonorū hoc operat. Nam ut dixit Bal. in c.
12 i. in prin. in 5. col. de pace tenen. q̄ habens in p̄enis gl̄ale
arbitrium p̄t arbitrari usq̄ ad mortem, iuxta no. per gl̄a
quā dicit Infi. de iniur. s. in summa. & tñ non p̄ bona con-
fiscare, ut l. 1. C. ne fine iusu priuileget certis iudic. confisca-
re. & ibi declarat Cy. & Bal. Azo. in summa eiudem tit. & fa-
cit, quod no. gl. in auth. si dicat. C. de test. & doc. in c. memi-
nimus. de acc. cum sim. Præterea cum hac consēto extat de
cīso statuti rectē inueniunt in statuto sub rubr. qualiter & quō
procura. inducendo sic, & per hanc inductionem paret in-
tells dīcti statuti. Quia rēde ad ultimum argm p̄r dicto
13 statuto fundatum, q̄nam p̄suppono, q̄ licet offendere uer-
ba statuti, ut deferuiatur mēti, ut cesset absonus intellectus,
l. scire oportet. s. aliud. ff. de excusator. l. non dubium. & ibi
declarat Iac. de But. Bar. Bal. post gl. C. de legi. in uer. an ple-
xus. & l. in ambigua. ff. de leg. & latissimē ultra oēs declarat
Ang. in consi. 67. incip. Martinus Ioannis de Florentia. & in
consi. 267. incip. Statutum cōis Florentia qualiter cūlibet.
& una dīctio sepe ponitur pro alia, ut no. gl. in l. eis. ff. de cō-
dit. & dem. q̄ dixit, q̄ quælibet coniunctio, prout est necesse
p̄t poni pro alia. modō sic, uerba statuti p̄dicti sunt hæc,
quā sequi deberet p̄na mortis, abscisio membri, ut cor-
poris afflictio, aut quis alia p̄na corporalis, seu capitalis,
quæ supra relegationem, sic intelligendi & accipiendi rele-
gatum pro bannito uel confinato, & ubi bona publicanda nō
uenirent & c. Nam pro certo mens statuentium non fuit, q̄
14 illa uerba, et ubi bona publicanda non uenirent. Nam de
d natura illius dīctionis, et de est implicadī rei, de qua fit ma-
ior illud saltem par dubitatio. patet in l. 2. & in l. 2. & in l. i. in l. i.
& in s. fi. C. si tutor interue. illa uerba. s. p̄suri. l. item dī-
cimus. in prin. ff. de uerb. sig. & l. etiam aureo. eo. tit. & l. ex-
traneum. C. de here. infli. c. 2. de rescrip. cum infinitis simi.
Sed si illa dīctio, etiā, in proposito comprehendere debet,
quandō quis bannitus esset cum publicatione bonorum, se-
queretur, q̄ illa uerba, etiam ubi bona publicanda non ueni-
rent, implicarent casum, in quo minor erat dubitatio, inō
nam in eo nulla erat illius dīctionis, etiam mentio, ut dixi. Nam
certum est, quod eo ipso quod statutum disponebat in cen-
sa rele-

Liber Secundus Consil. Alexand.

fore sine mandato uolente ostendere & probare de innocentia, ut in tex. ibi. in uerf. quibusque, & in uerf. quis. Pro ista opi. adducit Saly. in d.l.reos. nā uidemus, qd quis est carceratus pro crimine capitali, p̄t perueniri ad diffinitū, & si nō est futura elusoria, & tñ non p̄t procurator cō parere, & subtiliter probat in d.l. i. ff. an p̄t alium. cui tex. prohibet procuratorem admitti in causa capitali, q̄t in iudi cio causā appellantis & sic p̄supponit, qd ibi lata iñia fuerit contra p̄sentem & carceratum, alias nō potuissent dā nari in causa principal. labentem. ff. de pen. l. i. ff. de acq. res. iuncta l. i. ff. de custod. reor. qd pro carcerato non possit procurator comparere, tenuit ē Rich. Sal. Ange. & Paul. de Ca. in d.s. publice. & Ant. de But. & Flor. & Abb. in d.c. ueniens. & Bal. & Ang. in d.s. publice. & Bal. in d.l.reos. in 7. col. maxime quo ad liris contelt. ut ipsi dicunt, & Io. And. in addit. Spe. in ti. de procu. in uerf. qd est cā criminalis, licet aliq. teneant contrarium, sed minus bñ. Ergo licet contra absente possit perueniri ad diffinitū, nec p̄na sit futura elusoria, tñ non poterit admitti procuratorē, et rō fm Saly. in d.l. reos. in 2. & 3. q. quia natura procuratoris est non interueniēte collusione qd eius confessio, factum, uel commissum p̄ iudicet dño. c. 2. de confess. in 6. i. deo. lū. casu sanguinis magni p̄iudiciū noluit procuratorē admittē. Itē qñ reus est absens, & pōt dānari, militat rō una ex illis qd ponit Bar. in §. ad crimen. in prin. quare procurator non admittit in criminalib. quia in causis tam grauis iudiciū uerosimile est, qd princeps diligentius eam suam defendit. l. i. in ff. de carbon. edict. sufficit ergo, qd una ex rōnibus. l. firma maneat. l. si uero lex. de here. in fi. de nupt. s. affinitas. no. in l. i. uentri. §. in bonis. ff. de priuile. credi. & in l. liberorum. §. r. fide his qui. no. infam. ¶ Ad quartum argū rñdeo, qd i statuto sub rubrica, qualiter & qñ procura. & ibi est casus cōtra dictos accusatores inducendo, ut supra, & qd Bal. in d.l. reos. in 3. q. non loquit qñ oia bona uidebant publicanda, nam tunc dī p̄na a relegatione supra, ut est probatum. ¶ Non obstat argū, quia ultra p̄dicta rñdeo, qd statutum sub rubr. quare liter & quando, accipit p̄nam capitalem multum largē, patet, quia statutum intelligit, qd p̄na relegationis sit capitalis, pater dum dixit, ut quauis alia p̄na capitalis, aut corporalis, quare supra relegationem sit &c. Nam si statutum non habuisset p̄nam relegationis pro capitali, non oportebat illa uerba subiungere, uidelicet, quare supra relegationem sit. l. 2. ff. de publi. iud. l. capitalium. in prin. ff. de p̄e. & l. i. ff. an p̄t alium causa app. ¶ Vnde statutum assumptū p̄nam capitalem multum largē, secundum quam largam significationem etiam de iure communi relegatio dicitur p̄na capitalis. licet capitales. de uerb. sig. iuncta l. cognitionum. §. s. estimationem. uerf. sicuti cum regula &c. ff. de uarijs, & extraor. din. cog. patet etiam, quia statuta repellit procuratorem, ubi ueniret imponenda p̄na fustigationis, ibi dum statutum dicit, aut corporis afflictū, & tamen talis p̄na non dicit capitalis. d. l. capitalium. in prin. unde dato qd dicta p̄na q̄ uenit imponenda dictis accusatis non esset capitalis stricte sumendo, tñ largē, prout accipitur statutū, est capitalis, cum sit supra simplicem relegationem, uel bannum simplex. Præterea etiam contra Bar. in d.l. i. ff. de publi. iudi. in 2. col. uer. quare utrum excomm. in fi. teneant Ang. & Io. de Imo. ibidem, quia sufficit p̄nam posse esse perpetuam, arg. l. sufficit. ff. de condi. indeb. Nam poterit esse, qd nunq. fieret aggerem, quia responsum est ad argum. Bar. de exceptione, quia saltem in mortis articulo potest quilibet absolui. l. 7. q. 4. ff. quis suadente. & no. in c. pastoralis. §. r. de offic. ordin. quod non cōtingit in bānito, quia de banno exire nō potest, nisi aggerem reñceret. ¶ Ad ultimum de statuto rñdeo, qd i statutū decidit casum in specie contra dictos accusatos. Sed magis probabilem intellegam, ut supra contra accusatos latius deduxi. Et ita dico & consulo ego Alex.

ADDITIONES.

- a ¶ Relegationis, Contrarium semper mihi uisum est uerba, d. l. i. inclusi uis accipiendā, qd est proprie f̄monis ratio, qd est natura rei exigat, qd sit p̄na corporalis, nec recte p̄ de i. mōi causis cognosci nisi i p̄sentē,

cum sint testimonia & iudicia coram exploranda, & ita obseruanda. Quod autem putat Rota decisio. 201. licet in causa sub tit. de procu. nouis, hoc nō procedere, postq̄ reus est captus & carceratus, saltem & inepum est: quod enim iura uolunt in his reū dēre causam in uis sententię dicere causam per seipsum & in eō sententia causā & executione sit, f̄ator qd gesta cum procuratore ualent in p̄iudiciū reū, ut notu. tuncam procedere, ut quotidie obseruatur.

- * Vide plenē de istis, quando procurator interuenire possit in criminalibus. Fel. in c. meminimus, de accusat. col. 4. Ang. Aret. in tra. malit. super gl. Quia dominus iudex uidet, & cognoscens. Natura.
b ¶ Relegatio. Supra conf. 26 lib. 1. Curt. Sen. conf. 59. col. 10. ff. qd non perdat nisi iura municipalia, non autem iuris communis, doc. omnes. l. i. C. de hered. in fi. l. eius qui. §. i. ff. de test. Baldi. Gallus. §. & quid sit tantum. col. p̄ss. de libe. & posth. conf. 2. §. lib. 4. Anch. conf. 271. conf. 287. Pau. conf. 56. lib. 1. Corn. conf. 5. §. lib. 2. Curt. d. conf. 13. l. 2. la. conf. 1. 66. cum seq. lib. 2. conf. 144. lib. 1. Franc. Rip. repet. l. 2. 23. C. de reuoc. donat.
* Proceci. In causa statuti, quod contumax habeatur pro conf. si procurator admittitur. Franc. Aret. conf. 146. lat. in l. 2. C. qui testam. fac. poss. Sed Alex. infra col. p̄t. tenet oppositum, qd non admittatur procurator, sed defensor sine mandato ad offendendam innocentiam iniqui. Quam opinionem amplectitur etiam Hypp. in practi. sua crim. s. sequitur modō, ubi late de materia. Et admittitur procurator & quilibet ad allegandum exceptionem ipcomptentur. Gram. conf. 1. uo. 39. posito p̄o decisionis. & ibidem num. 45. Natia.
* Si bona. Dicitur etiam implicare ea, in quibus non est eadem seutram potens ratio. Dec. conf. 466. nu. 17. Alex. conf. 23. col. p̄ss. lib. 5. Et repte qualitate p̄cedentem in sequenti, & ē cōtra. Aret. conf. 67. col. 2. uer. ex quo uideretur, & Natia.
c ¶ Deportatio. And. Ifern. c. i. hic l. i. deinde confu. col. 1. Pau. Alex. factio. ff. de Trebell. Benedic. repet. c. Raymus. uer. in eodem testamēto. relinq. r. nu. 140. col. seq. tangit etiam Hypp. in practi. sua crim. s. tit. retract. §. gl. 9. nu. 28. dixi in consuet. Paris. §. 192.
* Vide Curt. lū. concordantem opinionem conf. 18. col. 3. Natia.
* Simplicij. Idem dicit Alex. in rubr. C. de iudi. Natia.
d ¶ Etiam Bal. conf. 209. illa uerb. lib. 3. in nouis, quod est conf. 409. l. 2. in imprecis. Brixi. Gemin. conf. 65. nu. 8.
e ¶ Procurator. Scilicet tantum rei curator, sed tantum quilibet ad eum uel innocentiam eius defendendam admitti debet indistinctū, seutram quoque §. publicē, quem ita intelligo de procu. ceterum etiā tantum procurator admittitur etiam ubi p̄na relegationis uel maior imminet non ad allegandas causas causē, sed ad excludendā absentionem uel contumaciam. l. pen. in fi. de publi. iud. l. i. ff. an p̄t alium causa app. ut tangit Bar. conf. 100. ad domo. Cy. in fi. adde Corn. conf. lib. 3. conf. 122. lib. 4. Sign. de Homed. conf. 169. Dec. conf. 499. Hypp. de Marb. in practi. §. sequitur.

S V M M A R I V M.

- 2 Priuilegijs narratio in possessione non emplat libellum.
- 3 Testimonij & possessionum recuperandū cumulari possunt.
- 4 Effectus. c. reintegranda.

CONSILIVM CXVII.

V I S O processu inrer magistrum Ioannem de Fabris agentem, & magistrum Leonardum Ferreum fē defendentem, & uisus que solemniter allegata sunt per aduocātū actoris. Omisiss hincinde multis capiendū substantialem & principia fundamenta breuiter concludam in fauorem actoris. Ad quod fundum p̄suppono, qd in libello sit intentatum possessionum recuperandū pater ex narratione: dicit qd sine facto & culpa sua cecidit agens a possessione sua, & quod immittendus est in tenutam & possessionem dictę domus, que indebitē uenit ad dictum magistrum Leonardum.
1 ¶ Vnde ex dicto medio concludendi colligitur quod remedium sit intentatum, ut no. Bar. & doct. in l. certi condicio. in prin. ff. si cer. pet. & in l. i. prius. in §. oppo. secunda partis. ff. de ope. noui nunc. & Ang. in repe. l. naturaliter. §. nil cōc. ff. de acq. pos. ad fi. Hoc clarius colligitur ex condicione libelli facta per actorem in qua concludit se reintegrati ad tenutam & possessionem domus, ergo non agi peritorio, quia in petitorio non concluditur ad restitutionem possessionis: ut not. Spec. & Ioan. An. in tit. de resti. §. 1. uer. & no. & uer. seq. & Ioan. And. in addi. Specu. in tit. de acco. & p̄e. in §. sequitur. uer. sed quam uocas. & Io. An. in cum ad sedem. de resti. §. po. & Bal. in l. p̄e. C. de sen. que sine cer. quati. & idem tenet Arch. 3. q. 1. reintegranda. & Fed. de Sen. conf. 283. inci. Consilium latum per dñm Franciscū de caporegio. Nā aliud est res, & aliud ē possessio. l. i. duo. s. ff. ff.

in possid. l. q. restituere. & l. officium. ff. de rei vend. Et licet
in libello sit facta mentio proprietatis, tñ non ampliatur uires
libelli i possessorio. c. si. de iud. & ibi dicit An. de Bu. notab.
i. p. p. narratio proprietatis in libello non uiriat libelli in pos
fessorio, nec ampliatur uires libelli, ut proprietatis deducta ui
deatur, quia attendit sp. medium concludendi fm eum. & idē
reclin. ex parte. de foro cōpe. & ibi sñr hoc idē sentit An.
de Bu. in 5. & 6. notab. Ad hoc bñ facit, qd no. Inno. Host. Io.
And. in c. cum dilectus. de ordine cog. ubi dñt, qd si plura nar
ratur in libello, & postea subdñt cñ gñalis, uidelicet fu
per quib. oib. & singulis peto iustitiam faciendi &c. q. talis
conco est apta plures actiones comprehendere & fiat tunc
condemnatio fm illam actionem q. minus continet, arg. l. sp.
in stiponibus. & l. fauorabiliores. ff. de reg. iur. & in c. inter
dilectos. de fide instr. nisi ex pbatibus factis in iudicio,
uel expressa decōne actoris appareat, q. prosequi uoluerit
actor, arg. l. si quis intentione. & l. solum. ff. de iud. & idē
no. Spe. in ti. de lit. contest. s. nunc uidendum. uer. sed cū ex
his per Bal. in l. edita. in utraq. rep. C. de eden. & Ange. in l.
f. C. de anna. except. & p. Ant. de Bu. in c. examinata. de iud.
sed ista concla gñaliter fuit appōita in primo libello, & de
bet sententari super possessorio quod est minoris pradiu
cij, q. sit petitorium. l. i. C. si de momen. poss. l. nomen. C. un
de uic. cum dilectus. de cā poss. & maxime cum actor hoc
expresse declarauerit. Quinimo dato, q. utrunque, i. peti
torio & possessorio recuperandū esset simul deductum
in eodem libello, procederet libellus, quā non habent ad in
uicem repugnantiā. l. cum fundum. s. fide ui & ui arma. c. pa
loralis. de cau. poss. & proprietaria. no. doct. in l. naturaliter. s.
nihil cōe. & in l. ordinari. de rei uend. & in l. i. ceteri. C. de in
derti. Et si constat de possessorio, debet prius super illo iudi
cari fm Cy. in d. l. incerti. & Inno. in c. suborta. de re iudi. &
no. Bar. in d. s. nihil cōe. in pe. q. & no. in c. de cā poss. &
no. Io. And. in d. c. pastoralis. in pe. gl. Sed in proposito pro
barum est per actorem saltē de possessione, & constat ex de
positionibus, multorum testiu hoc affirmantiū, ergo ip. in pos
fessorio p. ferri snia, & sic patet, q. libellus ipse procedebat
& non continebat contrarias uel incompatibiles actiones.
Et ex forma narrationis patet, q. fuit intentatum ad posses
sionem recuperandā remedium ex c. reintegranda. 3. q. 1. in
qua obtrinet quicunq. qui probet se possedisse & sine culpa
cecidisse a possessione, dato ē q. res sine uitio aliquo per
uenisset ad illum, contra quem agitur fm Inno. & alios in c.
sepe. de resti. spol. & in c. cum ad sedem. ubi hoc no. Host.
& magis cōter alii, c. o. ti. & Inno. in c. querelam. de elect. & ha
bet locum remedium etiam per rebus, q. sunt priuatorum,
& non ecclesiā, uel clericorum, fm do. Ant. de Bu. & Abb. in
d. c. cum ad sedem. & Bar. in l. si coloni. C. de agric. & cens.
lib. 1. & Lado. Rom. in l. rem q. nobis. de acq. poss. Plus dicit
Ant. de But. in d. c. sepe. q. remedium inducunt ex illo cano
ne competit contra possidentem cum ti. * & idem tenet Io.
Cald. in p. ralle. c. cum ad sedem. & do. Abb. in c. si diligen
ti. de p. ralle. & Rom. in d. l. rem q. nobis. * Et non mirū: qā
exceptio dominij opponentis uel alterius nō obstat agenti
tali remedio ex canone reintegranda, ut sentit Inno. in d. c.
sepe. & ibi hoc apertissime affirmat Ant. de But. in ult. col.
non ē ad hoc allegat no. p. Inno. in c. p. electionem. de conce.
p. r. ubi tenuit Inno. q. agenti remedio d. l. si coloni. nō ob
stat exceptio dñij; & competit remedium d. c. reintegranda.
Quo magistro Ioanni, ē si mala fide possiderit, ut firmat
Ant. de But. in d. c. sepe. in pe. col. dum qñt, in quib. p. ceat
remedium. d. l. si coloni. & per hoc, & per tex. in d. c. reinteg
randa. qui indistinctē loquitur. facit tex. in c. in literis. de
resti. spol. & idē dicit Rom. in p. alleg. l. rem q. nobis. Pōt
ē intelligi intentatū remedium d. l. si coloni. & conditio. l.
si mala cu. ubi no. p. Pet. & Cy. C. de acq. poss. quia cum appa
reat de antiquiori possessione dñi Ioannis, possessio sua, pñ
mō iusta & cum bona fide, quā ad magistrum Leonardum,
ut declarat Bart. in l. Celsus. in uer. sed qualiter probat, dum
dñt qualiter probat bona fides. fide uiuap. & no. etiā Bar.
in l. si p. fillum. tex. & ibi sequit Sal. C. unde ui. & sequi

tur Ant. de But. in d. c. si diligenti. de p. ralle. & Ang. in l.
super long. C. de p. ralle. long. temp. & Bal. in repet. l. 1. in
10. col. C. unde ui. * Et possessio magistri Leonardij, quae est
iunior possessio, presumit in dubio uitiosa & clandestina.
c. licet causam. de probat. no. doct. in l. i. C. de po. & Bar. in l.
si duo. in prin. ff. eo. ti. cum sim. Ergo habent locum dicta re
media contra d. magistrum Leonardum, ut ē no. Bar. in d.
l. si coloni. qui dixit, q. ē ut habere locum actio triticaria,
& conditio. l. si me & Titium. ff. si certum petat. Potest ē
censeri intentatum per eandem rōnem remedium. l. cum
quereretur. iun. c. ubi no. per Barto. C. unde ui. * Restat nūc
uidere an probata sint ea, quae sufficiūt ad obtinendā sniam
condemnatoriā, & certē sic. Nam probatum est, q. magis
ter Ioann. possedit per instm donatiōis, in quo est consti
tutum, in quo transfert in eum possessionem. in l. quod meo. in
prin. & ibi Barto. in l. inter dum. ff. de acq. poss. & in c. cum
uenisset. & ibi doct. de resti. spol. Item probat primō trans
latio possessionis in Ioannem per reservationem ususfruc.
& prout in d. instm continet. l. quilibet. & l. si quis argutum.
6. sed si quis. uer. sed si quidem in oibus. C. de donat. Item
probat per plures testes, & ē dato q. essent singulares, tñ
probat de iure possessionem * ut est gl. notab. & ibi doct.
in l. ob carmen. s. ff. de test. & Inno. in c. qualiter & qñel. 1.
de accus. & Spe. in ti. de testi. s. ante. uer. quid si plures. & Io.
An. in c. 1. de arbit. l. 6. in nouella. & Paul. de Leaz. in dispu.
incipiente, contra instm debiti. & Bal. in l. 1. C. de testa.
& Moder. in d. l. inter pares. cum sim. ff. de re iudi. * Restat ui
dere, an sit probatum, q. de presenti possideat, seu detineat
magister Leonardus, uel eius procurator, dico q. sic. P. pri
mo q. magister Leonardus, uel eius procurator rñdēdo inter
rogationi factae an possideat, rñdit se possidere, & licet di
xerit q. hoc faciebat, si & quatenus ageret petitione heredi
tatis. dico, q. hoc nō obstat, q. si nunc uelit magister Leonar
dus dicere, ergo non possideo, non esset audiendus tāquam
contrarius. l. 1. C. de fur. c. sollicitudinem. de appell. & l. pen.
s. 1. qñ app. sit. Possidere. n. & non possidere sunt contraria,
& possidere, & non possidere non dependet ab aīo agen
tis, sed ab apprehensione possessionis. l. 3. in prin. & l. quem
admodum. ff. de acq. pos. Probat ē hoc ex dicta confessio
ne ipsius magistri Leonardij, quae resultat ex positionibus p.
eū productis die 18. Februarij, maxime in positione scipie
re. Item q. ipsa D. Ioanna ante eius mortem & circa. Nec p.
dictis obli. si opponat, q. d. Ioanna uel magister Ioannes non
sit dñs dictae domus, quia rñdeo, q. talis exceptio dñij non
obstat agenti condicione ex l. si coloni. de agri. & cens. lib.
1. ut no. Inno. in d. cap. poss. electionem. Nec etiam obstat
agenti ex canone reintegranda, ut firmat Ant. de But. in d.
c. sepe. ad fi. & dictum ēt superius. Ex quibus breuis & cla
ra inferē conclusio, q. partes tantum domini indicatē de
bentis sunt in pronunciando, d. magistrum Ioannem resti
tuendum & reintegrandum esse in possessione dictae do
mus, & in condemnando dictum magistrum Leonardum ad
restituendum possessionem domus predictae. Alex.

ADDITIONES.

- * Proprietatis. Idem latius tenet Dec. conf. 136. in prin. de quo etiam
Alex. scribit conf. 192. col. pen. infra eod. lib. Nar.
- a * Cum ti. infra l. 3. conf. 6.
- * Possideret. * Competit illud remedium etiam male fidei possessori de
quo per Soc. in d. l. rem q. nobis. Nar.
- b Iunior. Super lib. 1. conf. 110. nu. 1.
- * De iure possessionem. * Vide Rui. conf. 4. li. 4. ubi declarat, quomodo
probeur possessio per testes sing. Nar.

S Y M M A R I V M.

- 1 Remedium c. reintegranda non datur contra ti. possidentem. num. 7.
- 2 Possessio antiquior non prodest, si posterior est titulata. nu. 8.
- 3 Clandestinitas non est uicium reale.
- 4 Ignorantia non est tolerabilis in facto proprio.
- 5 Ignorantia probabilis tantum probatur per instrumentum.
- 6 Possessio debet esse conformis.
- 16 Onus probandi praesentiam possidat ad allegantem prescriptionem.

Libri Secundus Consil. Alexand.

- 17 Testes debent concordare de eodem initio & fine temporis.
18 Locato non probat possessionem nisi etiam appareat solutio mercedis.
CONSILIUM CXVII.

In causa & licet uertente inter Antonium agentem & Senarium de Corroliariis, seu Ioannem Regulotum eius actorem defendentes, quia coram doctissimo & integerrime indicat uersat. Omisissis superfluis ad substantialem condescendum. Et cum diuino in duo principalia membra, quia aut Antonius uult obtinere ex capite possessorem, aut ex capite petitorium. Circa primum, quod in possessorem non possit obtinere ostendo, quia agit possessorem recuperandae remedio. C. reintegranda. 3. q. 1. uel p. alium simile, sed illud est magis priuilegiatum p. actorem, & ideo capio illud & t. dico, quod tale remedium non dat contra titulum possidentem, nisi res esset uitiosa, uel uiolenta, uel furtiua, ita decidit aperte Bar. & Ang. l. rem q. nobis. ff. de acq. poss. & cum eis tractat Io. de Imo. idem tenet Bar. in l. f. s. sed et in l. 1. C. de furt. & Nic. de Matar. & Bal. in l. 1. C. de furt. & Ang. in l. siue autem. s. si duobus. ff. de publicia. & Ang. in l. si coloni. C. de agri. & censu. l. 1. ubi pro hoc et allegat no. per Spec. in tit. de petito. & poss. uers. q. si p. te, idem firmat Ang. in cons. 114. incipiente, In Christi noie, d. libellus, in cons. 139. incipiente, In qone p. d. i. Paul. de Cast. in l. 1. & i. o. s. Neratius. ff. de condi. fur. per r. omne. l. siue act. s. si duobus. ff. de publicia. quia et si agens haberet titulum, & cecidisset a possessione, q. puenisset ad alium cum titulo & bona fide, excluderet agens, et si reus habuisset titulum a non dno pp. titulum & psumptam bonam fidem rei coherentem, ut patet s. si duobus. Nec obstat, si q. diceret, q. ista opinio non sit uera, quia saltem respectu antiquioris possessionis debet agens praferri, quia illa antiquior praesumit iustior, c. licet causam, de proba. & per hanc rationem Ant. de But. in c. sepe. de restit. spol. tenebat contra Bar. t. Quia rideo, q. ista non est bona ratio ad d. s. si duobus, quia ille text. intelligit et, q. agens Publiciana fuerit antiquior possessor, alias frustra queret, an competere ei Publiciana, quae non competit nisi ei, cui tradita est possessio nuda, & sic a nemine occupata, ut probat Cy. l. cum tres. & ibi etiam Bal. C. de probat. Io. And. in addi. Spec. in tit. de causa poss. & propriet. s. nunc uidendum in addi. quae incipit. De hoc est & Barto. d. l. cum res. & ibi se remittit ad no. per Cy. in l. Celsus. ff. de usu cap. in uers. procedo & quarto. ubi hoc decidit esse uerum quo ad usucapionem. & idem est in Publiciana q. in usucapione, quia a pari procedunt l. cum qui in princ. & l. siue autem. s. huc actio. ff. de Publicia. Praeterea expresse text. in d. s. si duobus. multo, q. non attendatur, cui prius res tradita sit, quando a duobus diuersis res tradita sit. q. Non obstat. d. c. licet causam, quia ibi reus non probat de titulo, sed in casu nostro, ideo debet reus obtinere. d. s. si duobus. Item respondeo, q. opinio Ant. de But. fundatur per d. c. licet causam. cuius dictum procedere potest, si actor capitulaasset, q. reus possidet clam respectu antiquioris possessionis ipsius actoris, alias non, ita singulariter uoluit Bar. in l. si de eo. s. si. de acq. pos. & hoc ibi clarius ponderat Io. de Imo. & Pan. de Ca. per rationem Bar. ibi, quod reputant notandum pro limitatione. d. c. licet causam. sed istud non est capitulum, ergo & c. item ubi esset res uitiosa, ut dixi, procederet opinio contraria, quia tunc titulus possidentis non frustratur. d. siue. s. huc actio. ista autem res non est uitiosa. Et dato q. allegaretur, q. author Seuerij possidet clam respectu possessionis Antonij, rideo primo, quod hoc non est uerum, q. imo author Seuerij possidet bona fide, quia cum titulo producto, ex quo praesumitur bona fides. l. 1. C. de eue. quia imo dato q. possidisset cum mala fide, illa mala fides non nocere Seuerio. l. cum qui. alias est. l. sed & si res. s. prator. & ibi plenè no. ff. de publicia. item dato q. possessio fuerit clandestina apud authorē Seuerij, quod negatur, ut dixi, tñ non per hoc possessio Seuerij d. uitiosa, quia ut uicium clandestinitatis non est uicium reale. Infi. de usucap. s. quod autem. l. furtum. s. si. cū l. seq. ff. de usucap. firmat gl. Bar. & alij in l. Pomponius. s. cum q. de acq. poss. & in l. Titio. C. eo. tit. item opin. Dom. Anton. de But. non militat, quando deductum est petitorium cum pos-

sefforio, prout in casu nro, per d. s. si duobus. facit cap. cum dilectus. de causa poss. Nec huic fundò obstat. si dicatur q. Seuerius habet titulum in re, de qua uertitur controuersia, quia rideo, q. ex inspectione consensu constat, q. titulus fuit et de hac re, t. sufficit. n. in duobus consensibus cōcordat, et si aliqua alia demonstratio esset uaria, ut egregie tradit Bar. in l. demonstratio. in princ. in 6. q. de cond. & dem. & Io. dum dicitur, q. Seuerius emit per factorem ut propriam auctoritatem sui ergo non p. idem corpus cum re, de qua uertitur controuersia, quia speciare u. ad ecclesiam, quia hoc non est bona consequentia, necapud dictos uiros debet allegari. Praeterea res quae ad hoc est scripta per assertionem & confessionem agentis, qua confitetur Seuerium emisse ad Ioannem Regulo, de qua est q. v. patet in positionibus. Ant. productis die 18. Ianuarij, in secunda positione, q. talis esset rem q. d. Seuerius non obstante dicta denunciatione processit ad emptionem dictae rei, iuncta proxima precedenti positione, in qua dixit, q. Ant. denunciavit Seuerio rem de qua est q. hoc et clarè fatet pars aduersa in alijs positionibus per ipsum productis die 25. Februarij, in quinta positione, in qua dixit, q. dictus Io. Regulus vendidit d. Seuerio petiam terrae, de qua fit q. inter ipsas partes, iure proprio, & pro dicto iure ipse Seuerius tenet & possidet. t. notissimum at est, q. quia v. confiteri ea q. in positionibus continentur. l. cum scum. C. de lib. can. l. 2. C. de inst. & sub. sub. cōditione fact. & Sp. in tit. de positio. s. quero, quid si actor. Item non obstat huic fundò, si diceret, q. dato, q. Seuerius habet titulum: tñ habeat ad Ioannem, qui clandestinam & minorem possessionem habebat respectu possessionis Antonij, & sic conuincit potuit. sed ab Antonio ergo talis titulus nō debuit iuare Seuerium. per no. per Bar. in l. si duo. ff. uti possidetis. Ang. in l. 1. in fi. c. ti. quia ad hoc facilius plurib. modis rādet: Primò, q. Ioannes possidebat bona fide & cum titulo, & sic non habebat possessionem clandestinam. l. clam possidere. in prin. de acqui. poss. Secundò, quia dato q. fuisset clandestinus & possessor male fidei, & sic esset uitiosus possessor, illud, q. no. Bar. in d. l. si duo. procedit tñ in interdicto, uti possidetis, nō in interdicto & remedio possessorio recuperandae, seu unde vi. & et ibi dicit Bar. sed istud possessorium recuperandae etiam tentando remedio reintegrandae hēt instar possessionis, unde vi. ut dicit Ant. de But. in c. sepe. in ult. & p. col. de re sti. spol. ubi dicit t. q. spoliato agenti interdicto, unde vi. nō obstat exceptio dñij. l. si quis ad se. C. ad. l. si uide. l. si m. ritus. C. de donatio inter viros & vxor. ita nec agenti remedio illius reintegranda, & ita dicit uelle Inno. ibi, & s. dicit, q. dato et male fidei possessori. t. Et q. illud sit uerissimū, q. remedij illius reintegranda, non dicit contra titulum possidentem, et si possidentis habuisset titulum ab eo, q. potuisset excludi ab agente, & uoluit hoc clarè Bar. in d. l. re q. nobis. cū cōcord. supra alleg. ubi uult, q. nunq. obtineat agens tali remedio contra titulum possidentem, nisi res sit uitiosa, p. d. s. si duobus. quē ipse alleg. nā clarum est, q. in casu illius s. si duobus. dato q. reus habuit titulum ab eo, q. potuit cōuincere ab eo q. possidebat, mala fides auctoris sibi non nocet, ut d. s. prator. nisi quod ad p̄scriptionē, ut in auth. mala fidei. C. de praescrip. 30. anno. q. auth. non extendit ad aliam materiam tang. contra auctoritatem, q. expresse tenet ibi Sal. & Bart. in d. s. prator. & per Bar. in l. ancilla. C. de fur. & in l. nihil. C. de viucap. pro hīde. Item rideo, q. vbi cunq. allegat clandestinitas possessionis contra titulum possidentem, si agēti opponit reus de titulo, nunq. p. agens obtinere, p. parte sua capitalando, q. aduersarius clā possidet respectu possessionis suae, ut dixi supra alleg. do no. per doct. in d. l. si de eo. & si dicatur, q. et doct. ibi loquantur in interdicto, uti possidetis, dico, q. etiam Bar. in d. l. si duo, loquitur in interdicto, uti possidetis. q. Secūdo principale fundū in hoc possessorio est, quia dato, q. esset uerum, q. remedio possessorium intentatum daret contra titulum possidentem, seu q. titulus Seuerij habebat pro non titulo, aut q. nullum titulum haberet, adhuc ostenditur, q. Antonius non potuit obtinere stante instrumēto transactionis iniite inter procuratorem Antonij, & auctorem Seuerij. Nec

Libec Secunus Confil. Alexand.

quam q̄ scripserit, nā suppono quo ad hoc, ut scriberet requirebat possessio 10. ann. iter p̄tes, & 20. inter absentes cū titulo, & bona fide, ut iurib. p̄tes. Et tñ constat, q̄ utraq; pars, s̄ram p̄scribens, quā ille, aduersus quem p̄scribit, fuerit in provincia, seu ciuitate, nam requirit ad p̄scriptionem cōpiandam tps 20. anno. l. si. C. de p̄scri. long. tps, & ibi
 16 hoc in terminis decidit Iac. But. ¶ uolens q̄ onus probādi p̄tiam incumbat ei, qui allegat p̄scriptionem, quia p̄sencia est quid facti, & facta non p̄sumunt, nisi probentur. l. denique. ff. quib. ex cau. maior. l. quacunque. s. si. de pub. l. denique Ang. in l. p̄scripio. C. qui. ob. iōg. tēp. p̄scrip. per illum tex. ideo fit cautus aduocatus in capitulando de p̄sentia, alias deficeret in salutari suo s̄m Ang. ibi. Nec releuat, q̄ pars aduersa in positionibus duxerit, q̄ Trechtulus stetit per annos 30. in ciuitate Ferrariz, quia indeo, q̄ oportebat capitulare, q̄ ē p̄scribens stetit, ut et casus in d. l. si.
 17 C. de p̄scri. iōg. tēp. ¶ Hoc p̄supposito p̄suppono etiā unū aliud, q̄ ad hoc, ut allegas p̄scriptionem dñi obtineat, oportet, q̄ plures testes cōreles p̄bent se possēdisse per dictos 20. annos cōtinuos inchoatos tali tpe, & finito tali tpe, alias minus testis de possessione 10. annoru inchoatorū tali tpe, & alius testis nō deponat de illis, uidelicet 20. licet deponat de primis 10. annis, nō esset p̄bata possessio, q̄a posset intelligi de alijs 20. an. ut clarē nō. Bal. l. Celsus. in ult. col. ff. de usufr. quē alij ibi sequunt, ut nō. Bal. l. l. si. i. oppo. de edi. diui. Adria. & in l. iudicia in f. C. de rei. vend. & Ant. de But. in c. licet cām. de prob. per tex. in c. in p̄ntia. eo. ti. Et si milititer dicant doc. i. dictis locis, q̄ testis qui dicit, q̄ Titius possedit a 20. annis citra, non d̄r probare, q̄ Titius possedit per unū mensem, q̄ illa uerba uerificant, ēt si una hora possideat, nam dici dēt possēdise a 20. annis, & citra, uel per dictum tps, & nō. Innoc. in c. inter dilectos, de fide instr. & Bar. in d. l. post. ff. de rei. uendica. & plenius in l. Celsus. & Bal. in d. l. Celsus. in 10. col. ¶ Dico igitur, q̄ testes producti per Antonium nullo modo probant ipsum, & eius patrem possēdise, & 20. annos continuos incertos, & finitos certo, & limitato tpe, & non sunt in hoc aliquo modo testes quo ad identitatem principij, & finis, & sic non probāt. Capio. n. primum testem, scilicet, Stribalem, qui super 6. & 7. c. dicit in effectu, q̄ Iac. pater Antonij possedit a tempore suę acquisitionis usque ad tps mortis, demum super interrogatorijs 7. capituli interrogatus quo anno incepit dictus Io. possidere, & ēt interrogatus de tempore acquisitionis dixit se nescire aliter, quam supra dixit, & sic nūquam dixit, quo tpe incepit possidere, nec quo tempore fuit res acquisita, imo de concessione dicit se nescire, nisi q̄ audiuit dici, vñ potuisset audiuisse dici de acquisitione longa post tps factę acquisitionis, & sic in cā non concludit de aliquo tpe, ergo non probat, d. c. in p̄sentia. Item quia deponit de auditu acquisitionis, & testimonium de auditu nullum est. l. si qñ. cum si. C. de testi. item dicit, q̄ Iac. possedit usque ad tps mortis, & de tempore mortis nō constat, ergo de limitato tēpore nō deponit. Secundus testis super 6. c. dicit, q̄ Iacob. possedit per 7. annos, nō dicit de quib. annis, & de quo mil lesimo, & super interrogatorijs dicit se nescire qñ Iac. incepit possidere. Tertius testis, s. Barth. super 6. c. super interrogatorijs dicit, q̄ Iac. tenuit a tempore acquisitionis usq; ad tempus mortis, & postea subdit, q̄ non recordat quando incepit possidere, & sic peccat in omnibus, in quibus plures testes. Quartus super 6. c. dicit, q̄ postquam dicta petia terre peruenit ad manus Iac. fuit possea per Iac. usq; ad tps suę mortis. Sed quo tempore scierit ipse testis dictā rem peruenisse ad manus Iacobi, hoc non probat testis, nec ēt de tpe mortis constat. Quintus super 6. c. deponit, q̄ Iac. tenuit tempore suo, de tempore mortis non deponit, & super interrogatorijs dicit se sciuisse de acquisitione, q̄a audiuit dici, & sic peccat in his in quibus testis primis. Sextus super eodem c. deponit, q̄ Iac. emit dictā rem a Fran. de Pafsetis, & abinde citra usque ad mortem possedit, nam quia dicit citra, sine copula. non probat de aliquo tempore, ut dixit supra, item de tempore mortis non constat, & super interro-

gatorijs dicit, q̄ nō fuit p̄sens dictę acquisitioni, & sic non deponit de tpe, quo acquisitio facta fuerit s̄m suā sciētia. Sepimus testis de nullo mētionē facit. Octauus nō deponit de possessione Iacobi, sed q̄ Antonij locauit pro certo tempore, ad h. de fide instr. nisi p̄ber. q̄ locans mercede percipit, nō in l. q̄ uniuersas, s. q̄ p. colonum, & in l. quāuis, s. l. & intro. biq; per Bar. ff. de acq. p̄. & simile deponit nonus testis. Decimus ēt de nullo tpe pos. deponit. Unde etiam etiā deponit de locatione tps, & sic non ponit possessionem, ut dixi. Duodecimus tēp. super 6. c. q̄ Ant. possedit de possessione citra, q̄ dicit citra, sine copula, & sic nō p̄bat de limitato tēpore, ut dixi itē de ipsius tpe mortis patris, reliq; testes nihil deponunt de aliquo tpe limitato. Itē p̄ appellationē patris aduersę potuimus iure petere reformari, per per Anto. de But. in c. u. l. de fide instr. & Bal. in l. si. in f. C. qñ. quod l. ampliore, in prin. per illū tex. de appellatio. Itē aduersę petitiō & specificatio rei petite est incerta respectu patris petite quō ad quorā, & sic versus quē locum contrā. l. si. de rei. vend. l. forma. de censu. in cle. s̄apen. in ver. p̄nunciatio, & in ver. contestationem. de ver. sig. adeo q̄ certanō pōt ferri s̄ua p̄bi etia requiritur in sumarijs, & in d. cle. s̄apen. Nec capitula nostra dicunt contra, s̄e nō certificat petitionem, si bñ inspicitur. Item res, q̄ fuit acquisita ab illis de Pafsetis, non est illa, si bñ inspicant cōfines, & non pōt dici, q̄ sibi uendicat locum pactum, de quo in instro transactio nis, s. de instris nouiter reperijs. Et dato q̄ testes actoris dicāt, q̄ res acquisita ab illis de Pafsetis ēt intra confines, & pro parte q̄ tenet Senectus ēt intra confines: non sequitur: ergo ēt idem corpus: quia multa corpora clauduntur & claudi p̄nt inter dictos confines. Vitimo cōcludit cōtra Anto. in p̄torio propter instrumentum transactio nis. Et si dicitur, quod Anto. post transactio nē reperit ista iura, dico, q̄ non est alleganda, & p̄bata ista superuenientia istorum iurū cō mō, quo probari debeat, ut circa positionem dixi. Alex. Bononiz.

ADDITIONES.

- * Possidentem. ¶ Contrarium tenet consil. p̄cedenti, ubi etiam uult com petere malafidei possessori, sed quōd non deitur contra bonafidei possessorum consil. 18. nra petitione uolum. 1. & vide Alexand. in l. rem. quā nobis. ff. de acq. poss. plenē tangentem, & Soci. ibi. Natta.
- * Reale. Idem tenet in l. i. clam possidere in prin. notab. l. i. de acq. possel. Natta.
- * Probat. ¶ De hoc quōd ignorantia prebetur iuramento, ponit Barro. in l. i. cui. s. idem. ff. de acq. l. i. Natta.
- * Tercio dicit. ¶ Ad idem tex. in c. statum. s. cum uero. ibi. Per proprium iuramentum de rescript. in 6. & uult Alexand. post Roma. ibi. l. qui bona, s. si alieno. in fin. ff. de dam. infect. & est text. in c. ut citra, ibi. Per proprium iuramentum & ibi glo. de elect. in 6. Natta.
- * Formiter, infra eod. consil. 169. col. 2. dixi in consue. Pan. s. 7. num. 3.

TITVLVS questionis. Anto. Lancilotus & fratres obligati erant Sancto uirtute literarum cābij manu ante dictorum debitorum in ducatis 400. quos in termino non soluuerunt. Hinc fuit lis inter Sanctum & dictos debitorum tam super dictis ducatis 400. q̄ ex nonnullis alijs ex aduerso petitis p. d. Anto. Lancilotum, & alios fratres aduersus Sanctum. Tandem d. Lancilotus suo p̄prio noīe & noīe d. Anto. & aliorum fratrum, p̄ quibus de rato promisit ex una parte: & d. Sanctus ex alia conueniunt q̄ d. ducat. 400. & ducat. 170. pro resto expensarum factarum per Sanctum in dicta lre damno rum inde secuturum, deponerent per d. Lancilotum apud certos depositarios tenendi ad petitionem & instantiam Sā cti usq; ad mensem Februarij nunc elapsi intra quod tēpus uiderentur omnes alie lres & questiones uerentes, & quæ uerti possent inter dictas partes: & ita factum est depositum prædictum apud depositarios constituentes se depositum tenere ad petitionem & pro cautela Sancti p̄ casibus p̄cedentis cum hoc, q̄ Sanctus dictas pecunias depositas petere nō pōt usq; ad dictum mensem Februarij & de omnib. alijs causis, litibus, questionibus, controuersijs, & differentijs de quibuscunque rebus, iuribus, titulis siue causis p̄ tota p̄te-

perito tempore usque ad diem presentem, de litib. uertentibus, & q̄ uerti possent inter dictas partes fecerunt compromissum in Iacobum tanq̄ in arbitratorem & amicabilem compromissum, cum omnibus singulis dependentibus, emergentibus, & connexis eis cum talissima p̄te duraturum per dictum totum mensem Februarij, hoc ad dicto, q̄ dictum de possum obligatum remaneat Lanciloto & fratribus p̄ iuri bus eis competentibus & competituris rōne determinatorū, sed si se ferenda per dictum arbitrum & arbitratorem, & q̄ solui debeat pecunia deposita per depositarios, put d. la. arbitratorem determinabit, & in casu quo prius dictus mēsis Februarij lab. ref. & d. laco. nō determinat, qd fieri uellet in praedictis, praedicto Lanciloto & fratribus non probantibus liberetur Sancto: quae omnia promiserunt dictae partes adinueniem obferuare sub pena 100. unciarum postea dictus arbitratore contra Sanctum sententiam tulit dictas literas cambij annullando & irritando, & in consequentiam infringendo obligationem dictorum ducatorū 400. quae per dictas literas probatur, & etiam in consequentiam obligationem per dictis ducatis centum dependentibus & occasionatis à literis cambij, quae sententia fuit per dictum Sanctum reclamatu & de eius nullitate & iniquitate dictum.

S V M M A R I V M.

- 1 Arbitrator an possit de exceptione compensationis cognoscere, nu. 7.
- 2 & conditiones, & modos conexos apponere, nu. 2.
- 3 Compromissum sicut transactio non potest fieri super liquido.
- 4 Alias dictio denotat similitudinem.
- 5 Probatio legitima non dicitur, quae supplet iuramentum.
- 6 Causa iusta an excusat à pena compromissi, nu. 19.
- 7 Causa non excusat à pena conuentionali, num. 18.
- 8 Praesumitur pro laudo.

CONSILIUM CXIX.

QVAERITUR ergo an dictus arbitratore potuerit super dictis literis cambij cognoscere & iudicare, & in consequentia super obligatione ducatorum 570. Secundo queritur, an dictum depositum de iure debeat, & debeat restitui Sancto, an uero d. Láciloto & fratribus. Tertiò, an si Lanciloto depositarius repeteret penā in infirio posita incurrat. Circa primā dubitationem uideretur prima consideratione dicenda arbitrum cognoscere, & p̄nunciare de literis cambij, & sic de obligatione ducatorum 400. & ducatorum 175 ab eis depēdētibus potuisse. Nā arbitratore uel posse de exceptione compensationis cognoscere, l. Mauius, s. arbit. ff. de iur. iur. c. 1. & ideo si Titius esse creditor Sempronij in certa cā in centum, & fecit compromissum de dictis centum unā cum Sempronio poterit arbitratore inueniens Sempronium debitorem principalem ex alia cā creditorē Titij inueniem compensare, & Sempronium absolue, licet de credito Sempronij nō esset factum compromissum: & hoc q̄ compensatio ipso iure perimitur obligationem iuxta l. si constat, cum ibi pienē nota, C. de compensat. & in l. si qd à fideiussore, ubi gl. ff. eo. & i. s. in bonae fidei, infirio, de ad. & ita refert Bal. in l. i. C. de arbitrat. 3. col. vers. q̄ro arbitratore dicens ita fuisse iudicatum & cōsultum in questione facti: & licet ipse met Lanciloto & fratribus, si C. si à non compet. iud. & in l. nemo, alias est in l. cum Papin. C. de sentent. & in l. neque, C. de compensat. de hoc dubitare, imò firmare, q̄ arbitratore nō possit de exceptione compensationis cognoscere, praeterquam in certis casibus. Tamē quantum ad propositum nostrum uidetur fatendum esse, q̄ potuerit arbitratore per uiam compensationis pronunciare de dictis ducatorum 570. compensandi tantundem debitū per Sanctum Lanciloto, & fratribus eius ex aliis causis, de quibus factum fuit compromissum: quia de hoc uidentur aperte sonare uerba dicti instrumenti & compromissi, dum dicunt, quod dictum depositum obligat, & remaneat Lanciloto & fratribus pro iuribus eis competentibus ratione terminationis & sententiae ferenda per arbitrum, & q̄ solui debeat pecunia deposita per depositarios, prout dictus Iacobus arbitratore determinauit &c. Accedit, quod uoluit Bald. in l. si super possessione, C. de transact. ubi dicit argumentum illius l. quod Lib. II. Consil. Alex.

arbitrator p̄ pōt apponere conditiones, & modos congruos & adiacentes. Vñ si super fundo uerebaf. l. is, de quo factum est compromissum in arbitratorem, qui condemnauit possessorē ad restituendū auctori fundum hoc ad dicto, q̄ auctor decem daret possessori, ualebit snia licet in compromisso de decem nulla facta fuerit mentio, ita dixit Spe. in ti. de arbit. s. excipit, uers. sed pono, q̄ liti gigantes & Ant. de But. in consilio incip. uis actis, & allegationibus contrariis inter Marcellū, &c. probat in casu essent de p̄ben. no. do. Ant. in c. Quintauallis de iurei. & in c. cōstitutus, de relig. dom. facit, q̄ no. Bar. in l. cū Aquiliana, ff. de transact. & in l. i. ff. de certa, C. eo. i. ibi, in transactio pōt esse, q̄ ex parte actoris, & Bal. in l. i. s. sed & si q̄ in 4. col. C. cōia de leg. ubi dixit Bal. q̄ arbitrator pōt declarare ex cā transactio, q̄ reus uendat auctori ius qd̄ habet in re de qua factum est compromissum. Sed p̄missis non obstantibus contrarium arbitratore de iure uerius, q̄ ex pluribus offendit. Primò, q̄ cum compromissum dicat qdam transactio, in auth. ut diff. i. u. s. r. & ibi nota, & in auth. si uerò contingerit, C. de iud. declarat Bar. in l. si furti, s. qui iussu, de infra, & l. quod si Ephesi, s. r. ff. de eo quod cer. loc. & in l. si societatem, s. arbitrorum, ff. pro soc. & Bal. in l. i. C. si aduer. transact. & in l. sed si in seruū, s. si iudex, ff. de arb. & in l. 2. ad fi. C. de re. permuta. ad fi. & i. l. si p̄es, C. de transact. & in l. si in iur. C. de contrah. emp. & Cano. in c. Quintauallis, de iurei. q̄ compromissum aut sit transactio fieri nō p̄t super claro, & liquido, l. i. & l. post rem, & ibi no. doct. ff. de transact. & l. elegendi, in prin. s. & ibi doct. ff. de condi. indebi. & in l. cauas, C. de transact. probat in c. expōsita, de arbi. & ibi no. Inno. Et per d. infirm de bitum ducatorum 570. de communi concordia remanet clarum, & liquidum, q̄ pro resto damnorū, & expensarū, q̄, & quas passus fuit Sanctus, & occasione retardatae solonis ducatorum 400. fuerunt taxati postea depositi ducati 170. & pro forte, & pro debito principali fuerunt ducati depositi 400. soluendi, & restituendi Sancto per mensem Februarij, & q̄ quidem infirm d̄ facere rem manifestam, & liquidam, l. i. cum gl. i. C. de reb. credi. in c. cum olim, de uer. sig. no. Bar. in l. i. in prin. in uer. uenio ad q̄ ff. de ope. no. nun. Et de obligatione, & debito literarum cambij, & ducatorum 570. nō p̄t uideri data p̄tas arbitro cognoscendi, & pronunciandi. Secundo confirmat per uerba posita in d. infirio compromissi, p̄sentia, q̄ partes praedictae uolentes sumptibus parere de uenerunt ad compositionem, & q̄ d. ducati 570. deponatur restituendi Sancto post mensem Februarij, intra q̄ tps usq̄ oēs aliae dīctae, lites, & q̄stiones uertentes, & q̄ uerti possint inter dictas partes, &c. Et si in eodem infirio post narratorem depositi dī, q̄ oēs, & singulas alias dīctas compromiserunt, &c. Nota ergo dictionem alias quae significat, q̄ praeter controuerfiam iā ortam per dictis ducatis 570. & tunc tempore d. infirio, sed etiam oēs aliae controuerfiae ueniunt in compromissum dictio, alius, b denotat similitudinem, l. si fugitiui, cum gl. C. de fer. fagi. l. qdam, ff. de reb. dub. l. fin. C. de his qui a non do. & ibi ponderat Bal. si ergo refert ad causas similes causas, & controuerfiae literarum cambij, ut de dictis similibus causis intelligat factum compromissum, ergo non comprehendit causa literarum cambij, seu causa de positi, q̄a nullum sile est idem, l. qd̄ Nerua, ff. de positi, l. non possunt, ff. de legib. l. i. idem, C. de codic. lad. similitudine, C. de epil. & cler. ergo de similib. causis est factum compromissum, sequi, qd̄ non de eadem i. de cā 570. ducatorum, & quod certissima fuerit intentio partium, patet qm̄ de debito 570. ducatorum controuerfiam illā sedare de cōi concordia, ut patet in praesal. infirio. Non obstant allegata contrarium, uidelicet, qd̄ de exceptione compensationis potuit disponere, & pronunciare arbitratore per l. Mauius arbitratore, ff. fami. ere. Quia rīdeo, Primò, qd̄ de iure arbitratore super compensatione cognoscere, & pronunciare, qm̄ orit ex eadem causa, de qua factū est compromissum, ut loquit d. s. arbitratore fm̄ Bal. in d. l. i. C. de arbi. alias autem non, q̄a compensationis exceptio d̄ quadam reconuentio, l. neque, C. de compensa. quae locum non habet coram arbitro, c. cum N 2 dilectus,

Liber Secundus Consil. A lexand.

dilectus, de arbitria firmat Bal. in d.l. neque, & præallegat. l. pe. C. si a non compen. iud. & in l. memo. alias est in l. cū Papi. de sen. fallit fm Bar. in d.l. i. in compensatione, q̄ fieret ipso iure, q̄ cum illa respiciat nullitatem petitionis, merito pōt arbitriari, eo quod actor nullum ius habet agendi. l. si compen. C. de compen. no. em̄ ibi per eum, & per doc. & in l. si q̄s a fideiussore. ff. de n. obi ibi sunt casus speciales, in quib. fit com pensatio ipso iure, regula autem est in contrarium, ut ibi no. & l. i. s. si quid, & l. Laben. eo. ti. & Bar. in d.l. i. de compen. & Dy. in d. si bona fidei. in l. de a. post glo. ¶ Non ob. est verba d. in l. si dicentia, q̄ solui debeant per depositarios pe cuniz deposita, prout Iacob. arbitrer determinauit, & c. q̄a rideo, q̄ dato, q̄ dicta verba inuuant, q̄ posset arbitrer per modum compensationis declarare, q̄ pecunia deposita in totū, vel pro parte reuerſi possint ad Lancilotum ex cā com pensationis, tñ non per hoc dicit, q̄ arbitrer possit cognosce re, & pronunciare, an 570. duca. depositi sint uere debiti Lā ciloto uirtute dictarum literarum, uel nō, prout ipse cogno uit, & pronunciavit in effectu, quod q̄dem facere nō potuit, ut dixi, quia excedi non p̄t finis cōpromissi, l. si dies. s. plenū, & l. nō distinguemus. s. de officio. ff. de arb. & p̄al. c. cū dilectus. Sed de aliqua cōtrouersia super ueritate debiti duc. 570. non est factū cōpromissum, igit & c. Ex p̄dictis in fert ad decisionē secunde dubitationis. san dictum depositum de iure debuerit, & debuit restitui Sancto, an uero Lan ciloto, & fratrib. In quo b̄r concludo, Sancto restitui debe re de iure. Primō, q̄a in instrō continet, quod intra dictum tempus. i. an̄ mensem Februarij dicta pecunie deposita nō possent in totum, uel pro parte peti per Sanctum, & sic a cō trario sensu uerborū post mensem Februarij debent possi peti, tñ etiam in cōtractibus fit interpretatio per argu mentum a contrario sensu uerborum, ut tex. in l. inter socerum. s. cum inter. ff. de pacti. dot. quē ad hoc pro singulari allegat Do. Abb. Sic. in c. cum apostolica. de his quē fin. a p̄s. sine consē. illud ē ad hoc allegat Bal. in luen. la. 2. C. de act. emp. & in arch. sed & si quis. in 8. col. C. de secū. nup. & in l. apud antiquos. C. de fur. ubi ē ad hoc allegant tex. in l. pecuniam. in uer. sub contraria conditione. ff. si cer. pet. Fortificatur ex uerbis eiusdem instrī dicentis, quod in casu, quo dictus mensis Februarij labat, & d. lac. non determina uerit quid fieri uelit i p̄dictis d. Lanciloti, aut fratribus, uel aliquo, uel aliquib. eorum non probantib. uel ostendentib. legitime debere habere aliquid a d. Sancto, depositum libe retur, Sanctus, & c. Nam primō præsupponitur, q̄ Lancilotus uel fratres legitime p̄baucrimt ē esse creditores Sācti. tñ Et notandum est uerbum legitime, q̄a oportet, q̄ probatio fieret, ideo quod non sufficeret semiplena probatio cum iuramento, ut no. gl. rep. sing. in l. cum de indebito. in princ. in uer. legitimis. ff. de prob. quam approbat Moderni. ibi & in l. patronum. eo. ti. quod tanquam incidens latius non attingo. ¶ Et si dicatur arbitrer intra mensem Februarij deter minauit quod 570. ducati non deberent Sancto restitui: uer go ex uerbis instrumenti uerificatur, q̄ Sancto solui non de beant pecunie deposita, quia tñ rideo, quod uerba dicti in strī debēt intelligi de determinatione arbitri ualida. s. l. 4. s. cōdenatū. ff. de re iudi. l. nō putauit. s. non quauis. ff. de cō trarab. & qd no. Bar. in l. pen. ff. de adul. l. i. s. quod autem. & quod ibi no. Bal. ff. de offic. p̄s. vrb. l. diuus Traianus & qd ibi Bar. ff. de testa. mili. l. ediles. s. procuratores. ff. de edil. edic. & quod per illum tex. dicit Bar. in l. si p̄gredium. in pe. col. C. eo. ti. Sed determinatio arbitri circa 570. ducatos fuit nulla, q̄a nō poterat cognoscere, & pronunciare super ve ra, & non uera obligatione, & debito dicta quantitatē, ut su perius est ostensum, ergo & c. ¶ Quia subtrahitur, & copiose allegatum, & consultum per clarissimum dñm supra consulen tem transfrens in similibus cum eo arbitratum sum nihil addere oportere. ¶ Circa tertiam dubitationem nouiter or tam, uidelicet, an si Lancilotus depositum repeteret, penā in instrumento promissam incurreret. Et v̄ prima facie di cendum, q̄ cum dicta penā sit adiecta in effectu dationi quantitatē pecunie, quantum ad casum, de quo queritur,

11 ideo stat magis cōis cōclusio, q̄ uideat q̄ adiecta in fraudem f̄ vsurari, & per consequens exigi non possit. l. iul. s. idē Pan. & ibi no. ff. de act. emp. & l. cum allegas. ff. de sen. fallit Pan. & doc. C. de vlt. no. in l. rogati. ff. si tibi. ff. si cer. pet. d. p̄ gl. nā, ff. de vlt. no. in l. cum ferus. ff. de codi. & demon. & Ang. l. stipulatio ista. s. alteri. ff. de verb. obl. & canoniz. & Ang. de penis. cū concor. Secundo p̄ hoc facit, q̄a cū Lancilotus uideat iusta cā, id est propter iniam arbitri mortis ad repe nā q̄ sicut alias iusta cā excusat cū v̄, q̄ excusat cum a pe nis expensarum, l. q̄ solidū. s. i. ff. de le. 2. in pena condemnationis. portet no. in l. p̄perandum. s. finautem. C. de iud. & in cōse litib. de dolo & contu. Et similiter iusta cā excusat a mora & penā interitus rei debita, ut no. gl. in uer. detrimentū, in l. quod te. ff. si cer. pet. & in l. lunum. in uer. cum esset p̄tu tum, eo. ti. & in l. hac gl. magna, ff. de tri. & etiā excusat a pena cōtumacię, ut no. gl. in l. ex consensu. s. si fide appelle ci. in l. si. s. ff. si q̄s ius dicen non obtem. Et iusta cā excusat a penā cōpromissi, ut tenuit Io. Ant. de arbi. s. f. C. de ar bi. l. i. & in l. non utriq̄. ff. de rei uēdi. quē ibi seget ē Pet. de Anch. in repe. & Bar. Ang. & Pet. de Anch. in l. res franci. ff. de paci. & Bar. in l. quod te. ff. si cer. pet. & l. qui cum tutorib. ff. de transactio. et in auth. gñaliter. de epis. & cle. & Bar. & Ange. in l. q̄ Roma. s. duo fratres. ff. de uerb. obl. de quo ibi aliq̄d per Bar. & Bal. in l. ex duferus. ff. de rei uend. & in l. iul. ff. de cod. & dem. Bar. l. i. c. Imperator Loth. in sen. & Bal. i. si iudex. ff. de his qui sunt ius. & l. si in 11. q. C. de contrah. emp. & in l. eos. s. cautione. C. de appell. & in l. edita. i. 4. col. C. de eden. & D. Abb. in c. quintualis. & iusta cā excusat quē ab obligatione interese, & no. in s. si inuestitus q̄ suc ce. plenē allegat no. sing. q̄m cū nō est alibi, in d. l. in hac in gl. magna, in prin. ff. de tritica. Et facit, quod no. Ioā. And. in c. i. de electi. in 6. in nouell. Et similiter iusta causā excusat a penā legalit ut not. glo. in l. ab excom. C. quorum ap pe non recipiantur, in c. sacro. de sen. excom. Et no. Bal. in ad. Spe. in ti. de arbi. & l. 1. s. C. de epi. & cle. Et dicta f̄ra arbi tratoris v̄ tribuere Lanciloto iustam cām: cum in dubio p̄ sententia arbitratoris p̄sumitur concludit Dy. cons. 19. inci. Tholomaeus, col. 2. ubi ad hoc allegatur. Lab. ea parte. ff. de probato. & l. sciendum, & l. Titia. s. idem respondet. ff. de ver. oblig. & in l. iurifgentiū. s. qd scire. ff. de pac. infid. de iuu ri. stip. s. si scriptum, & infid. de fideiuf. s. si sequit hoc Ioā. And. in addi. Spe. in ti. de arbi. s. sequitur. ver. quid ē & c. D. Ant. & D. Abb. in c. qm cōtra. de proba. & D. Ant. & Ioā. de Imo. in d. cin p̄sēntia de renuncia. & Lud. Rom. in l. sci endum. ff. de uerb. obl. facit tex. in c. bonz. cl. i. de elec. l. i. cum inter, & c. sicut. de re iud. & sequitur hoc D. Abb. in c. qn 14 tauallis. de iurei. in 28. col. ¶ Sed his non obstantibus puto Lancilotum in penā incidere: quia cum conuentum fuerit i ter dictas partes contrahētes, q̄ depositum uisq̄ & per totū mensem Februarij per Sanctū exigi nō posset, ut plenius p̄baui supra circa secundam dubitationem, & omnia contra ta in dicto instrumento promiserunt dicta partes inuicē ob seruare, & rata & firma habere & contra ea vel ip̄solum ali quod non facere, dicere, opponere, uel uenire per se, uel per aliū, uel de facto, uel in iudicio, uel extra quocumq̄ mō, uel aliqua rōne sub dicta penā & c. Si ergo Lancilotus repetit depositum patet euidenter, q̄ ratum non habet, q̄ Sanctus depositum a depositariis consequatur ipsum non solum ut bis, sed facto ratificatur uel non ratificatur actus. l. Panalis incipit, non autem. s. rem ratam haberi, et l. qui enim. s. fin. et in l. indebitum. s. si. eo. tit. Præterea ita deberet incidere i penā Lancilotus petendo depositum, et sic p̄bendo causā petendo depositum petendo depositum Sancto non restitueretur sicut et dando operam, ut depositum Sancto non restitueretur depositum incidit in penam depositarius non restituentem depositum prout sibi sub pena restitueret promissit, l. qui occidit. in fi. hac. ff. ad leg. Aquil. l. uideamus. s. si. et l. qui domum. in fi. ff. de loca. cum sim. Et tanto fortius procederet predicta, ff. de loca. cum sim. Et tanto fortius procederet Lancilotus depoi si pendente reclamacione laudi repeteret Lancilotus depoi si sum: tñ quia pendencia reclamacionis impedit executionē h laudi, et aliq̄d innouari: cum sit quædam appellatio. non

non distinguemus, s. cum qd. ff. de arbit. & appellatone pē
dēre nihil dēt innouari. c. bonz. de appell. & in terminis no-
stris in pēdencia reductionis ad arbitrium boni uiri firmat
hoc ab ali. Sic in c. quatuorallis de iureiur. in pen. char. & Bal.
cum aliqui distinctione in l. nā & possit. in prin. ff. de iure
iur. & in addi. Spe. in ti. de arbi. Non obstat pēna adiecta da-
tioni q̄ritatis uideat adiecta in fraudē usurarii: q̄a rīdeo plu-
rimo modis. & primō, q̄ q̄tum ad Lancilorum & fratres pēnz
non erant adiecta dationi q̄ritatis, sed factio: quia ipse p̄mi
serat firma & rata hīc contenta in d. infilio, & non contraue-
nire. Vā eo ipso q̄ ratum non habuit repetēdo depositum
incidit in pēna, q̄ fuit ad dictā ratihibitionem quo casu pēna
posita factio adiecta peti potest, nec cēsetur in fraudē vīura
cum appolita. l. Lucius. & ibi no. gl. ff. de actio. emp. l. si dictū,
in prin. & ibi no. ff. de euc. Secundo pōt rīderi q̄ p̄ et pēna
adiecta dationi q̄ritatis in hoīe non consueto fenerari
non p̄sumat adiecta in fraudē vīurarii ut tēnuit glo. in l.
stipulatio ista. s. alteri. ff. de verb. obl. & lūtrum. ff. de pet. hz
red. per illum tex. & in l. pēna. ff. de vīu. & in c. illo uos. in gl.
ff. de pig. & Inno. in c. rēu. de pēnis. & Archi. l. 2. q. 2. cum de
noctissimā. & Bart. in l. cum stipulari. ff. de verb. obl. & maxi-
me in alio contractu q̄ mutui s̄m Pa. de Cast. & in l. Jul. s.
17. item Papi. ff. de act. emp. Tertiō rīdeo q̄ dato q̄ p̄cedē
repetit. tēnendum q̄ pēna adiecta dationi q̄ritatis, etiam
non solito fenerari p̄sumat adiecta in fraudē usurarii.
Tamen id fallit in pēna appolita in contractu transactionis;
ita tēnuit Bal. in l. cum allegas. in 4. oppo. C. de vīsur. & Ioā.
de Imo. in c. dilacti. de arbi. & in d. s. altera. Nec ob. q̄ p̄ se
tēntiam arbitratoris iustam cām habeat Lancilotes repetēdi
depositum, q̄ iuxta cā excusare debeat ad pēna: quia rīdeo
1. primō, q̄ imo iusta cā non excusat ad pēna conventionali k
x p̄tentem uel agentem: q̄ ante q̄ petat & agat dēt diligēter
suum explorare. l. q̄ in alterius. ff. de reg. iur. ita in ter-
minis decidit Bal. in l. non solum. ff. de rei ven. & in l. qd te.
ff. de leg. per. pro hoc et allegat gl. no. in l. si mulier. s. si rem. ff.
de leg. 3. q̄ uoluit, q̄ licet iuxta cā litigādū excuset ad pēna ex
pensarum, ut est dictum: tū fallit in expēsis l. debitis ex expē
l. dispositione hominis: pura ex dispositione testatoris, uel
contrahentis qd reputat Bal. not. dignū. & idē etiam uoluit
gl. in s. oportet. in auth. de iudi. q̄ ad hoc allegat Ang. in l. p̄-
perandum. s. si autem alterutra. C. de iudi. & ibi item etiā
Bal. in l. auth. gñaliter. in 3. col. C. de epif. & cle. & in l.
eos. & cautiones. in 1. col. C. de appell. & ibi etiam tenet apertē
Bal. iuxta cā non excusat ad pēna contractus uoluntarii: &
idem Bal. in l. edita. in 9. col. de edē. & sic uult in effectu Bal.
in dictis locis, q̄ licet iusta cā excuset ad pēnis legalibus. c. fa-
cro. de sent. excom. ut dixi supra, tamen non excusat ad pēnis
conventionalibus: & hoc facit: quia mitius agitur cum lege,
19 quam cum homine. l. Celsus. ff. de arbi. q̄ Non ob. decisio
lo. And. in addi. Spe. in ti. de arbi. ubi uoluit, quod petens re-
ducit laudum ad arbitrium boni uiri, licet succumbat, non in
cidit in penam compromissi, si habuit causam iustam litigā-
dis: quia responderit primō Bald. in d. non solum, quod ibi lo-
quitur in eo, qui petit reductionem laudi, qui hēt similitudi-
nem rei sicut appellans, qui dicitur sustinere uices defen-
soris, eum interdi. & cap. significauerunt, & c. ff. de excep. Se-
cundo ergo secundum eum in eo, qui principaliter petit, uel
agat. Vel potest dici, q̄ op. lo. An. in l. col. palleator nō est ue-
rius petens diuerso, s. ff. de rei ven. & ibi no. Bar. distinguēs
ut ibi latius per eum & per d. s. duo fratres, & cum opi. Bar.
trāsit lo. de Imo. & Pau. de Cast. & idem Bar. in l. Iulianus. ff.
de condi. ind. & Bal. in l. iudex. ff. de his q̄ sunt sui uel alie.
iur. & do. Abb. in d. c. quintualis. Circa hoc ultimum tamē,
scilicet, an opinio lo. And. sit uera, non infitio: quia non opor-
tet sibi pēna responsione data per Baldum in d. non so-
lolum, & alijs infra proximē dicendis. Tercio principaliter
rīdeo q̄ Lancilotes & fratres iurite laudi non dicatur
habuisse iustam causam repetēdi depositum, atrento q̄ di-
ctū laudum fuit nullum, ut circa primum dubium p̄baui.
Et quod hoc sit uerum patet ex nota: per Bartolum & alios in
la. iuste. ff. de acquir. posses. in snabi quazit, si statuto cane
lib. II. Consil. Alex.

tur, q̄ ingrediēs possessionem alienā tali pēna puniat an
si quis ingreditur uirtute inualidi decreti iudicis excusetur
a pēna? & decidit, q̄ non: q̄ ex lata culpa punietur, allegat
tex. instituit, ut bo. rap. s. j. l. i. ff. si mensor fal. mo. di. & l. j. s.
non aut. ff. si q̄ restit. l. esse iuss. f. cum ibi no. per eundem,
& idem tenet Bar. conf. 91. incip. in qōne uertente in curia
capitanei. Bal. in d. p̄tatione sua incip. accusatus de iur tur
batiua. in uers. tertio querit, & Bar. in l. sequit. s. fundum. ff.
de usua. Et probat et in l. meminerit, s̄m unam lec. C. uñ
ui. potissimū procedit hoc, si Lancilotes pēdente reclama-
tione laudi depositum repetit, quo casu dubitandum e-
rat, ut superius circa hanc ultimā dubitationem tetigi. Non
21 ob. q̄ pro snia arbitratoris in dubio p̄sumat. T Quia re-
spondeo, q̄ illud procedit, ubi quē sumus in dubio, an lau-
dum sit æquum, uel iniquum. Nā quod ad hoc, ut intelliga-
mus cui incumbat onus probandi iniquitatem, seu nullita-
tem laudi, uel contra p̄sumit pro laudo, & q̄ p̄p̄a alle-
gati iniquitatem, uel nullitatem incumbit onus probandi:
italoquit lex ab ea parte. ff. de probatio. & alia iura ad hoc
allegata per Dy. & nos sumus in casu certo, quia cognoscit
clarē ex inieptione cōpromissi, & laudi laudum nō tenere,
ut in primo dubio deducit. Secundo pōt responderi pri-
22 mo dubio q̄ ubi reclamatum est, nō p̄sumitur amplius
m p̄ laudo m ita tēnuit Ant. de But. & Abb. Sicut de probatio.
c. q̄n contra. Roma. in l. sciendum. ff. de verb. obl. sicut etiam
dicimus in snia, a qua appellatur est, de qua pro ea non p̄-
sumit, ita auth. de his qui ingre. ad appell. istud quoque de
terminare. circa s. col. uos. Spe. de iur. iud. c. s. restit. in
summa, & in ti. de sen. prola. s. ut autem. ver. & no. s̄m quod-
dā. Hoc idem et tēnuit Ant. de But. conf. 24. incip. qd. hz
dubia uulgaria habet, & ubi ad confirmationem p̄dictorū,
s. q̄ non p̄sumit pro snia arbitratoris a qua est reclama-
tum. Adduci, qd no. Inn. in c. bong. de elec. in c. qm̄ contra. &
in c. sacro. de sent. excom. ubi uoluit, q̄ licet snia cēsure non
transfēant in rem iudicatam: tñ appellatio tollit uires p̄sum-
ptionis talis snia, ita et dicendum est in arbitratoris, licet
non p̄spect transire in rem iudicatam, quia non est propriē
snia, sed quidam contractus transactionis, ut dixi supra
in prin. quinimo dicit Ant. de But. in p̄allega. conf. plus, f. q̄
pro snia arbitratoris et q̄ non est reclamatum non p̄sumi-
tur, quia arbitramentum magis accommodatur naturæ
contractum, quam iudiciorum. unde dicunt, q̄ est quadam
transactio, ut est dicendum, & in contractibus non p̄sumi-
tur pro requisitis extrinsecē. l. quæcunque. s. si. ff. de publi-
cia. ergo, & c.

ADDITIONES.

- 1. Hoc consil. repetitum est consil. 3. s. lib. 6. necnon a uersiculo, quia subli-
liter, & c. repetitum consil. 43. d. lib. 6. Natta.
- 2. Posse, & c. Virum arbitri possit de exceptione compensationis cogno-
scere, ponit Alex. consil. 86. in fi. lib. 5. Ias. in l. cum Aquiliana. ff. de ir-
fact. & uide Alex. inf. col. 2. Natta.
- 3. Transactio, sup. lib. j. consil. 22. nu. 3.
- 4. Manifestam, Intelligem cum descripiis in instrumento, ita no. Dec. cōf.
424. col. fi. Natta.
- 5. Alius, Roma. consil. 180. col. pen. Are. d. l. si fugitiui. C. p. cau. ciu. cōf.
vlti. col. 2. Ias. si unus, in prin. ff. de p̄act. de inf. eo. conf. 104. nu. 4.
- 6. Senso, sup. eo. consil. 46. nu. 5.
- 7. Legitime, Hipp. Marfil. rep. rub. de prob. fol. 16. Ias. si quando. col. 2.
- 8. Cunde ui, Quid ueniat appellatio legitimis probationis, uide Fel.
& Dec. in rub. extra de proba. Natta.
- 9. Valida, Appellatio sententie intelligatur de ualida, ut per Alex. in
d. l. 4. s. condemnatum. Natta.
- 10. Quia subliter, quod sequitur usque ad fi. consil. est consilium separa-
rum ex intervallo, & post intermedia confilia aliorum super dependē-
tibus a p̄cedenti eodem themate a dictum, quare recte debuit im-
mediatē subiungi, nisi q̄ melius stetit, ut consilium separarum imme-
diatē sequens, prout tanquam consilium separarum dupliciter ad ver-
bum inf. lib. 6. consil. 43. quam duplicationem erroneam relexere po-
tuit, numeros uero mutare non.
- 11. Fraudem, imo communis, & uerā est, non p̄sumi hanc fraudem in
compromisso, ut etiam tenet Alex. hoc od. consil. uu. 1. & in l. s. si
fortem. l. stipulatio ista. s. alien. col. pen. de uerbo. obl. dixi in l. eos. C.
de usua.

Liber Secundus Confil. Alexand.

- g **P**oenam inf. i. l. conf. 11 s. nu. 15. Hipp. Marfil. patre. nu. 12. ff. de q. s. lio. 3. Cur. iunior. l. 49. col. 5. Iaf. l. lilia. col. 9. de cond. indeb. conf. 41. in fi. li. 3. Cur. iunior. l. quod te. col. 1. de cer. pat.
- g **D**ebite. l. de q. dicit Bar. in l. illud. ff. de pen. hzred. Nat.
- g **C**ompromissi. De hoc. poffum aliquis fuccubit in causa reductio nis ad arbitrium boni viri, utrum iusta causa excuset a pœna compromissi. pœna plenissime Alex. in d. s. duo fratres, & ibi etiam Iaf. Natta.
- g **I**nterref. Nō iustud, q. iusta causa, etiam putatua excusat ab interrefe, ut vult glo. in d. l. in hac. ff. de critica. Natta.
- g **L**q. qui occidit, si in hac, q. in occasione præber, ne res extet, si eius estimationem præstare debet, hic per Alex. allegatis, quibus addit lex. in l. in fumma. s. si feruum. ff. de condit. indeb. & in l. si feruum, in prin. ff. de verb. obli. Natta.
- h **A**ppellatio. Cur. fen. conf. 33. in fi.
- h **V**ituarum. de uisus lucra. con. s. plenē dixi in d. leos. q. 16. q. reproba tur in memento, nisi querens de uero interrefe confitetur, non autem extra mutuum, sed quatenus dedit sunt iuxta Lunicam. C. de fent. q. pro eo quod inter. ubi dixi. q. 4.
- h **T**ertio respondeo. Contra in transfectione tenet Alex. conf. 50. lib. 4. Natta.
- k **C**onuenionali. Iaf. d. s. duo fratres, col. 6. Ant. Corf. fing. uerf. p. gna. Dec. l. qui cum alio. de regur.
- g **S**ed, q. excuset uidetur tenere Alex. conf. 11 s. col. p. li. 4. Secutus lo. And. d. uiru. de arbit. s. i. Natta.
- l **E**xpenfis. l. up. eo. conf. 37. in fi.
- m **L**audō. And. Alcius. de præfump. reg. 3. præfump. 12. Alex. inf. eo. cōf. 124. num. 7.
- g **C**ol. s. uerf. & d. sententia, hoc conf. Dy. eff. 19 alleg. etiam, inf. confil. 121. col. pen. & uol. Hiero. Zanch.

CASVS talis est, Raynaldus de Fauiolis locuit Petro q. Gundi ad afñum ad francandum ad terminum 12. annorum tunc proximè futurorum unà petiam terre 40. tornaturarum, uel circa, ita tñ q. quātuncing; sit, &c. cedar pñti locatōni ad rñem tōna, prout latius in infñro pñfio in terra An. iuxta uiam publicā, iuxta flumen Rheni, iuxta illos de Achariis, & alios suos confines p. certo annuo affñu, & pro certo pretio francationis, prout in infñro. Modò uertit dubium inter locatorem, & conductorem, utrum certā pars dictæ pñfessionis, q. uocat Berleta, in & super qua sint arbores diuerfi generis, nascunt herbe ad pascendum. Et si cultuaret, nasceret frumentum, & alia blada, q. petia terre Berleta est confinata iuxta flumen Rheni, debeat mensurari cum tota reliqua parte, sicut pñfessionis, & pretium ex ea debeat dicti locatori, sicut de reliqua parte pñfessionis pñdñt, q. a pro parte dicti locatoris dñ. p. d. Berleta dñt mensurari, & de ea sibi pñum debet ad rñem tornaturarum, sicut de alia parte pñfessionis. Primò, quia dñ in dñn sñfo locatōnis, q. locat dñ. petiam terre iuxta flumen Rheni, & sic includit d. Berletam, q. est confinans iuxta dñum flumen Rheni. Secundo, quia d. Berleta tam rñe arborum, q. ratione herbarum, & si nil araret, est fructifera. Pro parte dñi conductoris respondetur, q. non debet mensurari d. Berleta, quia in infñro dñana petia terre est aratoria arborata, & uidetur, & hec Berleta non est eiusdem nature, ergo non ut includa. Secundo, quia aliquoties aqua dicti fluminis intrat partem d. Berleta, & sic infert, q. sit de alio fluminis. Modò queritur quid iuris.

S V M M A R I V M.

- 1 *Punto uentito ad mensurā, mensurari debent aggeres, & fossat.*
- 2 *Riparum ius publicus est pro necessitate fluminis tantum.*
- 3 *Iuxta, verbum notat proximitatem unius, vel duorum pedum.*
- 4 *Prope, dictio, vel circa, ad modicum refertur.*
- 5 *Coactio, an incipiat a corpore, an a mensura, refert.*
- 6 *Malum mensurari debet sicut bonum.*

CONSILIVM CXX.

MISSUS argumentis hinc inde pro rei euidētia, bar
bitror procubuloque Bericatum atq. detritū flumini, rui, si
pā Cohærentem menfurari debere, cū d. terrenū locum
fuerit ad frāctū ad numerum conaturari, ut in infro
construē hoc probat in l. pradi. s. ita legatur, et ibi glo. &
Barro. & sua instr. tū ubi habetur, q. alienato fundo ad
menfuram, menfurari debet aggrēs, & fossata, s. idem te
nari Barro. & Bald. in litorra. ff. de contrahen. emp. & Bart.
confr. 19. incip. Commune Lucinani. in 2. dubio. Confir.

mat Bal.in rub.C.de contrahen.empt.in 4.qubi dicitur q.ripe;
quibus acquirit us comodatit ex contracto, mensurari
qent per d.s.ita legatum.& responder ad litorra,de cōtra
hen.emp.q.s.ille loquitur in litoribus,in quibus nullum in
quaritur ex contractu,quia erant litora publica,& in usu pu
blico,adeo q nullus priuatus percipiebat utilitatem ex eis,
propterea sunt litora maris.l.riparum.f.ii.de re diui.& finaliter
concludit Bal.q. etiam ripe fluminum publicorum debeat me
surari,si in ripis consistat utilitas notabilis quantuvis q
ibi sit salicetum,propterea in proposito nostro,ita q non sit uerofimi
le,q uenditor fuisset gratis concessurus,allegat in arg.i.
de reb.dub.& quod no.in l.i.s.f. de superflui.f.ii. ubi
ripis effect facta mentio exclusiue in infirmitate q dicitur et
q uendebatur a ripis citra uel usq; ad ripas exclusiue. Acce
dit,quod not.Bal.in rub. de re diui.in 5.col.ubi dicit,q
licet riparum fluminis usus sit publicus.d.l.riparum.tri illud
sit uerum fm qd,scilicet nauis ibi ligentur ad ripas,ut ar
bores siccentur retia & similia,quæ necessitas nauigantium
& piscantium exigit.Ceteris speciebus ad duos pñit
tunc, sicut spectant riparum dominia,& si nauigantes acci
perent de talib. fructibus teneretur.Flumen enim, quod est
principale,non trahit ad se ripam nisi quod ad usum necessa
rium fluminis:non quod ad usum extraneu.ita intelligit Bal.
in d.l.riparum.& Hoc etiã & magis in specie,decidit in d.rub.
ff.de re diui.in 8.col.ubi dicit,q si iuxta flumen est cetera ter
ra,q arari possit,non diceretur simpliciter ripa,imò sisset
iuxta publica inter prædium,& illud terrenum coherens fla
mini,illud terrenum si tantum esset,q arari possit, diceretur
diuini ager,adeo q sine dubio tunc veniret mensurandum.
alleg. Ang.l. Martius.f. de acqui.ter.dom. sed ita est,q arari
possit locus iste,de quo uertitur q ergo & c. §. in pñis
ob id,quod no.Bal.in suo tractatu Tyberiadis in 1.col.ubi
dicit,q ripe fluminis publici non veniunt mensurande uen
ditio prædio ad mensuram,nisi hoc expresse sit dictum:quia
fm eum hoc idem uidemus in limitibus fundi coherentib.
vbi publicis,l. id quod.C.de pericu.& commo.rei uendi pro
bat etiam ipse,quia prædictæ ripe nõ uenduntur, sed magis
rei uenditæ accident:quia per se ucti non possunt: quia ri
parum usus est communis de iure gentium:ideo apparet,
quod proprietatis sola per se esset inutilis,et semper usus al
terius durer ff.de usufru.l.3. s. tamen ideo per se non cene
tur, sed alteri accedunt, in d.l. quod. Et idem dicit de fossis,
quod sunt inter uiam & fundum eadem ratione, q illarum.
fossæ sunt eorum,quorum prædijs adherent secundum quod
quod probatur: quia ripa & uia est ipsum, quorum prædi
is adherent.l. Martius. in f. ff. de acquiren.re. do. & nota glo.
instituit de rerum diui. s. riparum, in versic. illorum. ergo fo
ssa, quæ est inter illam ripam & fundum nostrum, est nostra.
l. u. s. præterea, & ibi no. ff. de acqu. plu. ar. & licet fossa non sit
uia, quia per eum non itur, nec commutatur: & per conse
quens uia dici non potest. l. i. s. ait ripam. ff. ne quid in loco
pub. tamen usus fossarum erit publicus, sicut & uiarum. & re
sponder Bar. ad d.l. prædia. s. ita legatum, quod ibi loquitur
in aggerib. & fossis, quod sunt inter ipsum fundum, & sic sit
inter proprietates, & usus domini ipsius fundi, unde cum uen
duntur prædia, veniunt in mensura, ita residet Bar. in tradi
supradictio, cum quo concordare uidetur Bal. in rub. de redi
ui. in 12.col. & in d.l. riparum. Nam respondeo primo, pro
prie ipse responder Bal. & recte in d.rub. de contrahen. empt.
ubi dicit, quod decisio Bar. in d. tractatu procedit, quando
de ripis fit in contractu mentio exclusiue, uel quando ex ter
bis non apparet inclusas esse ripas continentes utilitate no
tabilem, ut quando est ibi salicetum, sed in proposito nostro
patet ex uerbis, q includit ueniunt ripe, quia in infirio ex
tate fluminis datur fuit specificæ flumen pro termino. Nam
dicit in infirio iuxta Humæ f. q dicitio denotat ppinquitate, ut
dicit uinum pedes, uel duos, ita dicit Bar. post glo. in l. quid si
berus. ff. de re. verb. pd. & Ang. in l. militis codi. in prin. ff. de
test. mil. aliud est. n. flumen, aliud ripa, flumen. n. in pñis
iuris publici, ripe autē fluminis, licet sint in usu publico, &
q declarauit supra q proprietates est dñorum habentium pñe

dia iuxta ripas. I. nemo. s. si. cum si. ff. de rerū diu. & Insti. eo. ric. s. riparum. cum seq. Quinimo esse pōt. q. Berleta p̄dicta non tota dicitur extra ripam fluminis, nec accedit ripa. Nam ripa est terrenum, quod continet flumen in eius na- turali cursu: ut diffinit iurifcon. l. i. s. ripa. ff. de fluminib. l. i. ff. de locis. q. ripa cedit, incipit a terreno, ex quo primum a plano vergere incipit usq; ad ag. & p. attractionem aequal- itatis in l. pen. & ibi no. ff. de flumi. & Bar. in prealleg. tra. in. 2. col. cum seq. refert & Bal. in d. l. riparū. q. Vber. de Bobio. & Rich. Malamb. & Cy. in d. l. id. quod dicebant, uen- diū p̄dio ripas debere mensurari. Nec obstat si diceretur, q. in infro dē. q. locauit unā petiā terrā aratoria, arboratz, & uidet. 40. tornaturarum uel citra, & q. ista Berleta computa- ta excederet in multo maiori summā tornaturarū, & q. de ber dictio p̄p̄t. t. uel circa, referri ad modicum: ut dicit Iac. de Belin. auct. de monachis. in prin. ubi dicit no. in. s. si ve- rō. pro testibus, qui dat pro 10. an. uel circa 20. an. & c. quod refert ad modicum q̄tate, alleg. tex. in l. 2. s. ex actis. ff. de origi. iuris. Quia r̄deo, q. expresse in infro dē. q. debeat di- ctas res mensurari, & si erat plus augetur q̄tates pecunia sol- uenda ad rōnem tornaturæ, & ita contra, si reperitur in- uentus minus, per que uerba tollit dubiū. Casus est in termi- nis in l. q. fundum. s. qui agrum. ff. de contrah. emp. & ibi no. Ad hoc, quod not. Bar. in l. lul. s. Titius. ff. de act. emp. & Bal. in l. i. C. de per. & cōmo. rei uē. & in l. sicut de act. emp. Item non obstat si dicatur, q. in infro dē. q. locat dictam petiā terrā aratoria, arboratz, & uidet. & c. Et quod ista Berleta non est aratoria, arborata, & uidet. & c. Quia respondo de duobus modis: primo ut colligitur ex his que cōcludit Old. cōf. 196. incip. In concessione cuiusdam & c. ubi dicit, q. si quis concessit infulam iuxta uias publicas, & iuxta iura episcopa- lia q. infulam dixisset centum tornaturarū, & in veritate erat multo plus: an totum comprehendat in concessione, arguit q. nō per l. cōprehensum. ff. de contrah. emp. contrariū de- cidit p. l. fundum sub conditione. l. si libertus. ff. de leg. 1. & l. cum p̄s. p̄t. q. filio. ff. de leg. 2. & subdit, q. p̄t. refert, utri lo- quens indicat mentis explicare conceptum a nominibus. si significantis numerum, uel mensuram, ut uendo decem iu- gera talis terra possit infra tales confines, & tunc non ueni- at maior numerus uel mensura. q. specificatus sit, alleg. l. si q. testis in prin. ff. de leg. 1. an vero incipiat a nominib. signifi- cantib. certam speciem, uel corpus determinatum, ut uendo talem fundum positum in tali loco, & infra tales confines, q. tunc adieci. mensura est loco demonstrationis, quia nec utri- usq. committit illud, cui adiecitur, alleg. l. si seruus legatus. q. quinq. ff. de leg. 3. l. his uerbis. & l. demonstratio falsa. ff. de cō- di. & dem. & C. de fal. cau. adieci. l. 1. Et dicit, q. hoc ut deter- minari per l. si uēditor. in prin. ff. de act. emp. Hoc idem tenui- t Pet. de Anch. in c. per tuas. de do. & lo. de Imo. ibi, qui quod ad p̄positum nostrū dixit hoc maxime esse uerum in cōtra- dict. ex cā onerosa, q. in pretio uerofimiliter haberi dēt re- spectus ad mensurā, & idem tenet Io. And. in addi. Spe. in ti. de emp. & uend. s. sciendum. in fin. & Bal. in rub. C. de contra- hen. emp. in 2. q. ita in proposito, quia in dicto contractu in- cipit locator exprimere mentem suam per nomina significā- tia speciei, q. dixit, quod locauit unam petiam terrā arato- riaz, arboratz, & uidet. p̄positam intra tales confines & c. uñ fines demonstrant q̄ta sit res ipsa, quā locata est, idē licet li- ta demonstratio arboratz, uidet. & aroriaz, & nō esset om- nino uera, talis demonstratio nō uitiat p. alle. t. Præterea hic nō uel esse falsa demonstratio, nam dixit locator, q. locabat di- ctā petiā terrā aroriaz, arboratz, & uidet. Idē certū est, q. in locum, s. la Berleta, est terra arborata, & etiam potest ar- ri, licet ibi non sint uites, non per hoc est falsificata demon- stratio; quia satis est, q. ipsa petia terræ in se contineat terrā arorariam, arboratam & uidetam, impossibile em̄ est, uel fal- tem non contingens, q. in qualibet gleba & petia terræ sint arbores & uites simul uel postquam ipsa petia terræ con- tinet uites & arbores, & arori potest uerū est dicere quod omnino illa adiecta concurrunt respectu sui substantiui, & p̄p̄t. requiritur. l. Titiz tētores. de leg. 1. l. seruus urbanis. Lib. II. Conf. Alex.

s. si. ff. de leg. j. plenē no. in l. si is qui ducenta. s. utrum, de re- bus dub. si enim uolisset conductor, uel emptor, q. intelli- geret totam petiam terrā esse ex omni particula, & tornatu- ra arboratam, & uidetā hoc exprimere debuit. l. i. in quali- tate. ff. de act. emp. l. i. in emptione. in prin. ff. de contrah. emptio. l. ueteribus. cum materia. ff. de pact. Accedit ad hoc qd dicit Bal. in l. sicut. in fi. C. de actio. empt. t. ubi dicit, q. q̄ uendit terrenum ad mensurā, ita debet mensurari malū terrenum sicut bonum: q. par pretium pro quolibet iugere ut esse statutum alleg. tex. cum glualde no. in eum in l. qui libertatis. s. si. ff. de cui. s. Postremo non ob. q. censetur esse ille locus alienus fluminis p̄ inundationem, & sic ut esse publici iuris. l. j. s. simili modo. cum se q. ff. de fluminib. quia r̄deo t. q. illa inundatio interdum eueniens non facit lo- cum censi alienum fluminis, & esse publici iuris, imo locus remanet priuati iuris, & in p̄p̄tate ueri dñi. l. adeo. s. q. si toto. cum seq. ff. de acq. rer. domi. & l. j. s. ripa. ff. de flumi- licet possessio interrumpi dicat per inundationem. l. 3. s. la- beo. & l. qui uniuersas iter quod a mari. ff. de acq. poss. ex quibus concluditur Berletam in mensurationem uenire.

ADDITIONES.

- * Duplicatum. conf. 44. lib. 6. Nata.
- * Foffata. C. p. de serui. rust. prad. c. 6. de rip. Ang. Areti. s. flumina. In- sti. re rerum diu. l. Fabia. in tract. de emp. & uend. q. 6. prin. col. 3. Iaf. repet. l. quominus. col. 1. de flumi. Vide Fel. in e. quid iudicet. col. 3. de p̄p̄t. Ang. de Areti. s. flumina. Institut. de rerum diu. l. Fabia. in l. quominus. col. 14. ff. de flumi. Et uide Fab. in tract. de emp. & uend. 6. art. princ. l. 3. Cepol. in tract. ferui. sub tit. de ripa. Nata.
- * Vicini. l. deo non licet in tali ripa edificare, ut ponit Bar. in l. quomi- nus. q. 7. Bal. in l. Item lapilli. q. ff. de rerum diu. & Soc. conf. 79. lib. 3. Nata.
- * Foffe. Limita quo ad statum de offitio in fundo suo. Angel. Arer. tract. malefic. uerū in plate. col. 3. Fabia ubi supra.
- * Iuxta flumen. l. idem dicit Bal. in l. Olimpio. in addi. s. de ferui. urba. p̄p̄t. de hac dictione, iuxta, ponit eum Balin. l. cire. s. multa. ff. de excus. cur. Nata.
- * Vel circa 20. annos. l. imo uidetur, q. testis deponens per uerbum, cir- ca, nunquam probet, quia non concludit, nec loquitur determinare, c. si de p̄p̄t. impub. quem tex. no. ibi Ant. & sequitur Alex. conf. 183. col. 2. lib. 7. & conf. 66. eo. lib. Nat.
- * Hoc conf. duplicatum est, infra conf. 44. uol. 6. Vide omnino Iaf. cōf. 91. uol. 1. Hier. Zanch.

S Y M M A R I V M.

- 1 Conditionem non sufficit cuiuslibet impleri.
- 2 Filij naturales an tantum excludant substitutum.
- 3 Monasterium non habetur loco filij. nu. 12.
- 4 Indicandum in dubio pro monasterio. nu. 16. nisi substitutus sit de descendib. testatoris. nu. 11.
- 14 Pater quid sit reliquit filia mille si nupserit, si uerò monachatur, quinquaginta.
- 17 Expressio eorum que tacite insunt, nil operatur.
- 18 Legitimus an excludat substitutum.
- 19 Ingressus monasterij legitimat sp̄rium.

E P I T O M E.

TESTATOR instituit Io. filiū pupillū, & si in pupilla- ri, uel q̄ncunq; decederet sine filijs legitimis, & natura- libus, substituit Petrū, accidit d. Io. ingredi monaste- rium, & ibi decedere sine liberis. Respon. Alex. substit- utum per monasterium excludi, & ita ter consuluit.

C O N S I L I V M C X X I. Triplex.

V I s o themate supra scripto, & his q. eleganter * & co- piose scripta sunt p. clarissimum Doc. & honor. fratrem D. Guid. de Vespunjs de Florentia cōcludentem, & rectē p. ingressum religionis defecisse conditionē dicti fideicom- missi, seu fideicommissi non deberi. Et q. aliqui simile ca- sum de facto sup. eo consultus idē r̄ndi, & per rōnes ibi ad- ductas, & per auctoritas decidit idē iste casus, idē illud hic subiiciamus cōcludendo tā p. cōrta in primo meo confilio, q. per allegata per d. dñm consulentem, idē q. in priori ca- su per eum concludam est, cōsuetudine d. confilij an pro- ximo per me redditū sequi ut infra, uidelicet, q. per ingressū dicto themate. t. ut prima facie dicendum, contentus p. t. ingre- ssu

